

ZÁKLADNÁ ŠKOLA v ČERVENICI

Červenica 61, 082 07, okr. Prešov

Školský vzdelávací program

pre nižšie stredné vzdelávanie – ISCED 2

Školský vzdelávací program

Pre nižšie stredné vzdelávanie v Základnej škole v Červenici

„Úspech prichádza ruka v ruke so vzdelaním.“

Vzdelávací program

Stupeň vzdelania ISCED 2

Dĺžka štúdia päť rokov

Vyučovací jazyk: **slovenský**

Študijná forma – **denná**

Druh školy: **štátna**

Predkladateľ:

Názov školy

Adresa

IČO

Riaditeľ školy

Koordinátor pre tvorbu ŠVP

Ďalšie kontakty

Základná škola v Červenici

Červenica 61, 082 07, okr. Prešov

37877054

PaedDr. Miroslav Dziak

Mgr. Katarína Beňová

051/7790244, zscervenica@gmail.com

Zriaďovateľ:

Názov

Adresa

Kontakty

OcÚ v Červenici

Červenica 41, 082 07, okr. Prešov

051/7790226, cervenica@gmail.com

Platnosť dokumentu do

31.8.2025

Podpis riaditeľa

I. Všeobecná charakteristika školy

Základná škola v Červenici je plno organizovanou štátnou školou. Od roku 2002 je to základná škola s právnou subjektivitou. Vyučovanie sa realizuje v slovenskom jazyku dennou formou v troch budovách.

1. Veľkosť školy

Budova základnej školy sa nachádza v malebnom prírodnom prostredí na úpätí Slánskych vrchov. V tesnej blízkosti školy je vše športové asfaltové, všesportové ihrisko s umelou trávou a futbalové ihrisko, ktoré žiaci pravidelne využívajú nielen počas školského vyučovania, ale aj v čase prázdnin, oblastných športových turnajov, aj ako hokejové ihrisko v zimnom období. Žiaci sa v tomto školskom roku budú vyučovať v 11 triedach od 1. až po 9. ročník, výučbu realizujeme v jednozmennej prevádzke. V tomto školskom roku sa začne prvýkrát vyučovanie v novej skolaudovanej nádstavbe poschodia. Kapacita školy je 225 žiakov. Počet žiakov, ktorí navštevujú školu v školskom roku je 200.

2. Charakteristika žiakov

Škola je spádovou pre žiakov z Červenice a blízkej obce Lúčina. Žiaci z Lúčinej dochádzajú do školy autobusom. V priemere 99,47 % všetkých žiakov tvoria žiaci z marginalizovanej kominuty. Aj keď na tunajšej škole študuje 99,47 % žiakov z marginalizovanej komunity nezaznamenali sme používanie drog a omamných látok zo strany žiakov, tiež ani krádeže. U našich žiakov sa nestretávame s prejavmi rasizmu. Žiaci sa spolu učia v škole, ale aj hrajú po vyučovaní. Žiaci necítia voči sebe nevraživosť, nenávisť. Na škole sa nevyskytli prejavy nadržanosti medzi žiakmi, príkladom čoho sú aj MDD a športové turnaje , kde za jednotlivé triedy, resp. školy súťažia zmiešané družstvá chlapcov a dievčat. Máme skúsenosti aj s vyučovaním integrovaných žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, podpornými opatreniami. Všetci naši žiaci sa riadia Školským poriadkom – Príloha č.3 ŠkVP.

3. Charakteristika pedagogického zboru

V priemere na našej škole vyučuje 13 pedagógov, jeden učiteľ náboženskej výchovy , šiesti asistenti učiteľa. Všetci vyučujúci majú dosiahnuté vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa, piati učitelia získali doktorát z pedagogiky, 1 asistent má doktorát z filozofie, 8 učiteľia absolvovali I. atestáciu, dve vyučujúce II. atestáciu. Okrem pedagogických zamestnancov máme aj odborného zamestnanca školského psychológa. Máme pedagógov s dlhoročnými skúsenosťami v učiteľskom povolaní, ktorí sú príkladom mladšej generácii učiteľov na našej škole. Ale naopak, máme aj mladých pedagógov, ktorí prekypujú nápadmi, fantáziou a nie sú im cudzie ani netradičné a hravé formy vyučovania. Naši učitelia sa každoročne vzdelávajú a zúčastňujú vzdelávacích kurzov a seminárov, aby vo vlastnom záujme vnášali do tried - medzi žiakov nové formy a metódy vyučovania a získavania poznatkov. Ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov a požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov je obsiahnuté v Prílohe č. 2 ŠkVP - Plán kontinuálneho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov. Počas celého školského roka spolupracujeme pri diagnostikovaní našich žiakov s Centrom pedagogicko psychologického a špeciálne pedagogickej poradne v Prešove. Na škole máme koordinátora pre environmentálnu výchovu, koordinátora pre výchovu k manželstvu a rodičovstvu a výchovného poradcu. Všetci učitelia absolvovali kurz IKT a učitelia pre primárne vzdelávanie si prehľadali svoju aprobáciu o vyučovanie etickej výchovy.

4. Organizácia vyučovania

Budova školy je otváraná o 7.30 hodine školníkom školy. Žiaci môžu postupne prichádzať a pripraviť sa na vyučovací proces.

Vyučovanie sa začína o 7.55 hod. a končí zväčša 6 vyučovacou hodinou o 13.00 hod.

Organizácia vyučovania

1. hodina – začiatok 7. 55 hod.	-	koniec 8.40 hod.
		prestávka 5 minút
2. hodina – začiatok 8. 45 hod.	-	koniec 9.30 hod.
		prestávka 5 minút
3. hodina – začiatok 9.35 hod.	-	koniec 10.20 hod.
		prestávka 15 minút
4. hodina – začiatok 10.35 hod.	-	koniec 11.20 hod.
		prestávka 5 minút
5. hodina – začiatok 11.35 hod.	-	koniec 12.10 hod.
		prestávka 5 minút
6. hodina – začiatok 12.15 hod.	-	koniec 13.00 hod.
		prestávka 30 minút
7. hodina – začiatok 13.30	-	koniec 14.15 hod.

5. Organizácia prijímacieho konania

Prijímanie na ZŠ sa realizuje prostredníctvom zápisu do 1. ročníka v období apríl 2025 prostredníctvom depistážnych testov a psychologického vyšetrenia detí.

6. Dlhodobé projekty

Škola je zapojená do projektu Národný projekt „Pomáhajúce profesie v edukácii detí a žiakov III “ V minulosti sme boli zapojení do projektu „ Škola otvorená všetkým“, „ Inovácia metód a foriem práce na základnej škole v obci Červenica „ prostredníctvom Agentúry MŠ SR pre štrukturálne fondy EÚ. Taktiež sme boli zapojení do projektu „ počítačová gramotnosť na ZŠ „phare 0. ročníky a „ Rovnaká šanca „ Ďalším projektom je projekt „ MRK“, „ Modernizácia vzdelávania na ZŠ s podporou IKT“, „ Vzdelávanie učiteľov ZŠ v oblasti cudzích jazykov- ANJ“, „ Modernizácia vzdelávacieho procesu na ZŠ, SŠ (IKT)“a projekt „ Profesionálny a karierný rast pedagogických zamestnancov“. Každoročne sa snažíme prostredníctvom projektov na podporu inovačných metód vzdelávania získať z európskych fondov financie na podporu vzdelávania a modernizácie učebných pomôcok. So zriaďovateľom sme úspešne realizovali projekt na rekonštrukciu kotolne „ Zmena palivovej základne na ZŠ v Červenici „. Sme radi, že školu po dokončení projektu vytápame ekologickým bio palivom a tým prispievame veľkou mierou k ochrane životného prostredia.

7. Spolupráca s rodičmi a inými subjektmi

V rámci starostlivosti o výchovu, vzdelávanie a dochádzku našich žiakov do školy spolupracujeme so zriaďovateľom ZŠ, s obecným úradom, komisiou z radov poslancov, ktorí majú na starosti školstvo a vzdelávanie. Hlavným poslaním je spolupráca so školou pri organizovaní záujmových a mimoškolských aktivít, ako aj pomoc pri riešení nepravidelnej dochádzky žiakov do školy. Rada školy na svojich zasadnutiach prijíma uznesenia týkajúce sa zlepšenia výchovno-vzdelávacieho procesu a odstránenia nedostatkov na škole. Rada školy zasadá 4 – krát do roka. Je zložená z 11 členov: 4 zástupcovia rodičov žiakov, 4 delegovaní zástupcovia zriaďovateľa, 2 zástupcovia pedagogických zamestnancov, 1 zástupca nepedagogických zamestnancov. Spolupráca s rodičmi je veľmi náročná – hlavne rómski rodičia nejavia záujem o spoluprácu so školou pri zlepšovaní výchovno-vzdelávacích výsledkov, resp. pri odstraňovaní nedostatkov – zlá dochádzka rómskych žiakov do školy. Rodičovské združenia sú organizované 4 – krát počas školského roka.

8. Priestorové a materiálo–technické podmienky školy

Škola má zriadené a využíva tieto miestnosti - školské dielne (momentálne sa nevyužívajú), počítačovú miestnosť. Na celej škole je k dispozícii wifi pripojenie. Do každej triedy plánujeme namontovať počítač s pripojením na internet a interaktívnu tabuľu. Pre jednotlivých vyučujúcich predmetov sú k dispozícii rádiomagnetofóny s CD a MP3, meotar, nooteboky, dataprojektory. Na HUV môžu naši žiaci využívať špičkovú aparatúru na ozvučenie, reproduktory, zosilňovač, mikrofón, gitaru, syntetizátor, bubny. Kultúrne a športovo sa môžu realizovať na futbalovom ihrisku. Prebehla aj rekonštrukcia vše športového ihriska, ktoré je využívané na prehadzovanú, volejbal, basketbal, hádzanú, nohejbal a malý futbal. Taktiež naši žiaci majú k dispozícii – využívajú obecné všesportové ihrisko s umelým trávnikom v tesnej blízkosti školy. Škola – budova aj celý vonkajší areál sú zabezpečené moderným kamerovým systémom, ktorý 24 hodín denne monitoruje a nahráva akýkoľvek pohyb v blízkosti areálu školy. Už dlhší čas nás trápí, že škola nemá kryté športové priestory – telocvičňu, ale aj v tomto smere sme podnikli prvé kroky. V spolupráci so zriaďovateľom sme našli vhodné miesto pre postavenie telocvične v školskej záhrade a dali sme vypracovať plán stavby. Dúfame a veríme, že prostredníctvom finančných prostriedkov z európskych fondov sa nám aj toto naše želanie – mať modernú telocvičňu splní. Vybavenie kabinetov je postačujúce, ale je potrebné pomôcky pravidelne obnovovať a vymieňať za modernejšie. V školskom roku 2017/2018 sme na školskom dvore vybudovali oddychové zóny s lavičkami. V budúcnosti plánujeme prepojiť starú budovu s novou krytým stĺporadím, vybudovať šatne pre žiakov v novej budove, opraviť interiéry tried a vstupné brány do školy. Škola má zabezpečený bezbariérový prístup do novej budovy. Nové oplotenie, plastové okná, nová fasáda, nové chodníky zo zámkovej dlažby, schodisko do záhrady školy a na ihrisko, nové prestrešenie vchodov do suterénu a administratívnej časti novej budovy, kamenné stĺpy vchodových brán a nové kovové brány . Všetky opravy a stavby, ktoré sme realizovali v predošlom období určite prispievajú k tomu, aby sa žiaci v našej škole dobre cítili, radi ju navštevovali. Rovnako týmito opravami ušetríme aj financie na vykurovanie (rekonštrukcia kotolne, plastové okná, oprava a zateplenie fasády novej budovy. Tieto ušetrené finančné prostriedky investujeme do modernizácie školského nábytku v triedach, kde v priebehu 5 rokov chceme vymeniť všetky lavice, stoličky a katedry za nové, moderné. Od školského roku 2019 / 2020 mala škola dvojzmennú prevádzku do 28.03.2022. Dvojzmenná prevádzka bola zavedená z dôvodu nedostatočných priestorov na výučbu žiakov. Počet žiakov postupne narastá. Vednie školy spolu so zriaďovateľom podnikli kroky na odstránenie dvojzmennej prevádzky – realizuje sa nárast na hlavnú budovu školy, preto sa vyučovalo poobede 5 tried. Realizácia nárastu začala v októbri 2020 a pokračuje v školskom roku 2021-2022, Odstránenie dvojzmennosti sa nám podarilo 28.03.2022 po oprave zatečených priestorov, kolaudčné konanie bolo ukončené. Od 01.09.2023 boli odovzdané nové priestory do užívania ZŠ v Červenici, pre žiakov školy.

8. Škola ako životný priestor

Aby sa žiaci i pedagógovia cítili v škole čo najpríjemnejšie, treba klásť dôraz na: upravené a estetické prostredie tried, školského dvora, chodieb, aktuálne informácie o aktivitách školy na informačných tabuliach a nástenkách, budovanie priateľskej atmosféry medzi žiakmi navzájom, medzi žiakmi a pedagógmi. V prvom rade vplývajú na utváranie príjemnej pracovnej atmosféry dobré a priateľské medziľudské vzťahy. Vzťah učiteľ, žiak. Vzťah učiteľ, rodič. Učiteľ, učiteľ. Učiteľ, vedenie školy. Dobrým vzťahom medzi týmito subjektmi napomáha vzájomná pomoc, tolerancia, ohľadupnosť a asertívne správanie. Vedenie školy sa snaží ísť všetkým v tomto smere príkladom. Taktiež tomu napomáhajú spoločné akcie žiakov, učiteľov a rodičov. Či už sú to rôzne športové, kultúrne akcie. Výlety na konci školského roka, divadelné predstavenia, exkurzie, táboráky, alebo len obyčajná vychádzka do prírody.

Príjemné pracovné prostredie si budujeme aj priamo v areály školy, či už je to v exteriéri, alebo interiéri. Výsadba okrasných stromčekov, úprava kvetinových záhonov. Sadenie a pestovanie izbových rastlín v triedach. Nemenej dôležitá je aj úprava pracovnej miestnosti, v našom prípade triedy. Vianočná a veľkonočná výzdoba tried a celej školy je samozrejmosťou. Nástenka v každej triede odráža spoločný život žiakov v triede, ozdoby, fotografie, plagáty.

9. Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a vzdelávaní

Bezpečné a zdraviu vyhovujúce podmienky v priestoroch na vyučovanie, poučenie žiakov o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci na začiatku školského roka, pred každými prázdninami a školskými výletmi, pravidelné školenia zamestnancov školy o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a proti požiaru, pravidelné kontroly bezpečnosti a ochrany zdravia a odstraňovanie nedostatkov podľa výsledkov revízií, to všetko

prispieva k bezpečnému pracovisku a pohode na ňom. Každoročne v apríli vykonávame pomocou zvolenej komisie previerku bezpečnej školy. Všetky nedostatky zo zápisnice odstraňuje vedenie školy podľa časového harmonogramu určenom komisiou. Každoročne obnovujeme farebné označovanie prvého a posledného schodu a prevenciu proti pádu, úrazu. Každoročne kontrolujeme športové náradie, rebríky, regály. K bezpečnému pracovnému prostrediu prispievajú aj revízie odbornými osobami, resp. firmami: kotolňa, elektrina, hasiace prístroje, tlakové nádoby, komíny, hromozvody.

II. Charakteristika školského vzdelávacieho programu

Škola chce svojim školským vzdelávacím programom, kvalitným pedagogickým zborom a novými metódami a formami práce dosiahnuť, aby každý žiak získal tie najlepšie vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré v budúcnosti využije pri svojom ďalšom štúdiu, živote a práci. Škola sa snaží vychovať zo svojho žiaka všestranne harmonickú rozvinutú osobnosť. Pripraviť žiaka na to, aby vedel získané vedomosti zo školy uplatniť v reálnom živote. Cieľom školy je nielen vzdelávať, ale aj vychovávať svojho žiaka, aby sa v budúcnosti uplatnil ako plnohodnotný člen spoločnosti, aby uspel na trhu práce, aby viedol plnohodnotný a dôstojný život v prospech celej spoločnosti.

1. Pedagogický princíp školy

Vo výchovno-vzdelávacom procese chceme dosiahnuť, aby žiaci získali potrebné vedomosti a zručnosti, aby ich vedeli vždy správne použiť, aby si rozvíjali kľúčové spôsobilosti, aby boli komunikatívni, flexibilní, tvoriví, vedeli si vyhľadávať informácie, vedeli prezentovať svoju prácu. Dôležité je, aby sa nezabudlo ani na vedomosti ani na spôsobilosti. To znamená, že ak chceme, aby žiaci boli komunikatívni, je potrebné, aby vedeli, o čom majú komunikovať, ak majú vyhľadávať informácie, musia vedieť, aké informácie majú hľadať a ako ich zaradiť do systému.

Ďalšie ciele:

Posilniť úlohu a motiváciu učiteľov, ich profesijný a odborný rast, podporovať talenty, osobnosť a záujmy každého žiaka, skvalitniť spoluprácu s rodičmi, verejnosťou a inými školami, zaviesť nové formy a metódy práce.

Naším princípom je, aby každý žiak v škole zažil úspech podľa svojich schopností a rozumových možností. Na I. stupni sa snažíme žiakov počas štyroch rokov pripraviť na bezproblémový a hladký prestup na II. stupeň. Žiakov II. stupňa pripravujeme na bezproblémové zvládnutie monitorovania deviatakov a následne na prijímacie pohovory na SŠ a SOŠ. Naším prvoradým cieľom na II. stupni je dosiahnuť čo najväčšie percento rozmiestnenia žiakov na SŠ a SOŠ. Žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami majú vypracovaný individuálny výchovno-vzdelávací program.

2. Zameranie školy a stupeň vzdelania

Zameranie školy vychádza hlavne z toho, že na škole študuje 98 % žiakov z marginalizovanej komunity. Všetkých našich žiakov chceme pripraviť na zvládnutie učiva na I. a II. stupni. Vedieť čítať s porozumením, vedieť počítať, násobiť, deliť a zvládať slovné úlohy, ktoré sú zamerané na praktický život a zvládať situácie, ktoré mu život prinesie. Prostredníctvom hudobnej výchovy rozvíjať v žiakoch estetické cítenie a zmysel pre rytmus, hudbu. V budúcnosti môžu uspieť ako skvelí muzikanti. Budeme sa snažiť, aby žiak poznal svoju cenu, aby viedol dôstojný život. Chceme naučiť žiaka v rámci pracovného vyučovania obrábať pôdu, sadiť a pestovať hospodárske rastliny. Rozoznávať dreviny, opracovávať drevo a tým uspieť v drevárskom priemysle. Veľa našich absolventov pokračuje ďalej v štúdiu na SOŠ v Prešove.

Stupeň vzdelania ISCED 2

3. Profil absolventa

Absolvent nižšieho stredného vzdelávania by mal svojim vystupovaním robiť dobré meno škole, byť schopný vytvárať dobré medziľudské vzťahy, byť schopný hodnotiť svoju úlohu v škole, v rodine a v spoločnosti, byť schopný starať sa i o svoje fyzické i psychické zdravie, vedieť uzatvárať kompromisy, byť schopný vyhľadávať, hodnotiť a využívať pri učení rôzne zdroje informácií, osvojiť si metódy štúdia a práce s informáciami, mať schopnosť vnímať umenie, snažiť sa porozumieť mu a chrániť umelecké prejavy, byť si vedomý svojich kvalít.

4. Pedagogické stratégie

Podporujeme výučbu pomocou didaktickej techniky, semináre, diskusie, samostatné a tímové projekty, dlhodobé samostatné práce, prezentácia a obhajoba výstupov, praktická výučba.

Dôraz je kladený na samostatnosť a zodpovednosť za učenie. Využívame IKT vo vyučovaní.

V oblasti rozumovej výchovy je naším cieľom rozvíjať u žiakov tvorivé myslenie, samostatnosť, aktivitu, seba hodnotenie. Osobnostný a sociálny rozvoj budeme realizovať stimuláciou skupín žiakov so slabšími vyučovacími výsledkami, podporou individuálnych schopností.

Školský špeciálny pedagóg poskytne odbornú pomoc žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ich rodičom a zamestnancom školy.

Pri prevencii drogových závislostí sa chceme zamerať aj na iné aktivity ako besedy. (Napriek tomu, že s tvrdými drogami sme sa nestretli, treba sústavne pôsobiť proti fajčeniu a alkoholickým nápojom cez koordinátora, rodičov a všetkých vyučujúcich, účelným využívaním voľného času i vlastným príkladom).

Chceme si všimáť talent v jednotlivých oblastiach a rozvíjať ho do maximálnej možnej miery. Viac budeme preferovať samostatnú prácu žiakov a ich cieľavedomé zvládanie učiva.

Dôležitým odporúčaním do budúceho školského roka je pre nás potreba orientácie na pozitívne hodnotenie žiakov, najmä slabo prosperujúcich, pre zvýšenie vnútornej motivácie.

5. Zabezpečenie výučby pre žiakov so špeciálnymi potrebami, podpornými opatreniami

Škola je otvorená aj žiakom so špeciálnymi potrebami. Či už sa jedná o žiakov so zdravotným znevýhodnením, žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, alebo nadaných žiakov. Pre týchto žiakov vyučujúci podľa potreby tvoria individuálne programy, časovo-tematické plány, aby žiaci učivo zvládli podľa svojich individuálnych schopností resp. so svojim oslabením, hendikepom, nadaním.

a) Žiaci so zdravotným znevýhodnením:

- škola realizovala bezbariérový vstup do školy, v triedach upravila umývadla, na ktoré môžu využívať aj žiaci na vozíčku,
- spolupracujeme so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie (centrum špeciálno-pedagogického poradenstva, centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie), so špeciálnou školou,
- na škole využívame služby 2 špeciálnych pedagógov,
- spolupracujeme s rodičmi a ďalšími subjektmi podľa potreby a stupňa postihnutia žiaka,
- pri vyučovaní u týchto žiakov využívame učebnice pre špeciálne školy,
- vyučujúci vypracujú každoročne individuálny výchovno-vzdelávací program pre týchto žiakov, žiakom s poruchami sluchu škola zakúpi načúvací kompenzačný strojček, žiakom s poruchami zraku škola zabezpečí odborné očné vyšetrenie a zakúpi okuliare
- žiaci sú hodnotení podľa hodnotenia pre žiakov so špeciálnymi potrebami,

b) Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia

- suché obedy (pre žiakov určených ÚPSV a R)
- polročne učebné pomôcky v hodnote 16,60 € na žiaka, žiaci v hmotnej núdzi
Hmotnú núdzu určuje ÚPSV a R.

c) Žiaci s nadaním:

- zameranie na hudobné talenty (hra na hudobný nástroj, spev),
- hudobná aparátúra (zosilňovač, reproduktory, mikrofón, gitara, syntetizátor, CD prehrávač,
- knihy, encyklopédie, odborná literatúra,

- individuálny vzdelávací plán,
- výpočtová a rozmnožovacia technika,
- spolupráca so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie,
- spolupráca s externými odborníkmi (učiteľmi školy vyššieho stupňa, učiteľmi umeleckej školy),
- zapojenie tútorov (spomedzi pedagógov, externých spolupracovníkov školy, starších spolužiakov, vysokoškolských študentov) do práce s nadanými žiakmi,
- spolupráca s rodičmi (vrátane ich informovaného súhlasu so zaradením dieťaťa do programu pre nadaných),

6. Začlenenie prierezových tém

Dopravná výchova – výchova k bezpečnosti v cestnej premávke, Osobnostný a sociálny rozvoj, Environmentálna výchova, Mediálna výchova, Multikultúrna výchova, Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra, Ochrana života a zdravia, Tvorba projektu a prezentačné zručnosti a Finančná gramotnosť zabezpečujeme prostredníctvom všetkých vyučovacích predmetov. V tématicko výchovno vzdelávacích plánoch každého predmetu máme vyznačené témy dotýkajúce sa jednotlivých prierezových tém.

7. Spôsob a podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelaní

Spôsob a podmienky ukončovania výchovy a vzdelávania a vydávanie dokladu o získanom vzdelávaní sú podrobne rozpracované v Prílohe č. 1 ŠkVP - Interný predpis na hodnotenie a klasifikáciu žiakov. Na základe polročného a koncoročného hodnotenia sa žiakom vydáva doklad o získanom vzdelaní - vysvedčenie.

III. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia

Vnútorný systém hodnotenia kvality zameriame na 3 oblasti:

1. Hodnotenie žiakov

2. Hodnotenie pedagogických zamestnancov

3. Hodnotenie školy

4. Hodnotenie vedúcich pedagogických zamestnancov

1. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov

Cieľom **hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole** je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvládol danú problematiku, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov.

Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami.

Pri hodnotení a klasifikácii výsledkov žiakov budeme vychádzať z metodických pokynov na hodnotenie a klasifikáciu.

Budeme dbať na to, aby sme prostredníctvom hodnotenia nerozdeľovali žiakov na úspešných a neúspešných. Hodnotenie budeme robiť na základe určitých kritérií, prostredníctvom ktorých budeme sledovať vývoj žiaka. Pri hodnotení učebných výsledkov žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami sa bude brať do úvahy možný vplyv zdravotného znevýhodnenia žiaka na jeho školský výkon. Budeme odlišovať hodnotenie spôsobilostí od hodnotenia správania. Na základe polročného a koncoročného hodnotenia sa žiakom vydáva doklad o získanom vzdelaní - vysvedčenie. Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov je podrobne rozpracované v Prílohe č.1 ŠkVP – Interný predpis na hodnotenie a klasifikáciu žiakov.

2. Vnútorný systém kontroly a hodnotenia zamestnancov

Hodnotenie zamestnancov sa bude zakladať na bodovom hodnotení. Body sa budú prideľovať na základe:

- Pozorovania (hospitácie)

- Rozhovoru
- Výsledkov žiakov, ktorých učiteľ vyučuje (prospech, žiacke súťaže, didaktické testy zadané naraz vo všetkých paralelných triedach, úspešnosť prijatia žiakov na vyšší stupeň školy a pod)
- Sledovania pokroku žiakov vo výsledkoch pod vedením učiteľa
- Hodnotenia výsledkov pedagogických zamestnancov v oblasti ďalšieho vzdelávania, tvorby učebných pomôcok, mimoškolskej činnosti a pod.
- Hodnotenia pedagogických a odborných zamestnancov manažmentom školy.
- Vzájomného hodnotenia učiteľov (čo si vyžaduje aj vzájomné hospitácie a „otvorené hodiny“).
- Hodnotenia učiteľov žiakmi

3. Hodnotenie školy

Monitorujeme pravidelne:

- Spokojnosť s vedením školy a učiteľmi
- Prostredie – klíma školy
- Priebeh vzdelávania – vyučovací proces- metódy a formy vyučovania
- Úroveň podpory žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami
- Výsledky vzdelávania
- Riadenie školy
- Úroveň výsledkov práce školy

Kritériom pre nás je:

- Spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov
- Kvalita výsledkov

Nástroje na zisťovanie úrovne stavu školy sú:

- Dotazníky pre žiakov a rodičov
- Dotazníky pre absolventov školy
- Analýza úspešnosti žiakov na súťažiach, olympiádach

4. Hodnotenie vedúcich pedagogických zamestnancov

Monitorujeme pravidelne:

- Spokojnosť s vedúcimi pedagogickými zamestnancami
- Prostredie – klíma školy
- Riadenie školy
- Úroveň výsledkov práce školy

Kritériom pre nás je:

- Spokojnosť žiakov, rodičov, učiteľov
- Kvalita výsledkov

Nástroje na zisťovanie spokojnosti s vedúcimi ped. zamestnancami sú:

- Dotazníky pre zamestnancov školy

Učebný plán pre nižšie sekundárne vzdelávanie 5. ročník, 6.ročník, 7.ročník, 8.ročník a 9.ročník

Vzdelávací a oblasť	Predmety	Počet hodín			Počet hodín			Počet hodín			Počet hodín			Počet hodín		
		5. ročník			6. ročník			7. ročník			8. ročník			9.ročník		
		ŠVP	ŠkVP	Spolu	ŠVP	ŠkVP	Spolu	ŠVP	ŠkVP	Spolu	ŠVP	ŠkVP	Spolu	ŠVP	ŠkVP	Spolu
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	5		5	5		5	4	1	5	5		5	5		5
	Prvý cudzí jazyk – anglický jazyk	3	1	4	3	1	4	3		3	3		3	3		3
	Druhý cudzí jazyk – ruský jazyk					2	2		2	2		2	2		2	2
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4		4	4	1	5	4		4	4		4	5		5
	Informatika	1		1	1		1	1		1	1		1			1
Človek a príroda	Fyzika				2		2	1		1	2		2	1		1
	Chémia							2		2	2		2	1		1
	Biológia	2		2	1		1	2		2	1		1	1		1
	Základy ošetrovateľstva														1	1
Človek a hodnoty	Etická výchova / Náboženská výchova	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	1	2	1		1	1		1	1		1	1		1
	Hudobná výchova	1		1	1		1	1		1	1		1			
Človek a svet práce	Domov a práca		1	1												
	Technika	1		1	1		1	1		1	1		1	1		1
	Remeselné práce														1	1
Človek a spoločnosť	Dejepis	1		1	1		1	1		1	1		1	2	1	3
	Geografia	2		2	1		1	1	1	2	1		1	1		1
	Občianska náuka				1		1	1		1	1		1	1		1
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2		2	2		2	2		2	2		2	2		2
	Loptové hry											1	1			
Spolu		24	3	27	25	4	29	26	4	30	27	3	30	25	5	30

Poznámky :

1. Počet týždenných vyučovacích hodín v jednotlivých ročníkoch je presne určený pre každý učebný plán. Taktiež celkový počet hodín je presne daný.
2. Vyučovacia hodina má 45-minút v tomto rozdelení učebného plánu.
3. Prvý cudzí jazyk - vyučuje sa : anglický (5.ročník, 6.ročník, 7.ročník, 8.ročník , 9. ročník)
Druhý cudzí jazyk – vyučuje sa: ruský (6.ročník, 7.ročník, 8.ročník, 9. ročník).
Cudzí jazyky ANJ a RUJ sa nebudú deliť na skupiny. Počet žiakov v skupine je navýšený o možný počet 3 žiakov. Delenie na skupiny nie je možné z priestorových podmienok.
4. Náboženská výchova - vyučuje sa katolícke náboženstvo, iné vierovyznania môžu návštevovať etickú výchovu. V školskom roku 2024/2025 nebol záujem o vyučovanie etickej výchovy.
5. Telesná a športová výchova sa v šk.roku 2024/2025 vyučuje na II. stupni, ako samostatné skupiny dievčatá a chlapci (vid' rozvrh hodín).Telesnú a športovú výchovu majú 2x do týždňa.
6. Informatika sa nebude deliť v na II. stupni na skupiny. Počet žiakov v skupine je navýšený o možný počet 3 žiakov. Delenie na skupiny nie je možné z priestorových podmienok.

Učebný plán pre 5. ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Počet hodín		
		5. ročník		
		ŠVP	ŠKVP	Spolu
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	5		5
	Prvý cudzí jazyk – anglický jazyk	3	1	4
	Druhý cudzí jazyk			
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4		4
	Informatika	1		1
Človek a príroda	Fyzika			
	Chémia			
	Biológia	2		2
Človek a hodnoty	Etická výchova / Náboženská výchova	1		1
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1	1	2
	Hudobná výchova	1		1
Človek a svet práce	Domov a práca		1	1
	Technika	1		1
Človek a spoločnosť	Dejepis	1		1
	Geografia	2		2
	Občianska náuka			
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2		2
Spolu		24	3	27

Jazyk a komunikácia - Slovenský jazyk

ZŠ - 5. ročník 5 hod. týždenne (ŠVP – 5 hod.) 165 hodín ročne

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Obsahuje charakteristiku a kompetencie, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov – učebných požiadaviek. Tieto základné požiadavky môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa zložiek predmetu a jednotlivých predmetových kompetencií. Učiteľ môže tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí, zručností a spôsobilostí.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Podstatou predmetu slovenský jazyk a literatúra je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali žiaci dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

Predmet slovenský jazyk a literatúra ako súčasť vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia je jedným z kľúčových všeobecnovzdelávacích predmetov, obsahom ktorého sú dve vzájomne sa dopĺňajúce zložky – jazyk a literatúra, pričom odporúčané vnútorné delenie predmetu je v pomere zložiek 3:2 a 2:2 alebo integrácia oboch zložiek.

JAZYKOVÁ ZLOŽKA

Jazyková časť predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je vnímaný ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka. Vo vyučovaní jazyka je v popredí analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré sú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii.

Nová štruktúra dokumentu

Inovovaný vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry – jazyková zložka – si zachoval tabuľkovú formu, ktorá sa delí podľa komunikačných jazykových kompetencií – čítanie s porozumením, písanie a hovorenie (počúvanie je integrovanou súčasťou hovorenia). Komunikačné jazykové kompetencie členia obsah učiva a výkon do uzavretých celkov na základe predmetových kompetencií. Kompetencie – čítanie s porozumením, písanie, hovorenie – je možné rozvíjať samostatne alebo ich vzájomne kombinovať. Postupnosť rozvíjania uvedených kompetencií je v právomoci učiteľa.

Vzdelávací štandard pre jazykovú zložku predmetu tvoria časti usporiadané do riadkov a stĺpcov v nasledujúcom poradí:

- riadky:** kontext, kľúčové kompetencie,
- stĺpce:** predmetové kompetencie, výkon, pojmy.

Kľúčové kompetencie majú nadpredmetový charakter. Sú nevyhnutné pre rôzne činnosti súvisiace s učením sa.

Predmetové kompetencie sú špecifické pre konkrétny predmet. Majú činnostný charakter a sú napĺňané výkonom a obsahovým vymedzením učiva.

Obsah predmetu tvoria **aplikačný kontext a kľúčové pojmy**.

Aplikačný kontext sa stal v inovovanom vzdelávacom štandarde dominantným prvkom. Ide o **textovú zložku** vzdelávacieho štandardu, ktorú tvoria jednotlivé slohové útvary/žánre stanovené v obsahovom štandarde. V rámci **kompetencie čítanie s porozumením** predstavuje textová zložka priestor na analýzu, t. j. priestor na

vyvodzovanie, utvrdzovanie jednotlivých pojmov a nadobúdanie predmetových kompetencií. Pri **kompetenciách písanie a hovorenie** žiak deklaruje svoje nadobudnuté vedomosti a kompetencie formou tvorby konkrétneho slohového útvaru/žánru. Jednotlivé slohové útvary/žánre tak predstavujú priestor, v ktorom žiak aplikuje svoje nadobudnuté vedomosti a kompetencie z jednotlivých jazykových rovín a slohu.

Pojmy tvoria druhú časť obsahového štandardu. Ide o základné pojmy z oblasti jazykovedy, ktoré sú rozdelené do príslušných ročníkov a spojené s kontextom. V každom ročníku sú uvádzané len **pojmy**, ktoré sa v danom ročníku zavádzajú a obsahovo súvisia s predmetovou kompetenciou uvedenou v príslušnom riadku tabuľky. V niektorých ročníkoch nie je uvedený nový pojem, pretože príslušná kompetencia si nevyžaduje vyvodzovanie nového pojmu v danom ročníku, ale vyžaduje si naplnenie konkrétneho výkonu, ktorý je vymedzený kontextom.

Napríklad: predmetová kompetencia **V. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov.**

Napríklad: predmetová kompetencia **V. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov.**
PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis atď.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie atď.

Predmetové kompetencie

V. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov

1. Vybrať a použiť slová, vety, textové pasáže z rozličných informačných zdrojov.

Výkon

Optimálny V. Žiak

1.1 dokáže v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie (slová, vety, textové pasáže) súvisiace s obsahom vlastného textu a použiť ich.

1.2 si dokáže systematicky a prehľadne tvoriť poznámky, zaznamenávať kľúčové slová a uplatniť ich vo vlastnom texte.

Obsah

6. ročník:

Učiteľ napĺňa stanovené výkony 1.1 a 1.2 bez zavádzania nových pojmov.

7. ročník:

□ tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE

Poznávacie (kognitívne) kompetencie

Kompetencia: používať kognitívne operácie

Kompetencia: učiť sa sám aj v skupine

Kompetencia: kriticky myslieť

Kompetencia: formulovať a riešiť problémy

Kompetencia: tvorivo myslieť

Komunikačné kompetencie

Kompetencia: tvoriť, prijať a spracovať informácie

Kompetencia: vyhľadávať a sprostredkovať informácie

Kompetencia: formulovať svoj názor a argumentovať

Kompetencia: verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city

Interpersonálne (sociálne) kompetencie

Kompetencia: akceptovať skupinové hodnoty

Kompetencia: tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín

Kompetencia: formulovať svoj názor a argumentovať

Kompetencia: vžiť sa do pocitov a konaní inej osoby

Intrapersonálne (osobnostné) kompetencie

Kompetencia: vytvárať a reflektovať vlastnú identitu

Kompetencia: vytvárať vlastný hodnotový systém

Kompetencia: spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami

Kompetencia: regulovať svoje konanie a chrániť vlastný život

Tabuľka 1 Komunikačné jazykové kompetencie¹

Čítanie s porozumením

Predmetové kompetencie

I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby.

II. Pochopiť obsah textu.

III. Pochopiť kompozíciu textu.

III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.

IV. Pochopiť gramatickú formu textu.

Písanie

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.

II. Organizovať text z hľadiska kompozície.

Hovorenie

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.

II. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.

III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.

IV. Štylizovať text.

IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia.

V. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.

VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.

VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.

V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky.

Inštrukcia

1) Jednotlivé tabuľky jazykových komunikačných kompetencií (čítanie s porozumením, písanie, hovorenie) sú v dokumente zaradené pod sebou, čo však neznamená, že učiteľ je povinný preberať ich v tej postupnosti, ako ich udáva pedagogický dokument. V právomoci učiteľa je rozhodnúť o postupe preberania jednotlivých komunikačných jazykových kompetencií a ich možnej kombinácii.

Tabuľka 2 Čítanie s porozumením

I. Zameriť svoje čítanie podľa potreby.

Nahlas, ticho a opakovane prečítať text.

II. Pochopiť obsah textu.

Porozumieť významu slov v umeleckých a vecných textoch.

Overiť si význam slova.

Porozumieť štruktúre slova a jeho častiam.

Prerozprávať obsah umeleckého a vecného textu na základe chronologickej alebo logickej postupnosti.

III. Pochopiť kompozíciu textu.

Rozoznať a pomenovať časti vnútornej kompozície umeleckého textu.

IV. Pochopiť gramatickú formu textu.

Určiť syntaktické zloženie viet.

Pochopiť a vysvetliť funkciu slovných druhov a ich gramatických kategórií v umeleckom a vecnom texte.

Vybrať text na základe znalostí informačných prameňov, podľa komunikačného zámeru a podľa danej situácie.

Vyvodiť explicitné a implicitné informácie z vecného aj umeleckého textu.

Rozoznať a pomenovať časti vonkajšej kompozície textu.

Vyhľadať prvky nadväznosti medzi slovami a skupinami slov, ktoré vyjadrujú významovú a gramatickú súvislosť medzi vetami, odsekmi, časťami výpovedí.

Tabuľka 3 Písanie

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.

Vybrať vhodný slohový útvar/žáner v súlade s cieľmi písania.

II. Organizovať text z hľadiska kompozície.

Zoradiť motívy a myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti.

Zoradiť motívy podľa fáz vnútornej kompozície umeleckého a vecného textu.

Prispôbiť formálnu úpravu textu vybranému žánru.

III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.

Využívať bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka.

Overiť si v jazykových príručkách vhodnosť a správnosť použitých slov.

IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia.

Utvoriť jednoduché súvetia s rôznou modalitou a použitím interpunkčných znamienka.

V. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.

Vybrať a použiť údaje z grafov a tabuliek.

Vytvoriť graf a tabuľku.

VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.

Vytvoriť modifikovaný text.

VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.

Upraviť text na základe spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov.

Vytvoriť čistopis.

Skontrolovať a zhodnotiť spolužiakov text.

Sformulovať cieľ a tému písomného prejavu.

Zostaviť osnovu, koncept.

Zosúladiť slovnú zásobu s cieľom komunikácie a využívať primerané stylistické prostriedky.

Utvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou a použitím interpunkčných znamienka.

Vybrať a použiť slová, vety, textové pasáže z rozličných informačných zdrojov.

Určiť rozdielnosti jednotlivých útvarov/žánrov.

Skontrolovať a upraviť text s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu.

Tabuľka 4 Hovorenie

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.

Sformulovať tému adekvátnu komunikačnej situácii.
Zosúladiť jazykové a mimojazykové prostriedky s cieľom komunikácie.
Zvoliť vhodný spoločenský tón komunikácie v súlade s jej cieľom a prostredím.
Začať a ukončiť komunikáciu na určitú tému.
Zistiť pomocou kontrolných otázok, či ostatní porozumeli prejavu.
Analyzovať a zhodnotiť kvalitu ústneho prejavu.

Sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť.

II. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.

Vybrať slová, vety a textové pasáže a použiť ich vo vlastnom prejave.
Využívať v jazykovom prejave diferencovanú slovnú zásobu s ohľadom na komunikačnú situáciu a komunikačných partnerov.

III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.

Rešpektovať jazykové pravidlá.

Utvoriť jednoduché vety a súvetia.

IV. Štylizovať text.

Využívať vo vetách správne gramatické tvary slov.
Uplatňovať logickú nadväznosť vytvoreného textu.
Rešpektovať v ústnom prejave znaky slohových žánrov/útvarov.
Rešpektovať jazykové pravidlá.

V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky.

Uplatňovať plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu.

Využívať gestikuláciu a mimiku.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview; diskusia; debata

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.

Pojmy

I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby.

1. Vybrať text na základe znalostí informačných prameňov, podľa komunikačného zámeru a podľa danej situácie.

2. Nahlas, ticho a opakovane prečítať text.

Optimálny I.

Žiak

1.1 dokáže z obsahového i formálneho hľadiska správne vybrať text a odôvodniť správnosť vybraného textu v konkrétnej situácii.

1.2 dokáže na základe analýzy jednotlivých textov identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o slohových útvaroch/žánroch.

2.1 dokáže samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam a dokáže prispôbiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol čo najefektívnejšie pochopiť informácie.

2.2 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.

5. ročník1

- splývavá/viazaná výslovnosť
- znelé, neznelé a znelé nepárové (zvukné) spoluhlásky
- prestávka, sila hlasu, dôraz
- hlavný slovný prízvuk
- rozprávanie s prvkami opisu
- opis pracovného postupu
- interview

Minimálny I.

Žiak

1.1 dokáže podľa zadaných kritérií vybrať text a odôvodniť správnosť výberu na základe subjektívnych pocitov.

1.2 dokáže reprodukovať definície slohových útvarov/žánrov.

2.1 dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam.

2.2 dokáže reprodukovať definície daných pojmov.

1 **Piaty ročník** základnej školy má v predmete slovenský jazyk a literatúra zabezpečiť plynulý prechod medzi prvým a druhým stupňom základnej školy. Obsahový štandard je z tohto dôvodu v 5. ročníku minimalizovaný. Dôraz sa kladie na skvalitňovanie a upevňovanie získaných vedomostí a nadobudnutých kompetencií z primárneho vzdelávania.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview; diskusia; debata

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať

Predmetové kompetencie

II. Pochopiť obsah textu.

1. **Vyvodit'** explicitné a implicitné informácie z vecného aj umeleckého textu.

2. **Porozumieť** významu slov v umeleckých a vecných textoch.

3. **Overiť** si význam slova.

4. **Prerozprávať** obsah umeleckého a vecného textu na základe chronologickej alebo logickej postupnosti.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.

Optimálny II.

Žiak

1.1 dokáže vyhľadať v texte explicitne a implicitne vyjadrené informácie vzťahujúce sa na danú tému a správne spojiť jednotlivé údaje do komplexnej informácie.

1.2 dokáže na základe explicitných a implicitných informácií v umeleckom texte analyzovať dej a vyvodit' pointu.

1.3 dokáže vybrať zaujímavú myšlienku z textu a odôvodniť svoj výber.

1.4 dokáže obhájiť svoje stanovisko a ako argumenty použiť niektoré poznatky získané analýzou textu.

2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.

2.2 dokáže na základe kontextu alebo pri jazykovej a štylistickej analýze textu odhadnúť významy lexikálnych jednotiek.

3.1 si dokáže vybrať jazykovú príručku a overiť v nej význam neznámych lexikálnych jednotiek.

4.1 dokáže prerozprávať obsah umeleckého textu so zachovaním časovej a logickej postupnosti.

4.2 dokáže vyjadriť názor na prečítaný text, jasne sformulovať svoj čitateľský zážitok.

Pojmy

5. ročník

- slovná zásoba
- spisovný jazyk – nárečia
- jednovýznamové a viacvýznamové slová
- príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie
- hlavná myšlienka
- téma
- poznámky/konspekt

Minimálny II.

Žiak

1.1 dokáže s pomocou učiteľa vyhľadať v texte explicitne vyjadrené informácie vzťahujúce sa na danú tému.

1.2 dokáže s pomocou učiteľa zo známeho umeleckého textu vyvodit' hlavnú myšlienku.

2.1 dokáže reprodukovať definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich vyhľadať v texte.

2.2 dokáže s pomocou učiteľa vysvetliť význam známych lexikálnych jednotiek v texte.

3.1 dokáže s pomocou učiteľa vyhľadať význam neznámych lexikálnych jednotiek v jazykových slovníkoch.

4.1 dokáže s pomocou učiteľa prerozprávať obsah známeho umeleckého textu so zachovaním časovej postupnosti.

4.2 dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview; diskusia; debata

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať

Predmetové kompetencie

III. Pochopiť kompozíciu textu.

1. Rozoznať a pomenovať časti vonkajšej kompozície textu.
2. Rozoznať časti vnútornej kompozície textu.

Minimálny III.

Žiak

- 1.1 dokáže s pomocou učiteľa pri čítaní rozlíšiť jednotlivé časti vonkajšej kompozície textu.

IV. Pochopiť gramatickú formu textu.

1. Vyhľadať prvky nadväznosti medzi slovami a skupinami slov, ktoré vyjadrujú významovú a gramatickú súvislosť medzi vetami, odsekmi, časťami výpovedí.
2. Pochopiť a vysvetliť funkciu slovných druhov a ich gramatických kategórií v umeleckom a vecnom texte.

Minimálny IV.

Žiak

- 1.1 po predchádzajúcej príprave a s pomocou učiteľa rešpektuje pri hlasnom čítaní niektoré prostriedky nadväznosti.
- 2.1 dokáže s pomocou učiteľa vymenovať jednotlivé vzory podstatných a prídavných mien.
- 2.2 dokáže s pomocou učiteľa roztriediť podstatné mená podľa gramatického rodu.
- 2.3 dokáže s pomocou učiteľa v známom texte vysvetliť vysokú frekvenciu slovík v rozprávaní.
- 2.4 dokáže s pomocou učiteľa stupňovať akostné prídavné mená.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.

1. Sformulovať cieľ a tému písomného prejavu.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.

Optimálny III.

Žiak

- 1.1 dokáže rozlíšiť jednotlivé časti vonkajšej kompozície textu a vyjadriť ich pri hlasnom čítaní.
- 1.2 dokáže identifikovať znaky vonkajšej kompozície jednotlivých slohových útvarov/žánrov.
- 2.1 dokáže posúdiť časovú a logickú nadväznosť udalostí v príbehu, resp. informácií v texte.

Optimálny IV.

Žiak

- 1.1 pri hlasnom čítaní rešpektuje prostriedky nadväznosti: prestávka, dôraz, interpunkčné znamienka a typ písma (napr. kurzíva, tučné).
- 2.1 dokáže určiť vzory podstatných a prídavných mien a svoje tvrdenie zdôvodniť.
- 2.2 dokáže samostatne roztriediť podstatné a prídavné mená podľa gramatického rodu.
- 2.3 dokáže vysvetliť úlohu slovík v rozprávaní, prídavných a podstatných mien v opise.
- 2.4 dokáže vysvetliť dôležitosť gramatickej zhody medzi prídavnými a podstatnými menami pre porozumenie textu.
- 2.5 dokáže vysvetliť význam jednotlivých stupňov prídavných mien v texte.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.

Optimálny I.

Žiak

- 1.1 dokáže navrhnúť tému písania, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľmi písania.

Pojmy

5. ročník

- splývavá/viazaná výslovnosť
- prestávka, sila hlasu, dôraz
- hlavný slovný prízvuk

5. ročník

- prestávka, sila hlasu, dôraz
- hlavný slovný prízvuk podstatné mená – ohybný slovný druh
- vzor: chlap, hrdina, dub, stroj
- životné – neživotné
- vzor: žena, ulica, dlaň, kosť
- vzor: mesto, srdce, vysvedčenie, dievča
- prídavné mená
- akostné, vzťahové
- stupňovanie
- vzor: pekný, cudzí

Pojmy

5. ročník

- rozprávanie s prvkami opisu
- opis pracovného postupu
- interview

2. Vybrať vhodný slohový útvar/žáner v súlade s cieľmi písania.

2.1 dokáže na základe analýzy stanovenej komunikačnej situácie vybrať vhodný slohový útvar/žáner, ktorý zosúladí s témou písania a svoje rozhodnutie vie zdôvodniť.

Minimálny I.

Žiak

1.1 si dokáže z navrhovaného súboru tém vybrať tú, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľmi písania.

2.1 dokáže z navrhnutého súboru žánrov s pomocou učiteľa vybrať ten, ktorý zodpovedá téme.

II. Organizovať text z hľadiska kompozície.

1. Zostaviť osnovu, koncept.

2. Zoradiť motívy a myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti.

3. Prispôsobiť formálnu úpravu textu vybranému žánru.

Optimálny II.

Žiak

1.1 dokáže urobiť poznámky/konspekt v súlade s logikou východiskového textu.

2.1 dokáže vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému rozprávanie s prvkami opisu a dodržaním časovej postupnosti.

2.2 dokáže vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému opis pracovného postupu s dodržaním časovej a logickej postupnosti.

2.3 dokáže rozlíšiť interview od bežného rozhovoru.

2.4 dokáže vytvoriť, uskutočniť a zaznamenať interview na zadanú alebo voľnú tému.

2.5 dokáže samostatne vytvoriť otázky v súlade s témou interview a logicky ich zoradiť.

3.1 dokáže charakterizovať formálnu úpravu jednotlivých slohových útvarov/žánrov a uplatňuje ju pri písaní vlastných textov.

5. ročník

poznámky /konspekt

Minimálny II.

Žiak

1.1 dokáže s pomocou učiteľa urobiť poznámky zo zadaného textu.

2.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť jednoduché rozprávanie s prvkami opisu.

2.2 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť jednoduchý opis pracovného postupu.

2.3 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť text interview na zadanú tému, pokiaľ má dostatočný čas na prípravu.

3.1 dokáže s pomocou učiteľa vo vlastných textoch uplatniť formálnu úpravu jednotlivých

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.

Optimálny III.

Žiak

1.1 dokáže prispôsobiť lexiku textu cieľu písania a komunikačnej situácii a pri tvorbe vlastného textu využíva čo najširšiu slovnú zásobu s ohľadom na žáner/slohový postup/štýl a cieľ komunikácie.

2.1 dokáže rozlíšiť príslovie, porekadlo, pranostiku, prirovnanie

Pojmy

5. ročník

slovná zásoba
 spisovný jazyk – nárečie
 jednovýznamové, viacvýznamové slová
 príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie

III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.

1. Zosúladiť slovnú zásobu s cieľom komunikácie a využívať primerané stylistické prostriedky.

2. Využívať bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka.

3. Overiť si v jazykových príručkách vhodnosť a správnosť

použitých slov.

a použiť ich vo vlastnom texte.

2.2 dokáže rozlíšiť spisovné a nárečové slová a použiť ich vo vlastnom texte.

2.3 dokáže rozlíšiť jednovýznamové a viacvýznamové slová a použiť ich vo vlastnom texte.

3.1 pozná funkciu jednotlivých jazykových príručiek a vie si vybrať a používať vhodnú jazykovú príručku.

Minimálny výkon III.

Žiak

1.1 pri tvorbe textu využíva obmedzenú lexiku, často nevhodne opakuje slová v rámci textu.

2.1 dokáže reprodukovat' definície pojmov príslovie, pranostika, porovnanie.

2.2 dokáže reprodukovat' definície pojmov spisovný jazyk a nárečie.

2.3 dokáže reprodukovat' definície jednovýznamových a viacvýznamových slov.

3.1 dokáže na základe odporúčania učiteľa vybrať vhodnú jazykovú príručku a skontrolovať správnosť a význam slov použitých v texte.

IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia.

1. Utvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.

Optimálny IV.

Žiak

1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché vety, pričom dodržiava správny slovosled a interpunkciu.

5. ročník

slovosled

Minimálny IV

Žiak

1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché holé a jednoduché rozvítené vety.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.

Optimálny V.

Žiak

1.1 dokáže v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať vhodné informácie, zapísať si ich a využiť vo vlastnom texte.

1.2 dokáže zdôvodniť výber a použitie rozličných informácií z iných zdrojov vo svojom texte.

Pojmy

5. ročník

poznámky /konspekt

V. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov.

1. Vybrať a použiť slová, vety, textové pasáže z rozličných informačných zdrojov.

Minimálny V.

Žiak

1.1 dokáže využiť zadanú informáciu alebo časť textu vo vlastnom texte.

VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.

1. Určiť rozdielnosti jednotlivých útvarov/žánrov.

2. Vytvoriť modifikovaný text.

Optimálny VI.

Žiak

1.1 dokáže odlišiť a porovnať slohové útvary/žánre.

2.1 dokáže samostatne aplikovať svoje vedomosti o jednotlivých žánroch/útvároch pri transformácii z jedného žánru do druhého.

5. ročník

poznámky /konspekt

Minimálny VI

Žiak

1.1 dokáže s pomocou učiteľa a podľa vopred stanovených kritérií porovnať slohové útvary/žánre.

2.1 dokáže s pomocou učiteľa doplniť do rozprávania jednoduchý opis.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.

1. Skontrolovať a upraviť text s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu.

2. Upraviť text na základe spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov.

3. Vytvoriť čistopis.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.

Optimálny VII.

Žiak

1.1 dokáže skontrolovať svoj text s cieľom vyhľadať a opraviť chyby, pričom pri oprave aplikuje nadobudnuté znalosti z pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a slohu.

2.1 dokáže nahlas plynulo prečítať svoj text, pričom správne artikuluje, intonuje, prispôsobuje tempo svojho prejavu poslucháčom.

2.2 dokáže prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa), opraviť obsahové a formálne chyby s cieľom zlepšiť organizáciu a nadväznosť myšlienok v texte.

3.1 dokáže napísať čistopis.

Pojmy

5. ročník

- splývavá/viazaná výslovnosť
- prestávka, sila hlasu, dôraz
- hlavný slovný prízvuk
- znelé, neznelé a znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky
- prestávka, sila hlasu
- dôraz
- slovná zásoba
- spisovný jazyk – nárečie
- jednovýznamové, viacvýznamové slová
- príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie
- podstatné mená – ohybný slovný druh
- vzory: chlap, hrdina, dub, stroj
- životné – neživotné
- vzory: žena, ulica, dlaň, kosť
- vzory: mesto, srdce, vysvedčenie, dievča
- prídavné mená: akostné, vzťahové
- stupňovanie
- vzory: pekný, cudzí
- predložková väzba
- slovosled

Minimálny VII.

Žiak

1.1 dokáže na podnet a s pomocou učiteľa identifikovať chyby vo svojom texte.

2.1 dokáže po príprave nahlas prečítať svoj text.

2.2 dokáže prijať hodnotenie druhých a s pomocou učiteľa dokáže opraviť identifikované chyby.

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview; diskusia; debata

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.

Pojmy

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.

1. **Sformulovať** vlastný názor a pomocou argumentov ho **obhájiť**.
2. **Sformulovať** tému adekvátnu komunikačnej situácii.
3. **Zosúladiť** jazykové prostriedky s cieľom komunikácie.
4. **Zvoliť** vhodný spoločenský tón komunikácie v súlade s jej cieľom a prostredím.
5. **Zistiť** pomocou kontrolných otázok, či ostatní porozumeli prejavu.
6. **Rešpektovať** jazykové pravidlá.

Optimálny I.

Žiak

- 1.1 dokáže sformulovať vlastný názor a použiť presvedčivé argumenty.
- 2.1 dokáže samostatne zvoliť a sformulovať tému komunikácie.
- 2.2 dokáže samostatne a pohotovo sformulovať základné myšlienky na tému komunikácie a zrozumiteľne ich vysloviť.
- 2.3 dokáže samostatne sformulovať súvislý text na určenú tému.
- 2.4 dokáže podľa logickej postupnosti usporiadať svoju výpoveď.
- 3.1 dokáže použiť vhodné jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou.
- 4.1 dokáže v danej komunikačnej situácii použiť vhodný spoločenský tón v súlade s cieľom komunikácie a prostredím, v ktorom sa daná komunikácia uskutočňuje.
- 4.2 v komunikácii vhodne využíva zvukovú stránku prejavu.
- 5.1 dokáže správne a spoločensky vhodne sformulovať otázky, aby zistil, ako poslucháči porozumeli jeho prejavu.

5. ročník

- splývavá/viazaná výslovnosť
- znelé, neznelé a znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky
- prestávka, sila hlasu, dôraz
- hlavný slovný prízvuk
- slovná zásoba
- spisovný jazyk – nárečie
- jednovýznamové, viacvýznamové slová
- príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie
- argument, dokazovanie

Minimálny I.

Žiak

- 1.1 dokáže jednoduchým spôsobom vyjadriť vlastný názor na určitú tému a predovšetkým použiť subjektívne argumenty.
- 2.1 si dokáže vybrať jednu z ponúknutých komunikačných tém.
- 2.2 dokáže po príprave sformulovať myšlienky na určenú tému.
- 2.3 dokáže vytvoriť krátky prejav na určenú tému.
- 2.4 dokáže s pomocou učiteľa opraviť chyby v logickom usporiadaní svojej výpovede.
- 3.1 dokáže vo vlastnom prejave použiť obmedzenú lexiku a často opakuje slová.
- 4.1 po vyzvaní učiteľom dokáže zmeniť silu hlasu.
- 5.1 dokáže po príprave sformulovať jednoduché otázky, aby si preveril, či poslucháči porozumeli jeho prejavu.

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview; diskusia; debata

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konaní inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.

Optimálny II.

Žiak

- 1.1 dokáže vo vlastnom prejave vhodne využiť informácie získané z rôznych informačných zdrojov.

Pojmy

5. ročník

- poznámky/konspekt

II. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov.

1. **Vybrať** slová, vety a textové pasáže a **použiť** ich vo vlastnom prejave.

Minimálny II.

Žiak

1.1 dokáže vo vlastnom prejave s pomocou učiteľa vhodne využiť informácie získané z rôznych informačných zdrojov.

III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.

1. **Využívať** v jazykovom prejave diferencovanú slovnú zásobu s ohľadom na komunikačnú situáciu a komunikačných partnerov.

2. **Rešpektovať** jazykové pravidlá.

Optimálny III.

Žiak

1.1 dokáže v danej komunikačnej situácii využívať vhodné jazykové prostriedky s ohľadom na cieľ, obsah a adresáta komunikácie.

5. ročník

- splývavá/viazaná výslovnosť
- znelé, neznelé a znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky
- prestávka, sila hlasu, dôraz
- hlavný slovný prízvuk
- slovná zásoba
- spisovný jazyk – nárečie
- jednovýznamové, viacvýznamové slová
- príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie
- slovosled

Minimálny III.

Žiak

1.1 dokáže po upozornení nahradiť nespisovné jazykové prostriedky spisovnými.

IV. Štylizovať text.

1. **Utvoriť** jednoduché vety.

2. **Využívať** vo vetách správne gramatické tvary slov.

3. **Uplatňovať** logickú nadväznosť vytvoreného textu.

4. **Rešpektovať** jazykové pravidlá.

Optimálny IV.

Žiak

1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché vety, pričom dodržiava správny slovosled a intonáciu.

2.1 dokáže počas komunikácie opraviť alebo preformulovať vety vo svojej výpovedi.

2.2 dokáže vo svojom prejave používať správne tvary ohybných a neohybných slovných druhov.

3.1 dokáže samostatne utvoriť logicky usporiadaný súvislý text.

Minimálny IV.

Žiak

1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché vety.

2.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť krátky text.

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview; diskusia; debata

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.

Optimálny V.

Žiak

1.1 sa dokáže v danej komunikačnej situácii plynule a zrozumiteľne vyjadrovať.

2.1 dokáže v komunikačnej situácii primerane gestikulovať a používať vhodnú mimiku.

Pojmy

5. ročník

- splývavá/viazaná výslovnosť
- znelé a neznelé, znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky
- prestávka, sila hlasu, dôraz
- hlavný slovný prízvuk

Minimálny V.

Žiak

1.1 dokáže po upozornení zmeniť silu hlasu.

2.1 dokáže po upozornení vo svojom prejave upraviť gestikuláciu a mimiku.

Literárna zložka

Cieľom vyučovania literárnej výchovy je sústavne rozvíjať čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov. Základným princípom osnovania obsahu je rozvoj čítania ako všestranného osvojovania umeleckého textu. Dôraz sa kladie na postupné rozvíjanie čitateľa od naivnej úrovne (charakteristickej hlavne pre 1. stupeň ZŠ) cez schopnosť analyzovať sémantiku umeleckého textu (analytické čítanie), porozumieť jej a prenikať do znakovkej podstaty textu, až po schopnosť pracovať s jeho významom na vyššej individuálnej úrovni spracovania, t.j. syntetizovať ho, interpretovať a hodnotiť zo všetkých jeho stránok (syntetické, hodnotiace čítanie).

Tento princíp usporiadania obsahu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem umeleckého textu, jeho analýzu a hodnotenie.

Základnou úlohou literárnej výchovy na 2. stupni ZŠ je postupný prechod jednotlivými fázami čítania:

- čítanie so simultánnym porozumením;
- analýza štruktúry textu a identifikácia jeho významu;
- hodnotenie textu.

Nová štruktúra dokumentu

Inovovaný vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry – **literárna zložka** – si zachoval tabuľkovú formu. Inovovaná forma neobsahuje popis procesualnej stránky nadobúdania vzdelávacieho obsahu.

Vzdelávací štandard pre literárnu zložku predmetu tvoria časti usporiadané do riadkov a stĺpcov v nasledujúcom poradí:

- riadky:** kontext, kľúčové kompetencie;
- stĺpce:** predmetové kompetencie, výkon, pojmy.

Kľúčové kompetencie nie sú charakteristické pre literárnu zložku predmetu, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti súvisiace s učením sa.

Predmetové kompetencie majú činnostný charakter a sú napĺňané výkonom a obsahovým vymedzením učiva.

Obsah predmetu tvoria kontext a pojmy.

Kontext v inovovanom vzdelávacom štandarde sa stal dominantným prvkom. Ide o **textovú zložku** vzdelávacieho štandardu, ktorú tvoria jednotlivé literárne žánre stanovené v obsahovom štandarde. Kontext predstavuje priestor pre rozvoj čitateľských a interpretačných kompetencií, ktoré sú spojené s osvojovaním si základných teoretických poznatkov o literatúre.

Pojmy predstavujú druhú časť obsahového štandardu. Ide o základné literárnovedné pojmy, ktoré sú rozdelené do príslušných ročníkov a spojené s kontextom. V každom ročníku sú uvádzané len **novozavedené pojmy**, ktoré obsahovo súvisia s predmetovými kompetenciami. V niektorých ročníkoch nie je uvádzaný novozavedený pojem, pretože funkcia príslušnej kompetencie si nevyžaduje vyvodzovanie nového pojmu v danom ročníku, ale vyžaduje si naplnenie konkrétneho výkonu, ktorý je vymedzený kontextom, prípadne v konkrétnom ročníku daného dvojročného obdobia sa nové pojmy nezavádzajú z toho dôvodu, aby vznikol priestor na opakovanie už zavedených pojmov v textoch s analogickou štruktúrou.

Výkon je definovaný dvoma úrovňami, a to optimálnou (najvyššou – výborný) a minimálnou (najnižšou akceptovateľnou – dostatočný) úrovňou. Inštitucionálne (školskou inšpekciou, národnými testami a pod.) je merateľný na konci piateho, siedmeho a deviateho ročníka.

KĽÚČOVÉ KOMPETENCIE Poznávacie (kognitívne) kompetencie	Komunikačné kompetencie	Interpersonálne (sociálne) kompetencie	Intrapersonálne (osobnostné) kompetencie
Kompetencia: používať kognitívne operácie	Kompetencia: tvoriť, prijať a spracovať informácie	Kompetencia: akceptovať skupinové hodnoty	Kompetencia: vytvárať a reflektovať vlastnú identitu
Kompetencia: učiť sa sám aj v skupine	Kompetencia: vyhľadávať a sprostredkovať informácie	Kompetencia: tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín	Kompetencia: vytvárať vlastný hodnotový systém
Kompetencia: kriticky myslieť	Kompetencia: formulovať svoj názor a argumentovať	Kompetencia: spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami	Kompetencia: regulovať svoje konanie a chrániť vlastný život
Kompetencia: formulovať a riešiť problémy	Kompetencia: verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city	Kompetencia: vžiť sa do pocitov a konania inej osoby	Kompetencia: regulovať svoje konanie a chrániť vlastný život
Kompetencia: tvorivo myslieť			

POZNÁVACIE A ČITATEĽSKÉ KOMPETENCIE

1. Recitovať spamäti prozaické a básnické diela.
2. Nahlas a plynule čítať umelecký alebo náučný text.
3. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu.
4. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní.
5. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.
6. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
7. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
8. Usporiadať známe javy do tried.
9. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
10. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
11. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.
12. Transformovať literárny text.
13. Vytvoriť krátky umelecký alebo náučný text.
14. Orientovať sa v školskej a verejnej knižnici.
15. Vedieť získať informácie z knižných a elektronických zdrojov.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): báseň, pieseň

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

1. Recitovať spamäti prozaické a básnické diela.
2. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu.
3. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
4. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
7. **Sformulovať vlastné hodnotenie diela.**

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.

Optimálny:

Žiak

- dokáže recitovať báseň tak, aby vyjadril rytmickú usporiadanosť básnického textu, správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť.
- dokáže vysvetliť pojem rytmus v básni.
- dokáže vysvetliť pojem personifikácia, epiteton a vyhľadať ich v neznámom texte.
- dokáže vysvetliť pojem refrén a vyhľadať ho v neznámom texte.
- dokáže vytvoriť personifikáciu, epiteton.
- dokáže analyzovať báseň z hľadiska témy, kompozície, štylizácie a metriky.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.

Pojmy

5. ročník

- pieseň
- rytmus
- personifikácia/zosobnenie
- epiteton
- refrén
- téma

Minimálny:

Žiak

- dokáže po predchádzajúcej príprave plynulo prečítať text známej básne.
- dokáže reprodukovať definíciu pojmu rytmus.
- dokáže reprodukovať definíciu pojmu personifikácia, epiteton.
- dokáže v texte, ktorý sa už štylisticky analyzoval, určiť refrén.
- dokáže v texte, ktorý sa už štylisticky analyzoval, určiť personifikáciu, epiteton.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): báseň, prozaický text
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvorivo myslieť
Predmetové kompetencie

1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text.
2. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu.
3. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
4. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela.

Minimálny:

Žiak

- dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam.
- dokáže reprodukovať definíciu nonsensu.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): filmová/televízna rozprávka
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať a reflektovať vlastnú identitu; vytvárať vlastný hodnotový systém
Predmetové kompetencie

1. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní.
2. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.
3. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
4. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela.
8. Transformovať literárny text.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.

Optimálny:

Žiak

- dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť.
- dokáže predniesť báseň tak, aby vyjadril rytmickú usporiadanosť básnického textu.
- dokáže vysvetliť pojem nonsens.
- dokáže na konkrétnej ukážke vysvetliť podstatu nonsensu.
- dokáže vytvoriť krátky text s prvkami nonsensu.
- dokáže analyzovať úryvok alebo celé dielo z hľadiska témy, kompozície, štylizácie a metriky.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.

Pojmy

5. ročník

- nonsens

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.

Optimálny:

Žiak

- dokáže plynulo čítať dramatický text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť.
- dokáže výrazne prečítať prehovory jednotlivých postáv dramatického textu v súlade s ich charakterom.
- dokáže vysvetliť rozdiel medzi rozprávkou ako literárnym žánrom a filmovou/televíznou rozprávkou.
- dokáže vysvetliť pojem scenár a úlohu scenáristu.
- dokáže vysvetliť funkciu herca a režiséra pri realizácii dramatického diela.
- dokáže na základe analýzy vytvoriť dejovú osnovu literárneho/audiovizuálneho diela.
- dokáže na základe analýzy prerozprávať obsah literárneho/audiovizuálneho diela.

Pojmy

5. ročník

- filmová/televízna rozprávka
- téma
- scenár
- scenárista
- režisér
- herec
- dramaturg
- dialóg

- dokáže na základe analýzy určiť hlavné a vedľajšie postavy diela.
- dokáže na základe analýzy sformulovať hlavnú myšlienku literárneho/audiovizuálneho diela.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský/divácky zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.
- dokáže zdramatizovať literárny text do podoby jednoduchého scenára.

Minimálny:

Žiak

- dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať dramatický text.
- dokáže reprodukovať definíciu filmovej/televíznej rozprávky.
- dokáže reprodukovať definície pojmov scenár a scenárista.
- dokáže reprodukovať definície pojmov herec a režisér.
- dokáže s pomocou učiteľa prerozprávať obsah literárneho/audiovizuálneho diela.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský/divácky zážitok.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): ľudová povesť; autorská povesť; legenda

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vytvárať a reflektovať vlastnú identitu; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text.
2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
3. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
5. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela.
7. Vytvoriť krátky umelecký text.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.

Optimálny:

Žiak

- dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť.
- dokáže vysvetliť pojmy ľudová povesť, autorská povesť a legenda.
- dokáže vysvetliť rozdiely medzi ľudovou povestou a autorskou povestou.
- dokáže vysvetliť rozdiely medzi povestou a legendou.
- dokáže vyhľadať reálne a fantastické prvky v legende.
- dokáže na základe analýzy vytvoriť dejovú osnovu literárneho diela.
- dokáže na základe analýzy prerozprávať obsah literárneho diela.
- dokáže na základe analýzy určiť hlavné a vedľajšie postavy diela.
- dokáže na základe analýzy sformulovať hlavnú myšlienku literárneho diela.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.
- dokáže vymyslieť povesť viažucu sa na konkrétne miesto v regióne, historickú udalosť alebo postavu.

Pojmy

5. ročník

- ľudová povesť
- autorská povesť
- legenda
- téma
- rozprávač

Minimálny:

Žiak

- dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať umelecký text.
- dokáže reprodukovať definície pojmov ľudová povesť, autorská povesť a legenda.

- dokáže s pomocou učiteľa prerozprávať obsah literárneho diela.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): náučná literatúra; encyklopédia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; formulovať a riešiť problémy; tvorivo myslieť; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; vytvárať vlastný hodnotový systém.

Predmetové kompetencie

1. Nahlas a plynulo čítať náučný text.

2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.

3. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.

4. Vytvoriť krátky náučný text.

5. Orientovať sa v školskej a verejnej knižnici.

6. Vedieť získať informácie z knižných a elektronických zdrojov.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.

Optimálny:

Žiak

- dokáže plynulo čítať súvislý náučný text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť.
- dokáže vysvetliť pojmy náučná literatúra a encyklopédia.
- dokáže na základe analýzy odlíšiť náučný text od umeleckého textu a svoj názor odôvodniť.
- dokáže vysvetliť, ako sú zoradené informácie v encyklopédii.
- dokáže vytvoriť encyklopedické heslo.
- dokáže v encyklopédii vyhľadať informácie podľa hesiel.
- dokáže získať potrebné informácie v príslušnej encyklopédii a použiť ich.

Pojmy

5. ročník

- náučná literatúra
- encyklopédia

Minimálny:

Žiak

- dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať náučný text.
- dokáže reprodukovať definície pojmov náučná literatúra a encyklopédia.
- dokáže v encyklopédii vyhľadať požadované heslo.

KRITÉRIÁ KONTROLY A HODNOTENIA ŽIAKOV

DIKTÁTY

Ročník	Počet	Zameranie	Rozsah
5. ročník	4	☐ opakovanie zo 4. ročníka ☐ podstatné mená ☐ prídavné mená ☐ slovesá	50 – 60 plnovýznamových slov

PÍ SOMNÉ PRÁCE

Počet	Zameranie
1	☐ rozprávanie s prvkami opisu

Slohové práce hodnotiť podľa týchto kritérií:

1. Vonkajšia forma (max. 4 body)

Čitateľnosť	Zreteľné rozlíšenie veľkých a malých písmen, dôsledné dodržanie diakritických znamienok. Každé písmeno musí byť jasne identifikovateľné tak, aby nemohlo prísť k jeho zámene za iné písmeno.
Zreteľné grafické členenie odsekov	Na začiatku každého odseku treba začať písať asi 1,5 – 2 cm od začiatku daného riadka.
Prepísanie práce z konceptu do čistopisu	Práca musí byť za daný časový limit kompletne prepísaná z konceptu do čistopisu; v inom prípade sa nemôže prideliť maximálny počet bodov za vonkajšiu formu. Pre potreby hodnotenia vnútornej formy a celkového dojmu sa však pokračuje v hodnotení práce v koncepte na tom mieste, kde sa končí neúplný čistopis.
Čistota textu	Bez škrtania. V čistopise žiaci nemajú škrtat', v nevyhnutnom prípade majú dať chybné napísané slovo do okrúhlych zátvoriek a prečiarknuť ho vodorovnou čiarou.
Dodržiavanie okrajov	Dodržiavanie okrajov: vnútorných aj vonkajších; v prípade potreby slová na konci riadkov rozdeľovať.
Dodržanie predpísaného rozsahu	Ak žiaci napíšu menej alebo viacej ako je predpísaný rozsah, t.j. zákonite nezískajú maximálny počet bodov za vonkajšiu formu.

2. Vnútorňá forma (max. 20 bodov)

Obsah (max. 4 body)

Dodržanie témy

Práca musí reagovať na všetky kľúčové slová v zadaní, v názve.

Myšlienkové vyústenie

Zakončenie práce, záver.

Rozprávanie – príbeh s pointou. Úvaha – primeranosť vyjadrovania sa veku žiakov. Výklad – vysvetlenie problému.

Kompozícia (max. 4 body)

Uplatnenie zodpovedajúceho slohového postupu

Dodržanie žánrovej formy.

Vnútorňá stavba, členenie textu

Členenie do myšlienkových celkov – odsekov, vyváženosť jednotlivých častí.

Rozprávanie – zápletká, zauzľovanie deja, vyvrcholenie deja, nečakaný obrat v deji, rozuzlenie; jednoduché rozprávanie – úvod, jadro, záver; časový sled; pásmo rozprávača, pásmo postáv.

Nadväznosť a logickosť textu

Úvaha – citáty, umelecké prostriedky, vlastné myšlienky a hodnotenie problému. Výklad – vyváženosť argumentácie a sprievodných vysvetlení.

Jazyk (max. 4 body)

Správne využitie slovných druhov

Slovné druhy typické pre daný slohový postup a útvar/žáner.

Morfologická správnosť jazykových prostriedkov

Správne väzby sloviac, správne pádové koncovky a pod.

Syntaktická správnosť jazykových prostriedkov

Správne postavenia prívlastkov, slovosled a pod.

Rôznorodosť, variabilnosť

Rôznorodé syntaktické prostriedky i slovné druhy.

Neopakovanie slov. Šírka slovnej zásoby.

Rozprávanie – použitie častíc, citosloviac. Úvaha – umelecké prostriedky. Výklad – vedeckosť jazyka, pravdivosť uvedených faktov. Opis – primeranosť jazyka – prirovnania, neutrálnosť.

Pravopis (max. 4 body)

4 body	0 – 4 chyby
3 body	5 – 8 chýb
2 body	9 – 12 chýb
1 bod	13 – 16 chýb
0 bodov	17 a viac chýb

Ak je v texte napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. (Např.: Rýchly chlapec mal rýchly krok. = 1 chyba) Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte. Všetky chyby majú rovnakú hodnotu. Javy, ktoré sa žiaci ešte neučili, sa nezarátavajú do chýb.

Štýl (max. 4 body)

Správna štylizácia viet	Zrozumiteľnosť textu ako celku.
Tvorivosť	Tvorivá lexika.
Pútavosť	Podanie zaujímavou, nezvyčajnou formou, ktorá vyvoláva v čitateľovi zvedavosť.

Celkový dojem (max. 4 body)

Celkové vyznenie práce po jej prvom prečítaní.
Práca by nemala obsahovať

Nelogické názory, protispoločenské postoje, protihumánne a neetické názory, názory propagujúce poškodzovanie ľudského zdravia, iné.

Hodnotiaca stupnica**DIKÁTY**

Známka	Chyby v diktáte
1	0 – 1 chyba
2	2 – 3 chyby
3	4 – 7 chýb
4	8 – 10 chýb
5	11 a viac chýb

Poznámka:

- Rovnaké chyby v tom istom slove sa pokladajú za 1 chybu. Např.: Rýchly chlapec mal rýchly krok. = 1 chyba
- Ak je v texte napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte. Všetky chyby majú rovnakú hodnotu. Javy, ktoré sa žiaci ešte neučili, sa nezarátavajú do chýb.

PÍSOMNÉ PRÁCE

Známka	Body
1	28 – 26 bodov
2	25 – 21 bodov
3	20 – 14 bodov
4	13 – 9 bodov
5	8 – 0 bodov

Obsahový vzdelávací štandard pre 2. stupeň základnej školy**1. – 4. ročník gymnázií s osemročným vzdelávacím programom****Slovenský jazyk a literatúra****Časť: slovenský jazyk****Poznámka:**

- označuje pojem, ktorý bude zavedený až v nasledujúcich ročníkoch.
- ✓ označuje pojem, ktorý sa zavádza v danom ročníku.
- 👍 označuje pojem, ktorý bol už zavedený a ďalej sa s ním pracuje.

Tučné písmo – pojmy už boli zavedené na 1. stupni.

Úvod

Obsahový vzdelávací štandard vymedzuje súbor *jazykovedných termínov*, ktoré v časovom úseku vymedzenom týmto vzdelávacím štandardom musia byť **povinne zaradené** do obsahu vzdelávania na každej škole tohto typu v Slovenskej republike.

Súbor jazykovedných termínov obsahuje aj všetky jazykovedné pojmy, ktoré boli štandardizované pre 1. stupeň základnej školy (sú zvýraznené osobitným typom písma). Tieto pojmy sú už trvalou zložkou obsahu vzdelávania, a preto sa pri nich neuvádza nijaká časová hranica na zaradenie do obsahu vyučovania na 2. stupni. Sú len informáciou pre učiteľov tohto stupňa základnej školy.

Zvuková rovina jazyka a pravopis	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
abeceda	☺	☺	☺	☺	☺
písmená: malé, veľké, pisané, tlačené	☺	☺	☺	☺	☺
hlásky, slabiky, slová	☺	☺	☺	☺	☺
delenie hlások: samohlásky – spoluhlásky – dvojhásky	☺	☺	☺	☺	☺
samohlásky: krátke – dlhé	☺	☺	☺	☺	☺
spoluhlásky: tvrdé – mäkké	☺	☺	☺	☺	☺
dĺžeň, mäkčeň, vokáň	☺	☺	☺	☺	☺
bodka, otáznik, výkričník, čiarka, zátvorka, dvojbodka	☺	☺	☺	☺	☺
spojovník, pomlčka	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
melódia vety (oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, zvolacia, želacia)	☺	☺	☺	☺	☺
pravopis	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
bodkočiarka	☺	☺	☺	☺	☺
úvodzovky	☺	☺	☺	☺	☺
priama reč, uvádzacia veta	☺	✓	☺	☺	☺
slabikotvorné hlásky -l, -l, -r, -ř	☺	☺	☺	☺	☺
výslovnosť	☺	☺	☺	☺	☺
splyvavá/viazaná výslovnosť	✓	☺	☺	☺	☺
výslovnosť a výskyt ä	☺	☺	☺	☺	☺
výslovnosť slabík de/dí, te/ti, ne/ni, le/li v cudzích slovách	⊗	☺	✓	☺	☺
spodobovanie	☺	☺	☺	☺	☺
znelé – neznelé; znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky	✓	☺	☺	☺	☺
obojaké spoluhlásky	☺	☺	☺	☺	☺
vybrané slová	☺	☺	☺	☺	☺
rozdeľovanie slov na slabiky	☺	☺	☺	☺	☺
rozdeľovanie predponových slov	☺	☺	☺	☺	☺
slabičné a neslabičné predpony	☺	☺	☺	☺	☺
prestávka, sila hlasu, tempo	✓	☺	☺	☺	☺
hlavný slovný prízvuk	✓	☺	☺	☺	☺
dôraz	✓	☺	☺	☺	☺
vsuvka, oslovenie	⊗	⊗	⊗	✓	☺
prístavok	⊗	⊗	⊗	✓	☺
pravidlo o rytmickej krátení	☺	☺	☺	☺	☺
interpunkčné znamienka	⊗	⊗	⊗	⊗	✓

Významová/lexikálna rovina	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
slovo	☺	☺	☺	☺	☺
slovná zásoba	✓	☺	☺	☺	☺
spisovný jazyk – nárečia	✓	☺	☺	☺	☺
spisovné slová – nespisovné slová	⊗	⊗	✓	☺	☺
slangové slová	⊗	⊗	✓	☺	☺
nárečové slová	⊗	⊗	✓	☺	☺
neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová	⊗	✓	☺	☺	☺
domáce slová – slová cudzieho pôvodu	⊗	⊗	✓	☺	☺
nové slová	⊗	⊗	✓	☺	☺
zastarané slová, historizmy, archaizmy	⊗	⊗	✓	☺	☺
odborné slová	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
jednovýznamové a viacvýznamové slová	✓	☺	☺	☺	☺
synonymá	☺	☺	☺	☺	☺
antonymá	☺	☺	☺	☺	☺
slovníky	☺	☺	☺	☺	☺
	pravopisný, synonymický	☺	☺	☺	☺
	výkladový, cudzích slov	⊗	✓	☺	☺
	frazeologický	☺	☺	☺	☺
tvorenie slov odvodzovaním	⊗	✓	☺	☺	☺
	predpona	☺	☺	☺	☺
	prípona	⊗	✓	☺	☺
	slovotvorný základ	⊗	✓	☺	☺
	základové slovo	⊗	✓	☺	☺
	odvodené slovo	☺	✓	☺	☺
tvorenie slov	⊗	✓	☺	☺	☺
	skladaním	⊗	✓	☺	☺
	zložené slová	⊗	✓	☺	☺
spôsoby obohacovania slovné zásoby	⊗	⊗	⊗	✓	☺
	tvorenie slov	⊗	⊗	⊗	✓
	preberanie slov	⊗	⊗	⊗	✓
skratky	⊗	⊗	✓	☺	☺
nepriame pomenovania (metafora)	⊗	⊗	⊗	✓	☺
jednoslovné a viacslovné pomenovania (združené pomenovania)	⊗	⊗	⊗	✓	☺
ustálené slovné spojenie/frazeologizmus	☺	☺	☺	✓	☺
prislovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie	✓	☺	☺	☺	☺
slovná zásoba – systematizácia	⊗	⊗	⊗	⊗	✓

Tvarová/morfologická rovina jazyka	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
skloňovanie	☹	☹	☹	☹	☹
pád – pádové otázky	☹	☹	☹	☹	☹
podstatné mená	☹	✓	☹	☹	☹
ohybný slovný druh	⊗	✓	☹	☹	☹
všeobecné – vlastné	☹	☹	☹	☹	☹
konkrétne – abstraktné	⊗	✓	☹	☹	☹
životné – neživotné	✓	☹	☹	☹	☹
rod	☹	☹	☹	☹	☹
mužský, ženský, stredný	☹	☹	☹	☹	☹
číslo	☹	☹	☹	☹	☹
jednotné, množné	☹	☹	☹	☹	☹
pád	☹	☹	☹	☹	☹
nominatív, genitív, datív, akuzatív, lokál, inštrumentál	☹	☹	☹	☹	☹
vokatív	⊗	✓	☹	☹	☹
vzor	✓	☹	☹	☹	☹
chlap, hrdina dub, stroj	✓	☹	☹	☹	☹
žena, ulica, dľaň, kosť	✓	☹	☹	☹	☹
mesto, srdce, vysvedčenie, dievča	✓	☹	☹	☹	☹
pomnožné	⊗	⊗	✓	☹	☹
rod pomnožných podstatných mien	⊗	⊗	✓	☹	☹
podstatné mená mužského rodu	⊗	⊗	⊗	✓	☹
zvieracie	⊗	⊗	⊗	✓	☹
neživotné zakončené na -r, -l	⊗	⊗	⊗	✓	☹
cudzie nesklonné podstatné mená	⊗	⊗	⊗	✓	☹
skloňovanie podstatného mena pani	⊗	⊗	⊗	✓	☹
prídavné mená	✓	☹	☹	☹	☹
ohybný slovný druh	✓	☹	☹	☹	☹
akostné	✓	☹	☹	☹	☹
stupňovanie	✓	☹	☹	☹	☹
vzťahové	✓	☹	☹	☹	☹
privlastňovacie	⊗	✓	☹	☹	☹
privlastňovacie: druhové	⊗	✓	☹	☹	☹
rod, číslo, pád	☹	☹	☹	☹	☹
vzor	✓	☹	☹	☹	☹
pekný, cudzí	✓	☹	☹	☹	☹
pávi	⊗	✓	☹	☹	☹
matkin, otcov	⊗	✓	☹	☹	☹

Tvarová/morfologická rovina jazyka		5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
zámená		è	è	è	✓	è
	ohybný slovný druh	⊗	⊗	⊗	✓	è
	skloňovanie	⊗	✓	⊗	✓	è
	základný tvar	⊗	⊗	⊗	✓	è
	rod, číslo, pád	⊗	⊗	⊗	✓	è
	delenie zámen	è	è	è	✓	è
	osobné – základné, privlastňovacie	è	è	è	è	è
opytovacie	⊗	⊗	⊗	✓	è	
ukazovacie	⊗	⊗	⊗	✓	è	
číslovky		è	è	✓	è	è
	ohybný slovný druh	⊗	⊗	✓	è	è
	skloňovanie	⊗	⊗	✓	è	è
	rod, číslo, pád	⊗	⊗	✓	è	è
	delenie čísloviek	⊗	⊗	✓	è	è
	určité	⊗	⊗	✓	è	è
	neurčité	⊗	⊗	✓	è	è
	základné	è	è	è	è	è
radové	è	è	è	è	è	
násobné	⊗	⊗	✓	è	è	
slovesá		è	✓	è	è	è
	ohybný slovný druh	⊗	⊗	✓	è	è
	tykanie/vykanie	è	è	è	è	è
	časovanie	è	è	è	è	è
	osoba 1., 2., 3.	è	è	è	è	è
	číslo	è	è	è	è	è
	čas	è	è	è	è	è
	minulý, prítomný, budúci	è	è	è	è	è
	zvrtné, nezvrtné	⊗	✓	è	è	è
	neurčitok	è	è	è	è	è
	sloveso byť	è	è	è	è	è
	jednoduchý a zložený tvar	⊗	è	✓	è	è
	plnovýznamové – neplnovýznamové	⊗	✓	è	è	è
	spôsob	⊗	✓	è	è	è
	oznamovací, rozkazovací, podmieňovací	⊗	✓	è	è	è
	vid	⊗	⊗	✓	è	è
	dokonavý, nedokonavý	⊗	⊗	✓	è	è

Tvarová/morfologická rovina jazyka		5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
prislovky	neohybný slovný druh	⊗	✓	⊗	⊗	⊗
	druhy prisloviek	⊗	✓	⊗	⊗	⊗
	miesta, času, spôsobu, príčiny	⊗	✓	⊗	⊗	⊗
	stupňovanie prisloviek	⊗	✓	⊗	⊗	⊗
predložky	neohybný slovný druh	⊗	✓	⊗	⊗	⊗
	väzba s pádom	✓	⊗	⊗	⊗	⊗
	vokalizácia	⊗	✓	⊗	⊗	⊗
spojky	neohybný slovný druh	⊗	⊗	✓	⊗	⊗
	neohybný slovný druh	⊗	⊗	⊗	✓	⊗
častice	neohybný slovný druh	⊗	✓	⊗	⊗	⊗
citoslovčia	neohybný slovný druh	⊗	✓	⊗	⊗	⊗
	neohybný slovný druh	⊗	✓	⊗	⊗	⊗

Syntaktická/skladobná rovina		5. roč.	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.
veta		⊗	⊗	⊗	⊗	⊗
jednoduchá veta		⊗	⊗	⊗	⊗	⊗
	holá	⊗	⊗	✓	⊗	⊗
	rozvitá	⊗	⊗	✓	⊗	⊗
	rozvitá s viacnásobným vetným členom	⊗	⊗	✓	⊗	⊗
vety podľa obsahu		⊗	⊗	⊗	⊗	⊗
	oznamovacia	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗
	opytovacia	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗
	rozkazovacia	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗
	želacia	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗
	zvolacia	⊗	⊗	⊗	⊗	⊗
slovosled		✓	⊗	⊗	⊗	⊗
hlavné vetné členy		⊗	✓	⊗	⊗	⊗
	podmet	vyjadrený	⊗	✓	⊗	⊗
		nevyjadrený	⊗	✓	⊗	⊗
prísudok		slovesný	⊗	✓	⊗	⊗
	neslovesný; slovesno-menný	⊗	✓	⊗	⊗	⊗
	vetný základ	⊗	⊗	✓	⊗	⊗
vedľajšie vetné členy		⊗	⊗	✓	⊗	⊗
	predmet	príslovkové určenie	⊗	⊗	✓	⊗
		miesta	⊗	⊗	✓	⊗
	prívlastok	času	⊗	⊗	✓	⊗
		spôsobu	⊗	⊗	✓	⊗
		príčiny	⊗	⊗	✓	⊗
	prístavok	zhodný	⊗	⊗	⊗	✓
		nezhodný	⊗	⊗	⊗	✓
prístavok	⊗	⊗	⊗	✓	⊗	
zhoda	⊗	✓	⊗	⊗	⊗	
vetné sklady		⊗	✓	⊗	⊗	⊗
	prísudzovací	⊗	✓	⊗	⊗	⊗
jednočlenná veta		⊗	⊗	✓	⊗	⊗
	slovesná	⊗	⊗	✓	⊗	⊗
	neslovesná	⊗	⊗	✓	⊗	⊗
dvojčlenná		⊗	✓	⊗	⊗	⊗
	úplná	⊗	✓	⊗	⊗	⊗
	neúplná	⊗	✓	⊗	⊗	⊗
jednoduché súvetie		⊗	⊗	⊗	✓	⊗
zápor v slovenčine		⊗	⊗	⊗	⊗	✓
súdržnosť textu		⊗	⊗	⊗	⊗	✓
interpunkcia		⊗	⊗	⊗	✓	⊗

Sloh	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
pozdrav	☺	☺	☺	☺	☺
oslovenie	☺	☺	☺	☺	☺
predstavenie sa	☺	☺	☺	☺	☺
prívitanie	☺	☺	☺	☺	☺
rozlúčenie	☺	☺	☺	☺	☺
prosba/želanie	☺	☺	☺	☺	☺
poďakovanie	☺	☺	☺	☺	☺
ospravedlnenie – ústne	☺	☺	☺	☺	☺
ospravedlnenie s vysvetlením	☺	☺	☺	☺	☺
vyjadriť súhlas/nesúhlas	☺	☺	☺	☺	☺
blahoželanie – ústne/písomne	☺	☺	☺	☺	☺
adresa	☺	☺	☺	☺	☺
adresa odosielateľa	☺	☺	☺	☺	☺
adresát	☺	☺	☺	☺	☺
pohľadnica	☺	☺	☺	☺	☺
súkromný list – ústne/písomne	☺	☺	☺	☺	☺
tvorba otázok (žiadosť o informáciu)	☺	☺	☺	☺	☺
rozhovor	☺	☺	☺	☺	☺
začiatok a koniec telefonického rozhovoru	☺	☺	☺	☺	☺
osnova	☺	☺	☺	☺	☺
nápis	☺	☺	☺	☺	☺
nadpis	☺	☺	☺	☺	☺
odsek	☺	☺	☺	☺	☺
rozprávanie – ústne	☺	☺	☺	☺	☺
jednoduché rozprávanie – ústne/písomne	☺	☺	☺	☺	☺
úvod, jadro, záver	☺	☺	☺	☺	☺
časová postupnosť v rozprávaní	☺	☺	☺	☺	☺
rozprávanie s prvkami opisu – ústne/písomne	✓	☺	☺	☺	☺
rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) ústne a písomne	⊗	✓	☺	☺	☺
vnútorná kompozícia	⊗	✓	☺	☺	☺
úvod	⊗	✓	☺	☺	☺
zápletká	⊗	✓	☺	☺	☺
vyvrcholenie	⊗	✓	☺	☺	☺
obrat	⊗	✓	☺	☺	☺
rozuzlenie	⊗	✓	☺	☺	☺
opis – ústne/písomne	☺	☺	☺	☺	☺
predmetu	☺	☺	☺	☺	☺
obrázka/ilustrácie	☺	☺	☺	☺	☺
osoby	☺	☺	☺	☺	☺
pracovného postupu	✓	☺	☺	☺	☺
statický opis	⊗	✓	☺	☺	☺
dynamický opis	⊗	✓	☺	☺	☺
umelecký opis	⊗	⊗	✓	☺	☺
odborný opis	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
charakteristika	⊗	✓	✓	☺	☺

Sloh	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
umelecký a vecný text	☺	☺	☺	☺	☺
krátke správy	☺	☺	☺	☺	☺
SMS, e-mail	☺	☺	☺	☺	☺
oznámenie	☺	☺	☺	☺	☺
správa	☺	☺	☺	☺	☺
pozvánka	☺	☺	☺	☺	☺
plagát	☺	☺	☺	☺	☺
vizitka	☺	☺	☺	☺	☺
kľúčové slová	☺	☺	☺	☺	☺
poznámky/konspekt	☺	☺	☺	☺	☺
výťah	⊗	⊗	⊗	✓	☺
koncept	☺	☺	☺	☺	☺
reprodukcia ústna	☺	☺	☺	☺	☺
inzerát	☺	☺	☺	☺	☺
reklama	☺	☺	☺	☺	☺
rétorika	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
artikulácia	⊗	⊗	✓	☺	☺
silu hlasu	⊗	⊗	✓	☺	☺
gestikulácia	⊗	✓	☺	☺	☺
mimika	⊗	✓	☺	☺	☺
postoj	⊗	✓	☺	☺	☺
cieľový rozhovor (interview)	✓	☺	☺	☺	☺
hlavná myšlienka	✓	☺	☺	☺	☺
téma	✓	☺	☺	☺	☺
pointa	⊗	⊗	✓	☺	☺
príhláška	⊗	⊗	⊗	✓	☺
úradný list	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
úradný/štruktúrovaný životopis	⊗	⊗	⊗	✓	☺
slávnostný príhovor (prívet)	⊗	⊗	✓	☺	☺
slávnostný prejav	⊗	⊗	⊗	✓	☺
jazykové štýly	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
náučný štýl	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
administratívny štýl	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
publicistický štýl	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
rečnícky štýl	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
hovorový štýl	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
umelecký štýl	⊗	⊗	⊗	⊗	✓

Sloh		5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
slohové postupy		⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	informačný	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	rozprávací	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	opisný	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	výkladový	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
úvaha	⊗	⊗	⊗	⊗	✓	
výklad	⊗	⊗	⊗	⊗	✓	
diskusia	✓	☹	☹	☹	☹	
	argument, dokazovanie	⊗	✓	☹	☹	☹
	protiargument	⊗	✓	☹	☹	☹
dôkaz		⊗	✓	☹	☹	☹
debata		✓	☹	☹	☹	☹
názor		☹	☹	☹	☹	☹
odosielateľ/vysielateľ		⊗	⊗	✓	☹	☹
prijímateľ		⊗	⊗	✓	☹	☹
komunikačná situácia		⊗	⊗	✓	☹	☹
efektívna komunikácia		⊗	⊗	✓	☹	☹
asertívna komunikácia		⊗	⊗	✓	☹	☹
dialóg		⊗	✓	☹	☹	☹
projekt		⊗	✓	☹	☹	☹
tabuľka		⊗	⊗	✓	☹	☹
	názov, hlavička, riadok, stĺpec	⊗	⊗	✓	☹	☹
graf		⊗	⊗	✓	☹	☹

Jazykoveda a národný jazyk		5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
národný jazyk		⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	spisovný jazyk	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	nárečia	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
jazykoveda		⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	náuka o zvukovej rovine jazyka	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	náuka o významovej/lexikálnej rovine jazyka	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	náuka o tvarovej/morfologickej rovine jazyka	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	náuka o skladobnej/syntactickej rovine jazyka	⊗	⊗	⊗	⊗	✓

**Obsahový vzdelávací štandard pre 2. stupeň základnej školy
1.– 4. ročník gymnázií s osemročným vzdelávacím štúdiom**

Slovenský jazyk a literatúra

Časť: literárna výchova

Poznámka:

- označuje pojem, ktorý bude zavedený až v nasledujúcich ročníkoch.
- ✓ označuje pojem, ktorý sa zavádza v danom ročníku.
- 👍 označuje pojem, ktorý bol už zavedený a ďalej sa s ním pracuje.

Tučné písmo – pojmy už boli zavedené na 1. stupni.

Úvod

Obsahový vzdelávací štandard vymedzuje sústavu *poznávacích a čitateľských kompetencií* a súbor *literárnovedných termínov*, ktoré v časovom úseku vymedzenom týmito vzdelávacími štandardmi musia byť *povinne zaradené* do obsahu vzdelávania na každej škole tohto typu v Slovenskej republike.

Súbor literárnovedných termínov obsahuje aj všetky literárnoteoretické pojmy, ktoré boli štandardizované pre 1. stupeň základnej školy (sú zvýraznené osobitným typom písma). Sú už trvalou zložkou obsahu vzdelávania, a

Všeobecné pojmy	5.	6.	7.	8.	9.
-----------------	----	----	----	----	----

	ročník	ročník	ročník	ročník	ročník
autor – spisovateľ – poslucháč	☺	☺	☺	☺	☺
čitateľ – divák	☺	☺	☺	☺	☺
herec	✓	☺	☺	☺	☺
režisér	✓	☺	☺	☺	☺
scenárista	✓	☺	☺	☺	☺
dramaturg	✓	☺	☺	☺	☺
kniha	☺	☺	☺	☺	☺
knížnica	☺	☺	☺	☺	☺
časopis	☺	☺	☺	☺	☺
noviny	☺	☺	☺	☺	☺
rozhlas	☺	☺	☺	☺	☺
televízia	☺	☺	☺	☺	☺
film	☺	☺	☺	☺	☺
text	☺	☺	☺	☺	☺
ilustrácia	☺	☺	☺	☺	☺
scenár	✓	☺	☺	☺	☺
poézia	☺	☺	☺	☺	☺
próza	☺	☺	☺	☺	☺
divadelná hra	☺	☺	☺	☺	☺
bábkové divadlo	☺	☺	☺	☺	☺
bábka	☺	☺	☺	☺	☺
literatúra pre deti	☺	☺	☺	☺	☺
náučná literatúra	✓	☺	☺	☺	☺
encyklopédia	✓	☺	☺	☺	☺
umelecká literatúra	⊗	⊗	✓	☺	☺
dobrodružná literatúra	⊗	✓	☺	☺	☺
literatúra faktu	⊗	⊗	⊗	✓	☺
vedecko-fantastická literatúra	⊗	⊗	⊗	✓	☺
vedecko-populárna literatúra	⊗	⊗	⊗	✓	☺
humor	⊗	✓	☺	☺	☺

Literárne druhy	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
epika	⊗	⊗	⊗	✓	☺
dráma	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
lyrika	⊗	⊗	⊗	✓	☺
prírodná lyrika	⊗	⊗	⊗	✓	☺
ľúbostná lyrika	⊗	⊗	⊗	✓	☺
spoločenská lyrika	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
reflexívna lyrika	⊗	⊗	⊗	⊗	✓

Literárne žánre		5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
komiks		☹	☹	☹	☹	☹
bájka		☹	✓	☹	☹	☹
báseň		☹	✓	☹	☹	☹
pieseň		✓	☹	☹	☹	☹
	Fudová pieseň	☹	☹	☹	☹	☹
	populárna pieseň	⊗	✓	☹	☹	☹
hádanka		☹	☹	☹	☹	☹
vyčítanka		☹	☹	☹	☹	☹
prislovie		☹	✓	☹	☹	☹
porekadlo		☹	✓	☹	☹	☹
pranostika		☹	✓	☹	☹	☹
rozprávka		☹	☹	☹	☹	☹
	Fudová rozprávka	☹	☹	☹	☹	☹
	autorská rozprávka	☹	☹	☹	☹	☹
	televízna rozprávka	✓	☹	☹	☹	☹
	filmová rozprávka	✓	☹	☹	☹	☹
rozhlasová hra		⊗	⊗	✓	☹	☹
báj		⊗	✓	☹	☹	☹
legenda		✓	☹	☹	☹	☹
poviedka		⊗	✓	☹	☹	☹
modlitba		⊗	⊗	⊗	✓	☹
román		⊗	⊗	⊗	✓	☹
	detektívny román	⊗	⊗	⊗	✓	☹
	dobrodružný román	⊗	⊗	⊗	✓	☹
	biografický román	⊗	⊗	⊗	✓	☹
	historický román	⊗	⊗	⊗	✓	☹
	dievčenský román	⊗	⊗	⊗	✓	☹
	román vo forme denníka	⊗	⊗	⊗	✓	☹
povešť		☹	☹	☹	☹	☹
	Fudová povesť	✓	☹	☹	☹	☹
	autorská povesť	✓	☹	☹	☹	☹
balada		⊗	✓	☹	☹	☹
anekdota		⊗	✓	☹	☹	☹
aforizmus		⊗	⊗	⊗	⊗	✓
tragédia		⊗	⊗	⊗	⊗	✓
komédia		⊗	⊗	⊗	⊗	✓
činohra		⊗	⊗	⊗	⊗	✓

Štruktúra diela	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
dej	☹	☹	☹	☹	☹
hlavná myšlienka	☹	☹	☹	☹	☹
téma	✓	☹	☹	☹	☹
literárna postava	☹	☹	☹	☹	☹
hlavná literárna postava	☹	☹	☹	☹	☹
vedľajšia literárna postava	☹	☹	☹	☹	☹
rozprávač	✓	☹	☹	☹	☹
spôsob rozprávania ja-rozprávanie – on-rozprávanie	⊗	✓	☹	☹	☹
kompozícia literárneho diela	⊗	✓	☹	☹	☹
vonkajšia kompozícia literárneho diela	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
nadpis	☹	☹	☹	☹	☹
odsek	☹	☹	☹	☹	☹
kapitola	☹	☹	☹	☹	☹
diel	⊗	⊗	⊗	✓	☹
verš	☹	☹	☹	☹	☹
strofa	☹	☹	☹	☹	☹
dejstvo	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
vnútorná kompozícia literárneho diela	⊗	✓	☹	☹	☹
úvod	⊗	✓	☹	☹	☹
zápletká	⊗	✓	☹	☹	☹
vyvrcholenie	⊗	✓	☹	☹	☹
obrat	⊗	✓	☹	☹	☹
rozuzlenie	⊗	✓	☹	☹	☹

Štylizácia textu	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
dialóg	✓	☹	☹	☹	☹
monológ	⊗	⊗	✓	☹	☹
prírovnanie	☹	☹	☹	☹	☹
zdrobnenina	☹	☹	☹	☹	☹
personifikácia/zosobnenie	✓	☹	☹	☹	☹
metafora	⊗	⊗	☹	✓	☹
epiteton	✓	☹	☹	☹	☹
hásnická otázka	∞	∞	∞	✓	☹

Metrika	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
rým	☹	☹	☹	☹	☹
združený	⊗	✓	☹	☹	☹
striedavý	⊗	✓	☹	☹	☹
obkročný	⊗	⊗	✓	☹	☹
prerývaný	⊗	⊗	✓	☹	☹
rytmus	✓	☹	☹	☹	☹
verš	⊗	✓	☹	☹	☹
vofný verš	⊗	⊗	✓	☹	☹
refrén	✓	☹	☹	☹	☹

Matematika a práca s informáciami – Matematika

ZŠ - 5. ročník 4 hod. týždenne (ŠVP – 4 hod.) 132 hodín ročne

Vzdelávací štandard pre učebný predmet matematika nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard učebného predmetu matematika ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovávať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet matematika v nižšom strednom vzdelávaní je prioritne zameraný na budovanie základov matematickej gramotnosti a na rozvíjanie kognitívnych oblastí – vedomosti (ovládanie faktov, postupov), aplikácie (používanie získaných vedomostí na riešenie problémov reálneho života), zdôvodňovanie (riešenie zložitejších problémov, ktoré vyžadujú širšie chápanie súvislostí a vzťahov).

Vyučovanie matematiky musí byť vedené snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite, vrátane opakovania učiva na začiatku školského roku, s **výrazným zastúpením propedeutiky**, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, aby tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Má napomôcť rozvoju ich algoritmického myslenia, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich. Vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou, k získavaniu skúseností s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov. Matematika na 2. stupni ZŠ sa podieľa na rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie vhodného softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému. Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri objavovaní a prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Výučba sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

Vzhľadom na charakter predmetu je potrebné prispôbiť schopnostiam žiakov rýchlosť preberania tematických celkov rovnako ako ich poradie, prípadné rozdelenie na časti a presuny v rámci ročníkov. V porovnaní s predchádzajúcim vzdelávacím štandardom sú v tomto štandarde upravené a presunuté niektoré tematické celky. Preto je nutné na každej škole prispôbiť poradie tematických celkov a ich rozloženie do ročníkov tak, aby všetci žiaci do skončenia ZŠ absolvovali celý vzdelávací štandard uvedený v tomto dokumente. Poradie tematických celkov v ročníku nie je týmto dokumentom určené. Podľa potrieb žiakov je vhodné sa k učivu viackrát vracieť. Žiaci daného ročníka by mali ovládať výkonový a obsahový štandard školského vzdelávacieho programu predchádzajúcich ročníkov, preto je tiež potrebné minimálne na úvod každého ročníka a vždy, keď je to podľa učiteľa potrebné, zaradiť primerané opakovanie učiva.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote,
- rozvíjajú svoje logické a kritické myslenie,
- argumentujú, komunikujú a spolupracujú v skupine pri riešení problému,
- spoznajú matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok,
- čítajú s porozumením primerané súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy,
- využívajú pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh, vedia matematizovať reálnu situáciu a interpretovať výsledok,
- vyhľadávajú, získavajú a spracúvajú informácie z primerane náročne spracovaných zdrojov vrátane samostatnej práce s učebnicou a ďalšími textami,
- osvoja si základné primerané matematické pojmy, poznatky, znalosti a postupy uvedené vo vzdelávacom štandarde,
- rozvíjajú zručnosti, ktoré súvisia s procesom učenia sa, s aktivitou na vyučovaní a s racionálnym a samostatným učením sa.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Vytvorenie oboru prirodzených čísel do a nad milión

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- prečítať a zapísať prirodzené čísla,
- rozložiť prirodzené číslo na jednotky rôzneho rádu,
- zložiť prirodzené číslo z jednotiek rôzneho rádu,
- rozlíšiť párne a nepárne čísla,
- porovnať a usporiadať prirodzené čísla aj nad milión,
- zaokrúhliť prirodzené čísla aj nad milión nadol, nahor, na desiatky, stovky, ...,
- zobrazíť prirodzené číslo na číselnej osi – k danému číslu priradiť jeho obraz a opačne,
- doplniť čísla do danej neúplne označenej číselnej osi,
- vysvetliť vlastnými slovami, že vzdialenosť obrazov za sebou idúcich čísel na číselnej osi je rovnaká,
- poznať základné rímske číslice a čísla,
- prečítať letopočet zapísaný rímskymi číslicami,
- vyriešiť jednoduché slovné úlohy, v ktorých sa vyskytujú ako podnet dáta (tabuľky, diagramy, mapy, schémy).

Obsahový štandard

prirodzené číslo, cifra, číslica

rád číslice, zápis prirodzeného čísla, stovky, tisíce, desaťtisíce, ..., susedné čísla, párne, nepárne čísla

číselná os, vzdialenosť na číselnej osi

znaky $<$, $>$, $=$, usporiadanie vzostupné a zostupné, zaokrúhľovanie nadol, nahor a zaokrúhľovanie na jednotky, desiatky, ...

rímske číslice I, V, X, L, C, D, M

tabuľka, diagram, graf

propedeutika desatinných čísel (napr. model eurá a centy):

- porovnávanie a usporiadanie desatinných čísel,
- zaokrúhľovanie nadol na..., zaokrúhľovanie nahor na... zaokrúhľovanie na...,
- sčítanie a odčítanie desatinných čísel (ako navzájom opačné operácie)
- násobenie desatinného čísla číslom 10, 100, 1000,
- súvis s prirodzenými číslami

propedeutika zlomkov (zlomok ako časť celku)

Počtové výkony s prirodzenými číslami

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- spamäti a písomne sčítať a odčítať primerane veľké prirodzené čísla,
- zmenšiť alebo zväčšiť o daný počet prirodzené číslo,
- porovnať čísla rozdielom,
- písomne aj pomocou kalkulačky sčítať aj viac sčítancov,
- pohotovo použiť kalkulačku pri sčítaní a odčítaní,
- že čísla sa dajú sčítať v ľubovoľnom poradí,
- že od daného čísla sa dajú čísla odčítať v ľubovoľnom poradí,
- spamäti vynásobiť a vydeliť primerané prirodzené čísla mocninou čísla 10, v obore malej násobilky číslami ukončenými nulami (napr. $70 \cdot 800$, $72\,000 : 9$ a pod.),
- písomne vynásobiť a vydeliť prirodzené čísla jednociferným číslom (aj so zvyškom),
- písomne vynásobiť prirodzené číslo dvojciferným alebo trojciferným číslom,
- písomne vydeliť dvojciferným číslom,
- zmenšiť alebo zväčšiť prirodzené číslo daný počet krát,
- porovnať čísla podielom,
- pohotovo použiť kalkulačku pri násobení a delení prirodzených čísel (aj so zvyškom),
- že čísla sa dajú násobiť v ľubovoľnom poradí,

- vynásobiť pomocou sčítania a vydeliť pomocou postupného odčítania a rozdeľovaním na rovnaké časti,
- správne určiť poradie početových výkonov v úlohách s prirodzenými číslami,
- počítat' správne so zátvorkami,
- použiť prirodzené čísla pri opise reálnej situácie,
- vyriešiť jednoduché slovné úlohy s prirodzenými číslami,
- vyriešiť aplikačné úlohy a úlohy rozvíjajúce špecifické myslenie s využitím početových operácií (aj ako propedeutika zlomkov, pomeru a priamej a nepriamej úmernosti).

Obsahový štandard

počtové výkony (operácie) – sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie
sčítanec, súčet, menšenec, menšiteľ, rozdiel
činiteľ, súčin, delenec, deliteľ, podiel, zvyšok pri delení
viac, menej, rovnako, polovica, tretina, štvrtina, ...
poradie početových výkonov, úloha zátvoriek
propedeutika záporných čísel (napr. model farebné čísla)
propedeutika pomeru, priamej a nepriamej úmernosti (slovné úlohy)
propedeutika distributívnosti

Geometria a meranie

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- rozlíšiť a načrtnúť rovinné útvary – bod, úsečka, priamka, kružnica, trojuholník, štvoruholník,
- narysovať úsečku danej dĺžky a trojuholník, štvorec, obdĺžnik, ak poznajú dĺžky ich strán
- zostrojiť kružnicu s daným polomerom,
- rozlíšiť priestorové útvary – kocka, kváder, valec, kužeľ, ihlan, guľa,
- poznať niektoré základné vlastnosti trojuholníka, štvoruholníka, štvorca, obdĺžnika, kružnice a kruhu,
- narysovať pomocou dvojice pravítok alebo pravítka s ryskou rovnobežné a kolmé priamky (úsečky),
- narysovať trojuholník, štvoruholník, štvorec, obdĺžnik vo štvorcovej sieti,
- odmerať dĺžku úsečky s presnosťou na milimetre,
- odhadnúť vzdialenosť na metre,
- premeniť jednotky dĺžky v obore prirodzených čísel,
- vyriešiť slovné úlohy s premenou jednotiek dĺžky a úlohy vyžadujúce základné poznatky o trojuholníku, štvorci a obdĺžniku,
- vypočítať obvod trojuholníka, štvorca, obdĺžnika,
- vypočítať obsah štvorca a obdĺžnika s celočíselnými rozmermi ako počet štvorcov, z ktorých sa skladá,
- zväčšiť a zmenšiť útvary vo štvorcovej sieti podľa návodu alebo pomocou inej siete,
- postaviť jednoduchú stavbu z kociek podľa návodu (náčrtu, nákresu, kódovania) a naopak,
- určiť počet jednotkových (rovnakých) kociek, z ktorých sa skladá kocka a kváder (propedeutika objemu).

Obsahový štandard

priamka, bod, úsečka, trojuholník a jeho vrcholy a strany, štvoruholník a jeho vrcholy, strany a uhlopriečky, štvorec, obdĺžnik, kružnica (kruh) – stred, polomer a priemer
kocka, kváder, valec, kužeľ, ihlan, guľa
pravítko, kružidlo, rovnobežky, kolmica, päta kolmice, rovnobežník, susedné strany, protíahlé strany, vodováha, olovnica
dĺžka úsečky, dĺžka strany trojuholníka, štvorca, obdĺžnika, obvod, jednotky dĺžky – m, dm, cm, mm, km
kocka, kváder, stena, vrchol a hrana kocky a kvádra
náčrt, nákres, plán, kódovanie
štvorcová sieť, obsah, propedeutika jednotiek obsahu cm^2 , mm^2 v štvorcovej sieti

Súmernosť v rovine (osová a stredová)

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- pre daný bod nájsť (nakresliť/zostrojiti) bod, s ktorým je osovo súmerný podľa danej osi,
- identifikovať rovinné geometrické útvary súmerné podľa osi,
- nájsť (nakresliť/zostrojiti) os súmernosti dvojice bodov, úsečky,
- nájsť (nakresliť/zostrojiti) osi súmernosti osovo súmerného útvaru,
- pre daný bod nájsť (nakresliť/zostrojiti) bod, s ktorým je stredovo súmerný podľa daného stredu,
- identifikovať rovinné geometrické útvary súmerné podľa stredu,
- nájsť (nakresliť/zostrojiti) stred súmernosti dvojice bodov,
- nájsť stred súmernosti stredovo súmerných rovinných útvarov,
- zostrojiti obraz bodu, úsečky, priamky, kružnice alebo jednoduchého útvaru (obrazca) zloženého z úsečiek a častí kružnice v osovej a v stredovej súmernosti,
- pracovať s osovo a stredovo súmernými útvarmi vo štvorcovej sieti, dokresliť, opraviť ich.

Obsahový štandard

súmernosť a zhodnosť geometrických útvarov, stred súmernosti, stredová súmernosť, os súmernosti, osová súmernosť, útvary osovo a stredovo súmerné, vzor, obraz
konštrukcia rovinného geometrického útvaru v osovej a stredovej súmernosti

Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- prečítať údaje z jednoduchej tabuľky,
- zhromaždiť, roztriediť, usporiadať dáta (údaje),
- znázorniť dáta (údaje) jednoduchým diagramom,
- rozlíšiť väčšiu a menšiu pravdepodobnosť,
- zvoliť stratégiu riešenia úloh z bežného života,
- zistiť počet vypisovaním všetkých možností,
- pracovať podľa zvoleného (vlastného, vypracovaného) návodu alebo postupu,
- analyzovať jednoduché úlohy na propedeutiku desiatinných čísel, zlomkov a priamej úmernosti.

Obsahový štandard

dáta, údaje, triedenie, usporiadanie, systém, tabuľka, jednoduchý diagram, štatistika
možnosť, počet možností, zisťovanie počtu možností
zhromažďovanie, usporiadanie a grafické znázornenie údajov
hry, pokusy a pozorovania, stratégia riešenia
získavanie skúseností s prácou a organizáciou súborov predmetov

Matematika a práca s informáciami – Informatika

ZŠ - 5. ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde.

Výkonový štandard predstavuje ucelený systém všeobecne formulovaných kognitívne odstupňovaných výkonov. Tieto výkony môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom je učivo štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Sta-novený učebný obsah môže učiteľ tvorivo modifikovať v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, vykonať experimenty, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

Vzhľadom na charakter a ciele predmetu sa organizácia vyučovania prispôbi počtu žiakov v triede. Tým sa garantujú vonkajšie podmienky na adekvátnu realizáciu výučby a splnenie výkonového a obsahového štandardu.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

V predmete informatika sa prelínajú dve zložky. Jedna zložka je zameraná na získanie konkrétnych skúseností a zručností pri práci s počítačom i aplikáciami – na prácu s digitálnymi technológiami. Druhá zložka je zameraná na budovanie základov informatiky. Hlavne na riešenie problémov pomocou počítačov. Prvá zložka tvorí základ vyučovania informatiky v rámci primárneho vzdelávania a z väčšej časti sa prelína i celým nižším stredným vzdelávaním. Skúsenosti získané praktickou činnosťou v tejto oblasti sú potom dobrým predpokladom pre zvládnutie druhej zložky, ktorá má dominantné postavenie pri výučbe informatiky na strednej škole. Zároveň sa však druhá zložka objavuje už i v primárnom vzdelávaní, aj keď iba vo veľmi jednoduchej forme. Informatika zároveň pripravuje žiakov na to, aby korektne využívali takto na-dobudnuté zručnosti a poznatky i v iných predmetoch.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- uvažujú o informáciách a rôznych reprezentáciách, používajú vhodné nástroje na ich spracovanie,
- uvažujú o algoritmoch, hľadajú a nachádzajú algoritmické riešenia problémov, vytvárajú návody, programy podľa daných pravidiel,
- logicky uvažujú, argumentujú, hodnotia, konajú zdôvodnené rozhodnutia,
- poznajú princípy softvéru a hardvéru a využívajú ich pri riešení inforatických problémov,
- komunikujú a spolupracujú prostredníctvom digitálnych technológií, získavajú informácie na webe,
- poznajú, ako informatika ovplyvnila spoločnosť,
- rozumejú rizikám na internete, dokážu sa im brániť a riešiť problémy, ktoré sa vyskytnú
- rešpektujú intelektuálneho vlastníctvo.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PREDMETU 5. – 6. ročník

Reprezentácie a nástroje – práca s grafikou

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- použiť konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu obrázkov a animácií,
- hľadať, odhaľovať a opraviť chyby pri úprave obrázkov aj animácií,
- kombinovať rôzne typy zdrojov grafiky,
- skúmať nové nástroje v konkrétnom editore.

Obsahový štandard

Pojmy: oblasť, animácia

Vlastnosti a vzťahy: obrázok ako štvorcová mriežka, priehľadnosť, obrázok v rasti, animácia ako postupnosť obrázkov, dĺžka trvania (dĺžka zobrazenia obrázkov na obrazovke)

Procesy: kreslenie základných geometrických tvarov, používanie nástrojov na kreslenie, otáčanie, preklápanie a zmena veľkosti oblasti, zmena veľkosti papiera, spustenie a zastavenie animácie, krokovanie a prepínanie medzi obrázkami animácie, kreslenie obrázkov animácie, zmena poradia, vloženie a odstránenie obrázka z animácie

Reprezentácie a nástroje – práca s textom

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- používať konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu textu,
- voliť vhodný nástroj na prácu s textom,
- používať nástroje na vyhľadanie a nahradenie textu,
- posudzovať vplyv formátovacích nástrojov a skrytých znakov na výsledný text a operácie s textom,
- skúmať nové nástroje v konkrétnom editore.

Obsahový štandard

Pojmy: schránka, odrážky a číslovanie, tabuľka

Vlastnosti a vzťahy: slovo ako skupina písmen, veta ako skupina slov, odsek ako skupina viet, medzery a oddeľovače, obrázok a text, formátovanie textu, písmo + typ, veľkosť, hrúbka a farba písma (t.j. zvýraznenia), zarovnanie odseku, obrázok ako súčasť textu, skryté značky ako súčasť textového dokumentu, obrázok ako súčasť textu, vplyv skrytých znakov na štruktúru aj výsledný vzhľad textu, znaky ako písmená, číslice, špeciálne znaky a symboly, text a hypertext (napr. na internete, v encyklopédii)

Procesy: presúvanie, kopírovanie a vkladanie textu, vkladanie obrázkov zo súboru, kontrola pravopisu

Reprezentácie a nástroje – práca s prezentáciami

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- používať konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu prezentácií,
- skúmať nové nástroje v konkrétnom editore.

Obsahový štandard

Pojmy: snímka, prezentácia, rozmiestnenie, pozadie, prechod medzi snímkami

Vlastnosti a vzťahy: snímky a ich poradie – prezentácia

Procesy: vytváranie prezentácie, vloženie novej snímky, vloženie textu, vloženie obrázku, spustenie a zastavenie prezentácie

Reprezentácie a nástroje – práca s tabuľkami

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- používať konkrétne nástroje na prácu s tabuľkami.

Obsahový štandard

Pojmy: tabuľka, riadok, stĺpec, bunka, adresa bunky

Vlastnosti a vzťahy: adresa bunky ako pozícia bunky v tabuľke, vlastnosti bunky ako zarovnanie, farba, veľkosť, okraje bunky

Procesy: pohyb (navigácia) v tabuľke (šípkami, klikaním), vpisovanie údajov, ich upravovanie a zvýrazňovanie

Reprezentácie a nástroje – informácie

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- kódovať informáciu podľa pokynov do

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: vzťahy medzi jednotlivými typmi informácie (grafika, text, čísla, zvuk)

- konkrétnej reprezentácie,
- dekodovať informáciu z jednoduchých reprezentácií,
  - vyhľadávať a získavať informácie v informačnom systéme a da-tabáze (knihnica, elektronicky obchod, rezervácie lístkov...),
  - získavať informácie rôznych typov pomocou konkrétnych nástrojov (napr. zoskenovaním, odfotením, nahraním zvuku, videa, ...),
  - vyberať vhodné nástroje na spracovanie informácií (na vyhľadávanie a získavanie, spracovanie informácií a komunikovanie pomocou nástrojov).

Reprezentácie a nástroje – štruktúry

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- orientovať sa v jednoduchej štruktúre – vyhľadávať a získať informácie zo štruktúry podľa zadaných kritérií,
- organizovať informácie do štruktúr – vytvárať a manipulovať so štruktúrami, ktoré obsahujú údaje a jednoduché vzťahy (tabuľky, grafy, postupnosti obrázkov, čísel, ...),
- interpretovať údaje zo štruktúr – vyvodit' existujúce vzťahy zo zadaných údajov v štruktúre, prerozprávať informácie uložené v štruktúre vlastnými slovami.

Obsahový štandard

Pojmy: postupnosť, tabuľka (v zmysle frekvenčná, kódovacia, slovník, mriežka), riadok, stĺpec

Vlastnosti a vzťahy: poradie objektov a ich pozícia v postupnosti, význam postupnosti, pozícia objektov v tabuľke, predchodca, nasledovník, sused, význam tabuľky

Procesy: práca s grafovými štruktúrami (s mapou, labyrintom, sieťou), práca so stromovými štruktúrami (strom rozhodnutí, stratégií, turnajov, rodokmeň), zapisovanie a vyhľadávanie v jednoduchej štruktúre, zostavovanie štruktúry

Komunikácia a spolupráca – práca s webovou stránkou

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- získať informácie z webových stránok a použiť ich vo svojich produktoch (rešpektuje autorské práva),
- posúdiť účel webovej stránky.

Obsahový štandard

Komunikácia a spolupráca – vyhľadávanie na webe

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- diskutovať o výsledkoch vyhľadávania (či spĺňajú naše očakávania),
- posúdiť správnosť vyhľadaných informácií (výstup vyhľadávania),
- vyhľadávať a získať textovú a grafickú informáciu podľa zadanej frázy na webe,
- získať z konkrétneho zdroja požadované výstupy, prostredníctvom presne zadaných inštrukcií
- vyhľadávať rôzne typy informácií na webe.

Komunikácia a spolupráca – práca s nástrojmi na komunikáciu

Obsahový štandard

Pojmy: vyhľadávač

Procesy: vyhľadávanie textov, stránok, obrázkov, videa, vyhľadávanie v mapách na internete

Výkonový štandard

Obsahový štandard

- Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:
- zostaviť a poslať správu danému príjemcovi prostredníctvom konkrétneho e-mailového nástroja,
  - hľadať a zobraziť prijatú správu od konkrétneho odosielateľa prostredníctvom konkrétneho e-mailového nástroja,
  - pripojiť prílohu správy, zobraziť prijatú prílohu prostredníctvom konkrétneho e-mailového nástroja,
  - zhodnotiť správnosť e-mailovej adresy.

Pojmy: príloha, adresár
Procesy: dodržiavanie netikety, preposlanie e-mailu, priloženie prílohy, odoslanie e-mailu viacerým adresátom naraz

Algoritmické riešenie problémov – analýza problému

Výkonový štandard

- Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:
- uvažovať o obmedzeniach, ktoré súvisia s riešením úlohy,
  - identifikovať opakujúce sa vzory,
  - uvažovať o hraničných prípadoch (na úrovni cyklov),
  - rozhodnúť o pravdivosti/nepravdivosti tvrdenia (výroku),
  - vybrať prvky alebo možnosti podľa pravdivosti tvrdenia,
  - popísať vzťahy medzi informáciami vlastnými slovami,
  - uvádzať kontra príklad, v ktorom niečo neplatí, nefunguje,
  - uvažovať o rôznych riešeniach.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: platí – neplatí, a/alebo/nie (neformálne)
Procesy: krokovanie sekvencie a opakovania, rozhodovanie o pravdivosti tvrdenia

Algoritmické riešenie problémov – jazyk na zápis riešenia

Výkonový štandard

- Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:
- použiť jazyk na popis riešenia problému – aplikovať pravidlá, konštrukcie jazyka.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: chybný zápis, konštrukcie jazyka ako postupnosti príkazov
Procesy: zostavovanie programu v jazyku na zápis algoritmov, spustenie programu

Algoritmické riešenie problémov – pomocou postupnosti príkazov

Výkonový štandard

- Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:
- riešiť problém skladaním príkazov do postupnosti,
  - aplikovať pravidlá konštrukcie jazyka pre zostavenie postupnosti príkazov,
  - interpretovať postupnosť príkazov,
  - hľadať chybu v postupnosti príkazov a opraviť ju.

Obsahový štandard

Pojmy: príkaz, parameter príkazu, postupnosť príkazov
Vlastnosti a vzťahy: ako súvisia príkazy, poradie príkazov a výsledok, pravidlá jazyka pre zostavenie sekvencie príkazov
Procesy: zostavenie a upravenie príkazu/príkazov, vyhodnotenie postupnosti príkazov, úprava sekvencie príkazov (pridanie, odstránenie príkazu, zmena poradia príkazov)

Algoritmické riešenie problémov – pomocou cyklov

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozpoznať opakujúce sa vzory pri riešení zadaného problému,
- rozpoznať, aká časť algoritmu sa má vykonať pred, počas a po skončení cyklu,
- stanoviť počet opakovaní pomocou hodnoty,
- riešiť problémy, ktoré vyžadujú známy počet opakovaní,
- zapísať riešenie problému s cyklom pomocou jazyka,
- interpretovať algoritmy s cyklami.

Obsahový štandard

Pojmy: opakovanie, počet opakovaní, telo cyklu
Vlastnosti a vzťahy: ako súvisí počet opakovaní s výsledkom

Procesy: zostavovanie, upravovanie tela cyklu, nastavenie počtu opa-kovaní

Algoritmické riešenie problémov – interpretácia zápisu riešenia

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- realizovať návod, postup, algoritmus riešenia úlohy – interpreto-vat' ho, krokovať riešenie, simulovať činnosť vykonávateľa.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: jazyk – vykonanie programu

Procesy: krokovanie, čo sa deje v počítači v prípade chyby v programe

Algoritmické riešenie problémov – hľadanie, opravovanie chýb

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozpoznať, že program pracuje nesprávne,
- hľadať chybu vo vlastnom nesprávne pracujúcom programe a opraviť ju,
- interpretovať návod, v ktorom je chyba,
- diskutovať a argumentovať o správnosti riešenia (svojho aj cu-dzieho),
- diskutovať o rôznych postupoch a výstupoch riešenia (porovnať riešenia konkrétneho problému od rôznych žiakov z hľadiska dĺž-ky výsledku, trvania, veľkosti kódu/zápisu),
- doplniť, dokončiť, modifikovať rozpracované riešenie,
- navrhnúť vylepšenie riešenia.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: chyba v postupnosti príkazov (zlý príkaz, chýbajúci príkaz, vymenený príkaz alebo príkaz navyše), riešenie, ktoré lepšie spĺňa stanovené kritérium v zadanom probléme

Procesy: hľadanie chyby

Softvér a hardvér – práca so súbormi a priečinkami

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- ukladať produkt do súboru,
- otvoriť rozpracovaný produkt zo súboru,
- orientovať sa v konkrétnej štruktúre priečinkov,
- použiť nástroj na manipuláciu so súbormi a priečinkami,
- presúvať, mazať, premenúvať súbory.

Obsahový štandard

Pojmy: súbor, priečinok

Vlastnosti a vzťahy: v súbore je uložený nejaký obsah, rôzne typy súbo-rov pre rôzne typy informácií (súbor s obrázkom, súbor s textom, súbor s tabuľkou), odpadkový kôš

Procesy: vytvorenie, ukladanie dokumentov

Softvér a hardvér – práca v operačnom systéme

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- použiť rôzny aplikačný softvér, ktorý je primeraný veku.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: schránka ako miesto na krátkodobé uchovávanie alebo prenášanie údajov

Procesy: používanie školského vzdelávacieho softvéru, práca s digitálnou učebnicou a encyklopédiou

Softvér a hardvér – počítač a prídavné zariadenia

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- pracovať s pamäťovými zariadeniami – prenášať, ukladať, kopírovať informácie.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: programy spracovávajú údaje a pomáhajú nám riešiť problémy (program ako nástroj na kreslenie, písanie, počítanie, evidovanie údajov, ktorý vie pracovať iba s určitými typmi údajov, určitými typmi súborov), klávesnica, myš a obrazovka ako zariadenia na komunikáciu s počítačom, pamäťové zariadenia (napr. CD, HD, USB kľúč) ako médiá/zariadenia na prenos a uchovanie informácií,

Softvér a hardvér – práca v počítačovej sieti a na internete

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- orientovať sa v konkrétnych miestach v sieti,
- použiť nástroje na zdieľanie (kopírovanie, prenášanie) súborov v rámci počítačovej siete,
- rozlíšiť súbory, ktoré sú uložené na sieti a súbory vo vlastnom počítači,
- ukladať súbory do svojho počítača z internetu, zo sieťového disku,
- nahrávať súbory na sieťový disk,
- rozlíšiť e-mailovú a webovú adresu.

Obsahový štandard

Pojmy: sieť

Vlastnosti a vzťahy: lokálne súbory vo vlastnom počítači a súbory na sieti, sieťovom disku, cesta (adresa) ako zápis, ktorý identifikuje počítač, počítačová sieť ako prepojenie počítačov a zariadení, internet ako celosvetová počítačová sieť

Procesy: sťahovanie a posielanie súborov

Softvér a hardvér – práca proti vírusom a špehovaniu

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- akceptovať, že nemajú sťahovať a spúšťať neznáme, pochybné aplikácie.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: vírus ako škodlivý softvér, špehovanie ako nepovolená aktivita softvéru alebo webových stránok

Informačná spoločnosť – bezpečnosť a riziká

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- diskutovať o rizikách na internete,
- aplikovať pravidlá pre zabezpečenie údajov, aplikácii (aj e-mailu) proti neoprávnenému použitiu,
- diskutovať o počítačovej kriminalite,
- diskutovať o dôveryhodnosti informácií na webe.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: vírus ako škodlivý softvér, dôveryhodnosť získaných informácií, riziká na internete a sociálnych sieťach

Procesy: šírenie počítačových vírusov a spamov, bezpečné a etické správanie sa na internete, činnosť hekerov

Informačná spoločnosť – digitálne technológie v spoločnosti

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- diskutovať o využití konkrétnych nástrojov digitálnych technológií pri učení sa iných predmetov,
- diskutovať taktiež o tom, ako pomáhajú učiteľovi – ako pomáhajú žiakovi.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: spoločnosť a sociálne siete, digitálne technológie okolo nás, digitálne technológie ako nástroje pre výpočet, komunikáciu, navigáciu, doma, v škole, v práci rodičov, v obchode, digitálne technológie a hry, film, hudba
Procesy: používanie nástrojov na vlastné učenie sa, zábavu a spoznávanie

Informačná spoločnosť – legálnosť používania softvéru

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- diskutovať o princípoch dodržiavania základných autorských práv.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: autorské právo a jeho vzťah k autorovi, dielu a použitiu, legálnosť a nelegálnosť používania softvéru a informácií (texty, obrázky, hudba, filmy, ...)

Človek a spoločnosť - Geografia

ZŠ - 5. ročník 2 hod. týždenne (ŠVP – 2 hod.) 66 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard pre predmet geografia ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Pomáha správne pochopiť podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia života. Štúdium geografie umožňuje žiakom spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti. Podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť.

Základnou zručnosťou, rozvíjanou v geografii, je práca s mapovými podkladmi v tlačenej a digitálnej podobe. Vedieť mapu vyhľadať, čítať, pracovať s ňou, analyzovať jej obsah a interpretovať ho, orientovať sa v nej a podľa nej v neznámom prostredí, tvoria základ geografického myslenia a vzdelávania.

Dôkladné poznanie Zeme je nevyhnutnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je osobité. Od iných sa odlišuje typickým podnebím, rastlinstvom, živočíštvom, ale aj obyvateľmi s vlastným jazykom, kultúrou a spôsobom života. Tolerancia žiakov k inakosti predpokladá pochopenie podstaty príčin rôznorodosti a rozmanitosti jednotlivých krajín. Vyžaduje úctu k princípom demokracie a občianskej slobody, ktorých nerešpektovanie môže viesť k vojnovým konfliktom a globálnym katastrofám. Geografia zohráva v tomto smere nezastupiteľnú úlohu. Zdôrazňuje súvislosti a nie vždy jasnú prepojenosť príčin s dôsledkami. Formuje osobnosť mladého človeka upozorňovaním na podobnosť, ale aj zvláštnosti popisovaných regiónov, ktoré porovnáva so Slovenskom, pričom poukazuje na jeho jedinečnosť v kontexte Európy, či sveta.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- vyhľadajú, porovnajú, posúdia pravdivosť a zhodnotia dostupné informácie o krajine z rôznych informačných zdrojov,
- prezentujú informácie o krajine v rôznych podobách (grafy, tabuľky, schémy, diagramy, fotografie, filmy a pod.),
- interpretujú mapy rôzneho druhu v digitálnej aj tlačenej podobe,
- zdôvodnia rôznorodosť prírodných podmienok na Zemi a ich vplyv na život človeka,
- zaujmú postoj k najväčším problémom ľudstva a ponúknu vhodné riešenia,
- pochopia zložitosť krajiny a silnú vzájomnú previazanosť jej prírodných a socioekonomických zložiek.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Planéta Zem

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozpoznať základné prvky slnečnej sústavy na jednoduchom náčrte,
- opísať zdanlivú dráhu Slnka a Mesiaca na oblohe (obrázkoch, náčrtoch),
- vysvetliť príčiny striedania dňa a noci na Zemi,
- určiť podľa mapy časových pásem, kde na Zemi je viac hodín ako na Slovensku a kde menej,
- uviesť dôvody vzniku teplotných pásem na Zemi,
- vysvetliť striedanie ročných období,
- rozpoznať na glóbose (mape) svetadiely a oceány na Zemi.

Obsahový štandard

vesmír, slnečná sústava (Slnko a osem planét, Mesiac)
guľatý tvar Zeme
dopad slnečných lúčov
otáčanie Zeme
sklon zemskej osi
severná a južná pologuľa, východná a západná pologuľa
obeh Zeme okolo Slnka
priklonenie severnej a južnej pologule
časové pásma
svetadiely, svetový oceán

Zobrazovanie Zeme

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozlíšiť na glóbose jednotlivé zemské pologule,
- určiť vybrané miesto na mape pomocou geografických súradníc,
- porovnať na mapách rôznych grafických mierok vzdialenosti,
- identifikovať na mape základné objekty v krajine (vie „čítať“ obsah mapy),
- vyhľadať konkrétne miesta na digitálnych mapách.

Obsahový štandard

glóbus
nultý poludník, poludníky, rovník, rovnobežky
východná a západná pologuľa
geografická sieť
mapa, obsah mapy (mapové znaky, grafická mierka mapy)
GPS

Cestujeme po Zemi

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- Porozprávať podľa mapy a obrázkov o cestovaní vybraným pohorím:
- vysvetliť (vlastnými slovami) príčiny vzniku pohorí,
- vymenovať činitele, ktoré sa podieľajú na zarovnávaní pohorí,
- zhodnotiť podľa mapy (glóbusu) rizikové zemetrasné oblasti na Zemi,
- zdôvodniť usporiadanie rastlínstva a živočíšstva podľa nadmorskej výšky (výškovú stupňovitost'),
- Porozprávať podľa mapy a obrázkov o cestovaní popri rieke od jej prameňa k ústi:
- vysvetliť vznik riek a jazier,
- opísať, ako sa vytvárajú doliny (kaňony) a vodopády,
- Porozprávať o cestovaní balónom od rovníka

Obsahový štandard

pohoria, nížiny
sopky, zemetrasenia
doliny (kaňony), rieky, vodopády, jazerá
podnebné pásma (teplé, mierne, studené),
ovzdušie, oblaky
výšková stupňovitost', šírková pásmovitost'
typy krajín (tropické dažďové lesy, savany, púšte, subtropická krajina, stepi, listnaté lesy mierneho pásma, ihličnaté lesy mierneho pásma, tundra, polárna krajina, vysokohorská krajina)
ochrana prírody

do polárnych krajín:

- zosumarizovať zmeny v ovzduší so stúpajúcou výškou,
- vysvetliť vznik usporiadania rastlinstva a živočíšstva na Zemi do pásiem (šírkovú pásmostosť),
- priradiť k jednotlivým šírkovým pásmam dva typické rastlinné druhy a dva druhy živočíchov,
- na dvoch príkladoch zhodnotiť význam ochrany prírodných pamiatok zapísaných v Zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape (glóbose).

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- Porozprávať o cestovaní mestom a vidiekom:
- porovnať životné podmienky ľudí žijúcich v meste a na vidieku,
- zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na rozmiestnenie obyvateľstva,
- na dvoch príkladoch zhodnotiť význam ochrany kultúrnych pamiatok zapísaných v Zozname kultúrneho dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape (glóbose).

mestá, vidiecke sídla
prírodné a kultúrne pamiatky zapísané v zozname UNESCO

Geografické exkurzie a vychádzky

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vytýčiť trasu geografickej exkurzie (vychádzky) a slovne opísať jej priebeh,
- odhadnúť vzdialenosti k zaujímavým bodom na mape (vrcholy, kultúrno-historické a prírodné pamiatky) a náročnosť prístupu k nim,
- pomocou prístroja GPS (mobilu) nájsť zaujímavé miesto.

Obsahový štandard

turistické vybavenie, turistická mapa
orientácia mapy, kompas
členitosť terénu, nadmorská výška, záujmové body, vrcholy s výhľadom, turistické značky, smerovník
Geocaching, GPS

Umenie a kultúra - Výtvarná výchova

ZŠ - 5. ročník 2 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod. + ŠkVP 1 hod bez navýšenia obsahu)

66 hodín ročne

Vzdelávací štandard výtvarnej výchovy nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh – výtvarných zadaní.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard výtvarnej výchovy ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú, hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia vo výtvarnej výchove. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Výtvarná výchova je predmet, na ktorom žiaci prostredníctvom výtvarných činností spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení (kresby, maľby, plastiky, fotografie, dizajnu, architektúry, videa a filmu). Všetky ostatné didaktické formy ako používanie učebnice, edukačných materiálov, premietanie filmov a podobne sú len doplnkovými aktivitami (v rámci motivácie alebo následných ukážok, diskusií).

Ťažiskom je práca žiakov s výtvarnými materiálmi, technikami a nástrojmi (od ceruzky až po fotoaparát a počítač). Zahŕňa tvorbu od vymyslenia nápadu (čo chcú žiaci vytvoriť), cez nachádzanie formy (ako to vyjadriť), až po realizáciu (schopnosť previesť nápad a formu v materiáli prostredníctvom výtvarnej techniky). Prostredníctvom tohto procesu sa jednak zvyšuje gramotnosť žiakov – schopnosť rozumieť vizuálnym znakom na základe vlastnej skúsenosti, jednak sú uvádzaní do znalosti rôznych foriem súčasnej vizuálnej kultúry i kultúrnej tradície. Žiaci touto formou získavajú dôležité kompetencie porozumenia reklame, filmu a videu, dizajnu, architektúre; fotografiám obrazom a objektom, ktoré ich obklopujú a vytvárajú ich „obraz sveta“.

HLAVNÝ CIEĽ PREDMETU

Žiaci sú prostredníctvom aktívnych činností uvádzaní do vizuálnej kultúry a komunikácie – na úrovni poznania i vlastného vyjadrovania.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení – výtvarného umenia, fotografie, dizajnu, architektúry, videa a filmu, rozumejú im a získavajú základnú gramotnosť v ich používaní,
- rozvíjajú si pozorovacie schopnosti, schopnosti reagovať na vizuálne podnety a výtvarne ich spracovávať,
- rozvíjajú tvorbu vlastných myšlienkových konceptov a ich formálnu a technickú realizáciu,

- spoznajú a slovné pomenujú (výraz), formu, námet umeleckých diel a svoj zážitok z nich výtvarne interpretujú,
- poznávajú vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce smery moderného a súčasného umenia a historické slohy,
- osvojujú si primerané kultúrne postoje, názory a hodnotové kritériá; cez zážitky aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel sú uvádzaní do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícií a na úrovni aktuálneho myslenia a interpretácie.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- použiť výrazové možnosti rôznych kvalít čiar, tvarov, plôch – povrchov, farieb a farebných kombinácií,
- usporiadať rôzne prvky do kompozície.

Obsahový štandard

pozitív a negatív na ploche – šablóny z obrysového tvaru (figúra, predmet)
 dynamické zobrazenie pohybu opakovaním obrysového tvaru
 pozitív a negatív v priestorovom tvare: otláčanie predmetov do mäkkej modelovacej hmoty (figuratívna alebo abstraktná kompozícia) – odlievanie do sadry

Možnosti zobrazovania videneho sveta

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- nakresliť približné tvary a proporcie pozorovaných predmetov,
- vymodelovať približný tvar videneho predmetu.

Obsahový štandard

základné proporcie predmetov
 analytické pozorovanie predmetov (celok a časti)
 kreslenie predmetu podľa videnej skutočnosti (základy geometrickej výstavby proporcií); vyjadrenie približného tvaru a modelácie tieňovaním, šrafovaním, lavírovaním
 modelovanie tvaru predmetu podľa videnej skutočnosti s dôrazom na základy výstavby proporcií (budovaných od geometrických tvarov k približnej modelácii predmetu), viacpohľadovosť plastického tvaru

Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- použiť geometrizáciu tvarov (v maľbe, alt. v kresbe zátišia, krajiny alebo portrétu),
- vytvoriť fantastickú kompozíciu skladaním rozmanitých tvarov,
- slovné opísať kubistické dielo,
- slovné opísať surrealistické dielo.

Obsahový štandard

geometrizácia tvarov predmetov (napr. zátišie)
 kompozícia (obraz) z takto „rozložených“ predmetov – kubistický princíp
 fantastické kombinácie tvarov (napr. častí predmetov, ľudských a zvieracích postáv ...)
 surrealistické umenie
 kubistické umenie
 porovnanie zobrazujúceho a nezobrazujúceho (abstraktného) umenia

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- pomenovať typické prvky mozaiky,
- tvorivo použiť (transformovať) princíp mozaiky.

Obsahový štandard

mozaika (z papiera alebo rôznych materiálov) alebo maľba (vlastný motív žiaka, formálna inšpirácia z dejín umenia)
umenie neskorej antiky – mozaiky
byzantské umenie – ikony
uviedenie do dobovej situácie – príbeh umelca neskorej antiky (Byzancie), ranokresťanské umenie

Škola v galérii

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vymenovať typické znaky vybraných druhov umenia,
- vymenovať druhy výtvarného umenia.

Obsahový štandard

výtvarná interpretácia vybraného umeleckého diela podľa videnej reprodukcie (alebo diela v galérii)
výtvarné dielo (o rozmeroch, autorovi, dobe vzniku, technike, námete)
orientácia v galérii (príp. virtuálnej galérii) – vyhľadávanie diel, ich slovná interpretácia
možnosti prezentácie umenia: galéria, múzeum, výstava, vernisáž, knihy a časopisy o umení
druhy výtvarného prejavu: obraz, socha, grafika, objekt, inštalácia

Podnety architektúry

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- charakterizovať exteriér a interiér v architektúre,
- výtvarne vyjadriť vlastnú predstavu ľubovoľného architektonického priestoru.

Obsahový štandard

odvodzovanie priestoru od postavy človeka a jeho pohybov v ňom – tvorba priestorových modelov odrážajúcich tvar alebo funkciu napr. proporcií postavy, pohybov, polôh tela pri rôznych činnostiach
modely „schránok“ na bývanie, na pohyb pre človeka alebo pre živočíchov
návrh zariadenia vlastného priestoru (napr. brlôžtek, jaskyňa, hniezdo, nora, detská izba, karavan, trieda, spálňa)
exteriér a interiér

Podnety fotografie

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- poznať základné úkony fotografovania s digitálnym fotoaparátom (záber – rámovanie, približovanie – vzdialovanie, uloženie fotografie),
- využiť poznatky o výtvarných vyjadrovacích prostriedkoch pri fotografovaní.

Obsahový štandard

základy práce s digitálnym fotoaparátom
fotografia (digitálna)
hľadanie záberu – výsek (rámovanie) pohľadu na skutočnosť, rôzne výseky rovnakého námetu v hľadáčiku (napr. drobné predmety)
rôzne možnosti pohľadu na predmet (motív) - celok a detail
hry s približovaním (zoomom)
rovnaký námet s rôznou expozíciou
režim makro
uloženie a základné operácie s fotografiou v počítači
vznik fotografie

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- poznať základné úkony pri nakrúcaní videa.

Obsahový štandard

záber (kompaktný digitálny fotoaparát alebo mobilný telefón, videokamera)
veľkosť, kompozícia a dĺžka záberu, uhol pohľadu, osvetlenie, farebné naladenie
voľba témy, výber/príprava scény a aktérov, vyjadrenie miesta
spájanie záberov a obrazov (sekvencia, statický záber), plynutie času
základné pojmy a ich praktické ozrejmienie, prostredníctvom výtvarných činností
informácie o vzniku filmu (ukážky prvých filmov)

Elektronické médiá

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vytvoriť jednoduchú animáciu pomocou pečiatok alebo vlastnej kresby,
- naskenovať vlastnú kresbu (maľbu) predmet, alebo časť tela.

Obsahový štandard

animácia (digitálne pečiatky, nástroj priesvitka, fázy animácie pomocou digitálnej pečiatky, vytváranie a úprava fáz animácie, kompozícia v animácii, čas v animácii, uloženie animácie)
pohyby a procesy v animovanej kresbe (lineárna animovaná kresba, kolorovaná lineárna animovaná kresba)
skenovanie a uloženie naskenovaného obrázka nástroje v počítačovom programe

Podnety dizajnu

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vytvoriť jednoduché znaky,
- slovne opísať významy použitých znakov.

Obsahový štandard

zásady tvorby, znaku a značky
návrh loga, značky, (pre udalosť, firmu, klub, obec, výrobok), alebo návrh ex libris pre svoje knihy (možnosti zapojenia písmena, ornamentu, geometrického tvaru, vymysleného znaku)
alternatívne návrh obalu (škatule) na konkrétny predmet s použitím loga, značky

Tradície a podnety remesiel

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- modelovať nádoby podľa vlastného návrhu,
- vytvoriť ornamente s tradičnými prvkami,
- navrhnuť svojské ornamente.

Obsahový štandard

výtvarné reakcie (inšpirácie, interpretácie, kombinácie)
na rôzne typy regionálnych ornamentov alebo ornamentov rôznych kultúr
aplikácia a aktualizácia navrhnutého ornamentu (napr. na súčasný úžitkový predmet, časť odevu, žiakom vymodelovaný predmet)
podnety hrnčiarstva
návrh a modelovanie nádoby (príp. novotvaru), z mäkkej modelovacej hmoty
použitie rôznych spôsobov povrchovej úpravy (napr. vlys, špagátová technika, vryp)
možnosti farebnej úpravy a aplikácie dekoru/ornamentu
možnosti odrôtovania tvaru mäkkým drôtom
stručná história hrnčiarstva a drotárstva

Synestetické podnety

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vytvoriť svojský zápis hudby.

Obsahový štandard

grafická partitúra: zápis hudby (do notovej osnovy alebo do vlastného vymysleného systému) prostredníctvom zobrazovacích znakov, vlastných grafických symbolov, geometrických tvarov, koláže, asambláže z predmetov... (dôraz na význam, tvar znakov, ich farbu, ich umiestnenie)
pokús o zvukovú interpretáciu

Podnety poznávania sveta

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- výtvarne zareagovať na témy dejepisu alebo zemepisu.

Obsahový štandard

výtvarné hry s problematikou dejepisu a /alebo zemepisu (napr. mapa/cestovný poriadok/orientačná schéma svojej biografie – dejepisu svojho života alebo života predkov, symboly pre jednotlivé udalosti; alebo trojrozmerné zobrazenie historickej udalosti – možnosť kolektívnej práce)
reflexia dobového dizajnu, módy, dopravných prostriedkov (napr. doby mladosti svojich rodičov, starých rodičov, prastarých rodičov – podľa ukážok)

Jazyk a komunikácia – Anglický jazyk

Prvý cudzí jazyk

ZŠ - 5. ročník 4 hod. týždenne (ŠVP – 3 hod.+ 1 hod. ŠkVP bez navýšenia obsahu)

132 hodín ročne

Vzdelávací štandard z anglického jazyka pre nižšie stredné vzdelávanie, úroveň A1 svojou štruktúrou, obsahom aj rozsahom korešponduje s pôvodným vzdelávacím programom z roku 2008. Zahŕňa výkonový a obsahový štandard, ktorý je východiskom školského vzdelávacieho programu pre príslušný vyučovací predmet. Zároveň obsahuje odporúčané časti, ktoré dotvárajú plastický obraz o používaní a ovládaní jazyka na úrovni A1.

Úpravy pôvodného dokumentu spočívali v doplnení charakteristiky predmetu a cieľov, precizovaní jednotlivých častí obsahového štandardu a citátov podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. V aktuálnej verzii sa používa namiesto pojmu *sociolingvistická kompetencia* pojem sociolingválna kompetencia, *komunikačné zručnosti* sa uvádzajú ako komunikačné jazykové činnosti a stratégie, *spôsobilosti* v obsahovom štandarde sú označené ako kompetencie.

Požiadavky z výkonového štandardu môžu učitelia konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh a otázok. K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú kompetencie a funkcie jazyka ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Kompetencie a funkcie jazyka sú základom vymedzeného učebného obsahu, to však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Vzdelávací štandard predstavuje rámec pre rozvoj komunikačných jazykových činností a stratégií a ich realizáciu v rôznych komunikačných kontextoch. Zároveň poskytuje priestor na vytváranie množstva komunikačných situácií a podporuje činnostne zameraný prístup. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať. Vzdelávací štandard je programom rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet anglický jazyk patrí medzi všeobecnovzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj v práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca.

Podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR) označenie úrovne A1 je používateľ základného jazyka. Komunikačnú úroveň A1 žiaci dosiahnu v prvom cudzom jazyku, t. j. v anglickom jazyku na konci 5. ročníka ZŠ. Charakteristika ovládania anglického jazyka na úrovni A1 podľa SERR je nasledujúca: Rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším vetám, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, a tieto výrazy a vety dokáže používať. Dokáže predstaviť seba aj iných a dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná, a o veciach, ktoré vlastní. Dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť (SERR, 2013, s. 26).

Ciele predmetu

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu anglický jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu anglický jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností,
- využívať komunikačné jazykové kompetencie, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom,
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ,
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text,
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

Kompetencie

„Používatelia jazyka a učiaci sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam, a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú. Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať“ (SERR, 2013, s. 12, 103).

Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiak dokázal:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity,
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržiavaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu,
- tvorivé myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov,
- prosociálne a prospoločenské myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností (SERR, 2013, s.12).

Žiak dokáže:

- uvedomelo získavať nové vedomosti a spôsobilosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať ich,
- uvedomovať si a používať stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať komunikačné jazykové činnosti a stratégie, prepájať ich s poznaným, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní poskytovaných informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,

- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk,
- využívať dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov (SERR, 2013, s. 12). Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné vo vybraných krajinách, kde sa hovorí anglickým jazykom.

Komunikačné kompetencie sa skladajú z týchto zložiek:

- jazykové kompetencie,
- sociolingválne kompetencie,
- pragmatické kompetencie.

Jazykové kompetencie

Žiak dokáže:

- používať iba základný rozsah jednoduchých výrazov týkajúcich sa osobných údajov a potrieb konkrétneho typu,
- používať základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie,
- používať iba obmedzené ovládanie základných gramatických štruktúr a typov viet, ktoré sú súčasťou osvojeného repertoáru,
- ovládať výslovnosť obmedzeného repertoáru naučených slov a slovných spojení, zrozumiteľnú pre rodených hovoriacich, ktorí sú zvyknutí komunikovať s hovoriacimi pochádzajúcimi z jazykovej skupiny daného učiaceho sa,
- odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napríklad jednoduché pokyny alebo inštrukcie, názvy každodenných predmetov, názvy obchodov a bežne používané ustálené spojenia,
- vyhláskovať svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje (SERR, 2013, s. 111 – 119).

Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu tak, že používa najjednoduchšie spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: pozdraviť sa, rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať sa, ospravedlniť sa atď. (SERR, 2013, s. 123).

Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“,
- zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené jazykové prejavy, s mnohými pauzami, ktoré sú nevyhnutné na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu (SERR, 2013, s. 127, 131).

4 Výkonový štandard - komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť na konci 5. ročníka ZŠ.

Jazykové činnosti a stratégie sa rozvíjajú väčšinou integrovane, t.j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Počúvanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka ZŠ dokáže:

- sledovať reč, ktorá je veľmi pomalá a starostlivo artikulovaná, aby mohol pochopiť význam,

- porozumieť jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a riadiť sa jednoduchými orientačnými pokynmi,
- porozumieť každodenným výrazom týkajúcim sa uspokojovania jednoduchých, konkrétnych potrieb (SERR, 2013, s. 68, 69, 77).

Čítanie s porozumením - výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka ZŠ dokáže:

- porozumieť veľmi krátkym jednoduchým textom a samostatným slovným spojeniam, vyhľadať známe mená, slová a základné slovné spojenia, podľa potreby sa v čítaní vrátiť späť,
- porozumieť krátkym jednoduchým správam na pohľadniciach,
- rozoznať známe mená, slová a najzákladnejšie slovné spojenia v jednoduchých nápisoch,
- získať približnú predstavu o obsahu jednoduchších informačných materiálov a krátkych jednoduchých opisov, najmä ak má vizuálnu oporu,
- riadiť sa krátkymi, jednoducho napísanými orientačnými pokynmi (SERR, 2013, s. 71 – 73).

Písomný prejav – výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka ZŠ dokáže:

- napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,
- vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom, kde žijú a čo robia, v písomnej forme požiadať o osobné údaje alebo ich poskytnúť (upravené SERR, 2013, s. 85, 86, 64).

Ústny prejav – výkonový štandard

Ústny prejav – dialóg

Žiak na konci 5. ročníka ZŠ dokáže:

- dohovoriť sa jednoduchým spôsobom, ale komunikácia je úplne závislá od pomalšieho opakovania reči, preformulovania a spresnení,
- porozumieť otázkam a pokynom, ktoré sú mu adresované a ktoré sú vyslovované dôsledne a pomaly,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho, ako sa má,
- predstaviť seba a iných a reagovať, keď ho predstavujú,
- rozumieť každodenným jednoduchým slovným spojeniam a vedieť reagovať na jednoduché informácie (upravené SERR, 2013, s. 76 – 83).

Ústny prejav – monológ

Žiak na konci 5. ročníka ZŠ dokáže:

- vytvoriť jednoduché, väčšinou izolované slovné spojenia o ľuďoch a miestach,
- opísať seba, čo robí, kde žije (SERR, 2013, s. 60).

Kompetencie a funkcie jazyka

V rámci 5. ročníka sa v anglickom jazyku rozvíjajú tie kompetencie a funkcie jazyka, ktoré sú špecifikované v časti Obsahový štandard – úroveň A1. Každá kompetencia v obsahovom štandarde sa člení na šesť komponentov, ktoré sú všetky súčasťou komunikačnej kompetencie a bez ktorých sa komunikácia nemôže uskutočňovať. V rámci obsahového štandardu jednotlivé kompetencie na seba nenadväzujú, môžu sa navzájom kombinovať a neustále vytvárať nové komunikačné kontexty.

Kompetencie súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom a písomnom prejave a zahŕňajú reakcie účastníkov komunikácie. **Funkcie** sú chápané ako základné časti komunikácie. Žiaci ich musia ovládať, aby sa mohla komunikácia v cudzom jazyku uskutočniť, pričom s niektorými z nich sa stretnú až na vyšších úrovniach.

Interakčné schémy sú časťou, ktorá vyjadruje pragmatické kompetencie, nie je uzavretá a charakterizuje jednotlivé úrovne. Poskytuje učiteľovi základný rámec pre rozvoj komunikačných jazykových činností a stratégií v súlade s príslušnou úrovňou, pričom platí, že čím je úroveň vyššia, tým sa možnosti jazykového prejavu rozširujú. **Jazyková dimenzia** dokresľuje uvedené funkcie a jej ovládanie by nemalo byť samostatným cieľom, ale prostriedkom na správne vyjadrenie jednotlivých funkcií jazyka.

Diskurzívna dimenzia opisuje formu realizácie komunikačného kontextu, funkčné štýly a typy textov. Zameriava sa na rozvíjanie schopnosti žiakov usporiadať vety v takom poradí, aby vedeli vytvoriť koherentný jazykový celok a prispôsobili svoj jazykový prejav prijímateľovi. Rozvíjanie **Interkultúrnej dimenzie** umožňuje žiakom, aby sa dokázali prispôsobiť zásadám sociálnej kohézie v cieľových krajinách. Do tejto dimenzie zároveň patria interkultúrne kompetencie, t. j. znalosti a povedomie o rôznych etnických, kultúrnych a sociálnych skupinách, akceptácia ľudí z iných kultúr s ich rozdielnym správaním a hodnotami, schopnosť interpretovať, kriticky vnímať a hodnotiť udalosti, dokumenty a produkty vlastnej kultúry aj iných kultúr.

Časti **Diskurzívna dimenzia a Interkultúrna dimenzia** v obsahovom štandarde sú iba **odporúčané** a dotvárajú kontext na využitie funkcií jazyka a interakčných schém. **Diskurzívna dimenzia a Interkultúrna dimenzia** sú pre učiteľa východiskom a poskytujú mu priestor, aby ich dopĺňal podľa špecifických potrieb vo svojej škole.

Prehľad kompetencií a funkcií stanovených pre úrovne A1 až B2

Tabuľka uvádza prehľad kompetencií a funkcií stanovených pre úrovne A1 až B2. Kompetencie a funkcie relevantné pre komunikačnú úroveň A1 sú zvýraznené. **Kompetencie**

Funkcie

1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Poďakovať sa a vyjadriť uznanie Rozlúčiť sa Informovať sa
2. Vypočuť si a podať informácie	Potvrdiť a trvať na niečom Začleniť informáciu Odpovedať na požiadavky Identifikovať
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Opísať Potvrdiť/Odmietnuť Opraviť
4. Vyjadriť názor	Vyjadriť názor Vyjadriť súhlas Vyjadriť nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupne istoty Vyjadriť želania
5. Vyjadriť vôľu	Vyjadriť plány
6. Vyjadriť schopnosť	Vyjadriť vedomosti Vyjadriť neznalosť Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vyjadriť pocity	Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť súcit Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, poťažovať sa Zistiť spokojnosť/nespokojnosť

9. Predstaviť záľuby a vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vyjadriť, čo uprednostňujem Vyjadriť hnev, zlú náladu
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Reagovať na hnev, zlú náladu niekoho iného
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam	Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Žiadať o povolenie a súhlas Dať súhlas Odmietnuť Zakázať Reagovať na zákaz Vyhrožovať sa Sľúbiť Obviniť (sa), priznať (sa)
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností	Ospravedlniť (sa) Odmietnuť/Poprieť obvinenie Vyčítať/Kritizovať
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť že ma niekto/niečo neprekvapil/-lo Vyjadriť nezáujem
14. Dať ponuku a reagovať na ňu	Žiadať niekoho o niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili Ponúknuť pomoc Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh Varovať pred niekým/niečím
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti	Poradiť Povzbudiť Vyjadriť želanie Spomenúť si na niečo/nieкого
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	Vyjadriť, že som na niečo/nieкого zabudol Pripomenúť niekomu niečo Kondolovať Blahoželať Predstaviť nieкого
17. Reagovať pri prvom stretnutí	Predstaviť sa Reagovať na predstavenie nieкого Privítať Predniesť prípitok
18. Korešpondovať	Začať list Rozvinúť obsah listu Ukončiť list
19. Telefonovať	Začať rozhovor Udržiavať rozhovor Ukončiť rozhovor
20. Komunikovať	Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	Uviesť tému, hlavnú myšlienku Oboznámiť s obsahom a osnovou Rozviesť tému a hlavnú myšlienku Prejsť z jedného bodu na iný Ukončiť výklad

22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	Zdôrazniť, dať do pozornosti Odbočiť od témy Vrátiť sa k pôvodnej téme Uviesť príklad Citovať Parafrázovať
23. Zúčastniť sa diskusie/ Argumentovať	Navrhnuť novú tému/bod diskusie Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie Vrátiť sa k téme/k bodu diskusie
24. Uistiť sa, že slová/výklad/ argument boli pochopené	Uistiť sa, že účastník komunikácie pochopil moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadat' o pomoc pri vyjadrení slova/slovného spojenia Nahradiť zabudnuté/neznáme slovo Hľadať slovo/slovné spojenie Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru Rozprávať
25. Porozprávať príbeh	Začať príbeh, historku, anekdotu Zhrnúť

Prehľad výskytu kompetencií na jednotlivých úrovniach SERR:

Kompetencie	Úroveň A1	Úroveň A2	Úroveň B1	Úroveň B2
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou				
2. Vypočúť si a podať informácie				
3. Vybrať si z ponúkaných možností				
4. Vyjadriť názor				
5. Vyjadriť vôľu				
6. Vyjadriť schopnosť				
7. Vyjadriť pocity				
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne				
9. Predstaviť záľuby a vkus				
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii				
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam				
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností				
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť				
14. Dať ponuku a reagovať na ňu				
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti				
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti				
17. Reagovať pri prvom stretnutí				
18. Korešpondovať				
19. Telefonovať				
20. Komunikovať				
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu				
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu				
23. Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať				
24. Uistiť sa, že slová/výklad/argument boli pochopené				
25. Porozprávať príbeh				

Obsahový štandard pre 5. ročník

Obsahový štandard pre komunikačnú úroveň A1 pozostáva z kompetencií, ktoré sú bližšie špecifikované funkciami jazyka. Všetky vymedzené kompetencie a funkcie jazyka sú povinnou súčasťou obsahového štandardu. Obsahový štandard je koncipovaný tak, aby nadväzoval na kompetencie žiakov, ktorí sa začali učiť anglický jazyk v rámci primárneho vzdelávania. Obsahový štandard je vymedzený pre 5. ročník, jednotlivé kompetencie a funkcie jazyka sa môžu kombinovať a rozvíjať v ľubovoľnom poradí. Ďalšou povinnou súčasťou obsahového štandardu je Jazyková dimenzia, ktorá je špecifikovaná príkladmi použitia daného javu v časti Interakčné schémy. Javy, ktoré si žiak osvojil pri určitej kompetencii, používa aj v rámci iných kompetencií vymedzených v tomto obsahovom štandarde.

Časti Diskurzna dimenzia a Interkultúrna dimenzia v obsahovom štandarde sú nepovinné a dotvárajú kontext na rozvíjanie kompetencií a využívanie funkcií jazyka.

COMPETENCE 1: « RELATING WITH OTHERS IN A COMMUNICATIVE SITUATION » LEVEL A1

Kompetencia č.1: „Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou“ Úroveň A1 Kompetencie Relating with others in a communicative situation Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Getting someone's attention <i>Upútať pozornosť</i>	Excuse me, please. Sorry.	Slovesled vo vetách prítomnom jednoduchom priebehovom čase, tvorba otázky, odpovede, záporu.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - neverbálna komunikácia s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: úryvky a dramatizácie rozprávok, riekanky, pesničky, básničky, komiksy a pod.	Pravidlá slušnosti v komunikácii. Interkultúrne rozdiely pri nadviazaní rozhovoru a neverbálnej komunikácii.
	Greeting sb <i>Pozdraviť</i>		Hello. Hi, how are you today?		
	Responding to a greeting <i>Odpovedať na pozdrav</i>		Good morning, how are you doing?		
	Expressing thanks and appreciation <i>Podakovať sa a vyjadriť uznanie</i>		Fine, thanks. I am well, and you?		
	Parting <i>Rozlúčiť sa</i>		That's very kind of you. You are welcome. Not at all. No problem. See you. Have a nice day/weekend.		

COMPETENCE 2: « LISTENING TO AND GIVING INFORMATION » LEVEL A1

Kompetencia č. 2: „Vypočuť si a podať informácie“ Úroveň A1 Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
--	---------	----------------------	----------------------	-----------------------	---------------------------

Listening to and giving information <i>Vypočuť si a podať informácie</i>	Asking for information <i>Informovať sa</i>	Are you a student? Is there a bank near here? How many brothers have you got? How can I get to the bank, please? Where is the bank? How much does it cost? Were you at the cinema yesterday? What's the time?	Časovanie pomocného slovesa <i>to be</i> , <i>have got</i> a základných plnovýznamových sloviess v jednoduchom prítomnom čase, tvorba otázky, odpovede a záporu. Opytovacie zámená <i>who</i> , <i>where</i> , <i>why</i> , <i>what</i> , <i>when</i> , <i>which</i> , <i>how</i> , <i>how much/how many</i> . Privlastňovacie prídavné mená a zámená.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: jednoduché rozprávanie, plagáty, krátke telegramy, jednoduché telefonické rozhovory, pohľadnice, blahoželania, ilustrované opisy, katalógy, ilustrované rozprávky a pod.	Služby: pošta, miestne úrady, polícia atď.
Confirming and insisting on sth <i>Potvrdiť a trvať na niečom</i>			Yes, I do. No, I don't. Yes, I am. No, I am not. Yes, there is/there are. No, there are not/there is not. I want/I don't want. Martin is my brother. It is not mine. I live in Bratislava. She lives in that street. My sister's name is Audrey. Yes, of course. No, I am sorry. Yes, I do. No, I don't. The bus leaves at ten o'clock.		
Classifying information <i>Začleniť informáciu</i>					
Replying to requests <i>Odpovedať na požiadavky</i>					

COMPETENCE 3: « CHOOSING FROM GIVEN OPTIONS» LEVEL A1

Kompetencia č. 3: „Vybrať si z ponúkaných možností“ Úroveň A1 Kompetencie Choosing from given options <i>Vybrať si z ponúkaných možností</i>	Funkcie <i>Identifikovať</i>	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Identifying <i>Identifikovať</i>	John's working in France now. It's raining again. The train ticket is 30 pounds. The school is on the left.	Neurčitý a určitý člen. Základné číslovky 30 - 100. Intenzifikátory <i>really</i> , <i>very</i> . Prítomný priebehový čas základných plnovýznamových sloviess, tvorba otázky, odpovede, záporu a rozkazu.	Komunikačný kontext sa realizuje: - monológ, - dialóg s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: jednoduché rozprávanie, pohľadnice, plagáty, ilustrované opisy, katalógy, ilustrované rozprávky, reklamy a pod.	Základné pravidlá a interkultúrne rozdiely pri nákupoch.

Describing
Opísať

She's tall.
She's very friendly.
She's got long hair.
She's wearing a blue dress.
Edwin is a really good friend.
It's got a long tail.

COMPETENCE 4: « EXPRESSING AN OPINION » LEVEL A1

Kompetencia č. 4: „Vyjadriť názor“ Úroveň A1 Kompetencie Expressing an opinion <i>Vyjadriť názor</i>	Funkcie Expressing an opinion <i>Vyjadriť názor</i>	Interakčné schémy This house is bigger than our house. That dress is nice.	Jazyková diemenzia Pravidelné stupňovanie krátkych prídavných mien.	Diskurzívna dimenzia Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: rozprávanie, pozvánky, pohľadnice, plagáty, ilustrované opisy, katalógy, ilustrované rozprávky a pod.	Interkultúrna dimenzia Špecifiká komunikácie pri vyjadrovaní prekvapenia a svojho názoru v neformálnom, styku.
Expressing agreement <i>Vyjadriť súhlas</i>			Yes.		
Expressing disagreement <i>Vyjadriť nesúhlas</i>			That's a good idea. No, I don't. No, I don't like it.		

COMPETENCE 5: « EXPRESSING WILLINGNESS » LEVEL A1

Kompetencia č. 5 „Vyjadriť vôľu“ Úroveň A1 Kompetencie Expressing willingness <i>Vyjadriť vôľu</i>	Funkcie Expressing wishes <i>Vyjadriť želania</i>	Interakčné schémy I want to live with my parents. I need a large room.	Jazyková dimenzia Sloveso <i>want + neurčitok</i> . Sloveso <i>need + podstatné meno</i> . Vyjadrenie budúceho deja pomocou <i>to be going to</i> .	Diskurzívna dimenzia Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: ilustrované opisy, pozvánky, pohľadnice, jednoduché telefonické	Interkultúrna dimenzia Základné spoločenské normy pri vyjadrení želaní a túžob, napr. eliminácia direktívneho tónu, ktorý môže byť v cieľovej krajine považovaný za neslušný.

rozhovory a
pod.

Expressing plans
Vyjadriť plány

What are your plans?
Are you going out tonight?
We are meeting on Sunday.
We are going to sing.

COMPETENCE 6: « EXPRESSING ABILITY » LEVEL A1

Kompetencia č. 6: „Vyjadriť schopnosť“ Úroveň A1 Kompetencie Expressing ability <i>Vyjadriť schopnosť</i>	Funkcie Expressing knowledge <i>Vyjadriť vedomosti</i>	Interakčné schémy I can speak French.	Jazyková dimenzia Časovanie modálneho slovesa <i>can,</i> <i>could,</i> tvorba otázky, odpovede a záporu. Spojky <i>and, but,</i> <i>because.</i>	Diskurzívna dimenzia Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: jednoduché telefonické rozhovory, požvánky, pohľadnice, plagáty, ilustrované opisy, katalógy, ilustrované rozprávky a pod.	Interkultúrna dimenzia Zájmy a záľuby mládeže (šport, hudba a pod.) v cieľovej krajine.
Expressing lack of knowledge <i>Vyjadriť neznalosť</i>			I can't speak German.		
Expressing ability to do sth <i>Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť</i>			He can swim very well. I can swim, but not very well. He plays football and his sister goes dancing.		

COMPETENCE 7: « EXPRESSING FEELINGS » LEVEL A1

Kompetencia č. 7: „Vyjadriť pocity“ Úroveň A1 Kompetencie Expressing feelings <i>Vyjadriť pocity</i>	Funkcie Expressing joy, happiness, satisfaction <i>Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie</i>	Interakčné schémy I'm really happy. I'm glad. It's wonderful! Great! Fantastic! She likes her new red bike. You're lucky.	Jazyková dimenzia Prídavné mená miery, farby a kvality v základnom tvare.	Diskurzívna dimenzia Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: krátke oznámenia, jednoduché telefonické	Interkultúrna dimenzia Rozdielne formy prejavu citov/pocitov (radosť, nadšenie, smútok, žiaľ, bolesť, zlosť a pod.) s prihliadnutím na kultúrne aspekty krajiny.
--	--	--	---	---	--

rozhovory,
krátke
blahoželania,
pohľadnice,
plagáty,
ilustrované
opisy, katalógy,
ilustrované
rozprávky a
pod.

Expressing sadness, dejection
Vyjadriť smútok, sklúčenosť

It is very sad.
What a pity!

COMPETENCE 8: « EXPRESSING AND RESPONDING TO EXPECTATIONS » LEVEL A1

Kompetencia č. 8: „Vyjadriť očakávania a reagovať na ne“ Úroveň A1 Kompetencie Expressing and responding to expectations <i>Vyjadriť očakávania a reagovať na ne</i>	Funkcie Ascertaining satisfaction/dissatisfaction <i>Zistiť spokojnosť/nespokojnosť</i>	Interakčné schémy What's the matter? What happened? Do you like the food? Did you like the party?	Jazyková dimenzia Jednoduchý minulý čas pravidelných slovies, tvorba otázky, odpovede a záporu. <i>Wh- otázky.</i>	Diskurzívna dimenzia Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: pozvánka, jednoduché telefonické rozhovory, pohľadnice, plagáty, ilustrované opisy, katalógy, ilustrované rozprávky a pod.	Interkultúrna dimenzia Medziludské vzťahy a vhodnosť výberu komunikačných prostriedkov na vyjadrenie očakávania, spokojnosti, nespokojnosti.
---	---	---	--	--	---

COMPETENCE 9: « EXPRESSING INTERESTS AND TASTES » LEVEL A1

Kompetencia č. 9: „Predstaviť záľuby a vkus“ Úroveň A1 Kompetencie Expressing interests and tastes <i>Predstaviť záľuby a vkus</i>	Funkcie Expressing likes and respects <i>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam</i>	Interakčné schémy What do you like (doing)? I love/like English. I like reading because it's interesting. My brother plays computer games. I always go shopping on Saturdays. I'd like a cake.	Jazyková dimenzia <i>Like/love/hate + sloveso + ing.</i> Príslovky <i>sometimes, never, always, yeasterday.</i> Väzba <i>I'd like.</i>	Diskurzívna dimenzia Komunikačný kontext sa realizuje: - monológ, - dialóg. Typy textov: jednoduché osobné listy, reklamné materiály, brožúry a prospekty, plagáty.	Interkultúrna dimenzia Voľnočasové aktivity, rôzne druhy športov a činností voľného času v rámci Slovenska a krajín cieľového jazyka.
--	--	--	---	---	--

Expressing dislikes about sb/sth
Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád

I don't like it (very much).

COMPETENCE 11: « SETTING, STATING, TAKING A STANCE TOWARDS RULES AND OBLIGATIONS » LEVEL A1

Kompetencia č. 11: „Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam“ Úroveň 1 Kompetencia Setting, stating, taking a stance towards rules and obligations Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Expressing commands/prohibitions <i>Vyjadriť príkaz/zákaz</i>	Go home. Go away! Don't talk to the driver.	Modálne slovesá <i>can, could</i> , tvorba otázky a záporu.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: plagáty, recepty, odkazy, verejné značenia a nápisy.	Rozdielnosti v spôsobe vyjadrenia a prijatia základných pravidiel a povinností medzi Slovenskom a cieľovou krajinou. Rozdielnosti vo vyjadrení nesúhlasu, odmietnutia, sľubov a zákazov.
Asking for permission <i>Žiadať o povolenie a súhlas</i> Granting permission <i>Dať súhlas</i>			Could/Can I go now? Could I use your phone. Yes, OK. Sure, no problem.		

COMPETENCE 12: « RESPONDING TO BROKEN RULES OR OBLIGATIONS » LEVEL A1

Kompetencia č. 12: „Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností“ Úroveň A1 Kompetencie Responding to broken rules or obligations Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Apologizing <i>Ospravedlniť (sa)</i>	I'm sorry. I was ill yesterday. I couldn't come to school. Sorry for/about that. Excuse me.	Minulý jednoduchý čas sloves <i>to be, to have</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s použitím základných fráz a základnej slovnice danej témy s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: pohľadnice, osobné listy, krátke formálne listy.	Základné rozdiely a zvláštnosti vo vyjadrení ospravedlnenia, ľútosť, obvinenia a kritiky v slovenskom jazyku a v cieľovom jazyku. Rozdielnosti v špecifických výrazoch a formulovaní viet danej problematiky medzi

COMPETENCE 14: « MAKING AND RESPONDING TO AN OFFER » LEVEL A1

Kompetencia č. 14: „Dať ponuku a reagovať na ňu“ Úroveň A1	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Kompetencie Making and responding to an offer <i>Dať ponuku a reagovať na ňu</i>	Asking sb for sth <i>Žiadať niekoho o niečo</i>	Give me some coins, please. Speak slowly, please. Can you repeat that?	Vyjadrenie množstva pomocou <i>any, some, a lot of.</i> Zdvorilé ponuky s pomocou <i>can/could.</i>	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: pohľadnice, plagáty, ilustrované opisy, katalógy, ilustrované rozprávky.	Rozdiely a zvláštnosti pri zdvorilom ponúkaní pomoci.
Responding to a request <i>Odpoved' na žiadosť</i>				Oh, yes. Of course. No, I'm sorry. I'm afraid can't because... Can I help you with your bag?	
Offering help <i>Ponúknuť pomoc</i>					
Responding to a suggestion <i>Odpovedať na návrh</i>				OK. Oh, thank you. Yes, please. That's very kind of you. No, thanks very much.	

COMPETENCE 17: « REACTING AT THE FIRST MEETING » LEVEL A1

Kompetencia č. 17: „Reagovať pri prvom stretnutí“ Úroveň A1	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Kompetencie Reacting at the first meeting <i>Reagovať pri prvom stretnutí</i>	Introducing sb <i>Predstaviť niekoho</i>	This is my very good friend Jane. She's English. Can I introduce you to my mother?	Prítomný jednoduchý čas plnovýznamových slovies, tvorba otázky, odpovede, rozkazu a záporu.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: pohľadnice, plagáty, ilustrované opisy, katalógy, ilustrované rozprávky.	Spoločenské normy a zdvorilostné frázy pri zoznámení, napr. Angličania si pri stretnutí podávajú ruky, Francúzi si vymenia bozk na líce atď.
Introducing oneself <i>Predstaviť sa</i>				My name's Tina Jones. I'm from the USA. I'm American. How do you do? Nice to meet you. How are you? Fine, thanks. And you? Come in.	
Responding to introductions <i>Reagovať na predstavenie niekoho</i>					
Expressing welcome <i>Privítať</i>					

COMPETENCE 18: « CORRESPONDENCE » LEVEL A1

Kompetencia č. 18: „Korešpondovať“ Úroveň A1 Kompetencie Correspondence Korešpondovať	Funkcie Beginning a letter Začať list	Interakčné schémy Dear Mary, Hello/Hi, Mary. How are you? Thank you for your letter. Did you like your holiday?	Jazyková dimenzia Minulý jednoduchý čas nepravidelných plnovýznamových slovies, tvorba otázky, odpovede, záporu.	Diskurzna dimenzia Komunikačný kontext sa realizuje: - písomná forma s uplatnením neformálneho štýlu. Typy textov: jednoduché osobné listy, pohľadnice.	Interkultúrna dimenzia Dodržiavanie zdvorilosti v písomnom prejave. Príklady jednoduchej korešpondencie.
Closing a letter Ukončiť list			Bye, Love, See you soon, All the best,		

COMPETENCE 19: « MAKING A PHONE CALL » LEVEL A1

Kompetencia č. 19: „Telefonovať“ Úroveň A1 Kompetencie Making a phone call Telefonovať	Funkcie Beginning a phone call Začať rozhovor	Interakčné schémy Hello. Hi, Mr. King, it's Mary. Hold on... Is that Liz? Can I speak to Jo, please?	Jazyková dimenzia Nepravidelné stupňovanie prídavných mien <i>good, bad</i> .	Diskurzna dimenzia Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg. Typy textov: telefónny zoznam, brožúry, prospekty.	Interkultúrna dimenzia Základné pravidlá pri používaní tiesňových liniek (polícia, požiarna služba, rýchla zdravotná pomoc a pod.).
Keeping a phone call going Udržiavať rozhovor			Just a minute/a moment. It's better to call tomorrow.		
Ending a phone call Ukončiť rozhovor			See you on Sunday. Bye. All right. Goodbye.		

Tematické okruhy a slovná zásoba

Slovná zásoba patrí k základným prvkom tvorby zmysluplného jazykového prejavu, preto aj pri vyučovaní a učení sa cudzieho jazyka je potrebné venovať jej výberu a osvojovaniu si náležitú pozornosť. Slovná zásoba má istú tematickú príslušnosť, ktorá sa prirodzene vo viacerých komunikačných témach prelína, najmä pri menej špecifickej, všeobecnej lexike.

Predložený dokument uvádza základné tematické okruhy, ku ktorým boli pričlenené podtémy bližšie špecifikujúce základné tematické okruhy. Tematické okruhy a podtémy sú v zásade spoločné pre všetky cudzie jazyky, ktoré sa vyučujú na našich školách. Naplnenie tematických okruhov konkrétnou slovnou zásobou, prípadne formulácia podtém, je špecifické pre každý jazyk. Nižšia úroveň vždy tvorí základ pre navššenie lexiky na vyššej úrovni (až po úroveň B2).

Uvedené tematické okruhy a vybraná slovná zásoba sú odporúčané, nie povinné.

Tematické okruhy

Rodina a spoločnosť

Osobné údaje

Rodina - vzťahy v rodine

Národnosť/štatna príslušnosť

Tlačivá/dokumenty

Vzťahy medzi ľuďmi

Náboženstvo

Náš domov

Môj dom/byt

Zariadenie bytu

Domov a jeho okolie

Bývanie v meste a na dedine

Spoločnosť a životné prostredie

Spoločnosť a jej životný štýl

Ľudské telo,

starostlivosť o zdravie

Ľudské telo

Fyzické charakteristiky

Charakterové vlastnosti človeka

Choroby a nehody

Hygiena a starostlivosť o telo

Zdravý spôsob života

Nemocnica a klinika, lekáreň a lieky, poistenie

Človek na cestách

Dopravné prostriedky

Osobná doprava

Príprava na cestu a cestovanie

Turistika a cestovný ruch

Problémy cestných, železničných a leteckých sietí

Vzdelávanie a práca

Škola a jej zariadenie

Učebné predmety

Pracovné činnosti a profesie

Školský systém

Celoživotné vzdelávanie

Pracovné podmienky

Človek a príroda

Zvieratá/fauna

Počasia

Rastliny/flóra

Klíma

Človek a jeho životné prostredie

Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia

Voľný čas a záľuby

Záľuby

Literatúra, divadlo a film

Rozhlas, televízia a internet

Výstavy a veľtrhy

Výživa a zdravie

Mäso a mäsové výrobky

Zelenina a ovocie

Nápoje

Mliečne výrobky

Cestoviny a múčne výrobky

Stravovacie návyky

Stravovacie zariadenia

Príprava jedál

Kultúra stolovania

Zdravá výživa

Uprostred multikultúrnej spoločnosti

Cudzie jazyky

Rodinné sviatky

Štátne a cirkevné sviatky

Zvyky a tradície v rôznych krajinách

Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií

Odievanie a móda

Základné druhy oblečenia

Odevné doplnky

Výber oblečenia na rôzne príležitosti

Druhy a vzory odevných materiálov

Móda a jej trendy

Šport nám, my športu

Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne

Športové disciplíny

Význam športu pre rozvoj osobnosti

Nové smerovania v športe

Čestnosť športového zápolenia

Obchod a služby

Nákupné zariadenia

Pošta a telekomunikácie

Nakupovanie a platby

Hotelové a reštauračné služby

Centrá krásy a zdravia

Kultúra nakupovania a služieb

Krajiny, mestá a miesta

Krajiny a svetadiely

Moja krajina a moje mesto

Geografický opis krajiny

Kultúrne a historické pamiatky krajín a miest

Kultúra a umenie

Druhy umenia

Kultúra a jej formy

Spoločnosť – kultúra – umenie

Kultúrny život

Kultúra a jej vplyv na človeka

Umenia a rozvoj osobnosti

Človek a spoločnosť; komunikácia

Jazyk ako dorozumievací prostriedok

Formy komunikácie

Kultúra komunikácie

Mládež a jej svet

Aktivity mládeže

Vzťahy medzi rovesníkmi

Generačné vzťahy

Predstavy mládeže o svete

Konflikty predstáv a reality

Profesia a pracovný život

Výber profesie

Zamestnania

Pracovné pomery a kariéra

Platové ohodnotenie

Nezamestnanosť

Veda a technika v službách ľudstva

Technické vynálezy

Vedecký pokrok

Vzory a ideály

Človek, jeho vzory a ideály

Pozitívne a negatívne vzory

Individuálne priority a hodnoty

Slovensko

Geografické údaje

História

Turistické miesta a kultúrne pamiatky Zvyky a tradície

Krajina, ktorej jazyk sa učím

Geografické údaje

História

Turistické miesta a kultúrne pamiatky

Zvyky a tradície

O človeku v krajine, ktorej jazyk sa učím

Vybraná odporúčaná lexika Tematické okruhy

Nižšie stredné vzdelávanie

1. Rodina a spoločnosť

Osobné údaje
Rodina - vzťahy v rodine
Národnosť/štatná príslušnosť
Tlačivá/dokumenty
Vzťahy medzi ľuďmi
Náboženstvo

2. Náš domov

Môj dom/byt
Zariadenie bytu
Domov a jeho okolie
Bývanie v meste a na dedine
Spoločnosť a životné prostredie
Spoločnosť a jej životný štýl

3. Ľudské telo,

starostlivosť o zdravie

Ľudské telo
Fyzické charakteristiky
Charakterové vlastnosti človeka
Choroby a nehody
Hygiena a starostlivosť o telo
Zdravý spôsob života
Nemocnica a klinika, lekáreň a lieky, poistenie

4. Človek na cestách

Dopravné prostriedky
Osobná doprava
Príprava na cestu a cestovanie
Turistika a cestovný ruch
Problémy cestných, železničných a leteckých sietí

5. Vzdelávanie a práca

Škola a jej zariadenie

Učebné predmety

Pracovné činnosti a profesie

Školský systém

Celoživotné vzdelávanie

Pracovné podmienky

6. Človek a príroda

Zvieratá/fauna

Počasié

Rastliny/flóra

Klíma

Človek a jeho životné

prostredie

Príroda okolo nás – ochrana životného

prostredia

7. Voľný čas a záľuby

Záľuby

Literatúra, divadlo, film

Rozhlas, televízia a internet

Výstavy a veľtrhy

8. Výživa a zdravie

Mäso a mäsové výrobky

Zelenina a ovocie

Nápoje

Mliečne výrobky

Cestoviny a múčne výrobky

name, address, age, birthday, street, country, boy, girl, family, daughter, son, mother, father, brother, sister, parents, grandmother, grandfather, baby, child, family tree, student, date

town, village, farm, garden, floor, door, window, wall, room, living room, dining room, bathroom, bedroom, kitchen, toilet, live, paint, table, desk, chair, bed, lamp, sofa, bath, picture, shower, cup, fruit tree, plant, tired

head, face, nose, eye, ear, mouth, tooth, teeth, body, back, arm, hand, leg, foot, feet, tired, cold, doctor, tall, short, young, old, hair, long, beautiful, slim, fat, beard

car, bus, boat, plane, taxi, train, go by car, take a taxi, leave, fly, drive, ride, catch, ticket, driver, come, get home/to school, here, there, get a bus/train, road, street, station, travel, visit

teacher, school, classroom, board, chair, desk, schoolbag, pencil, pen, book, homework, popular, important, favourite, learn, write, read, start, finish lesson, subject, English, Slovak, Maths, Geography, History, Science, Music, Art, P.E., R.E., student, holiday, good, teach, study, waiter, driver, clever, take animal, bird, pet, cow, pig, dog, mouse, horse, chick, summer, winter, hot, cold, weather, sun, rain, fog, cloud, wind, snow, snow, flower, tree, grass, farm, zoo, sun, fruit, beach, factory, water, river, sea, plant

free time, hobby, photo, drawing, reading, plastic/paper model, poster, playing, computer game, show, do sport, page, e-mail, newspaper

food, meat, egg, chicken, fish, hot dog, hamburger, fruit, apple, orange, lemon, banana, vegetable, tomato, potato, drink, milk, tea, coffee, fruit juice, meals, breakfast, lunch, dinner, restaurant, be hungry, have a drink, eat, drink, cook, cold,

Stravovacie návyky **Stravovacie zariadenia**
Príprava jedál
Kultúra stolovania
Zdravá výživa

hot, school, box, sandwich, pizza, bread,
wash, put

**9. Uprostred multikultúrnej
spoločnosti**
Cudzie jazyky
Rodinné sviatky
Štátne a cirkevné

language, food, Easter, Christmas, carol,
stocking, tree, family, birthday, meet, visit,
buy/give/get a present, party, picnic, invite,
music, phone

sviatky

Zvyky a tradície v rôznych krajinách

Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií

10. Odievanie a móda

Základné druhy oblečenia

Odevné doplnky

Výber oblečenia na rôzne príležitosti

Druhy a vzory odevných

Materiálov

Móda a jej trendy

11. Šport nám, my športu

Druhy športu: zimné a letné, individuálne a
kolektívne

Športové disciplíny

Význam športu pre rozvoj osobnosti

Nové smerovania v športe

Čestnosť športového
zápolenia

12. Obchod a služby

Nákupné zariadenia

Pošta a telekomunikácie

Pošta a telekomunikácie

Nakupovanie a platby Hotelové a reštauračné
služby

Centrá krásy a zdravia

Kultúra nakupovania a
služieb

13. Krajiny, mestá a miesta

Krajiny a svetadiely

Moja krajina a moje mesto

Geografický opis krajiny

Kultúrne a historické

pamiatky krajín a miest

14. Kultúra a umenie

Druhy umenia

Kultúra a jej formy

Spoločnosť – kultúra – umenie

15. Človek a spoločnosť;

Komunikácia

Jazyk ako dorozumievací
prostriedok

Formy komunikácie

Kultúra komunikácie

16. Mládež a jej svet

Aktivity mládeže

Vzťahy medzi rovesníkmi

Generačné vzťahy

Predstavy mládeže

o svete

Konflikty predstáv a reality

clothes, T-shirt, shirt, jeans, trousers, skirt,
cap, sock, dress, jacket, coat, costume, hat,
shoe, put on, wear, watch, blouse

sport, game, football, basketball, play football,
ball, summer/winter sports, kick, run, player,
tennis, horse-riding, team, summer, winter,
expensive

cinema, hotel, shop, supermarket, letter,
bank, pay, card, buy, close, bag, cheap,
expensive, get, shop, go shopping, open,
closed, send

world, country, town, village, city, flat, family
house, in the country, street, park, live, like,
river, sea, beach, nice, old, new, big, small,
sea, road

cinema, dance, sing, read, book, film, band,
group, play an instrument, recorder, guitar,
music, song, picture, paint watch, ticket, learn,
CD player, draw
language, speak, talk, listen, read, write, phone
call, e-mail, SMS, internet, telephone number,
well, friend, party, present, understand, little,
question, visit, ask, love, letter, say, tell, word

play, study, computer, film, music, past,
school, happy, sad, good, well, like, favourite,
fine, birthday, birthday party, class, lesson,
meet friends

17. Profesia a pracovný život

Výber profesie

Zamestnania

Pracovné pomery a kariéra

Platové ohodnotenie

Nezamestnanosť

18. Veda a technika

v službách ľudstva

Technické vynálezy

Vedecký pokrok

19. Vzory a ideály

Človek, jeho vzory a ideály

Pozitívne a negatívne vzory

Individuálne priority a hodnoty

20. Slovensko

Geografické údaje

História

Turistické miesta a kultúrne pamiatky Zvyky a tradície

21. Krajina, ktorej

jazyk sa učím

Geografické údaje

História

Turistické miesta a kultúrne pamiatky

Zvyky a tradície

O človeku v krajine, ktorej jazyk sa učím

hospital, factory, school, shop, farm, driver, teacher, farmer, cook, footballer, computer, teacher, doctor, holiday, work as, job, teach, buy, money

internet, mobile, tablet, CD, DVD, game, machine, modern, phone, use, make, photo, CD player

friend, favourite, famous, happy, important, difficult, boring, interesting, kind, nice, good, example, fun, clever

Slovakia, Slovak, town, city, village, go on holiday, river, zoo, near, to be from, beautiful, bus, train

England, Great Britain, the USA, English, American, London, Washington, New York, English, visit, holiday, beach, travel, travelling, carry, end, cross, wall, interesting, river, sea

Človek a spoločnosť - Dejepis

ZŠ - 5. ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov a v chronologickom usporiadaní. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard z dejepisu ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia minulosti. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiakov ako celistvých osobností a uchovávanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historických skúseností či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, javov a procesov v čase a priestore, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej i celosvetovej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Žiaci si prostredníctvom dejepisu postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania, lebo chápanie, vnímanie a porozumenie historických procesov predstavuje jeden zo základných predpokladov komplexného poznávania ľudskej spoločnosti.

V procese výučby dejepisu na základnej škole sa kladie osobitný dôraz na dejiny 19. a 20. storočia preto, lebo v nich môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov. Dejepis vedie žiakov k vzťahu k vlastnej minulosti cez prizmu prítomnosti ako súčasť rozvíjania, korigovania, kultivovania a zachovávaní ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i vzťah k minulosti iných národov a etník. Rovnako tak k pochopeniu a rešpektovaniu kultúrnych a iných odlišností ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenských. Má tiež prispievať k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Dejepis pripisuje dôležitosť aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- nadobudnú spôsobilosť orientovať sa v historickom čase,
- nadobudnú spôsobilosť orientovať sa v historickom priestore,
- naučia sa čítať a používať dejepisnú mapu,
- získajú základné vedomosti a spôsobilosti z oblasti vybraných historických udalostí, javov, procesov z národných a svetových dejín,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť príčiny, priebeh a dôsledky historických udalostí,
- získajú schopnosti poznávať históriu na základe analýzy primeraných školských historických písomných, obrazových, hmotných a grafických prameňov a sú schopní týmto prameňom klásť primerane adekvátne otázky,

- rozvinú si komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti.
- osvoja si postupne spôsobilosť historickej kultúry ako schopnosti orientovať sa v mnohosti kultúrnych situácií, v ktorých sa stretávame s históriou.

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiaci si kladú otázky a použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií:

s historickým časom

- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchrónne,
- rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja,
- využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti.

s historickým priestorom

- rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti v historickom priestore,
- rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti.

s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním

- vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť,
- popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov,
- rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti,
- skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho,
- určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období,
- rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj.

Žiaci aplikujú svoje otázky v nových situáciách, v skúmateľských postojoch a pracovných postupoch pri vyšetrowaní, pátraní v školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňoch – stopách po minulosti

- pri vymedzovaní predmetu skúmania, napríklad **písomného úryvku z prameňa, mapy, grafu, diagramu,**
- pri vytvorení plánu skúmania, napríklad **fotografie, historického obrazu,**
- pri komunikácii v tíme o výsledkoch skúmania, napríklad **pästného klinu, nástroja pomocou zmyslov, v múzeu, archíve,**
- pri vytvorení záznamu zo skúmania, napríklad **o ľuďoch, predmetoch a veciach na karikatúre, verbálneho textu.**

pri vyhľadávaní relevantných informácií

- z rôznych zdrojov–textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných,
- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, z webových stránok,
- z populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie.

pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty

- vyberaní informácií, napríklad **z úryvku písomného prameňa, z učebnice, z internetu,**

- organizovaní informácií, napríklad **prostredníctvom poznámok, kľúčových pojmov, pamäťových máp, obrazového materiálu,**
- porovnávaní informácií, napríklad **podobnosti a odlišnosti, porovnať staré a nové, čo sa zmenilo a čo sa nezmenilo,**
- rozlišovaní a triedení informácií, napríklad **rozlíšiť fakt, fikciu prostredníctvom karikatúry, legendy, povesti, spomienky,**
- zaraďovaní informácií, napríklad **na časovú priamku historické udalosti, do tabuľky, grafu, diagramu,**
- kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií, napríklad **zhodnotením viacerých webových stránok na jednu tému.**

pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu

- zoradení výsledkov, napríklad **na časovú priamku, do Vennovho diagramu, do tabuľky, do schém, rozpoznaní podstatného od nepodstatného, napríklad určovaním kľúčových pojmov, postupným vymedzovaním, historických pojmov v texte, zostavovaním pojmov do pamäťovej mapy,**
- integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca, napríklad **prostredníctvom chronologickej tabuľky,**
- vyhodnocovaní správnosti postupu, napríklad **overovaním historických faktov,**
- tvorbe súboru vlastných prác, produktov (portfólio), napríklad **obrazového materiálu, plagátu, letáku, nákresu, kresby.**

„Učenie o histórii začína vtedy, keď žiak zameria svoju pozornosť, napríklad na základe otázky, záujmu či vonkajšieho podnetu vo vzťahu k histórii ako celku a vníma z nej vybrané primerané materiály z minulosti. S týmto materiálom potom pracuje pomocou vecnej analýzy. Ďalším jeho krokom je interpretácia popísaného a hľadanie vzťahov k iným historickým svedectvám. Následne žiak hľadá historický i osobný význam, vytvára hodnotový súd. Ten sa potom stáva východiskovým bodom pre proces komunikácie s ostatnými a podnecuje ďalšie otázky vo vzťahu k minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Môže rovnako tak viesť ku konaniu, vytváraniu produktov žiakovej činnosti, k vlastnému zobrazeniu a výkladu histórie, čo možno tiež chápať ako určité rozšírenie histórie ako celku. Všetky tieto naznačené kroky možno zhrnúť do nasledujúcich špecifických kompetencií učenia sa o histórii. **1. pozorovanie 2. analýza 3. interpretácia 4. hodnotenie 5. produkcia.**“
Uvedený komplex predmetových kompetencií sa konkretizuje vo vzdelávacom štandarde.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Človek v premenách času a priestoru

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- použiť správne pojmy, ktoré súvisia s tokom času,
- zakresliť na časovú priamku časové kategórie od blízkych po vzdialené,
- preskúmať okolie svojho bydliska,
- rozpoznať staré od nového
- rozpoznať, čo sa zmenilo za posledný rok jeho života,
- zaznamenať rozprávanie rodinných príslušníkov o minulosti,
- rozlíšiť jednotlivé generácie vo svojej rodine,
- rozlíšiť jednotlivé druhy historických prameňov,
- rozpoznať rozdiel medzi zemepisnou a dejepisnou mapou,
- zostaviť obrazový materiál o pohybe ľudí v minulosti a prítomnosti,
- pracovať so školskými historickými prameňmi, ktoré približujú danú tematiku.

Obsahový štandard

minulosť, prítomnosť, budúcnosť
deň, mesiac, rok, dátum, letopočet
kalendár
desaťročie, storočie, tisícročie
bydlisko, obec, región, Slovensko
rodinný album, fotografia
generácia, rodostrom
historické pramene (písomné, obrazové, hmotné)
múzeum, knižnica, archív, školská kronika
mapa
vystahovalectvo, prisťahovalectvo, stretávanie kultúr
základné analytické otázky:
Kto je autorom prameňa? Kedy bol napísaný prameň? Čo je obsahom prameňa? Komu bol prameň určený? Aký bol zámer autora prameňa?

Človek a komunikácia Výkonový

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozlíšiť jednotlivé druhy komunikácie medzi ľuďmi,
- prerozprávať príbeh z minulosti svojho regiónu,
- identifikovať dôsledky konfliktov a vojen pre človeka a prostredie, v ktorom žije,
- zdôvodniť stálu prítomnosť vojen v minulosti a prítomnosti,
- pracovať so školskými historickými prameňmi, ktoré približujú danú tematiku.

Obsahový štandard

jazyk, písmo, kniha, noviny, rozhlas, televízia, internet
náboženstvo
legendy, mýty, povesti
konflikt, vojna, detský vojak, mier, obeť
detská práca

Človek a hodnoty – Etická výchova / Náboženská výchova

ZŠ - 5. ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

ETICKÁ VÝCHOVA

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací program pre predmet etická výchova má svoje špecifiká. Jedným z nich je rozvíjanie komunikačných a sociálnych spôsobilostí, ktoré sa orientujú na postoje k životným situáciám a ku konkrétnym prejavom prosociálneho správania. Nadobudnuté vedomosti, spôsobilosti a zručnosti sú predpokladom kritického myslenia, diskusie a hodnotiacich postojov. V etickej výchove sa stávajú prostriedkom, od ktorého sa odvíja požadované správanie.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavnou funkciou povinne voliteľného predmetu etická výchova v nižšom strednom vzdelávaní je osobnostný a sociálny rozvoj žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tohto cieľa sa primárne využíva zážitkové učenie, riadený rozhovor, diskusia, simulačné hry, ktoré popri informáciách účinne rozvíjajú mravný úsudok, rozlišovanie dobra od zla, orientáciu v etických dilemách dnešnej spoločnosti. Jej súčasťou je rozvoj sociálnych spôsobilostí ako napr. otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod. Podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení k harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

V nižšom strednom vzdelávaní vedieme žiakov k reflexii a prehodnocovaniu svojho správania i správania iných, vzhľadom na cieľovú rovinu etickej výchovy, ktorou je sociálne rozvinutý človek a spolupracujúce spoločenstvo. Preto sa etická výchova javí ako predmet, ktorý pripravuje pôdu pre ostatné výchovy, ktoré súvisia s uplatnením sa nielen v konkrétnych osobných vzťahoch žiaka, ale aj v jeho pripravenosti žiť pre spoločné dobro s inými ľuďmi a pre iných.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
- zdôvodnia dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, médií,
- naučia sa kriticky myslieť, kultivovane diskutovať a akceptovať názory iných,
- ocenia prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť svoju sexuálnu identitu, hodnotu priateľstva, lásky, manželstva a rodiny,

osvoja si pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným ľuďom, ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc,

zdôvodnia dôležitosť stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávania spoločensky uznávaných noriem.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Otvorená komunikácia

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- objasniť pravidlá otvorenej komunikácie,
- identifikovať na príkladoch prejavy neverbálnej komunikácie,
- ovládať základné komunikačné zručnosti,
- identifikovať komunikačné šumy a prekážky,
- diskutovať o problémoch komunikácie v triede,

Obsahový štandard

komunikácia, druhy a úrovne
verbálna a neverbálna komunikácia
úrovne komunikácie
komunikačné zručnosti
komunikačné šumy a prekážky

Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Výkonový štandard

- vysvetliť pojmy – sebaúcta, sebahodnotenie, sebaovládanie,
- identifikovať prvky podporujúce sebaúctu,
- zhodnotiť svoje silné a slabé stránky,
- vysvetliť vzťah medzi sebaúctou a sebaovládaním,

Obsahový štandard

sebapoznanie a sebaúcta
prvky podporujúce sebaúctu
sebaovládanie, sebahodnotenie
sebapoznanie a osobnostný rozvoj
akceptácia slabých stránok a rozvoj silných stránok

Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Výkonový štandard

- zdôvodniť potrebu poznania pre pozitívne hodnotenie iných,
- vyjadriť formy a príklady pozitívneho hodnotenia iných,
- napísať list osobe, v ktorom vyjadrí obdiv a poďakovanie,
- vyjadriť pochvalu,

Obsahový štandard

pozitívne hodnotenie iných
formy pochvaly a uznania
pozitívne hodnotenie v záťažových situáciách
renatalizácia

Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

Výkonový štandard

- vymedziť faktory podporujúce tvorivosť,
- vysvetliť miesto tvorivosti v medziľudských vzťahoch,
- vymyslieť spôsoby riešenia problémových situácií v triede,
- určiť znaky tvorivého človeka,

Obsahový štandard

tvorivosť a iniciatíva
faktory tvorivosti
tvorivosť v medziľudských vzťahoch

Etické aspekty ochrany prírody

Výkonový štandard

- zdôvodniť osobnú zodpovednosť každého človeka za životné prostredie,
- napísať úvahu o svojom vzťahu k prírode,

Obsahový štandard

ekosystém
vnímanie prírody
ľudská činnosť a životné prostredie
zodpovednosť za prírodu

- vytvoriť projekt ochrany prírody v miestnej lokalite,
- realizovať konkrétne žiacke ochrannárske aktivity.

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO KATOLÍCKA CIRKEV

Vzdelávací štandard predmetu náboženská výchova/náboženstvo Katolíckej cirkvi nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah daného predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe konkrétnych učebných cieľov, učebných úloh a otázok.

K vymedzeným výkonom je priradený učebný obsah, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Požadované vedomosti, spôsobilosti a zručnosti v náboženskej výchove/náboženstve slúžia rozvoju náboženskej dimenzie, ktorá je súčasťou kultúry a prispieva k celkovému formovaniu osobnosti žiakov.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet náboženská výchova/náboženstvo v nižšom strednom vzdelávaní odovzdáva základné náukové predpoklady kresťanských životných postojov a konania žiakov. Ponúka im pomoc pri orientácii v súčasnom svete z biblického hľadiska, kresťanskej tradície a vedie k oboznámeniu a ponuke kresťanského štýlu života. Umožňuje konfrontovať sa s veľkými existenčnými otázkami človeka a hľadať na ne odpovede. Zároveň je aj službou spoločnosti, kde napomáha výchove detí a mladých ľudí najmä svojim preventívnym systémom. Ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a Cirkvi. Je výchovou k zodpovednosti za vlastné konanie, učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať ani nebyť manipulátormi, chápať vlastné konanie i konanie druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú povedomie úcty k jedinečnosti a neopakovateľnosti každej živej bytosti, zvlášť človeka ako originálneho Božieho stvorenia,
- prehľadujú si vedomosti o existencii a pôsobení Boha podľa učenia Katolíckej cirkvi,
- získajú vedomosti o dôležitom poslaní Panny Márie v dejinách spásy,
- naučia sa vnímať v životoch svätých Božie pôsobenie a výzvu nasledovať ich,
- získajú vedomosti o vzniku a účinkovaní Cirkvi v dejinách i v dnešnom svete,
- nadobudnú orientáciu v morálnych hodnotách, ktoré vyplývajú z Desatora a patria ku kresťanskému životnému štýlu,
- zorientujú sa v otázkach, ktoré prináša dnešná spoločnosť a v kresťanskom postoji voči nim,
- uplatnia vhodné komunikačné zručnosti k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- objavia potrebu modlitby a sviatostného života pre svoj vzťah s Bohom a ľuďmi,
- získajú poznatky o iných náboženstvách, čo ich vedie k vzájomnej tolerancii,
- nadobudnú vzťah oddanosti k Trojjedinému Bohu, jeho zákonom a výzve k budovaniu jeho kráľovstva,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia a uchovávajú svoju vieru v Ježiša Krista ako Pána a Spasiteľa,
- uplatnia v živote výzvu byť Ježišovými učeníkmi a odovzdávať jeho posolstvo vo svojom okolí.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Boh hovorí človeku

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- orientovať sa v pojmoch: Biblia, Sväté písmo, Starý zákon, Nový zákon,
- vymenovať základné delenie SZ a NZ,
- vymenovať evanjeliá,
- hľadať podľa súradníc daný text vo Svätom Písme,
- reprodukovať tri výroky Ježiša Krista,
- opísať najdôležitejšie udalosti zo života sv. Cyrila a Metoda,
- vysvetliť prínos misie sv. Cyrila a Metoda pre Slovensko,

Obsahový štandard

Sväté písmo – posvätná kniha
Byzantská misia na území Veľkej Moravy
žiaci vierozvestov – sv. Gorazd a sv. Bystrík

Dialóg Boha a človeka

Výkonový štandard

- rozlíšiť formy modlitby,
- prerozprávať časti biblického príbehu zo života kráľa Dávida a Šalamúna,
- charakterizovať stručne jednotlivé prosby modlitby Otče náš,
- zdôvodniť potrebu modlitby pre svoj život,
- vymenovať tri vlastnosti (charakteristiky) dobrej modlitby,

Obsahový štandard

modlitba ako dialóg
modlitba ako prosba, nárek, chvála, vďaka
tanec, spev, slávenie, mlčanie ako modlitba
miesto a čas modlitby v živote človeka

Náš dialóg s Bohom

Výkonový štandard

- vysvetliť úlohu a zmysel symbolov,
- vymenovať základné časti liturgického roka,
- priradiť správnu farbu k liturgickému obdobiu,
- uviesť päť prikázaných sviatkov,
- určiť základné časti chrámu,
- vymenovať päť liturgických úkonov a predmetov,

Obsahový štandard

komunikácia prostredníctvom symbolu
náboženské symboly
potreba slávenia v živote človeka
liturgický rok
miesto slávenia – posvätné miesta

Obeta Božieho ľudu

Výkonový štandard

- opísať prostredníctvom príkladu zo života zmysel obety,
- uviesť príklady obety druhých ľudí,
- vysvetliť jednoduchým spôsobom sprítomnenie Ježišovej obety pri sv. omši a potrebu sa jej zúčastniť,
- nájsť analógiu medzi baránkom v SZ a Božím baránkom v NZ,
- rozlíšiť časti sv. omše,
- charakterizovať symbolický význam obetných darov chleba a vína pri sv. omši,

Obsahový štandard

obeta, obetavosť, jej zmysel v živote človeka
náboženský význam slova obeta
židovský a kresťanský obetný kult
obeta Ježiša Krista
sv. omša
osobná obeta

Dialóg cez službu

Výkonový štandard

- vymenovať formy pomoci Cirkvi chudobným a biednym v dejinách a v súčasnosti,
- vymenovať troch svätcov, ktorí zasvätili svoj život pomoci iným,
- porovnať možnosti angažovanosti chlapcov a dievčat v službe

rodine a spoločstvu,

- oceniť službu rodičov pre rodinu,
- poukázať na úlohu kňaza ako Božieho služobníka,
- vysvetliť potrebu sviatosti manželstva, kňazstva a zasväteného života z pohľadu služby.

Obsahový štandard

Cirkev slabých (etika chudoby a milosrdenstva v Cirkvi, kláštorná starostlivosť o chudobných a chorých)

starostlivosť o chudobných a chorých v súčasnej farnosti (charita, paliatívna starostlivosť)

služba chorým, služba ľudskej rodine a služba Cirkvi a spoločnosti

sviatosti služby spoločstvu (sviatosť manželstva a kňazstva)

Človek a príroda - Biológia

ZŠ - 5. ročník 2 hod. týždenne (ŠVP – 2 hod.) 66 hodín ročne

Vzdelávací štandard predmetu stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom je učivo štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Stanovený učebný obsah môže učiteľ tvorivo modifikovať v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, vykonávať experimenty, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

Vzhľadom na charakter a ciele predmetu sa organizácia vyučovania prispôbi počtu žiakov v triede. Tým sa garantujú vonkajšie podmienky na adekvátnu realizáciu výučby a splnenie výkonového a obsahového štandardu.

CHARAKTERISTKA PREDMETU

Vyučovací predmet biológia je na základnej škole zameraný na poznávanie javov a procesov prebiehajúcich v prírode vo vzájomných súvislostiach a vedie žiakov k chápaniu prírody ako celku. Sústreďuje sa najmä na tie javy, ktoré bezprostredne ovplyvňujú život človeka. Ich poznanie je východiskom pre formovanie pozitívneho vzťahu k živej prírode, rozvíjanie schopnosti ekologicky myslieť a konať, ako aj pre upevňovanie návykov dôležitých pre zachovanie zdravia.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú základnú predstavu o prírode ako výsledku vzájomného pôsobenia jej zložiek,
- pochopia prírodné javy, procesy a objekty vo vzájomných súvislostiach,
- získajú informácie o prírode pozorovaním, pátraním, skúmaním a využitím rôznych zdrojov,
- analyzujú, interpretujú, triedia a hodnotia informácie o organizmoch a prírode,
- používajú správnu terminológiu na opísanie procesov a javov v živej a neživej prírode,
- plánujú, uskutočňujú, zaznamenávajú a vyhodnocujú jednoduché biologické pozorovania a pokusy,
- diskutujú o význame a praktických dôsledkoch vybraných vedeckých objavov,
- aplikujú osvojené spôsobilosti a vedomosti na podporu svojho zdravia,
- chránia prírodu a šetria prírodné zdroje,
- plánujú a realizujú jednoduché projekty v oblasti biológie,
- prezentujú a obhajujú výsledky svojej práce.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Príroda a život

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozlíšiť na príklade živé a neživé časti prírody,
- rozhodnúť, ktoré informácie získajú pozorovaním a ktoré pokusom,
- vybrať vhodnú pomôcku na pozorovanie konkrétnej prírodniny,
- pozorovať prírodniny mikroskopom, lupou.

Obsahový štandard

príroda, živé a neživé časti prírody, organizmy
pozorovanie, pokus
lupa, mikroskop, ďalekohľad
mikroskopický preparát, podložné sklo, krycie sklíčko, pinzeta, preparačná ihla

Spoločenstvá organizmov

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozlíšiť spoločenstvá podľa zastúpenia organizmov,
- rozhodnúť o zaradení vybraných organizmov do lesného, vodného, poľného, lúčneho a vysokohorského spoločenstva,
- rozlíšiť organizmy podľa vonkajšej stavby,
- pozorovaním zistiť spoločné a rozdielne znaky skupín organizmov,
- vysvetliť prispôbenie sa organizmov danému prostrediu,
- zdôvodniť potravné vzťahy medzi organizmami žijúcimi v spoločenstve,

Obsahový štandard

spoločenstvo lesa, vody, poľa, lúky, vysokohorské
baktérie, huby, rastliny, živočíchy
potravný reťazec
dreviny, stromy, kry, byliny
vonkajšia stavba tela rastlín a húb (drevín, bylín, húb s plodnicou)
vrstvy lesa
dreviny ihličnaté a listnaté
machy, paprade, prasličky
rastliny chránené, liečivé, jedovaté
podzemné zásobné orgány

- zostaviť jednoduchý potravný reťazec pre každé spoločenstvo,
- zhodnotiť význam organizmov v prírode a pre človeka,
- argumentovať, prečo musia byť niektoré rastliny a živočíchy chránené,
- vyhľadať informácie, ktoré rastliny alebo živočíchy v ich regióne sú chránené,
- nájsť príklady poškodzovania prírody nevhodnou činnosťou človeka v okolí školy,
- rozhodnúť, ktoré zásady správania sa v prírode sú bezpečné z hľadiska ochrany vlastného zdravia,
- akceptovať zásady zberu húb a liečivých rastlín z prírody,
- zhodnotiť význam kyslíka rozpusteného vo vode pre život vodných organizmov,
- zdôvodniť škodlivosť a príčiny premnoženia niektorých druhov organizmov pre lesné a poľné spoločenstvo,
- zhotoviť záznam z pozorovania (nákres a popis),
- vyhľadať neznáme organizmy pomocou atlasu,
- spracovať doplňujúce informácie o jednotlivých spoločenstvách vyhľadané z rôznych zdrojov,
- prezentovať vlastné práce (plagáty, modely, prezentácie).

huby jedlé, jedovaté
lišajníky, spoložitie
vonkajšia stavba tela živočíchov (bezstavovce, stavovce)
parazity, inštinkt
ryby, obojživelníky, plazy, vtáky, cicavce
koža, šupiny, perie, srst'
bylinožravce, mäsožravce, všežravce
vtáky stále, sťahovavé, dravce, sovy, spevavce
voda stojatá, tečúca,
kyslík, teplota vody
planktón, riasy jednobunkové, mnohobunkové, sinice
živočíchy jednobunkové, mnohobunkové
plávacie blany, masné perie, vtáky kŕmivé, nekŕmivé
hustá srst', silný chvost, hlodavé zuby, hlodavce
lúka, pasienok, pole, medza, remízka
trávnaté porasty, hospodárske plodiny
obilniny, krmoviny, okopaniny, olejnin
pohlavná dvojtvarosť, hniezdenie

Zdravie a pohyb – Telesná a športová výchova

ZŠ - 5. ročník 2 hod. týždenne (ŠVP – 2 hod.) 66 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízky učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom je priradený obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Pri plánovaní vzdelávacej činnosti je cieľom učiteľa vytvárať pre žiakov podnetné prostredie, ktoré im umožní osvojiť si nové pohybové zručnosti a tie budú predpokladom pre vykonávanie pohybovej aktivity i mimo školského prostredia. V prípade účinného osvojenia si týchto zručností existuje reálna možnosť vytvorenia si trvalého vzťahu k pohybovej aktivite, ktorá je kľúčom k zdravému životnému.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet telesná a športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojuje si pohybové zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených pohybových zručností a návykov. Dôraz sa kladie na motiváciu k pohybovej a športovej aktivite, vyzdvihnutie osobitostí žiakov a ich individuálnych predpokladov pre vykonávanie daných činností.

Vzdelávací štandard má štyri základné časti: Zdravie a jeho poruchy, Zdravý životný štýl, Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť a Športové činnosti pohybového režimu. Tieto časti zohľadňujú pohybovo a zdravotne orientovanú koncepciu telesnej a športovej výchovy. Časť s názvom Športové činnosti pohybového režimu je členená na základné tematické celky a pre jednoduchšiu orientáciu učiteľa je navrhnutá odporúčaná časová dotácia atletika (15 %), základy gymnastických športov (15 %), športové hry (25 %), sezónne pohybové činnosti (15 %) a povinne voliteľný tematický celok (30 %).

V každom ročníku je povinný aspoň jeden voliteľný TC. Voliteľné TC rozširujú základné TC o pohybové činnosti, ktorých výber umožňuje rešpektovať podmienky školy, záujmy žiakov, záujmy učiteľa, miestne tradície a pod. Vyučovanie voliteľných TC musí rešpektovať plnenie cieľov telesnej a športovej výchovy a bezpečnosť pri cvičení. Obsah voliteľných TC sa využíva na doplnenie základného učiva a na motiváciu žiakov, na rozvoj ich pohybových schopností so zreteľom na skupinové záujmy, individuálne predpoklady žiakov a podmienky školy. Učiteľ môže zaradiť do plánu iba tie športové činnosti, ktoré boli súčasťou jeho pregraduálnej prípravy na vysokej škole, alebo na ktoré získal trénerské alebo cvičiteľské vzdelanie, alebo certifikát v niektorej forme ďalšieho vzdelávania učiteľov a trénerov. Ako povinne voliteľný tematický celok je možné zaradiť menej známe športové hry ako bejzbal, softbal, ringo, lakros, bedminton, florbal, a iné športy, a pohybové aktivity ako korčuľovanie, in-line korčuľovanie, snowboarding, ale i tanec, ľadový hokej a iné pohybové aktivity. Základnou organizačnou formou je 45-minútová vyučovacia hodina a zúčastňujú sa jej všetci žiaci zaradení do I. a II. zdravotnej skupiny, prípadne III. zdravotnej skupiny (integrované vyučovanie). Žiaci so zdravotným oslabením, zdravotným postihnutím (III. zdravotná skupina) sa môžu vyučovať samostatne v oddelení zdravotnej telesnej výchovy, pričom obsah vyučovania sa realizuje podľa samostatných vzdelávacích programov.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- vysvetlia účinok pohybovej aktivity na zdravie s jej aplikáciou v dennom režime,
- získajú vedomosti o potrebe pohybu ako prevencie pred civilizačnými ochoreniami,
- získajú informácie o situáciách ohrozujúcich zdravie a poskytnú prvú pomoc na veku primeranej úrovni,
- osvoja si zásady správnej výživy,
- vysvetlia význam využívania telovýchovných a športových činností vo svojom voľnom čase,
- vysvetlia význam aktívneho odpočinku na odstránenie únavy,
- rozvíjajú pohybové schopnosti a diagnostikujú úroveň pohybovej výkonnosti,
- osvoja si techniku a pravidlá rôznych športov a športových disciplín,
- sú motivovaní k vykonávaniu pohybovej aktivity a získajú príjemný zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti a zo športu.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD Zdravie a jeho poruchy

Výkonový štandard

Žiak na konci 2.stupňa základnej školy vie/dokáže:

- vysvetliť význam rozcvičenia pred vykonávaním pohybovej činnosti,
- zostaviť a realizovať rozcvičenie pre každý tematický celok,
- dodržiavať hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti,
- aplikovať zásady bezpečnosti, dopomoci a záchrany pri cvičení,
- poskytnúť prvú pomoc,
- ohodnotiť správne držanie tela,
- vysvetliť účinok pohybovej aktivity na ľudský organizmus a na vyskytujúci sa zdravotný problém,

Zdravý životný štýl

Výkonový štandard

- vysvetliť základy racionálnej výživy,
- charakterizovať a uplatňovať pohybové činnosti podporujúce zdravý životný štýl,
- charakterizovať nebezpečenstvo závislosti na návykových látkach s negatívnym dopadom na zdravie človeka,
- uplatňovať rôzne formy pohybovej aktivity v režime dňa,

Obsahový štandard

úloha rozcvičenia pred vykonávaním pohybových činností ako prevencia pred zranením
cvičenia rozvíjajúce kondičné, kondično-koordinačné, koordinačné schopnosti pre potreby každého tematického celku
hygiena úborov
dopomoc a záchrana pri cvičení
prvá pomoc pri drobných poraneniach, praktické poskytnutie prvej pomoci (umelé dýchanie, masáž srdca, protišokové opatrenia, stabilizovaná poloha, ošetrovanie povrchového poranenia, zlomenín, omrzlín, popálenín)
zásady držania tela, správne držanie tela, chybné držanie tela,
tonizačný program na správne držanie tela
základné poznatky z biológie človeka súvisiace a účinkom pohybovej aktivity na vlastný organizmus, redukcia nadhmotnosti, obezity

Obsahový štandard

zásady racionálnej výživy
pohybový režim, aktívny odpočinok
negatívne vplyvy fajčenia, alkoholu, nedovolených látok a iných závislostí
základné poznatky o formách pohybovej aktivity v režime dňa (ranné cvičenie, spontánna pohybová aktivita, racionálne využívanie voľného času a pod.)

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Výkonový štandard

- posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti,
- posúdiť a diagnostikovať úroveň telesného rozvoja podľa daných noriem,
- aplikovať prostriedky na rozvoj pohybových schopností,
- každoročne preukázať rast úrovne pohybových schopností,

Obsahový štandard

poznatky o rozvoji a diagnostikovaní pohybovej výkonnosti, diagnostika VMV, normy VMV, zdravotne orientovaná zdatnosť
poznatky o telesnom vývine a jeho diagnostike
kondičná príprava, rozvoj základných kondičných a koordinačných schopností, telesné zaťaženie, meranie a vyhodnocovanie údajov o pulzovej frekvencii
kondičná gymnastika, všeobecný kondičný program, plyometrický program, základná gymnastika
rebriny, lavičky, nízka kladinka, švihadlo, tyč, plná lopta, poradové cvičenia
skok do diaľky z miesta, člnkový beh 10x5 m, výdrž v zhybe, ľah–sed za 30 sek, vytrvalostný člnkový beh

Športové činnosti pohybového režimu

Výkonový štandard

- používať odbornú terminológiu telovýchovných a športových činností,
- charakterizovať základné športové disciplíny všetkých tematických celkov,
- prezentovať optimálnu techniku preberaných pohybových zručností,
- aplikovať pravidlá pri vykonávaní športových činností,
- uplatňovať zásady fair-play ako súťažiaci, pomocní rozhodcovia, organizátori, diváci,
- uviesť príklady úspešných slovenských a zahraničných športových reprezentantov,
- popísať význam základných olympijských myšlienok,

Obsahový štandard

odborná terminológia telovýchovných a športových činností
systematika športov a športových disciplín každého tematického celku, názvoslovie telesných cvičení
technika preberaných pohybových zručností všetkých tematických celkov
pravidlá osvojovaných športových disciplín a športov
dodržiavanie fair-play, organizácia súťaží
úspechy slovenských a zahraničných športovcov na ME, MS, OH
OH, olympijská symbolika, kalokagatia, fair–play

Športové činnosti pohybového režimu

TC: Atletika

Výkonový štandard

- prakticky demonštrovať osvojenú techniku základných atletických disciplín,

Obsahový štandard

technika atletických disciplín, základy techniky atletických činností
atletická abeceda, nízky a polovysoký štart, švihový a šliapavý beh, rýchly beh do 60 m, vytrvalostný beh, štafetový beh
skok do diaľky, skok do výšky, hod loptičkou a granátom, vrh guľou

Športové činnosti pohybového režimu TC: Základy gymnastických športov

Výkonový štandard

- popísať štruktúru gymnastických športov,
- prakticky demonštrovať osvojené cvičebné tvary zo športovej

a modernej gymnastiky,

- vytvoriť gymnastické kombinácie v zostave jednotlivca alebo skupiny,
- zaznamenať chyby v predvedení a v rozsahu pohybu v gymnastických súťažiach,

Obsahový štandard

rozdelenie gymnastických športov (športová gymnastika, športový aerobik, moderná gymnastika, gymteamy)

športová gymnastika
prípravné, imitačné cvičenie, metodický postup osvojovania a zdokonaľovania polôh, pohybov, cvičebných tvarov, väzieb, zostavy spoločnej pohybovej skladby
akrobacia

ľah vznesmo; stojka na lopatkách znožmo, s čelným, bočným roznožením; kotúle vpred, kotúle vzad v rôznych obmenách východiskovej, hlavnej, výslednej polohy, kotúľové väzby, stojka na rukách s rôznou polohou nôh, stojka na rukách – kotúľ vpred, premet bokom, väzby s kotúľom vpred, vzad, stojkou na rukách – kotúľ vpred, podpor stojmo prehnute vzad
skoky a obraty

znožmo, skrčmo prípäťmo, skrčmo roznožmo čelne, bočne, s obratom
cvičenie na náradí a s náradím
hrazda po ramená – zostava minimálne 4 cvičebné tvary: výmyk, toč jazdmo vpred, toč vzad alebo vpred, prešvihy únožmo vpred, vzad, zoskok

preskok – koza na šírku D, na dĺžku CH, kôň na dĺžku CH: skrčka, roznožka, odbočka

nízka kladina D (do 110 cm) – zostava 2 dĺžky náradia: chôdza, tanečné kroky, preskok, 2 skoky, rovnovážny cvičebný tvar, obrat jednoožne o 180°; ľah vznesmo/kotúľ vpred, zoskok odrazom obojnožne s roznožením čelne, skrčmo prednožmo,

kruhy CH – kmihanie vo vise, vis vznesmo, vis strmhlav, zhyb vo vise

moderná gymnastika D

švihadlo – preskoky na mieste, z miesta znožmo, jednoožne, skrižmo, striedavonožne; krúženie – kruhy, osmičky; kmihanie; hádzanie a chytanie

lopta – kotúľanie a prevaľovanie; odrážanie; hádzanie a chytanie; vyvažovanie

šatka – závoj– oblúky, kruhy osmičky, vlnovky, hádzanie a chytanie zostava, spoločná pohybová skladba s náčiním na hudbu 30 – 60 sekúnd

výrazovo-estetické prostriedky gymnastických a aerobikových pohybov

kondičná zložka, technická zložka gymnastických športov

Športové činnosti pohybového režimu TC: Športové hry

Výkonový štandard

- pomenovať a popísať funkcie hráčov v obrane i v útoku,
- vyplniť jednoduchý pozorovací hárok o výkone hráča i družstva,
- ukázať a v hre (stretnutí) uplatniť techniku základných herných činností jednotlivca,
- využiť herné kombinácie a systémy v hre,

Obsahový štandard

funkcie hráčov v jednotlivých športových hrách, systematika herných činností, herné kombinácie a herné systémy
hodnotenie herného výkonu hráča i družstva v danej športovej hre
basketbal
prihrávka, dribling, strelba z miesta, z krátkej a strednej vzdialenosti, bránenie hráča bez lopty a s loptou, hrať na dva koše podľa pravidiel,
futbal
prihrávka, tlmenie lopty, strelba, obsadzovanie hráča bez lopty a s loptou, hrať podľa pravidiel hádzaná
prihrávka jednou rukou od pleca s veľkým náprahom, dribling, strelba zhora z miesta, skokom do bránkoviška, obsadzovanie hráča bez lopty s loptou, hrať na dve bránky podľa pravidiel
volejbal
odbitie horné na mieste, po pohybe, spodné podanie, prihrávka na nahrávača pri sieti, nahrávka, hrať podľa upravených pravidiel (2:2, 3:3)

Športové činnosti pohybového režimu TC: Sezónne pohybové činnosti

Výkonový štandard

- demonštrovať základné plavecké zručnosti,
- popísať základné obrátky pri zvolenom plaveckom spôsobe a štartový skok,
  - preplávať technicky správne s príslušným štartovým skokom a obrátkou 50 m (vybraný plavecký spôsob),
- vysvetliť spôsoby dopomoci a záchrany topiaceho,
- popísať základné techniky jednotlivých jazd oblúkov, brzdení a pod.,
- správne vykonať základné pohyby na lyžiach s prispôbením sa rôznym terénnym nerovnostiam resp. prekážkam pri jazde,
- zvládnuť preteky na jednoduchej slalomovej trati, resp. bežeckej trati v dĺžke 1 – 2 km,
- správne vykonať základné bezpečnostné techniky – pády pri vykonávaní sezónnych činností,
- prispôbiť si výstroj a výzbroj potrebný pre vykonávanie jednotlivých sezónnych činností,
- orientovať sa v prírode podľa turistických

Obsahový štandard

plávanie
základné plavecké zručnosti (dýchanie, vznášanie, splývanie, skok do vody, ponáranie)
plavecké obrátky, štartový skok, plavecké spôsoby kraul, znak, prsia
dopomoc unavenému plavcovi,
základy záchrany topiaceho
lyžovanie
zjazdové lyžovanie – postoje a pohyby na lyžiach, obraty, chôdze, výstupy, základný zjazdový postoj, zjazd šikmo svahom, brzdenie, oblúky v pluhu, prívrat spodnou lyžou, prívrat hornou lyžou, nadväzované oblúky a jazda cez terénne nerovnosti, základy carvingovej techniky
bežecké lyžovanie – chôdza, základný, striedavý beh, beh s odpichom súpažne, korčuľovanie, výstupy, obraty, brzdenie, odšliapávanie
pády na lyžiach a vstávanie
výstroj a výzbroj, príprava a údržba výstroja a výzbroja

cvičenia v prírode
orientácia na stanovisku podľa buzoly,

značiek, mapy, buzoly, ale aj prírodných úkazov,

- absolvovať súvislý pochod s prekonávaním terénnych prekážok v dĺžke 4 – 8 km,
- v prírode sa správať podľa zásad ochrany životného prostredia,
- zorganizovať pohybové hry v prírode pre kolektív spolužiakov,
- dodržiavať pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov.

určovanie azimutu, turistické značky, orientácia podľa mapy, určovanie a výber vybraných smerov presunu, výber, príprava a likvidácia ohniska

presun mierne členitým terénom s prekonávaním terénnych prekážok
základné pravidlá ochrany životného prostredia, cvičenia rovnováhy na prírodných prekážkach, nosenie prírodných predmetov jednotlivo, v dvojiciach a iných skupinách (klady, kamene, brvná a pod.), pohybové hry v prírode
jazda na bicykli, zmeny smeru a rýchlosti jazdy, otáčanie, predchádzanie a jazda zručnosti

Umenie a kultúra – Hudobná výchova

ZŠ - 5. ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard hudobnej výchovy ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia hudobného umenia.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná edukácia v nižšom strednom vzdelávaní predstavuje kontinuálne, systémové a cieľavedomé pokračovanie hudobnej edukácie primárneho stupňa.

Hudobnú edukáciu možno vymedziť tromi prvkami: hudobné umenie – obsah, hudobné schopnosti (zručnosti, návyky) – cieľ a hudobné činnosti – metóda, prostriedok rozvoja hudobných schopností, pochopenia princípov hudby, realizácia hudobného umenia. Sekundárnym obsahom predmetu je umenie, estetika, kreativita, sekundárnym cieľom rozvoj kľúčových kompetencií – komplexný rozvoj osobnosti, všeobecných ľudských kvalít.

Hudobná výchova v základnej škole je predmetom umelecko-výchovným a činnostným, na nižšom strednom stupni sa rozširuje o kognitívny rozmer – uvedomelé prenikanie do štruktúry hudobného diela, hudobno-teoretický a hudobno-historický rozmer, ako konklúzia predchádzajúcej hudobnej činnosti, praktickej hudobnej skúsenosti.

CIELE PREDMETU

Ciele predmetu možno rozdeliť na špecifické hudobné ciele, špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity a sekundárne ciele.

Špecifické hudobné ciele:

Žiaci:

- získajú hudobné schopnosti prostredníctvom hudobných činností,
- realizujú hudobné činnosti na základe nadobudnutých hudobných schopností,
- na základe vlastnej skúsenosti si osvoja konkrétne poznatky z oblasti hudobnej teórie a histórie,

Špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity:

- pochopia podstatu umenia, vytvoria si vzťah k umeniu, majú priamu skúsenosť v oblasti špecifických umeleckých, estetických a psychologických kategórií – emocionálna, prežívanie, zážitok, vnímanie krásy, vlastná tvorivosť (improvizácia, kompozícia), na základe čoho dokážu reflektovať umenie, vnímať krásu, rozpoznať hodnotu, vyjadriť sa prostredníctvom umenia,

Sekundárne ciele:

- nadobudnú (prehľbia) kľúčové kompetencie prostredníctvom hudobného umenia.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

☐ hovoriť a spievať podľa zásad hlasovej hygieny v súlade so správnym speváckym držaním tela, technikou správneho speváckeho dýchania, zreteľnou artikuláciou s mäkkým hlasovým začiatkom a použitím vhodného hlasového registra,

☐ hlasom improvizovať a komponovať: melodizovať krátke texty, otextovať krátke melódie, improvizovať krátke dialógy i monológy recitatívneho charakteru, hlasom tvoriť zvukomaľbu k rôznym príbehom a situáciám,

☐ intonovať, rytmizovať, zapisovať a čítať výšku a dĺžku tónu v obmedzených tónových okruhoch,

☐ rozoznať elementárne hudobné nástroje podľa ich zvuku, vzhľadu i názvu,

technicky správne hrať na elementárnych hudobných nástrojoch,

☐ reprodukovat' a produkovať hudbu na nástrojoch,

☐ vlastnoručne zhotoviť elementárne nástroje a hrať na nich,

☐ počúvať sústredene a pozorne,
☐ vnímať okolité zvuky, opísať ich účinky,
☐ poznať riziká poškodenia sluchu,
☐ vedome počúvať ticho,
☐ z okolitých zvukov komponovať zmysuplné celky, (zvukové koláže),

Obsahový štandard

Hlasové činnosti

ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované texty, artikuláčn e cvičenia, dychové a hlasové cvičenia, hry s hlasom

pomocné rytmické a intonačné prostriedky cvičenia zamerané na správne držanie tela, dychové cvičenia, artikuláčn e cvičenia, hlasové cvičenia

metricky viazané i metricky neviazané texty a melódie

ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku i dĺžku tónov, solmizácia, fonogestika, ručné znaky na vyjadrenie rytmu, grafická notácia, klasická notácia

tónové okruhy napr. s-m; l-s-m; l-s-m-d; d'-l-s-m-d; m-r-d; s-f-m-r-d; d'-t-l-s-f-m-r-d; a i..; rytmické slabiky (tá; ti-ti; tá-ja; tá-ja-ja-ja; ti-ri-ti-ri; a i.)

Inštrumentálne činnosti

elementárne hudobné nástroje a zdroje zvuku, ktoré sú k dispozícii:

a) ľudské telo (tlieskanie, plieskanie, dupanie, lúskanie)

b) okolité predmety a prírodné materiály vydávajúce zvuk

c) vlastnoručne zhotovené nástroje

d) Orffove nástroje rytmické (chrastidlo/hrkálka/rumba gule, marakas, ozvučné drievka/claves/drevené paličky, drevený blok, rúrový bubienok, drhlo/škrabadlo/reco-reco/guiro

e) Orffove nástroje melodické (zvonkohra, xylofón, metalofón, zobcová flauta)

f) slovenské ľudové nástroje (napr. píšťalka, píšťalka-dvojačka, fujara, gajdy, korýtkové husličky, citara, cimbal, ozembuch)

g) dostupné nástroje iných kultúr (napr. bicie nástroje z Afriky, Južnej Ameriky – kongo, bongo)

držanie nástrojov, tvorba tónu

skladby iných autorov

vlastná elementárna improvizácia a elementárna kompozícia:

a) inštrumentálny sprievod k piesni na princípe burdonu

b) ostinata, základných harmonických funkcií

c) b) predohra, medzihra, dohra k piesni

d) c)zvukomalebna a scénická hudba

jednoduché modely idiofónov, membranofónov, chordofónov, aerofónov a mirlitónov z prírodných i odpadových materiálov, na ktorých možno demonštrovať konštrukčné princípy nástrojov i princípy vzniku zvuku v jednotlivých nástrojových skupinách
Aktívne počúvanie hudby

rozlíšiť základné vyjadrovacie prostriedky hudby,

aktívne počúvať hudbu, rozpoznať emocionálno-výrazový potenciál hudby,
 verbalizovať atmosféru (charakter) hudby,

vyjadriť hudbu pohybom,
 identifikovať základné estetické kategórie v hudbe,
 pohybovo improvizovať,

syntetizovať svoje hudobné schopnosti, zručnosti a vedomosti do dramatického celku,

nájsť atraktívnu tému, pripraviť scenár, samostatne tvoriť, alebo vyberať z učiteľovej ponuky hudbu, pohyb, tanec, scénu,

kostýmy, rekvizity,

koncentrovane a s porozumením sledovať profesionálne hudobno-pohybového predstavenie, opísať ho vlastnými slovami i odbornou terminológiou, diskutovať o ňom.

zvuky, šumy, ruchy, hluky, tóny, súzvuky okolitého sveta

vyjadrovacie prostriedky hudby: pulz, metrum, rytmus, tempo

melódia, harmónia, agogika, dynamika, farba, hudobná forma

skladby slovenských a zahraničných hudobných skladateľov

hudba krásna, vznešená, smutná, veselá a ďalšie estetické kategórie blízke životnej skúsenosti žiakov

Hudobno-pohybové činnosti

kultivovaný pohyb, držanie tela, rytmicky korektné pohyby, pohyby vyjadrujúce

emocionálno-výrazové charakteristiky hudby improvizácia

pohybová spontánnosť, uvoľnenosť

Hudobno-dramatické činnosti

Hudobno-dramatické činnosti, tvorivá dramatika

materiál s dramatickým potenciálom: hudobno-pohybové hry, básne, príbehy, piesne, inštrumentálne skladby, herecké etudy, krátke sekvencie, dialógy a scény

rôzne dramatické žánre, napr. divadlo s hercom, bábkové divadlo, tieňové divadlo, divadlo v maskách

návšteva hudobného divadla, opery, operety, muzikálu a pod., alebo sledovanie predstavenia z videozáznamu

Človek a svet práce – Technika

ZŠ - 5. ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraďuje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, manipulovanie s predmetmi, experimentovanie, konštruovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad rozvíjania ich praktických zručností.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učebný predmet vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k poznaniu trhu práce, vytváraniu životnej i profesijnej orientácie žiakov. Konceptia predmetu vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých človek prichádza do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách a širších súvislostiach a prostredníctvom technických vymožeností chráni svet a kultúrne pamiatky.

Predmet musí byť založený predovšetkým na praktickej činnosti. Jeho náplň sa cielene zameriava na zručnosti a návyky pre uplatnenie žiakov v ďalšom živote a spoločnosti. Je založený na tvorivej myšlienkovej spolupráci a spolupráci žiakov.

Náplň učebného predmetu je určená všetkým žiakom bez rozdielu pohlavia. Žiaci sa učia pracovať s rôznymi materiálmi a pomôckami a osvojujú si základné pracovné zručnosti a návyky, rozvíjajú tvorivé technické myslenie. Pri navrhovaní výrobkov v oblasti dizajnu a pracovných postupov spájajú praktické zručnosti s tvorivým myslením. Základné vzdelávanie obohacuje o dôležitú zložku tým, že kladie základy z oblasti techniky, ktoré sú nevyhnutné pre ďalšie štúdium a uplatnenie človeka v reálnom živote. Žiaci sa učia plánovať, organizovať a hodnotiť pracovnú činnosť samostatne i v skupine. Sú vedení k dodržiavaniu zásad bezpečnosti a hygieny pri práci. V závislosti na veku žiakov sa postupne buduje systém, ktorý žiakom poskytuje dôležité informácie z pracovnej oblasti a pomáha im pri zodpovednom rozhodovaní o ďalšom profesijnom zameraní i rozhodovaní v živote.

CIELE

Žiaci

- rozlíšia a bezpečne použijú prírodné a technické materiály, nástroje, náradie a zariadenia;
- si osvoja dodržiavanie stanovených pravidiel a adaptujú sa na zmenené alebo nové úlohy a pracovné podmienky;
- experimentujú s nápadmi, materiálmi, technológiami a technikami;
- si vytvoria vhodné návyky pre rodinný život;
- pociťujú zodpovednosť za svoje zdravie, ľudské vzťahy a financie ako aj za pohodlie a bezpečnosť v ich bezprostrednom okolí;
- cítia zodpovednosť za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce;
- si osvoja základné pracovné zručnosti a návyky z rôznych pracovných oblastí, organizujú a plánujú prácu a používajú vhodné nástroje, náradie a pomôcky pri práci i v bežnom živote;

- vytrvalo a sústavne plnia základné úlohy, uplatňujú tvorivosť a vlastné nápady pri pracovnej činnosti a pri vynakladaní úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku;
- si vytvoria nový postoj a hodnoty vo vzťahu k práci človeka a životnému prostrediu;
- chápu prácu a pracovné činnosti ako príležitosti na sebarealizáciu, sebaaktualizáciu a na rozvíjanie podnikateľského myslenia;
- sa orientujú v rôznych odboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej i duševnej práce, osvoja si potrebné poznatky a zručnosti významné na možnosti uplatnenia, na voľbu vlastného profesijného zamerania a na ďalšiu profesijnú a životnú orientáciu.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Vzdelávací štandard učebného predmetu *technika* sa člení na dva tematické okruhy *technika* a *ekonomika domácnosti*, pričom každý z nich sa ďalej člení na jednotlivé tematické celky. Dôraz sa kladie na tematický okruh *technika*. Škola je povinná odučiť z tematického okruhu *technika* najmenej dve tretiny z celkovej časovej dotácie vyučovacieho predmetu v každom školskom roku a najviac jednu tretinu z celkovej časovej dotácie vyučovacieho predmetu v školskom roku z tematického okruhu *ekonomika domácnosti* podľa svojich materiálo-technických a personálnych podmienok.

TECHNIKA

Človek a technika

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- dodržiavať pravidlá BOZP, hygieny a správania sa,
- vysvetliť pojem technika v užšom a širšom zmysle slova,
- uviesť príklady pozitívnych a negatívnych vplyvov techniky na človeka, prírodu a spoločnosť,
- zdôvodniť na príkladoch potrebu pozitívneho prístupu človeka k tvorbe techniky,
- vypracovať projekt na tému z ochrany prírody.

Obsahový štandard

školský poriadok, pracovný poriadok v školskej dielni
 technika
 prostredie technické – prírodné – spoločenské, vzťahy medzi nimi
 ochrana, príroda, negatívne vplyvy techniky

Človek a výroba v praxi

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- porovnať profesie remeselníkov v minulosti a v súčasnosti,
- vysvetliť pojem výrobok,
- opísať proces vzniku jednoduchého výrobku,
- vyhľadať príklady výrobkov, pracovných nástrojov a pracovného náradia remeselníkov v minulosti a v súčasnosti,
- vyhodnotiť priebeh tematickej exkurzie z výroby,
- prezentovať návrh a zhotovenie vlastného jednoduchého výrobku z dostupných prírodných materiálov v danom regióne.

Obsahový štandard

remeslo, remeselník, pracovný nástroj, pracovné náradie, remeslá v minulosti a v súčasnosti
 výrobok, vznik výrobku: myšlienka – proces výroby – výrobok
 návrh výrobku človeku spríjemňujúceho život

Úžitkové a darčkové predmety

Výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vytvoriť náčrt jednoduchého výrobku,

Obsahový štandard

surovina, materiál, polotovary, darčkový a úžitkový predmet
 myšlienka, návrh, náčrt, rozmery, náradie a

- vybrať technické materiály a nástroje na zhotovenie výrobku,
- navrhnúť postup práce pri zhotovení výrobku,
- zhotoviť navrhnutý výrobok,
- prezentovať výsledky svojej práce.

nástroje, postup práce
 materiál: špajdľa, vetvička, gaštan, plastelína, kôra, latka, tenký drôt, alobal, kartón a pod.
 výrobky: náhrdelník; náušnice; náramok; zvieratko;
 počítaadlo; svietnik; kvet; stojan na pero; stojan na „mobil“ a pod.

EKONOMIKA DOMÁCNOSTI

Plánovanie a vedenie domácnosti

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia základnej školy vie/dokáže:

- vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb,
- uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec),
- zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti,
- vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny,
- prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností,
- zhodnotiť dôsledky finančného rozhodnutia,
- stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele zoradené podľa priority a kroky na ich dosiahnutie,
- vysvetliť dôležitosť komunikácie o finančne významných záležitostiach s finančnou inštitúciou (predchádzanie konfliktom, krízové situácie),
- vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane nároku na reklamáciu,
- vysvetliť, kedy šoriť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou),
- viesť domáce účtovníctvo,

- roztriediť výdavky na domácnosť a príjmy v domácnosti,
- vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov,
- rozlíšiť pravidelné a nepravidelné príjmy a výdavky,
- opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele - mýňanie, sporenie a spoluúčasť,
- zostaviť rozpočet domácnosti,
- vysvetliť, ako používať rozpočet na kontrolu vynakladania prostriedkov na dosahovanie finančných cieľov,
- vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí),
- porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch,
- uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe,
- zdôvodniť voľbu nákupu alebo požičania si predmetu,

Obsahový štandard

súlady osobných želaní s potrebami človeka
 vzťah ľudská práca – peniaze
 finančné informácie, finančné inštitúcie (bankové a nebankové subjekty, dcérske spoločnosti a pobočky zahraničných bánk)
 hotovostný a bezhotovostný platobný styk
 príjmy a výdavky, rozpočet domácnosti, ekonomika domácnosti
 archivácia dôležitých dokumentov (záručné listy, úhrady platieb a pod.)
 úspory, sporenie, možnosti sporenia
 úvery, kreditná karta
 úverová história a jej význam
 spôsoby, ako znížiť riziko v domácnosti (požiar, krádež a pod.)
 poistenie
 poistenie motorových vozidiel (PZP) – porovnanie ponúk
 poistenie stavby a domácnosti
 spotrebiteľská gramotnosť (kritický spotrebiteľ)

- kriticky zhodnotiť informácie poskytované reklamou,
- analyzovať možnosti účasti na charitatívnych aktivitách v súlade s osobným rozpočtom,
- vysvetliť, prečo je používanie kreditnej karty určitou formou pôžičky,
- vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi,
- uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu,
- vysvetliť hodnotu a význam tvorby finančnej rezervy v domácnosti,
- uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti,
- na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje,
- diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením.

Svet práce

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:

- orientovať sa v pracovných činnostiach vybraných profesií,
- posúdiť svoje možnosti pri rozhodovaní o voľbe vhodného povolania a profesijnej prípravy,
- využiť profesijné informácie a poradenské služby pre výber vhodného vzdelania,
- preukázať v modelových situáciách schopnosť prezentovať sa pri vstupe na trh práce,
- navrhnuť plán a časový rozvrh pre dosiahnutie kariérnych cieľov, vrátane požiadaviek na vzdelanie a odbornú prípravu,
- vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá),
- uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda, napr. dar, provízia a zisk, peňažný príjem domácnosti, štátna sociálna podpora, náklady a možné zadĺženie,
- použiť internetovú kalkulačku na výpočet výšky čistej mzdy,
- identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní,
- stanoviť si kariérne ciele.

Domáce práce a údržba domácnosti

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:

- zostaviť podľa návodu, náčrtu, plánu daný model,
- overiť funkčnosť, stabilitu a nosnosť daného modelu,
- urobiť montáž, demontáž a údržbu jednoduchých predmetov a zariadení,
- zhodnotiť svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti,
- ovládať jednoduché pracovné postupy pri

Obsahový štandard

trh práce – povolanie ľudí, druhy pracovísk, pracovných prostriedkov, pracovných objektov, charakter a druhy pracovných činností, kvalifikačné, zdravotné a osobnostné požiadavky, rovnosť príležitostí na trhu práce
 možnosti vzdelávania – náplň učebných a študijných odborov, prijímacie skúšky, informácie a poradenské služby
 zamestnanie – pracovné príležitosti v obci (regióne), spôsoby hľadania zamestnania, písanie životopisu, motivačného listu, pohovor u zamestnávateľa, problémy nezamestnanosti, úrady práce, práva a povinnosti zamestnancov a zamestnávateľov
 voľba profesijnej orientácie – základné princípy, sebapoznávanie, osobné záujmy a ciele, telesný a zdravotný stav, osobné vlastnosti a schopnosti, sebahodnotenie, vplyvy na voľbu profesijnej orientácie, informační základňa pre voľbu povolania, práca s profesijnými informáciami a využívanie poradenských služieb podnikanie – druhy a štruktúra organizácií, najčastejšie formy podnikania, malé a stredné podnikanie
 sústava povolání - národná sústava povolání, národné štandardy zamestnaní, register zamestnaní, karta zamestnania
 plán profesijného rozvoja

Obsahový štandard

stavebnice (konštrukčné, elektrotechnické, elektronické)
 zostavovanie modelov
 tvorba konštrukčných prvkov
 montáž a demontáž
 údržba odevov a textílií
 upratovanie domácnosti, organizácia upratovania, postupy, prostriedky a ich dopad na životné prostredie
 odpad a jeho ekologická likvidácia
 spotrebiče v domácnosti a ich údržba

základných činnostiach v domácnosti,
 orientovať sa v návodoch na obsluhu bežných domácich spotrebičov,
 správne zaobchádzať s pomôckami, nástrojmi, náradím a zariadením vrátane údržby,
 urobiť drobnú domácu údržbu,
 dodržiavať základné hygienické a bezpečnostné pravidlá a predpisy,
 poskytnúť prvú pomoc pri úraze, vrátane úrazu elektrickým prúdom,
 skontrolovať a zabezpečiť domácnosť pri odchode.

Príprava jedál a výživa

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:

- orientovať sa v základnom vybavení kuchyne,
- používať základný kuchynský inventár a bezpečne obsluhovať základné spotrebiče,
- pri zostavovaní jedálneho lístka zohľadniť finančné náklady naň,
- vytvoriť kalkulačný list a vypočítať cenu jedla,
- pripraviť jednoduché jedlá v súlade so zásadami zdravej výživy,
- pripraviť vybrané tradičné slovenské jedlo a typické jedlo inej kultúry,
- opísať vplyv technologickej úpravy na kvalitu jedla,
- dodržiavať základné princípy stolovania, spoločenského správania sa a obsluhy pri stole v spoločnosti,
- udržiavať poriadok a čistotu pracovných plôch, dodržiavať základy hygieny a bezpečnosti práce,
- poskytnúť prvú pomoc pri úrazoch v kuchyni.

Ručné práce

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:

- oboznámiť sa s pomôckami a nástrojmi pre ručné práce,
- rozoznať rôzne druhy tkanín,
- šiť rôznymi stehmi,
- robiť drobné opravy odevov,
- oboznámiť sa so strihom na najjednoduchších príkladoch,
- háčkovať s vlnou,
- ručne pliesť,
- oboznámiť sa s ďalšími netradičnými (menej rozšírenými) ručnými prácami.

elektrotechnika v domácnosti
nebezpečenstvo úrazu elektrickým prúdom
zavesenie police, obrazu
založenie ohňa, príprava dreva, uskladnenie dreva
oprava omietok, maľovanie, tapetovanie
tepelné a vodné zdroje, hlavný uzáver prívodu vody, plynu, elektrickej energie

Obsahový štandard

kuchyňa (základné vybavenie, udržiavanie poriadku a čistoty, bezpečnosť a hygiena prevádzky)
potraviny (výber, nákup, skladovanie, skupiny potravín, zásady zostavovania jedálneho lístka)
základné zložky potravy
príprava jedál (úprava jedál v studenej kuchyni, základné spôsoby tepelnej úpravy, základné postupy pri príprave jedál a nápojov)
základné znalosti o konzervovaných a trvanlivých (chladených, mrazených, sušených, kondenzovaných, solených a iných potravinách), vrátane skladovania
uchovávanie a podávanie hotových pokrmov
úprava stola a stolovanie (jednoduché prestieranie, obsluha a správanie sa pri stole, slávnostné stolovanie v rodine, dekorácie a kvety na stole)
denný režim – rozloženie a zloženie potravy v priebehu dňa
význam bielkovín, tukov a sacharidov pre zdravie človeka
význam vitamínov a minerálov pre zdravie človeka
pitný režim
racionálne jedlá, diétne jedlá, jedlá pre deti
tradičné jedlá, typické jedlá iných kultúr
stravovanie v rôznych kultúrach

Obsahový štandard

základné pomôcky a nástroje na ručné práce, šijací stroj
tkaniny – bavlnené, hodvábne, vlnené, syntetické
základné stehy, pomocné stehy, obnitkovacie stehy, spojovacie stehy, ozdobné stehy
prišívanie zapínadiel
prišitie pútka
navlečenie gumy a šnúrky
strih a jeho základné využitie
háčkovanie (krátky a dlhý stípk, retiazkové očka)
pletenie (hladké a obrátené očka, začínanie a ukončenie pletenia, pridávanie a uberanie očiek)
práca s netradičným materiálom (napr. šúpolie, drotárstvo, gumičkovanie)
kultúra odievania

Rodinná príprava

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:

- identifikovať predpoklady pre založenie rodiny,
- analyzovať a diskutovať o faktoroch ohrozujúcich rodinu,
- efektívne komunikovať v rodine,
- diskutovať o roliach v rodine,
- vyhľadať inštitúcie, ktorým je povinnosť nahlásiť narodenie dieťaťa,
- demonštrovať starostlivosť o dieťa (dojča),
- odmerať telesnú teplotu rôznymi spôsobmi.
- oboznámiť sa so starostlivosťou o chorých a starých ľudí.

Obsahový štandard

predpoklady pre založenie rodiny (fyzická, duševná a spoločenská zrelosť človeka)
význam vzťahov, hodnotová orientácia, zodpovednosť, tolerancia, význam rodinného zázemie, zodpovednosť za deti, člena rodiny, rodičov, starých rodičov
byť a jeho funkcia – kultúra racionálneho bývania
komunikácia medzi členmi rodiny, rodinné súžitie (rodičia a deti, spolužitie viacerých generácií)
nebezpečné zlozvyky a ich následky (napr. fajčenie, závislosť na hrách), šikanovanie, domáce násilie
svadba, rôzne tradície, obrady a zvyky, multikultúrna výchova
úplná a neúplná rodina
úloha a ciele manželstva (povinnosti a práva manželov)
tehotenstvo (základy hygieny, povinné lekárske vyšetrenia, príprava na materstvo)
rodičovstvo (povinnosti voči úradom v súvislosti s narodením dieťaťa, rola matky a otca)
starostlivosť o dieťa (detská výbavička, príprava mlieka a iných pokrmov, denný režim dieťaťa)
starostlivosť o rodinných príslušníkov, starších a chorých (napr. rôzne spôsoby merania telesnej teploty, prikladanie obkladov, podávanie liekov, stravovanie, základné lekárske vyšetrenia, spoločné trávenie času - komunikácia
zdravý životný štýl, význam starostlivosti o zdravie a o sebarozvoj

Pestovateľské práce a chovateľstvo

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:

- vykonávať jednoduché pestovateľské činnosti,
- zvoliť vhodné pracovné postupy pri pestovaní vybraných rastlín,
- využívať kvety pre výzdobu,
- zvoliť podľa druhu pestovateľských činností správne pomôcky, nástroje a náradie a urobiť ich údržbu,
- dodržiavať technologické postupy,
- preukázať základnú znalosť chovu drobných zvierat a zásad bezpečného kontaktu so zvieratami,
- dodržiavať zásady hygieny a bezpečnosti,
- poskytnúť prvú pomoc pri úraze vrátane úrazu spôsobeného zvieratami.

Obsahový štandard

základné podmienky pre pestovanie (pôda a jej spracovanie – rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok; zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín; výživa rastlín, ochrana rastlín a pôdy)
zelenina (osivo, výsadba, priesady, jednotenie zeleniny, podmienky a zásady pestovania, pestovanie vybraných druhov zeleniny)
okrasné rastliny (zásady ošetrovania izbových rastlín, rozmnožovanie izbových rastlín stonkovými odrezkami, pestovanie vybraných okrasných drevín a kvetov, kvety v interiéri a exteriéri)
rez, jednoduchá úprava kvetov, jednoduché aranžovanie a viazanie kytíc
ovocné dreviny (druhy, spôsob pestovania, uskladnenie a spracovanie)
liečivé rastliny (pestovanie vybraných druhov rastlín, rastliny a zdravie človeka, liečivé účinky rastlín, jedovaté rastliny, rastliny ako drogy a ich zneužívanie, alergie)
poznávanie škodcov, ochrana zeleniny...
chovateľstvo (chov zvierat v domácnosti, podmienky chovu, hygiena a bezpečnosť chovu, kontakt so známymi i neznámymi zvieratami)

Človek a svet práce – Domov a práca

ZŠ - 5. ročník 1 hod. týždenne (ŠkVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Charakteristika predmetu

Predmet zahŕňa množstvo teoretických a praktických činností potrebných k získaniu vedomostí a zručností pri údržbe a chode domácnosti, tvorbe oddychového priestoru. Vede k šetreniu prírodných zdrojov a ochrane životného prostredia. Pomáha vytvárať pracovné návyky a správny vzťah k hodnotám vytvorených ľudskou prácou.

Koncepcia vzdelávania oblasti vychádza z konkrétnych potrieb rodinného prostredia. Zameriava sa na praktické činnosti, ktoré pomáhajú uplatniť tvorivosť samostatnú tímovú prácu. Dopĺňa základné vzdelávanie o zložku, potrebnú pre uplatnenie žiakov v rodine a spoločnosti.

Ciele predmetu:

- získať základné pracovné zručnosti a návyky,
- organizovať a plánovať prácu,
- používať vhodné nástroje, náradie a pomôcky pri práci i v bežnom živote,
- získať poznatky o pestovaní poľnohospodárskych plodín a okrasných rastlín.

Kľúčové kompetencie

kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku seberealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
  - vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
  - chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,
- #### *kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:*

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),
- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní robiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov,

kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí,
- je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní,

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika,

- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

kompetencie (spôsobilosti) občianske:

- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia,

kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne:

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,

- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,
  - dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medzosobných vzťahoch,
- kompetencie (spôsobilosti) pracovné:*
- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
  - chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho plánovaní,
  - dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach,
- kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti:*
- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote,
- kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:*
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,
  - cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,
  - pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
  - správa sa kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám,
  - je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

Vzdelávací štandard

1. Pôda a rozdelenie poľnohospodárskych plodín	
Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Úvod a bezpečnosť práce na ŠP a v ŠD</p> <p>Pôda: vznik, zloženie, úrodnosť, nepriaznivé vplyvy a ochrana pôdy</p> <p>Obrábanie a spracovanie pôdy</p> <p>Ochrana – buriny a škodcovia plodín</p> <p>Náradie, nástroje a prostriedky, základné druhy používané na školskom pozemku, fóliovník, parenisko skleník,</p> <p>kompostovanie</p> <p>Poľnohospodárske plodiny, ich rozdelenie: obilniny, okopaniny, zelenina, ovocie, technické plodiny a okrasné rastliny – praktické poznávanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vymenovať zásady bezpečného správania na ŠP a v ŠD, - ovládať základné poznatky o pôde, - poznať spôsoby spracovania pôdy v jednotlivých fázach vegetačného obdobia, - poznať nástroje a náradie na spracovanie pôdy a vedieť ho prakticky používať, - poznať jednotlivé druhy poľnohospodárskych plodín .

2. Osivo a sadivo	
Obsahový štandard	Výkonový štandard

<p>Osivo a sadivo, definovanie pojmu, charakteristika jednotlivých spôsobov rozmnožovania rastlín</p> <p>Poznávanie semien poľnohospodárskych plodín</p> <p>Klíčivosť – praktická skúška klíčivosti</p> <p>Čas a hĺbka sejby a sadenia plodín</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznať spôsoby rozmnožovania poľnohospodárskych plodín, - poznať a ovládať jednoduché pracovné postupy pri sejbe a sadení vybraných druhov plodín .
---	--

3. Suroviny, materiály a výrobky

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Suroviny, materiály, výrobky: vymedzenie pojmov, obnoviteľné a neobnoviteľné zdroje</p> <p>Drevo: rozdelenie drevín, vlastnosti dreva jeho ochrana a opracovanie</p> <p>Energetické suroviny: druhy, vznik, vlastnosti jednotlivých druhov, zdroje a negatívne vplyvy ťažby na životné prostredie</p> <p>Rudné suroviny: prehľad, spôsoby ich získavania, ekonomické a ekologické dopady ťažby</p> <p>Nerudné suroviny: druhy a ich využitie v praxi, výskyt na našom území</p> <p>Plasty, guma – rozdelenie, vlastnosti, požitie, separácia a druhotné spracovanie</p> <p>Kovy: výroba a spracovanie železa, farebné kovy, zliatiny a ich vlastnosti</p> <p>Sklo, papier, textil – výroba, vlastnosti a využitie v praxi, recyklácia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - poznať vlastnosti jednotlivých druhov surovín, - opísať spôsob získavania surovín a využitia v praxi, - poznať ekonomické a ekologické dopady ťažby, - charakterizovať základné materiály – drevo, kovy, plasty, poznať ich vlastnosti a využitie, - poznať spôsoby separácie a recyklácie materiálov, - prakticky si precvičiť a osvojiť jednoduché zručnosti pri opracovaní dreva, kovov a plastov.

4. Praktické práce na školskom pozemku a v školskej dielni	
Obsahový štandard	Výkonový štandard
Praktické práce na školskom pozemku	- získať praktické skúsenosti a zručnosti pri pestovaní vybraných druhov rastlín na školskom pozemku a úprave školy a jej okolia,
Úprava okolia školy	- získať základné manuálne zručnosti a návyky pri pestovaní vybraných druhov plodín,
Praktické práce v školskej dielni	- používať základné ručné náradie a iné pomôcky,
Výroba jednoduchých dekoračných predmetov z vybraných materiálov	- využívať pracovné prostredie a udržiavať poriadok počas práce, dodržiavať hygienu, bezpečnosť a ochranu zdravia,
	- hodnotiť výber materiálu a výsledok vlastnej práce.

Metódy a formy práce:

- rozhovor, demonštrácia, ilustrovanie, pozorovanie, samostatná práca, názorno-demonštračné, exkurzia, vyuč. jednotka na školskom pozemku a v cvičnej kuchynke, vychádzky.

Učebné zdroje:

- učebnica technickej výchovy, pestovateľské práce, odborná literatúra, odborné časopisy, zdroje z internetu.

Hodnotenie

Klasifikáciou v zmysle MP č. 22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ.

Učebný plán pre 6.ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Počet hodín		
		6. ročník		
		ŠVP	ŠkVP	Spolu
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	5		5
	Prvý cudzí jazyk – anglický jazyk	3	1	4
	Druhý cudzí jazyk – ruský jazyk		2	2
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4	1	5
	Informatika	1		1
Človek a príroda	Fyzika	2		2
	Chémia			
	Biológia	1		1
Človek a hodnoty	Etická výchova / Náboženská výchova	1		1
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1		1
	Hudobná výchova	1		1
Človek a svet práce	Domov a práca			
	Technika	1		1
Človek a spoločnosť	Dejepis	1		1
	Geografia	1		1
	Občianska náuka	1		1
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2		2
Spolu		25	4	29

Jazyk a komunikácia - Slovenský jazyk

ZŠ - 6. ročník 5 hod. týždenne (ŠVP – 5 hod.) 165 hodín ročne

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Obsahuje charakteristiku a kompetencie, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov – učebných požiadaviek. Tieto základné požiadavky môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa zložiek predmetu a jednotlivých predmetových kompetencií. Učiteľ môže tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí, zručností a spôsobilostí.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Podstatou predmetu slovenský jazyk a literatúra je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali žiaci dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

Predmet slovenský jazyk a literatúra ako súčasť vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia je jedným z kľúčových všeobecnovzdelávacích predmetov, obsahom ktorého sú dve vzájomne sa dopĺňajúce zložky – jazyk a literatúra, pričom odporúčané vnútorné delenie predmetu je v pomere zložiek 3:2 a 2:2 alebo integrácia oboch zložiek.

JAZYKOVÁ ZLOŽKA

Jazyková časť predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je vnímaný ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka. Vo vyučovaní jazyka je v popredí analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré sú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii.

Nová štruktúra dokumentu

Inovovaný vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry – jazyková zložka – si zachoval tabuľkovú formu, ktorá sa delí podľa komunikačných jazykových kompetencií – čítanie s porozumením, písanie a hovorenie (počúvanie je integrovanou súčasťou hovorenia). Komunikačné jazykové kompetencie členia obsah učiva a výkon do uzavretých celkov na základe predmetových kompetencií. Kompetencie – čítanie s porozumením, písanie, hovorenie – je možné rozvíjať samostatne alebo ich vzájomne kombinovať. Postupnosť rozvíjania uvedených kompetencií je v právomoci učiteľa.

Vzdelávací štandard pre jazykovú zložku predmetu tvoria časti usporiadané do riadkov a stĺpcov v nasledujúcom poradí:

- riadky:** kontext, kľúčové kompetencie,
- stĺpce:** predmetové kompetencie, výkon, pojmy.

Kľúčové kompetencie majú nadpredmetový charakter. Sú nevyhnutné pre rôzne činnosti súvisiace s učením sa.

Predmetové kompetencie sú špecifické pre konkrétny predmet. Majú činnostný charakter a sú napĺňané výkonom a obsahovým vymedzením učiva.

Obsah predmetu tvoria **aplikačný kontext a kľúčové pojmy**.

Aplikačný kontext sa stal v inovovanom vzdelávacom štandarde dominantným prvkom. Ide o **textovú zložku** vzdelávacieho štandardu, ktorú tvoria jednotlivé slohové útvary/žánre stanovené v obsahovom štandarde. V rámci **kompetencie čítanie s porozumením** predstavuje textová zložka priestor na analýzu, t. j. priestor na vyvodzovanie, utvrdzovanie jednotlivých pojmov a nadobúdanie predmetových kompetencií. Pri **kompetenciách písanie a hovorenie** žiak deklaruje svoje nadobudnuté vedomosti a kompetencie formou tvorby konkrétneho slohového útvaru/žánru. Jednotlivé slohové útvary/žánre tak predstavujú priestor, v ktorom žiak aplikuje svoje nadobudnuté vedomosti a kompetencie z jednotlivých jazykových rovín a slohu.

Pojmy tvoria druhú časť obsahového štandardu. Ide o základné pojmy z oblasti jazykovedy, ktoré sú rozdelené do príslušných ročníkov a spojené s kontextom. V každom ročníku sú uvádzané len **pojmy**, ktoré sa v danom ročníku zavádzajú a obsahovo súvisia s predmetovou kompetenciou uvedenou v príslušnom riadku tabuľky. V niektorých ročníkoch nie je uvedený nový pojem, pretože príslušná kompetencia si nevyžaduje vyvodzovanie nového pojmu v danom ročníku, ale vyžaduje si naplnenie konkrétneho výkonu, ktorý je vymedzený kontextom.

Tabuľka 1 Komunikačné jazykové kompetencie¹

Čítanie s porozumením Predmetové kompetencie	Písanie	Hovorenie
I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby.	I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.	I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.
II. Pochopiť obsah textu.		II. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.
III. Pochopiť kompozíciu textu.	II. Organizovať text z hľadiska kompozície.	III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.
III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.		IV. Štylizovať text.
IV. Pochopiť gramatickú formu textu.		IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia.
V. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.		V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky.
VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.		
VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.		

Tabuľka 2 Čítanie s porozumením

I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby.	Vybrať text na základe znalostí informačných prameňov, podľa komunikačného zámeru a podľa danej situácie.
Nahlas, ticho a opakovane prečítať text.	
II. Pochopiť obsah textu.	Vyvodiť explicitné a implicitné informácie z vecného aj umeleckého textu.
Porozumieť významu slov v umeleckých a vecných textoch.	
Overiť si význam slova.	
Porozumieť štruktúre slova a jeho častiam.	
Prerozprávať obsah umeleckého a vecného textu na základe chronologickej alebo logickej postupnosti.	
III. Pochopiť kompozíciu textu.	Rozoznať a pomenovať časti vonkajšej kompozície textu.
Rozoznať a pomenovať časti vnútornej kompozície umeleckého textu.	
IV. Pochopiť gramatickú formu textu.	Vyhľadať prvky nadväznosti medzi slovami a skupinami slov, ktoré vyjadrujú významovú a gramatickú súvislosť medzi vetami, odsekmi, časťami výpovedí.
Určiť syntaktické zloženie viet.	
Pochopiť a vysvetliť funkciu slovných druhov a ich gramatických kategórií v umeleckom a vecnom texte.	

Tabuľka 3 Písanie

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.	Sformulovať cieľ a tému písomného prejavu.
Vybrať vhodný slohový útvar/žánr v súlade s cieľmi písania.	
II. Organizovať text z hľadiska kompozície.	Zostaviť osnovu, koncept.
Zoradiť motívy a myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti.	
Zoradiť motívy podľa fáz vnútornej kompozície umeleckého a vecného textu.	
Prispôbiť formálnu úpravu textu vybranému žánru.	
III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.	Zosúladiť slovnú zásobu s cieľom komunikácie a využívať primerané štylistické prostriedky.
Využívať bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka.	
Overiť si v jazykových príručkách vhodnosť a správnosť použitých slov.	

IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia.

Utvoriť jednoduché súvetia s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.

V. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.

Vybrať a použiť údaje z grafov a tabuliek.

Vytvoriť graf a tabuľku.

VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.

Vytvoriť modifikovaný text.

VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.

Utvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.

Utvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.

Vybrať a použiť slová, vety, textové pasáže z rozličných informačných zdrojov.

Určiť rozdielnosti jednotlivých útvarov/žánrov.

Skontrolovať a upraviť text s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu.

Upraviť text na základe spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov.

Vytvoriť čistopis.

Skontrolovať a zhodnotiť spolužiakov text.

Tabuľka 4 Hovorenie

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.

Sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť.

Sformulovať tému adekvátnu komunikačnej situácii.

Zosúladiť jazykové a mimojazykové prostriedky s cieľom komunikácie.

Zvoliť vhodný spoločenský tón komunikácie v súlade s jej cieľom a prostredím.

Začať a ukončiť komunikáciu na určitú tému.

Zistiť pomocou kontrolných otázok, či ostatní porozumeli prejavu.

Analyzovať a zhodnotiť kvalitu ústneho prejavu.

Rešpektovať jazykové pravidlá.

II. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.

Vybrať slová, vety a textové pasáže a použiť ich vo vlastnom prejave.

III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.

Využívať v jazykovom prejave diferencovanú slovnú zásobu s ohľadom na komunikačnú situáciu a komunikačných partnerov.

Rešpektovať jazykové pravidlá.

IV. Štylizovať text.

Utvoriť jednoduché vety a súvetia.

Využívať vo vetách správne gramatické tvary slov.

Uplatňovať logickú nadväznosť vytvoreného textu.

Rešpektovať v ústnom prejave znaky slohových žánrov/útvarov.

Rešpektovať jazykové pravidlá.

V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky.

Uplatňovať plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu.

Využívať gestikuláciu a mimiku.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); slávnostný príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny I.

Žiak

1.1 dokáže z obsahového i formálneho hľadiska správne vybrať text a odôvodniť výber textu v konkrétnej situácii.

1.2 dokáže na základe analýzy jednotlivých textov identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o slohových útvaroch/žánroch.

2.1 dokáže samostatne a bez

Pojmy

6. ročník:

- priama reč, uvádzacia veta
- statický opis
- dynamický opis
- charakteristika
- rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) ústne a písomné
- projekt

7. ročník:

- spisovná výslovnosť v slovách

I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby.

1. Vybrať text na základe znalostí informačných prameňov, podľa komunikačného zámeru a podľa danej situácie.

2. Nahlas, ticho a opakovane prečítať text.

prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty (vrátane tabuliek), ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam a dokáže prispôbiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol čo najefektívnejšie pochopiť informácie.

2.2 dokáže správne v domácich a cudzích slovách artikulovať a spisovne vyslovovať slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li; dodržiavať správnu dĺžku slabík a pravidiel spodobovania.

cudzieho pôvodu

- umelecký opis
- slávnostný príhovor (prívet)

Minimálny I.

Žiak

1.1 dokáže podľa zadaných kritérií vybrať text a odôvodniť správnosť výberu na základe subjektívnych pocitov.

1.2 dokáže z navrhovaného súboru slohových útvarov/žánrov s pomocou učiteľa vybrať žáner/útvár zodpovedajúci téme.

2.1 dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam.

2.2 dokáže po príprave a s pomocou učiteľa správne vyslovovať slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li domácich a cudzích slovách a dodržiavať správnu dĺžku slabík.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) slávnostný príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; vyhľadať, prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny II.

Žiak

1.1 dokáže vyhľadať v texte explicitne a implicitne vyjadrené informácie vzťahujúce sa na danú tému a správne spojiť jednotlivé údaje do komplexnej informácie.

1.2 dokáže na základe explicitných a implicitných informácií v umeleckom texte analyzovať dej a vyvodiť pointu.

2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.

2.2 dokáže vyhľadať určené lexikálne prostriedky v texte a posúdiť ich štylistický význam.

2.3 dokáže v prečítanom texte vysvetliť význam slov, ktoré pozná.

3.1 dokáže na základe kontextu alebo pri jazykovej a štylistickej analýze textu odhadnúť význam slov, ktoré nepozná a overiť si ich v jazykových slovníkoch.

4.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov.

4.2 dokáže určiť v slove slovotvorný základ, predponu a príponu a vysvetliť ich využitie na zmenu lexikálneho významu.

4.3 dokáže v texte priradiť

Pojmy

6. ročník:

- neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová
- slovník: výkladový, cudzích slov
- tvorenie slov odvodením: prípona, slovotvorný základ, základové slovo, odvodené slovo
- tvorenie slov skladaním, zložené slová
- argument, protiargument
- dokazovanie, dôkaz

7. ročník:

- spisovné slová – nespisovné slová
- domáce slová – slová cudzieho pôvodu
- nové slová
- zastarané slová, historizmy, archaizmy
- slangové slová
- nárečové slová
- skratky
- pointa

II. Pochopiť obsah textu.

1. Vyvodit' explicitné a implicitné informácie z vecného aj umeleckého textu.

2. Porozumieť' významu slov v umeleckých a vecných textoch.

3. Overiť' si význam slova.

4. Porozumieť' štruktúre slova a jeho častiam.

5. Prerozprávať' obsah umeleckého a vecného textu na základe chronologickej alebo logickej postupnosti.

základové slovo k odvodenému slovu a naopak.

4.4 dokáže určiť slová, z ktorých vzniklo zložené slovo.

5.1 dokáže prerozprávať obsah textu so zachovaním časovej a logickej postupnosti.

5.2 dokáže vyjadriť názor na prečítaný text, obhajovať svoje stanovisko a ako argumenty, resp. protiargumenty použiť niektoré poznatky získané analýzou textu.

Minimálny II.

Žiak

1.1 dokáže s pomocou učiteľa vyhľadať v texte explicitne vyjadrené informácie vzťahujúce sa na danú tému.

1.2 dokáže s pomocou učiteľa vyvodiť jednoduchý záver príbehu.

2.1 dokáže reprodukovať definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich určiť v texte.

2.2 dokáže vysvetliť štylistickú funkciu citovo zafarbených slov v texte.

2.3 dokáže v prečítanom texte s pomocou učiteľa vysvetliť význam slov, ktoré pozná.

3.1 dokáže identifikovať neznáme slová v texte a s pomocou učiteľa vyhľadať ich význam v jazykových slovníkoch.

4.1 dokáže reprodukovať definície daných pojmov.

4.2 dokáže s pomocou učiteľa určiť slová, z ktorých vzniklo zložené slovo.

5.1 dokáže prerozprávať obsah známeho umeleckého textu so zachovaním časovej postupnosti.

5.2 dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; vyhľadať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Pojmy

III. Pochopiť kompozíciu textu.

1. Rozoznať a pomenovať časti vonkajšej kompozície textu.

2. Rozoznať a pomenovať časti vnútornej kompozície umeleckého textu.

Optimálny III.

Žiak

1.1 dokáže rozlíšiť jednotlivé časti vonkajšej kompozície textu a dokáže ich vyjadriť pri hlasnom čítaní.

1.2 dokáže vysvetliť pojmy: tabuľka, názov, hlavička, riadok, stĺpec.

1.3 dokáže určiť jednotlivé časti tabuľky, pomenovať ich a objasniť vzťahy medzi nimi.

2.1 dokáže určiť všetky časti vnútornej kompozície rozprávania (úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie).

6. ročník

vnútorná kompozícia: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie

7. ročník

tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec
 graf
 spisovná výslovnosť v slovách cudzieho pôvodu

Minimálny III.

Žiak

1.1 dokáže s pomocou učiteľa rozlíšiť niektoré časti vonkajšej kompozície textu.

1.2 dokáže označiť v tabuľke riadok a stĺpec.

2.1 dokáže určiť úvod v príbehu.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; vyhľadať, prijať a spracovať informácie

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný

Pojmy

IV. Pochopiť gramatickú formu textu.

1. **Vyhľadať** prvky nadväznosti medzi slovami a skupinami slov, ktoré vyjadrujú významovú a gramatickú súvislosť medzi vetami, odsekmi, časťami výpovedí.

2. **Určiť** syntaktické zloženie viet.

3. **Pochopiť a vysvetliť** funkciu slovných druhov a ich gramatických kategórií v umeleckom a vecnom texte.

výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny IV.

Žiak

1.1 pri hlasnom čítaní rešpektuje prostriedky nadväznosti: hlavný slovný prízvuk, typ písma, interpunkciu.

2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.

2.2 dokáže v jednoduchých vetách určiť hlavné vetné členy a zdôvodniť ich funkciu.

2.3 dokáže na základe analýzy rozlíšiť jednotlivé typy viet.

3.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.

3.2 dokáže určiť prídavné mená, ktoré sa skloňujú podľa vzoru páví, matkin, otcov a svoje tvrdenie zdôvodniť.

3.3 dokáže vysvetliť štylistickú funkciu stupňovania prísloviak v texte.

6. ročník:

- podstatné mená: konkrétne, abstraktné
- vokatív
- prídavné mená: privlastňovacie, druhové
- vzory: páví, matkin, otcov
- zámená: skloňovanie
- slovesá: zvrtné, nezvrtné; plnovýznamové, neplnovýznamové
- slovesný spôsob: oznamovací, rozkazovací, podmieňovací
- príslovky – neohybný slovný druh
- druhy prísloviak: miesta, času, spôsobu, príčiny
- stupňovanie prísloviak
- predložky: vokalizácia
- citoslovčia – neohybný slovný druh
- hlavné vetné členy
- podmet: vyjadrený, nevyjadrený
- prísudok: slovesný, neslovesný, slovesno-menný
- vetné sklady: prísudzovací sklad; zhoda
- dvočlenná veta: úplná, neúplná

7. ročník:

- pomnožné podstatné mená: rod
- číslovky – ohybný slovný druh
- delenie čísloviak: určité, neurčité; násobné
- skloňovanie čísloviak; rod, číslo, pád
- slovesá: ohybný slovný druh
- slovesá: jednoduchý – zložený tvar
- vid: dokonavý, nedokonavý
- spojky – neohybný slovný druh
- holá veta, rozvitá veta, rozvitá s viacnásobným vetným členom
- vetný základ
- vedľajšie vetné členy: predmet, príslovkové určenie (miesta, času, spôsobu, príčiny)
- jednočlenná veta: slovesná, neslovesná

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); slávnostný príhovor(prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Pojmy

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.

1. **Sformulovať** cieľ a tému písomného prejavu.

2. **Vybrať** vhodný slohový útvar/žáner v súlade s cieľmi písania.

Optimálny I.

Žiak

1.1 dokáže navrhnúť tému písania, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľom písania.

2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov.

2.2 dokáže na základe analýzy stanovenej komunikačnej situácie vybrať vhodný slohový útvar/žáner.

6. ročník:

- statický opis
- dynamický opis
- charakteristika
- rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba)
- vnútorná kompozícia: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie,
- projekt

7. ročník:

- umelecký opis
- slávnostný príhovor (prívet)
- tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec graf

Minimálny I.

Žiak

1.1 si dokáže z navrhovaného súboru tém vybrať tému písania, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľmi písania.

2.1 dokáže reprodukovať definíciu daných pojmov.

2.2 dokáže z navrhovaného súboru žánrov s pomocou učiteľa vybrať vhodný útvar/žáner zodpovedajúci téme.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); slávnostný príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny II.

Žiak

1.1 dokáže vytvoriť osnovu a koncept pripravovaného textu.

2.1 dokáže vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému ucelený text, ktorý spĺňa znaky konkrétneho slohového útvaru/žánru.

2.2 dokáže z východiskového textu vybrať potrebné údaje a usporiadať ich do tabuľky.

3.1 dokáže pri tvorbe textu aplikovať svoje vedomosti o vnútornej kompozícii a vytvoriť rozprávanie, ktoré obsahuje všetky jeho fázy.

4.1 dokáže pri písaní textu zohľadniť a odôvodniť požiadavky na formálnu úpravu slohových útvarov/žánrov.

Pojmy

6. ročník:

- statický opis
- dynamický opis
- charakteristika
- rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba)
- vnútorná kompozícia: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie
- projekt

7. ročník:

- umelecký opis
- slávnostný príhovor (prívet)
- tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec
- graf

II. Organizovať text z hľadiska kompozície.

1. **Zostaviť** osnovu, koncept.

2. **Zoradiť** motívy a myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti.

3. **Zoradiť** motívy podľa fáz vnútornej kompozície umeleckého a vecného textu.

4. **Prispôbiť** formálnu úpravu textu vybranému žánru.

Minimálny II.

Žiak

1.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť osnovu a koncept pripravovaného textu.

2.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť text, ktorý má niektoré znaky stanoveného žánru, ale obsahuje chyby, sťažujúce jeho porozumeniu.

3.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť jednoduché rozprávanie.

4.1 dokáže s pomocou učiteľa aplikovať niektoré znaky formálnej úpravy slohových útvarov/žánrov.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); slávnostný príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.

- 1. Zosúladiť** slovnú zásobu s cieľom komunikácie a využívať primerané stylistické prostriedky.
- 2. Využívať** bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka.
- 3. Overiť si** v jazykových príručkách vhodnosť a správnosť použitých slov.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny III.

Žiak

- 1.1** dokáže prispôsobiť lexiku textu vzhľadom na cieľ komunikačnej situácie.
- 1.2** dokáže vysvetliť význam daných pojmov.
- 1.3** dokáže vysvetliť pojem skratka, vytvorí ju a použiť v texte.
- 2.1** pri tvorbe textov funkčne využíva bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka s ohľadom na žáner/slohový postup/štýl a cieľ komunikácie.
- 3.1** dokáže vybrať a používať vhodnú jazykovú príručku.

Pojmy

6. ročník:

- neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová
- slovník: výkladový, cudzích slov

7. ročník:

- spisovné slová – nespisovné slová
- domáce slová –slova cudzieho pôvodu
- nové slová
- zastarané slová, historizmy, archaizmy
- slangové slová
- nárečové slová
- skratky

Minimálny výkon III.

Žiak

- 1.1** dokáže reprodukovať definície pojmov.
- 1.2** dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť skratku.

2.1 dokáže pri tvorbe textu využívať obmedzenú lexiku, často opakuje slová v rámci textu.

3.1 dokáže s pomocou učiteľa vybrať vhodnú jazykovú príručku a skontrolovať správnosť a význam slov použitých v texte.

IV. Štylizovať jednoduché vety.

- 1. Utvoriť** jednoduché vety s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.

Optimálny IV.

Žiak

- 1.1** dokáže samostatne tvoriť jednoduché holé a rozvité vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka.
- 1.2** dokáže samostatne tvoriť jednočlenné a dvojčlenné vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka.
- 1.3** dokáže pri tvorbe dvojčlenných viet správne používať hlavné vetné členy, resp. pri jednočlenných vetách vetný základ.

6. ročník:

- hlavné vetné členy
- podmet: vyjadrený, nevyjadrený
- prísudok: slovesný, neslovesný, slovesno-menný
- vetné sklady: prisudzovací, zhoda
- dvojčlenná veta: úplná, neúplná

7. ročník:

- holá veta
- rozvitá veta, rozvitá s viacnásobným vetným členom
- vetný základ
- vedľajšie vetné členy: predmet, príslovkové určenie (miesta, času, spôsobu, príčiny)
- jednočlenná veta: slovesná, neslovesná

Minimálny IV

Žiak

- 1.1** dokáže s pomocou učiteľa tvoriť dvojčlenné holé a rozvité vety.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); slávnostný príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti

jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

V. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov.

- 1. Vybrať a použiť** slová, vety, textové pasáže z rozličných informačných zdrojov.
- 2. Vybrať a použiť** údaje z grafov a tabuliek.
- 3. Vytvoriť** graf a tabuľku.

Minimálny V.

Žiak

- 1.1** dokáže s pomocou učiteľa v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie (slová, vety, textové pasáže) súvisiace s obsahom jeho textu a využiť ich vo svojom texte.
- 2.1** dokáže s pomocou učiteľa vyhľadať informácie v tabuľkách a niektoré z nich využiť vo svojom texte.

VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.

- 1. Určiť** rozdielnosti jednotlivých útvarov/žánrov.
- 2. Vytvoriť** modifikovaný text.

Minimálny VI.

Žiak

- 1.1** dokáže s pomocou učiteľa a podľa vopred stanovených kritérií porovnať slohové útvary/žánre.
- 2.1** dokáže s pomocou učiteľa doplniť do rozprávania jednoduchú charakteristiku postavy.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny V.

Žiak

- 1.1** dokáže v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie (slová, vety, textové pasáže) súvisiace s obsahom jeho textu a použiť ich.
- 1.2** si dokáže systematicky a prehľadne tvoriť poznámky, zaznamenávať kľúčové slová a uplatniť ich vo vlastnom texte.
- 2.1** dokáže v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie v grafoch a tabuľkách a použiť ich v rámci svojho textu.
- 2.2** dokáže zdôvodniť výber a použitie rozličných informácií z grafov a tabuliek vo svojom texte.
- 3.1** dokáže z dostupných údajov a informácií vytvoriť graf a tabuľku a použiť ich v texte.

Optimálny VI.

Žiak

- 1.1** dokáže porovnať a odlíšiť jednotlivé slohové útvary/žánre.
- 2.1** dokáže samostatne aplikovať svoje vedomosti o jednotlivých žánroch/útvároch pri transformácii z jedného žánru do druhého.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka

Pojmy

6. ročník:

7. ročník:

- tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec
- graf

6. ročník:

- statický opis
- dynamický opis
- charakteristika
- rozprávanie s využitím priamej reči

(1. osoba, 3. osoba)

- projekt

7. ročník:

- umelecký opis
- slávnostný príhovor (prívet)
- tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec
- graf

Pojmy

VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.

1. Skontrolovať a upraviť text

s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu.

2. Upraviť text na základe spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov.

3. Vytvoriť čistopis.

4. Skontrolovať a **zhodnotiť** spolužiakov text.

základnej školy.

Optimálny VII.

Žiak

1.1 dokáže skontrolovať svoj text s cieľom vyhľadať a opraviť chyby, pričom aplikuje nadobudnuté znalosti z pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a slohu.

1.2 dokáže opraviť texty vytvorené niekým iným.

2.1 dokáže nahlas a plynulo prečítať svoj text, pričom správne artikuluje, intonuje, prispôsobuje tempo svojho prejavu poslucháčom.

2.2 dokáže prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa) a zapracovať identifikované chyby s cieľom zlepšiť organizáciu a nadväznosť myšlienok, opraviť jednotlivé chyby a formálnu úpravu textu.

2.3 dokáže zdôvodniť, prečo niektoré pripomienky nezapracoval vo svojom texte. Pri obhajobe svojho názoru rešpektuje spoločenské a komunikačné pravidlá.

3.1 dokáže vytvoriť čistopis.

4.1 dokáže zhodnotiť texty vytvorené niekým iným a svoje hodnotenie dokáže zdôvodniť.

6. ročník:

- statický opis
- dynamický opis
- charakteristika
- rozprávanie s využitím priamej reči

(1. osoba, 3. osoba)

- projekt

7. ročník:

- spisovná výslovnosť v slovách cudzieho pôvodu
- umelecký opis
- slávnostný príhovor (prívet)
- tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec
- graf

Minimálny VII.

Žiak

1.1 dokáže vyhľadať a opraviť niektoré chyby vo svojom texte.

2.1 dokáže po príprave nahlas prečítať svoj text.

2.2 dokáže prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa) a s pomocou učiteľa dokáže opraviť identifikované chyby.

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Pojmy

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.

1. **Sformulovať** vlastný názor a pomocou argumentov ho **obhájiť**.
2. **Sformulovať** tému adekvátnu komunikačnej situácii.
3. **Zosúladiť** jazykové a mimojazykové prostriedky s cieľom komunikácie.
4. **Zvoliť** vhodný spoločenský tón komunikácie v súlade s jej cieľom a prostredím.
5. **Začať** a **ukončiť** komunikáciu na určitú tému.
6. **Zistiť** pomocou kontrolných otázok, či ostatní porozumeli prejavu.
7. **Analyzovať** a **zhodnotiť** kvalitu ústneho prejavu.
8. **Rešpektovať** jazykové pravidlá.

Optimálny I.

Žiak

- 1.1 dokáže sformulovať vlastný názor a použiť presvedčivé argumenty a vhodné výrazové prostriedky.
- 2.1 si dokáže samostatne zvoliť a sformulovať tému komunikácie.
- 2.2 dokáže samostatne a pohotovo sformulovať základné myšlienky na zvolenú tému a zrozumiteľne ich vysloviť.
- 2.3 dokáže samostatne sformulovať text na určenú tému.
- 2.4 dokáže podľa logickej postupnosti usporiadať svoju výpoveď.
- 3.1 dokáže použiť vhodné jazykové i mimojazykové (mimika, gestikulácia, postoj) prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou.
- 4.1 dokáže v danej komunikačnej situácii použiť vhodný spoločenský tón v súlade s cieľom komunikácie a prostredím, v ktorom sa daná komunikácia uskutočňuje.
- 5.1 dokáže vhodne začať a ukončiť svoj prejav a použiť pritom vhodné výrazové prostriedky.
- 6.1 dokáže správne a spoločensky vhodne sformulovať otázky, aby zistil, ako poslucháči porozumeli vytvorenému prejavu.
- 7.1 dokáže posúdiť z hľadiska jazykovej správnosti a spoločenského tónu vyjadrenie partnerov v danej komunikácii.
- 8.1 dokáže zhodnotiť obsah a kvalitu ústnych prejavov spolužiakov a reagovať na ne spoločensky vhodným spôsobom.

6. ročník:

- neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová
- slovník: výkladový, cudzích slov
- gestikulácia, mimika, postoj
- dialóg
- argument, protiargument
- dokazovanie, dôkaz

7. ročník:

- spisovná výslovnosť slov cudzieho pôvodu
- spisovná výslovnosť slov cudzieho pôvodu
- spisovné slová – nespisovné slová
- domáce slová – slová cudzieho pôvodu
- nové slová
- zastarané slová, historizmy, archaizmy
- slangové slová
- nárečové slová
- skratky
- komunikačná situácia: odosielateľ, prijímateľ
- efektívna komunikácia
- asertívna komunikácia

Minimálny I.

Žiak

- 1.1 dokáže jednoduchým spôsobom vyjadriť vlastný názor na určitú tému a použiť predovšetkým subjektívne argumenty.
- 2.1 si dokáže z ponúknutých komunikačných tém jednu vybrať.
- 2.2 dokáže po príprave sformulovať myšlienky na určenú tému.
- 2.3 dokáže vytvoriť krátky prejav na určenú tému.
- 3.1 dokáže s pomocou učiteľa identifikovať vo vlastnom prejave slangové slová a nahradiť ich spisovnými slovami.
- 6.1 dokáže po príprave sformulovať jednoduché otázky, aby si preveril, či poslucháči porozumeli vytvorenému textu.

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): diskusia; statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť, verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Pojmy

II. Používať informácie a textové pasáže z rôznych zdrojov.

1. Vybrať slová, vety a textové pasáže a použiť ich vo vlastnom prejave.

Optimálny II.

Žiak

1.1 dokáže vo vlastnom prejave vhodne využiť informácie získané z rôznych informačných zdrojov.

6. ročník:

- dialóg
- argument, protiargument
- dokazovanie, dôkaz
- gestikulácia, mimika, postoj

7. ročník:

- spisovná výslovnosť slov cudzieho pôvodu

Minimálny II.

Žiak

1.1 dokáže vo vlastnom prejave s pomocou učiteľa vhodne využiť informácie získané z rôznych informačných zdrojov.

III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.

1. Využívať v jazykovom prejave diferencovanú slovnú zásobu s ohľadom na komunikačnú situáciu a komunikačných partnerov.

2. Rešpektovať jazykové pravidlá.

Optimálny III.

Žiak

1.1 dokáže v danej komunikačnej situácii vhodne využívať slovnú zásobu s ohľadom na cieľ, obsah a adresáta komunikácie.

6. ročník:

- neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová

7. ročník:

- spisovná výslovnosť slov cudzieho pôvodu
- spisovné slová – nespisovné slová
- slangové slová
- nárečové slová
- domáce slová –slová cudzieho pôvodu
- nové slová
- zastarané slová, historizmy, archaizmy
- vid: dokonavý, nedokonavý
- spojky – neohybný slovný druh
- holá veta
- rozvitá veta, rozvitá s viacnásobným vetným členom
- vetný základ
- vedľajšie vetné členy: predmet, príslovkové určenie (miesta, času, spôsobu, príčiny)
- jednočlenná veta: slovesná, neslovesná

Minimálny II.

Žiak

1.1 dokáže po upozornení nahradiť nespisovné jazykové prostriedky spisovnými

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): diskusia; statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny V.

Žiak

1.1 dokáže v komunikačnej situácii plynulo a zrozumiteľne artikulovať a uplatňovať primeranú silu hlasu.

1.2 dokáže správne dodržiavať hlavný slovný prízvuk.

Pojmy

6. ročník:

- dialóg
- gestikulácia, mimika, postoj

7. ročník:

- spisovná výslovnosť slov cudzieho pôvodu

V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky.

1. Uplatňovať plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu.

2. Využívať gestikuláciu a mimiku.

1.3 dokáže správne vyslovovať domáce a zdomácnené cudzie slová so slabikami de, te, ne, le, di, ti, ni, li.
2.1 dokáže primerane gestikulovať, používať vhodnú mimiku, zaujať spoločensky vhodný postoj a dodržiavať vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim.

- sila hlasu
- artikulácia
- komunikačná situácia: odosielateľ, prijímateľ
- efektívna komunikácia
- asertívna komunikácia

Minimálny V. Žiak

- 1.1** dokáže po usmernení učiteľom opraviť chybnú artikuláciu vo svojom prehovore.
- 2.1** dokáže po upozornení učiteľom upraviť gestikuláciu a mimiku.

Literárna zložka

Cieľom vyučovania literárnej výchovy je sústavne rozvíjať čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov. Základným princípom osnovania obsahu je rozvoj čítania ako všestranného osvojovania umeleckého textu. Dôraz sa kladie na postupné rozvíjanie čitateľa od naivnej úrovne (charakteristickej hlavne pre 1. stupeň ZŠ) cez schopnosť analyzovať sémantiku umeleckého textu (analytické čítanie), porozumieť jej a prenikať do znakovkej podstaty textu, až po schopnosť pracovať s jeho významom na vyššej individuálnej úrovni spracovania, t.j. syntetizovať ho, interpretovať a hodnotiť zo všetkých jeho stránok (syntetické, hodnotiace čítanie).

Tento princíp usporiadania obsahu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem umeleckého textu, jeho analýzu a hodnotenie.

Základnou úlohou literárnej výchovy na 2. stupni ZŠ je postupný prechod jednotlivými fázami čítania:

- čítanie so simultánnym porozumením;
- analýza štruktúry textu a identifikácia jeho významu;
- hodnotenie textu.

Nová štruktúra dokumentu

Inovovaný vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry – **literárna zložka** – si zachoval tabuľkovú formu. Inovovaná forma neobsahuje popis procesualnej stránky nadobúdania vzdelávacieho obsahu.

Vzdelávací štandard pre literárnu zložku predmetu tvoria časti usporiadané do riadkov a stĺpcov v nasledujúcom poradí:

- riadky:** kontext, kľúčové kompetencie;
- stĺpce:** predmetové kompetencie, výkon, pojmy.

Kľúčové kompetencie nie sú charakteristické pre literárnu zložku predmetu, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti súvisiace s učením sa.

Predmetové kompetencie majú činnostný charakter a sú napĺňané výkonom a obsahovým vymedzením učiva.

Obsah predmetu tvoria kontext a pojmy.

Kontext v inovovanom vzdelávacom štandarde sa stal dominantným prvkom. Ide o **textovú zložku** vzdelávacieho štandardu, ktorú tvoria jednotlivé literárne žánre stanovené v obsahovom štandarde. Kontext predstavuje priestor pre rozvoj čitateľských a interpretačných kompetencií, ktoré sú spojené s osvojovaním si základných teoretických poznatkov o literatúre.

Pojmy predstavujú druhú časť obsahového štandardu. Ide o základné literárnovedné pojmy, ktoré sú rozdelené do príslušných ročníkov a spojené s kontextom. V každom ročníku sú uvádzané len **novozavedené pojmy**, ktoré obsahovo súvisia s predmetovými kompetenciami. V niektorých ročníkoch nie je uvádzaný novozavedený pojem, pretože funkcia príslušnej kompetencie si nevyžaduje vyvodzovanie nového pojmu v danom ročníku, ale vyžaduje si naplnenie konkrétneho výkonu, ktorý je vymedzený kontextom, prípadne v konkrétnom ročníku daného dvojročného obdobia sa nové pojmy nezavádzajú z toho dôvodu, aby vznikol priestor na opakovanie už zavedených pojmov v textoch s analogickou štruktúrou.

Výkon je definovaný dvoma úrovňami, a to optimálnou (najvyššou – výborný) a minimálnou (najnižšou akceptovateľnou – dostatočný) úrovňou. Inštitucionálne (školskou inšpekciou, národnými testami a pod.) je merateľný na konci piateho, siedmeho a deviatego ročníka.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE	Komunikačné kompetencie	Interpersonálne (sociálne) kompetencie	Intrapersonálne (osobnostné) kompetencie
Poznávacie (kognitívne) kompetencie			
Kompetencia: používať kognitívne operácie	Kompetencia: tvoriť, prijať a spracovať informácie	Kompetencia: akceptovať skupinové hodnoty	Kompetencia: vytvárať a reflektovať vlastnú identitu
Kompetencia: učiť sa sám aj v skupine	Kompetencia: vyhľadávať a sprostredkovať informácie	Kompetencia: tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín	Kompetencia: vytvárať vlastný hodnotový systém
Kompetencia: kriticky myslieť	Kompetencia: formulovať svoj názor a argumentovať	Kompetencia: spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami	
Kompetencia: formulovať a riešiť problémy	Kompetencia: verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city	Kompetencia: vžiť sa do pocitov a konania inej osoby	Kompetencia: regulovať svoje konanie a chrániť vlastný život
Kompetencia: tvorivo myslieť			

POZNÁVACIE A ČITATEĽSKÉ KOMPETENCIE

1. Recitovať spamäti prozaické a básnické diela.
2. Nahlas a plynule čítať umelecký alebo náučný text.
3. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu.
4. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní.
5. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.
6. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
7. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
8. Usporiadať známe javy do tried.
9. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
10. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
11. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.
12. Transformovať literárny text.
13. Vytvoriť krátky umelecký alebo náučný text.
14. Orientovať sa v školskej a verejnej knižnici.
15. Vedieť získať informácie z knižných a elektronických zdrojov.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): báseň; prozaický text

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; formulovať svoj názor a argumentovať; akceptovať skupinové hodnoty; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vytvárať vlastný hodnotový systém; regulovať svoje správanie

Predmetové kompetencie

1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text.
2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
3. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
4. Usporiadať známe javy do tried.
5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny výkon:

Žiak

- dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť.
- dokáže vysvetliť a rozlíšiť pojmy príslovie, porekadlo, pranostika, anekdota a uviesť príklad.
- dokáže vysvetliť význam konkrétneho príslovia, porekadla a pranostiky.

Pojmy

6. ročník

- príslovie
- porekadlo
- pranostika
- anekdota

7. ročník

analogickou štruktúrou.

6. Analyzovať umelecký text po štýlisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.

7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.

8. Transformovať literárny text.

9. Vytvoriť krátky umelecký text.

dokáže vysvetliť podstatu humoru v anekdote z hľadiska deja, charakteristiky postavy a štýlu.

dokáže funkčne využiť príslovie, porekadlo, pranostiku, anekdotu vo svojom texte.

dokáže vytvoriť krátky vtipný príbeh. Pri jeho tvorbe aplikuje svoje znalosti o anekdote.

dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.

Minimálny výkon:

Žiak

dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam.

dokáže zreprodukovať definície pojmov príslovie, porekadlo, pranostika, anekdota.

dokáže s pomocou učiteľa vysvetliť význam známych prísloví.

dokáže zreprodukovať obsah anekdoty.

dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): bájka

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; formulovať svoj názor a argumentovať; akceptovať skupinové hodnoty; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; regulovať svoje správanie

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny:

Žiak

dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť.

dokáže vysvetliť pojem bájka.

dokáže vyvodiť z bájky mravné ponaučenie.

dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.

Pojmy

6. ročník

bájka

7. ročník

1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text.

2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.

3. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.

4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.

5. Analyzovať umelecký text po štýlisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.

6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.

7. Transformovať literárny text.

Minimálny:

Žiak

dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam.

dokáže reprodukovat' pojem bájka.

dokáže zreprodukovať obsah bájky.

dokáže s pomocou učiteľa vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): báj; poviedka; balada

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; formulovať svoj názor a argumentovať; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Obsah

1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text.
2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
3. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
5. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.
7. **Zdramatizovať prozaický text.**
8. Napísať kratší prozaický útvar.

Optimálny:

Žiak

- dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť.
- dokáže vysvetliť podstatu jednotlivých literárnych pojmov.
- dokáže v texte identifikovať žánrové znaky prečítaného literárneho diela.
- dokáže vyhľadať v literárnom diele hlavné a vedľajšie postavy, dokáže charakterizovať hlavné postavy z čitateľského hľadiska a svoje tvrdenie podložiť argumentmi.
- dokáže transformovať prozaický text na dramatický, výrazne ho prečítať a prezentovať ho v dramatizovanom čítaní.
- dokáže na základe analýzy literárneho diela identifikovať jeho vnútornú kompozíciu a svoje tvrdenie zdôvodniť.
- dokáže vytvoriť príbeh, v ktorom sú obsiahnuté všetky fázy vnútornej kompozície.
- dokáže rozpoznať jednotlivé spôsoby rozprávania.
- dokáže transformovať spôsoby rozprávania – z ja-rozprávania do on-rozprávania a naopak.
- dokáže analyzovať umelecký text z hľadiska témy, kompozície a štylizácie.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.

6. ročník:

- báj
- poviedka
- balada
- kompozícia literárneho diela
- vnútorná kompozícia literárneho diela: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie
- spôsob rozprávania: ja-rozprávanie, on-rozprávanie
- anekdota
- humor

7. ročník

Minimálny:

Žiak

- dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam.
- dokáže reprodukovať definície jednotlivých pojmov.
- dokáže s pomocou učiteľa v literárnom diele vyhľadať hlavné postavy.
- dokáže s pomocou učiteľa v známom literárnom texte určiť časť vnútornej kompozície – zápletku.
- dokáže s pomocou učiteľa vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): dobrodružná literatúra

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor a argumentovať

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny:

Žiak

- dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť.
- dokáže vysvetliť pojmy dobrodružná literatúra, umelecká literatúra.
- dokáže nájsť jazykové

Obsah

6. ročník:

- dobrodružná literatúra

7. ročník

- umelecká literatúra

1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text.

2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
3. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s

analogickou štruktúrou.

5. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.

6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.

prostriedky, ktorými autor dosahuje dramatické napätie v texte a svoje tvrdenie vie zdôvodniť.

dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.

Minimálny:

Žiak

dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam.

dokáže reprodukovať definície pojmov dobrodružná literatúra, umelecká literatúra.

dokáže s pomocou učiteľa vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): rozhlasová rozprávka

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city, spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

1. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramtizovanom čítaní.

2. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.

3. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.

4. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.

5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.

6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.

7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.

8. Transformovať literárny text.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny:

Žiak

dokáže plynulo čítať dramatický text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť.

dokáže výrazne prečítať prehovory jednotlivých postáv dramatického textu v súlade s ich charakterom.

dokáže vysvetliť rozdiel medzi rozprávkou ako literárnym žánrom a rozhlasovou rozprávkou.

dokáže na základe analýzy vytvoriť dejovú osnovu literárnej/rozhlasovej rozprávky.

dokáže na základe analýzy prerozprávať obsah literárnej/rozhlasovej rozprávky.

dokáže určiť na základe analýzy rozhlasovej rozprávky hlavné a vedľajšie postavy, dokáže charakterizovať hlavné postavy a svoje tvrdenie podložiť argumentmi.

dokáže transformovať dramatický literárny text na prozaický.

dokáže vytvoriť jednoduchý scenár pre rozhlasovú podobu rozprávky.

dokáže vyjadriť svoj zážitok z rozhlasovej hry a uviesť, čo ho vyvolalo.

Obsah

6. ročník:

7. ročník:

rozhlasová hra

monológ

Minimálny:

Žiak

dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať dramatický text.

dokáže reprodukovať definíciu rozhlasovej rozprávky.

dokáže s pomocou učiteľa prerozprávať obsah rozhlasovej rozprávky.

- dokáže určiť hlavnú postavu.
- dokáže vyjadriť svoj zážitok z rozhlasovej hry.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): báseň; populárna pieseň

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; formulovať svoj názor a argumentovať; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby

Predmetové kompetencie

1. Recitovať spamäti básnické diela.
2. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu.
3. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
4. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny:

Žiak

- dokáže recitovať báseň tak, aby vyjadril rytmickú usporiadanosť básnického textu, správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť.
- dokáže vysvetliť rozdiel medzi striedavým a združeným rýmom.
- dokáže vyhľadať striedavý, združený, obkročný a prerývaný rým v neznámom texte.
- dokáže vytvoriť jednoduchý básnický text, v ktorom uplatní striedavý alebo združený rým.
- dokáže analyzovať text populárnej piesne z hľadiska témy, štylizácie a metriky.
- dokáže vyjadriť svoj zážitok z textu piesne a uviesť, čo ho vyvolalo.

Obsah

6. ročník:

- populárna pieseň
- verš
- rým: striedavý, združený,

7. ročník

- rým: prerývaný, obkročný
- voľný verš

Minimálny:

Žiak

- dokáže spamäti zarecitovať známu báseň.
- dokáže v známej básni s pomocou učiteľa určiť striedavý a združeným rým.
- dokáže vyjadriť svoj zážitok z textu piesne.

DIKTÁTY

Ročník	Počet	Zameranie	PÍSOVNÉ PRÁCE Rozsah	Počet	Zameranie
5. ročník	4	☐ opakovanie zo 4. ročníka ☐ podstatné mená ☐ prídavné mená ☐ slovesá	50 – 60 plnovýznamových slov	1	☐ rozprávanie s prvkami opisu
6. ročník	4	☐ opakovanie učiva z 5. ročníka ☐ prídavné mená ☐ slovesné spôsoby ☐ opakovanie učiva zo 6. ročníka	61 – 70 plnovýznamových slov	2	☐ statický opis ☐ rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba)

7. ročník	4	☐ opakovanie učiva zo 6. ročníka ☐ cudzie slová ☐ číslovky ☐ záverečné opakovanie učiva zo 7. ročníka	71 – 80 plnovýznamových slov	2	☐ umelecký opis ☐ charakteristika osoby
8. ročník	4	☐ opakovanie učiva zo 7. ročníka ☐ podstatné mená mužského rodu: zvieracie ☐ neživotné zakončené na -r, -l ☐ opakovanie učiva z 8. ročníka	81 – 90 plnovýznamových slov	2	☐ slávnostný prejav ☐ životopis
9. ročník	4	☐ opakovanie učiva z 8. ročníka ☐ interpunkcia ☐ jednoduché súvetie ☐ záverečné opakovanie 5. – 9. ročníka	91 – 100 plnovýznamových slov	2	☐ výklad ☐ úvaha

Slohové práce hodnotiť podľa týchto kritérií:

1. Vonkajšia forma (max. 4 body)

Celková úprava

Čitateľnosť

Zreteľné grafické členenie odsekov

Prepísanie práce z konceptu do čistopisu

Čistota textu

Dodržiavanie okrajov

Dodržanie predpísaného rozsahu

Zreteľné rozlíšenie veľkých a malých písmen, dôsledné dodržanie diakritických znamienok. Každé písmeno musí byť jasne identifikovateľné tak, aby nemohlo prísť k jeho zámene za iné písmeno. Na začiatku každého odseku treba začať písať asi 1,5 – 2 cm od začiatku daného riadka. Práca musí byť za daný časový limit kompletne prepísaná z konceptu do čistopisu; v inom prípade sa nemôže prideliť maximálny počet bodov za vonkajšiu formu. Pre potreby hodnotenia vnútornej formy a celkového dojmu sa však pokračuje v hodnotení práce v koncepte na tom mieste, kde sa končí neúplný čistopis. Bez škrtenia. V čistopise žiaci nemajú škrtať, v nevyhnutnom prípade majú dať chybné napísané slovo do okrúhlych zátvoriek a prečiarknuť ho vodorovnou čiarou. Dodržiavanie okrajov: vnútorných aj vonkajších; v prípade potreby slová na konci riadkov rozdeľovať. Ak žiaci napíšu menej alebo viacej ako je predpísaný rozsah, t.j. zákonite nezáiskajú maximálny počet bodov za vonkajšiu formu.

2.Vnútoraná forma (max. 20 bodov)

Dodržanie témy

Práca musí reagovať na všetky kľúčové slová v zadaní, v názve.

Myšlienkové vyústenie

Zakončenie práce, záver.

Rozprávanie – príbeh s pointou. Úvaha – primeranosť vyjadrovania sa veku žiakov. Výklad – vysvetlenie

Kompozícia (max. 4 body)

Uplatnenie zodpovedajúceho slohového postupu

Dodržanie žánrovej formy.

Vnútoraná stavba, členenie textu

Členenie do myšlienkových celkov – odsekov, vyváženosť jednotlivých častí.

Rozprávanie – zápleтка, zauzľovanie deja, vyvrcholenie deja, nečakaný obrat v deji, rozuzlenie; jednoduché rozprávanie – úvod, jadro, záver; časový sled; pásmo rozprávača, pásmo postáv.

Nadväznosť a logickosť textu

Úvaha – citáty, umelecké prostriedky, vlastné myšlienky a hodnotenie problému. Výklad – vyváženosť argumentácie a sprievodných vysvetlení.

Jazyk (max. 4 body)

Správne využitie slovných druhov

Slovné druhy typické pre daný slohový postup a útvar/žáner.

Morfologická správnosť jazykových prostriedkov

Správne väzby sloviac, správne pádové koncovky a pod.

Syntaktická správnosť jazykových prostriedkov

Správne postavenia prívlastkov, slovosled a pod.

Rôznorodosť, variabilnosť

Rôznorodé syntaktické prostriedky i slovné druhy.

Neopakovanie slov. Šírka slovnej zásoby.

Rozprávanie – použitie častíc, citosloviac. Úvaha – umelecké prostriedky. Výklad – vedeckosť jazyka, pravdivosť uvedených faktov. Opis – primeranosť jazyka – prirovnania, neutrálnosť.

Pravopis (max. 4 body)

4 body

0 – 4 chyby

3 body

5 – 8 chýb

2 body

9 – 12 chýb

1 bod

13 – 16 chýb

0 bodov

17 a viac chýb

Ak je v texte napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. (Např.: Rýchly chlapec mal rýchly krok. = 1 chyba) Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte. Všetky chyby majú rovnakú hodnotu. Javy, ktoré sa žiaci ešte neučili, sa nezarátavajú do chýb.

Štýl (max. 4 body)

Správna štylizácia viet

Zrozumiteľnosť textu ako celku.

Tvorivosť

Tvorivá lexika.

Pútavosť

Podanie zaujímavou, nezvyčajnou formou, ktorá vyvoláva v čitateľovi zvedavosť.

Celkový dojem (max. 4 body)

Celkové vyznenie práce po jej prvom prečítaní.

Práca by nemala obsahovať

Nelogické názory, protispoločenské postoje, protihumánne a neetické názory, názory propagujúce poškodzovanie ľudského zdravia, iné.

Hodnotiaca stupnica

DIKÁTY

Známka

1

Chyby v diktáte

0 – 1 chyba

2

2 – 3 chyby

3

4 – 7 chýb

4

8 – 10 chýb

5

11 a viac chýb

PÍSMONÉ PRÁCE

Známka

1

2

3

4

5

Body

28 – 26 bodov

25 – 21 bodov

20 – 14 bodov

13 – 9 bodov

8 – 0 bodov

Poznámka:

- Rovnaké chyby v tom istom slove sa pokladajú za 1 chybu. Napr.: Rýchly chlapec mal rýchly krok. = 1 chyba
- Ak je v texte napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte.
- Všetky chyby majú rovnakú hodnotu. Javy, ktoré sa žiaci ešte neučili, sa nezarátavajú do chýb.

Obsahový vzdelávací štandard pre 2. stupeň základnej školy

1. – 4. ročník gymnázií s osemročným vzdelávacím programom

Slovenský jazyk a literatúra

Časť: slovenský jazyk

Poznámka:

- označuje pojem, ktorý bude zavedený až v nasledujúcich ročníkoch.
- ✓ označuje pojem, ktorý sa zavádza v danom ročníku.
- ☞ označuje pojem, ktorý bol už zavedený a ďalej sa s ním pracuje.

Tučné písmo – pojmy už boli zavedené na 1. stupni.

Úvod

Obsahový vzdelávací štandard vymedzuje súbor *jazykovedných termínov*, ktoré v časovom úseku vymedzenom týmto vzdelávacím štandardom musia byť **povinne zaradené** do obsahu vzdelávania na každej škole tohto typu v Slovenskej republike.

Súbor jazykovedných termínov obsahuje aj všetky jazykovedné pojmy, ktoré boli štandardizované pre 1. stupeň základnej školy (sú zvýraznené osobitným typom písma). Tieto pojmy sú už trvalou zložkou obsahu vzdelávania, a preto sa pri nich neuvádza nijaká časová hranica na zaradenie do obsahu vyučovania na 2. stupni. Sú len informáciou pre učiteľov tohto stupňa základnej školy.

Zvuková rovina jazyka a pravopis	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
abeceda	☞	☞	☞	☞	☞
písmená: malé, veľké, písané, tlačené	☞	☞	☞	☞	☞
hlásky, slabiky, slová	☞	☞	☞	☞	☞
delenie hlások: samohlásky – spoluhlásky – dvojhásky	☞	☞	☞	☞	☞
samohlásky: krátke – dlhé	☞	☞	☞	☞	☞

spoluhlásky:	👍	👍	👍	👍	👍
tvrdé – mäkké					
dĺžeň, mäkčeň,	👍	👍	👍	👍	👍
vokáň					
bodka, otáznik,	👍	👍	👍	👍	👍
výkričník,					
čiarka, zátvorka,					
dvobjodka					
spojovník,	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
pomlčka					
melódia vety	👍	👍	👍	👍	👍
(oznamovacia,					
opytovacia,					
rozkazovacia,					
zvolacia, želacia)					
pravopis	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
bodkočiarka	👍	👍	👍	👍	👍
úvodzovky	👍	👍	👍	👍	👍
priama reč,	👍	✓	👍	👍	👍
uvádzacia veta					
slabikotvorné	👍	👍	👍	👍	👍
hlásky -l, -ĺ, -r, -r'					
výslovnosť	👍	👍	👍	👍	👍
splývavá/viazaná	✓	👍	👍	👍	👍
výslovnosť					
výslovnosť a	👍	👍	👍	👍	👍
výskyt ä					
výslovnosť slabík	☐☐	👍	✓	👍	👍
de/di, te/ti, ne/ni,					
le/li v cudzích					
slovách					
spodobovanie	👍	👍	👍	👍	👍
znelé – neznelé;	✓	👍	👍	👍	👍
znelé nepárové					
(zvučné)					
spoluhlásky					
obojaké	👍	👍	👍	👍	👍
spoluhlásky					
vybrané slová	👍	👍	👍	👍	👍
rozdeľovanie	👍	👍	👍	👍	👍
slov na slabiky					
rozdeľovanie	👍	👍	👍	👍	👍
predponových					
slov					
slabičné a	👍	👍	👍	👍	👍
neslabičné					
predpony					
prestávka, sila	✓	👍	👍	👍	👍
hlasu, tempo					
hlavný slovný	✓	👍	👍	👍	👍
prízvuk					
dôraz	✓	👍	👍	👍	👍
vsuvka, oslovenie	☐☐	☐☐	☐☐	✓	👍
prístavok	☐☐	☐☐	☐☐	✓	👍
pravidlo o	👍	👍	👍	👍	👍
rytmickom					
krátení					
interpunkčné	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
znamienka					

Významová/lexikálna rovina	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
slovo	☺	☺	☺	☺	☺
slovná zásoba	✓	☺	☺	☺	☺
spisovný jazyk – nárečia	✓	☺	☺	☺	☺
spisovné slová – nespisovné slová	☐☐	☐	✓	☺	☺
slangové slová	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
nárečové slová	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová	☐☐	✓	☺	☺	☺
domáce slová – slová cudzieho pôvodu	☐☐	☐	✓	☺	☺
nové slová	☐☐	☐	✓	☺	☺
zastarané slová, historizmy, archaizmy	☐☐	☐	✓	☺	☺
odborné slová	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
jednovýznamové a viacvýznamové slová	✓	☺	☺	☺	☺
synonymá	☺	☺	☺	☺	☺
antonymá	☺	☺	☺	☺	☺
slovníky	☺	☺	☺	☺	☺
pravopisný, synonymický	☺	☺	☺	☺	☺
výkladový, cudzích slov	☐☐	✓	☺	☺	☺
frazeologický	☺	☺	☺	☺	☺
tvorenie slov odvodzovaním	☐☐	✓	☺	☺	☺
predpona	☺	☺	☺	☺	☺
prípona	☐☐	✓	☺	☺	☺
slovtvorný základ	☐☐	✓	☺	☺	☺
základové slovo	☐☐	✓	☺	☺	☺
odvodené slovo	☺	✓	☺	☺	☺
tvorenie slov skladaním	☐☐	✓	☺	☺	☺
zložené slová	☐☐	✓	☺	☺	☺
spôsoby obohacovania slovnej zásoby	☐☐	☐☐	☐	✓	☺
tvorenie slov preberanie slov	☐☐	☐	☐☐	✓	☺
skratky	☐☐	☐	✓	☺	☺
nepriame pomenovania (metafora)	☐☐	☐☐	☐	✓	☺
jednoslovné a viacslovné pomenovania (združené pomenovania)	☐☐	☐☐	☐	✓	☺
ustálené slovné spojenie/frazeologizmus	☺	☺	☺	✓	☺
príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie	✓	☺	☺	☺	☺
slovná zásoba – systematizácia	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓

Tvarová/morfologická rovina jazyka	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
skloňovanie	☺	☺	☺	☺	☺
pád – pádové otázky	☺	☺	☺	☺	☺
podstatné mená	☺	✓	☺	☺	☺
ohybný slovný druh	☐☐	✓	☺	☺	☺
všeobecné – vlastné	☺	☺	☺	☺	☺
konkrétne – abstraktné	☐☐	✓	☺	☺	☺
životné – neživotné	✓	☺	☺	☺	☺
rod	☺	☺	☺	☺	☺
mužský, ženský, stredný	☺	☺	☺	☺	☺
číslo	☺	☺	☺	☺	☺
jednotné, množné	☺	☺	☺	☺	☺
pád	☺	☺	☺	☺	☺
nominatív, genitív, datív, akuzatív, lokál, inštrumentál	☺	☺	☺	☺	☺
vokatív	☐☐	✓	☺	☺	☺
vzor	✓	☺	☺	☺	☺
chlap, hrdina dub, stroj	✓	☺	☺	☺	☺
žena, ulica, dlaň, kosť	✓	☺	☺	☺	☺
mesto, srdce, vysvedčenie, dievča	✓	☺	☺	☺	☺
pomnožné	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
rod pomnožných podstatných mien	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
podstatné mená mužského rodu	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
zvieracie	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
neživotné zakončené na -r, -l	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
cudzie nesklonné podstatné mená	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
skloňovanie podstatného mena	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
pani					
prídavné mená	✓	☺	☺	☺	☺
ohybný slovný druh	✓	☺	☺	☺	☺
akostné	✓	☺	☺	☺	☺
stupňovanie	✓	☺	☺	☺	☺
vzťahové	✓	☺	☺	☺	☺
privlastňovacie	☐☐	✓	☺	☺	☺
privlastňovacie: druhové	☐☐	✓	☺	☺	☺
rod, číslo, pád	☺	☺	☺	☺	☺
vzor	✓	☺	☺	☺	☺
pekný, cudzí	☺	☺	☺	☺	☺
pávi	☐☐	✓	☺	☺	☺
matkin, otcov	☐☐	✓	☺	☺	☺

Tvarová/morfologická rovina jazyka	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
zámená	☺	☺	☺	✓	☺
ohybný slovný druh	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
skloňovanie	☐☐	✓	☐☐	✓	☺
základný tvar	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
rod, číslo, pád	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
delenie zámen	☺	☺	☺	✓	☺
osobné – základné, privlastňovacie	☺	☺	☺	☺	☺
opytovacie	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
ukazovacie	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
číslovky	☺	☺	✓	☺	☺
ohybný slovný druh	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
skloňovanie	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
rod, číslo, pád	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
delenie čísloviek	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
určité	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
neurčité	☐☐	☐☐	✓	☺	☺

základné	☺	☺	☺	☺	☺
radové	☺	☺	☺	☺	☺
násobné	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
slovesá	☺	✓	☺	☺	☺
ohybný slovný druh	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
tykanie/vykanie	☺	☺	☺	☺	☺
časovanie	☺	☺	☺	☺	☺
osoba 1., 2., 3.	☺	☺	☺	☺	☺
číslo	☺	☺	☺	☺	☺
čas	☺	☺	☺	☺	☺
minulý, prítomný, budúci	☺	☺	☺	☺	☺
zvrätne, nezvrätne	☐☐	✓	☺	☺	☺
neurčitok	☺	☺	☺	☺	☺
sloveso byť	☺	☺	☺	☺	☺
jednoduchý a zložený tvar	☐☐	☺	✓	☺	☺
plnovýznamové – neplnovýznamové	☐☐	✓	☺	☺	☺
spôsob	☐☐	✓	☺	☺	☺
oznamovací, rozkazovací, podmienovací	☐☐	✓	☺	☺	☺
vid	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
dokonavý, nedokonavý	☐☐	☐☐	✓	☺	☺

Tvarová/morfologická rovina jazyka	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník	
príslovky	☺	✓	☺	☺	☺	
neohybný slovný druh	☐☐	✓	☺	☺	☺	
druhy prísloviok	☐☐	✓	☺	☺	☺	
miesta, času, spôsobu, príčiny	☐☐	✓	☺	☺	☺	
stupňovanie prísloviok	☐☐	✓	☺	☺	☺	
predložky	☺	✓	☺	☺	☺	
neohybný slovný druh	☐☐	✓	☺	☺	☺	
väzba s pádom	✓	☺	☺	☺	☺	
vokalizácia	☐☐	✓	☺	☺	☺	
spojky	☐☐	☐☐	✓	☺	☺	
neohybný slovný druh	☐☐	☐	✓	☺	☺	
častice	neohybný slovný druh	☐☐	☐	☐	✓	☺
citoslovčia	☐☐	✓	☺	☺	☺	
neohybný slovný druh	☐☐	✓	☺	☺	☺	

Syntaktická/skladobná

rovina	5. roč.	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.
veta	☺	☺	☺	☺	☺
jednoduchá veta	☺	☺	☺	☺	☺
holá	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
rozvitá	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
rozvitá s viacnásobným vetným členom	☐☐	☐	✓	☺	☺
vety podľa obsahu	☺	☺	☺	☺	☺
oznamovacia	☺	☺	☺	☺	☺
opytovacia	☺	☺	☺	☺	☺
rozkazovacia	☺	☺	☺	☺	☺
želacia	☺	☺	☺	☺	☺
zvolacia	☺	☺	☺	☺	☺
slovosled	✓	☺	☺	☺	☺
hlavné vetné členy	☐☐	✓	☺	☺	☺
podmet	☐☐	✓	☺	☺	☺
vyjadrený	☐☐	✓	☺	☺	☺
nevyjadrený	☐☐	✓	☺	☺	☺

prísudok	☐ ☐	☒	☐	☐	☐
slovesný	☐ ☐	☒	☐	☐	☐
neslovesný; slovesno-menný	☐ ☐	☒	☐	☐	☐
vetný základ	☐ ☐	☐ ☐	☒	☐	☐
vedľajšie vetné členy	☐ ☐	☐	☒	☐	☐
predmet	☐ ☐	☐	☒	☐	☐
príslovkové určenie	☐ ☐	☐	☒	☐	☐
miesta	☐ ☐	☐	☒	☐	☐
času	☐ ☐	☐	☒	☐	☐
spôsobu	☐ ☐	☐	☒	☐	☐
príčiny	☐ ☐	☐	☒	☐	☐
prívlastok	☐ ☐	☐	☐	☒	☐
zhodný	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☒	☐
nezhodný	☐ ☐	☐	☐	☒	☐
prístavok	☐ ☐	☐	☐	☒	☐
zhoda	☐ ☐	☒	☐	☐	☐
vetné sklady	☐ ☐	☒	☐	☐	☐
prisudzovací	☐ ☐	☒	☐	☐	☐
jednočlenná veta	☐ ☐	☐ ☐	☒	☐	☐
slovesná	☐ ☐	☐ ☐	☒	☐	☐
neslovesná	☐ ☐	☐ ☐	☒	☐	☐
dvojčlenná	☐ ☐	☒	☐	☐	☐
úplná	☐ ☐	☒	☐	☐	☐
neúplná	☐ ☐	☒	☐	☐	☐
jednoduché súvetie	☐ ☐	☐	☐	☒	☐
zápor v slovenčine	☐ ☐	☐	☐	☐ ☐	☒
súdržnosť textu	☐ ☐	☐	☐	☐	☒
interpunkcia	☐ ☐	☐	☐	☒	☐

Sloh	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
pozdrav	☐	☐	☐	☐	☐
oslovenie	☐	☐	☐	☐	☐
predstavenie sa	☐	☐	☐	☐	☐
privítanie	☐	☐	☐	☐	☐
rozlúčenie	☐	☐	☐	☐	☐
prosba/želanie	☐	☐	☐	☐	☐
pod'akovanie	☐	☐	☐	☐	☐
ospravedlnenie – ústne	☐	☐	☐	☐	☐
ospravedlnenie s vysvetlením	☐	☐	☐	☐	☐
vyjadriť	☐	☐	☐	☐	☐
súhlas/nesúhlas	☐	☐	☐	☐	☐
blahoželanie – ústne/písomne	☐	☐	☐	☐	☐
adresa	☐	☐	☐	☐	☐
adresa odosielateľa	☐	☐	☐	☐	☐
adresát	☐	☐	☐	☐	☐
pohľadnica	☐	☐	☐	☐	☐
súkromný list – ústne/písomne	☐	☐	☐	☐	☐
tvorba otázok (žiadosť o informáciu)	☐	☐	☐	☐	☐
rozhovor	☐	☐	☐	☐	☐
začiatok a koniec telefonického rozhovoru	☐	☐	☐	☐	☐
osnova	☐	☐	☐	☐	☐
nápis	☐	☐	☐	☐	☐
nadpis	☐	☐	☐	☐	☐
odsek	☐	☐	☐	☐	☐

rozprávanie – ústne	☺	☺	☺	☺	☺
jednoduché rozprávanie – ústne/písomne	☺	☺	☺	☺	☺
úvod, jadro, záver	☺	☺	☺	☺	☺
časová postupnosť v rozprávaní	☺	☺	☺	☺	☺
rozprávanie s prvkami opisu – ústne/písomne	✓	☺	☺	☺	☺
rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) ústne a písomne	☐☐	✓	☺	☺	☺
vnútorná kompozícia	☐☐	✓	☺	☺	☺
úvod	☐☐	✓	☺	☺	☺
zápleтка	☐☐	✓	☺	☺	☺
vyvrcholenie	☐☐	✓	☺	☺	☺
obrat	☐☐	✓	☺	☺	☺
rozuzlenie	☐☐	✓	☺	☺	☺
opis – ústne/písomne	☺	☺	☺	☺	☺
predmetu	☺	☺	☺	☺	☺
obrázka/ilustrácie	☺	☺	☺	☺	☺
osoby	☺	☺	☺	☺	☺
pracovného postupu	✓	☺	☺	☺	☺
statický opis	☐☐	✓	☺	☺	☺
dynamický opis	☐☐	✓	☺	☺	☺
umelecký opis	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
odborný opis	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
charakteristika	☐☐	✓	✓	☺	☺

Sloh	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
umelecký a vecný text	☺	☺	☺	☺	☺
krátke správy	☺	☺	☺	☺	☺
SMS, e-mail	☺	☺	☺	☺	☺
oznámenie	☺	☺	☺	☺	☺
správa	☺	☺	☺	☺	☺
pozvánka	☺	☺	☺	☺	☺
plagát	☺	☺	☺	☺	☺
vizitka	☺	☺	☺	☺	☺
klúčové slová	☺	☺	☺	☺	☺
poznámky/konspekt	☺	☺	☺	☺	☺
výťah	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
koncept	☺	☺	☺	☺	☺
reprodukcia ústna	☺	☺	☺	☺	☺
inzerát	☺	☺	☺	☺	☺
reklama	☺	☺	☺	☺	☺
rétorika	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
artikulácia	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
síla hlasu	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
gestikulácia	☐☐	✓	☺	☺	☺
mimika	☐☐	✓	☺	☺	☺
postoj	☐☐	✓	☺	☺	☺
cieľný rozhovor (interview)	✓	☺	☺	☺	☺
hlavná myšlienka	✓	☺	☺	☺	☺

téma	✓	☞	☞	☞	☞
pointa	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
prihláška	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☞
úradný list	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
úradný/štruktúrovaný životopis	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☞
slávnostný príhovor (prívet)	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
slávnostný prejav	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☞
jazykové štýly	☐☐	☐☐	☐	☐	✓
náučný štýl	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
administratívny štýl	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
publicistický štýl	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
rečnícky štýl	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
hovorový štýl	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
umelecký štýl	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓

Sloh	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
slohové postupy	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
informačný	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
rozprávací	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
opisný	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
výkladový	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
úvaha	☐☐	☐☐	☐	☐☐	✓
výklad	☐☐	☐☐	☐	☐☐	✓
diskusia	✓	☞	☞	☞	☞
argument, dokazovanie	☐☐	✓	☞	☞	☞
protiargument	☐☐	✓	☞	☞	☞
dôkaz	☐☐	✓	☞	☞	☞
debata	✓	☞	☞	☞	☞
názor	☞	☞	☞	☞	☞
odosielateľ/vysielateľ	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
prijímateľ	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
komunikačná situácia	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
efektívna	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
komunikácia					
asertívna	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
komunikácia					
dialóg	☐☐	✓	☞	☞	☞
projekt	☐☐	✓	☞	☞	☞
tabuľka	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
názov, hlavička, riadok, stĺpec	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
graf	☐☐	☐☐	✓	☞	☞

Jazykoveda a národný jazyk	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
národný jazyk	☐☐	☐☐	☐	☐	✓
spisovný jazyk	☐☐	☐☐	☐	☐	✓
nárečia	☐☐	☐☐	☐	☐	✓
jazykoveda	☐☐	☐☐	☐	☐	✓
náuka o zvukovej rovine jazyka	☐☐	☐☐	☐	☐	✓
náuka o významovej/lexikálnej rovine jazyka	☐☐	☐☐	☐	☐	✓
náuka o tvarovej/morfologickej rovine jazyka	☐☐	☐☐	☐	☐	✓

náuka o skladobnej/syntaktickej rovine jazyka

**Obsahový vzdelávací štandard pre 2. stupeň základnej školy
1.– 4. ročník gymnázií s osemročným vzdelávacím štúdiom**

Slovenský jazyk a literatúra

Časť: literárna výchova

Poznámka:

- označuje pojem, ktorý bude zavedený až v nasledujúcich ročníkoch.
- označuje pojem, ktorý sa zavádza v danom ročníku.
- označuje pojem, ktorý bol už zavedený a ďalej sa s ním pracuje.

Tučné písmo – pojmy už boli zavedené na 1. stupni.

Úvod

Obsahový vzdelávací štandard vymedzuje sústavu *poznávacích a čitateľských kompetencií* a súbor *literárnovedných termínov*, ktoré v časovom úseku vymedzenom týmito vzdelávacími štandardmi musia byť *povinne zaradené* do obsahu vzdelávania na každej škole tohto typu v Slovenskej republike.

Súbor literárnovedných termínov obsahuje aj všetky literárnoteoretické pojmy, ktoré boli štandardizované pre 1. stupeň základnej školy (sú zvýraznené osobitným typom písma). Sú už trvalou zložkou obsahu vzdelávania, a preto sa pri nich neuvádza nijaká časová hranica, na zaradenie do obsahu vyučovania na 2. stupni. Sú len informáciou pre učiteľov tohto stupňa základnej školy.

Všeobecné pojmy	5.	6.	7.	8.	9.
autor – spisovateľ – poslucháč čitateľ – divák	☒	☒	☒	☒	☒
herec	☒	☒	☒	☒	☒
režisér	☒	☒	☒	☒	☒
scenárista	☒	☒	☒	☒	☒
dramaturg	☒	☒	☒	☒	☒
kniha	☒	☒	☒	☒	☒
knižnica	☒	☒	☒	☒	☒
časopis	☒	☒	☒	☒	☒
noviny	☒	☒	☒	☒	☒
rozhlas	☒	☒	☒	☒	☒
televízia	☒	☒	☒	☒	☒
film	☒	☒	☒	☒	☒
text	☒	☒	☒	☒	☒
ilustrácia	☒	☒	☒	☒	☒
scenár	☒	☒	☒	☒	☒
poézia	☒	☒	☒	☒	☒
próza	☒	☒	☒	☒	☒
divadelná hra	☒	☒	☒	☒	☒
bábkové divadlo	☒	☒	☒	☒	☒
bábka	☒	☒	☒	☒	☒
literatúra pre deti	☒	☒	☒	☒	☒
náučná literatúra	☒	☒	☒	☒	☒
encyklopédia	☒	☒	☒	☒	☒
umelecká literatúra	☐	☐	☒	☒	☒
dobrodružná literatúra	☐	☒	☒	☒	☒
literatúra faktu	☐	☐	☐	☒	☒
vedecko-	☐	☐	☐	☒	☒

fantastická literatúra	☐	☐	☐	✓	☞
vedecko-populárna literatúra	☐	☐	☐		
humor	☐	✓	☞	☞	☞
Literárne druhy	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
epika	☐	☐	☐	✓	☞
dráma	☐	☐	☐	☐	✓
lyrika	☐	☐	☐	✓	☞
prírodná lyrika	☐	☐	☐	✓	☞
ľúbostná lyrika	☐	☐	☐	✓	☞
spoločenská lyrika	☐	☐	☐	☐	✓
reflexívna lyrika	☐	☐	☐	☐	✓
Literárne žánre	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
komiks	☞	☞	☞	☞	☞
bájka	☞	✓	☞	☞	☞
báseň	☞	✓	☞	☞	☞
pieseň	✓	☞	☞	☞	☞
ľudová pieseň	☞	☞	☞	☞	☞
populárna pieseň	☐	✓	☞	☞	☞
hádanka	☞	☞	☞	☞	☞
vyčítanka	☞	☞	☞	☞	☞
príslovie	☞	✓	☞	☞	☞
porekadlo	☞	✓	☞	☞	☞
pranostika	☞	✓	☞	☞	☞
rozprávka ľudová	☞	☞	☞	☞	☞
rozprávka autorská	☞	☞	☞	☞	☞
rozprávka televízna	✓	☞	☞	☞	☞
rozprávka filmová	✓	☞	☞	☞	☞
rozprávka rozhlasová hra	☐	☐	✓	☞	☞
báj	☐	✓	☞	☞	☞
legenda	✓	☞	☞	☞	☞
poviedka	☐	✓	☞	☞	☞
modlitba	☐	☐	☐	✓	☞
román	☐	☐	☐	✓	☞
detektívny román	☐	☐	☐	✓	☞
dobrodružný román	☐	☐	☐	✓	☞
biografický román	☐	☐	☐	✓	☞
historický román	☐	☐	☐	✓	☞
dievčenský román	☐	☐	☐	✓	☞
román vo forme denníka	☐	☐	☐	✓	☞
povešť ľudová	☞	☞	☞	☞	☞
autorská povesť	✓	☞	☞	☞	☞
balada	☐	✓	☞	☞	☞
anekdota	☐	✓	☞	☞	☞
aforizmus	☐	☐	☐	☐	✓
tragédia	☐	☐	☐	☐	✓
komédia	☐	☐	☐	☐	✓
činohra	☐	☐	☐	☐	✓

Štruktúra diela	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
dej	☺	☺	☺	☺	☺
hlavná myšlienka	☺	☺	☺	☺	☺
téma	✓	☺	☺	☺	☺
literárna postava	☺	☺	☺	☺	☺
hlavná literárna postava	☺	☺	☺	☺	☺
vedľajšia literárna postava	☺	☺	☺	☺	☺
rozprávač	✓	☺	☺	☺	☺
spôsob rozprávania ja-rozprávania – on-rozprávania	☐☐	✓	☺	☺	☺
kompozícia literárneho diela	☐☐	✓	☺	☺	☺
vonkajšia kompozícia literárneho diela	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
nadpis	☺	☺	☺	☺	☺
odsek	☺	☺	☺	☺	☺
kapitola	☺	☺	☺	☺	☺
diel	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
verš	☺	☺	☺	☺	☺
strofa	☺	☺	☺	☺	☺
dejstvo	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
vnútorná kompozícia literárneho diela	☐☐	✓	☺	☺	☺
úvod	☐☐	✓	☺	☺	☺
zápletk	☐☐	✓	☺	☺	☺
vyvrcholenie	☐☐	✓	☺	☺	☺
obrat	☐☐	✓	☺	☺	☺
rozuzlenie	☐☐	✓	☺	☺	☺

Štylizácia textu	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
dialóg	✓	☺	☺	☺	☺
monológ	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
prirovnanie	☺	☺	☺	☺	☺
zdrobnenina	☺	☺	☺	☺	☺
personifikácia/zosobnenie	✓	☺	☺	☺	☺
metafora	☐☐	☐☐	☺	✓	☺
epiteton	✓	☺	☺	☺	☺
básnická otázka	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
nonsens	✓	☺	☺	☺	☺

Metrika	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
rým	☺	☺	☺	☺	☺
združený	☐☐	✓	☺	☺	☺
striedavý	☐☐	✓	☺	☺	☺
obkročný	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
prerývaný	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
rytmus	✓	☺	☺	☺	☺
verš	☐☐	✓	☺	☺	☺
voľný verš	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
refrén	✓	☺	☺	☺	☺

Jazyk a komunikácia - Prvý cudzí jazyk – anglický jazyk

ZŠ - 6. ročník 4 hod. týždenne (ŠVP – 3 hod. + ŠkVP – 1 hod. bez navýšenia obsahu)

132 hodín ročne

Vzdelávací štandard z anglického jazyka pre nižšie stredné vzdelávanie, úroveň A2 svojou štruktúrou, obsahom aj rozsahom korešponduje s pôvodným vzdelávacím programom z roku 2008. Zahŕňa výkonový a obsahový štandard, ktorý je východiskom školského vzdelávacieho programu pre príslušný vyučovací predmet a daný stupeň vzdelávania. Zároveň obsahuje odporúčané časti, ktoré dotvárajú plastický obraz o používaní a ovládaní jazyka na úrovni A2.

Úpravy pôvodného dokumentu spočívali v doplnení charakteristiky predmetu a cieľov, precizovaní jednotlivých častí obsahového štandardu a citátov podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. V aktuálnej verzii sa používa namiesto pojmu *sociolingvistická kompetencia* pojem sociolingválna kompetencia, *komunikačné zručnosti* sa uvádzajú ako komunikačné jazykové činnosti a stratégie, *spôsobilosti* v obsahovom štandarde sú označené ako kompetencie.

Požiadavky z výkonového štandardu môžu učitelia konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh a otázok. K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú kompetencie a funkcie jazyka ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Kompetencie a funkcie jazyka sú základom vymedzeného učebného obsahu, to však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Vzdelávací štandard predstavuje rámec pre rozvoj komunikačných jazykových činností a stratégií a ich realizáciu v rôznych komunikačných kontextoch. Zároveň poskytuje priestor na vytváranie množstva komunikačných situácií a podporuje činnostne zameraný prístup. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať. Vzdelávací štandard je programom rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

1 Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet anglický jazyk patrí medzi všeobecnovzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej a profesijnej oblasti života či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj v práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca.

Výučba prvého cudzieho jazyka, t. j. anglického jazyka smeruje k dosiahnutiu komunikačnej úrovne A2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR) na konci nižšieho stredného vzdelávania.

Označenie úrovne A2 je používateľ základného jazyka.

Charakteristika ovládania anglického jazyka na úrovni A2 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie vetám a často používaným výrazom vzťahujúcim sa na oblasti, ktoré sa ho bezprostredne týkajú (napríklad najzákladnejšie informácie o sebe, o rodine, nakupovaní, miestnom zemepise a o zamestnaní). Dokáže komunikovať v jednoduchých a rutinných úlohách vyžadujúcich si jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných záležitostiach. Dokáže jednoduchými slovami opísať svoje rodinné zázemie, bezprostredné okolie a záležitosti v oblastiach nevyhnutných potrieb (SERR, 2013, s. 26).

2 Ciele predmetu

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu anglický jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu anglický jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností,
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom,
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ,
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text,
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

3 Kompetencie

„Používatelia jazyka a učitelia sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam, a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú. Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať“ (SERR, s. 12, 103).

Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiak dokázal:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity,
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržiavaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu,
- tvorivé myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov,
- prosociálne a prospoločenské myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

3.1 Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností (SERR, 2013, s.12).

Žiak dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať,
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať ich pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,

- udržať pozornosť pri prijímaní informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk,
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

3.2 Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné vo vybraných krajinách, kde sa hovorí anglickým jazykom.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- jazykové kompetencie,
- sociolingválne kompetencie,
- pragmatické kompetencie.

3.3 Jazykové kompetencie

Žiak dokáže používať:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- základné vetné modely a komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a skupín niekoľkých slov a výrazov,
- obmedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení, ktoré sa týkajú predvídateľných základných jazykových situácií,
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si dokázal poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa systematicky dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť (upravené SERR, 2013, s. 111 – 119).

3.4 Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- udržať a rozvinúť spoločenskú konverzáciu prostredníctvom najjednoduchších bežných výrazov (upravené SERR, 2013, s. 123).

3.5 Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- usporiadať vety v takom poradí, aby vytvorili koherentný jazykový celok (tematická organizácia, logické usporiadani slov, príčina/následok),
- využívať základné funkcie jazyka s cieľom poskytnúť a vyhľadať faktografické informácie, vyjadriť a zisťovať postoj, vyjadriť presvedčenie, nadviazať kontakt s ľuďmi,
- používať jednoduché spôsoby na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,

používať najčastejšie sa vyskytujúce spojovacie výrazy na prepojenie jednoduchých viet potrebných na vyzhrávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede (upravené SERR, 2013, s. 124 – 132).

4 Výkonový štandard – komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak dosiahnuť na konci každého ročníka. Navrhované delenie výkonových štandardov do ročníkov je iba odporúčané (nie povinné), pričom žiak musí na konci nižšieho stredného vzdelávania dosiahnuť úroveň A 2.

Jazykové činnosti a stratégie sa rozvíjajú väčšinou integrovane, t.j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Výkonový štandard nadväzuje na výkony stanovené pre 5. ročník ZŠ, t.j. na komunikačnú úroveň A1.

Počúvanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka dokáže:

- porozumieť podstate počutého natoľko, aby bol schopný spĺňať konkrétne potreby za predpokladu, že reč je jasne formulovaná a pomaly artikulovaná,
- porozumieť slovným spojeniam a vetám vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,
- porozumieť základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach.
- pochopiť vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú,
- porozumieť základným bodom v rečovom prejave na témy, ktoré sú mu známe.

Čítanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka dokáže:

- porozumieť krátkym jednoduchým textom, ktoré obsahujú veľmi frekventovanú slovnú zásobu,
- rozumieť označeniam a nápisom na verejných miestach,
- pochopiť konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke texty,
- porozumieť jednoduchým osobným listom,
- vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých každodenných materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopiť význam niektorých neznámych slov.

Písomný prejav – výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka dokáže:

- napísať jednoduché osobné listy,
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich najčastejšie sa vyskytujúcimi spojovacími výrazmi,
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa - miesto, škola, rodina, záujmy.

Ústny prejav – výkonový štandard

Ústny prejav – dialóg

Žiak na konci 6. ročníka dokáže:

- komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy,
- zvládnuť krátke spoločenské konverzačné výmeny,
- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na známe a bežné témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení,
- vyjadriť, čo sa mu páči a čo nie,
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť.

Ústny prejav – monológ

Žiak na konci 6. ročníka dokáže:

- opísať každodenné skutočnosti zo svojho prostredia, napríklad ľudí, školu a miesto,
- opísať niečo ako jednoduchý sled myšlienok,
- podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, opísať svoje plány a osobné skúsenosti.

Kompetencie a funkcie jazyka

V rámci 6. až 9. ročníka ZŠ sa v anglickom jazyku rozvíjajú tie kompetencie a funkcie jazyka, ktoré sú špecifikované v časti Obsahový štandard – úroveň A2. Každá kompetencia v obsahovom štandarde sa člení na šesť komponentov, ktoré sú všetky súčasťou komunikačnej kompetencie a bez ktorých sa komunikácia nemôže uskutočňovať. V rámci obsahového štandardu jednotlivé kompetencie na seba nenadväzujú, môžu sa navzájom kombinovať a neustále vytvárať nové komunikačné kontexty.

Kompetencie súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom a písomnom prejave a zahŕňajú reakcie účastníkov komunikácie.

Funkcie sú chápané ako základné časti komunikácie. Žiaci ich musia ovládať, aby sa mohla komunikácia v cudzom jazyku uskutočniť, pričom s niektorými z nich sa stretnú až na vyšších úrovniach.

Interakčné schémy sú časťou, ktorá vyjadruje pragmatické kompetencie, nie je uzavretá a charakterizuje jednotlivé úrovne. Poskytuje učiteľovi základný rámec pre rozvoj komunikačných jazykových činností a stratégií v súlade s príslušnou úrovňou, pričom platí, že čím je úroveň vyššia, tým sa možnosti jazykového prejavu rozširujú.

Jazyková dimenzia dokresľuje uvedené funkcie a jej ovládanie by nemalo byť samostatným cieľom, ale prostriedkom na správne vyjadrenie jednotlivých funkcií jazyka.

Diskurzívna dimenzia opisuje formu realizácie komunikačného kontextu, funkčné štýly a typy textov. Zameriava sa na rozvíjanie schopnosti žiakov usporiadať vety v takom poradí, aby vedeli vytvoriť koherentný jazykový celok a prispôsobili svoj jazykový prejav prijímateľovi. Rozvíjanie **Interkultúrnej dimenzie** umožňuje žiakom, aby sa dokázali prispôsobiť zásadám sociálnej kohézie v cieľových krajinách. Do tejto dimenzie zároveň patria interkultúrne kompetencie, t. j. znalosti a povedomie o rôznych etnických, kultúrnych a sociálnych skupinách, akceptácia ľudí z iných kultúr s ich rozdielnym správaním a hodnotami, schopnosť interpretovať, kriticky vnímať a hodnotiť udalosti, dokumenty a produkty vlastnej kultúry aj iných kultúr.

Časti **Diskurzívna dimenzia** a **Interkultúrna dimenzia** v obsahovom štandarde sú iba **odporúčané** a dotvárajú kontext na využitie funkcií jazyka a interakčných schém. **Diskurzívna dimenzia** a **Interkultúrna dimenzia** sú pre učiteľa východiskom a poskytujú mu priestor, aby ich dopĺňal podľa špecifických potrieb vo svojej škole.

Prehľad spôsobilostí a funkcií stanovených pre úrovne A1 až B2

Tabuľka uvádza prehľad kompetencií a funkcií stanovených pre úrovne A1 až B2. Kompetencie a funkcie relevantné pre komunikačnú úroveň A2 sú zvýraznené.

Kompetencie	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Poďakovať sa a vyjadriť uznanie Rozlúčiť sa
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Potvrdiť a trvať na niečom Začleniť informáciu Odpovedať na požiadavky
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť Opraviť
4. Vyjadriť názor	Vyjadriť názor Vyjadriť súhlas Vyjadriť nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupne istoty
5. Vyjadriť vôľu	Vyjadriť želania Vyjadriť plány
6. Vyjadriť schopnosť	Vyjadriť vedomosti Vyjadriť neznalosť Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vyjadriť pocity	Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť súcitiť Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať sa Zistiť spokojnosť/nespokojnosť
9. Predstaviť záľuby a vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vyjadriť, čo uprednostňujem
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Vyjadriť hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, zlú náladu niekoho iného
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam	Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Žiadať o povolenie a súhlas Dať súhlas Odmietnuť Zakázať Reagovať na zákaz Vyhrážať sa

	Sľúbiť
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností	Obviniť (sa), priznať (sa) Ospravedlniť (sa) Odmietnuť/ poprieť obvinenie Vyčítať/Kritizovať
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/ niečo neprekvapilo/-lo Vyjadriť nezáujem
14. Dať ponuku a reagovať na ňu	Žiadať niekoho o niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili Ponúknuť pomoc Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiat' v budúcnosti	Varovať pred niekým/niečím Poradiť Povzbudiť Vyjadriť želanie
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	Spomenúť si na niečo/nieкого Vyjadriť, že som na niečo/nieкого zabudol Pripomenúť niekomu niečo Kondolovať Blahoželať
17. Reagovať pri prvom stretnutí	Predstaviť nieкого Predstaviť sa Reagovať na predstavenie nieкого Privítať Predniesť prípitok
18. Korešpondovať	Začať list Rozvinúť obsah listu Ukončiť list
19. Telefonovať	Začať rozhovor Udržiavať rozhovor Ukončiť rozhovor
20. Komunikovať	Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	Uviesť tému, hlavnú myšlienku Oboznámiť s obsahom a osnovou Rozviesť tému a hlavnú myšlienku Prejsť z jedného bodu na iný Ukončiť výklad
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	Zdôrazniť, dať do pozornosti Odbočiť od témy Vrátiť sa k pôvodnej téme

Uviest' príklad
Citovať
Parafrázovať

23. Zúčastniť sa diskusie/ Argumentovať

Navrhnuť novú tému/bod diskusie
Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie
Vrátiť sa k téme/k bodu diskusie

24. Uistiť sa, že slová/ výklad/ argument boli pochopené

Uistiť sa, že účastník komunikácie pochopil moje vyjadrenia
Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané
Požiadat' o pomoc pri vyjadrení slova/slovného spojenia
Nahradiť zabudnuté/neznáme slovo
Hľadať slovo/slovné spojenie
Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru

25. Porozprávať príbeh

Rozprávať
Začať príbeh, historku, anekdotu
Zhrnúť

Prehľad výskytu kompetencií na jednotlivých úrovniach SERR

Kompetencie	Úroveň A1	Úroveň A2	Úroveň B1	Úroveň B2
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou				
2. Vypočuť si a podať informácie				
3. Vybrať si z ponúkaných možností				
4. Vyjadriť názor				
5. Vyjadriť vôľu				
6. Vyjadriť schopnosť				
7. Vyjadriť pocity				
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne				
9. Predstaviť záľuby a vkus				
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii				
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam				
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinnosti				
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť				

14. Dať ponuku a reagovať na ňu				
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti				
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti				
17. Reagovať pri prvom stretnutí				
18. Korešpondovať				
19. Telefonovať				
20. Komunikovať				
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu				
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu				
23. Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať				
24. Uistiť sa, že slová/výklad/argument boli pochopené				
25. Porozprávať príbeh				

5 Obsahový štandard

Obsahový štandard pre komunikačnú úroveň A2 pozostáva z kompetencií, ktoré sú bližšie špecifikované funkciami jazyka. Obsahový štandard je koncipovaný tak, aby nadväzoval na kompetencie žiakov, ktorí sa učia anglický jazyk od primárneho vzdelávania a dosiahli úroveň A1. Všetky vymedzené kompetencie a funkcie jazyka sú povinnou súčasťou obsahového štandardu. Obsahový štandard je vymedzený úrovňovo/ročníkovo, jednotlivé kompetencie a funkcie jazyka sa môžu kombinovať a rozvíjať v ľubovoľnom poradí. Navrhované delenie obsahových štandardov do ročníkov je iba odporúčané (nie povinné), pričom žiak musí na konci nižšieho stredného vzdelávania dosiahnuť úroveň A 2.

Ďalšou povinnou súčasťou obsahového štandardu je Jazyková dimenzia, ktorá je špecifikovaná príkladmi použitia daného javu v časti Interakčné schémy. Javy, ktoré si žiak osvojil pri určitej kompetencii, používa aj v rámci iných kompetencií vymedzených v tomto obsahovom štandarde.

Časti Diskurzívna dimenzia a Interkultúrna dimenzia v obsahovom štandarde sú nepovinné a dotvárajú kontext na rozvíjanie kompetencií a využívanie funkcií jazyka.

Odporúčané rozdelenie kompetencií z obsahového štandardu do ročníkov:

Ročník	Čísla kompetencií
6. ročník	1, 2, 3, 4, 5, 17,18, 19
7. ročník	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 17, 18, 19
8. ročník	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
9. ročník	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 25

COMPETENCE 1: « RELATING WITH OTHERS IN A COMMUNICATIVE SITUATION »

LEVEL A2

Kompetencia č. 1: „Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou“ Úroveň A2	Kompetencie Relating with others in a communicative situation Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Funkcie Getting someone's attention Upútať pozornosť	Interakčné schémy Can I help you? What's the matter? Beautiful day, isn't it?	Jazyková dimenzia Slovosled vo vetách v prítomnom a minulom jednoduchom čase, tvorba otázky, odpovede, záporu. Krátka prídavná otázka so slovesom <i>to be</i> . Zdvorilá otázka so slovesom <i>can</i> .	Diskurzívna dimenzia Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - neverbálna komunikácia s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: úryvky a dramatizácie rozprávok, riekanky, pesničky, básničky, komiksy a pod.	Interkultúrna dimenzia Pravidlá slušnosti v komunikácii. Interkultúrne rozdiely pri nadviazaní rozhovoru a neverbálnej komunikácii.
Greeting sb Pozdraviť				Hello. How's your day. Good to see you.		
Responding to a greeting Odpovedať na pozdrav				Great, thanks. What about you?		
Expressing thanks and appreciation Poďakovať sa a vyjadriť uznanie				Many thanks! Thank you so much. Thank you very much.		
Parting Rozlúčiť sa				It was lovely to see you. Thanks. The same to you. I'll be in touch. Take care.		

COMPETENCE 2: « LISTENING TO AND GIVING INFORMATION » LEVEL A2

Kompetencia č. 2: „Vypočuť si a podať informácie“ Úroveň A2 Kompetencie Listening to and giving information <i>Vypočuť si a podať informácie</i>	Funkcie <i>Informovať sa</i>	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Asking for information <i>Informovať sa</i>	Whose luggage is this? Have you got a bigger one? What is 6 plus 4?	Časovanie plnovýznamových slovies v jednoduchom prítomnom čase, tvorba otázky, odpovede a záporu. Opytovacie zámeno <i>whose</i> . Číslovky nad 100. Počtové výrazy <i>plus, minus, times, multiplied by, divided by</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - jednoduchý dialóg, - monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: krátke interview, jednoduché správy, inzeráty, krátke oznámenia, opisy, jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávky, komiksy, poznámky a odkazy, letáky a pod.	Špecifiká komunikácie pri využívaní základných služieb (pošta, informačná kancelária a pod.) a v masmédiách.
Confirming and insisting on sth <i>Potvrdiť a trvať na niečom</i>			Sure. 36 divided by 12 equals 3, not 4.		
Classifying information <i>Začleniť informáciu</i>			The capital city of Australia is Canberra. Whose face is in this picture?		
Replying to requests <i>Odpovedať na požiadavky</i>			Yes, of course. No, I am sorry. I'm afraid, I can't.		

COMPETENCE 3: « CHOOSING FROM GIVEN OPTIONS » LEVEL A2

Kompetencia č. 3: „Vybrať si z ponúkaných možností“ Úroveň A2 Kompetencie Choosing from given options <i>Vybrať si z ponúkaných možností</i>	Funkcie <i>Identifikovať</i>	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Identifying <i>Identifikovať</i>	The fastest animal in the world is the cheetah. The next train to Prague leaves at 4.	Budúci dej vyjadrený pomocou <i>will</i> , tvorba otázky, odpovede a záporu. Určitý a neurčitý člen. Tvorba množného čísla nepravidelných podstatných mien.	Komunikačný kontext sa realizuje: - jednoduchý dialóg, - súvislý monológ - komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: rozprávanie, opisy udalostí a	Životný štýl a interkultúrne rozdiely v jednotlivých regiónoch krajín, v mestách a na vidieku.

Describing <i>Opísať</i> Confirming/Refusing <i>Potvrdiť/Odmietnuť</i>	činností, jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, reklamný materiál, jedálny lístok a pod. Put some potatoes in a saucepan and boil them. So I'll meet you at 2 p.m.
---	--

COMPETENCE 4: « EXPRESSING AN OPINION » LEVEL A2

Kompetencia č. 4: „Vyjadriť názor“ Úroveň A2 Kompetencie Expressing an opinion <i>Vyjadriť názor</i>	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Expressing an opinion <i>Vyjadriť názor</i>	Well, the show was really interesting. Her story was really amusing. The food was excellent. I was bored. In my opinion, London is a very beautiful city.	Prídavné mená s koncovkou - <i>ed</i> , - <i>ing</i> . Intenzifikátory <i>very, really,</i> <i>quite, quite so,</i> <i>a bit</i> . Jednoduchý minulý čas, tvorba otázky, odpovede a záporu. Vyjadrenie budúceho deja pomocou <i>will</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: rozprávanie príbehov, opisy udalostí a činností, jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z článkov, poznámky a odkazy, letáky, reklamný materiál a pod.	Špecifiká komunikácie pri vyjadrovaní ospravedlnenia a nesúhlasu.
Expressing agreement <i>Vyjadriť súhlas</i>				I think you're (probably) right. I agree with you. Not a bad idea.	
Expressing disagreement <i>Vyjadriť nesúhlas</i>				I'm afraid I don't agree with you. That can't be true. That's nonsense. No, you're wrong! Are you sure about that?	
Expressing conviction <i>Vyjadriť presvedčenie</i>				I hope you understand.	
Expressing degrees of certainty <i>Vyjadriť stupne istoty</i>				I don't think I'll be at home at seven. Life will be different in 10 years.	

COMPETENCE 5: « EXPRESSING WILLINGNESS » LEVEL A2

Kompetencia č. 5: „Vyjadriť vôľu“ Úroveň A2	Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing willingness <i>Vyjadriť vôľu</i>	Expressing wishes <i>Vyjadriť želania</i>	The flat must have central heating. The room can be very large. The rent must be higher. I enjoy dancing.	Modálne slovesá <i>can, could, may, must</i> . Vyjadrenie budúceho deja pomocou <i>to be going to</i> . Vyjadrenie budúceho deja pomocou <i>will</i> . Vyjadrenie budúceho deja pomocou prítomného prítomného prítomného času.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: jednoduché osobné listy, brožúry, inzeráty, príbehy, opisy udalostí a činností, úryvky z článkov, komiksy, letáky, reklamný materiál a pod.	Kultúrne/interkultúrne špecifiká komunikácie pri frekventovaných témach, ako sú škola, ekológia, predstavy o budúcnosti atď.	
Expressing plans <i>Vyjadriť plány</i>				When are they going to move to Dublin? Donna is flying to London tonight. I think I'll see you tomorrow. She'll definitely have lunch with her boyfriend. I won't be here tomorrow.		

COMPETENCE 6: « EXPRESSING ABILITY » LEVEL A2

Kompetencia č. 6: „Vyjadriť schopnosť“ Úroveň A2	Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing ability <i>Vyjadriť schopnosť</i>	Expressing knowledge <i>Vyjadriť vedomosti</i>	He may know the answer to your question. He never does his homework.	Príslovky frekvencie <i>often, usually, hardly ever, ever</i> . Pozícia prísloviak frekvencie vo vete. Príslovky miesta, spôsobu a času <i>everywhere, quickly, tomorrow</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: stručné komentáre, príbehy, oznámenia, opisy udalostí a činností, jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávky, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, reklamný materiál a pod.	Vyhľadanie a porovnanie informácií o školských systémoch vlastnej a cieľovej krajiny.	

Expressing lack of knowledge
Vyjadriť neznalosť
 Expressing ability to do sth
Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť

I think I don't know the answer.
 They hardly know anything about it.
 Peter can run very quickly.

COMPETENCE 7: « EXPRESSING FEELINGS » LEVEL A2

Kompetencia č. 7: „Vyjadriť pocity“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing feelings <i>Vyjadriť pocity</i>	Expressing joy, happiness, satisfaction <i>Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie</i>	I am happy to hear that. I am glad to know. That would be great. That sounds nice. What a wonderful day! They hope to finish it on time. It's a great pleasure. I go jogging to get fit. It's mine/his.	Samostatné prívlastňovacie zámená <i>mine, yours, his, hers, its, ours, theirs</i> . Vyjadrenie účelu pomocou neurčitku. <i>Sloveso + neurčitok.</i> <i>Sloveso + ing.</i>	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: osobné listy, blahoželania, brožúry, príbehy, opisy udalostí a činností, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, jednoduché oznámenia, krátke žiadosti, poďakovania, pozvánky a pod.	Spôsob komunikácie pri dôležitých udalostiach v živote ľudí, zdieľanie pocitov s iným človekom.
Expressing sadness, dejection <i>Vyjadriť smútok, sklúčenosť</i>			I am upset. How terrible! What a shame!		
Expressing comfort, support and encouragement <i>Utešiť, podporiť, dodať odvahu</i>			No problem. Well done!		

COMPETENCE 8: « EXPRESSING AND RESPONDING TO EXPECTATIONS » LEVEL A2

Kompetencia č. 8: „Vyjadriť očakávania a reagovať na ne“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing and responding to expectations <i>Vyjadriť očakávania a reagovať na ne</i>	Expressing hope <i>Vyjadriť nádej</i>	I hope the weather will be good tomorrow.	Sloveso <i>hope</i> + vyjadrenie <i>budúceho deja</i> . Počítateľné a nepočítateľné podstatné mená. Väzba <i>I'd like to + sloveso</i> . Neurčité zámená <i>some, any, no</i> a ich	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: krátke oznámenia, inzeráty,	Medzilidské vzťahy a vhodnosť výberu komunikačných prostriedkov na vyjadrenie očakávaní, spokojnosti, nespokojnosti.

		zloženiny.	príbehy, opisy udalostí a činností, osobné listy, telefonické rozhovory, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky reklamný materiál a pod.
Expressing disappointment	<i>Vyjadriť sklamanie</i>	What a shame!	
Expressing fear, worry, anxiety	<i>Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť</i>	I'm (so) worried.	
Expressing assurance	<i>Ubezpečiť</i>	He must be there by nine o'clock/at nine o'clock.	
Expressing satisfaction	<i>Vyjadriť spokojnosť</i>	What a lovely sweater!	
Expressing dissatisfaction, complaining	<i>Vyjadriť nespokojnosť, poťažovať sa</i>	What super photos!	
		Excuse me, I'd like to complain about the food.	
		I'm not happy with this.	
		I really must complain about the heating in my room.	
		Somebody stole my bike!	
Ascertaining satisfaction/dissatisfaction	<i>Zistiť spokojnosť/nespokojnosť</i>	What happened?	
		Did you enjoy your meal?	

COMPETENCE 9: « EXPRESSING INTERESTS AND TASTES » LEVEL A2

Kompetencia č. 9: „Predstaviť záľuby a vkus“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Kompetencie Expressing interests and tastes <i>Predstaviť záľuby a vkus</i>	Expressing likes and respects <i>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam</i>	I enjoy/like/love/don't mind sightseeing. He likes to go to the cinema.	Predprítomný čas, tvorba otázky, odpovede a záporu. Pravidelné stupňovanie krátkych a viacslabičných prídavných mien. Jednoduché určujúce vzťažné vety s použitím <i>who, which, that, where</i> . Nepravidelné stupňovanie prídavných mien. Radové číslovky.	Komunikačný kontext sa realizuje: - monológ, - dialóg. Typy textov: súvislé texty opisujúce záľuby alebo postoje voči prostrediu, opisy, osobné listy, jedálne lístky, jednoduché recepty, poznámky, brožúry a prospekty, obaly a nálepky na tovare.	Zásady správania sa v reštaurácii, porovnanie stravovacích zvyklostí.
Expressing dislikes about sb/sth <i>Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád</i>			She hates/dislikes washing up. I don't wear shoes that don't fit well. She has never liked him.		
Expressing preferences <i>Vyjadriť, čo uprednostňujem</i>			It's the best job I've ever had. It's my first choice.		

COMPETENCE 11: « SETTING, STATING, TAKING A STANCE TOWARDS RULES AND OBLIGATIONS » LEVEL A2

Kompetencia č. 11: „Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam“ Úroveň A2Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Setting, stating, taking a stance towards rules and obligations <i>Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam</i>	Expressing a command/prohibition <i>Vyjadriť príkaz/zákaz</i>	Drive carefully. Look at the time – you must hurry!	Tvorenie prísloviak príponou <i>-ly</i> . Slovesá s predložkovými väzbami <i>listen to, look at, smile at</i> . Modálne slovesá <i>might, mustn't, have to, should</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ. Typy textov: informačné tabule, nápisy na verejných priestranstvách, jednoduché osobné listy, krátke formálne listy, brožúry, reklamný materiál.	Zákazy a predpisy - nápisy a obrázky na verejných priestranstvách, v reštauráciách, na autobusových a vlakových staniciach, na letiskách, v parkoch, v múzeách, v galériách, v obchodných domoch atď.
Expressing a moral or social norm <i>Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu</i>				You mustn't cheat. Children should listen to their parents.	
Asking for permission <i>Žiadať o povolenie a súhlas</i>				May/Could/Can I join you?	
Granting permission <i>Dať súhlas</i>				You can take one piece of hand luggage.	
Refusing permission <i>Odmietnuť</i>				No, of course not. No, thanks. No, thanks, not really.	
Making a promise <i>Sľúbiť</i>				I'll help you. I'll call you.	

COMPETENCE 12: « RESPONDING TO BROKEN RULES OR OBLIGATIONS » LEVEL A2

Kompetencia č. 12: „Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností“ Úroveň A2Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Responding to broken rules or obligations <i>Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností</i>	Apologising <i>Ospravedlniť (sa)</i>	I'm afraid I've broken your hairdryer. There's nothing I can do about it, I'm afraid. I'm sorry to hear that. He is sorry, but he won't be able to come.	Opisné tvary <i>to be able to, to have to, to be allowed to</i> . Predprítomný jednoduchý čas, tvorba otázok, odpovede a záporu.	Komunikačný kontext sa realizuje: - jednoduchý dialóg, - monológ. Typy textov: listy, komiksy, databázy, referáty, verejné značenia a nápisy, poznámky.	Rozdielnosti, špecifiká a pravidlá písania formálnych listov v jazyku cieľovej krajiny a slovenskom jazyku za účelom ospravedlnenia, kritiky, reakcie na nedodržanie vopred dohodnutých pravidiel a povinností. Špecifiká písania osobných listov.

COMPETENCE 13: « RESPONDING TO A STORY OR EVENT » LEVEL A2

Kompetencia č. 13: „Reagovať na príbeh alebo udalosť“ Úroveň A2Kompetencie Responding to a story or event <i>Reagovať na príbeh alebo udalosť</i>	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Expressing interest <i>Vyjadriť záujem o niečo</i>	I see. How nice! That's interesting.	Vyjadrenie modality pomocou <i>possibly, probably, perhaps</i> . Krátke prídavné otázky v prítomnom a minulom čase.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, príbehy, opisy udalostí a činností.	Rozdielne formy reagovania v emocionálne zafarbených situáciách na Slovensku a v cieľovej krajine.
Expressing surprise <i>Vyjadriť prekvapenie</i>			You're joking! What a surprise! No, really?!		
Expressing indifference <i>Vyjadriť nezáujem</i>			She probably did it, didn't she. Charlie hasn't got a problem with Steve, has he? I'm bored. Perhaps it's interesting, I don't know.		

COMPETENCE 14: « MAKING AND RESPONDING TO AN OFFER » LEVEL A2

Kompetencia č. 14: „Dať ponuku a reagovať na ňu“ Úroveň A2Kompetencie Making and responding to an offer <i>Dať ponuku a reagovať na ňu</i>	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Asking sb for sth <i>Žiadať niekoho o niečo</i>	Can I have some water/a cup of coffee, please? I need some help.	Počítateľné a nepočítateľné podstatné mená. Väzba <i>I'd love to/I want to + sloveso</i> . Vyjadrenie množstva pomocou <i>any, some, a lot of, all, none, not (any), enough, (a) few</i> . Rozkazovací spôsob. Nulový a prvý kondicionál.	Komunikačný kontext a realizuje: - jednoduchý dialóg, - súvislý monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, príbehy, opisy.	Rôzne formy a spôsoby reakcií na ponuku a odmietnutie v domácom a zahraničnom prostredí.
Responding to a request <i>Odpovedať na žiadosť</i>			Sure, why not? I don't really want to go to the cinema. I'd love to come/go. I can manage.		
Suggesting sb do sth <i>Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil</i>			None of my friends are coming. Why don't you see the doctor?		
Suggesting sb do sth together <i>Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili</i>			Would you like to come and visit me in summer? Let's buy some souvenirs from other cities. Why don't we go to England?		
Offering help <i>Ponúknuť pomoc</i>			May/Can I help you? Are you looking for something? Do you need some help? What can I do for you?		

Suggesting lending or giving something
Navrhnuť, že niečo

I will lend you the book if you need it.

požičiam/darujem

Responding to a suggestion
Odpovedať na návrh

It will be fantastic.

Thank you very much.

I'll stay in if it rains this afternoon.

COMPETENCE 15: « RESPONDING TO FUTURE EVENTS » LEVEL A2

Kompetencia č. 15: „Reagovať na niečo, čo sa má udiať v budúcnosti“ Úroveň A2Kompetencie Responding to future events <i>Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti</i>	Funkcie <i>Warning against sb/sth Varovať pred niekým/niečím</i>	Interakčné schémy <i>Be careful. Don't talk during the class. It's probably not a good idea to go by train. This won't last. If you do that one more time, I shall be very angry.</i>	Jazyková dimenzia <i>Modálne slovesá should, shall, would, needn't, will, won't.</i>	Diskurzívna dimenzia <i>Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - súvislý monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, reklamný materiál, príbehy, opisy.</i>	Interkultúrna dimenzia <i>Paralely v spôsobe trávenia voľného času detí v Európe.</i>
Giving advice <i>Poradiť</i>				<i>Never take a lot of money with you. Always keep your money safe. You should talk to somebody. You needn't worry. Go along this street. He went outside, he isn't here.</i>	

COMPETENCE 16: « RESPONDING TO PAST EVENTS » LEVEL A2

Kompetencia č. 16: „Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti“ Úroveň A2Kompetencie Responding to past events <i>Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti</i>	Funkcie <i>Recalling sth/sb Spomenúť si na niečo/nieкого</i>	Interakčné schémy <i>I used to live there. I didn't use to like mushrooms but I like them now.</i>	Jazyková dimenzia <i>Vyjadrenie minulosti pomocou used to. Vyjadrenie účelu pomocou neurčitku. Určitý a neurčitý člen, nulový člen.</i>	Diskurzívna dimenzia <i>Komunikačný kontext sa realizuje: - jednoduchý dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, listy, letáky, reklamný materiál, príbehy, opisy.</i>	Interkultúrna dimenzia <i>Zaužívané pravidlá pri špecifických udalostiach, napr. prijatie pozvania, písomné poďakovanie za oslavu, gratulácie.</i>
Reminding others of sth <i>Pripomenúť niekomu niečo</i>				<i>Don't forget/Remember to bring your umbrella. Don't forget to lock the door.</i>	
Expressing congratulations <i>Blahoželať</i>				<i>Congratulations! Happy New Year!</i>	

COMPETENCE 17: « REACTING AT THE FIRST MEETING» LEVEL A2

Kompetencia č. 17: „Reagovať pri prvom stretnutí“ Úroveň A2Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Reacting at the first meeting <i>Reagovať pri prvom stretnutí</i>	Introducing sb <i>Predstaviť niekoho</i>	That's my brother, Peter. You know my sister Mia, don't you.	Krátka prídavná otázka.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: príbehy, opisy, osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, reklamný materiál.	Pretrvávajúce stereotypy o Slovákoch a obyvateľoch cieľovej krajiny.
Introducing oneself <i>Predstaviť sa</i>				My name's John.	
Responding to an introduction <i>Reagovať na predstavenie niekoho</i>				Pleased to meet you. How do you do.	
Welcoming <i>Privítať</i>				Welcome to Slovakia!	

COMPETENCE 18: « CORRESPONDENCE » LEVEL A2

Kompetencia č. 18: „Korešpondovať“ Úroveň A2 Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Correspondence <i>Korešpondovať</i>	Beginning a letter <i>Začať list</i>	Dear Mr/Mrs/Ms Hill, I am writing to you about my holiday.	Bežné frázové slovesá.	Komunikačný kontext sa realizuje: - monológ. Typy textov: osobné listy, pohľadnice, poznámky, správy, odkazy.	Dodržiavanie zdvorilosti v písomnom prejave. Príklady jednoduchej korešpondencie.
Developing a subject-matter of a letter <i>Rozvinúť obsah listu</i>				I've got some very important news.	
Closing a letter <i>Ukončiť list</i>				I look forward to hearing from you soon. Yours sincerely,	

COMPETENCE 19: « MAKING A PHONE CALL » LEVEL A2

Kompetencia č. 19: „Telefonovať“ Úroveň A2 Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Making a phone call <i>Telefonovať</i>	Beginning a phone call <i>Začať rozhovor</i>	Hello, this is Bruce Johnson. Can I speak to Mrs Evans. Hello, Mr Johnson speaking. I'm ringing/calling about the project.	Bežné frázové slovesá. Neprirodzené stupňovanie prídavných mien.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg. Typy textov: telefónny zoznam, brožúry, prospekty.	Pravidlá pri používaní tiesňových liniek (polícia, požiarňa služba, rýchla zdravotná pomoc a pod.).
Keeping a phone call going <i>Udržiavať</i>				Hold the line, please. I'll put you through. Can I take the message, please?	

rozhovor

Ending a phone call
Ukončiť rozhovor

Can you call back later? Thanks.
Please ask him to ring/call me around/at 7.

COMPETENCE 25: « NARRATING A STORY » LEVEL A2

Kompetencia č. 25: „Porozprávať príbeh“ Úroveň A2Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Jazyková a interkultúrna dimenzia
Narrating a story <i>Porozprávať príbeh</i>	Narrating <i>Rozprávať</i>	A few minutes later... Then... It happened while I was watching TV yesterday. I was coming home when the car in front of me suddenly stopped. I used to have a really nice bike, but I broke it. My father cut himself when he was building a bookshelf.	Jednoduchý a príbehový minulý čas, tvorba otázky, odpovede a záporu. Súvetia s použitím <i>when</i> a <i>while</i> . Vyjadrenie minulosti pomocou <i>used to</i> . Prvý kondicionál. Vyjadrenie účelu pomocou neurčitku. Zvratné zámená.	Komunikačný kontext sa realizuje: - monológ doplnený jednoduchým dialógom. Typy textov: denníky, príbehy, opisy, listy, úryvky príbehov a rozprávok.	Známe príbehy z domácej literatúry a literatúry cieľových krajín.
Beginning a story, tale, anecdote <i>Začať príbeh historiku, anekdotu</i>			Once... Once upon a time there...		
Summarising <i>Zhrnúť</i>			And they lived happily ever after.		

6 Tematické okruhy a slovná zásoba

Slovná zásoba patrí k základným prvkom tvorby zmysluplného jazykového prejavu, preto aj pri vyučovaní a učení sa cudzieho jazyka je potrebné venovať jej výberu a osvojovaniu si náležitú pozornosť. Slovná zásoba má istú tematickú príslušnosť, ktorá sa prirodzene vo viacerých komunikačných témach prelína, najmä pri menej špecifickej, všeobecnej lexike.

Predložený dokument uvádza základné tematické okruhy, ku ktorým boli pričlenené podtémy bližšie špecifikujúce základné témy. Tematické okruhy a podtémy sú v zásade spoločné pre všetky cudzie jazyky, ktoré sa vyučujú na našich školách. Naplnenie tematických okruhov konkrétnou slovnou zásobou, prípadne formulácia podtém, je špecifické pre každý jazyk. Nižšia úroveň vždy tvorí základ pre navštievenie lexiky na vyššej úrovni (až po úroveň B2).

Uvedené tematické okruhy a vybraná slovná zásoba sú odporúčané, nie povinné.

Tematické okruhy

Rodina a spoločnosť

Osobné údaje
Rodina - vzťahy v rodine
Národnosť/štatná príslušnosť
Tlačivá/dokumenty
Vzťahy medzi ľuďmi
Náboženstvo

Náš domov

Môj dom/byt
Zariadenie bytu
Domov a jeho okolie
Bývanie v meste a na dedine
Spoločnosť a životné prostredie
Spoločnosť a jej životný štýl

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie

Ľudské telo
Fyzické charakteristiky
Charakterové vlastnosti človeka
Choroby a nehody
Hygiena a starostlivosť o telo
Zdravý spôsob života
Nemocnica a klinika, lekáreň a lieky, poistenie

Človek na cestách

Dopravné prostriedky
Osobná doprava
Príprava na cestu a cestovanie
Turistika a cestovný ruch
Problémy cestných, železničných a leteckých sietí

Vzdelávanie a práca

Škola a jej zariadenie
Učebné predmety
Pracovné činnosti a profesie
Školský systém
Celoživotné vzdelávanie
Pracovné podmienky

Človek a príroda

Zvieratá/fauna
Počasie
Rastliny/flóra
Klíma
Človek a jeho životné prostredie
Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia

Voľný čas a záľuby

Záľuby
Literatúra, divadlo a film
Rozhlas, televízia a internet
Výstavy a veľtrhy

Výživa a zdravie

Mäso a mäsové výrobky
Zelenina a ovocie
Nápoje
Mliečne výr
Cestoviny a múčne výrobky
Stravovacie návyky
Stravovacie zariadenia
Príprava jedál
Kultúra stolovania
Zdravá výživa

Uprostred multikultúrnej spoločnosti

Cudzie jazyky Rodinné sviatky
Štátne a cirkevné sviatky
Zvyky a tradície v rôznych krajinách
Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií

Odievanie a móda

Základné druhy oblečenia
Odevné doplnky
Výber oblečenia na rôzne príležitosti
Druhy a vzory odevných materiálov
Móda a jej trendy

Šport nám, my športu

Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne

Športové disciplíny

Význam športu pre rozvoj osobnosti

Nové smerovania v športe

Čestnosť športového zápolenia

Obchod a služby

Nákupné zariadenia

Pošta a telekomunikácie

Nakupovanie a platby

Hotelové a reštauračné služby

Centrá krásy a zdravia

Kultúra nakupovania a služieb

Krajiny, mestá a miesta

Krajiny a svetadiely

Moja krajina a moje mesto

Geografický opis krajiny

Kultúrne a historické pamiatky krajín a miest

Kultúra a umenie

Druhy umenia

Kultúra a jej formy

Spoločnosť – kultúra – umenie

Kultúra a jej vplyv na človeka

Umenie a rozvoj osobnosti

Kultúrny život

Človek a spoločnosť; komunikácia

Jazyk ako dorozumievací prostriedok

Formy komunikácie

Kultúra komunikácie

Mládež a jej svet

Aktivity mládeže

Vzťahy medzi rovesníkmi

Generačné vzťahy

Predstavy mládeže o svete

Konflikty predstáv a reality

Profesia a pracovný život

Výber profesie

Zamestnania

Pracovné pomery a kariéra

Platové ohodnotenie

Nezamestnanosť

Veda a technika v službách ľudstva

Technické vynálezy

Vedecký pokrok

Vzory a ideály

Človek, jeho vzory a ideály

Pozitívne a negatívne vzory

Individuálne priority a hodnoty

Slovensko

Geografické údaje

História

Turistické miesta a kultúrne pamiatky Zvyky a tradície

Krajina, ktorej jazyk sa učím

Geografické údaje

História

Turistické miesta a kultúrne pamiatky

Zvyky a tradície

O človeku v krajine, ktorej jazyk sa učím

Vybraná odporúčaná lexika

Tematické okruhy

1. Rodina a spoločnosť

Osobné údaje

Rodina - vzťahy v rodine

Národnosť/štátna príslušnosť

Tlačivá/dokumenty

Vzťahy medzi ľuďmi

Náboženstvo

name, address, age, birthday, street, country, boy, girl, family, daughter, son, mother, father, brother, sister, parents, grandmother, grandfather, baby, child, family tree, student, date

2. Naš domov

Môj dom/byt

Zariadenie bytu

Domov a jeho okolie

Bývanie v meste a na dedine

Spoločnosť a životné

prostredie

Spoločnosť a jej životný štýl

town, village, farm, garden, floor, door, window, wall, room, living room, dining room, bathroom, bedroom, kitchen, toilet, live, paint, table, desk, chair, bed, lamp, sofa, bath, picture, shower, cup, fruit tree, plant, tired

3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie

Ľudské telo

Fyzické charakteristiky

Charakterové vlastnosti človeka

Choroby a nehody

Hygiena a starostlivosť

head, face, nose, eye, ear, mouth, tooth, teeth, body, back, arm, hand, leg, foot, feet, tired, cold, doctor, tall, short, young, old, hair, long, beautiful, slim, fat, beard

Nižšie stredné vzdelávanie

first name, surname, schoolboy, schoolgirl, pupil, member, only child, girlfriend, boyfriend, aunt, uncle, cousin, husband, wife, teenager, great grandfather, church, telephone number, go out, Britain, British, Canada, Canadian, Poland, Polish, Greece, Greek, Italy, Italian, Germany, German, Russia, Russian, Spain, Spanish, Hungary, Hungarian, France, French, Brazil, Brazilian, Sweden, Swedish, China, Chinese, form, information, hometown, postcode, passport, identity card/ID, fill in, spell, complete, adult, single, married, be crazy about, colleague, room/flatmate, neighbour mirror, fridge, cooker, washbasin, carpet, light, cupboard, drawer, armchair, repair, move, stay, build, hall, building, downstairs, upstairs, stairs, house, sitting room, flat, castle, countryside, ceiling, roof, gate, guest room, garage, playground, rent, make the bed, tidy up, coffee table, curtain, letter box, bookcase, stove, path, petrol, worried straight, dentist, nurse, cold, temperature, pain, heart, finger, stomach, neck, brain, thin, good looking, fit, intelligent, running nose, break, clean/brush teeth, have/take a shower/bath, toothbrush, toothpaste, comb, soap, shampoo, accident, pharmacy, take medicine, feel fit, get upset (with sb/about sth), blood, make-up, perfume, sick

o telo

Zdravý spôsob života

Nemocnica a klinika, lekáreň a lieky, poistenie

4. Človek na cestách

Dopravné

prostriedky

Osobná doprava

Príprava na cestu

a

cestovanie

Turistika a

cestovný ruch

Problémy

car, bus, boat, plane, taxi, train, go by car, take a taxi, leave, fly, drive, ride, catch, ticket, driver, come, get home/to school, here, there, get a bus/train, road, street, station, travel, visit

arrive, helicopter, bike, rocket, ship, liner, underground, motorcycle, ambulance, railway carriage, get on/in/off/out, miss, go on a trip/journey, zebra crossing, motorway, traffic lights, steward, stewardess, bus stop/station, railway station, coach, tram, airport, platform, waiting room, fare, driving licence, mechanic, petrol station, timetable, passport control, travel guide, map, sightseeing, tourist, visitor, book a holiday, change planes/trains, take off, rent, stay in, spend, get lost, car park, pack sb's luggage, receptionist, guest, tour, crowded, pay a bill, roundabout

cestných,
železničných a
leteckých sietí

5. Vzdelávanie a práca

Škola a jej zariadenie
Učebné predmety
Pracovné činnosti a profesie
Školský systém
Celoživotné vzdelávanie
Pracovné podmienky

teacher, school, classroom, board, chair, desk, schoolbag, pencil, pen, book, homework, popular, important, favourite, learn, write, read, start, finish lesson, subject, English, Slovak, Maths, Geography, History, Science, Music, Art, P.E., R.E., student, holiday, good, teach, study, waiter, driver, clever, take

break, timetable, exercise book, map, ruler, pupil, blackboard, classmate, marks, playground, chalk, sponge, duster, to be good at, interested in, practice, Computer Science, Craft, Drama, Humanities, Handwriting, Chemistry, Biology, Physics, foreign languages, German, French, Spanish, Russian, factory worker, shop-assistant, policeman, postman, cook, actress, actor, taxi-driver, gardener, artist, teaching staff, file, pass, fail, library card, mechanic, prepare, department

6. Človek a príroda

Zvieratá/fauna
Počasie
Rastliny/flóra

animal, bird, pet, cow, pig, dog, mouse, horse, chick, summer, winter, hot, cold, weather, sun, rain, fog, cloud, wind, snow, snow,

sky, kid, rainbow, sunny, rainy, foggy, cloudy, windy, dry, wet, spring, autumn, frog, elephant, puppy, kitten, lamb, types of animals, wild, insects, tail, wing, paw, cool, rainstorm, temperature, degrees, Indian summer, meteorologist, evacuate, country, island, mountain, hill, lake, ocean, wood, forest, grow, nature, desert, storm

Klíma

Človek a jeho životné prostredie

Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia

flower, tree, grass, farm, zoo, sun, fruit, beach, factory, water, river, sea, plant

7. Voľný čas a záľuby

Záľuby
Literatúra, divadlo, film
Rozhlas, televízia a internet
Výstavy a veľtrhy

free time, hobby, photo, drawing, reading, plastic/paper model, poster, playing, computer game, show, do sport, page, e-mail, newspaper

keeping pets, a musical instrument, chess, join a club, collect, stamps, hockey cards, collecting, building, photography, spare time, board game, hiking, doing crosswords, school club, visiting theme parks, be crazy about, interested in, sci-fi, fairy tale, writer, lend, borrow, news, cartoon, surf the Internet, magazine, photographer, newsagent, page, advertisement, copy, daily, weekly, show, print, public library, dog show, file, cartoon, print out

8. Výživa a zdravie

Mäso a mäsové výrobky
Zelenina a ovocie
Nápoje
Mliečne výrobky
Cestoviny a múčne výrobky
Stravovacie návyky
Stravovacie zariadenia
Príprava jedál
Kultúra stolovania
Zdravá výživa

food, meat, egg, chicken, fish, hot dog, hamburger, fruit, apple, orange, lemon, banana, vegetable, tomato, potato, drink, milk, tea, coffee, fruit juice, meals, breakfast, lunch, dinner, restaurant, be hungry, have a drink, eat, drink, cook, cold, hot, school, box, sandwich, pizza, bread, wash, put

be thirsty, supper, fast food, lemonade, iced tea, soft drink, mineral water, pepper, onion, pea, bean, carrot, peach, pear, sausage, soup, starter, main dish, a snack, dessert, wash the dishes, have a meal, ham, strawberry, grapes, grapefruit, plum, apricot, melon, mushroom, syrup, alcohol, beer, wine, milkshake, bottle, mix, pasta, spaghetti, margarine, piece of cake, healthy, use, cut, make, boil, bake, roast, grill, barbecue, pub, cornflakes, add, cover, cafeteria, types of food, slice, cereal, mango, garlic, duck, steak, order, serve, enjoy one's meal, light meal

9. Uprostred multikultúrnej spoločnosti

Cudzie jazyky
Rodinné sviatky
Štátne a cirkevné sviatky
Zvyky a tradície v rôznych krajinách
Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií

language, food, Easter, Christmas, carol, stocking, tree, family, birthday, meet, visit, buy/give/get a present, party, picnic, invite, music, phone

holiday, reindeer, congratulation, card, star, church, grammar, spelling, vocabulary, Thanksgiving, Christmas Day, Christmas Eve, Christmas dinner, Boxing Day, New Year's Eve, New Year's Day, chocolate egg, Easter egg, invitation, polite, spend, married couple, history, potato salad, difference

10. Odievanie a móda

Základné druhy oblečenia
Odevné doplnky
Výber oblečenia na rôzne

clothes, T-shirt, shirt, jeans, trousers, skirt, cap, sock, dress, jacket, coat, costume, hat, shoe, put on, wear, watch, blouse

go with night shirt, anorak, pullover, get dressed, take off, boot, trainers, sandals, slippers, pyjamas, shorts, sweater, jumper, raincoat, sweatshirt, uniform, swimsuit, swimming costume, knickers, underpants, underwear, tights, gloves, scarf, button, pocket, try on, comfortable, jewellery, necklace, earring, ring, belt, handbag, tie, sunglasses, purse, umbrella, perfume, be in/out of fashion, trendy, wallet,

príležitosti

jewellery, chain, wool, leather

Druhy a vzory odevných materiálov

Móda a jej trendy

11. Šport nám, my športu

Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne
Športové disciplíny
Význam športu pre rozvoj osobnosti
Nové smerovana v športe

sport, game, football, basketball, play football, ball, summer/winter sports, kick, run, player, tennis, horse-riding, team, summer, winter, expensive

table tennis, jump, team, race, badminton, bicycle, golf, swimming, skiing, skating, playground, volleyball, ice hockey, field, individual/team, gym, field, match, net, basket, darts, do exercise, go jogging, windsurfing, be interested in, give up, win, lose, throw, run quickly/fast/slowly, prize, trophy, amazing, changing room, fishing, pool, time out, club, break, relax, safe, competition, bat, danger, dangerous, rugby

Čestnosť športového zápolenia

12. Obchod a služby

Nákupné zariadenia
Pošta a telekomunikácie
Nakupovanie a platby
Hotelové a reštauračné služby
Centrá krásy a zdravia
Kultúra nakupovania a služieb

cinema, hotel, shop, supermarket, letter, bank, pay, card, buy, close, bag, cheap, expensive, get, shop, go shopping, open, closed, send

postcard, post office, stamp, envelope, postman, postcode, air-mail, pound, euro, cent, spend, receipt, sale, change, cheque, cash, lose, price, cost, bill, shopping centre, sell, post box, phone box, online shopping, gift shop, cheque, return, congratulations, pay in cash/by credit card, single room, double room, book, fill in the registration form, stay, stamp, fill in, price, fitness centre

13. Krajiny, mestá a miesta

Krajiny a svetadiely
Moja krajina a moje mesto
Geografický opis krajiny
Kultúrne a historické pamiatky krajín a miest

world, country, town, village, city, flat, family house, in the country, street, park, live, like, river, sea, beach, nice, old, new, big, small, sea, road

hill, mountain, lake, city centre, America, Europe, Africa, Australasia, Antarctica, Asia, the North Pole, the Equator, the southern hemisphere, subtropical, arctic, island, jungle, ocean, pond, hill, canal, direction, east, in the north, in the centre, town hall, home town, square, go sightseeing, walk back in time, tour, forest, channel, crowded

14. Kultúra a umenie

Druhy umenia
Kultúra a jej formy

cinema, dance, sing, read, book, film, band, group, play an instrument, recorder, guitar, music, song, picture, paint

listen to, piano, drums, programme, stage, star, instrument, message, concert, theatre, opera, play, show, rock, MP3 player, disco, star, take a photograph, painting, brush, cartoon, art, fan, album,

Spoločnosť – kultúra – umenie	watch, ticket, learn, CD player, draw	actor, channel, classical music, hip-hop, pop, musical, player, singer, record, poster, stage, video, see on TV
15. Človek a spoločnosť; komunikácia Jazyk ako dorozumievací prostriedok Formy komunikácie Kultúra komunikácie	language, speak, talk, listen, read, write, phone call, e-mail, SMS, internet, telephone number, well, friend, party, present, understand, little, question, visit, ask, love, letter, say, tell, word	text message, clear, explain, mistake, Slovak, English, French, Spanish, German, Russian, Italian, Chinese, Czech, clear, colleague, foreign, slowly, quickly, by post, chat, website, beginner, advanced, call back, shout, answer, contact, meeting, describe, discuss, invitation, document, offer, repeat, spell
16. Mládež a jej svet Aktivity mládeže Vzťahy medzi rovesníkmi Generačné vzťahy Predstavy mládeže o svete Konflikty predstáv a reality	play, study, computer, film, music, past, school, happy, sad, good, well, like, favourite, fine, birthday, birthday party, class, lesson, meet friends	guitar lesson, dream, future, teenager, kid, win, lose, boyfriend, girlfriend, football practice, yoga, ballet class, lunch break, go out with friends, have fun, family language/music school, weekend job, team, be popular with, colleague, friendly, miss, prefer, upset, lazy, hate, cry, believe, hope, worried, polite
17. Profesia a pracovný život Výber profesie Zamestnania Pracovné pomery a kariéra Platové ohodnotenie Nezamestnanosť	hospital, factory, school, shop, farm, driver, teacher, farmer, cook, footballer, computer, teacher, doctor, holiday, work as, job, teach, buy, money	builder, occupation, office, earn, sell, boss, manager, worker, actor, actress, singer, shop-assistant, waiter, waitress, cleaner, mechanic, pilot, policeman, secretary, chef, dancer, detective, staff, uniform, busy, spare time, boss, advertisement, order, job centre
18. Veda a technika v službách ľudstva Technické vynálezy Vedecký pokrok	internet, mobile, tablet, CD, DVD, game, machine, modern, phone, use, make, photo, CD player	space, spaceship, laptop, science, screen, projector, patent, electric, engineer, surfing the internet, chatting online, MP3 player, speaker, camera, download, electricity, improve, turn on/off, compete, engine, printer, explain, digital, digital camera, enter, file, keyboard interested, rich, strange, have a great time, lots of fun, have a terrible time, lazy, brave, strong, lovely, positive, negative, exciting, bored, friendly, difference, decide, share, gift, talent fan, miss, member, copy, collect, follow, join, improve, repeat, attractive, brilliant, amazing, horrible, pleasant, special, wonderful
19. Vzory a ideály Človek, jeho vzory a ideály Pozitívne a negatívne vzory	friend, favourite, famous, happy, important, difficult, boring, interesting, kind, nice, good, example, fun, clever	far, lake, bus stop, train station, Hungary, Austria, the Czech Republic, Poland, Ukraine, airport, forest, mountains, go sightseeing, luggage, trip, passport, guidebook, sunny, area, castle, offer, mix, capital
20. Slovensko Geografické údaje História Turistické miesta a kultúrne pamiatky Zvyky a tradície	Slovakia, Slovak, town, city, village, river, go on holiday, zoo, near, to be from, beautiful, bus, train	the Republic of Ireland, Australia, New Zealand, Canada, Malta, Scotland, Wales, Republic of South Africa, India, castle, city walls, skyscraper, river, ocean, market, build, century, journey, passenger, foreign, tourist, airport, well-known, fantastic, motorway, king, queen, last, well-known, desert, bill
21. Krajina, ktorej jazyk sa učím Geografické údaje História Turistické miesta a kultúrne pamiatky Zvyky a tradície O človeku v krajine, ktorej jazyk sa učím	England, Great Britain, the USA, English, American, London, Washington, New York, English, visit, holiday, beach, travel, travelling, carry, end, cross, wall, interesting, river, sea	

Jazyk a komunikácia - Druhý cudzí jazyk – ruský jazyk

ZŠ - 6. ročník 2 hod. týždenne (ŠkVP – 3 hod.) 66 hodín ročne

Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincom žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Nová koncepcia základnej pedagogickej dokumentácie vychádza zo základného dokumentu: *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky*, ďalej SERR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Cambridge, 2001)), ktorý bol vytvorený na pôde Rady Európy.

Ciele predmetu

Dokument definuje jednotlivé kompetencie ako „*súhrn vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú osobe konať*“, pričom:

- „**Všeobecné kompetencie** sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.
- Komunikačné jazykové kompetencie** sú tie, ktoré umožňujú osobe konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov.
- Kontext** označuje konfiguráciu udalostí a situačných faktorov (fyzických aj iných), do ktorých sú situované komunikačné akty.
- Jazykové činnosti** predstavujú uplatňovanie vlastnej komunikačnej jazykovej kompetencie pri plnení úlohy v konkrétnej oblasti spracovania.
- Stratégia** je organizovaný, zámerný a riadený postup úkonov, ktorý si jednotlivec vyberie na splnenie ním zvolenej úlohy alebo úlohy, ktorú má nariadenú.
- Úloha** je definovaná ako také zámerné konanie, ktoré jednotlivec pokladá za potrebné na dosiahnutie daného výsledku v kontexte riešeného problému.“

Kľúčovými kompetenciami v oblasti jazykovej prípravy sú: **porozumieť**

(počúvať, čítať), **hovoríť** (ústna interakcia, samostatný ústny prejav) a **písať**.

I Kompetencie

Kompetencie definujeme ako súhrn vedomostí, zručností, postojov a hodnôt, ktoré umožňujú osobe konať. Preto základným princípom jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby učiaci sa:

- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- dokázal vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity,
- viac a lepšie chápal spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

II Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov.

Učiaci sa, ktorý dosiahne úroveň A1:

- rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať,
- dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

III Komunikačné zručnosti

1 Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne,
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu,
- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty.

2 Čítanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach,
- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života,
- dokáže si pri jednoduchšom informačnom materiáli a krátkych, jednoduchých opisoch urobiť predstavu o obsahu, najmä ak má k dispozícii vizuálnu pomoc,
- rozumie krátkemu jednoduchému písomnému popisu cesty.

3 Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,
- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia,
- vie si písomne vyžiadať informácie alebo ich podať ďalej,
- vie napísať jednoduché slovné spojenia alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako „a“, „ale“ alebo „pretože“.

4 Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšej rýchlosti reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať,
- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má,

- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú,
- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie,
- rozumie otázkam a pokynom, jednoduchému opisu cesty, vie niekoho o niečo požiadať a niekomu niečo oznámiť.

Ústny prejav – monolog

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

IV SLOVNÁ ZÁSoba

Slovná zásoba je popri gramatike základným „stavebným materiálom“ pre tvorbu zmysluplných verbálnych výpovedí. Preto aj pri vyučovaní a učení sa cudzieho jazyka je potrebné venovať jej výberu a osvojovaniu si náležitú pozornosť

Témy pre komunikačné úrovne

Rodina a spoločnosť (osobné údaje, rodina - vzťahy v rodine, národnosť/štatná príslušnosť,

tlačivá/dokumenty, vzťahy medzi ľuďmi, náboženstvo)

Domov a bývanie (môj dom/byt, zariadenie bytu, domov a jeho okolie, bývanie v meste a na dedine, spoločnosť a životné prostredie, spoločnosť a jej životný štýl)

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie (ľudské telo, fyzické charakteristiky, charakterové vlastnosti človeka, choroby a nehody, hygiena a starostlivosť o telo, zdravý spôsob života,

nemocnica a klinika, lekárne a lieky, poistenie)

Doprava a cestovanie (dopravné prostriedky, osobná doprava, príprava na cestu a cestovanie, turistika a cestovný ruch, problémy cestných, železničných a leteckých sietí)

Vzdelávanie a práca (škola a jej zariadenie, učebné predmety, pracovné činnosti a profesie, školský systém, celoživotné vzdelávanie, pracovné podmienky)

Človek a príroda (zvieratá/fauna, počasie, rastliny/flóra, klíma, človek a jeho životné prostredie, príroda okolo nás – ochrana životného prostredia)

Voľný čas a záľuby (záľuby, knihy a čítance, rozhlas, televízia a internet, výstavy a veľtrhy,

kultúra a jej vplyv na človeka, umenie a rozvoj osobnosti)

Stravovanie (stravovacie návyky, mäso a mäsové výrobky, zelenina a ovocie, nápoje,

cestoviny a múčne výrobky, mliečne výrobky, stravovacie zariadenia, príprava jedál, kultúra stolovania, zdravá výživa)

Multikultúrna spoločnosť (cudzie jazyky, rodinné sviatky, cudzojazyčná komunikácia,

štátne a cirkevné sviatky, zvyky a tradície v rôznych krajinách, zblížovanie kultúr a rešpektovanie tradícií)

Oblekanie a móda (základné druhy oblečenia, odevné doplnky, výber oblečenia na rôzne príležitosti, druhy a vzory odevných materiálov, móda a jej trendy)

Šport (druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne, športové disciplíny, význam športu pre rozvoj osobnosti, nové trendy v športe, fair play športového zápolenia)

Obchod a služby (nákupné zariadenia, pošta a telekomunikácie, druhy a spôsoby nákupu a platenia, hotely a hotelové služby, centrá krásy a zdravia, /kaderníctva, fitness, .../, kultúra nakupovania a služieb)

Krajiny, mestá a siesta (krajiny a svetadiely, moja krajina a moje mesto, geografický opis krajiny, kultúrne a historické pamiatky krajín a miest)

Kultúra a umenie (druhy umenia, kultúra a jej formy, umenie – spoločnosť – kultúra)

Človek a spoločnosť; komunikácia (jazyk ako dorozumievací prostriedok, formy komunikácie, kultúra komunikácie)

Mládež a jej svet (aktivity mládeže, vzťahy medzi rovesníkmi, generačné vzťahy, predstavy mládeže o svete)

Zamestnanie (pracovné pomery a kariéra, platové ohodnotenie, nezamestnanosť)

Veda a technika v službách ľudstva (technické vynálezy, vedecký pokrok)

Vzory a ideály (človek, jeho vzory a ideály, pozitívne a negatívne vzory)

Slovensko (geografické údaje, historika, turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície)

Krajina, ktorej jazyk sa učím (geografické údaj, historika, turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície)

Matematika a práca s informáciami – Matematika

ZŠ - 6. ročník 5 hod. týždenne (ŠVP – 4 hod. + ŠkVP - 1 hod.) 165 hodín ročne

Vzdelávací štandard pre učebný predmet matematika nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraďuje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard učebného predmetu matematika ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet matematika v nižšom strednom vzdelávaní je prioritne zameraný na budovanie základov matematickej gramotnosti a na rozvíjanie kognitívnych oblastí – vedomosti (ovládanie faktov, postupov), aplikácie (používanie získaných vedomostí na riešenie problémov reálneho života), zdôvodňovanie (riešenie zložitejších problémov, ktoré vyžadujú širšie chápanie súvislostí a vzťahov).

Vyučovanie matematiky musí byť vedené snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite, vrátane opakovania učiva na začiatku školského roku, s **výrazným zastúpením propedeutiky**, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, aby tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Má napomôcť rozvoju ich algoritmického myslenia, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich. Vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou, k získavaniu skúseností s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov. Matematika na 2. stupni ZŠ sa podieľa na rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie vhodného softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému. Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri objavovaní a prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Výučba sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

Vzhľadom na charakter predmetu je potrebné prispôbiť schopnostiam žiakov rýchlosť preberania tematických celkov rovnako ako ich poradie, prípadné rozdelenie na časti a presuny v rámci ročníkov. V porovnaní s predchádzajúcim vzdelávacím štandardom sú v tomto štandarde upravené a presunuté niektoré tematické celky. Preto je nutné na každej škole prispôbiť poradie tematických celkov a ich rozloženie do ročníkov tak, aby všetci žiaci do skončenia ZŠ absolvovali celý vzdelávací štandard uvedený v tomto dokumente. Poradie tematických celkov v ročníku nie je týmto dokumentom určené. Podľa potrieb žiakov je vhodné sa k učivu viackrát vracieť. Žiaci daného ročníka by mali ovládať výkonový a obsahový štandard školského vzdelávacieho programu predchádzajúcich ročníkov, preto je tiež potrebné minimálne na úvod každého ročníka a vždy, keď je to podľa učiteľa potrebné, zaradiť primerané opakovanie učiva.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote,
- rozvíjajú svoje logické a kritické myslenie,
- argumentujú, komunikujú a spolupracujú v skupine pri riešení problému,

- spoznajú matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok,
- čítajú s porozumením primerané súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy,
- využívajú pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh, vedia matematizovať reálnu situáciu a interpretovať výsledok,
- vyhľadávajú, získavajú a spracúvajú informácie z primerane náročne spracovaných zdrojov vrátane samostatnej práce s učebnicou a ďalšími textami,
- osvoja si základné primerané matematické pojmy, poznatky, znalosti a postupy uvedené vo vzdelávacom štandarde,
- rozvíjajú zručnosti, ktoré súvisia s procesom učenia sa, s aktivitou na vyučovaní a s racionálnym a samostatným učením sa.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Počtové výkony s prirodzenými číslami, deliteľnosť

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- ovládať základné operácie v obore prirodzených čísel,
- rozložiť zložené číslo na súčin menších čísel v obore malej a veľkej násobilky,
- zistiť podľa dodaného návodu, či je dané číslo deliteľné číslami 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 100,
- rozhodnúť o správnom poradí početných operácií pri riešení úloh,
- vyriešiť úlohy, v ktorých sa nachádza viac operácií napr. $2 \cdot 6 + 20 : 4$ (aj na kalkulačke).

Obsahový štandard

objav deliteľnosti dvoma, piatimi, desiatimi a stomi
 práca podľa návodu – kritériá deliteľnosti číslami 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 100
 propedeutika počítania s približnými (zaokrúhlenými) číslami
 sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačné operácie a ich využitie pri riešení jednoduchých slovných úloh (propedeutika rovníc)
 propedeutika výpočtu objemu kvádra a kocky ako súčin príslušných celočíselných rozmerov – prirodzených čísel, propedeutika jednotiek objemu: mm³, cm³, dm³, m³

Desatinné čísla, počtové výkony (operácie) s desatinnými číslami

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- prečítať a zapísať desatinné čísla a určiť rád číslice v zápise desatinného čísla,
- uviesť príklady použitia desatinných čísel v bežnom živote a pracovať s nimi v uvedenom kontexte,
- správne zobrazíť desatinné číslo na číselnej osi,
- zistiť vzájomnú vzdialenosť desatinných čísel na číselnej osi,
- porovnať, usporiadať podľa predpisu (zostupne, vzostupne) a zaokrúhliť podľa zadania desatinné číslo na celé číslo, na desatiny, na stotiny, na tisíciny, ..., nahor, nadol aj aritmeticky,
- sčítať, odčítať, vynásobiť a vydeliť primerané desatinné čísla spamäti, ostatné písomne alebo pomocou kalkulačky,
- vynásobiť a vydeliť kladné desatinné čísla mocninami čísla 10 spamäti,
- desatinné číslo vydeliť prirodzeným a správne zapísať zvyšok (aj na kalkulačke),
- vypočítať jednoduchý aritmetický priemer

Obsahový štandard

desatinné číslo, celá časť desatinného čísla, desatinná časť desatinného čísla, desatinná čiarka, desatiny, stotiny, tisíciny, ..., rád číslice v desatinnom čísle, číselná os, vzdialenosť čísel na číselnej osi
 porovnávanie, usporiadanie desatinných čísel
 znaky =, >, <
 zaokrúhľovanie nadol na ..., zaokrúhľovanie nahor na ..., zaokrúhľovanie na ...
 aritmetický priemer
 objav periodickosti pri delení dvoch prirodzených čísel, perióda, periodické čísla
 sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačné operácie (propedeutika rovníc)
 jednotky dĺžky (km, m, dm, cm, mm), hmotnosti (t, kg, dag, g, mg) a ich premena v obore desatinných čísel
 propedeutika zlomkov na rôznych kontextoch:
 celok,
 časť celku,
 zlomok ako časť celku,
 znázornenie zlomkovej časti celku (aj vhodným

- desatinných čísel,
 vyriešiť slovné úlohy s desatinnými číslami,
 využiť vlastnosti desatinných čísel pri premene jednotiek dĺžky a hmotnosti,
 porovnať veľkosti vyjadrené jednotkami a usporiadať ich podľa veľkosti vzostupne a zostupne.

diagramom)
 propedeutika nepriamej úmernosti (riešenie slovných úloh)

Obsah obdĺžnika, štvorca a pravouhlého trojuholníka v desatinných číslach, jednotky obsahu

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- určiť približný obsah rovinného útvaru v štvorcovej sieti,
- vypočítať obvod a obsah štvorca a obdĺžnika v obore desatinných čísel,
- vypočítať obsah pravouhlého trojuholníka ako polovicu obsahu obdĺžnika,
- premeniť základné jednotky obsahu s využívaním vlastností desatinných čísel,
- zanalyzovať útvary zložené zo štvorcov a obdĺžnikov z hľadiska možnosti výpočtu ich obsahu a obvodu,
- vypočítať obvod a obsah obrazcov zložených zo štvorcov a obdĺžnikov,
- vyriešiť úlohy z praxe na výpočet obvodov a obsahov útvarov zložených zo štvorcov a obdĺžnikov.

Obsahový štandard

rovinné útvary, štvorec, obdĺžnik, mnohoúhelník, obsah, výmera, plocha, jednotka štvorcovej siete
 jednotky obsahu, premena jednotiek obsahu: hektár, ár, kilometer štvorcový, meter štvorcový, decimeter štvorcový, centimeter štvorcový a milimeter štvorcový (ha, a, km², m², dm², cm², mm²)
 slovné vzorce pre výpočet obvodu a obsahu štvorca, obdĺžnika a pravouhlého trojuholníka

Uhol a jeho veľkosť, operácie s uhlami

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- odmerať veľkosť narysovaného uhla v stupňoch,
- narysovať pomocou uhlomera uhol s danou veľkosťou,
- primerane odhadnúť veľkosť uhla,
- premeniť stupne na minúty a naopak,
- zostrojiť os uhla pomocou uhlomera,
- porovnať uhly podľa ich veľkosti numericky,
- pomenovať trojuholník podľa veľkosti jeho vnútorných uhlov,
- vypočítať veľkosť tretieho vnútorného uhla trojuholníka, ak pozná veľkosť jeho dvoch vnútorných uhlov v stupňoch,
- rozlíšiť vrcholové uhly a susedné uhly,
- vypočítať veľkosť vrcholového a susedného uhla k danému uhlu,

Obsahový štandard

uhol, veľkosť uhla, jednotky stupeň a minúta, uhlomer
 ramená uhla, vrchol uhla
 os uhla a jej vlastnosti
 porovnávanie uhlov
 priamy, pravý, ostrý a tupý uhol, uhol väčší ako priamy uhol
 vnútorné uhly trojuholníka, objav vzťahu pre súčet vnútorných uhlov trojuholníka
 pravouhlý, ostrouhlý a tupouhlý trojuholník
 vrcholový uhol, susedný uhol
 sčítanie a odčítanie veľkostí uhlov

- sčítať a odčítať veľkosti uhlov (v stupňoch),
- využiť vlastnosti uhlov pri riešení kontextových úloh.

Trojuholník, zhodnosť trojuholníkov

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- rozlíšiť základné prvky trojuholníka,
- vypočítať veľkosť vonkajších uhlov trojuholníka,
- vyriešiť úlohy s využitím vlastností vnútorných a vonkajších uhlov trojuholníka,
- rozhodnúť o zhodnosti dvoch trojuholníkov v rovine,
- zostrojiť trojuholník podľa slovného postupu konštrukcie s využitím vety sss, sus a usu,
- opísať slovne postup konštrukcie trojuholníka,
- narysovať pravidelný šesťuholník,
- vetu o trojuholníkovej nerovnosti,
- na základe vety o trojuholníkovej nerovnosti rozhodnúť o možnosti zostrojenia trojuholníka z troch úsečiek,
- opísať rovnostranný a rovnoramenný trojuholník a ich základné vlastnosti (veľkosti strán a uhlov, súmernosť),
- presne a čisto narysovať rovnostranný a rovnoramenný trojuholník,
- zostrojiť výšky trojuholníka (v ostrohľom, tupohľom a pravohľom) a ich priesečník.

Obsahový štandard

trojuholník, základné prvky trojuholníka (vrcholy, strany, vnútorné a vonkajšie uhly)

ostrouhlý, pravouhlý a tupouhlý trojuholník

náčrt, konštrukcia

zhodnosť dvoch trojuholníkov, veta sss, sus, usu

konštrukcia trojuholníka podľa vety sss, sus, usu

trojuholníková nerovnosť, $a + b > c$, $a + c > b$, $b + c > a$

rovnoramenný a rovnostranný trojuholník, ramená, základňa, hlavný vrchol rovnoramenného trojuholníka

objav základných vlastností rovnoramenného a rovnostranného trojuholníka (veľkosť strán, veľkosť uhlov); pravidelný šesťuholník

výška trojuholníka (priamka, úsečka, dĺžka úsečky), päta výšky, priesečník výšok trojuholníka

Kombinatorika v kontextových úlohách

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- systematicky usporiadať daný malý počet prvkov podľa predpisu,
- z daných prvkov vybrať skupinu prvkov s danou vlastnosťou a určiť počet týchto prvkov,
- pokračovať v danom systéme usporiadania/vypisovania,
- zvoliť stratégiu riešenia kombinatorickej úlohy,
- zvoliť optimálny spôsob zápisu riešenia tabuľkou a diagramom.

Obsahový štandard

usporiadanie prvkov (s opakovaním, bez opakovania)
dáta, údaje, tabuľka, diagram
kontextové úlohy s kombinatorickou motiváciou
propedeutika štatistiky, pravdepodobnosti a kombinatoriky
(zhromažďovanie, usporiadanie a grafické znázornenie údajov)

Matematika a práca s informáciami – Informatika

ZŠ - 6. ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde.

Výkonový štandard predstavuje ucelený systém všeobecne formulovaných kognitívne odstupňovaných výkonov. Tieto výkony môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom je učivo štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Štandardný učebný obsah môže učiteľ tvorivo modifikovať v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, vykonávať experimenty, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

Vzhľadom na charakter a ciele predmetu sa organizácia vyučovania prispôbi počtu žiakov v triede. Tým sa garantujú vonkajšie podmienky na adekvátnu realizáciu výučby a splnenie výkonového a obsahového štandardu.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

V predmete informatika sa prelínajú dve zložky. Jedna zložka je zameraná na získanie konkrétnych skúseností a zručností pri práci s počítačom i aplikáciami – na prácu s digitálnymi technológiami. Druhá zložka je zameraná na budovanie základov informatiky. Hlavne na riešenie problémov pomocou počítačov. Prvá zložka tvorí základ vyučovania informatiky v rámci primárneho vzdelávania a z väčšej časti sa prelína i celým nižším stredným vzdelávaním. Skúsenosti získané praktickou činnosťou v tejto oblasti sú potom dobrým predpokladom pre zvládnutie druhej zložky, ktorá má dominantné postavenie pri výučbe informatiky na strednej škole. Zároveň sa však druhá zložka objavuje už i v primárnom vzdelávaní, aj keď iba vo veľmi jednoduchej forme. Informatika zároveň pripravuje žiakov na to, aby korektne využívali takto na-dobudnuté zručnosti a poznatky i v iných predmetoch.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- uvažujú o informáciách a rôznych reprezentáciách, používajú vhodné nástroje na ich spracovanie,
- uvažujú o algoritmoch, hľadajú a nachádzajú algoritmické riešenia problémov, vytvárajú návody, programy podľa daných pravidiel,
- logicky uvažujú, argumentujú, hodnotia, konajú zdôvodnené rozhodnutia,
- poznajú princípy softvéru a hardvéru a využívajú ich pri riešení informatických problémov,
- komunikujú a spolupracujú prostredníctvom digitálnych technológií, získavajú informácie na webe,
- poznajú, ako informatika ovplyvnila spoločnosť,
- rozumejú rizikám na internete, dokážu sa im brániť a riešiť problémy, ktoré sa vyskytnú
- rešpektujú intelektuálneho vlastníctvo.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PREDMETU 5. – 6. ročník Reprezentácie a nástroje – práca s grafikou

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- použiť konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu obrázkov a animácií,
- hľadať, odhaľovať a opraviť chyby pri úprave obrázkov aj animácií,
- kombinovať rôzne typy zdrojov grafiky,
- skúmať nové nástroje v konkrétnom editore.

Pojmy: oblasť, animácia

Vlastnosti a vzťahy: obrázok ako štvorcová mriežka, priehľadnosť, obrázok v rasti, animácia ako postupnosť obrázkov, dĺžka trvania (dĺžka zobrazenia obrázkov na obrazovke)

Procesy: kreslenie základných geometrických tvarov, používanie nástrojov na kreslenie, otáčanie, preklápanie a zmena veľkosti oblasti, zmena veľkosti papiera, spustenie a zastavenie animácie, krokovanie a prepínanie medzi obrázkami animácie, kreslenie obrázkov animácie, zmena poradia, vloženie a odstránenie obrázka z animácie

Reprezentácie a nástroje – práca s textom

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- používať konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu textu,
- voliť vhodný nástroj na prácu s textom,
- používať nástroje na vyhľadanie a nahradenie textu,
- posudzovať vplyv formátovacích nástrojov a skrytých znakov na výsledný text a operácie s textom,
- skúmať nové nástroje v konkrétnom editore.

Pojmy: schránka, odrážky a číslovanie, tabuľka
Vlastnosti a vzťahy: slovo ako skupina písmen, veta ako skupina slov, odsek ako skupina viet, medzery a oddeľovače, obrázok a text, formátovanie textu, písmo + typ, veľkosť, hrúbka a farba písma (t.j. zvýraznenia), zarovnanie odseku, obrázok ako súčasť textu, skryté značky ako súčasť textového dokumentu, obrázok ako súčasť textu, vplyv skrytých znakov na štruktúru aj výsledný vzhľad textu, znaky ako písmená, číslice, špeciálne znaky a symboly, text a hypertext (napr. na internete, v encyklopédii)
Procesy: presúvanie, kopírovanie a vkladanie textu, vkladanie obrázkov zo súboru, kontrola pravopisu

Reprezentácie a nástroje – práca s prezentáciami

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- používať konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu prezentácií,
- skúmať nové nástroje v konkrétnom editore.

Pojmy: snímka, prezentácia, rozmiestnenie, pozadie, prechod medzi snímkami
Vlastnosti a vzťahy: snímky a ich poradie – prezentácia
Procesy: vytváranie prezentácie, vloženie novej snímky, vloženie textu, vloženie obrázku, spustenie a zastavenie prezentácie

Reprezentácie a nástroje – práca s tabuľkami

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- používať konkrétne nástroje na prácu s tabuľkami.

Obsahový štandard

Pojmy: tabuľka, riadok, stĺpec, bunka, adresa bunky
Vlastnosti a vzťahy: adresa bunky ako pozícia bunky v tabuľke, vlastnosti bunky ako zarovnanie, farba, veľkosť, okraje bunky
Procesy: pohyb (navigácia) v tabuľke (šípkami, klikaním), vpisovanie údajov, ich upravovanie a zvýrazňovanie

Reprezentácie a nástroje – informácie

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- používať konkrétne nástroje na prácu s tabuľkami.

Obsahový štandard

Pojmy: tabuľka, riadok, stĺpec, bunka, adresa bunky
Vlastnosti a vzťahy: adresa bunky ako pozícia bunky v tabuľke, vlastnosti bunky ako zarovnanie, farba, veľkosť, okraje bunky
Procesy: pohyb (navigácia) v tabuľke (šípkami, klikaním), vpisovanie údajov, ich upravovanie a zvýrazňovanie

Reprezentácie a nástroje – informácie

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- kódovať informáciu podľa pokynov do konkrétnej reprezentácie,
- dekódovať informáciu z jednoduchých reprezentácií,
- vyhľadávať a získavať informácie v informačnom systéme a databáze (knižnica, elektronicky obchod, rezervácie lístkov...),
- získavať informácie rôznych typov pomocou konkrétnych nástrojov (napr. zoskenovaním, odfotením, nahraním zvuku, videa, ...),
- vyberať vhodné nástroje na spracovanie informácií (na vyhľadávanie a získavanie, spracovanie informácií a komunikovanie pomocou nástrojov).

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: vzťahy medzi jednotlivými typmi informácie (gra-fika, text, čísla, zvuk)

Reprezentácie a nástroje – štruktúry

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- orientovať sa v jednoduchej štruktúre – vyhľadávať a získať in-formácie zo štruktúry podľa zadaných kritérií,
- organizovať informácie do štruktúr – vytvárať a manipulovať so štruktúrami, ktoré obsahujú údaje a jednoduché vzťahy (tabuľky, grafy, postupnosti obrázkov, čísel, ...),
- interpretovať údaje zo štruktúr – vyvodíť existujúce vzťahy zo zadaných údajov v štruktúre, prerozprávať informácie uložené v štruktúre vlastnými slovami.

Obsahový štandard

Pojmy: postupnosť, tabuľka (v zmysle frekvenčná, kódovacia, slovník, mriežka), riadok, stĺpec
Vlastnosti a vzťahy: poradie objektov a ich pozícia v postupnosti, význam postupnosti, pozícia objektov v tabuľke, predchodca, nasledovník, sused, význam tabuľky
Procesy: práca s grafovými štruktúrami (s mapou, labyrintom, sieťou), práca so stromovými štruktúrami (strom rozhodnutí, stratégií, turnajov, rodokmeň), zapisovanie a vyhľadávanie v jednoduchej štruktúre, zos-tavovanie štruktúry

Komunikácia a spolupráca – práca s webovou stránkou

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- získavať informácie z webových stránok a použiť ich vo svojich produktoch (rešpektuje autorské práva),
- posúdiť účel webovej stránky.

Komunikácia a spolupráca – vyhľadávanie na webe

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- diskutovať o výsledkoch vyhľadávania (či spĺňajú naše očakávania),
- posúdiť správnosť vyhľadanej informácií (výstup vyhľadávania),
- vyhľadávať a získať textovú a grafickú informáciu podľa zadanej frázy na webe,
- získať z konkrétneho zdroja požadované výstupy, prostredníctvom presne zadaných inštrukcií
- vyhľadávať rôzne typy informácií na webe.

Pojmy: vyhľadávač

Procesy: vyhľadávanie textov, stránok, obrázkov, videa, vyhľadávanie v mapách na internete

Komunikácia a spolupráca – práca s nástrojmi na komunikáciu

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- zostaviť a poslať správu danému príjemcovi prostredníctvom konkrétneho e-mailového nástroja,
- hľadať a zobraziť prijatú správu od konkrétneho odosielateľa prostredníctvom konkrétneho e-mailového nástroja,
- pripojiť prílohu správy, zobraziť prijatú prílohu prostredníctvom konkrétneho e-mailového nástroja,
- zhodnotiť správnosť e-mailovej adresy.

Pojmy: príloha, adresár

Procesy: dodržiavanie netikety, preposlanie e-mailu, priloženie prílohy, odoslanie e-mailu viacerým adresátom naraz

Algoritmické riešenie problémov – analýza problému

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- uvažovať o obmedzeniach, ktoré súvisia s riešením úlohy,
- identifikovať opakujúce sa vzory,
- uvažovať o hraničných prípadoch (na úrovni cyklov),
- rozhodnúť o pravdivosti/nepravdivosti tvrdenia (výroku),
- vybrať prvky alebo možnosti podľa pravdivosti tvrdenia,
- popísať vzťahy medzi informáciami vlastnými slovami,
- uvádzať kontra príklad, v ktorom niečo neplatí, nefunguje,
- uvažovať o rôznych riešeniach.

Vlastnosti a vzťahy: platí – neplatí, a/alebo/nie (neformálne)

Procesy: krokovanie sekvencie a opakovania, rozhodovanie o pravdivosti tvrdenia

Algoritmické riešenie problémov – jazyk na zápis riešenia

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- použiť jazyk na popis riešenia problému – aplikovať pravidlá, konštrukcie jazyka.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: chybný zápis, konštrukcie jazyka ako postupnosti príkazov
Procesy: zostavovanie programu v jazyku na zápis algoritmov, spustenie programu

Algoritmické riešenie problémov – pomocou postupnosti príkazov

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- riešiť problém skladaním príkazov do postupnosti,
- aplikovať pravidlá konštrukcie jazyka pre zostavenie postupnosti príkazov,
- interpretovať postupnosť príkazov,
- hľadať chybu v postupnosti príkazov a opraviť ju.

Obsahový štandard

Pojmy: príkaz, parameter príkazu, postupnosť príkazov
Vlastnosti a vzťahy: ako súvisia príkazy, poradie príkazov a výsledok, pravidlá jazyka pre zostavenie sekvencie príkazov
Procesy: zostavenie a upravenie príkazu/príkazov, vyhodnotenie po-stupnosti príkazov, úprava sekvencie príkazov (pridanie, odstránenie príkazu, zmena poradia príkazov)

Algoritmické riešenie problémov – pomocou cyklov

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozpoznať opakujúce sa vzory pri riešení zadaného problému,
- rozpoznať, aká časť algoritmu sa má vykonať pred, počas a po skončení cyklu,
- stanoviť počet opakovaní pomocou hodnoty,
- riešiť problémy, ktoré vyžadujú známy počet opakovaní,
- zapísať riešenie problému s cyklom pomocou jazyka,
- interpretovať algoritmy s cyklami.

Softvér a hardvér – práca so súbormi a priečkami

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- ukladať produkt do súboru,
- otvoriť rozpracovaný produkt zo súboru,
- orientovať sa v konkrétnej štruktúre priečinkov,
- použiť nástroj na manipuláciu so súbormi a priečkami,
- presúvať, mazať, premenúvať súbory.

Obsahový štandard

Pojmy: opakovanie, počet opakovaní, telo cyklu
Vlastnosti a vzťahy: ako súvisí počet opakovaní s výsledkom
Procesy: zostavovanie, upravovanie tela cyklu, nastavenie počtu opakovaní

Obsahový štandard

Pojmy: súbor, priečinok
Vlastnosti a vzťahy: v súbore je uložený nejaký obsah, rôzne typy súbo-rov pre rôzne typy informácií (súbor s obrázkom, súbor s textom, súbor s tabuľkou), odpadkový kôš
Procesy: vytvorenie, ukladanie dokumentov

Softvér a hardvér – práca v operačnom systéme

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- použiť rôzny aplikačný softvér, ktorý je primeraný veku.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: schránka ako miesto na krátkodobé uchovávanie alebo prenášanie údajov

Procesy: používanie školského vzdelávacieho softvéru, práca s digitálnou učebnicou a encyklopédiou

Softvér a hardvér – počítač a prídavné zariadenia

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- pracovať s pamäťovými zariadeniami – prenášať, ukladať, kopírovať informácie.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: programy spracovávajú údaje a pomáhajú nám riešiť problémy (program ako nástroj na kreslenie, písanie, počítanie, evidovanie údajov, ktorý vie pracovať iba s určitými typmi údajov, určitými typmi súborov), klávesnica, myš a obrazovka ako zariadenia na komunikáciu s počítačom, pamäťové zariadenia (napr. CD, HD, USB kľúč) ako médiá/zariadenia na prenos a uchovanie informácií,

Softvér a hardvér – práca v počítačovej sieti a na internete

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- orientovať sa v konkrétnych miestach v sieti,
- použiť nástroje na zdieľanie (kopírovanie, prenášanie) súborov v rámci počítačovej siete,
- rozlíšiť súbory, ktoré sú uložené na sieti a súbory vo vlastnom počítači,
- ukladať súbory do svojho počítača z internetu, zo sieťového disku,
- nahrávať súbory na sieťový disk,
- rozlíšiť e-mailovú a webovú adresu.

Obsahový štandard

Pojmy: sieť

Vlastnosti a vzťahy: lokálne súbory vo vlastnom počítači a súbory na sieti, sieťovom disku, cesta (adresa) ako zápis, ktorý identifikuje počítač, počítačová sieť ako prepojenie počítačov a zariadení, internet ako celosvetová počítačová sieť

Procesy: sťahovanie a posielanie súborov

Softvér a hardvér – práca proti vírusom a špehovaniu

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- akceptovať, že nemajú sťahovať a spúšťať neznáme, pochybné aplikácie.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: vírus ako škodlivý softvér, špehovanie ako nepovolená aktivita softvéru alebo webových stránok

Informačná spoločnosť – bezpečnosť a riziká

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- diskutovať o rizikách na internete,
- aplikovať pravidlá pre zabezpečenie údajov, aplikácii (aj e-mailu) proti neoprávnenému použitiu,
- diskutovať o počítačovej kriminalite,
- diskutovať o dôveryhodnosti informácií na webe.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: vírus ako škodlivý softvér, dôveryhodnosť získaných informácií, riziká na internete a sociálnych sieťach

Procesy: šírenie počítačových vírusov a spamov, bezpečné a etické správanie sa na internete, činnosť hekerov

Informačná spoločnosť – digitálne technológie v spoločnosti

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- diskutovať o využití konkrétnych nástrojov digitálnych technológií pri učení sa iných predmetov,
- diskutovať taktiež o tom, ako pomáhajú učiteľovi –

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: spoločnosť a sociálne siete, digitálne technológie okolo nás, digitálne technológie ako nástroje pre výpočet, komunikáciu, navigáciu,

ako pomáhajú žiakovi.

doma, v škole, v práci rodičov, v obchode, digitálne technológie a hry, film, hudba
Procesy: používanie nástrojov na vlastné učenie sa, zábavu a spoznávanie

Informačná spoločnosť – legálnosť používania softvéru

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

diskutovať o princípoch dodržiavania základných autorských práv.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: autorské právo a jeho vzťah k autorovi, dielu a použitiu, legálnosť a nelegálnosť používania softvéru a informácií (texty, obrázky, hudba, filmy, ...)

Človek a príroda – fyzika

ZŠ - 6. ročník 2 hod. týždenne (ŠVP – 2 hod.) 66 hodín ročne

Vzdelávací štandard je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde.

Výkonový štandard predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov. Tieto výkony môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priradzuje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, experimentovať, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Výučba fyziky sa spolu s biológiou a chémiou podieľa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti žiaka tak, aby využíval nadobudnuté vedomosti, bol schopný klásť otázky a na základe dôkazov vyvodzoval závery, ktoré vedú k porozumeniu obsahu výučby prírodných vied.

Obsah výučby fyziky je postavený na overenej konštruktivistickej pedagogickej teórii, ktorá kladie pri budovaní fyzikálnych poznatkov dôraz na vlastnú žiacku skúsenosť s fyzikálnymi javmi a objektmi. Umožňujú to žiacke pokusy, reálne demonštrácie, priame merania a ich spracovanie. Postupne sa žiak vedie k formalizácii poznávaného obsahu, prípadne k matematickým vzťahom a k zovšeobecneniam v podobe teoretických pojmov. Aj keď má učiteľ možnosť prispôbiť si obsah výučby vlastným predstavám, túto koncepcnú myšlienku by mal zachovať.

Prostredníctvom tvorby vybraných fyzikálnych (často aj prírodovedných) pojmov sa rozvíjajú žiacke bádateľské spôsobilosti, najmä pozorovať, merať, experimentovať, spracovať namerané údaje vo forme tabuliek a grafov. Súčasťou týchto spôsobilostí sú aj manuálne a technické zručnosti žiaka, schopnosť formulovať hypotézy, tvoriť závery a zovšeobecnenia, interpretovať údaje a opísať ich vzájomné vzťahy.

Proces fyzikálneho vzdelávania uprednostňuje metódy a formy, ktoré sa podobajú prirodzenému postupu vedeckého poznávania. Vzhľadom na vek žiakov je to najmä už spomenutý empirický postup, pre ktorý je charakteristické riešenie problémov experimentálnou metódou aj s využitím informačno-komunikačných prostriedkov. Aktívna účasť žiaka sa zabezpečuje najmä riešením problémov a prácou v skupinách.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti potrebné aj k osobným rozhodnutiam v občianskych a kultúrnych záležitostiach, ktoré súvisia s lokálnymi aj globálnymi problémami ako sú zdravie, životné prostredie, technický pokrok a podobne. Rovnako dôležité je, aby pochopil kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy a techniky.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- aplikujú empirické metódy práce – pozorovanie, experimentovanie, meranie a spracovanie nameraných hodnôt fyzikálnych veličín pri skúmaní fyzikálnych javov,
- vysvetľujú vybrané fyzikálne javy v bezprostrednom okolí a navrhujú metódy overenia svojich vysvetlení,
- prezentujú a obhajujú svoje postupy a tvrdenia logickou argumentáciou založenou na dôkazoch,
- komunikujú verbálnou aj písomnou formou, ovládajú symbolickú, tabelárnu, grafickú komunikáciu,
- aplikujú pri riešení fyzikálnych úloh a problémov znalosť fyzikálnych pojmov, zákonov, faktov, nadobudnutý matematický aparát aj odborné informácie získané z rôznych vhodných informačných zdrojov,

- rozlišujú spoľahlivé informácie od nespoľahlivých – kriticky myslia,
- riešia problémy, v ktorých sa integrujú poznatky z viacerých prírodovedných, prípadne humanitných predmetov,
- rozumejú historickému vývoju poznania vo fyzike ako vede a vplyvu technického vývoja na rozvoj poznania a spoločnosti,
- posudzujú užitočnosť vedeckých poznatkov a technických vynálezov pre rozvoj spoločnosti a tiež problémy spojené s ich využitím pre človeka a životné prostredie,
- pracujú v tíme, vedia kooperovať a diskutovať, sú zodpovední za výsledky svojej práce a zverené pomôcky,
- získajú záujem o prírodu a svet techniky,
- nadobudnú otvorenosť k novým objavom vo fyzike a technike,
- získajú pozitívny vzťah k ochrane svojho zdravia a životného prostredia.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Skúmanie vlastností kvapalín, plynov, tuhých látok a telies

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- opísať pozorované javy pri skúmaní vlastností látok a telies,
- overiť jednoduchým experimentom vybrané vlastnosti kvapalín, plynov a tuhých telies,
- rozlíšiť merateľné a nemerateľné vlastnosti látok a telies,
- odmerať hmotnosť, dĺžku, objem telesa vhodne vybraným meradlom, spresňovať merania opakovaním merania a vypočítaním priemeru z nameraných hodnôt,
- zaznamenať namerané údaje správnym zápisom,
- prezentovať výsledky pozorovania a merania pred spolužiakmi,
- rozlíšiť termíny fyzikálna veličina, značka fyzikálnej veličiny, jednotka, značka jednotky,
- zostrojiť graf lineárnej závislosti a zistiť hodnoty z grafu,
- použiť postup riešenia problémov: predpoklad – experiment – potvrdenie/nepotvrdenie predpokladu,
- rozlíšiť termíny látka a teleso,
- porovnať a určiť spoločné a rozdielne vlastnosti kvapalín, plynov, tuhých látok a telies,
- vytvoriť a prezentovať projekt priradený obsahu vyučovania.

Obsahový štandard

vlastnosti kvapalín: nestlačiteľnosť, tekutosť, deliteľnosť
 účinky pôsobenia vonkajšej sily na hladinu kvapaliny v uzavretej nádobe, Pascalov zákon
 využitie vlastností kvapalín
 meranie objemu kvapalného telesa odmerným valcom, kalibrácia
 objem, značka V , jednotky objemu ml, l
 vlastnosti plynov: stlačiteľnosť, tekutosť, rozpínanosť, deliteľnosť
 využitie vlastností plynov
 tekutosť ako spoločná vlastnosť kvapalín a plynov
 fyzikálna veličina, značka fyzikálnej veličiny, jednotka fyzikálnej veličiny, značka jednotky
 látka a teleso, vlastnosti tuhých látok a telies:
 krehkosť, tvrdosť, pružnosť, deliteľnosť
 meranie hmotnosti tuhých, kvapalných a plynných telies
 hmotnosť, značka m , jednotky hmotnosti g, kg, t
 odhad dĺžky, meradlo, stupnica meradla (najmenší dielik, rozsah)
 dĺžka, značka d , jednotky dĺžky mm, cm, dm, m, km
 objem tuhých telies, jednotky objemu cm³, dm³, m³,
 určenie objemu pravidelných telies (kocka, kváder) výpočtom, určenie objemu nepravidelných telies pomocou odmerného valca
 rozdielne a spoločné vlastnosti kvapalín, plynov a tuhých telies

Správanie telies v kvapalinách a plynoch

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- riešiť problémy postupom: formulovanie problému – vyslovenie hypotézy – realizácia pokusov a meraní – spracovanie, posúdenie a interpretovanie výsledkov pokusov a meraní,
- prezentovať výsledky pozorovania a merania pred spolužiakmi,
- určiť hustotu tuhých telies a kvapalín z nameraných hodnôt ich hmotnosti a objemu,
- zostrojiť graf závislosti hmotnosti od objemu pre telesá z homogénnej látky,
- vyhľadať hodnoty hustoty látok v tabuľkách,
- riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet hustoty,
- vysvetliť vybrané javy správania sa telies v kvapalinách a plynoch pomocou hustoty,
- vytvoriť a prezentovať projekt, v ktorom tvorivo využije získané poznatky.

Obsahový štandard

plávajúce, vznášajúce a potápajúce sa telesá vo vode, meranie ich hmotnosti a objemu
hustota, značka ρ , jednotka hustoty g/cm^3 , vzťah $\rho = m / V$
vzťah medzi objemom a hmotnosťou telies zhotovených z rovnakej látky
hustota kvapalín
vytlačený objem kvapaliny plávajúcimi telesami a potápajúcimi sa telesami
porovnanie hmotnosti telies plávajúcich v kvapaline s hmotnosťou telesami vytlačenej kvapaliny
porovnanie hmotnosti potápajúcich sa telies s hmotnosťou telesami vytlačenej kvapaliny
vplyv teploty na hustotu
správanie sa telies (bubliniek) vo vzduchu a v plyne s väčšou hustotou ako má vzduch
hustota plynov

Človek a príroda – biológia

ZŠ - 6. Ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard predmetu stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom je učivo štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Stanovený učebný obsah môže učiteľ tvorivo modifikovať v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, vykonávať experimenty, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

Vzhľadom na charakter a ciele predmetu sa organizácia vyučovania prispôbi počtu žiakov v triede. Tým sa garantujú vonkajšie podmienky na adekvátnu realizáciu výučby a splnenie výkonového a obsahového štandardu.

CHARAKTERISTKA PREDMETU

Vyučovací predmet biológia je na základnej škole zameraný na poznávanie javov a procesov prebiehajúcich v prírode vo vzájomných súvislostiach a vedie žiakov k chápaniu prírody ako celku. Sústreďuje sa najmä na tie javy, ktoré bezprostredne ovplyvňujú život človeka. Ich poznanie je východiskom pre formovanie pozitívneho vzťahu k živej prírode, rozvíjanie schopnosti ekologicky myslieť a konať, ako aj pre upevňovanie návykov dôležitých pre zachovanie zdravia.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú základnú predstavu o prírode ako výsledku vzájomného pôsobenia jej zložiek,
- pochopia prírodné javy, procesy a objekty vo vzájomných súvislostiach,
- získajú informácie o prírode pozorovaním, pátraním, skúmaním a využitím rôznych zdrojov,
- analyzujú, interpretujú, triedia a hodnotia informácie o organizmoch a prírode,
- používajú správnu terminológiu na opísanie procesov a javov v živej a neživej prírode,
- plánujú, uskutočňujú, zaznamenávajú a vyhodnocujú jednoduché biologické pozorovania a pokusy,
- diskutujú o význame a praktických dôsledkoch vybraných vedeckých objavov,
- aplikujú osvojené spôsobilosti a vedomosti na podporu svojho zdravia,
- chránia prírodu a šetria prírodné zdroje,
- plánujú a realizujú jednoduché projekty v oblasti biológie,
- prezentujú a obhajujú výsledky svojej práce.

Život s človekom a v ľudských sídlach

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozlíšiť špecifiká spoločenstva vznikajúceho v ľudských sídlach a v ich okolí,
- zhodnotiť vplyv človeka na prostredie organizmov,
- vysvetliť, aký význam majú pre človeka mikroorganizmy, pestované rastliny a živočíchy žijúce v ľudských sídlach a v ich okolí,
- navrhnúť a realizovať projekt na poznávanie organizmov žijúcich v okolí svojho bydliska alebo školy,
- prezentovať výsledky z projektu.

Živé organizmy a ich stavba Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozlíšiť rastlinnú a živočíšnu bunku podľa stavby,
- vymenovať základné funkcie častí bunky,
- pozorovať bunky mikroskopom,
- pripraviť prezentáciu o vírusových a bakteriálnych ochoreniach a ich prevencii,
- zostaviť schému všeobecnej stavby a organizácie tela

mnohobunkovej rastliny a živočícha,

- porovnať časti tela machu a kvitnúcej rastliny na ukážke,
- vysvetliť základné funkcie orgánov tela kvitnúcej rastliny,
- porovnať stavbu tela húb s plodnicami a bez plodníc,
- pozorovaním zistiť odlišnosti vonkajšej stavby tela jednotlivých skupín bezstavovcov,
- kategorizovať zástupcov pŕhlivcov, ploskavcov, hlístovcov, mäkkýšov, obrúčkavcov a článkonožcov na ukážke,
- navrhnúť a zaznamenať pozorovanie vybraného bezstavovca,
- spracovať a prezentovať výsledky pozorovania rôznymi formami.

Obsahový štandard

ľudské sídlo, zdomácnovanie, šľachtenie, odroda, plemeno
mikroorganizmy (baktérie, plesne, kvasinky)
zelenina cibuľová, hlúbová, koreňová, plodová, strukoviny
rastliny hospodárske, ovocné
včela, včelstvo, včelárstvo, ryby, rybárstvo, rybníkárstvo
zvieratá hospodárske, domáce
škodcovia, parazity vonkajšie, vnútorné, prenášače
nákazy, prevencia,
premnoženie hlodavcov, hmyzu
dezinfekcia, dezinfekcia, deratizácia
biologická ochrana, spevavce

Obsahový štandard

bunka, bunkové organely
vírusy, baktérie
organizmus jednobunkový, mnohobunkový
pletivo, tkanivo, orgán, orgánová sústava, organizmus
stavba rastlín vonkajšia, vnútorná (koreň, stonka, list, kvet, plod, semeno)
vlákno, podhubie, výtrusnica

životný cyklus parazitov
stavba tela bezstavovcov vonkajšia, vnútorná (sústava tráviaca, obehová, dýchacia, nervová, zmysly)
rozmnožovanie a vývin bezstavovcov

Človek a hodnoty – etická výchova/náboženská výchova

ZŠ - 6. Ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

ETICKÁ VÝCHOVA

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací program pre predmet etická výchova má svoje špecifiká. Jedným z nich je rozvíjanie komunikačných a sociálnych spôsobilostí, ktoré sa orientujú na postoje k životným situáciám a ku konkrétnym prejavom prosociálneho správania. Nadobudnuté vedomosti, spôsobilosti a zručnosti sú predpokladom kritického myslenia, diskusie a hodnotiacich postojov. V etickej výchove sa stávajú prostriedkom, od ktorého sa odvíja požadované správanie.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavnou funkciou povinne voliteľného predmetu etická výchova v nižšom strednom vzdelávaní je osobnostný a sociálny rozvoj žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tohto cieľa sa primárne využíva zážitkové učenie, riadený rozhovor, diskusia, simulačné hry, ktoré popri informáciách účinne rozvíjajú mravný úsudok, rozlišovanie dobra od zla, orientáciu v etických dilemách dnešnej spoločnosti. Jej súčasťou je rozvoj sociálnych spôsobilostí ako napr. otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod. Podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení k harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

V nižšom strednom vzdelávaní vedieme žiakov k reflexii a prehodnocovaniu svojho správania i správania iných, vzhľadom na cieľovú rovinu etickej výchovy, ktorou je sociálne rozvinutý človek a spolupracujúce spoločenstvo. Preto sa etická výchova javí ako predmet, ktorý pripravuje pôdu pre ostatné výchovy, ktoré súvisia s uplatnením sa nielen v konkrétnych osobných vzťahoch žiaka, ale aj v jeho pripravenosti žiť pre spoločné dobro s inými ľuďmi a pre iných.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
- zdôvodnia dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, médií,
- naučia sa kriticky myslieť, kultivovane diskutovať a akceptovať názory iných,

- ocenia prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť svoju sexuálnu identitu, hodnotu priateľstva, lásky, manželstva a rodiny,
- osvoja si pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným ľuďom, ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc,
- zdôvodnia dôležitosť stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávaní spoločensky uznávaných noriem.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Identifikácia a vyjadrovanie citov

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- pomenovať city zodpovedajúce prežívaniu pohody a nepohody,
- uviesť príklady vplyvu citov na zdravie človeka,
- zahrať scénu s vyjadrením rôznych emocionálnych stavov,
- rozlíšiť kultivovanosť a nekultivovanosť vo vyjadrovaní citov,
- zahrať formou scény spôsob vyjadrenia citov spojených s nepohodou,

Obsahový štandard

city
základné delenie citov
city a zdravie
city a výkonnosť
kultivované vyjadrovanie citov

Kognitívna a emocionálna empatia

Výkonový štandard

- vysvetliť pojem empatia a jej dôležitosť v medziľudských vzťahoch,
- vysvetliť, čo ovplyvňuje empatiu,
- používať prvky aktívneho počúvania v komunikácii,
- diskutovať o dôvodoch empatie pri riešení problémov,

Obsahový štandard

empatia
faktory ovplyvňujúce empatiu
empatia v modelových situáciách
počúvanie a empatia

Aseratívne správanie

Výkonový štandard

- rozlíšiť pasívne, agresívne a aseratívne správanie,
- predviesť v scénkach ukážky jednotlivých druhov správania,
- použiť aseratívne techniky v modelových situáciách,
- vysvetliť podstatu aseratívnych práv,
- použiť v bežnej komunikácii prvky aseratívneho správania,

Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre

Výkonový štandard

- vysvetliť pojmy: vzor, model, idol, ideál,
- rozlíšiť pozitívne a negatívne vzory historických postáv,
- analyzovať vlastnosti zobrazených vzorov,
- posúdiť, ktoré vlastnosti vzoru je vhodné si osvojiť,
- diskutovať o morálnych dilemách,

Obsahový štandard

asertivita
typy správania: pasívne, agresívne a aseratívne, ich výhody a nevýhody
aseratívne techniky a ich použitie
aseratívne práva a ich použitie

Obsahový štandard

vzor, model, idol, ideál
vzory správania v histórii
literárne vzory, filmoví hrdinovia
dobro a zlo

Pozitívne vzory v každodennom živote

Výkonový štandard

- uviesť rozdiel medzi reálnymi a zobrazenými vzormi,
- vysvetliť dôležitosť prosociálnych vzorov,
- identifikovať pozitívne vzory vo svojom okolí,
- zhodnotiť dôležitosť prítomnosti vzorov vo svojom živote,
- posúdiť dôsledok vlastného správania pre iných, najmä mladších,

Obsahový štandard

reálne vzory správania
verejné vzory správania
anonymné prosociálne vzory

Prosociálne správanie

Výkonový štandard

- vysvetliť prosociálne správanie a jeho druhy,
- uviesť príklady prosociálnych ľudí vo svojom okolí,
- vysvetliť vzťah empatie a prosociálneho správania,
- prejavíť konkrétnu pomoc spolužiakom,
- zhodnotiť, v akých sociálnych projektoch by mohol participovať.

Obsahový štandard

prosociálne správanie a jeho druhy (pomoc, darovanie, delenie sa, spolupráca)
fyzická a psychická pomoc
empatia v prosociálnom správaní
spolupráca na sociálnych projektoch

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA/NÁBOŽENSTVO KATOLÍCKA CIRKEV

Vzdelávací štandard predmetu náboženská výchova/náboženstvo Katolíckej cirkvi nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah daného predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe konkrétnych učebných cieľov, učebných úloh a otázok.

K vymedzeným výkonom je priradený učebný obsah, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Požadované vedomosti, spôsobilosti a zručnosti v náboženskej výchove/náboženstve slúžia rozvoju náboženskej dimenzie, ktorá je súčasťou kultúry a prispieva k celkovému formovaniu osobnosti žiakov.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet náboženská výchova/náboženstvo v nižšom strednom vzdelávaní odovzdáva základné náukové predpoklady kresťanských životných postojov a konania žiakov. Ponúka im pomoc pri orientácii v súčasnom svete z biblického hľadiska, kresťanskej tradície a vedie k oboznámeniu a ponuke kresťanského štýlu života. Umožňuje konfrontovať sa s veľkými existenčnými otázkami človeka a hľadať na ne odpovede. Zároveň je aj službou spoločnosti, kde napomáha výchove detí a mladých ľudí najmä svojím preventívnym systémom. Ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a Cirkvi. Je výchovou k zodpovednosti za vlastné konanie, učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať ani nebyť manipulátormi, chápať vlastné konanie i konanie druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú povedomie úcty k jedinečnosti a neopakovateľnosti každej živej bytosti, zvlášť človeka ako originálneho Božieho stvorenia,
- prehľadujú si vedomosti o existencii a pôsobení Boha podľa učenia Katolíckej cirkvi,
- získajú vedomosti o dôležitom poslaní Panny Márie v dejinách spásy,
- naučia sa vnímať v životoch svätých Božie pôsobenie a výzvu nasledovať ich,
- získajú vedomosti o vzniku a účinkovaní Cirkvi v dejinách i v dnešnom svete,

- nadobudnú orientáciu v morálnych hodnotách, ktoré vyplývajú z Desatora a patria ku kresťanskému životnému štýlu,
- zorientujú sa v otázkach, ktoré prináša dnešná spoločnosť a v kresťanskom postoji voči nim,
- uplatnia vhodné komunikačné zručnosti k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- objavia potrebu modlitby a sviatostného života pre svoj vzťah s Bohom a ľuďmi,
- získajú poznatky o iných náboženstvách, čo ich vedie k vzájomnej tolerancii,
- nadobudnú vzťah oddanosti k Trojjedinému Bohu, jeho zákonom a výzve k budovaniu jeho kráľovstva,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia a uchovajú svoju vieru v Ježiša Krista ako Pána a Spasiteľa,
- uplatnia v živote výzvu byť Ježišovými učeníkmi a odovzdávať jeho posolstvo vo svojom okolí.

Pravda ako hodnota

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vysvetliť príbeh o Jakubovi a Ezauovi (vzhladom na klamstvo),
- rozlíšiť v konkrétnej situácii pravdu od klamstva,
- posúdiť pravdu v masmédiách na základe novinových článkov,
- sformulovať zásady pre správne fungovanie medziľudských vzťahov,

Obsahový štandard

potreba pravdy
Jakub a Ezau,
sila slova – šírenie informácií (pravda v etike, v médiách, zachovanie tajomstva, posudzovanie, čestnosť, ohováranie, osočovanie)
8. Božie prikázanie

Hľadanie pravdy o svete

Výkonový štandard

- charakterizovať inšpiráciu a pravdivosť Svätého písma,
- porovnať biblický príbeh o stvorení sveta s vedeckým pohľadom a starovekými mýtmi,
- zhodnotiť potrebu hľadania pravdy v súvislosti so stvorením sveta,

Obsahový štandard

cesty hľadania pravdy v dávnej minulosti
mýtický obraz sveta
vedecké hľadanie pravdy
stvorenia sveta – biblický príbeh stvorenia

Hľadanie pravdy o sebe

Výkonový štandard

- vysvetliť biblický príbeh o stvorení človeka,
- vysvetliť hodnotu človeka stvoreného na Boží obraz a potrebu úcty,
- vyjadriť pravdy vyplývajúce z biblického príbehu o páde človeka,
- diskutovať o dôsledkoch prvotného hriechu, hriechu a slabosti človeka v dnešnej dobe,
- vnímať svoje vlastné hranice,
- vysvetliť pojem svedomie (mravný zákon),

Obsahový štandard

pôvod človeka
biblický obraz stvorenia človeka (Boží obraz, hodnota každej ľudskej osoby)
pád človeka (prvotný hriech, hriech)
hranice človeka (svedomie, pocit viny, mravný zákon)
sviatosť zmierenia – kresťanská nádej

Ohlasovatelia pravdy

Výkonový štandard

- vysvetliť význam ohlasovania pravdy,
- opísať povolanie proroka Ezechiela a Izaiáša ako ohlasovateľov pravdy,
- vysvetliť výrok Ježiša: „Vaše áno, nech je áno a vaše nie, nech je nie“ (Mt 5, 37),
- vyjadriť potrebu prítomnosti Ducha Svätého pri ohlasovaní pravdy (sviatosť birmovania),
- opísať poslanie sv. Petra, sv. Štefana, sv. Pavla,
- uviesť príklad ohlasovateľov v dnešnej dobe,

Konať v pravde

Výkonový štandard

- vysvetliť význam „Zlatého pravidla“ (Mt 7, 12),
- oceniť prínos Ježišovho príkazu lásky,
- porovnať ho s podobnými pravidlami v iných náboženstvách,
- sformulovať príklady skutkov telesného i duchovného milosrdenstva,
- posúdiť na konkrétnych situáciách postoj spoločnosti k pravde, láske a spravodlivosti,
- vysvetliť pojem sociálneho hriechu.

Obsahový štandard

proroci Ezechiel, Izaiáš
Ježiš Kristus – učiteľ pravdy, ohlasovanie pravdy v podobenstvách
apoštoli, ohlasovatelia pravdy (sv. Peter, sv. Štefan, sv. Pavol)

Obsahový štandard

zodpovednosť za druhých z pohľadu prirodzenej morálky
(„zlaté pravidlo“)
Ježišov príkaz lásky (morálky)
skutky lásky (skutky telesného a duchovného milosrdenstva)
spravodlivosť a pravda v spoločnosti
sociálny hriech

Umenie a kultúra – výtvarná výchova

ZŠ - 6. Ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard výtvarnej výchovy nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh – výtvarných zadaní.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard výtvarnej výchovy ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú, hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia vo výtvarnej výchove. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Výtvarná výchova je predmet, na ktorom žiaci prostredníctvom výtvarných činností spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení (kresby, maľby, plastiky, fotografie, dizajnu, architektúry, videa a filmu). Všetky ostatné didaktické formy ako používanie učebnice, edukačných materiálov, premietanie filmov a podobne sú len doplnkovými aktivitami (v rámci motivácie alebo následných ukážok, diskusií).

Ťažiskom je práca žiakov s výtvarnými materiálmi, technikami a nástrojmi (od ceruzky až po fotoaparát a počítač). Zahŕňa tvorbu od vymyslenia nápadu (čo chcú žiaci vytvoriť), cez nachádzanie formy (ako to vyjadriť), až po realizáciu (schopnosť previesť nápad a formu v materiáli prostredníctvom výtvarnej techniky). Prostredníctvom tohto procesu sa jednak zvyšuje gramotnosť žiakov – schopnosť rozumieť vizuálnym znakom na základe vlastnej skúsenosti, jednak sú uvádzaní do znalosti rôznych foriem súčasnej vizuálnej kultúry i kultúrnej tradície. Žiaci touto formou získavajú dôležité kompetencie porozumenia reklame, filmu a videu, dizajnu, architektúre; fotografiám obrazom a objektom, ktoré ich obklopujú a vytvárajú ich „obraz sveta“.

HLAVNÝ CIEĽ PREDMETU

Žiaci sú prostredníctvom aktívnych činností uvádzaní do vizuálnej kultúry a komunikácie – na úrovni poznania i vlastného vyjadrovania.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení – výtvarného umenia, fotografie, dizajnu, architektúry, videa a filmu, rozumejú im a získavajú základnú gramotnosť v ich používaní,
- rozvíjajú si pozorovacie schopnosti, schopnosti reagovať na vizuálne podnety a výtvarne ich spracovávať,
- rozvíjajú tvorbu vlastných myšlienkových konceptov a ich formálnu a technickú realizáciu,
- spoznávajú a slovne pomenujú (výraz), formu, námet umeleckých diel a svoj zážitok z nich výtvarne interpretujú,
- poznávajú vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce smery moderného a súčasného umenia a historické slohy,
- osvojujú si primerané kultúrne postoje, názory a hodnotové kritériá; cez zážitky aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel sú uvádzaní do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícií a na úrovni aktuálneho myslenia a interpretácie.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- kresbou vyjadriť základné vzťahy predmetov v priestore,
- vyjadriť vzťahy farieb v priestore pri zobrazovaní exteriéru (krajiny).

Obsahový štandard

mierka a proporčné vzťahy
operácie s mierkou zobrazovania: zmenšovanie – zväčšovanie, vzdalovanie – približovanie
pozorovanie vzťahov podľa skutočnosti
operácie s proporciami: približný pomer častí videnej a kreslenej predlohy
farebné budovanie priestoru v obraze: blízkosť a vzdialenosť

Možnosti zobrazovania videneho sveta

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- vyjadriť približné proporcie pri kreslení postavy,
- vyjadriť približné proporcie pri modelovaní postavy.

Obsahový štandard

proporcie postavy (človek, zviera)
analytické pozorovanie postavy
kreslenie postavy podľa videnej skutočnosti (základy geometrickej výstavby proporcií, pohybu)
modelovanie postavy podľa videnej skutočnosti (základy geometrickej výstavby proporcií, častí vo vzťahu k celku, pohybu)

Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- rozpoznať princípy op-artu a kinetického umenia,
- nachádzať súvislosti a rozdiely medzi rôznymi umeleckými štýlmi.

Obsahový štandard

op-art: inšpirácia vybraným princípom op-artovej tvorby (mihotavý efekt, ilúzia priestorovosti, svetelný a farebný kontrast, séria, mriežka...)
kinetické umenie: jednoduchý kinetický objekt
optické klamy, ilúzie a dvojznačné zobrazenia

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- rozpoznať typické znaky gotického umenia a architektúry,
- tvorivo použiť (transformovať) historický motív.

Obsahový štandard

gotické umenie a architektúra (katedrála, hrad, odev)
uviedenie do dobovej situácie – hra na umelca gotiky
výtvarná interpretácia dobovej výtvarnej formy (napr. vitráž z papiera alebo rôznych materiálov – vlastný motív žiaka, alebo knižná iluminácia, návrh gotického rytierskeho brnenia, odevu a pod.)

Škola v galérii

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- slovné interpretovať subjektívny dojem zo zmyslového (synestetického) vnímania umeleckého diela.

Podnety architektúry

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozlíšiť prvky a funkcie častí zástavby mesta alebo dediny,
- vytvoriť jednoduchý plán usporiadania urbánneho celku (mesto, dedina, osada, časť) podľa svojej predstavy.

Podnety fotografie

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- nafotografovať inscenovanú situáciu,
- využiť poznatky o výtvarných vyjadrovacích prostriedkoch pri fotografovaní.

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- pomenovať vzťah obrazu a zvuku vo videu alebo vo filme z hľadiska výrazu.

Elektronické médiá

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vytvoriť koláže z vlastných digitálnych kresieb, fotografií, malieb, alebo písma,
- vytvoriť varianty digitálneho obrazu pomocou operácií v počítačovom programe.

Podnety dizajnu

Obsahový štandard

vnímanie výtvarného diela (v galérii alebo podľa reprodukcie) – reakcie rôznych zmyslových modalít; obraz pre päť zmyslov (vcítanie sa do diela na základe jeho pozorovania; priradovanie chuti, vône, zvuku a hmatového pocitu – farbe, tvaru, povrchu, svetlosti, motívu)
interpretácia vybraného výtvarného diela na základe synestetického vnímania (napr. čo zobrazuje abstraktné umenie?)

Obsahový štandard

urbanizmus: nadhľad, pôdorys, plán
plán mesta (dediny), štruktúra zón, doprava, uzly;
vzájomné vzťahy, vzťah ku krajine
porovnanie: mesto a dedina
fantastické priestory, fantastické funkcie, utópia

Obsahový štandard

inscenovaná fotografia
práca s materiálmi – príprava inscenovaného prostredia (inštalácie), fotogenického terénu (napr. z papiera, plastelíny, rôznych priehľadných a polopriehľadných materiálov), využitie povrchov (textúr),
umiestnenie predmetu v inscenácii
osvetlenie, nasvietenie s farebným svetlom
fotografovanie s rôznych uhlov pohľadu – celok, detail

Obsahový štandard

vzťah obrazu a zvuku vo videu a filme
ozvučenie krátkej ukážky (experimentovanie s ozvučením s použitím vybraného obrazu a zvuku v počítačovom programe)
hudba, hlas a ruchy

Obsahový štandard

digitálna úprava farieb obrazu
digitálna úprava svetlosti, sýtosti, kontrastu farieb;
rozostrenie, zaostrenie, voľná transformácia
digitálne filtre, farebné filtre, krivky farieb
digitálna obrazová koláž/koláž z obrazu a písma

Výkonový štandard**Žiak na konci 6. ročníka základnej školy****vie/dokáže:**

- navrhnuť odevy alebo doplnky podľa svojich predstáv.

Tradície a podnety remesiel**Výkonový štandard****Žiak na konci 6. ročníka základnej školy****vie/dokáže:**

- tvorivo variovať tradičnú techniku.

Synestetické podnety**Výkonový štandard****Žiak na konci 6. ročníka základnej školy****vie/dokáže:**

- použiť zvukové vlastnosti materiálov a objektov.

Podnety poznávania sveta**Výkonový štandard****Žiak na konci 6. ročníka základnej školy****vie/dokáže:**

- výtvarne reagovať na témy biológie.

Obsahový štandard

odevný dizajn
odev, časť odevu, doplnok
história odievania
odevný dizajn

Obsahový štandard

podnety košíkárstva
pletenie objektu z prútov (napr. papier, kartón,
bužírka, drôt, drevo...)
výtvarné reakcie na tradičné formy (architektúry
odevov, jedál, zvykov...)

Obsahový štandard

objekt vydávajúcí zvuk – hudobno-vizuálny nástroj,
ozvučené povrchy (textúry: napr. vrúbkovaný papier,
plech ...)
zvuková performancia s vlastnými zvukovými objektmi
(nástrojmi vydávajúcimi zvuky, ruchy, šumy)
zvukové objekty, autorské a hudobné nástroje

Obsahový štandard

podnety biológie:
výtvarné interpretácie prírodných štruktúr (napr.
makrosnímky rastlinných a živočíšnych tkanív,
minerálov, pozorovanie mikroskopom, röntgenové
snímky, snímky geologických vrstiev, kryštálov,
tepelné snímky povrchu Zeme, kozmické snímky,
pozorovaná štruktúra listov ...)

Umenie a kultúra – hudobná výchova

ZŠ - 6. Ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard hudobnej výchovy ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia hudobného umenia.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná edukácia v nižšom strednom vzdelávaní predstavuje kontinuálne, systémové a cieľavedomé pokračovanie hudobnej edukácie primárneho stupňa.

Hudobnú edukáciu možno vymedziť tromi prvkami: hudobné umenie – obsah, hudobné schopnosti (zručnosti, návyky) – cieľ a hudobné činnosti – metóda, prostriedok rozvoja hudobných schopností, pochopenia princípov hudby, realizácia hudobného umenia. Sekundárnym obsahom predmetu je umenie, estetika, kreativita, sekundárnym cieľom rozvoj kľúčových kompetencií – komplexný rozvoj osobnosti, všeobecných ľudských kvalít.

Hudobná výchova v základnej škole je predmetom umelecko-výchovným a činnostným, na nižšom strednom stupni sa rozširuje o kognitívny rozmer – uvedomelé prenikanie do štruktúry hudobného diela, hudobno-teoretický a hudobno-historický rozmer, ako konklúzia predchádzajúcej hudobnej činnosti, praktickej hudobnej skúsenosti.

CIELE PREDMETU

Ciele predmetu možno rozdeliť na špecifické hudobné ciele, špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity a sekundárne ciele.

Špecifické hudobné ciele:

Žiaci:

- získajú hudobné schopnosti prostredníctvom hudobných činností,
- realizujú hudobné činnosti na základe nadobudnutých hudobných schopností,
- na základe vlastnej skúsenosti si osvoja konkrétne poznatky z oblasti hudobnej teórie a histórie,

Špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity:

- pochopia podstatu umenia, vytvoria si vzťah k umeniu, majú priamu skúsenosť v oblasti špecifických umeleckých, estetických a psychologických kategórií – emocionálna, prežívanie, zážitok, vnímanie krásy, vlastná tvorivosť (improvizácia, kompozícia), na základe čoho dokážu reflektovať umenie, vnímať krásu, rozpoznať hodnotu, vyjadriť sa prostredníctvom umenia,

Sekundárne ciele:

- nadobudnú (prehĺbia) kľúčové kompetencie prostredníctvom hudobného umenia.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- hovoriť a spievať podľa zásad hlasovej hygieny v súlade so správnym držaním tela, technikou správneho dýchania, zreteľnej artikulácie, s mäkkým hlasovým začiatkom a použitím vhodného hlasového registra
- tvorivo pracovať s hlasom – textom, rečou, zvukmi,
- hlasom realizovať rytmické a melodické modely,
- spievať piesne spamäti, ale i s podpornými pamäťovými prostriedkami (gestá tzv. „ukazovačky“, obrázky, grafická notácia, klasická notácia),
- správne používať elementárne hudobné nástroje so správnym použitím hracieho aparátu s dôrazom na kvalitu tónu,
- hrať na klasickom melodickom, alebo harmonickom hudobnom nástroji,
- na nástroji zahrať tóny podľa notového zápisu,
- vlastnoručne zhotoviť elementárny nástroj a hrať na ňom,
- aktívne počúvať hudbu, rozpoznať emocionálno–výrazový potenciál hudby,
- pri počúvaní hudby spoznať charakteristické prvky konkrétneho štýlového obdobia dejín hudby,
- podľa počutia skladby slovne vyjadriť odlišnosti dvoch štýlových období dejín hudby,
- verbalizovať atmosféru hudby,
- hudbu vyjadriť pohybom,
- identifikovať, pomenovať a charakterizovať hudobno-vyjadrovacie prostriedky a základné formotvorné prvky podľa počutia,
- rozoznať podľa zvuku, vzhľadu i názvu bežné nástrojové zoskupenia v tzv. klasickej hudbe, ľudovej hudbe i v tzv. populárnej hudbe,
- poznať niektoré významné diela alebo úryvky z nich, ich názvy, mená autorov v kontexte iných druhov umenia a všeobecných dejín,
- pohybom reagovať na počutú hudbu,

Hlasové činnosti

ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované texty, artikulačné cvičenia, dychové a hlasové cvičenia, intonačné cvičenia, hry s hlasom
metódy na rozvoj sluchovo-intonačných schopností
obrázky, grafický i notový záznam piesne

Inštrumentálne činnosti

elementárne hudobné nástroje

hra na jednom klasickom hudobnom nástroji (zobcová flauta, keyboard, klavír, gitara a pod.) – začiatočnícka úroveň

jednočiarková oktáva, motívy, jednoduché piesne
jednoduché modely idiofónov, membranofónov, chordofónov, aerofónov a mirlitónov z prírodných i odpadových materiálov, na ktorých možno demonštrovať konštrukčné princípy nástrojov i princípy vzniku zvuku v jednotlivých nástrojových skupinách

Aktívne počúvanie hudby

skladby slovenských a zahraničných hudobných skladateľov

skladby svetových a slovenských skladateľov – reprezentantov jednotlivých štýlových období dejín hudby podľa voľného výberu učiteľa (bez chronologickej súvislosti)

skladby aspoň z dvoch rozličných štýlových období dejín hudby

tempo, dynamika, kantiléna, harmónia, kontrast, opakovanie dielov formy

napr. sláčikové kvarteto, dychové kvinteto, komorný orchester, symfonický orchester, cimbalovka, dychovka, rôzne nástrojové zoskupenia v tzv. populárnej hudbe

vybrané skladby významných skladateľov s ukážkami hudobných štýlov v ich typickej podobe, integrácia s literatúrou, výtvarnou výchovou, dejepisom
zoznam vypočutých skladieb v triede napr. na nástenke

- zapamätať si jednoduché choreografie,
- pohybovo improvizovať,

- realizovať hudobno-dramatické činnosti,

- realizovať hudobno-dramatický projekt podľa princípov tvorivej dramatiky s vkladom vlastnej tvorivosti, fantázie, imaginácie, improvizácie v skupinovej spolupráci.

Hudobno-pohybové činnosti

kultivovaný pohyb, držanie tela, koordinácia častí tela, rytmicky korektné pohyby, pohyby vyjadrujúce emocionálno-výrazové charakteristiky hudby
zmena pohybu v súlade so zmenou formotvorného prvku

pohybová spontánnosť, uvoľnenosť

Hudobno-dramatické činnosti

Hudobno-dramatické činnosti, tvorivá dramatika

Človek a svet práce – technika

ZŠ - 6. Ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, manipulovanie s predmetmi, experimentovanie, konštruovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad rozvíjania ich praktických zručností.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učebný predmet vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k poznaniu trhu práce, vytváraniu životnej i profesijnej orientácie žiakov. Konceptia predmetu vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých človek prichádza do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách a širších súvislostiach a prostredníctvom technických vymožeností chráni svet a kultúrne pamiatky.

Predmet musí byť založený predovšetkým na praktickej činnosti. Jeho náplň sa cielene zameriava na zručnosti a návyky pre uplatnenie žiakov v ďalšom živote a spoločnosti. Je založený na tvorivej myšlienkovej spolupráci a spolupráci žiakov.

Náplň učebného predmetu je určená všetkým žiakom bez rozdielu pohlavia. Žiaci sa učia pracovať s rôznymi materiálmi a pomôckami a osvojujú si základné pracovné zručnosti a návyky, rozvíjajú tvorivé technické myslenie. Pri navrhovaní výrobkov v oblasti dizajnu a pracovných postupov spájajú praktické zručnosti s tvorivým myslením. Základné vzdelávanie obohacuje o dôležitú zložku tým, že kladie základy z oblasti techniky, ktoré sú nevyhnutné pre ďalšie štúdium a uplatnenie človeka v reálnom živote. Žiaci sa učia plánovať, organizovať a hodnotiť pracovnú činnosť samostatne i v skupine. Sú vedení k dodržiavaniu zásad bezpečnosti a hygieny pri práci. V závislosti na veku žiakov sa postupne buduje systém, ktorý žiakom poskytuje dôležité informácie z pracovnej oblasti a pomáha im pri zodpovednom rozhodovaní o ďalšom profesijnom zameraní i rozhodovaní v živote.

CIELE

Žiaci

- rozlíšia a bezpečne použijú prírodné a technické materiály, nástroje, náradie a zariadenia;
- si osvoja dodržiavanie stanovených pravidiel a adaptujú sa na zmenené alebo nové úlohy a pracovné podmienky;
- experimentujú s nápadmi, materiálmi, technológiami a technikami;
- si vytvoria vhodné návyky pre rodinný život;
- pociťujú zodpovednosť za svoje zdravie, ľudské vzťahy a financie ako aj za pohodlie a bezpečnosť v ich bezprostrednom okolí;
- cítia zodpovednosť za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce;
- si osvoja základné pracovné zručnosti a návyky z rôznych pracovných oblastí, organizujú a plánujú prácu a používajú vhodné nástroje, náradie a pomôcky pri práci i v bežnom živote;

- vytrvalo a sústavne plnia základné úlohy, uplatňujú tvorivosť a vlastné nápady pri pracovnej činnosti a pri vynakladaní úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku;
- si vytvoria nový postoj a hodnoty vo vzťahu k práci človeka a životnému prostrediu;
- chápu prácu a pracovné činnosti ako príležitosti na sebarealizáciu, sebaaktualizáciu a na rozvíjanie podnikateľského myslenia;
- sa orientujú v rôznych odboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej i duševnej práce, osvoja si potrebné poznatky a zručnosti významné na možnosti uplatnenia, na voľbu vlastného profesijného zamerania a na ďalšiu profesijnú a životnú orientáciu.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Vzdelávací štandard učebného predmetu *technika* sa člení na dva tematické okruhy *technika* a *ekonomika domácnosti*, pričom každý z nich sa ďalej člení na jednotlivé tematické celky. Dôraz sa kladie na tematický okruh *technika*. Škola je povinná odučiť z tematického okruhu *technika* najmenej dve tretiny z celkovej časovej dotácie vyučovacieho predmetu v každom školskom roku a najviac jednu tretinu z celkovej časovej dotácie vyučovacieho predmetu v školskom roku z tematického okruhu *ekonomika domácnosti* podľa svojich materiálno-technických a personálnych podmienok.

Človek a technika

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vysvetliť vlastnými slovami rozdiely medzi vynálezom, patentom a objavom,
- opísať proces vzniku výrobku.

Obsahový štandard

školský poriadok, pracovný poriadok v školskej dielni
významné etapy v dejinách vývoja techniky v Európe a vo svete
vynález, patent, objav a ich spoločenský význam
proces vzniku výrobku: myšlienka – konštruovanie – výroba – použitie výrobkov – likvidácia a recyklácia

Grafická komunikácia v technike

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- poukázať na základné rozdiely medzi technickým zobrazovaním a kresbou,
- uviesť príklady uplatnenia piktogramov,
- vytvoriť vlastný návrh piktogramu,
- vybrať vhodný pohľad na zobrazenie telesa,
- uviesť príklad zobrazenia telesa na jednu priemetňu – nárysňu,
- porovnať význam základných druhov čiar na technickom náčrte a výkrese,
- určiť z technického výkresu rozmery zobrazeného telesa,
- narysovať zobrazenie jednoduchého telesa v jednej priemetni,
- priradiť kóty k zobrazenému jednoduchému telesu,
- vypracovať projekt na porovnanie rôznych druhov zobrazení.

Obsahový štandard

zobrazovanie v technike
návrh, náčrt, technický náčrt, piktogram, technický výkres
kóta, kótovanie, druhy čiar, mierka
zobrazovanie telies na jednu priemetňu – nárysňu
čítanie jednoduchého technického výkresu
vlastný jednoduchý výrobok
odporúčané výrobky: sú uvedené v rámci nasledujúceho tematického celku

Technické materiály a pracovné postupy ich spracovania

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- porovnať vlastnosti rôznych drevín,
- zrealizovať na výrobku vybrané pracovné postupy ručného obrábania dreva podľa technického výkresu,
- rozlíšiť základné druhy kovov,
- porovnať vlastnosti kovov,
- vysvetliť princíp spracovania kovov na polotovary,
- uviesť príklady využitia kovov v praxi v závislosti od ich vlastností,
- zrealizovať na výrobku vybrané pracovné postupy ručného obrábania plechu a drôtu podľa technického výkresu,
- rozlíšiť základné druhy plastov,
- uviesť príklady použitia plastov v praxi,
- zrealizovať na výrobku vybrané pracovné postupy ručného obrábania plastov podľa technického výkresu.

Obsahový štandard

drevo – stavba, štruktúra, rozdelenie, vlastnosti, drevo – ťažba, surovina, spracovanie, druhy reziva, polotovary, použitie, pracovné postupy: meranie a obrysovanie, rezanie, rašpľovanie, pilovanie, brúsenie, vŕtanie, lepenie, spájanie klincami a skrutkami, povrchová úprava, výrobok z dreva výrobky: křmidlo pre vtáčikov (do kľietky; do exteriéru); stojan na varešky; počítadlo; rámik na obraz; krabička na šperky; stojan na „mobil“ a pod. výroba železa a ocele, surovina kovy – rozdelenie, vlastnosti, polotovary, použitie pracovné postupy: meranie a obrysovanie, vyrovnávanie, strihanie, štikanie, ohýbanie, pilovanie, prebíjanie, vysekávanie, povrchová úprava, samostatná práca, výrobok z kovu výrobky: ozdobná brošňa alebo retiazka; kvet; košík; stojan na písacie potreby; oplietané vajíčko; zvonkohra a pod. plasty – rozdelenie, vlastnosti, druhy, výroba plastov, surovina, použitie, likvidácia a recyklácia pracovné postupy: meranie a obrysovanie, rezanie, pilovanie, vŕtanie, leštenie a matovanie, lepenie, spoj skrutkou, samostatná práca, výrobok z plastu výrobky: prívesok na kľúče; stierka na cestu; kvet; hodiny; škrabka na okno; pokladnička; ozdoba na vianočný stromček; veľkonočný svietnik a pod.

Elektrická energia, elektrické obvody

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vysvetliť rozdiely medzi monočlánkom, batériou a akumulátorom,
- znázorniť prvky jednoduchých elektrických obvodov,
- zapojiť jednoduchý elektrický obvod na stavebnici,
- zdôvodniť zber nebezpečného odpadu,
- opísať hlavné zásady postupu poskytnutia prvej pomoci pri úraze elektrickým prúdom,
- zapojiť samostatne ďalšie elektrické obvody na el. stavebnici podľa schémy.

Obsahový štandard

elektrická energia, výroba – premena energií, zdroje, využitie v priemysle a v domácnosti, šetrenie elektrickou energiou elektrické obvody prvky a schematické značky, schémy elektrických obvodov elektrotechnická stavebnica nebezpečný odpad – jeho zber a separovanie (monočlánky, batérie, akumulátory) účinky elektrického prúdu prvá pomoc pri úraze elektrickým prúdom

Jednoduché stroje a mechanizmy

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- uviesť príklady využitia jednoduchých strojov, mechanizmov a prevodov v praxi,
- porovnať niektoré druhy prevodov v mechanických hračkách.

Svet práce

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:

- orientovať sa v pracovných činnostiach vybraných profesií,
- posúdiť svoje možnosti pri rozhodovaní o voľbe vhodného povolania a profesijnej prípravy,
- využiť profesijné informácie a poradenské služby pre výber vhodného vzdelania,
- preukázať v modelových situáciách schopnosť prezentovať sa pri vstupe na trh práce,
- navrhnúť plán a časový rozvrh pre dosiahnutie kariérnych cieľov, vrátane požiadaviek na vzdelanie a odbornú prípravu,
- vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá),
- uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda, napr. dar, provízia a zisk, peňažný príjem domácnosti, štátna sociálna podpora, náklady a možné zadlženie,
- použiť internetovú kalkulačku na výpočet výšky čistej mzdy,
- identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní,
- stanoviť si kariérne ciele.

Domáce práce a údržba domácnosti

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:

- zostaviť podľa návodu, náčrtu, plánu daný model,
- overiť funkčnosť, stabilitu a nosnosť daného modelu,
- urobiť montáž, demontáž a údržbu jednoduchých predmetov a zariadení,
- zhodnotiť svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti,
- ovládať jednoduché pracovné postupy pri základných činnostiach v domácnosti,
- orientovať sa v návodoch na obsluhu bežných domácich spotrebičov,
- správne zaobchádzať s pomôckami, nástrojmi, náradím a zariadením vrátane údržby,
- urobiť drobnú domácu údržbu,
- dodržiavať základné hygienické a bezpečnostné

Obsahový štandard

jednoduché stroje, mechanizmy
prevody – druhy a princípy, využitie (mechanické hračky, mechanické
prístroje a zariadenia v domácnosti a v praxi)

Obsahový štandard

trh práce – povolanie ľudí, druhy pracovísk, pracovných prostriedkov, pracovných objektov, charakter a druhy pracovných činností, kvalifikačné, zdravotné a osobnostné požiadavky, rovnosť príležitostí na trhu práce
možnosti vzdelávania – náplň učebných a študijných odborov, prijímacie skúšky, informácie a poradenské služby
zamestnanie – pracovné príležitosti v obci (regióne), spôsoby hľadania zamestnania, písanie životopisu, motivačného listu, pohovor u zamestnávateľa, problémy nezamestnanosti, úrady práce, práva a povinnosti zamestnancov a zamestnávateľov
voľba profesijnej orientácie – základné princípy, sebaopoznávanie, osobné záujmy a ciele, telesný a zdravotný stav, osobné vlastnosti a schopnosti, sebahodnotenie, vplyvy na voľbu profesijnej orientácie, informační základňa pre voľbu povolania, práca s profesijnými informáciami a využívanie poradenských služieb
podnikanie – druhy a štruktúra organizácií, najčastejšie formy podnikania, malé a stredné podnikanie
sústava povolaní - národná sústava povolaní, národné štandardy zamestnaní, register zamestnaní, karta zamestnania
plán profesijného rozvoja

Obsahový štandard

stavebnice (konštrukčné, elektrotechnické, elektronické)
zostavovanie modelov
tvorba konštrukčných prvkov
montáž a demontáž
údržba odevov a textílií
upratovanie domácnosti, organizácia upratovania, postupy, prostriedky a ich dopad na životné prostredie
odpad a jeho ekologická likvidácia
spotrebiče v domácnosti a ich údržba
elektrotechnika v domácnosti
nebezpečenstvo úrazu elektrickým prúdom
zavesenie police, obrazu
založenie ohňa, príprava dreva, uskladnenie dreva
oprava omietok, maľovanie, tapetovanie

- pravidlá a predpisy,
 poskytnúť prvú pomoc pri úraze, vrátane úrazu elektrickým prúdom,
 skontrolovať a zabezpečiť domácnosť pri odchode.

tepelné a vodné zdroje, hlavný uzáver prívodu vody, plynu, elektrickej energie

Príprava jedál a výživa

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:

- orientovať sa v základnom vybavení kuchyne,
- používať základný kuchynský inventár a bezpečne obsluhovať základné spotrebiče,
- pri zostavovaní jedálneho lístka zohľadniť finančné náklady naň,
- vytvoriť kalkulačný list a vypočítať cenu jedla,
- pripraviť jednoduché jedlá v súlade so zásadami zdravej výživy,
- pripraviť vybrané tradičné slovenské jedlo a typické jedlo inej kultúry,
- opísať vplyv technologickej úpravy na kvalitu jedla,
- dodržiavať základné princípy stolovania, spoločenského správania sa a obsluhy pri stole v spoločnosti,
- udržiavať poriadok a čistotu pracovných plôch, dodržiavať základy hygieny a bezpečnosti práce,
- poskytnúť prvú pomoc pri úrazoch v kuchyni.

Obsahový štandard

kuchyňa (základné vybavenie, udržiavanie poriadku a čistoty, bezpečnosť a hygiena prevádzky)
potraviny (výber, nákup, skladovanie, skupiny potravín, zásady zostavovania jedálneho lístka)
základné zložky potravy
príprava jedál (úprava jedál v studenej kuchyni, základné spôsoby tepelnej úpravy, základné postupy pri príprave jedál a nápojov)
základné znalosti o konzervovaných a trvanlivých (chladených, mrazených, sušených, kondenzovaných, solených a iných potravinách), vrátane skladovania
uchovávanie a podávanie hotových pokrmov
úprava stola a stolovanie (jednoduché prestieranie, obsluha a správanie sa pri stole, slávnostné stolovanie v rodine, dekorácie a kvety na stole)
denný režim – rozloženie a zloženie potravy v priebehu dňa
význam bielkovín, tukov a sacharidov pre zdravie človeka
význam vitamínov a minerálov pre zdravie človeka
pitný režim
racionálne jedlá, diétne jedlá, jedlá pre deti
tradičné jedlá, typické jedlá iných kultúr
stravovanie v rôznych kultúrach

Ručné práce

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:

- oboznámiť sa s pomôckami a nástrojmi pre ručné práce,
- rozoznať rôzne druhy tkanín,
- šiť rôznymi stehmi,
- robiť drobné opravy odevov,
- oboznámiť sa so strihom na najjednoduchších príkladoch,
- háčkovať s vlnou,
- ručne pliesť,
- oboznámiť sa s ďalšími netradičnými (menej rozšírenými) ručnými prácami.

Rodinná príprava

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:

- identifikovať predpoklady pre založenie rodiny,
- analyzovať a diskutovať o faktoroch ohrozujúcich rodinu,
- efektívne komunikovať v rodine,
- diskutovať o roliach v rodine,
- vyhľadať inštitúcie, ktorým je povinnosť nahlásiť narodenie dieťaťa,
- demonštrovať starostlivosť o dieťa (dojča),
- odmerať telesnú teplotu rôznymi spôsobmi.
- oboznámiť sa so starostlivosťou o chorých a starých ľudí.

Obsahový štandard

základné pomôcky a nástroje na ručné práce, šijací stroj
tkaniny – bavlnené, hodvábné, vlnené, syntetické
základné stehy, pomocné stehy, obnitkovacie stehy, spojovacie stehy, ozdobné stehy
prišívanie zapínadiel
prišitie pútka
navlečenie gumy a šnúrky
strih a jeho základné využitie
háčkovanie (krátky a dlhý stĺpik, retiazkové očká)
pletenie (hladké a obrátené očká, začínanie a ukončenie pletenia, pridávanie a uberanie očiek)
práca s netradičným materiálom (napr. šúpolie, drotárstvo, gumičkovanie)
kultúra odievania

Obsahový štandard

predpoklady pre založenie rodiny (fyzická, duševná a spoločenská zrelosť človeka)
význam vzťahov, hodnotová orientácia, zodpovednosť, tolerancia, význam rodinného zázemie, zodpovednosť za deti, člena rodiny, rodičov, starých rodičov
byt a jeho funkcia – kultúra racionálneho bývania
komunikácia medzi členmi rodiny, rodinné súžitie (rodičia a deti, spolužitie viacerých generácií)
nebezpečné zlozvyky a ich následky (napr. fajčenie, závislosť na hrách), šikanovanie, domáce násilie
svadba, rôzne tradície, obrady a zvyky, multikultúrna výchova
úplná a neúplná rodina
úloha a ciele manželstva (povinnosti a práva manželov)
tehotenstvo (základy hygieny, povinné lekárske vyšetrenia, príprava na materstvo)
rodičovstvo (povinnosti voči úradom v súvislosti s narodením dieťaťa, rola matky a otca)
starostlivosť o dieťa (detská výbavička, príprava mlieka a iných pokrmov, denný režim dieťaťa)
starostlivosť o rodinných príslušníkov, starších a chorých (napr. rôzne spôsoby merania telesnej teploty, prikladanie obkladov, podávanie liekov, stravovanie, základné lekárske vyšetrenia, spoločné trávenie času - komunikácia)
zdravý životný štýl, význam starostlivosti o zdravie a o sebarozvoj

Pestovateľské práce a chovateľstvo

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:

- vykonávať jednoduché pestovateľské činnosti,
- zvoliť vhodné pracovné postupy pri pestovaní vybraných rastlín,
- využívať kvety pre výzdobu,
- zvoliť podľa druhu pestovateľských činností správne pomôcky, nástroje a náradie a urobiť ich údržbu,
- dodržiavať technologické postupy,
- preukázať základnú znalosť chovu drobných zvierat a zásad bezpečného kontaktu so zvieratami,
- dodržiavať zásady hygieny a bezpečnosti,
- poskytnúť prvú pomoc pri úraze vrátane úrazu spôsobeného zvieratami.

Obsahový štandard

základné podmienky pre pestovanie (pôda a jej spracovanie – rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok; zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín; výživa rastlín, ochrana rastlín a pôdy)

zelenina (osivo, výsadba, priesady, jednotenie zeleniny, podmienky a zásady pestovania, pestovanie vybraných druhov zeleniny)

okrasné rastliny (zásady ošetrovania izbových rastlín, rozmnožovanie izbových rastlín stonkovými odrezkami, pestovanie vybraných okrasných drevín a kvetov, kvety v interiéri a exteriéri)

rez, jednoduchá úprava kvetov, jednoduché aranžovanie a viazanie kytíc

ovocné dreviny (druhy, spôsob pestovania, uskladnenie a spracovanie)

liečivé rastliny (pestovanie vybraných druhov rastlín, rastliny a zdravie človeka, liečivé účinky rastlín, jedovaté rastliny, rastliny ako drogy a ich zneužívanie, alergie)

poznávanie škodcov, ochrana zeleniny...

chovateľstvo (chov zvierat v domácnosti, podmienky chovu, hygiena a bezpečnosť chovu, kontakt so známymi i neznámymi zvieratami)

Človek a spoločnosť – dejepis

ZŠ - 6. Ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov a v chronologickom usporiadaní. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard z dejepisu ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia minulosti. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiakov ako celistvých osobností a uchovávanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historických skúseností či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, javov a procesov v čase a priestore, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej i celosvetovej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti.

Žiaci si prostredníctvom dejepisu postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania, lebo chápanie, vnímanie a porozumenie historických procesov predstavuje jeden zo základných predpokladov komplexného poznávania ľudskej spoločnosti.

V procese výučby dejepisu na základnej škole sa kladie osobitný dôraz na dejiny 19. a 20. storočia preto, lebo v nich môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov. Dejepis vedie žiakov k vzťahu k vlastnej minulosti cez prizmu prítomnosti ako súčasť rozvíjania, korigovania, kultivovania a zachovávanía ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i vzťah k minulosti iných národov a etník. Rovnako tak k pochopeniu a rešpektovaniu kultúrnych a iných odlišností ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenských. Má tiež prispievať k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Dejepis pripisuje dôležitosť aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- nadobudnú spôsobilosť orientovať sa v historickom čase,
- nadobudnú spôsobilosť orientovať sa v historickom priestore,
- naučia sa čítať a používať dejepisnú mapu,
- získajú základné vedomosti a spôsobilosti z oblasti vybraných historických udalostí, javov, procesov z národných a svetových dejín,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť príčiny, priebeh a dôsledky historických udalostí,
- získajú schopnosti poznávať históriu na základe analýzy primeraných školských historických písomných, obrazových, hmotných a grafických prameňov a sú schopní týmto prameňom klásť primerane adekvátne otázky,
- rozvinú si komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti.

osvoja si postupne spôsobilosť historickej kultúry ako schopnosti orientovať sa v mnohosti kultúrnych situácií, v ktorých sa stretávame s históriou.

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

**Žiaci si kladú otázky a použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií:
s historickým časom**

zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky,

zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchrónne,

rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja,

využívať medzňiky ako prostriedok orientácie v minulosti.
s historickým priestorom

rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor,

zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti v historickom priestore,

rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti.

s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním

vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť,

popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov,

rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti,

skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho,

určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,

vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,

rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období,

rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj.

Žiaci aplikujú svoje otázky v nových situáciách, v skúmateľských postojoch a pracovných postupoch pri vyšetrovaní, pátraní v školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňoch – stopách po minulosti

pri vymedzovaní predmetu skúmania, napríklad písomného úryvku z prameňa, mapy, grafu, diagramu,

pri vytvorení plánu skúmania, napríklad fotografie, historického obrazu,

pri komunikácii v tíme o výsledkoch skúmania, napríklad pästného klinu, nástroja pomocou zmyslov, v múzeu, archíve,

pri vytvorení záznamu zo skúmania, napríklad o ľuďoch, predmetoch a veciach na karikatúre, verbálneho textu.

pri vyhľadávaní relevantných informácií

z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných,

z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, z webových stránok,

z populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie.

pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty

vyberaní informácií, napríklad z úryvku písomného prameňa, z učebnice, z internetu,

organizovaní informácií, napríklad prostredníctvom poznámok, kľúčových pojmov, pamäťových máp, obrazového materiálu,

- porovnávaní informácií, napríklad podobnosti a odlišnosti, porovnať staré a nové, čo sa zmenilo a čo sa nezmenilo,
- rozlišovaní a triedení informácií, napríklad rozlíšiť fakt, fikciu prostredníctvom karikatúry, legendy, povesti, spomienky,
- zaraďovaní informácií, napríklad na časovú priamku historické udalosti, do tabuľky, grafu, diagramu,
- kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií, napríklad zhodnotením viacerých webových stránok na jednu tému pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu
- zoradení výsledkov, napríklad na časovú priamku, do Vennovho diagramu, do tabuľky, do schém, rozpoznaní podstatného od nepodstatného, napríklad určovaním kľúčových pojmov, postupným vymedzovaním, historických pojmov v texte, zostavovaním pojmov do pamäťovej mapy,
- integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca, napríklad prostredníctvom chronologickej tabuľky,
- vyhodnocovaní správnosti postupu, napríklad overovaním historických faktov,
- tvorbe súboru vlastných prác, produktov (portfólio), napríklad obrazového materiálu, plagátu, letáku, nákresu, kresby.

„Učenie o histórii začína vtedy, keď žiak zameria svoju pozornosť, napríklad na základe otázky, záujmu či vonkajšieho podnetu vo vzťahu k histórii ako celku a vníma z nej vybrané primerané materiály z minulosti. S týmto materiálom potom pracuje pomocou vecnej analýzy. Ďalším jeho krokom je interpretácia popísaného a hľadanie vzťahov k iným historickým svedectvám. Následne žiak hľadá historický i osobný význam, vytvára hodnotový súd. Ten sa potom stáva východiskovým bodom pre proces komunikácie s ostatnými a podnecuje ďalšie otázky vo vzťahu k minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Môže rovnako tak viesť ku konaniu, vytváraniu produktov žiakovej činnosti, k vlastnému zobrazeniu a výkladu histórie, čo možno tiež chápať ako určité rozšírenie histórie ako celku. Všetky tieto naznačené kroky možno zhrnúť do nasledujúcich špecifických kompetencií učenia sa o histórii. 1. pozorovanie 2. analýza 3. interpretácia 4. hodnotenie 5. produkcia.“
Uvedený komplex predmetových kompetencií sa konkretizuje vo vzdelávacom štandarde.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Obrazy pravekého sveta

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozpoznať rozdiely v spôsobe obživy a života pravekých zberačov, lovcov a roľníkov,
- porovnať výhody a nevýhody kamenných a kovových nástrojov, resp. zbraní,
- zdôvodniť oddelenie remeselníkov od roľníkov,
- pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.

Obsahový štandard

zberač, lovec, roľník

kameň, meď, bronz, železo, oppidum

Obrazy starovekého sveta

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- odhaliť vzťah medzi prírodnými podmienkami údolí veľkých riek a vznikom prvých štátov,
- rozlíšiť jednotlivé vrstvy spoločnosti v mestskom štáte,
- identifikovať poznatky obyvateľov najstarších štátov, ktoré nám slúžia dodnes,
- určiť hlavné znaky aténskej demokracie,
- vymedziť hlavné znaky rímskej republiky,
- zdôvodniť premenu rímskej republiky na ríšu,
- rozpoznať príčiny budovania rímskej hranice pozdĺž Dunaja,
- zhromaždiť informácie o prítomnosti Rimanov na našom území,
- zhrnúť príčiny zániku Rímskej ríše,
- zhodnotiť prínos antickej kultúry pre našu prítomnosť,
- zostaviť turistického sprievodcu o divoch starovekého sveta,
- pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.

Obrazy stredovekého sveta

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- objasniť fungovanie stredovekej spoločnosti na základe vazalských vzťahov,
- identifikovať spôsob života a obživy jednotlivých sociálnych vrstiev stredovekej spoločnosti,
- vysvetliť fungovanie stredovekého mesta,
- zdôvodniť význam kláštora pre hospodárstvo a kultúru,
- pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.

Obsahový štandard

riečne civilizácie, deľba práce
mestský štát
polis,
aténska demokracia, olympijské hry
republika, cisárstvo,
Limes Romanus,
judaizmus, kresťanstvo, Biblia
islam, Korán

Obsahový štandard

kráľ, léno, vazal, lénny systém, šľachta, duchovenstvo
poddaní, mestské obyvateľstvo
hrad, dedina, mesto, kláštor, univerzita

Človek a spoločnosť – geografia

ZŠ - 6. ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard pre predmet geografia ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Pomáha správne pochopiť podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia života. Štúdium geografie umožňuje žiakom spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti. Podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť.

Základnou zručnosťou, rozvíjanou v geografii, je práca s mapovými podkladmi v tlačenej a digitálnej podobe. Vedieť mapu vyhľadať, čítať, pracovať s ňou, analyzovať jej obsah a interpretovať ho, orientovať sa v nej a podľa nej v neznámom prostredí, tvoria základ geografického myslenia a vzdelávania.

Dôkladné poznanie Zeme je nevyhnutnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je osobité. Od iných sa odlišuje typickým podnebím, rastlinstvom, živočíštvom, ale aj obyvateľmi s vlastným jazykom, kultúrou a spôsobom života. Tolerancia žiakov k inakosti predpokladá pochopenie podstaty príčin rôznorodosti a rozmanitosti jednotlivých krajín. Vyžaduje úctu k princípom demokracie a občianskej slobody, ktorých nerešpektovanie môže viesť k vojnovým konfliktom a globálnym katastrofám. Geografia zohráva v tomto smere nezastupiteľnú úlohu. Zdôrazňuje súvislosti a nie vždy jasnú prepojenosť príčin s dôsledkami. Formuje osobnosť mladého človeka upozorňovaním na podobnosť, ale aj zvláštnosti popisovaných regiónov, ktoré porovnáva so Slovenskom, pričom poukazuje na jeho jedinečnosť v kontexte Európy, či sveta.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- vyhľadajú, porovnajú, posúdia pravdivosť a zhodnotia dostupné informácie o krajine z rôznych informačných zdrojov,
- prezentujú informácie o krajine v rôznych podobách (grafy, tabuľky, schémy, diagramy, fotografie, filmy a pod.),
- interpretujú mapy rôzneho druhu v digitálnej aj tlačenej podobe,
- zdôvodnia rôznorodosť prírodných podmienok na Zemi a ich vplyv na život človeka,
- zaujmú postoj k najväznejším problémom ľudstva a ponúknu vhodné riešenia,
- pochopia zložitú krajinu a silnú vzájomnú previazanosť jej prírodných a socioekonomických zložiek.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Afrika

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vymedziť polohu a opísať pobrežie Afriky z mapy (zálivy, ostrovy, polostrovy, moria, oceány) („čítanie“ mapy),
- zdôvodniť vplyv pasátov na vznik afrických púští a polopúští,
- vysvetliť príčiny rovnomerného rozloženia podnebných pásem vo vzťahu k rozšíreniu rastlinstva a živočíšstva v Afrike,
- porovnať prírodné podmienky v štyroch podnebných pásmach Afriky,
- uviesť dva príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých krajinných pásmach Afriky,
- zhrnúť dôvody rozdielov v zaľudnení najbližšieho okolia najväčších riek Afriky,
- zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Afriky,
- uviesť príčiny častých národnostných a náboženských sporov a konfliktov medzi národmi žijúcimi v Afrike,
- vysvetliť dôvody nízkeho podielu obyvateľov žijúcich v mestách,
- v obsahu tematickej mapy identifikovať štyri najzaľudnenejšie oblasti Afriky a mestá s viac ako 5 miliónom obyvateľov („čítanie“ mapy),
- zhodnotiť hospodársku vyspelosť jednotlivých oblastí Afriky,
- uviesť tri závažné problémy znižujúce životnú úroveň obyvateľov v jednotlivých regiónoch Afriky,
- zdôvodniť zaradenie jednej z pamiatok Afriky do Zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ju na mape.

Ázia

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vymedziť polohu Ázie voči ostatným kontinentom a oceánom (čítanie mapy),
- opísať z mapy pobrežie a povrch Ázie (zálivy, ostrovy, polostrovy, moria, oceány, povrchové celky), („čítanie“ mapy),
- uviesť príčiny veľkej členitosti povrchu Ázie,
- zdôvodniť veľký počet sopiek a seizmicky aktívnych oblastí v pobrežných oblastiach Ázie („Ohnivý kruh“),
- vysvetliť prúdenie monzúnov,
- identifikovať na mape oblasti Ázie, ktoré sú monzúnmi ovplyvňované,
- zdôvodniť rozdiely v podnebí vnútrozemských a pobrežných oblastí Ázie,
- objasniť príčiny rozdielov v množstve tečúcej vody počas roka v korytách najdlhších riek Ázie,
- vymedziť podľa mapy povodia najväčších ázijských

Obsahový štandard

Afrika
Madagaskar, Somálsky polostrov
Guinejský záliv, Stredozemné more, Červené more, Gibraltársky prieliv
rovník, obratníky
panvy, pohoria, plošiny, púšte
Sahara, Namib, Atlas, Kilimandžáro
pasáty
Níl, Kongo, Niger
rastlinné pásma, živočíchy

oblasti Afriky
Káhira, Lagos, Johannesburg, Kinshasa
Juhoafrická republika
Keňa
Egypt
Nigéria
rozmiestnenie obyvateľstva, hustota zaľudnenia
národnostné zloženie

hospodárstvo a nerastné suroviny
problémy obyvateľstva Afriky
pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO

Obsahový štandard

Ázia
Filipíny, Japonské ostrovy, Kamčatka, Veľké Sundy, Predná India, Zadná India, Malá Ázia, Arabský polostrov, Kórejský polostrov, Cyprus
Suezský prieliv, Červené more, Beringov prieliv, Kaspické more, Bajkal, Mŕtve more, Aralské jazero
Chang-Jiang, Huang He, Ob, Mekong, Jenisej, Ganga, Brahmaputra, Eufrat, Tigris
Himaláje, Tibetská náhorná plošina, Pamír, Mount Everest, Kaukaz, Ural
Západosibírska nížina, Indogangská nížina, Veľká čínska nížina
monzúny, tajfúny, cunami
typy krajiny

riek a zaradiť ich do úmorí a bezodtokových oblastí,
 identifikovať na mape oblasti Ázie ohrozované tajfúnmi a cunami, zhrnúť odlišnosti a podobnosť priestorového rozloženia rastlinstva a živočíšstva v Ázii a v Amerike,
 uviesť päť príkladov typických rastlinných a živočíšnych druhov v Ázii,

vysvetliť dôvody veľkej kultúrnej a náboženskej rôznorodosti obyvateľstva Ázie,

- zdôvodniť príčiny napätia a nestability v Ázii a identifikovať regióny, ktoré sú nimi ohrozené,
  - uviesť príčiny rýchleho rastu počtu obyvateľov Ázie,
  - pomocou tematickej mapy opísať najhustejšie a najredšie osídlené oblasti Ázie,
  - zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Ázie,
  - pomocou tematickej mapy vytvoriť zoznam desiatich najväčších miest Ázie („čítanie“ mapy),
  - zdôvodniť veľké rozdiely v hospodárskej vyspelosti štátov Ázie a jej regiónov,
  - uviesť dve najvýznamnejšie hospodárske odvetvia v rozvinutých a dve v menej rozvinutých štátoch Ázie,
  - popísať dôsledky vysokej závislosti štátov z oblasti Perzského zálivu od ťažby a vývozu ropy,
- uviesť príčiny náboženských sporov a dlhodobých konfliktov medzi štátmi v juhozápadnej Ázii,
- zdôvodniť výnimočnosť postavenia Číny, Indie a Japonska v Ázii aj vo svete,
  - uviesť tri závažné problémy znižujúce životnú úroveň obyvateľov jednotlivých regiónov Ázie,
  - odôvodniť zaradenie troch pamiatok Ázie do Zoznamu kultúrneho dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape.

obyvateľstvo Ázie

Bombaj, Šanghaj, Dillí, Beijing (Peking), Soul, Tokio
kresťanstvo, hinduizmus, judaizmus, islam,
budhizmus

hospodárstvo Ázie

Čína

India

Japonsko

Indonézia

Turecko

Izrael

ázijské tigre, elektronika, ropa
pamiatky zaradené v zozname prírodného a
kultúrneho dedičstva UNESCO

Človek a spoločnosť – občianska náuka

ZŠ - 6. Ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard z občianskej náuky ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti aj na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia prítomnosti. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

PREDMETU

Predmet prispieva k vytváraniu a rozvoju sociálneho a občianskeho vedomia žiakov. Prostredníctvom vymedzených pojmov a výkonov sprostredkuje potrebné vedomosti, zručnosti a nadobudnutie spôsobilostí, ktoré im umožnia orientovať sa v sociálnom prostredí a v bežných životných situáciách. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Vedie ich k poznávaniu svojej rodiny, školy, obce, regiónu, Slovenska a Európskej únie. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva, umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti, ktorej jedným z dôležitých predpokladov je kritické myslenie.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- realisticky sa spoznávajú, hodnotia seba samých,
- osvoja si pravidlá a normy spoločenského spolunažívania,
- uvedomujú si práva a povinnosti a primerane svoje práva obhajujú,
- preberajú zodpovednosť za vlastné názory, postoje a dôsledky konania,
- uznávajú základné princípy demokracie,
- budujú si tolerantný prístup k iným názorom, postojom, hodnotám a kultúram,
- učia sa aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti,
- získajú základné vedomosti o sociálnoekonomickom a právnom fungovaní spoločnosti.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Moja rodina

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- určiť typy spoločenstiev, v ktorých žije,
- uviesť typy spoločenských rolí, ktoré vo svojom živote zohráva/bude zohrávať,
- vysvetliť pomocou príkladov päť základných funkcií rodiny,
- charakterizovať základné znaky rodiny,
- porovnať rozdiely vo fungovaní harmonickej a rozvrátenej rodiny,
- uviesť na príkladoch fungovanie pravidiel v rodine,
- zostaviť rebríček práv a povinností detí v rodine,
- navrhnúť zoznam piatich práv a povinností rodičov v rodine,
- určiť vzťahy medzi členmi svojej širšej rodiny,
- uviesť na príkladoch fungovanie vzťahov medzi príbuznými, priateľmi, susedmi.

Obsahový štandard

rodina, poslanie a funkcie rodiny
vzťahy v rodine
normy a pravidlá
práva a povinnosti (detí a rodičov)
medziľudské vzťahy
viacgeneračné spolunažívanie
príbuzní, priatelia, susedia

Moja trieda, moja škola

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- vypracovať individuálny návrh práv a povinností žiaka v školskej triede/škole,
- zdôvodniť vybrané práva a povinnosti žiaka zo školského poriadku,
- vysvetliť na príkladoch pozitívne a negatívne vzory pre život v triede/v škole,
- zdôvodniť úlohu a význam fungovania žiackej školskej rady,
- vytvoriť prehľad mimovyučovacej a mimoškolskej činnosti/aktivity v škole, obci a okolí.

Obsahový štandard

školská trieda
triedna samospráva

školská samospráva
mimovyučovacia činnosť
mimoškolská činnosť

Moja vlasť

Výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- zdôvodniť vlastnými slovami význam občianstva pre človeka,
- vytvoriť na základe získaných informácií prezentáciu obce, mesta, regiónu,
- predstaviť činnosť vybraných významných osobností obce/regiónu,
- prezentovať pozitívne tradície svojho regiónu,
- vysvetliť spôsoby používania štátnych symbolov Slovenskej republiky,
- rozlíšiť na príkladoch štátne sviatky, dni pracovného pokoja a pamätné dni v SR,
- prezentovať vyhľadané základné informácie o vzniku, význame a základných inštitúciách EÚ.

Obsahový štandard

občan
obec
región
Slovenská republika
štátne symboly
Európska únia

Zdravie a pohyb – telesná a športová výchova

ZŠ - 6. ročník 2 hod. týždenne (ŠVP –2 hod.) 66 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom je priradený obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Pri plánovaní vzdelávacej činnosti je cieľom učiteľa vytvárať pre žiakov podnetné prostredie, ktoré im umožní osvojiť si nové pohybové zručnosti a tie budú predpokladom pre vykonávanie pohybovej aktivity i mimo školského prostredia. V prípade účinného osvojenia si týchto zručností existuje reálna možnosť vytvorenia si trvalého vzťahu k pohybovej aktivite, ktorá je kľúčom k zdravému životnému.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet telesná a športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojuje si pohybové zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených pohybových zručností a návykov. Dôraz sa kladie na motiváciu k pohybovej a športovej aktivite, vyzdvihnutie osobitostí žiakov a ich individuálnych predpokladov pre vykonávanie daných činností.

Vzdelávací štandard má štyri základné časti: Zdravie a jeho poruchy, Zdravý životný štýl, Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť a Športové činnosti pohybového režimu. Tieto časti zohľadňujú pohybovo a zdravotne orientovanú koncepciu telesnej a športovej výchovy. Časť s názvom Športové činnosti pohybového režimu je členená na základné tematické celky a pre jednoduchšiu orientáciu učiteľa je navrhnutá odporúčaná časová dotácia atletika (15 %), základy gymnastických športov (15 %), športové hry (25 %), sezónne pohybové činnosti (15 %) a povinne voliteľný tematický celok (30 %).

V každom ročníku je povinný aspoň jeden voliteľný TC. Voliteľné TC rozširujú základné TC o pohybové činnosti, ktorých výber umožňuje rešpektovať podmienky školy, záujmy žiakov, záujmy učiteľa, miestne tradície a pod. Vyučovanie voliteľných TC musí rešpektovať plnenie cieľov telesnej a športovej výchovy a bezpečnosť pri cvičení. Obsah voliteľných TC sa využíva na doplnenie základného učiva a na motiváciu žiakov, na rozvoj ich pohybových schopností so zreteľom na skupinové záujmy, individuálne predpoklady žiakov a podmienky školy. Učiteľ môže zaradiť do plánu iba tie športové činnosti, ktoré boli súčasťou jeho pregraduálnej prípravy na vysokej škole, alebo na ktoré získal trénerské alebo cvičiteľské vzdelanie, alebo certifikát v niektorej forme ďalšieho vzdelávania učiteľov a trénerov. Ako povinne voliteľný tematický celok je možné zaradiť menej známe športové hry ako bejzbal, softbal, ringo, lakros, bedminton, florbal, a iné športy, a pohybové aktivity ako korčuľovanie, in-line korčuľovanie, snowboarding, ale i tanec, ľadový hokej a iné pohybové aktivity.

Základnou organizačnou formou je 45-minútová vyučovacia hodina a zúčastňujú sa jej všetci žiaci zaradení do I. a II. zdravotnej skupiny, prípadne III. zdravotnej skupiny (integrované vyučovanie). Žiaci so zdravotným oslabením, zdravotným postihnutím (III. zdravotná skupina) sa môžu vyučovať samostatne v oddelení zdravotnej telesnej výchovy, pričom obsah vyučovania sa realizuje podľa samostatných vzdelávacích programov.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- vysvetlia účinok pohybovej aktivity na zdravie s jej aplikáciou v dennom režime,
- získajú vedomosti o potrebe pohybu ako prevencie pred civilizačnými ochoreniami,
- získajú informácie o situáciách ohrozujúcich zdravie a poskytnú prvú pomoc na veku primeranej úrovni,
- osvoja si zásady správnej výživy,
- vysvetlia význam využívania telovýchovných a športových činností vo svojom voľnom čase,
- vysvetlia význam aktívneho odpočinku na odstránenie únavy,
- rozvíjajú pohybové schopnosti a diagnostikujú úroveň pohybovej výkonnosti,
- osvoja si techniku a pravidlá rôznych športov a športových disciplín,
- sú motivovaní k vykonávaniu pohybovej aktivity a získajú príjemný zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti a zo športu.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Zdravie a jeho poruchy

Výkonový štandard

Žiak na konci 2.stupňa základnej školy vie/dokáže:

- vysvetliť význam rozcvičenia pred vykonávaním pohybovej činnosti,
- zostaviť a realizovať rozcvičenie pre každý tematický celok,
- dodržiavať hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti,
- aplikovať zásady bezpečnosti, dopomoci a záchranu pri cvičení,
- poskytnúť prvú pomoc,
- ohodnotiť správne držanie tela,
- vysvetliť účinok pohybovej aktivity na ľudský organizmus a na vyskytujúci sa zdravotný problém,

Obsahový štandard

úloha rozcvičenia pred vykonávaním pohybových činností ako prevencia pred zranením

cvičenia rozvíjajúce kondičné, kondično-koordináčne, koordináčne schopnosti pre potreby každého tematického celku
hygiena úborov

dopomoc a záchrana pri cvičení

prvá pomoc pri drobných poraneniach, praktické poskytnutie prvej pomoci (umelé dýchanie, masáž srdca, protišokové opatrenia, stabilizovaná poloha, ošetrovanie povrchového poranenia, zlomenín, omrzlín, popálenín)

zásady držania tela, správne držanie tela, chybné držanie tela,
tonizačný program na správne držanie tela
základné poznatky z biológie človeka súvisiace a účinkom pohybovej aktivity na vlastný organizmus, redukcia nadhmotnosti, obezity

Zdravý životný štýl

Výkonový štandard

- vysvetliť základy racionálnej výživy,
- charakterizovať a uplatňovať pohybové činnosti podporujúce zdravý životný štýl,
- charakterizovať nebezpečenstvo závislosti na návykových látkach s negatívnym dopadom na zdravie človeka,
 uplatňovať rôzne formy pohybovej aktivity v režime dňa,

Obsahový štandard

zásady racionálnej výživy

pohybový režim, aktívny odpočinok
negatívne vplyvy fajčenia, alkoholu, nedovolených látok a iných závislostí

základné poznatky o formách pohybovej aktivity v režime dňa (ranné cvičenie, spontánna pohybová aktivita, racionálne využívanie voľného času a pod.)

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Výkonový štandard

- posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti,
- posúdiť a diagnostikovať úroveň telesného rozvoja podľa daných noriem,
- aplikovať prostriedky na rozvoj pohybových schopností,
- každoročne preukázať rast úrovne pohybových schopností,

Športové činnosti pohybového režimu

Výkonový štandard

- používať odbornú terminológiu telovýchovných a športových činností,
- charakterizovať základné športové disciplíny všetkých tematických celkov,
- prezentovať optimálnu techniku preberaných pohybových zručností,
- aplikovať pravidlá pri vykonávaní športových činností,
- uplatňovať zásady fair-play ako súťažiaci, pomocní rozhodcovia, organizátori, diváci,
- uviesť príklady úspešných slovenských a zahraničných športových reprezentantov,
- popísať význam základných olympijských myšlienok,

Športové činnosti pohybového režimu

TC: Atletika

Výkonový štandard

- prakticky demonštrovať osvojenú techniku základných atletických disciplín,

Obsahový štandard

poznatky o rozvoji a diagnostikovaní pohybovej výkonnosti, diagnostika VMV, normy VMV, zdravotne orientovaná zdatnosť

poznatky o telesnom vývine a jeho diagnostike

kondičná príprava, rozvoj základných kondičných a koordinačných schopností, telesné zaťaženie, meranie a vyhodnocovanie údajov o pulzovej frekvencii

kondičná gymnastika, všeobecný kondičný program, plyometrický program, základná gymnastika rebriny, lavičky, nízka kladinka, švihadlo, tyč, plná lopta, poradové cvičenia

skok do diaľky z miesta, člnkový beh 10x5 m, výdrž v zhybe, ľah–sed za 30 sek, vytrvalostný člnkový beh

Obsahový štandard

odborná terminológia telovýchovných a športových činností

systematika športov a športových disciplín každého tematického celku, názvoslovie telesných cvičení

technika preberaných pohybových zručností všetkých tematických celkov

pravidlá osvojovaných športových disciplín a športov

dodržiavanie fair-play, organizácia súťaží

úspechy slovenských a zahraničných športovcov na ME, MS, OH

OH, olympijská symbolika, kalokagatia, fair–play

Obsahový štandard

technika atletických disciplín, základy techniky atletických činností

atletická abeceda, nízky a polovysoký štart, švihový a šliapavý beh, rýchly beh do 60 m, vytrvalostný beh, štafetový beh

skok do diaľky, skok do výšky, hod loptičkou a granátom, vrh guľou

Športové činnosti pohybového režimu TC: Základy gymnastických športov

Výkonový štandard

- popísať štruktúru gymnastických športov,
- prakticky demonštrovať osvojené cvičebné tvary zo športovej a modernej gymnastiky,
- vytvoriť gymnastické kombinácie v zostave jednotlivca alebo skupiny,
- zaznamenať chyby v predvedení a v rozsahu pohybu v gymnastických súťažiach,

Obsahový štandard

rozdelenie gymnastických športov (športová gymnastika, športový aerobik, moderná gymnastika, gymteamy)

športová gymnastika
prípravné, imitačné cvičenie, metodický postup osvojovania a zdokonaľovania polôh, pohybov, cvičebných tvarov, väzieb, zostavy spoločnej pohybovej skladby

akrobacia
ľah vznesmo; stojka na lopatkách znožmo, s čelným, bočným roznožením; kotúle vpred, kotúle vzad v rôznych obmenách východiskovej, hlavnej, výslednej polohy, kotúľové väzby, stojka na rukách s rôznou polohou nôh, stojka na rukách – kotúľ vpred, premet bokom, väzby s kotúľom vpred, vzad, stojkou na rukách – kotúľ vpred, podpor stojmo prehnute vzad

skoky a obraty
znožmo, skrčmo prípäťmo, skrčmo roznožmo čelne, bočne, s obratom

cvičenie na náradí a s náradím
hrazda po ramená – zostava minimálne 4 cvičebné tvary: výmyk, toč jazdmo vpred, toč vzad alebo vpred, prešvihy únožmo vpred, vzad, zoskok

preskok – koza na šírku D, na dĺžku CH, kôň na dĺžku CH: skrčka, roznožka, odbočka

nízka kladina D (do 110 cm) – zostava 2 dĺžky

náradia: chôdza, tanečné kroky, predskok, 2 skoky, rovnovážny cvičebný tvar, obrat jednoožne o 180°; ľah vznesmo/kotúľ vpred, zoskok odrazom obojnožne s roznožením čelne, skrčmo prednožmo,

kruhy CH – kmihanie vo vise, vis vznesmo, vis strmhlav, zhyb vo vise

moderná gymnastika D

švihadlo – preskoky na mieste, z miesta znožmo, jednoožne, skrižmo, striedavonožne; krúženie – kruhy, osmičky; kmihanie; hádzanie a chytanie

lopta – kotúľanie a prevaľovanie; odrážanie; hádzanie a chytanie; vyvažovanie

šatka – závoj– oblúky, kruhy osmičky, vlnovky, hádzanie a chytanie zostava, spoločná pohybová skladba s náčiním na hudbu 30 – 60 sekúnd

výrazovo-estetické prostriedky gymnastických a aerobikových pohybov

kondičná zložka, technická zložka gymnastických športov

Športové činnosti pohybového režimu TC: Športové hry

Výkonový štandard

- pomenovať a popísať funkcie hráčov v obrane i v útoku,
- vyplniť jednoduchý pozorovací hárok o výkone hráča i družstva,
- ukázať a v hre (stretnutí) uplatniť techniku základných herných činností jednotlivca,

- využiť herné kombinácie a systémy v hre,

Športové činnosti pohybového režimu TC: Sezónne pohybové činnosti

Výkonový štandard

- demonštrovať základné plavecké zručnosti,
- popísať základné obrátky pri zvolenom plaveckom spôsobe a štartový skok,
  - preplávať technicky správne s príslušným štartovým skokom a obrátkou 50 m (vybraný plavecký spôsob),
- vysvetliť spôsoby dopomoci a záchrany topiaceho,
- popísať základné techniky jednotlivých jazd oblúkov, brzdení a pod.,
- správne vykonať základné pohyby na lyžiach s prispôbením sa rôznym terénnym nerovnostiam resp. prekážkam pri jazde,
- zvládnuť preteky na jednoduchej slalomovej trati, resp. bežeckej trati v dĺžke 1 – 2 km,
- správne vykonať základné bezpečnostné techniky – pády pri vykonávaní sezónnych činností,
- prispôbiť si výstroj a výzbroj potrebný pre vykonávanie jednotlivých sezónnych činností,

Obsahový štandard

funkcie hráčov v jednotlivých športových hrách, systematika herných činností, herné kombinácie a herné systémy
hodnotenie herného výkonu hráča i družstva v danej športovej hre
basketbal
prihrávka, dribling, strelba z miesta, z krátkej a strednej vzdialenosti, bránenie hráča bez lopty a s loptou, hrať na dva koše podľa pravidiel,
futbal
prihrávka, tlmenie lopty, strelba, obsadzovanie hráča bez lopty a s loptou, hrať podľa pravidiel
hádzaná
prihrávka jednou rukou od pleca s veľkým náprahom, dribling, strelba zhora z miesta, skokom do bránkoviška, obsadzovanie hráča bez lopty s loptou, hrať na dve bránky podľa pravidiel
volejbal
odbitie horné na mieste, po pohybe, spodné podanie, prihrávka na nahrávača pri sieti, nahrávka, hrať podľa upravených pravidiel (2:2, 3:3)

Obsahový štandard

plávanie
základné plavecké zručnosti (dýchanie, vznášanie, splývanie, skok do vody, ponáranie)
plavecké obrátky, štartový skok, plavecké spôsoby kraul, znak, prsia
dopomoc unavenému plavcovi,
základy záchrany topiaceho
lyžovanie
zjazdové lyžovanie – postoje a pohyby na lyžiach, obraty, chôdze, výstupy, základný zjazdový postoj, zjazd šikmo svahom, brzdenie, oblúky v pluhu, prívrat spodnou lyžou, prívrat hornou lyžou, nadväzované oblúky a jazda cez terénne nerovnosti, základy carvingovej techniky
bežecké lyžovanie – chôdza, základný, striedavý beh, beh s odpichom súpažne, korčuľovanie, výstupy, obraty, brzdenie, odšliapávanie
pády na lyžiach a vstávanie
výstroj a výzbroj, príprava a údržba výstroja a výzbroja

☐ orientovať sa v prírode podľa turistických značiek, mapy, buzoly, ale aj prírodných úkazov, ☐ absolvovať súvislý pochod s prekonávaním terénnych prekážok v dĺžke 4 – 8 km, ☐ v prírode sa správať podľa zásad ochrany životného prostredia, ☐ zorganizovať pohybové hry v prírode pre kolektív spolužiakov, ☐ dodržiavať pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov.	cvičenia v prírode orientácia na stanovisku podľa buzoly, určovanie azimutu, turistické značky, orientácia podľa mapy, určovanie a výber vybraných smerov presunu, výber, príprava a likvidácia ohniska presun mierne členitým terénom s prekonávaním terénnych prekážok základné pravidlá ochrany životného prostredia, cvičenia rovnováhy na prírodných prekážkach, nosenie prírodných predmetov jednotlivo, v dvojiciach a iných skupinách (klady, kamene, brvná a pod.), pohybové hry v prírode jazda na bicykli, zmeny smeru a rýchlosti jazdy, otáčanie, predchádzanie a jazda zručnosti

Učebný plán pre 7.ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Počet hodín		
		7. ročník		
		ŠVP	ŠkVP	Spolu
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	4	1	5
	Prvý cudzí jazyk – anglický jazyk	3		3
	Druhý cudzí jazyk – ruský jazyk		2	2
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4		4
	Informatika	1		1
Človek a príroda	Fyzika	1		1
	Chémia	2		2
	Biológia	2		2
Človek a hodnoty	Etická výchova / Náboženská výchova	1		1
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1		1
	Hudobná výchova	1		1
Človek a svet práce	Domov a práca			
	Technika	1		1
Človek a spoločnosť	Dejepis	1		1
	Geografia	1	1	2
	Občianska náuka	1		1
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2		2
Spolu		26	4	30

Jazyk a komunikácia – slovenský jazyk a literatúra

ZŠ - 7. ročník 5 hod. týždenne

(ŠVP – 4 hod. + ŠkVP – 1 hod. bez nvyvýšenia obsahu) 165 hodín ročne

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Obsahuje charakteristiku a kompetencie, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov – učebných požiadaviek. Tieto základné požiadavky môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa zložiek predmetu a jednotlivých predmetových kompetencií. Učiteľ môže tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí, zručností a spôsobilostí.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Podstatou predmetu slovenský jazyk a literatúra je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali žiaci dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

Predmet slovenský jazyk a literatúra ako súčasť vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia je jedným z kľúčových všeobecno-vzdelávacích predmetov, obsahom ktorého sú dve vzájomne sa dopĺňajúce zložky – jazyk a literatúra, pričom odporúčané vnútorné delenie predmetu je v pomere zložiek 3:2 a 2:2 alebo integrácia oboch zložiek.

JAZYKOVÁ ZLOŽKA

Jazyková časť predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je vnímaný ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka. Vo vyučovaní jazyka je v popredí analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré sú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii.

Nová štruktúra dokumentu

Inovovaný vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry – jazyková zložka – si zachoval tabuľkovú formu, ktorá sa delí podľa komunikačných jazykových kompetencií – čítanie s porozumením, písanie a hovorenie (počúvanie je integrovanou súčasťou hovorenia). Komunikačné jazykové kompetencie členia obsah učiva a výkon do uzavretých celkov na základe predmetových kompetencií. Kompetencie – čítanie s porozumením, písanie, hovorenie – je možné rozvíjať samostatne alebo ich vzájomne kombinovať. Postupnosť rozvíjania uvedených kompetencií je v právomoci učiteľa.

Vzdelávací štandard pre jazykovú zložku predmetu tvoria časti usporiadané do riadkov a stĺpcov v nasledujúcom poradí:

- **riadky:** kontext, kľúčové kompetencie,
- **stĺpce:** predmetové kompetencie, výkon, pojmy.

Kľúčové kompetencie majú nadpredmetový charakter. Sú nevyhnutné pre rôzne činnosti súvisiace s učením sa.

Predmetové kompetencie sú špecifické pre konkrétny predmet. Majú činnostný charakter a sú napíňané výkonom a obsahovým vymedzením učiva.

Obsah predmetu tvoria **aplikačný kontext a kľúčové pojmy**.

Aplikačný kontext sa stal v inovovanom vzdelávacom štandarde dominantným prvkom. Ide o **textovú zložku** vzdelávacieho štandardu, ktorú tvoria jednotlivé slohové útvary/žánre stanovené v obsahovom štandarde. V rámci **kompetencie čítanie s porozumením** predstavuje textová zložka priestor na analýzu, t. j. priestor na vyvodzovanie, utvrdzovanie jednotlivých pojmov a nadobúdanie predmetových kompetencií.

Pri **kompetenciách písanie a hovorenie** žiak deklaruje svoje nadobudnuté vedomosti a kompetencie formou tvorby konkrétneho slohového útvaru/žánru. Jednotlivé slohové útvary/žánre tak predstavujú priestor, v ktorom žiak aplikuje svoje nadobudnuté vedomosti a kompetencie z jednotlivých jazykových rovín a slohu.

Pojmy tvoria druhú časť obsahového štandardu. Ide o základné pojmy z oblasti jazykovedy, ktoré sú rozdelené do príslušných ročníkov a spojené s kontextom. V každom ročníku sú uvádzané len **pojmy**, ktoré sa v danom ročníku zavádzajú a obsahovo súvisia s predmetovou kompetenciou uvedenou v príslušnom riadku tabuľky. V niektorých ročníkoch nie je uvedený nový pojem, pretože príslušná kompetencia si nevyžaduje vyvodzovanie nového pojmu v danom ročníku, ale vyžaduje si naplnenie konkrétneho výkonu, ktorý je vymedzený kontextom.

Napríklad: predmetová kompetencia **V. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov**.
PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): statický opis; dynamický opis atď.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie atď.

Predmetové kompetencie

V. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov

1. Vybrať a použiť slová, vety, textové pasáže z rozličných informačných zdrojov.

Výkon

Optimálny V. Žiak

1.1 dokáže v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie (slová, vety, textové pasáže) súvisiace s obsahom vlastného textu a použiť ich.

1.2 si dokáže systematicky a prehľadne tvoriť poznámky, zaznamenávať kľúčové slová a uplatniť ich vo vlastnom texte.

Obsah

6. ročník:

Učiteľ napíňa stanovené výkony 1.1 a 1.2 bez zavádzania nových pojmov.

7. ročník:

☐ tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE

Poznávacie (kognitívne) kompetencie

Kompetencia: používať kognitívne operácie

Kompetencia: učiť sa sám aj v skupine

Kompetencia: kriticky myslieť

Kompetencia: formulovať a riešiť problémy

Kompetencia: tvorivo myslieť

Komunikačné kompetencie

Kompetencia: tvoriť, prijať a spracovať informácie

Kompetencia: vyhľadávať a sprostredkovať informácie

Kompetencia: formulovať svoj názor a argumentovať

Kompetencia: verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city

Interpersonálne (sociálne) kompetencie

Kompetencia: akceptovať skupinové hodnoty

Kompetencia: tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín

Kompetencia: spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami

Kompetencia: vžiť sa do pocitov a konania inej osoby

Intrapersonálne (osobnostné) kompetencie

Kompetencia: vytvárať a reflektovať vlastnú identitu

Kompetencia: vytvárať vlastný hodnotový systém

Kompetencia: regulovať svoje konanie a chrániť vlastný život

Tabuľka 1 Komunikačné jazykové kompetencie¹

Čítanie s porozumením	Písanie	Hovorenie
Predmetové kompetencie		
I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby.	I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.	I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.
II. Pochopiť obsah textu.		II. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.
III. Pochopiť kompozíciu textu.	II. Organizovať text z hľadiska kompozície.	III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.
III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.		IV. Štylizovať text.
IV. Pochopiť gramatickú formu textu.		IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia.
V. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.		V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky.
VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.		
VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.		

Inštrukcia

1) Jednotlivé tabuľky jazykových komunikačných kompetencií (čítanie s porozumením, písanie, hovorenie) sú v dokumente zaradené pod sebou, čo však neznamená, že učiteľ je povinný preberať ich v tej postupnosti, ako ich udáva pedagogický dokument. V právomoci učiteľa je rozhodnúť o postupe preberania jednotlivých komunikačných jazykových kompetencií a ich možnej kombinácii.

Tabuľka 2 Čítanie s porozumením

I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby.

Vybrať text na základe znalostí informačných prameňov, podľa komunikačného zámeru a podľa danej situácie.

Nahlas, ticho a opakovane prečítať text.

II. Pochopiť obsah textu.

Vyvodiť explicitné a implicitné informácie z vecného aj umeleckého textu.

Porozumieť významu slov v umeleckých a vecných textoch.

Overiť si význam slova.

Porozumieť štruktúre slova a jeho častiam.

Prerozprávať obsah umeleckého a vecného textu na základe chronologickej alebo logickej postupnosti.

III. Pochopiť kompozíciu textu.

Rozoznať a pomenovať časti vonkajšej kompozície textu.

Rozoznať a pomenovať časti vnútornej kompozície umeleckého textu.

IV. Pochopiť gramatickú formu textu.

Vyhľadať prvky nadväznosti medzi slovami a skupinami slov, ktoré vyjadrujú významovú a gramatickú súvislosť medzi vetami, odsekmi, časťami výpovedí.

Určiť syntaktické zloženie viet.

Pochopiť a vysvetliť funkciu slovných druhov a ich gramatických kategórií v umeleckom a vecnom texte.

Tabuľka 3 Písanie

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.

Vybrať vhodný slohový útvar/žáner v súlade s cieľmi písania.

Sformulovať cieľ a tému písomného prejavu.

II. Organizovať text z hľadiska kompozície.

Zostaviť osnovu, koncept.

Zoradiť motívy a myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti.

Zoradiť motívy podľa fáz vnútornej kompozície umeleckého a vecného textu.

Prispôbiť formálnu úpravu textu vybranému žánru.

III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.

Zosúladiť slovnú zásobu s cieľom komunikácie a využívať primerané štylistické prostriedky.

Využívať bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka.

Overiť si v jazykových príručkách vhodnosť a správnosť použitých slov.

IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia.

Utvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.

Utvoriť jednoduché súvetia s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.

V. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.

Vybrať a použiť slová, vety, textové pasáže z rozličných informačných zdrojov.

Vybrať a použiť údaje z grafov a tabuliek.

Vytvoriť graf a tabuľku.

VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.

Určiť rozdielnosti jednotlivých útvarov/žánrov.

Vytvoriť modifikovaný text.

VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.

Skontrolovať a upraviť text s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu.

Upraviť text na základe spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov.

Vytvoriť čistopis.

Skontrolovať a zhodnotiť spolužiakov text.

Tabuľka 4 Hovorenie

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.

Sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť.

Sformulovať tému adekvátnu komunikačnej situácii.

Zosúladiť jazykové a mimojazykové prostriedky s cieľom komunikácie.

Zvoliť vhodný spoločenský tón komunikácie v súlade s jej cieľom a prostredím.

Začať a ukončiť komunikáciu na určitú tému.

Zistiť pomocou kontrolných otázok, či ostatní porozumeli prejavu.

Analyzovať a zhodnotiť kvalitu ústneho prejavu.

Rešpektovať jazykové pravidlá.

II. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.

Vybrať slová, vety a textové pasáže a použiť ich vo vlastnom prejave.

III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.

Využívať v jazykovom prejave diferencovanú slovnú zásobu s ohľadom na komunikačnú situáciu a komunikačných partnerov.

Rešpektovať jazykové pravidlá.

IV. Štylizovať text.

Utvoriť jednoduché vety a súvetia.

Využívať vo vetách správne gramatické tvary slov.

Uplatňovať logickú nadväznosť vytvoreného textu.

Rešpektovať v ústnom prejave znaky slohových žánrov/útvarov.

Rešpektovať jazykové pravidlá.

V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky.

Využívať gestikuláciu a mimiku.

Uplatňovať plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); slávnostný príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie

I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby.

1. Vybrať text na základe znalostí informačných prameňov, podľa komunikačného zámeru a podľa danej situácie.

2. Nahlas, ticho a opakovane prečítať text.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny I.

Žiak

1.1 dokáže z obsahového i formálneho hľadiska správne vybrať text a odôvodniť výber textu v konkrétnej situácii.

1.2 dokáže na základe analýzy jednotlivých textov identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o slohových útvaroch/žánroch.

2.1 dokáže samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty (vrátane tabuliek), ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam a dokáže prispôbiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol čo najefektívnejšie pochopiť informácie.

2.2 dokáže správne v domácich a cudzích slovách artikulovať a spisovne vyslovovať slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li; dodržiavať správnu dĺžku slabík a pravidlá spodobovania.

Pojmy

6. ročník:

- priama reč, uvádzacia veta
- statický opis
- dynamický opis
- charakteristika
- rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) ústne a písomné
- projekt

7. ročník:

- spisovná výslovnosť v slovách cudzieho pôvodu
- umelecký opis
- slávnostný príhovor (prívet)

Minimálny I.

Žiak

1.1 dokáže podľa zadaných kritérií vybrať text a odôvodniť správnosť výberu na základe subjektívnych pocitov.

1.2 dokáže z navrhovaného súboru slohových útvarov/žánrov s pomocou učiteľa vybrať žáner/útvár zodpovedajúci téme.

2.1 dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam.

2.2 dokáže po príprave a s pomocou učiteľa správne vyslovovať slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li domácich a cudzích slovách a dodržiavať správnu dĺžku slabík.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) slávnostný príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; vyhľadať, prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Pojmy

II. Pochopiť obsah textu.

1. Vyvodit' explicitné a implicitné informácie z vecného aj umeleckého textu.

2. Porozumieť' významu slov v umeleckých a vecných textoch.

3. Overiť' si význam slova.

4. Porozumieť' štruktúre slova a jeho častiam.

5. Prerozprávať' obsah umeleckého a vecného textu na základe chronologickej alebo logickej postupnosti.

Optimálny II.

Žiak

1.1 dokáže vyhľadať v texte explicitne a implicitne vyjadrené informácie vzťahujúce sa na danú tému a správne spojiť jednotlivé údaje do komplexnej informácie.

1.2 dokáže na základe explicitných a implicitných informácií v umeleckom texte analyzovať dej a vyvodit' pointu.

2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.

2.2 dokáže vyhľadať určené lexikálne prostriedky v texte a posúdiť ich štylistický význam.

2.3 dokáže v prečítanom texte vysvetliť význam slov, ktoré pozná.

3.1 dokáže na základe kontextu alebo pri jazykovej a štylistickej analýze textu odhadnúť význam slov, ktoré nepozná a overiť si ich v jazykových slovníkoch.

4.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov.

4.2 dokáže určiť v slove slovtvorný základ, predponu a príponu a vysvetliť ich využitie na zmenu lexikálneho významu.

4.3 dokáže v texte priradiť základové slovo k odvodenému slovu a naopak.

4.4 dokáže určiť slová, z ktorých vzniklo zložené slovo.

5.1 dokáže prerozprávať obsah textu so zachovaním časovej a logickej postupnosti.

5.2 dokáže vyjadriť názor na prečítaný text, obhajovať svoje stanovisko a ako argumenty, resp. protiargumenty použiť niektoré poznatky získané analýzou textu.

6. ročník:

- neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová
- slovník: výkladový, cudzích slov
- tvorenie slov odvodením: prípona, slovtvorný základ, základové slovo, odvodené slovo
- tvorenie slov skladaním, zložené slová
- argument, protiargument
- dokazovanie, dôkaz

7. ročník:

- spisovné slová – nespisovné slová
- domáce slová – slová cudzieho pôvodu
- nové slová
- zastarané slová, historizmy, archaizmy
- slangové slová
- nárečové slová
- skratky
- pointa

Minimálny II.

Žiak

1.1 dokáže s pomocou učiteľa vyhľadať v texte explicitne vyjadrené informácie vzťahujúce sa na danú tému.

1.2 dokáže s pomocou učiteľa vyvodit' jednoduchý záver príbehu.

2.1 dokáže reprodukovať definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich určiť v texte.

2.2 dokáže vysvetliť štylistickú funkciu citovo zafarbených slov v texte.

2.3 dokáže v prečítanom texte s pomocou učiteľa vysvetliť význam slov, ktoré pozná.

3.1 dokáže identifikovať neznáme slová v texte a s pomocou učiteľa vyhľadať ich význam v jazykových slovníkoch.

4.1 dokáže reprodukovať definície daných pojmov.

4.2 dokáže s pomocou učiteľa určiť slová, z ktorých vzniklo zložené slovo.

5.1 dokáže prerozprávať obsah známeho umeleckého textu so zachovaním časovej postupnosti.

5.2 dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; vyhľadať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať

Predmetové kompetencie

Výkon

Pojmy

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny III.

Žiak

1.1 dokáže rozlíšiť jednotlivé časti vonkajšej kompozície textu a dokáže ich vyjadriť pri hlasnom čítaní.

1.2 dokáže vysvetliť pojmy: tabuľka, názov, hlavička, riadok, stípec.

1.3 dokáže určiť jednotlivé časti tabuľky, pomenovať ich a objasniť vzťahy medzi nimi.

2.1 dokáže určiť všetky časti vnútornej kompozície rozprávania (úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie).

III. Pochopiť kompozíciu textu.

1. Rozoznať a pomenovať časti vonkajšej kompozície textu.

2. Rozoznať a pomenovať časti vnútornej kompozície umeleckého textu.

Minimálny III.

Žiak

1.1 dokáže s pomocou učiteľa rozlíšiť niektoré časti vonkajšej kompozície textu.

1.2 dokáže označiť v tabuľke riadok a stípec.

2.1 dokáže určiť úvod v príbehu.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; vyhľadať, prijať a spracovať informácie

Predmetové kompetencie

IV. Pochopiť gramatickú formu textu.

1. Vyhľadať prvky nadväznosti medzi slovami a skupinami slov, ktoré vyjadrujú významovú a gramatickú súvislosť medzi vetami, odsekmi, časťami výpovedí.

2. Určiť syntaktické zloženie viet.

3. Pochopiť a vysvetliť funkciu slovných druhov a ich gramatických kategórií v umeleckom a vecnom texte.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní

7. ročníka základnej školy.

Optimálny IV.

Žiak

1.1 pri hlasnom čítaní rešpektuje prostriedky nadväznosti: hlavný slovný prízvuk, typ písma, interpunkciu.

2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.

2.2 dokáže v jednoduchých vetách určiť hlavné vetné členy a zdôvodniť ich funkciu.

2.3 dokáže na základe analýzy rozlíšiť jednotlivé typy viet.

3.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.

3.2 dokáže určiť prídavné mená, ktoré sa skloňujú podľa vzoru páví, matkin, otcov a svoje tvrdenie zdôvodniť.

3.3 dokáže vysvetliť štylistickú funkciu stupňovania prísloviek v texte.

Minimálny IV.

Žiak

1.1 po predchádzajúcej príprave a s pomocou učiteľa rešpektuje pri hlasnom čítaní prostriedky nadväznosti: hlavný slovný prízvuk, typ písma, interpunkciu.

2.1 dokáže reprodukovать definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich vyhľadať v texte.

6. ročník

vnútorná kompozícia: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie

7. ročník

tabuľka: názov, hlavička, riadok, stípec

graf

spisovná výslovnosť v slovách cudzieho pôvodu

Pojmy

6. ročník:

podstatné mená: konkrétne, abstraktné

vokatív

prídavné mená: privlastňovacie, druhové

vzory: páví, matkin, otcov

zámená: skloňovanie

slovesá: zvrtné, nezvrtné;

plnovýznamové, neplnovýznamové

slovesný spôsob: oznamovací, rozkazovací, podmieňovací

príslovky – neohybný slovný druh

druhy prísloviek: miesta, času, spôsobu, príčiny

stupňovanie prísloviek

predložky: vokalizácia

citoslovcia – neohybný slovný druh

hlavné vetné členy

podmet: vyjadrený, nevyjadrený

prísudok: slovesný, neslovesný, slovesno-menný

vetné sklady: prisudzovací sklad; zhoda

dvočlenná veta: úplná, neúplná

7. ročník:

pomnožné podstatné mená: rod

číslovky – ohybný slovný druh

delenie čísloviek: určité,

neurčité; násobné

skloňovanie čísloviek; rod, číslo, pád

2.2 dokáže s pomocou učiteľa určiť holú a rozvitú vetu.

3.1 dokáže reprodukovat' definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich vyhľadať v texte.

IV. Pochopiť gramatickú formu textu.

1. Vyhľadať prvky nadväznosti medzi slovami a skupinami slov, ktoré vyjadrujú významovú a gramatickú súvislosť medzi vetami, odsekmi, časťami výpovedí.

2. Určiť syntaktické zloženie viet.

3. Pochopiť a vysvetliť funkciu slovných druhov a ich gramatických kategórií v umeleckom a vecnom texte.

Optimálny IV.

Žiak

1.1 pri hlasnom čítaní rešpektuje prostriedky nadväznosti: hlavný slovný prízvuk, typ písma, interpunkciu.

2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.

2.2 dokáže v jednoduchých vetách určiť hlavné vetné členy a zdôvodniť ich funkciu.

2.3 dokáže na základe analýzy rozlíšiť jednotlivé typy viet.

3.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.

3.2 dokáže určiť prídavné mená, ktoré sa skloňujú podľa vzoru páví, matkin, otcov a svoje tvrdenie zdôvodniť.

3.3 dokáže vysvetliť štylistickú funkciu stupňovania prísloviek v texte.

- slovesá: ohybný slovný druh
- slovesá: jednoduchý – zložený tvar
- vid: dokonavý, nedokonavý
- spojky – neohybný slovný druh
- holá veta, rozvitá veta, rozvitá s viacnásobným vetným členom
- vetný základ
- vedľajšie vetné členy: predmet, príslovkové určenie (miesta, času, spôsobu, príčiny)
- jednočlenná veta: slovesná, neslovesná

6. ročník:

- podstatné mená: konkrétne, abstraktné
- vokatív
- prídavné mená: prívlastňovacie, druhové
- vzory: páví, matkin, otcov
- zámená: skloňovanie
- slovesá: zvrätané, nezvrätané; plnovýznamové, neplnovýznamové
- slovesný spôsob: oznamovací, rozkazovací, podmieňovací
- príslovky – neohybný slovný druh
- druhy prísloviek: miesta, času, spôsobu, príčiny
- stupňovanie prísloviek
- predložky: vokalizácia
- citoslovcia – neohybný slovný druh
- hlavné vetné členy
- podmet: vyjadrený, nevyjadrený
- prísudok: slovesný, neslovesný, slovesno-menný
- vetné sklady: prisudzovací sklad; zhoda
- dvojčlenná veta: úplná, neúplná

7. ročník:

- pomnožné podstatné mená: rod
- číslovky – ohybný slovný druh
- delenie čísloviek: určité, neurčité; násobné
- skloňovanie čísloviek; rod, číslo, pád
- slovesá: ohybný slovný druh
- slovesá: jednoduchý – zložený tvar
- vid: dokonavý, nedokonavý
- spojky – neohybný slovný druh
- holá veta, rozvitá veta, rozvitá s viacnásobným vetným členom
- vetný základ
- vedľajšie vetné členy: predmet, príslovkové určenie (miesta, času, spôsobu, príčiny)
- jednočlenná veta: slovesná, neslovesná

Minimálny IV.

Žiak

1.1 po predchádzajúcej príprave a s pomocou učiteľa rešpektuje pri hlasnom čítaní prostriedky nadväznosti: hlavný slovný prízvuk, typ písma, interpunkciu.

2.1 dokáže reprodukovať definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich vyhľadať v texte.

2.2 dokáže s pomocou učiteľa určiť holú a rozvitú vetu.

3.1 dokáže reprodukovať definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich vyhľadať v texte.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); slávnostný príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.

1. Sformulovať cieľ a tému písomného prejavu.

2. Vybrať vhodný slohový útvar/žáner v súlade s cieľmi písania.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny I.

Žiak

1.1 dokáže navrhnuť tému písania, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľom písania.

2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov.

2.2 dokáže na základe analýzy stanovenej komunikačnej situácie vybrať vhodný slohový útvar/žáner.

Pojmy

6. ročník:

- statický opis
- dynamický opis
- charakteristika
- rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba)
- vnútorná kompozícia: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie,
- projekt

7. ročník:

- umelecký opis
- slávnostný príhovor (prívet)
- tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec

graf

Minimálny I.

Žiak

1.1 si dokáže z navrhovaného súboru tém vybrať tému písania, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľmi písania.

2.1 dokáže reprodukovať definíciu daných pojmov.

2.2 dokáže z navrhovaného súboru žánrov s pomocou učiteľa vybrať vhodný útvar/žáner zodpovedajúci téme

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); slávnostný príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

II. Organizovať text z hľadiska kompozície.

1. Zostaviť osnovu, koncept.

2. Zoradiť motívy a myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti.

3. Zoradiť motívy podľa fáz vnútornej kompozície umeleckého a vecného textu.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny II.

Žiak

1.1 dokáže vytvoriť osnovu a koncept pripravovaného textu.

2.1 dokáže vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému ucelený text, ktorý spĺňa znaky konkrétneho slohového útvaru/žánru.

2.2 dokáže z východiskového textu

Pojmy

6. ročník:

- statický opis
- dynamický opis
- charakteristika
- rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba)
- vnútorná kompozícia: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie

4. Prispôbiť formálnu úpravu textu vybranému žánru.

vybrať potrebné údaje a usporiadať ich do tabuľky.

projekt

3.1 dokáže pri tvorbe textu aplikovať svoje vedomosti o vnútornej kompozícii a vytvoriť rozprávanie, ktoré obsahuje všetky jeho fázy.

4.1 dokáže pri písaní textu zohľadniť a odôvodniť požiadavky na formálnu úpravu slohových útvarov/žánrov.

7. ročník:

- umelecký opis
- slávnostný príhovor (prívet)
- tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec
- graf

Minimálny II.

Žiak

1.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť osnovu a koncept pripravovaného textu.

2.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť text, ktorý má niektoré znaky stanoveného žánru, ale obsahuje chyby, sťažujúce jeho porozumeniu.

3.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť jednoduché rozprávanie.

4.1 dokáže s pomocou učiteľa aplikovať niektoré znaky formálnej úpravy slohových útvarov/žánrov.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); slávnostný príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny III.

Žiak

1.1 dokáže prispôbiť lexiku textu vzhľadom na cieľ komunikačnej situácie.

1.2 dokáže vysvetliť význam daných pojmov.

1.3 dokáže vysvetliť pojem skratka, vytvoriť ju a použiť v texte.

2.1 pri tvorbe textov funkčne využíva bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka s ohľadom na žáner/slohový postup/štýl a cieľ komunikácie.

3.1 dokáže vybrať a používať vhodnú jazykovú príručku.

Pojmy

6. ročník:

- neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová
- slovník: výkladový, cudzích slov

7. ročník:

- spisovné slová – nespisovné slová
- domáce slová – slová cudzieho pôvodu
- nové slová
- zastarané slová, historizmy, archaizmy
- slangové slová
- nárečové slová
- skratky

III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.

1. Zosúladiť slovnú zásobu s cieľom komunikácie a využívať primerané štylistické prostriedky.

2. Využívať bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka.

3. Overiť si v jazykových príručkách vhodnosť a správnosť použitých slov.

Minimálny výkon III.

Žiak

1.1 dokáže reprodukovať definície pojmov.

1.2 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť skratku.

2.1 dokáže pri tvorbe textu využívať obmedzenú lexiku, často opakuje slová v rámci textu.

3.1 dokáže s pomocou učiteľa vybrať vhodnú jazykovú príručku a skontrolovať správnosť a význam slov použitých v texte.

IV. Štylizovať jednoduché vety.

1. Utvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.

Optimálny IV.

Žiak

1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché holé a rozvítené vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka.

1.2 dokáže samostatne tvoriť

6. ročník:

- hlavné vetné členy
- podmet: vyjadrený, nevyjadrený
- prísudok: slovesný, neslovesný, slovesno-menný
- vetné sklady: prísudzovací, zhoda
- dvojčlenná veta: úplná, neúplná

jednočlenné a dvojčlenné vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka.

1.3 dokáže pri tvorbe dvojčlenných viet správne používať hlavné vetné členy, resp. pri jednočlenných vetách vetný základ.

7. ročník:

- holá veta
- rozvitá veta, rozvitá s viacnásobným vetným členom
- vetný základ
- vedľajšie vetné členy: predmet, príslovkové určenie (miesta, času, spôsobu, príčiny)
- jednočlenná veta: slovesná, neslovesná

Minimálny IV

Žiak

1.1 dokáže s pomocou učiteľa tvoriť dvojčlenné holé a rozvité vety.

DRUHÝ TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); slávnostný príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

V. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov.

1. Vybrať a použiť slová, vety, textové pasáže z rozličných informačných zdrojov.

2. Vybrať a použiť údaje z grafov a tabuliek.

3. Vytvoriť graf a tabuľku.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny V.

Žiak

1.1 dokáže v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie (slová, vety, textové pasáže) súvisiace s obsahom jeho textu a použiť ich.

1.2 si dokáže systematicky a prehľadne tvoriť poznámky, zaznamenávať kľúčové slová a uplatniť ich vo vlastnom texte.

2.1 dokáže v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie v grafoch a tabuľkách a použiť ich v rámci svojho textu.

2.2 dokáže zdôvodniť výber a použitie rozličných informácií z grafov a tabuliek vo svojom texte.

3.1 dokáže z dostupných údajov a informácií vytvoriť graf a tabuľku a použiť ich v texte.

Pojmy

6. ročník:

7. ročník:

- tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec
- graf

Minimálny V.

Žiak

1.1 dokáže s pomocou učiteľa v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie (slová, vety, textové pasáže) súvisiace s obsahom jeho textu a využiť ich vo svojom texte.

2.1 dokáže s pomocou učiteľa vyhľadať informácie v tabuľkách a niektoré z nich využiť vo svojom texte.

VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.

1. Určiť rozdielnosti jednotlivých útvarov/žánrov.

2. Vytvoriť modifikovaný text.

Optimálny VI.

Žiak

1.1 dokáže porovnať a odlíšiť jednotlivé slohové útvary/žánre.

2.1 dokáže samostatne aplikovať svoje vedomosti o jednotlivých žánroch/útvároch pri transformácii z jedného žánru do druhého.

6. ročník:

- statický opis
- dynamický opis
- charakteristika
- rozprávanie s využitím priamej reči

(1. osoba, 3. osoba)

- projekt

7. ročník:

- umelecký opis
- slávnostný príhovor (prívet)
- tabuľka: názov, hlavička, riadok,

Minimálny VI.

Žiak

1.1 dokáže s pomocou učiteľa a podľa vopred stanovených kritérií porovnať slohové útvary/žánre.

2.1 dokáže s pomocou učiteľa doplniť do rozprávania jednoduchú charakteristiku postavy.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.

1. Skontrolovať a upraviť text

s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu.

2. **Upraviť** text na základe spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov.

3. **Vytvoriť** čistopis.

4. **Skontrolovať** a **zhodnotiť** spolužiakov text.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny VII.

Žiak

1.1 dokáže skontrolovať svoj text s cieľom vyhľadať a opraviť chyby, pričom aplikuje nadobudnuté znalosti z pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a slohu.

1.2 dokáže opraviť texty vytvorené niekým iným.

2.1 dokáže nahlas a plynulo prečítať svoj text, pričom správne artikuluje, intonuje, prispôsobuje tempo svojho prejavu poslucháčom.

2.2 dokáže prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa) a zapracovať identifikované chyby s cieľom zlepšiť organizáciu a nadväznosť myšlienok, opraviť jednotlivé chyby a formálnu úpravu textu.

2.3 dokáže zdôvodniť, prečo niektoré pripomienky nezapracoval vo svojom texte. Pri obhajobe svojho názoru rešpektuje spoločenské a komunikačné pravidlá.

3.1 dokáže vytvoriť čistopis.

4.1 dokáže zhodnotiť texty vytvorené niekým iným a svoje hodnotenie dokáže zdôvodniť.

Pojmy

6. ročník:

- statický opis
- dynamický opis
- charakteristika
- rozprávanie s využitím priamej reči

(1. osoba, 3. osoba)

- projekt

7. ročník:

- spisovná výslovnosť v slovách cudzieho pôvodu
- umelecký opis
- slávnostný príhovor (prívet)
- tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec
- graf

Minimálny VII.

Žiak

1.1 dokáže vyhľadať a opraviť niektoré chyby vo svojom texte.

2.1 dokáže po príprave nahlas prečítať svoj text.

2.2 dokáže prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa) a s pomocou učiteľa dokáže opraviť identifikované chyby.

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.

1. **Sformulovať** vlastný názor a pomocou argumentov ho **obhájiť**.
2. **Sformulovať** tému adekvátnu komunikačnej situácii.
3. **Zosúladiť** jazykové a mimojazykové prostriedky s cieľom komunikácie.
4. **Zvoliť** vhodný spoločenský tón komunikácie v súlade s jej cieľom a prostredím.
5. **Začať** a **ukončiť** komunikáciu na určitú tému.
6. **Zistiť** pomocou kontrolných otázok, či ostatní porozumeli prejavu.
7. **Analyzovať** a **zhodnotiť** kvalitu ústneho prejavu.
8. **Rešpektovať** jazykové pravidlá.

Minimálny I.

Žiak

- 1.1 dokáže jednoduchým spôsobom vyjadriť vlastný názor na určitú tému a použiť predovšetkým subjektívne argumenty.
- 2.1 si dokáže z ponúknutých komunikačných tém jednu vybrať.
- 2.2 dokáže po príprave sformulovať myšlienky na určenú tému.
- 2.3 dokáže vytvoriť krátky prejav na určenú tému.
- 3.1 dokáže s pomocou učiteľa identifikovať vo vlastnom prejave slangové slová a nahradiť ich spisovnými slovami.
- 6.1 dokáže po príprave sformulovať jednoduché otázky, aby si preveril, či poslucháči porozumeli vytvorenému textu.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny I.

Žiak

- 1.1 dokáže sformulovať vlastný názor a použiť presvedčivé argumenty a vhodné výrazové prostriedky.
- 2.1 si dokáže samostatne zvoliť a sformulovať tému komunikácie.
- 2.2 dokáže samostatne a pohotovo sformulovať základné myšlienky na zvolenú tému a zrozumiteľne ich vysloviť.
- 2.3 dokáže samostatne sformulovať text na určenú tému.
- 2.4 dokáže podľa logickej postupnosti usporiadať svoju výpoveď.
- 3.1 dokáže použiť vhodné jazykové i mimojazykové (mimika, gestikulácia, postoj) prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou.
- 4.1 dokáže v danej komunikačnej situácii použiť vhodný spoločenský tón v súlade s cieľom komunikácie a prostredím, v ktorom sa daná komunikácia uskutočňuje.
- 5.1 dokáže vhodne začať a ukončiť svoj prejav a použiť pritom vhodné výrazové prostriedky.
- 6.1 dokáže správne a spoločensky vhodne sformulovať otázky, aby zistil, ako poslucháči porozumeli vytvorenému prejavu.
- 7.1 dokáže posúdiť z hľadiska jazykovej správnosti a spoločenského tónu vyjadrenie partnerov v danej komunikácii.
- 8.1 dokáže zhodnotiť obsah a kvalitu ústnych prejavov spolužiakov a reagovať na ne spoločensky vhodným spôsobom.

Pojmy

6. ročník:

- neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová
- slovník: výkladový, cudzích slov
- gestikulácia, mimika, postoj
- dialóg
- argument, protiargument
- dokazovanie, dôkaz

7. ročník:

- spisovná výslovnosť slov cudzieho pôvodu
- spisovná výslovnosť slov cudzieho pôvodu
- spisovné slová – nespisovné slová
- domáce slová – slová cudzieho pôvodu
- nové slová
- zastarané slová, historizmy, archaizmy
- slangové slová
- nárečové slová
- skratky
- komunikačná situácia: odosielateľ, prijímateľ
- efektívna komunikácia
- asertívna komunikácia

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): diskusia; statický opis; dynamický opis; umelecký opis;

charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

II. Používať informácie a textové pasáže z rôznych zdrojov.

1. **Vybrať** slová, vety a textové pasáže a **použiť** ich vo vlastnom prejave.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny II.

Žiak

1.1 dokáže vo vlastnom prejave vhodne využiť informácie získané z rôznych informačných zdrojov.

Pojmy

6. ročník:

- dialóg
- argument, protiargument
- dokazovanie, dôkaz
- gestikulácia, mimika, postoj

7. ročník:

- spisovná výslovnosť slov cudzieho pôvodu

Minimálny II.

Žiak

1.1 dokáže vo vlastnom prejave s pomocou učiteľa vhodne využiť informácie získané z rôznych informačných zdrojov.

III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.

1. **Využívať** v jazykovom prejave diferencovanú slovnú zásobu s ohľadom na komunikačnú situáciu a komunikačných partnerov.

2. **Rešpektovať** jazykové pravidlá.

Optimálny III.

Žiak

1.1 dokáže v danej komunikačnej situácii vhodne využívať slovnú zásobu s ohľadom na cieľ, obsah a adresáta komunikácie.

6. ročník:

- neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová

7. ročník:

- spisovná výslovnosť slov cudzieho pôvodu
- spisovné slová – nespisovné slová
- slangové slová
- nárečové slová
- domáce slová –slova cudzieho pôvodu
- nové slová
- zastarané slová, historizmy, archaizmy

Minimálny II.

Žiak

1.1 dokáže po upozornení nahradiť nespisovné jazykové prostriedky spisovnými.

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): diskusia; statický opis; dynamický opis; umelecký opis;

charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

IV. Štylizovať text.

1. **Utvoriť** jednoduché vety a súvetia.
2. **Využívať** vo vetách správne gramatické tvary slov.
3. **Uplatňovať** logickú nadväznosť vytvoreného textu.
4. **Rešpektovať** v ústnom prejave znaky slohových žánrov/útvarov.
5. **Rešpektovať** jazykové pravidlá.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy. Optimálny IV.

Žiak

- 1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché holé vety, jednoduché rozvité vety (jednočlenné a dvojčlenné vety), pričom dodržiava správny slovosled a intonáciu.
- 2.1 dokáže vo svojom prejave používať správne tvary ohybných a neohybných slovných druhov.
- 3.1 dokáže počas komunikácie opraviť alebo preformulovať vety vo svojej výpovedi.
- 3.2 dokáže samostatne vytvoriť logicky usporiadaný súvislý text.
- 4.1 dokáže na základe analýzy zhodnotiť správnosť použitého žánru/útvary a uplatnenie časovej a logickej postupnosti v ústnom prehovore komunikačného partnera.

Pojmy

6. ročník:

- podstatné mená: konkrétne, abstraktné
- vokatív
- prídavné mená: privlastňovacie, druhové
- vzory: páví, matkin, otcov
- zámená: skloňovanie
- slovesá: zvrtné, nezvrtné; plnovýznamové, neplnovýznamové
- slovesný spôsob: oznamovací, rozkazovací, podmieňovací
- príslovky – neohybný slovný druh
- druhy prísloviak: miesta, času, spôsobu, príčiny; stupňovanie prísloviak
- predložky: vokalizácia
- citoslovcia – neohybný slovný druh
- hlavné vetné členy
- podmet: vyjadrený, nevyjadrený
- prísudok: slovesný, neslovesný, slovesno-menný
- vetné sklady: prísudzovací sklad; zhoda
- dvojčlenná veta: úplná, neúplná

7. ročník:

- spisovná výslovnosť slov cudzieho pôvodu
- pomnožné podstatné mená: rod
- číslovky – ohybný slovný druh
- delenie čísloviek: určité, neurčité; násobné;
- skloňovanie čísloviek; rod, číslo, pád
- slovesá – ohybný slovný druh
- slovesá: jednoduchý – zložený tvar
- vid: dokonavý, nedokonavý
- spojky – neohybný slovný druh
- holá veta
- rozvítá veta, rozvítá s viacnásobným vetným členom
- vetný základ
- vedľajšie vetné členy: predmet, príslovkové určenie (miesta, času, spôsobu, príčiny)
- jednočlenná veta: slovesná, neslovesná

Minimálny IV.

Žiak

- 1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché holé vety a jednoduché rozvité vety.
- 2.1 dokáže na základe učiteľovho upozornenia opraviť konkrétnu morfológickú chybu vo svojej výpovedi.

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): diskusia; statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky.

1. Uplatňovať plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu.
2. Využívať gestikuláciu a mimiku.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny V.

Žiak

- 1.1 dokáže v komunikačnej situácii plynulo a zrozumiteľne artikulovať a uplatňovať primeranú silu hlasu.
- 1.2 dokáže správne dodržiavať hlavný slovný prízvuk.
- 1.3 dokáže správne vyslovovať domáce a zdomácnené cudzie slová so slabikami de, te, ne, le, di, ti, ni, li.
- 2.1 dokáže primerane gestikulovať, používať vhodnú mimiku, zaujať spoločensky vhodný postoj a dodržiavať vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim.

Pojmy

6. ročník:

- dialóg
- gestikulácia, mimika, postoj

7. ročník:

- spisovná výslovnosť slov cudzieho pôvodu
- sila hlasu
- artikulácia
- komunikačná situácia: odosielateľ, prijímateľ
- efektívna komunikácia
- asertívna komunikácia

Minimálny V.

Žiak

- 1.1 dokáže po usmernení učiteľom opraviť chybnú artikuláciu vo svojom prehovore.
- 2.1 dokáže po upozornení učiteľom opraviť gestikuláciu a mimiku.

Literárna zložka

Cieľom vyučovania literárnej výchovy je sústavne rozvíjať čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov. Základným princípom osnovania obsahu je rozvoj čítania ako všestranného osvojovania umeleckého textu. Dôraz sa kladie na postupné rozvíjanie čitateľa od naivnej úrovne (charakteristickej hlavne pre 1. stupeň ZŠ) cez schopnosť analyzovať sémantiku umeleckého textu (analytické čítanie), porozumieť jej a prenikať do znakovkej podstaty textu, až po schopnosť pracovať s jeho významom na vyššej individuálnej úrovni spracovania, t.j. syntetizovať ho, interpretovať a hodnotiť zo všetkých jeho stránok (syntetické, hodnotiace čítanie).

Tento princíp usporiadania obsahu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem umeleckého textu, jeho analýzu a hodnotenie.

Základnou úlohou literárnej výchovy na 2. stupni ZŠ je postupný prechod jednotlivými fázami čítania:

- čítanie so simultánnym porozumením;
- analýza štruktúry textu a identifikácia jeho významu;
- hodnotenie textu.

Nová štruktúra dokumentu

Inovovaný vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry – **literárna zložka** – si zachoval tabuľkovú formu. Inovovaná forma neobsahuje popis procesualnej stránky nadobúdania vzdelávacieho obsahu.

Vzdelávací štandard pre literárnu zložku predmetu tvoria časti usporiadané do riadkov a stĺpcov v nasledujúcom poradí:

- riadky:** kontext, kľúčové kompetencie;
- stĺpce:** predmetové kompetencie, výkon, pojmy.

Kľúčové kompetencie nie sú charakteristické pre literárnu zložku predmetu, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti súvisiace s učením sa.

Predmetové kompetencie majú činnostný charakter a sú napĺňané výkonom a obsahovým vymedzením učiva.

Obsah predmetu tvoria kontext a pojmy.

Kontext v inovovanom vzdelávacom štandarde sa stal dominantným prvkom. Ide o **textovú zložku** vzdelávacieho štandardu, ktorú tvoria jednotlivé literárne žánre stanovené v obsahovom štandarde. Kontext predstavuje priestor pre rozvoj čitateľských a interpretačných kompetencií, ktoré sú spojené s osvojovaním si základných teoretických poznatkov o literatúre.

Pojmy predstavujú druhú časť obsahového štandardu. Ide o základné literárnovedné pojmy, ktoré sú rozdelené do príslušných ročníkov a spojené s kontextom. V každom ročníku sú uvádzané len **novozavedené pojmy**, ktoré obsahovo súvisia s predmetovými kompetenciami. V niektorých ročníkoch nie je uvádzaný novozavedený pojem, pretože funkcia príslušnej kompetencie si nevyžaduje vyvodzovanie nového pojmu v danom ročníku, ale vyžaduje si naplnenie konkrétneho výkonu, ktorý je vymedzený kontextom, prípadne v konkrétnom ročníku daného dvojročného obdobia sa nové pojmy nezavádzajú z toho dôvodu, aby vznikol priestor na opakovanie už zavedených pojmov v textoch s analogickou štruktúrou.

Výkon je definovaný dvoma úrovňami, a to optimálnou (najvyššou – výborný) a minimálnou (najnižšou akceptovateľnou – dostatočný) úrovňou. Inštitucionálne (školskou inšpekciou, národnými testami a pod.) je merateľný na konci piateho, siedmeho a deviatego ročníka.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE

Poznávacie (kognitívne) kompetencie	Komunikačné kompetencie	Interpersonálne (sociálne) kompetencie	Intrapersonálne (osobnostné) kompetencie
Kompetencia: používať kognitívne operácie	Kompetencia: tvoriť, prijať a spracovať informácie	Kompetencia: akceptovať skupinové hodnoty	Kompetencia: vytvárať a reflektovať vlastnú identitu
Kompetencia: učiť sa sám aj v skupine	Kompetencia: vyhľadávať a sprostredkovať informácie	Kompetencia: tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín	Kompetencia: vytvárať vlastný hodnotový systém
Kompetencia: kriticky myslieť	Kompetencia: formulovať svoj názor a argumentovať	Kompetencia: spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami	
Kompetencia: formulovať a riešiť problémy	Kompetencia: verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city	Kompetencia: vžiť sa do pocitov a konania inej osoby	Kompetencia: regulovať svoje konanie a chrániť vlastný život
Kompetencia: tvorivo myslieť			

POZNÁVACIE A ČITATEĽSKÉ KOMPETENCIE

1. Recitovať spamäti prozaické a básnické diela.
2. Nahlas a plynule čítať umelecký alebo náučný text.
3. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu.
4. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní.
5. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.
6. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
7. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
8. Usporiadať známe javy do tried.
9. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
10. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
11. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.
12. Transformovať literárny text.
13. Vytvoriť krátky umelecký alebo náučný text.
14. Orientovať sa v školskej a verejnej knižnici.
15. Vedieť získať informácie z knižných a elektronických zdrojov.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): báseň; prozaický text

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; formulovať svoj názor a argumentovať; akceptovať skupinové hodnoty; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vytvárať vlastný hodnotový systém; regulovať svoje správanie

Predmetové kompetencie

Výkon
Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka

Pojmy

1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text.
2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
3. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
4. Usporiadať známe javy do tried.
5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.
8. Transformovať literárny text.
9. Vytvoriť krátky umelecký text.

základnej školy.

Optimálny výkon:

Žiak

- dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť.
- dokáže vysvetliť a rozlíšiť pojmy príslovie, porekadlo, pranostika, anekdota a uviesť príklad.
- dokáže vysvetliť význam konkrétneho príslovia, porekadla a pranostiky.
- dokáže vysvetliť podstatu humoru v anekdote z hľadiska deja, charakteristiky postavy a štýlu.
- dokáže funkčne využiť príslovie, porekadlo, pranostiku, anekdotu vo svojom texte.
- dokáže vytvoriť krátky vtipný príbeh. Pri jeho tvorbe aplikuje svoje znalosti o anekdote.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.

6. ročník

- príslovie
- porekadlo
- pranostika
- anekdota

7. ročník

Minimálny výkon:

Žiak

- dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam.
- dokáže zreprodukovať definície pojmov príslovie, porekadlo, pranostika, anekdota.
- dokáže s pomocou učiteľa vysvetliť význam známych prísloví.
- dokáže zreprodukovať obsah anekdoty.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): bájka

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; formulovať svoj názor a argumentovať; akceptovať skupinové hodnoty; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; regulovať svoje správanie

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny:

Žiak

- dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť.
- dokáže vysvetliť pojem bájka.
- dokáže vyvodiť z bájky mravné ponaučenie.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.

Pojmy

6. ročník

- bájka

7. ročník

1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text.
2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
3. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
5. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.
7. Transformovať literárny text.

Minimálny:**Žiak**

- dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam.
- dokáže reprodukovať pojem bájka.
- dokáže zreprodukovať obsah bájky.
- dokáže s pomocou učiteľa vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): báj; poviedka; balada

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; formulovať svoj názor a argumentovať; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby

Predmetové kompetencie

1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text.
2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
3. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
5. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.
7. **Zdramatizovať prozaický text.**
8. Napísať kratší prozaický útvar.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny:**Žiak**

- dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť.
- dokáže vysvetliť podstatu jednotlivých literárnych pojmov.
- dokáže v texte identifikovať žánrové znaky prečítaného literárneho diela.
- dokáže vyhľadať v literárnom diele hlavné a vedľajšie postavy, dokáže charakterizovať hlavné postavy z čitateľského hľadiska a svoje tvrdenie podložiť argumentmi.
- dokáže transformovať prozaický text na dramatický, výrazne ho prečítať a prezentovať ho v dramatizovanom čítaní.
- dokáže na základe analýzy literárneho diela identifikovať jeho vnútornú kompozíciu a svoje tvrdenie zdôvodniť.
- dokáže vytvoriť príbeh, v ktorom sú obsiahnuté všetky fázy vnútornej kompozície.
- dokáže rozpoznať jednotlivé spôsoby rozprávania.
- dokáže transformovať spôsoby rozprávania – z ja-rozprávania do on-rozprávania a naopak.
- dokáže analyzovať umelecký text z hľadiska témy, kompozície a štylizácie.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.

Obsah**6. ročník:**

- báj
- poviedka
- balada
- kompozícia literárneho diela
- vnútorná kompozícia literárneho diela: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie
- spôsob rozprávania: ja-rozprávanie, on-rozprávanie
- anekdota
- humor

7. ročník**Minimálny:****Žiak**

- dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam.
- dokáže reprodukovať definície jednotlivých pojmov.
- dokáže s pomocou učiteľa v literárnom diele vyhľadať hlavné postavy.
- dokáže s pomocou učiteľa v známom literárnom texte určiť časť vnútornej kompozície – zápletku.
- dokáže s pomocou učiteľa vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): dobrodružná literatúra

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor a argumentovať

Predmetové kompetencie

1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text.

2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.

3. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.

4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.

5. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.

6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.

Minimálny:

Žiak

dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam.

dokáže reprodukovať definície pojmov dobrodružná literatúra, umelecká literatúra.

dokáže s pomocou učiteľa vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny:

Žiak

dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť.

dokáže vysvetliť pojmy dobrodružná literatúra, umelecká literatúra.

dokáže nájsť jazykové prostriedky, ktorými autor dosahuje dramatické napätie v texte a svoje tvrdenie vie zdôvodniť.

dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.

Obsah

6. ročník:

dobrodružná literatúra

7. ročník

umelecká literatúra

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): rozhlasová rozprávka

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city, spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

1. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní.

2. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.

3. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.

4. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.

5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.

6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.

7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.

8. Transformovať literárny text.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny:

Žiak

dokáže plynulo čítať dramatický text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť.

dokáže výrazne prečítať prehovory jednotlivých postáv dramatického textu v súlade s ich charakterom.

dokáže vysvetliť rozdiel medzi rozprávkou ako literárnym žánrom a rozhlasovou rozprávkou.

dokáže na základe analýzy vytvoriť dejovú osnovu literárnej/rozhlasovej rozprávky.

dokáže na základe analýzy prerozprávať obsah literárnej/rozhlasovej rozprávky.

dokáže určiť na základe analýzy rozhlasovej rozprávky hlavné a vedľajšie postavy, dokáže charakterizovať hlavné postavy a svoje tvrdenie podložiť

Obsah

6. ročník:

7. ročník:

rozhlasová hra

monológ

argumentmi.

dokáže transformovať dramatický literárny text na prozaický.

dokáže vytvoriť jednoduchý scenár pre rozhlasovú podobu rozprávky.

dokáže vyjadriť svoj zážitok z rozhlasovej hry a uviesť, čo ho vyvolalo.

Minimálny:

Žiak

dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať dramatický text.

dokáže reprodukovať definíciu rozhlasovej rozprávky.

dokáže s pomocou učiteľa prerozprávať obsah rozhlasovej rozprávky.

dokáže určiť hlavnú postavu.

dokáže vyjadriť svoj zážitok z rozhlasovej hry.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): báseň; populárna pieseň

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; formulovať svoj názor a argumentovať; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.

Optimálny:

Žiak

dokáže recitovať báseň tak, aby vyjadril rytmickú usporiadanosť básnického textu, správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť.

dokáže vysvetliť rozdiel medzi striedavým a združeným rýmom.

dokáže vyhľadať striedavý, združený, obkročný a prerývaný rým v neznámom texte.

dokáže vytvoriť jednoduchý básnický text, v ktorom uplatní striedavý alebo združený rým.

dokáže analyzovať text populárnej piesne z hľadiska témy, štylizácie a metriky.

dokáže vyjadriť svoj zážitok z textu piesne a uviesť, čo ho vyvolalo.

Obsah

6. ročník:

populárna pieseň

verš

rým: striedavý, združený,

7. ročník

rým: prerývaný, obkročný

voľný verš

1. Recitovať spamäti básnické diela.

2. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu.

3. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.

4. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.

5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.

6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.

7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela.

Minimálny:

Žiak

dokáže spamäti zarecitovať známu báseň.

dokáže v známej básni s pomocou učiteľa určiť striedavý a združený rým.

dokáže vyjadriť svoj zážitok z textu piesne.

KRITÉRIÁ KONTROLY A HODNOTENIA ŽIAKOV

DIKTÁTY

Ročník	Počet	Zameranie	PÍ SOMNÉ PRÁ CE Rozsah	Počet	Zameranie
5. ročník	4	☐ opakovanie zo 4. ročníka ☐ podstatné mená ☐ prídavné mená ☐ slovesá	50 – 60 plnovýznamových slov	1	☐ rozprávanie s prvkami opisu
6. ročník	4	☐ opakovanie učiva z 5. ročníka ☐ prídavné mená ☐ slovesné spôsoby ☐ opakovanie učiva zo 6. ročníka	61 – 70 plnovýznamových slov	2	☐ statický opis ☐ rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba)
7. ročník	4	☐ opakovanie učiva zo 6. ročníka ☐ cudzie slová ☐ číslovky ☐ záverečné opakovanie učiva zo 7. ročníka	71 – 80 plnovýznamových slov	2	☐ umelecký opis ☐ charakteristika osoby
8. ročník	4	☐ opakovanie učiva zo 7. ročníka ☐ podstatné mená mužského rodu: zvieracie ☐ neživotné zakončené na -r, -l ☐ opakovanie učiva z 8. ročníka	81 – 90 plnovýznamových slov	2	☐ slávnostný prejav ☐ životopis
9. ročník	4	☐ opakovanie učiva z 8. ročníka ☐ interpunkcia ☐ jednoduché súvetie ☐ záverečné opakovanie 5. – 9. ročníka	91 – 100 plnovýznamových slov	2	☐ výklad ☐ úvaha

Slohové práce hodnotiť podľa týchto kritérií:

1. Vonkajšia forma (max. 4 body) Celková úprava Čitateľnosť

Zreteľné grafické členenie odsekov

Prepísanie práce z konceptu do čistopisu

Zreteľné rozlíšenie veľkých a malých písmen, dôsledné dodržanie diakritických znamienok. Každé písmeno musí byť jasne identifikovateľné tak, aby nemohlo prísť k jeho zámene za iné písmeno. Na začiatku každého odseku treba začať písať asi 1,5 – 2 cm od začiatku daného riadka. Práca musí byť za daný časový limit kompletne prepísaná z konceptu do čistopisu; v inom prípade sa nemôže prideliť maximálny počet bodov za vonkajšiu formu. Pre potreby hodnotenia vnútornej formy a celkového dojmu sa však pokračuje v hodnotení práce v koncepte na tom mieste, kde sa končí neúplný

Čistota textu	čistopis. Bez škrtania. V čistopise žiaci nemajú škrtiť, v nevyhnutnom prípade majú dať chybné napísané slovo do okrúhlych zátvoriek a prečiarknuť ho vodorovnou čiarou.
Dodržiavanie okrajov	Dodržiavanie okrajov: vnútorných aj vonkajších; v prípade potreby slová na konci riadkov rozdeľovať.
Dodržanie predpísaného rozsahu	Ak žiaci napíšu menej alebo viac ako je predpísaný rozsah, t.j. zákonite nezískajú maximálny počet bodov za vonkajšiu formu.
Nadväznosť a logickosť textu	Úvaha – citáty, umelecké prostriedky, vlastné myšlienky a hodnotenie problému. Výklad – vyváženosť argumentácie a sprievodných vysvetlení.
využitie slovných druhov	Slovné druhy typické pre daný slohový postup a útvár/žáner.
Morfologická správnosť jazykových prostriedkov	Správne väzby slovíec, správne pádové koncovky a pod.
Syntaktická správnosť jazykových prostriedkov	Správne postavenia prívlastkov, slovosled a pod.
Rôznorodosť, variabilnosť	Rôznorodé syntaktické prostriedky i slovné druhy. Neopakovanie slov. Šírka slovnej zásoby. Rozprávanie – použitie častíc, citosloviec. Úvaha – umelecké prostriedky. Výklad – vedeckosť jazyka, pravdivosť uvedených faktov. Opis – primeranosť jazyka – prirovnania, neutrálnosť.

Pravopis (max. 4 body)

4 body	0 – 4 chyby
3 body	5 – 8 chýb
2 body	9 – 12 chýb
1 bod	13 – 16 chýb
0 bodov	17 a viac chýb

Ak je v texte napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. (Např.: Rýchly chlapec mal rýchly krok. = 1 chyba) Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte. Všetky chyby majú rovnakú hodnotu. Javy, ktoré sa žiaci ešte neučili, sa nezarátavajú do chýb.

Štýl (max. 4 body)

Správna štylizácia viet	Zrozumiteľnosť textu ako celku.
Tvorivosť	Tvorivá lexika.
Pútavosť	Podanie zaujímavou, nezvyčajnou formou, ktorá vyvoláva v čitateľovi zvedavosť.

Celkový dojem (max. 4 body)

Celkové vyznenie práce po jej prvom prečítaní.	
Práca by nemala obsahovať	Nelogické názory, protispoločenské postoje, protihumánne a neetické názory, názory propagujúce poškodzovanie ľudského zdravia, iné.

Hodnotiacia stupnica

DIKÁTŤ

Známka	Chyby v diktáte
1	0 – 1 chyba
2	2 – 3 chyby
3	4 – 7 chýb
4	8 – 10 chýb
5	11 a viac chýb

Poznámka:

PÍ SOMNÉ PRÁ CE

Známka	Body
1	28 – 26 bodov
2	25 – 21 bodov
3	20 – 14 bodov
4	13 – 9 bodov
5	8 – 0 bodov

Rovnaké chyby v tom istom slove sa pokladajú za 1 chybu. Např.: Rýchly chlapec mal rýchly krok. = 1 chyba

Ak je v texte napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte. Všetky chyby majú rovnakú hodnotu. Javy, ktoré sa žiaci ešte neučili, sa nezarátavajú do chýb.

Obsahový vzdelávací štandard pre 2. stupeň základnej školy 1. – 4. ročník gymnázií s osemročným vzdelávacím programom

Slovenský jazyk a literatúra

Časť: slovenský jazyk

Poznámka:

- označuje pojem, ktorý bude zavedený až v nasledujúcich ročníkoch.
- označuje pojem, ktorý sa zavádza v danom ročníku.
- označuje pojem, ktorý bol už zavedený a ďalej sa s ním pracuje.

Tučné písmo – pojmy už boli zavedené na 1. stupni.

Úvod

Obsahový vzdelávací štandard vymedzuje súbor *jazykovedných termínov*, ktoré v časovom úseku vymedzenom týmto vzdelávacím štandardom musia byť **povinne zaradené** do obsahu vzdelávania na každej škole tohto typu v Slovenskej republike.

Súbor jazykovedných termínov obsahuje aj všetky jazykovedné pojmy, ktoré boli štandardizované pre 1. stupeň základnej školy (sú zvýraznené osobitným typom písma). Tieto pojmy sú už trvalou zložkou obsahu vzdelávania, a preto sa pri nich neuvádza nijaká časová hranica na zaradenie do obsahu vyučovania na 2. stupni. Sú len informáciou pre učiteľov tohto stupňa základnej školy.

Zvuková rovina jazyka a pravopis	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
abeceda	☺	☺	☺	☺	☺
písmená: malé, veľké, písané, tlačené	☺	☺	☺	☺	☺
hlásky, slabiky, slová	☺	☺	☺	☺	☺
delenie hlások: samohlásky – spoluhlásky – dvojhásky	☺	☺	☺	☺	☺
samohlásky: krátke – dlhé	☺	☺	☺	☺	☺
spoluhlásky: tvrdé – mäkké	☺	☺	☺	☺	☺
dĺžeň, mäkčeň, vokáľ	☺	☺	☺	☺	☺
bodka, otáznik, výkričník, čiarka, zátvorka, dvojbodka	☺	☺	☺	☺	☺
spojovník, pomlčka	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
melódia vety (oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, zvolacia, želacia)	☺	☺	☺	☺	☺
pravopis	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
bodkočiarka	☺	☺	☺	☺	☺
úvodzovky	☺	☺	☺	☺	☺
priama reč, uvádzacia veta	☺	✓	☺	☺	☺
slabikotvorné hlásky -l, -ĺ, -r, -ř	☺	☺	☺	☺	☺
výslovnosť	☺	☺	☺	☺	☺
splývavá/viazaná výslovnosť	✓	☺	☺	☺	☺

výslovnosť a výskyt ä	☺	☺	☺	☺	☺
výslovnosť slabík de/di, te/ti, ne/ni, le/li v cudzích slovách	☐☐	☺	✓	☺	☺
spodobovanie	☺	☺	☺	☺	☺
znelé – neznelé; znelé nepárové (zvučné)	✓	☺	☺	☺	☺
spoluhlásky	☺	☺	☺	☺	☺
obojaké spoluhlásky	☺	☺	☺	☺	☺
vybrané slová	☺	☺	☺	☺	☺
rozdeľovanie slov na slabiky	☺	☺	☺	☺	☺
rozdeľovanie predponových slov	☺	☺	☺	☺	☺
slabičné a neslabičné predpony	☺	☺	☺	☺	☺
prestávka, sila hlasu, tempo	✓	☺	☺	☺	☺
hlavný slovný prízvuk	✓	☺	☺	☺	☺
dôraz	✓	☺	☺	☺	☺
vsuvka, oslovenie	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
prístavok	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
pravidlo o rytmickom krátení	☺	☺	☺	☺	☺
interpunkčné znamienka	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓

Významová/lexikálna rovina	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
slovo	☺	☺	☺	☺	☺
slovná zásoba	✓	☺	☺	☺	☺
spisovný jazyk – nárečia	✓	☺	☺	☺	☺
spisovné slová – nespisovné slová	☐☐	☐	✓	☺	☺
slangové slová	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
nárečové slová	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová	☐☐	✓	☺	☺	☺
domáce slová – slová cudzieho pôvodu	☐☐	☐	✓	☺	☺
nové slová	☐☐	☐	✓	☺	☺
zastarané slová, historizmy, archaizmy	☐☐	☐	✓	☺	☺
odborné slová	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
jednovýznamové a viacvýznamové slová	✓	☺	☺	☺	☺
synonymá	☺	☺	☺	☺	☺
antonymá	☺	☺	☺	☺	☺
slovníky	☺	☺	☺	☺	☺
pravopisný, synonymický	☺	☺	☺	☺	☺
výkladový, cudzích slov	☐☐	✓	☺	☺	☺
frazeologický	☺	☺	☺	☺	☺
tvorenie slov odvodzovaním	☐☐	✓	☺	☺	☺
predpona	☺	☺	☺	☺	☺
prípona	☐☐	✓	☺	☺	☺
slovotvorný základ	☐☐	✓	☺	☺	☺
základové slovo	☐☐	✓	☺	☺	☺

odvodené slovo	☞	✓	☞	☞	☞
tvorenie slov	☐☐	✓	☞	☞	☞
skladaním	☐☐	✓	☞	☞	☞
zložené slová	☐☐	✓	☞	☞	☞
spôsoby obohacovania slovnej zásoby	☐☐	☐☐	☐	✓	☞
tvorenie slov	☐☐	☐	☐☐	✓	☞
preberanie slov	☐☐	☐	☐☐	✓	☞
skratky	☐☐	☐	✓	☞	☞
nepriame pomenovania (metafora)	☐☐	☐☐	☐	✓	☞
jednoslovné a viacslovné pomenovania (združené pomenovania)	☐☐	☐☐	☐	✓	☞
ustálené slovné spojenie/frazeologizmus	☞	☞	☞	✓	☞
príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie	✓	☞	☞	☞	☞
slovná zásoba – systematizácia	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓

Tvarová/morfologická rovina jazyka	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
skloňovanie	☞	☞	☞	☞	☞
pád – pádové otázky	☞	☞	☞	☞	☞
podstatné mená	☞	✓	☞	☞	☞
ohybný slovný druh	☐☐	✓	☞	☞	☞
všeobecné – vlastné	☞	☞	☞	☞	☞
konkrétne – abstraktné	☐☐	✓	☞	☞	☞
životné – neživotné	✓	☞	☞	☞	☞
rod	☞	☞	☞	☞	☞
mužský, ženský, stredný	☞	☞	☞	☞	☞
číslo	☞	☞	☞	☞	☞
jednotné, množné	☞	☞	☞	☞	☞
pád	☞	☞	☞	☞	☞
nominatív, genitív, datív, akuzatív, lokál, inštrumentál	☞	☞	☞	☞	☞
vokatív	☐☐	✓	☞	☞	☞
vzor	✓	☞	☞	☞	☞
chlap, hrdina dub, stroj	✓	☞	☞	☞	☞
žena, ulica, dlaň, kosť	✓	☞	☞	☞	☞
mesto, srdce, vysvedčenie, dievča	✓	☞	☞	☞	☞
pomnožné	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
rod pomnožných	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
podstatných mien	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☞
podstatné mená mužského rodu	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☞
zvieracie	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☞
neživotné zakončené na -r, -l	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☞
cudzie nesklonné	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☞
podstatné mená skloňovanie	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☞
podstatného mena pani	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☞
prídavné mená	☞	☞	☞	☞	☞
ohybný slovný druh	✓	☞	☞	☞	☞
akostné	✓	☞	☞	☞	☞
stupňovanie	✓	☞	☞	☞	☞
vzťahové	✓	☞	☞	☞	☞
privlastňovacie	☐☐	✓	☞	☞	☞
privlastňovacie: druhovú	☐☐	✓	☞	☞	☞
rod, číslo, pád	☞	☞	☞	☞	☞
vzor	✓	☞	☞	☞	☞
pekný, cudzí	☐☐	☞	☞	☞	☞
pávi	☐☐	✓	☞	☞	☞
matkin, otcov	☐☐	✓	☞	☞	☞

Tvarová/morfologická rovina jazyka	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
zámena	☺	☺	☺	✓	☺
ohybný slovní druh	□□	□□	□□	✓	☺
skloňovanie	□□	✓	□□	✓	☺
základný tvar	□□	□□	□□	✓	☺
rod, číslo, pád	□□	□□	□□	✓	☺
delenie zámen	☺	☺	☺	✓	☺
osobné – základné, prívlastňovacie	☺	☺	☺	☺	☺
opytovacie	□□	□□	□□	✓	☺
ukazovacie	□□	□□	□□	✓	☺
číslovky	☺	☺	✓	☺	☺
ohybný slovní druh	□□	□□	✓	☺	☺
skloňovanie	□□	□□	✓	☺	☺
rod, číslo, pád	□□	□□	✓	☺	☺
delenie čísloviek	□□	□□	✓	☺	☺
určité	□□	□□	✓	☺	☺
neurčité	□□	□□	✓	☺	☺
radové	☺	☺	☺	☺	☺
násobné	□□	□□	✓	☺	☺
slovesá	☺	✓	☺	☺	☺
ohybný slovní druh	□□	□□	✓	☺	☺
tykanie/vykanie	☺	☺	☺	☺	☺
časovanie	☺	☺	☺	☺	☺
osoba 1., 2., 3.	☺	☺	☺	☺	☺
číslo	☺	☺	☺	☺	☺
čas	☺	☺	☺	☺	☺
minulý, prítomný, budúci	☺	☺	☺	☺	☺
zvrtné, nezvrtné	□□	✓	☺	☺	☺
neurčitok	☺	☺	☺	☺	☺
sloveso byť	☺	☺	☺	☺	☺
jednoduchý a zložený tvar	□□	☺	✓	☺	☺
plnovýznamové – neplnovýznamové	□□	✓	☺	☺	☺
spôsob	□□	✓	☺	☺	☺
oznamovací, rozkazovací, podmieňovací	□□	✓	☺	☺	☺
vid	□□	□□	✓	☺	☺
dokonavý, nedokonavý	□□	□□	✓	☺	☺
Tvarová/morfologická rovina jazyka	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
príslovky	☺	✓	☺	☺	☺
neohybný slovní druh	□□	✓	☺	☺	☺
druhy prísloviiek	□□	✓	☺	☺	☺
miesta, času, spôsobu, príčiny	□□	✓	☺	☺	☺
stupňovanie prísloviiek	□□	✓	☺	☺	☺
predložky	☺	✓	☺	☺	☺
neohybný slovní druh	□□	✓	☺	☺	☺
väzba s pádom	✓	☺	☺	☺	☺
vokalizácia	□□	✓	☺	☺	☺
spojky	□□	□□	✓	☺	☺
neohybný slovní druh	□□	☺	✓	☺	☺
častice	neohybný slovní druh	□□	☺	☺	☺
citoslovcia	□□	✓	☺	☺	☺
neohybný slovní druh	□□	✓	☺	☺	☺

Syntaktická/skladobná rovina	5. roč.	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.
veta	☺	☺	☺	☺	☺
jednoduchá veta	☺	☺	☺	☺	☺
holá	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
rozvitá	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
rozvitá s viacnásobným vetným členom	☐☐	☐	✓	☺	☺
vety podľa obsahu	☺	☺	☺	☺	☺
oznamovacia	☺	☺	☺	☺	☺
opytovacia	☺	☺	☺	☺	☺
rozkazovacia	☺	☺	☺	☺	☺
želacia	☺	☺	☺	☺	☺
zvolacia	☺	☺	☺	☺	☺
slovosled	✓	☺	☺	☺	☺
hlavné vetné členy	☐☐	✓	☺	☺	☺
podmet	☐☐	✓	☺	☺	☺
vyjadrený	☐☐	✓	☺	☺	☺
nevyjadrený	☐☐	✓	☺	☺	☺
prísudok	☐☐	✓	☺	☺	☺
slovesný	☐☐	✓	☺	☺	☺
neslovesný; slovesno- menný	☐☐	✓	☺	☺	☺
vetný základ	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
vedľajšie vetné členy	☐☐	☐	✓	☺	☺
predmet	☐☐	☐	✓	☺	☺
príslovkové určenie	☐☐	☐	✓	☺	☺
miesta	☐☐	☐	✓	☺	☺
času	☐☐	☐	✓	☺	☺
spôsobu	☐☐	☐	✓	☺	☺
príčiny	☐☐	☐	✓	☺	☺
prívlastok	☐☐	☐	☐	✓	☺
zhodný	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
nezhodný	☐☐	☐	☐	✓	☺
prístavok	☐☐	☐	☐	✓	☺
zhoda	☐☐	✓	☺	☺	☺
vetné sklady	☐☐	✓	☺	☺	☺
prisudzovací	☐☐	✓	☺	☺	☺
jednočlenná veta	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
slovesná	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
neslovesná	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
dvojčlenná	☐☐	✓	☺	☺	☺
úplná	☐☐	✓	☺	☺	☺
neúplná	☐☐	✓	☺	☺	☺
jednoduché súvetie	☐☐	☐	☐	✓	☺
zápor v slovenčine	☐☐	☐	☐	☐☐	✓
súdržnosť textu	☐☐	☐	☐	☐	✓
interpunkcia	☐☐	☐	☐	✓	☺

Sloh	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
pozdrav	☺	☺	☺	☺	☺
oslovenie	☺	☺	☺	☺	☺
predstavenie sa	☺	☺	☺	☺	☺
privítanie	☺	☺	☺	☺	☺
rozlúčenie	☺	☺	☺	☺	☺
prosba/želanie	☺	☺	☺	☺	☺
pod'akovanie	☺	☺	☺	☺	☺
ospravedlnenie – ústne	☺	☺	☺	☺	☺
ospravedlnenie s vysvetlením	☺	☺	☺	☺	☺
vyjadriť súhlas/nesúhlas	☺	☺	☺	☺	☺
blahoželanie – ústne/písomne	☺	☺	☺	☺	☺
adresa	☺	☺	☺	☺	☺
adresa odosielateľa	☺	☺	☺	☺	☺
adresát	☺	☺	☺	☺	☺
pohl'adnica	☺	☺	☺	☺	☺

súkromný list – ústne/písomne	☺	☺	☺	☺	☺
tvorba otázok (žiadosť o informáciu)	☺	☺	☺	☺	☺
rozhovor	☺	☺	☺	☺	☺
začiatok a koniec telefonického rozhovoru	☺	☺	☺	☺	☺
osnova	☺	☺	☺	☺	☺
nápis	☺	☺	☺	☺	☺
nadpis	☺	☺	☺	☺	☺
odsek	☺	☺	☺	☺	☺
rozprávanie – ústne	☺	☺	☺	☺	☺
jednoduché rozprávanie – ústne/písomne	☺	☺	☺	☺	☺
úvod, jadro, záver	☺	☺	☺	☺	☺
časová postupnosť v rozprávaní	☺	☺	☺	☺	☺
rozprávanie s prvkami opisu – ústne/písomne	✓	☺	☺	☺	☺
rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) ústne a písomne	☐☐	✓	☺	☺	☺
vnútorná kompozícia	☐☐	✓	☺	☺	☺
úvod	☐☐	✓	☺	☺	☺
zápleтка	☐☐	✓	☺	☺	☺
vyvrcholenie	☐☐	✓	☺	☺	☺
obrat	☐☐	✓	☺	☺	☺
rozuzlenie	☐☐	✓	☺	☺	☺
opis – ústne/písomne	☺	☺	☺	☺	☺
predmetu	☺	☺	☺	☺	☺
obrázka/ilustrácie	☺	☺	☺	☺	☺
osoby	☺	☺	☺	☺	☺
pracovného postupu	✓	☺	☺	☺	☺
statický opis	☐☐	✓	☺	☺	☺
dynamický opis	☐☐	✓	☺	☺	☺
umelecký opis	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
odborný opis	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
charakteristika	☐☐	✓	✓	☺	☺
Sloh	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
umelecký a vecný text	☺	☺	☺	☺	☺
krátke správy	☺	☺	☺	☺	☺
SMS, e-mail	☺	☺	☺	☺	☺
oznámenie	☺	☺	☺	☺	☺
správa	☺	☺	☺	☺	☺
pozvánka	☺	☺	☺	☺	☺
plagát	☺	☺	☺	☺	☺
vizitka	☺	☺	☺	☺	☺
klúčové slová	☺	☺	☺	☺	☺
poznámky/konспект	☺	☺	☺	☺	☺
výt'ah	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
koncept	☺	☺	☺	☺	☺
reprodukcia ústna	☺	☺	☺	☺	☺
inzerát	☺	☺	☺	☺	☺
reklama	☺	☺	☺	☺	☺
rétorika	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
artikulácia	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
sila hlasu	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
gestikulácia	☐☐	✓	☺	☺	☺
mimika	☐☐	✓	☺	☺	☺
postoj	☐☐	✓	☺	☺	☺
cieľený rozhovor	✓	☺	☺	☺	☺

(interview)					
hlavná myšlienka	✓	☹	☹	☹	☹
téma	✓	☹	☹	☹	☹
pointa	☐☐	☐☐	✓	☹	☹
prihláška	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☹
úradný list	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
úradný/štruktúrovaný životopis	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☹
slávnostný príhovor (prívet)	☐☐	☐☐	✓	☹	☹
slávnostný prejav	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☹
jazykové štýly	☐☐	☐☐	☐	☐	✓
náučný štýl	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
administratívny štýl	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
publicistický štýl	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
rečnícky štýl	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
hovorový štýl	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
umelecký štýl	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓

Sloh	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
slohové postupy	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
informačný	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
rozprávací	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
opisný	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
výkladový	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
úvaha	☐☐	☐☐	☐	☐☐	✓
výklad	☐☐	☐☐	☐	☐☐	✓
diskusia	✓	☹	☹	☹	☹
argument, dokazovanie	☐☐	✓	☹	☹	☹
protiargument	☐☐	✓	☹	☹	☹
dôkaz	☐☐	✓	☹	☹	☹
debata	✓	☹	☹	☹	☹
názor	☹	☹	☹	☹	☹
odosielateľ/vysielateľ	☐☐	☐☐	✓	☹	☹
prijímateľ	☐☐	☐☐	✓	☹	☹
komunikačná situácia	☐☐	☐☐	✓	☹	☹
efektívna komunikácia	☐☐	☐☐	✓	☹	☹
asertívna komunikácia	☐☐	☐☐	✓	☹	☹
dialóg	☐☐	✓	☹	☹	☹
projekt	☐☐	✓	☹	☹	☹
tabuľka	☐☐	☐☐	✓	☹	☹
názov, hlavička, riadok, stĺpec	☐☐	☐☐	✓	☹	☹
graf	☐☐	☐☐	✓	☹	☹

Jazykoveda a národný jazyk	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
národný jazyk	☐☐	☐☐	☐	☐	✓
spisovný jazyk	☐☐	☐☐	☐	☐	✓
nárečia	☐☐	☐☐	☐	☐	✓
jazykoveda	☐☐	☐☐	☐	☐	✓
náuka o zvukovej rovine jazyka	☐☐	☐☐	☐	☐	✓
náuka o významovej/lexikálnej rovine jazyka	☐☐	☐☐	☐	☐	✓
náuka o tvarovej/morfologickej rovine jazyka	☐☐	☐☐	☐	☐	✓
náuka o skladobnej/syntaktickej rovine jazyka	☐☐	☐☐	☐	☐	✓

**Obsahový vzdelávací štandard pre 2. stupeň základnej školy
1.– 4. ročník gymnázií s osemročným vzdelávacím štúdiom
Slovenský jazyk a literatúra
Časť: literárna výchova**

Poznámka:

- označuje pojem, ktorý bude zavedený až v nasledujúcich ročníkoch.
- ✓ označuje pojem, ktorý sa zavádza v danom ročníku.
- ☞ označuje pojem, ktorý bol už zavedený a ďalej sa s ním pracuje.

Tučné písmo – pojmy už boli zavedené na 1. stupni.

Úvod

Obsahový vzdelávací štandard vymedzuje sústavu *poznávacích a čitateľských kompetencií* a súbor *literárnovedných termínov*, ktoré v časovom úseku vymedzenom týmito vzdelávacími štandardmi musia byť *povinne zaradené* do obsahu vzdelávania na každej škole tohto typu v Slovenskej republike.

Súbor literárnovedných termínov obsahuje aj všetky literárnoteoretické pojmy, ktoré boli štandardizované pre 1. stupeň základnej školy (sú zvýraznené osobitným typom písma). Sú už trvalou zložkou obsahu vzdelávania, a preto sa pri nich neuvádza nijaká časová hranica, na zaradenie do obsahu vyučovania na 2. stupni. Sú len informáciou pre učiteľov tohto stupňa základnej školy.

Všeobecné pojmy	5.	6.	7.	8.	9.
– spisovateľ –	☞	☞	☞	☞	☞
poslucháč	☞	☞	☞	☞	☞
čitateľ – divák	☞	☞	☞	☞	☞
herec	✓	☞	☞	☞	☞
režisér	✓	☞	☞	☞	☞
scenárista	✓	☞	☞	☞	☞
dramaturg	✓	☞	☞	☞	☞
kniha	☞	☞	☞	☞	☞
knižnica	☞	☞	☞	☞	☞
časopis	☞	☞	☞	☞	☞
noviny	☞	☞	☞	☞	☞
rozhlas	☞	☞	☞	☞	☞
televízia	☞	☞	☞	☞	☞
film	☞	☞	☞	☞	☞
text	☞	☞	☞	☞	☞
ilustrácia	☞	☞	☞	☞	☞
scenár	✓	☞	☞	☞	☞
poézia	☞	☞	☞	☞	☞
próza	☞	☞	☞	☞	☞
divadelná hra	☞	☞	☞	☞	☞
bábkové divadlo	☞	☞	☞	☞	☞
bábka	☞	☞	☞	☞	☞
literatúra pre deti	☞	☞	☞	☞	☞
náučná literatúra	✓	☞	☞	☞	☞
encyklopédia	✓	☞	☞	☞	☞
umelecká literatúra	☐ ☐	☐ ☐	✓	☞	☞
dobrodružná literatúra	☐ ☐	✓	☞	☞	☞
literatúra faktu	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☞
vedecko-fantastická literatúra	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☞
vedecko-populárna literatúra	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☞
humor	☐ ☐	✓	☞	☞	☞

Literárne druhy	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
epika	☐ ☐	☐ ☐	☐	✓	☞
dráma	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐ ☐	✓
lyrika	☐ ☐	☐ ☐	☐	✓	☞
prírodná lyrika	☐ ☐	☐	☐ ☐	✓	☞
ľúbostná lyrika	☐ ☐	☐	☐ ☐	✓	☞
spoločenská lyrika	☐ ☐	☐	☐ ☐	☐ ☐	✓
reflexívna lyrika	☐ ☐	☐	☐ ☐	☐ ☐	✓

Literárne žánre	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
komiks	☞	☞	☞	☞	☞
bájka	☞	✓	☞	☞	☞
báseň	☞	✓	☞	☞	☞
pieseň	✓	☞	☞	☞	☞
ľudová pieseň	☞	☞	☞	☞	☞
populárna pieseň	☐ ☐	✓	☞	☞	☞
hádanka	☞	☞	☞	☞	☞
vyčítanka	☞	☞	☞	☞	☞
príslovie	☞	✓	☞	☞	☞
porekadlo	☞	✓	☞	☞	☞
pranostika	☞	✓	☞	☞	☞
rozprávka	☞	☞	☞	☞	☞
ľudová rozprávka	☞	☞	☞	☞	☞
autorská rozprávka	☞	☞	☞	☞	☞
televízna rozprávka	✓	☞	☞	☞	☞
filmová rozprávka	✓	☞	☞	☞	☞
rozhlasová hra	☐ ☐	☐ ☐	✓	☞	☞
báj	☐ ☐	✓	☞	☞	☞
legenda	✓	☞	☞	☞	☞
poviedka	☐ ☐	✓	☞	☞	☞
modlitba	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☞
román	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☞
detektívny román	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☞
dobrodružný román	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☞
biografický román	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☞
historický román	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☞
dievčenský román	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☞
román vo forme denníka	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☞
povešť	☞	☞	☞	☞	☞
ľudová povest'	✓	☞	☞	☞	☞
autorská povest'	✓	☞	☞	☞	☞
balada	☐ ☐	✓	☞	☞	☞
anekdota	☐ ☐	✓	☞	☞	☞
aforizmus	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	✓
tragédia	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	✓
komédia	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	✓
činohra	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	✓

Štruktúra	5.	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
-----------	----	-----------	-----------	-----------	-----------

diela	ročník				
dej	☺	☺	☺	☺	☺
hlavná	☺	☺	☺	☺	☺
myšlienka					
téma	✓	☺	☺	☺	☺
literárna postava	☺	☺	☺	☺	☺
hlavná literárna	☺	☺	☺	☺	☺
postava					
vedľajšia	☺	☺	☺	☺	☺
literárna postava					
rozprávač	✓	☺	☺	☺	☺
spôsob	☐☐	✓	☺	☺	☺
rozprávania ja- rozprávanie – on-rozprávanie					
kompozícia	☐☐	✓	☺	☺	☺
literárneho diela					
vonkajšia	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
kompozícia					
literárneho diela					
nadpis	☺	☺	☺	☺	☺
odsek	☺	☺	☺	☺	☺
kapitola	☺	☺	☺	☺	☺
diel	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
verš	☺	☺	☺	☺	☺
strofa	☺	☺	☺	☺	☺
dejstvo	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
vnútorná	☐☐	✓	☺	☺	☺
kompozícia					
literárneho diela					
úvod	☐☐	✓	☺	☺	☺
zápletká	☐☐	✓	☺	☺	☺
vyvrcholenie	☐☐	✓	☺	☺	☺
obrat	☐☐	✓	☺	☺	☺
rozuzlenie	☐☐	✓	☺	☺	☺

Štylizácia textu	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
dialóg	✓	☺	☺	☺	☺
monológ	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
prirovnávanie	☺	☺	☺	☺	☺
zdrobnenina	☺	☺	☺	☺	☺
personifikácia/zosobnenie	✓	☺	☺	☺	☺
metafora	☐☐	☐☐	☺	✓	☺
epiteton	✓	☺	☺	☺	☺
básnická otázka	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
nonsens	✓	☺	☺	☺	☺

Metrika	5 ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
rým	☺	☺	☺	☺	☺
združený	☐☐	✓	☺	☺	☺
striedavý	☐☐	✓	☺	☺	☺
obkročný	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
prerývaný	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
rytmus	✓	☺	☺	☺	☺
verš	☐☐	✓	☺	☺	☺
voľný verš	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
refrén	✓	☺	☺	☺	☺

Jazyk a komunikácia – anglický jazyk

ZŠ - 7. Ročník 3 hod. týždenne (ŠVP – 3 hod.) 99 hodín ročne

Vzdelávací štandard z anglického jazyka pre nižšie stredné vzdelávanie, úroveň A2 svojou štruktúrou, obsahom aj rozsahom korešponduje s pôvodným vzdelávacím programom z roku 2008. Zahŕňa výkonový a obsahový štandard, ktorý je východiskom školského vzdelávacieho programu pre príslušný vyučovací predmet a daný stupeň vzdelávania. Zároveň obsahuje odporúčané časti, ktoré dotvárajú plastický obraz o používaní a ovládaní jazyka na úrovni A2.

Úpravy pôvodného dokumentu spočívali v doplnení charakteristiky predmetu a cieľov, precizovaní jednotlivých častí obsahového štandardu a citátov podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. V aktuálnej verzii sa používa namiesto pojmu *sociolingvistická kompetencia* pojem sociolingválna kompetencia, *komunikačné zručnosti* sa uvádzajú ako komunikačné jazykové činnosti a stratégie, *spôsobilosti* v obsahovom štandarde sú označené ako kompetencie.

Požiadavky z výkonového štandardu môžu učitelia konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh a otázok. K vymedzeným výkonom sa priraďuje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú kompetencie a funkcie jazyka ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Kompetencie a funkcie jazyka sú základom vymedzeného učebného obsahu, to však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Vzdelávací štandard predstavuje rámec pre rozvoj komunikačných jazykových činností a stratégií a ich realizáciu v rôznych komunikačných kontextoch. Zároveň poskytuje priestor na vytváranie množstva komunikačných situácií a podporuje činnostne zameraný prístup. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať. Vzdelávací štandard je programom rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

1 Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet anglický jazyk patrí medzi všeobecno-vzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej a profesijnej oblasti života, Anglický jazyk – nižšie stredné vzdelávanie, úroveň A2

či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj v práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca.

Výučba prvého cudzieho jazyka, t. j. anglického jazyka smeruje k dosiahnutiu komunikačnej úrovne A2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR) na konci nižšieho stredného vzdelávania. Označenie úrovne A2 je používateľ základného jazyka.

Charakteristika ovládania anglického jazyka na úrovni A2 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie vetám a často používaným výrazom vzťahujúcim sa na oblasti, ktoré sa ho bezprostredne týkajú (napríklad najzákladnejšie informácie o sebe, o rodine, nakupovaní, miestnom zemepise a o zamestnaní). Dokáže komunikovať v jednoduchých a rutinných úlohách vyžadujúcich si jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných záležitostiach. Dokáže jednoduchými slovami opísať svoje rodinné zázemie, bezprostredné okolie a záležitosti v oblastiach nevyhnutných potrieb (SERR, 2013, s. 26).

2 Ciele predmetu

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu anglický jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu anglický jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností,
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom,
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ, v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text,
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

3 Kompetencie

„Používatelia jazyka a učiaci sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam, a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú. Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať“ (SERR, s. 12, 103).

Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiak dokázal:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity,
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržovaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu,
- tvorivé myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov,
- prosociálne a prosociálne myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

3.1 Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností (SERR, 2013, s.12).

Žiak dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať,
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať ich pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk,
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

3.2 Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné vo vybraných krajinách, kde sa hovorí anglickým jazykom.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- jazykové kompetencie,
- sociolingválne kompetencie,
- pragmatické kompetencie.

3.3 Jazykové kompetencie

Žiak dokáže používať:

bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,

- základné vetné modely a komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a skupín niekoľkých slov a výrazov,
- obmedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení, ktoré sa týkajú predvídateľných základných jazykových situácií,
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si dokázal poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa systematicky dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť (upravené SERR, 2013, s. 111 – 119).

3.4 Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,

- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- udržať a rozvinúť spoločenskú konverzáciu prostredníctvom najjednoduchších bežných výrazov (upravené SERR, 2013, s. 123).

3.5 Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- usporiadať vety v takom poradí, aby vytvorili koherentný jazykový celok (tematická organizácia, logické usporiadani slov, príčina/následok),
- využívať základné funkcie jazyka s cieľom poskytnúť a vyhľadať faktografické informácie, vyjadriť a zisťovať postoj, vyjadriť presvedčenie, nadviazať kontakt s ľuďmi,
- používať jednoduché spôsoby na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,

používať najčastejšie sa vyskytujúce spojovacie výrazy na prepojenie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede (upravené SERR, 2013, s. 124 – 132).

4 Výkonový štandard – komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak dosiahnuť na konci každého ročníka. Navrhované delenie výkonových štandardov do ročníkov je iba odporúčané (nie povinné), pričom žiak musí na konci nižšieho stredného vzdelávania dosiahnuť úroveň A 2.

Jazykové činnosti a stratégie sa rozvíjajú väčšinou integrovane, t.j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Výkonový štandard nadväzuje na výkony stanovené pre 5. ročník ZŠ, t.j. na komunikačnú úroveň A1.

Počúvanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka dokáže:

- porozumieť podstate počutého natoľko, aby bol schopný spĺňať konkrétne potreby za predpokladu, že reč je jasne formulovaná a pomaly artikulovaná,
- porozumieť slovným spojeniam a vetám vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života, porozumieť základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach.
- pochopiť vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú,
- porozumieť základným bodom v rečovom prejave na témy, ktoré sú mu známe.

Čítanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka dokáže:

- porozumieť krátkym jednoduchým textom, ktoré obsahujú veľmi frekventovanú slovnú zásobu,
- rozumieť označeniam a nápisom na verejných miestach,
- pochopiť konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke texty,
- porozumieť jednoduchým osobným listom,
- vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých každodenných materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopiť význam niektorých neznámych slov.

Písomný prejav – výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka dokáže: Anglický jazyk – nižšie stredné vzdelávanie, úroveň A2

- napísať jednoduché osobné listy,
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich najčastejšie sa vyskytujúcimi spojovacími výrazmi,
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa - miesto, škola, rodina.

Ústny prejav – dialóg

Žiak na konci 7. ročníka dokáže:

- komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy,
- zvládnuť krátke spoločenské konverzačné výmeny,
- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na známe a bežné témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení,
- vyjadriť, čo sa mu páči a čo nie,
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť.

Ústny prejav – monológ

Žiak na konci 7. ročníka dokáže:

- opísať každodenné skutočnosti zo svojho prostredia, napríklad ľudí, školu a miesto,
- opísať niečo ako jednoduchý sled myšlienok,
- podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, opísať svoje plány a osobné skúsenosti.

Kompetencie a funkcie jazyka

V rámci 6. až 9. ročníka ZŠ sa v anglickom jazyku rozvíjajú tie kompetencie a funkcie jazyka, ktoré sú špecifikované v časti Obsahový štandard – úroveň A2. Každá kompetencia v obsahovom štandarde sa člení na šesť komponentov, ktoré sú všetky súčasťou komunikačnej kompetencie a bez ktorých sa komunikácia nemôže uskutočniť. V rámci obsahového štandardu jednotlivé kompetencie na seba nenadväzujú, môžu sa navzájom kombinovať a neustále vytvárať nové komunikačné kontexty.

Kompetencie súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom a písomnom prejave a zahŕňajú reakcie účastníkov komunikácie. **Funkcie** sú chápané ako základné časti komunikácie. Žiaci ich musia ovládať, aby sa mohla komunikácia v cudzom jazyku uskutočniť, pričom s niektorými z nich sa stretnú až na vyšších úrovniach. **Interakčné schémy** sú časťou, ktorá vyjadruje pragmatické kompetencie, nie je uzavretá a charakterizuje jednotlivé úrovne. Poskytuje učiteľovi základný rámec pre rozvoj komunikačných jazykových činností a stratégií v súlade s príslušnou úrovňou, pričom platí, že čím je úroveň vyššia, tým sa možnosti jazykového prejavu rozširujú. **Jazyková dimenzia** dokresľuje uvedené funkcie a jej ovládanie by nemalo byť samostatným cieľom, ale prostriedkom na správne vyjadrenie jednotlivých funkcií jazyka.

Diskurzívna dimenzia opisuje formu realizácie komunikačného kontextu, funkčné štýly a typy textov. Zameriava sa na rozvíjanie schopnosti žiakov usporiadať vety v takom poradí, aby vedeli vytvoriť koherentný jazykový celok a prispôsobili svoj jazykový prejav prijímateľovi. Rozvíjanie **Interkultúrnej dimenzie** umožňuje žiakom, aby sa dokázali prispôsobiť zásadám sociálnej kohézie v cieľových krajinách. Do tejto dimenzie zároveň patria interkultúrne kompetencie, t. j. znalosti a povedomie o rôznych etnických, kultúrnych a sociálnych skupinách, akceptácia ľudí z iných kultúr s ich rozdielnym správaním a hodnotami, schopnosť interpretovať, kriticky vnímať a hodnotiť udalosti, dokumenty a produkty vlastnej kultúry aj iných kultúr.

Časti **Diskurzna dimenzia a Interkultúrna dimenzia** v obsahovom štandarde sú iba **odporúčané** a dotvárajú kontext na využitie funkcií jazyka a interakčných schém. **Diskurzna dimenzia a Interkultúrna dimenzia** sú pre učiteľa východiskom a poskytujú mu priestor, aby ich dopĺňal podľa špecifických potrieb vo svojej škole.

Prehľad spôsobilostí a funkcií stanovených pre úrovne A1 až B2

Tabuľka uvádza prehľad kompetencií a funkcií stanovených pre úrovne A1 až B2. Kompetencie a funkcie relevantné pre komunikačnú úroveň A2 sú zvýraznené. **Kompetencie**

1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou

2. Vypočuť si a podať informácie

3. Vybrať si z ponúkaných možností

4. Vyjadriť názor

5. Vyjadriť vôľu

6. Vyjadriť schopnosť

7. Vyjadriť pocity

8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne

9. Predstaviť záľuby a vkus

10. Reagovať vo

vyhrotenej
situácii

Reagovať na hnev, zlú náladu
niekoho iného

Funkcie

Upútať pozornosť

Pozdraviť

Odpovedať na pozdrav

Podakovať sa a vyjadriť uznanie

Rozlúčiť sa

Informovať sa

Potvrdiť a trvať na niečom

Začleniť informáciu

Odpovedať na požiadavky

Identifikovať

Opísať

Potvrdiť/Odmietnuť

Opraviť

Vyjadriť názor

Vyjadriť súhlas

Vyjadriť nesúhlas

Vyjadriť presvedčenie

Vyjadriť vzdor

Protestovať

Vyjadriť stupne istoty

Vyjadriť želania

Vyjadriť plány

Vyjadriť vedomosti

Vyjadriť neznalosť

Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť

Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie

Vyjadriť smútok, sklúčenosť

Vyjadriť súcitiť

Vyjadriť fyzickú bolesť

Utešiť, podporiť, dodať odvahy

Vyjadriť nádej

Vyjadriť sklamanie

Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť

Ubezpečiť

Vyjadriť úľavu

Vyjadriť spokojnosť

Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať sa

Zistiť spokojnosť/nespokojnosť

Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam

Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád

Vyjadriť, čo uprednostňujem

Vyjadriť hnev, zlú náladu

11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam	Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Žiadať o povolenie a súhlas Dat' súhlas Odmietnuť Zakázať Reagovať na zákaz Vyhraždať sa Sľúbiť Obviniť (sa), priznať (sa)
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností	Ospravedlniť (sa) Odmietnuť/ poprieť obvinenie Vyčítať/Kritizovať Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/ niečo neprekvapilo/-lo Vyjadriť nezáujem Žiadať niekoho o niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili Ponúknuť pomoc Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh Varovať pred niekým/niečim Poradiť Povzbudiť Vyjadriť želanie Spomenúť si na niečo/nieкого Vyjadriť, že som na niečo/nieкого zabudol Pripomenúť niekomu niečo Kondolovať Blahoželať Predstaviť nieкого Predstaviť sa Reagovať na predstavenie nieкого Privítať Predniesť prípitok Začať list Rozvinúť obsah listu Ukončiť list Začať rozhovor Udržiavať rozhovor Ukončiť rozhovor Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	
14. Dat' ponuku a reagovať na ňu	
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiat' v budúcnosti	
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	
17. Reagovať pri prvom stretnutí	
18. Korešpondovať	
19. Telefonovať	
20. Komunikovať	
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	Uviesť tému, hlavnú myšlienku Oboznámiť s obsahom a osnovou Rozviesť tému a hlavnú myšlienku Prejsť z jedného bodu na iný Ukončiť výklad Zdôrazniť, dať do pozornosti Odbočiť od témy Vrátiť sa k pôvodnej téme Uviesť príklad Citovať Parafrazovať Navrhnuť novú tému/bod diskusie
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	

23. Zúčastniť sa diskusie/ Argumentovať

Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie
Vrátiť sa k téme/k bodu diskusie

24. Uistiť sa, že slová/ výklad/ argument boli pochopené

Uistiť sa, že účastník komunikácie pochopil moje vyjadrenia
Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané
Požiadat' o pomoc pri vyjadrení slova/slovného spojenia

Nahradiť zabudnuté/neznáme slovo

Hľadať slovo/slovné spojenie

Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru

Rozprávať

Začať príbeh, historku, anekdotu

Zhrnúť

25. Porozprávať príbeh

Prehľad výskytu kompetencií na jednotlivých úrovniach SERR

Kompetencie	Úroveň A1	Úroveň A2	Úroveň B1	Úroveň B2
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou				
2. Vypočúť si a podať informácie				
3. Vybrať si z ponúkaných možností				
4. Vyjadriť názor				
5. Vyjadriť vôľu				
6. Vyjadriť schopnosť				
7. Vyjadriť pocity				
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne				
9. Predstaviť záľuby a vkus				
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii				
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam				
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností				
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť				
14. Dať ponuku a reagovať na ňu				
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti				
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti				
17. Reagovať pri prvom stretnutí				
18. Korešpondovať				
19. Telefonovať				
20. Komunikovať				
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu				
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu				
23. Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať				
24. Uistiť sa, že slová/výklad/argument boli pochopené				
25. Porozprávať príbeh				

5 Obsahový štandard

Obsahový štandard pre komunikačnú úroveň A2 pozostáva z kompetencií, ktoré sú bližšie špecifikované funkciami jazyka. Obsahový štandard je koncipovaný tak, aby nadväzoval na kompetencie žiakov, ktorí sa učia anglický jazyk od primárneho vzdelávania a dosiahli úroveň A1. Všetky vymedzené kompetencie a funkcie jazyka sú povinnou súčasťou obsahového štandardu. Obsahový štandard je vymedzený úrovňovo/ročníkovo, jednotlivé kompetencie a funkcie jazyka sa môžu kombinovať a rozvíjať v ľubovoľnom poradí. Navrhované delenie obsahových štandardov do ročníkov je iba odporúčané (nie povinné), pričom žiak musí na konci nižšieho stredného vzdelávania dosiahnuť úroveň A 2.

Ďalšou povinnou súčasťou obsahového štandardu je Jazyková dimenzia, ktorá je špecifikovaná príkladmi použitia daného javu v časti Interakčné schémy. Javy, ktoré si žiak osvojil pri určitej kompetencii, používa aj v rámci iných kompetencií vymedzených v tomto obsahovom štandarde.

Časť Diskurzívna dimenzia a Interkultúrna dimenzia v obsahovom štandarde sú nepovinné a dotvárajú kontext na rozvíjanie kompetencií a využívanie funkcií jazyka.

Odporúčané rozdelenie kompetencií z obsahového štandardu do ročníkov:

Ročník
6. ročník
7. ročník
8. ročník
9. ročník

Čísla kompetencií
1, 2, 3, 4, 5, 17, 18, 19
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 17, 18, 19
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17,
18, 19
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17,
18, 19, 25

COMPETENCE 1: « RELATING WITH OTHERS IN A COMMUNICATIVE SITUATION »

LEVEL A2

Kompetencia č. 1: „Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Relating with others in a communicative situation <i>Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou</i>	Getting someone's attention <i>Upútať pozornosť</i>	Can I help you? What's the matter? Beautiful day, isn't it?	Slovosled vo vetách v prítomnom a minulom jednoduchom čase, tvorba otázky, odpovede, záporu. Krátka prídavná otázka so slovesom <i>to be</i> . Zdvorilá otázka so slovesom <i>can</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - neverbálna komunikácia s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: úryvky a dramatizácie rozprávok, riekanky, pesničky, básničky, komiksy a pod.	Pravidlá slušnosti v komunikácii. Interkultúrne rozdiely pri nadviazaní rozhovoru a neverbálnej komunikácii.
Greeting sb <i>Pozdraviť</i> Responding to a greeting <i>Odpovedať na pozdrav</i> Expressing thanks and appreciation <i>Podakovať sa a vyjadriť uznanie</i>				Hello. How's your day. Good to see you. Great, thanks. What about you?	
Parting <i>Rozlúčiť sa</i>				Many thanks! Thank you so much. Thank you very much. It was lovely to see you. Thanks. The same to you. I'll be in touch. Take care.	

COMPETENCE 2: « LISTENING TO AND GIVING INFORMATION » LEVEL A2

Kompetencia č. 2: „Vypočuť si a podať informácie“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
A2Kompetencie					

Listening to and giving information <i>Vypočut' si a podať informácie</i>	Asking for information <i>Informovať sa</i>	Whose luggage is this? Have you got a bigger one? What is 6 plus 4?	Časovanie plnovýznamových slovies v jednoduchom prítomnom čase, tvorba otázky, odpovede a záporu. Opytovacie zámeno <i>whose</i> . Číslovky nad 100. Počtové výrazy <i>plus, minus, times, multiplied by, divided by</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - jednoduchý dialóg, - monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: krátke interview, jednoduché správy, inzeráty, krátke oznámenia, opisy, jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávky, komiksy, poznámky a odkazy, letáky a pod.	Špecifiká komunikácie pri využívaní základných služieb (pošta, informačná kancelária a pod.) a v masmédiách.
Confirming and insisting on sth <i>Potvrdiť a trvať na niečom</i>				Sure. 36 divided by 12 equals 3, not 4.	
Classifying information <i>Začleniť informáciu</i>				The capital city of Australia is Canberra.	
Replying to requests <i>Odpovedať na požiadavky</i>				Whose face is in this picture? Yes, of course. No, I am sorry. I'm afraid, I can't.	

COMPETENCE 3: « CHOOSING FROM GIVEN OPTIONS» LEVEL A2

Kompetencia č. 3: „Vybrať si z ponúkaných možností“ Úroveň A2 Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Choosing from given options <i>Vybrať si z ponúkaných možností</i>	Identifying <i>Identifikovať</i>	The fastest animal in the world is the cheetah. The next train to Prague leaves at 4.	Budúci dej vyjadrený pomocou <i>will</i> , tvorba otázky, odpovede a záporu. Určitý a neurčitý člen. Tvorba množného čísla nepravidelných podstatných mien.	Komunikačný kontext sa realizuje: - jednoduchý dialóg, - súvislý monológ - komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: rozprávanie, opisy udalostí	Životný štýl a interkultúrne rozdiely v jednotlivých regiónoch krajín, v mestách a na vidieku.

a činností,
jednoduché
osobné listy,
brožúry,
úryvky z
rozprávok,
komiksy,
poznámky a
odkazy, letáky,
reklamný
materiál,
jedálny lístok a
pod.

Describing
Opísať
Confirming/Refusing
Potvrdiť/Odmietnuť

Put some potatoes in a saucepan and boil them.
So I'll meet you at 2 p.m.

COMPETENCE 4: « EXPRESSING AN OPINION » LEVEL A2

Kompetencia č. 4: „Vyjadriť názor“ Úroveň A2 Kompetencie Expressing an opinion <i>Vyjadriť názor</i>	Funkcie <i>Vyjadriť názor</i>	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Expressing an opinion <i>Vyjadriť názor</i>	Well, the show was really interesting. Her story was really amusing. The food was excellent. I was bored. In my opinion, London is a very beautiful city.	Prídavné mená s koncovkou - <i>ed</i> , - <i>ing</i> . Intenzifikátory <i>very, really,</i> <i>quite, quite so,</i> <i>a bit</i> . Jednoduchý minulý čas, tvorba otázky, odpovede a záporu. Vyjadrenie budúceho deja pomocou <i>will</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: rozprávanie príbehov, opisy udalostí a činností, jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z článkov, poznámky a odkazy, letáky, reklamný materiál a pod.	Špecifiká komunikácie pri vyjadrovaní ospravedlnenia a nesúhlasu.
Expressing agreement <i>Vyjadriť súhlas</i>				I think you're (probably) right. I agree with you. Not a bad idea.	
Expressing disagreement <i>Vyjadriť nesúhlas</i>				I'm afraid I don't agree with you. That can't be true. That's nonsense. No, you're wrong! Are you sure about that?	
Expressing conviction <i>Vyjadriť presvedčenie</i> Expressing degrees of certainty <i>Vyjadriť stupne istoty</i>				I don't think I'll be at home at seven. Life will be different in 10 years.	

COMPETENCE 5: « EXPRESSING WILLINGNESS » LEVEL A2

Kompetencia č. 5: „Vyjadriť vôľu“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing willingness <i>Vyjadriť vôľu</i>	Expressing wishes <i>Vyjadriť želania</i>	The flat must have central heating. The room can be very large. The rent must be higher. I enjoy dancing.	Modálne slovesá <i>can, could, may, must</i> . Vyjadrenie budúceho deja pomocou <i>to be going to</i> . Vyjadrenie budúceho deja pomocou <i>will</i> . Vyjadrenie budúceho deja pomocou prítomného prítomného času.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: jednoduché osobné listy, brožúry, inzeráty, príbehy, opisy udalostí a činností, úryvky z článkov, komiksy, letáky, reklamný materiál a pod.	Kultúrne/interkultúrne špecifiká komunikácie pri frekventovaných témach, ako sú škola, ekológia, predstavy o budúcnosti atď.
Expressing plans <i>Vyjadriť plány</i>				When are they going to move to Dublin? Donna is flying to London tonight. I think I'll see you tomorrow. She'll definitely have lunch with her boyfriend. I won't be here tomorrow.	

COMPETENCE 6: « EXPRESSING ABILITY » LEVEL A2

Kompetencia č. 6: „Vyjadriť schopnosť“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing ability <i>Vyjadriť schopnosť</i>	Expressing knowledge <i>Vyjadriť vedomosti</i>	He may know the answer to your question. He never does his homework.	Príslovky frekvencie <i>often, usually, hardly ever, ever</i> . Pozícia prísloviiek frekvencie vo vete. Príslovky miesta, spôsobu a času <i>everywhere, quickly, tomorrow</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: stručné komentáre, príbehy, oznámenia, opisy udalostí a činností, jednoduché	Vyhľadanie a porovnanie informácií o školských systémoch vlastnej a cieľovej krajiny.

osobné listy,
brožúry,
úryvky z
rozprávky,
komiksy,
poznámky a
odkazy,
letáky,
reklamný
materiál a
pod.

Expressing lack of knowledge
Vyjadriť neznalosť
Expressing ability to do sth
Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť

I think I don't know the answer.
They hardly know anything about it.
Peter can run very quickly.

COMPETENCE 7: « EXPRESSING FEELINGS » LEVEL A2

Kompetencia č. 7: „Vyjadriť pocity“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing feelings <i>Vyjadriť pocity</i>	Expressing joy, happiness, satisfaction <i>Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie</i>	I am happy to hear that. I am glad to know. That would be great. That sounds nice. What a wonderful day! They hope to finish it on time. It's a great pleasure. I go jogging to get fit. It's mine/his.	Samostatné prívlastňovacie zámená <i>mine, yours, his, hers, its, ours, theirs</i> . Vyjadrenie účelu pomocou neurčitku. <i>Sloveso + neurčitok.</i> <i>Sloveso + ing.</i>	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: osobné listy, blahoželania, brožúry, príbehy, opisy udalostí a činností, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, jednoduché oznámenia, krátke žiadosti, poďakovania, pozvánky a pod.	Spôsob komunikácie pri dôležitých udalostiach v živote ľudí, zdieľanie pocitov s iným človekom.
Expressing sadness, dejection <i>Vyjadriť smútok, sklúčenosť</i>					
Expressing comfort, support and encouragement <i>Utešiť, podporiť, dodať odvahy</i>					

COMPETENCE 8: « EXPRESSING AND RESPONDING TO EXPECTATIONS » LEVEL A2

Kompetencia č. 8: „Vyjadriť očakávania a reagovať na ne“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing and responding to expectations <i>Vyjadriť očakávania a reagovať na ne</i>	Expressing hope <i>Vyjadriť nádej</i>	I hope the weather will be good tomorrow.	Sloveso <i>hope</i> + <i>vyjadrenie budúceho deja</i> . Počítateľné a nepočítateľné podstatné mená. Väzba <i>I'd like to + sloveso</i> . Neurčité zámená <i>some, any, no</i> a ich zloženiny.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: krátke oznámenia, inzeráty, príbehy, opisy udalostí a činností, osobné listy, telefonické rozhovory, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky reklamný materiál a pod.	Medzilidské vzťahy a vhodnosť výberu komunikačných prostriedkov na vyjadrenie očakávania, spokojnosti, nespokojnosti.
Expressing disappointment <i>Vyjadriť sklamanie</i>	Expressing fear, worry, anxiety <i>Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť</i>			What a shame! I'm (so) worried.	
Expressing assurance <i>Ubezpečiť</i>	Expressing satisfaction <i>Vyjadriť spokojnosť</i>			He must be there by nine o'clock/at nine o'clock.	
Expressing dissatisfaction, complaining <i>Vyjadriť nespokojnosť, poťažovať sa</i>				What a lovely sweater! What super photos! Excuse me, I'd like to complain about the food. I'm not happy with this. I really must complain about the heating in my room. Somebody stole my bike! What happened? Did you enjoy your meal?	
Ascertaining satisfaction/dissatisfaction <i>Zistiť spokojnosť/nespokojnosť</i>					

COMPETENCE 9: « EXPRESSING INTERESTS AND TASTES » LEVEL A2

Kompetencia č. 9: „Predstaviť záľuby a vkus“ Úroveň A2 Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing interests and tastes <i>Predstaviť záľuby a vkus</i>	Expressing likes and respects <i>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam</i>	I enjoy/like/love/don't mind sightseeing. He likes to go to the cinema.	Predprítomný čas, tvorba otázky, odpovede a záporu. Pravidelné stupňovanie krátkych a viacslabičných prídavných mien. Jednoduché určujúce vzťažné vety s použitím <i>who, which, that, where</i> . Nepravidelné stupňovanie prídavných mien. Radové číslovky.	Komunikačný kontext sa realizuje: - monológ, - dialóg. Typy textov: súvislé texty opisujúce záľuby alebo postoje voči prostrediu, opisy, osobné listy, jedálne lístky, jednoduché recepty, poznámky, brožúry a prospekty, obaly a nálepky na tovare.	Zásady správania sa v reštaurácii, porovnanie stravovacích zvyklostí.
Expressing dislikes about sb/sth <i>Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád</i>			She hates/dislikes washing up. I don't wear shoes that don't fit well. She has never liked him.		
Expressing preferences <i>Vyjadriť, čo uprednostňujem</i>			It's the best job I've ever had. It's my first choice.		

COMPETENCE 11: « SETTING, STATING, TAKING A STANCE TOWARDS RULES AND OBLIGATIONS » LEVEL A2

Kompetencia č. 11: „Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam“ Úroveň A2 Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Setting, stating, taking a stance towards rules and obligations <i>Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam</i>	Expressing a command/prohibition <i>Vyjadriť príkaz/zákaz</i>	Drive carefully. Look at the time – you must hurry!	Tvorenie prísloviak príponou <i>-ly</i> . Slovesá s predložkovými väzbami <i>listen to, look at, smile at</i> . Modálne slovesá <i>might, mustn't, have</i>	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ. Typy textov: informačné tabule, nápisy na verejných priestranstvách, jednoduché	Zákazy a predpisy - nápisy a obrázky na verejných priestranstvách, v reštauráciách, na autobusových a vlakových staniciach, na

<i>to, should.</i>	osobné listy, krátke formálne listy, brožúry, reklamný materiál.	letiskách, v parkoch, v múzeách, v galériách, v obchodných domoch atď.
--------------------	--	---

Expressing a moral or social norm <i>Vyjdiť morálnu alebo sociálnu normu</i>	You mustn't cheat. Children should listen to their parents.
Asking for permission <i>Žiadať o povolenie a súhlas</i>	May/Could/Can I join you?
Granting permission <i>Dať súhlas</i>	You can take one piece of hand luggage.
Refusing permission <i>Odmietnuť</i>	No, of course not. No, thanks. No, thanks, not really.
Making a promise <i>Sľúbiť</i>	I'll help you. I'll call you.

COMPETENCE 12: « RESPONDING TO BROKEN RULES OR OBLIGATIONS » LEVEL A2

Kompetencia č. 12: „Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Responding to broken rules or obligations <i>Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností</i>	Apologising <i>Ospravedlniť (sa)</i>	I'm afraid I've broken your hairdryer. There's nothing I can do about it, I'm afraid. I'm sorry to hear that. He is sorry, but he won't be able to come.	Opisné tvary <i>to be able to, to have to, to be allowed to.</i> Predprítomný jednoduchý čas, tvorba otázky, odpovede a záporu.	Komunikačný kontext sa realizuje: - jednoduchý dialóg, - monológ. Typy textov: listy, komiksy, databázy, referáty, verejné značenia a nápisy, poznámky.	Rozdielnosti, špecifiká a pravidlá písania formálnych listov v jazyku cieľovej krajiny a slovenskom jazyku za účelom ospravedlnenia, kritiky, reakcie na nedodržanie vopred dohodnutých pravidiel a povinností. Špecifiká písania

COMPETENCE 13: « RESPONDING TO A STORY OR EVENT » LEVEL A2

Kompetencia č. 13: „Reagovať na príbeh alebo udalosť“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Responding to a story or event <i>Reagovať na príbeh alebo udalosť</i>	Expressing interest <i>Vyjadriť záujem o niečo</i>	I see. How nice! That's interesting.	Vyjadrenie modality pomocou <i>possibly, probably, perhaps</i> . Krátke prídavné otázky v prítomnom a minulom čase.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, príbehy, opisy udalostí a činností.	Rozdielne formy reagovania v emocionálne zafarbených situáciách na Slovensku a v cieľovej krajine.
	Expressing surprise <i>Vyjadriť prekvapenie</i>			You're joking! What a surprise! No, really?! She probably did it, didn't she. Charlie hasn't got a problem with Steve, has he?	
	Expressing indifference <i>Vyjadriť nezáujem</i>			I'm bored. Perhaps it's interesting, I don't	

COMPETENCE 14: « MAKING AND RESPONDING TO AN OFFER » LEVEL A2

Kompetencia č. 14: „Dať ponuku a reagovať na ňu“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Making and responding to an offer <i>Dať ponuku a reagovať na ňu</i>	Asking sb for sth <i>Žiadať niekoho o niečo</i>	Can I have some water/a cup of coffee, please? I need some help.	Počítateľné a nepočítateľné podstatné mená. <i>Väzba I'd love to/I want to + sloveso</i> . Vyjadrenie množstva pomocou <i>any, some, a lot of, all, none, not (any), enough, (a) few</i> .	Komunikačný kontext a realizuje: - jednoduchý dialóg, - súvislý monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: osobné listy,	Rôzne formy a spôsoby reakcií na ponuku a odmietnutie v domácom a zahraničnom prostredí.

Rozkazovací spôsob.
Nulový a prvý kondicionál.

brožúry,
úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, príbehy, opisy.

Responding to a request
Odpovedať na žiadosť

Sure, why not?
I don't really want to go to the cinema.
I'd love to come/go.
I can manage.

Suggesting sb do sth
Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil

None of my friends are coming.
Why don't you see the doctor?
Would you like to come and visit me in summer?

Suggesting sb do sth together
Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili

Let's buy some souvenirs from other cities.
Why don't we go to England?

Offering help
Ponúknuť pomoc

May/Can I help you?
Are you looking for something?
Do you need some help?
What can I do for you?

Suggesting lending or giving something
Navrhnuť, že niečo

I will lend you the book if you need it.

požičiam/darujem

Responding to a suggestion
Odpovedať na návrh

It will be fantastic.
Thank you very much.
I'll stay in if it rains this afternoon.

COMPETENCE 15: « RESPONDING TO FUTURE EVENTS » LEVEL A2

Kompetencia č. 15: „Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Responding to future events <i>Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti</i>	Warning against sb/sth <i>Varovať pred niekým/niečím</i>	Be careful. Don't talk during the class. It's probably not a good idea to go by train. This won't last. If you do that one more time, I shall be very angry.	Modálne slovesá <i>should, shall, would, needn't, will, won't.</i>	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - súvislý monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok,	Paralely v spôsobe trávenia voľného času detí v Európe.

komiksy,
poznámky a
odkazy,
letáky,
reklamný
materiál,
príbehy,
opisy.

Giving advice Poradiť

Never take a lot of money with you.
Always keep your money safe.
You should talk to somebody.
You needn't worry.
Go along this street.
He went outside, he isn't here.

COMPETENCE 16: « RESPONDING TO PAST EVENTS » LEVEL A2

Kompetencia č. 16: „Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti“ Uroveň A2 Kompetencie Responding to past events <i>Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti</i>	Funkcie <i>Spomenúť si na niečo/nieкого</i>	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Recalling sth/sb <i>Spomenúť si na niečo/nieкого</i>	I used to live there. I didn't use to like mushrooms but I like them now.	Vyjadrenie minulosti pomocou <i>used to</i> . Vyjadrenie účelu pomocou neurčitku. Určitý a nulový člen.	Komunikačný kontext sa realizuje: - jednoduchý dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, listy, letáky, reklamný materiál, príbehy, opisy.	Zaužívané pravidlá pri špecifických udalostiach, napr. prijatie pozvania, písomné poďakovanie za oslavu, gratulácie.
Reminding others of sth <i>Pripomenúť niekomu niečo</i>					Don't forget/Remember to bring your umbrella. Don't forget to lock the door.
Expressing congratulations <i>Blahoželať</i>					Congratulations! Happy New Year!

COMPETENCE 17: « REACTING AT THE FIRST MEETING» LEVEL A2

Kompetencia č. 17: „Reagovať pri prvom stretnutí“ Úroveň A2 Kompetencie Reacting at the first meeting Reagovať pri prvom stretnutí	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Introducing sb <i>Predstaviť niekoho</i>	That's my brother, Peter. You know my sister Mia, don't you.	Krátka prídavná otázka.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: príbehy, opisy, osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, reklamný materiál.	Pretrvávajúce stereotypy o Slovákoch a obyvateľoch cieľovej krajiny.
Introducing oneself <i>Predstaviť sa</i>				My name's John.	
Responding to an introduction <i>Reagovať na predstavenie niekoho</i>				Pleased to meet you.	
Welcoming <i>Privítať</i>				How do you do. Welcome to Slovakia!	

COMPETENCE 18: « CORRESPONDENCE » LEVEL A2

Kompetencia č. 18: „Korešpondovať“ Úroveň A2 Kompetencie Correspondence Korešpondovať	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Beginning a letter <i>Začať list</i>	Dear Mr/Mrs/Ms Hill, I am writing to you about my holiday.	Bežné fráзовé slovesá.	Komunikačný kontext sa realizuje: - monológ. Typy textov: osobné listy, pohľadnice, poznámky, správy, odkazy.	Dodržiavanie zdvorilosti v písomnom prejave. Príklady jednoduchej korešpondencie.
Developing a subject-matter of a letter <i>Rozvinúť obsah listu</i>				I've got some very important news.	
Closing a letter <i>Ukončiť list</i>				I look forward to hearing from you soon. Yours sincerely,	

COMPETENCE 19: « MAKING A PHONE CALL » LEVEL A2

Kompetencia č. 19: „Telefonovať“ Úroveň A2 Kompetencie Making a phone call <i>Telefonovať</i>	Funkcie Beginning a phone call <i>Začať rozhovor</i>	Interakčné schémy Hello, this is Bruce Johnson. Can I speak to Mrs Evans. Hello, Mr Johnson speaking. I'm ringing/calling about the project.	Jazyková dimenzia Bežné frázové slovesá. Nepravidelné stupňovanie prídavných mien.	Diskurzna dimenzia Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg. Typy textov: telefónny zoznam, brožúry, prospekty.	Interkultúrna dimenzia Pravidlá pri používaní tiesňových liniek (polícia, požiarna služba, rýchla zdravotná pomoc a pod.).
Keeping a phone call going <i>Udržiavať rozhovor</i>			Hold the line, please. I'll put you through. Can I take the message, please?		
Ending a phone call <i>Ukončiť rozhovor</i>			Can you call back later? Thanks. Please ask him to ring/call me around/at 7.		

COMPETENCE 25: « NARRATING A STORY » LEVEL A2

Kompetencia č. 25: „Porozprávať príbeh“ Úroveň A2 Kompetencie Narrating a story <i>Porozprávať príbeh</i>	Funkcie Narrating <i>Rozprávať</i>	Interakčné schémy A few minutes later... Then... It happened while I was watching TV yesterday. I was coming home when the car in front of me suddenly stopped. I used to have a really nice bike, but I broke it. My father cut himself when he was building a bookshelf.	Jazyková dimenzia Jednoduchý a priebegový minulý čas, tvorba otázky, odpovede a záporu. Súvetia s použitím <i>when</i> a <i>while</i> . Vyjadrenie minulosti pomocou <i>used to</i> . Prvý kondicionál. Vyjadrenie účelu pomocou neurčitku. Zvratné zámená.	Diskurzna dimenzia Komunikačný kontext sa realizuje: - monológ doplnený jednoduchým dialógom. Typy textov: denníky, príbehy, opisy, listy, úryvky príbehov a rozprávok.	Jazyková a interkultúrna dimenzia Známe príbehy z domácej literatúry a literatúry cieľových krajín.
Beginning a story, tale, anecdote <i>Začať príbeh historku, anekdotu</i>			Once... Once upon a time there... And they lived happily ever after.		
Summarising <i>Zhrnúť</i>					

6 Tematické okruhy a slovná zásoba

Slovná zásoba patrí k základným prvkom tvorby zmysluplného jazykového prejavu, preto aj pri vyučovaní a učení sa cudzieho jazyka je potrebné venovať jej výberu a osvojovaniu si náležitú pozornosť. Slovná zásoba má istú tematickú príslušnosť, ktorá sa prirodzene vo viacerých komunikačných témach prelína, najmä pri menej špecifickej, všeobecnej lexike.

Predložený dokument uvádza základné tematické okruhy, ku ktorým boli pričlenené podtémy bližšie špecifikujúce základné témy. Tematické okruhy a podtémy sú v zásade spoločné pre všetky cudzie jazyky, ktoré sa vyučujú na našich školách. Naplnenie tematických okruhov konkrétnou slovnou zásobou, prípadne formulácia podtém, je špecifické pre každý jazyk. Nižšia úroveň vždy tvorí základ pre navštevovanie lexiky na vyššej úrovni (až po úroveň B2).

Uvedené tematické okruhy a vybraná slovná zásoba sú odporúčané, nie povinné.

Tematické okruhy

Rodina a spoločnosť

Osobné údaje

Rodina - vzťahy v rodine

Národnosť/štátna príslušnosť

Tlačivá/dokumenty

Vzťahy medzi ľuďmi

Náboženstvo

Náš domov

Môj dom/byt

Zariadenie bytu

Domov a jeho okolie

Bývanie v meste a na dedine

Spoločnosť a životné prostredie

Spoločnosť a jej životný štýl

Ľudské telo,

starostlivosť o zdravie

Ľudské telo

Fyzické charakteristiky

Charakterové vlastnosti človeka

Choroby a nehody

Hygiena a starostlivosť o telo

Zdravý spôsob života

Nemocnica a klinika, lekáreň a lieky, poistenie

Človek na cestách

Dopravné prostriedky

Osobná doprava

Príprava na cestu a cestovanie

Turistika a cestovný ruch

Problémy cestných, železničných a leteckých sietí

Vzdelávanie a práca

Škola a jej zariadenie

Učebné predmety

Pracovné činnosti a profesie

Školský systém

Celoživotné vzdelávanie

Pracovné podmienky

Človek a príroda

Zvieratá/fauna

Počasie

Rastliny/flóra

Klíma

Človek a jeho životné prostredie

Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia

Voľný čas a záľuby

Záľuby

Literatúra, divadlo a film

Rozhlas, televízia a internet

Výstavy a veľtrhy

Výživa a zdravie

Mäso a mäsové výrobky

Zelenina a ovocie

Nápoje

Mliečne výrobky

Cestoviny a múčne výrobky

Stravovacie návyky

Stravovacie zariadenia

Príprava jedál

Kultúra stolovania

Zdravá výživa

Uprostred multikultúrnej spoločnosti

Cudzie jazyky Rodinné sviatky

Štátne a cirkevné sviatky

Zvyky a tradície v rôznych krajinách

Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií

Odievanie a móda

Základné druhy oblečenia

Odevné doplnky

Výber oblečenia na rôzne príležitosti

Druhy a vzory odevných materiálov

Móda a jej trendy

Šport nám, my športu

Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne

Športové disciplíny

Význam športu pre rozvoj osobnosti

Nové smerovania v športe

Čestnosť športového zápolenia

Obchod a služby

Nákupné zariadenia

Pošta a telekomunikácie

Nakupovanie a platby

Hotelové a reštauračné služby

Centrá krásy a zdravia

Kultúra nakupovania a služieb

Krajiny, mestá a miesta

Krajiny a svetadiely

Moja krajina a moje mesto

Geografický opis krajiny

Kultúrne a historické pamiatky krajín a miest

Kultúra a umenie

Druhy umenia

Kultúra a jej formy

Spoločnosť – kultúra – umenie

Kultúra a jej vplyv na človeka

Umenie a rozvoj osobnosti

Vybraná odporúčaná lexika

Tematické okruhy

1. Rodina a spoločnosť

Osobné údaje

Rodina - vzťahy v rodine

Národnosť/štatná príslušnosť

Tlačivá/dokumenty

Vzťahy medzi ľuďmi

Náboženstvo

2. Náš domov

Môj dom/byt

Zariadenie bytu

Domov a jeho okolie

Bývanie v meste a na dedine

Spoločnosť a životné

prostredie

Spoločnosť a jej životný štýl

3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie

Ľudské telo

Fyzické charakteristiky

Charakterové vlastnosti človeka

Choroby a nehody

Hygiena a starostlivosť

telo

Zdravý spôsob života

Nemocnica a klinika, lekáreň a lieky, poistenie

4. Človek na cestách

Dopravné prostriedky

Osobná doprava

Príprava na cestu a

cestovanie

Turistika a cestovný ruch

Problémy cestných,

železničných a leteckých sietí

Nižšie stredné vzdelávanie

name, address, age, birthday, street, country, boy, girl, family, daughter, son, mother, father, brother, sister, parents, grandmother, grandfather, baby, child, family tree, student, date

town, village, farm, garden, floor, door, window, wall, room, living room, dining room, bathroom, bedroom, kitchen, toilet, live, paint, table, desk, chair, bed, lamp, sofa, bath, picture, shower, cup, fruit tree, plant, tired

head, face, nose, eye, ear, mouth, tooth, teeth, body, back, arm, hand, leg, foot, feet, tired, cold, doctor, tall, short, young, old, hair, long, beautiful, slim, fat, beard

car, bus, boat, plane, taxi, train, go by car, take a taxi, leave, fly, drive, ride, catch, ticket, driver, come, get home/to school, here, there, get a bus/train, road, street, station, travel, visit

first name, surname, schoolboy, schoolgirl, pupil, member, only child, girlfriend, boyfriend, aunt, uncle, cousin, husband, wife, teenager, great grandfather, church, telephone number, go out, Britain, British, Canada, Canadian, Poland, Polish, Greece, Greek, Italy, Italian, Germany, German, Russia, Russian, Spain, Spanish, Hungary, Hungarian, France, French, Brazil, Brazilian, Sweden, Swedish, China, Chinese, form, information, hometown, postcode, passport, identity card/ID, fill in, spell, complete, adult, single, married, be crazy about, colleague, room/flatmate, neighbour, mirror, fridge, cooker, washbasin, carpet, light, cupboard, drawer, armchair, repair, move, stay, build, hall, building, downstairs, upstairs, stairs, house, sitting room, flat, castle, countryside, ceiling, roof, gate, guest room, garage, playground, rent, make the bed, tidy up, coffee table, curtain, letter box, bookcase, stove, path, petrol, worried, straight, dentist, nurse, cold, temperature, pain, heart, finger, stomach, neck, brain, thin, good looking, fit, intelligent, running nose, break, clean/brush teeth, have/take a shower/bath, toothbrush, toothpaste, comb, soap, shampoo, accident, pharmacy, take medicine, feel fit, get upset (with sb/about sth), blood, make-up, perfume, sick

arrive, helicopter, bike, rocket, ship, liner, underground, motorcycle, ambulance, railway carriage, get on/in/off/out, miss, go on a trip/journey, zebra crossing, motorway, traffic lights, steward, stewardess, bus stop/station, railway station, coach, tram, airport, platform, waiting room, fare, driving licence, mechanic, petrol

5. Vzdelávanie a práca

Škola a jej zariadenie
Učebné predmety
Pracovné činnosti a profesie
Školský systém
Celoživotné vzdelávanie
Pracovné podmienky

teacher, school, classroom,
board, chair, desk, schoolbag,
pencil, pen, book, homework,
popular, important, favourite,
learn, write, read, start, finish
lesson, subject, English, Slovak,
Maths, Geography, History,
Science, Music, Art, P.E., R.E.,
student, holiday, good, teach,
study, waiter, driver, clever,
take

station, timetable, passport
control, travel guide, map,
sightseeing, tourist, visitor, book
a holiday, change planes/trains,
take off, rent, stay in, spend, get
lost, car park, pack sb's
luggage, receptionist, guest,
tour, crowded, pay a bill,
roundabout

break, timetable, exercise book,
map, ruler, pupil, blackboard,
classmate, marks, playground,
chalk, sponge, duster, to be
good at, interested in, practice,
Computer Science, Craft,
Drama, Humanities,
Handwriting, Chemistry,
Biology, Physics, foreign
languages, German, French,
Spanish, Russian, factory
worker, shop-assistant,
policeman, postman, cook,
actress, actor, taxi-driver,
gardener, artist, teaching staff,
file, pass, fail, library card,
mechanic, prepare, department
sky, kid, rainbow, sunny, rainy,
foggy, cloudy, windy, dry, wet,
spring, autumn, frog, elephant,
puppy, kitten, lamb, types of
animals, wild, insects, tail, wing,
paw, cool, rainstorm,
temperature, degrees, Indian
summer, meteorologist,
evacuate, country, island,
mountain, hill, lake, ocean,
wood, forest, grow, nature,
desert, storm

6. Človek a príroda

Zvieratá/fauna
Počasie
Rastliny/flóra

animal, bird, pet, cow, pig, dog,
mouse, horse, chick, summer,
winter, hot, cold, weather, sun,
rain, fog, cloud, wind, snow,
snow,

Klíma

Človek a jeho životné prostredie

Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia

7. Voľný čas a záľuby

Záľuby

Literatúra, divadlo, film

Rozhlas, televízia a internet

Výstavy a veľtrhy

flower, tree, grass, farm, zoo, sun, fruit, beach,
factory, water, river, sea, plant

free time, hobby, photo,
drawing, reading, plastic/paper
model, poster, playing,
computer game, show, do sport,
page, e-mail, newspaper

keeping pets, a musical
instrument, chess, join a club,
collect, stamps, hockey cards,
collecting, building,
photography, spare time, board
game, hiking, doing crosswords,
school club, visiting theme
parks, be crazy about,
interested in, sci-fi, fairy tale,
writer, lend, borrow, news,
cartoon, surf the Internet,
magazine, photographer,
newsagent, page,
advertisement, copy, daily,
weekly, show, print, public
library, dog show, file, cartoon,
print out

8. Výživa a zdravie

Mäso a mäsové výrobky
Zelenina a ovocie
Nápoje
Mliečne výrobky
Cestoviny a múčne výrobky
Stravovacie návyky
Stravovacie zariadenia
Príprava jedál
Kultúra stolovania
Zdravá výživa

food, meat, egg, chicken, fish,
hot dog, hamburger, fruit, apple,
orange, lemon, banana,
vegetable, tomato, potato,
drink, milk, tea, coffee, fruit
juice, meals, breakfast, lunch,
dinner, restaurant, be hungry,
have a drink, eat, drink, cook,
cold, hot, school, box,
sandwich, pizza, bread, wash,
put

be thirsty, supper, fast food,
lemonade, iced tea, soft drink,
mineral water, pepper, onion,
pea, bean, carrot, peach, pear,
sausage, soup, starter, main
dish, a snack, dessert, wash the
dishes, have a meal, ham,
strawberry, grapes, grapefruit,
plum, apricot, melon,
mushroom, syrup, alcohol, beer,
wine, milkshake, bottle, mix,
pasta, spaghetti, margarine,
piece of cake, healthy, use, cut,
make, boil, bake, roast, grill,
barbecue, pub, cornflakes, add,
cover, cafeteria, types of food,
slice, cereal, mango, garlic,
duck, steak, order, serve, enjoy
one's meal, light meal
holiday, reindeer,
congratulation, card, star,
church, grammar, spelling,
vocabulary, Thanksgiving,
Christmas Day, Christmas Eve,
Christmas dinner, Boxing Day,
New Year's Eve, New Year's
Day, chocolate egg, Easter egg,
invitation, polite, spend, married
couple, history, potato salad,
difference
go with night shirt, anorak,
pullover, get dressed, take off,
boot, trainers, sandals, slippers,
pyjamas, shorts, sweater,
jumper, raincoat, sweatshirt,
uniform, swimsuit, swimming
costume, knickers, underpants,
underwear, tights, gloves, scarf,
button, pocket, try on,
comfortable, jewellery,
necklace, earring, ring, belt,
handbag, tie, sunglasses,
purse, umbrella, perfume, be
in/out of fashion, trendy, wallet,

9. Uprostred multikultúrnej spoločnosti

Cudzie jazyky
Rodinné sviatky
Štátne a cirkevné sviatky
Zvyky a tradície v rôznych
krajinách
Zbližovanie kultúr a
rešpektovanie tradícií

language, food, Easter,
Christmas, carol, stocking, tree,
family, birthday, meet, visit,
buy/give/get a present, party,
picnic, invite, music, phone

go with night shirt, anorak,
pullover, get dressed, take off,
boot, trainers, sandals, slippers,
pyjamas, shorts, sweater,
jumper, raincoat, sweatshirt,
uniform, swimsuit, swimming
costume, knickers, underpants,
underwear, tights, gloves, scarf,
button, pocket, try on,
comfortable, jewellery,
necklace, earring, ring, belt,
handbag, tie, sunglasses,
purse, umbrella, perfume, be
in/out of fashion, trendy, wallet,

10. Odievanie a móda

Základné druhy oblečenia
Odevné doplnky
Výber oblečenia na rôzne

clothes, T-shirt, shirt, jeans,
trousers, skirt, cap, sock, dress,
jacket, coat, costume, hat,
shoe, put on, wear, watch,
blouse

go with night shirt, anorak,
pullover, get dressed, take off,
boot, trainers, sandals, slippers,
pyjamas, shorts, sweater,
jumper, raincoat, sweatshirt,
uniform, swimsuit, swimming
costume, knickers, underpants,
underwear, tights, gloves, scarf,
button, pocket, try on,
comfortable, jewellery,
necklace, earring, ring, belt,
handbag, tie, sunglasses,
purse, umbrella, perfume, be
in/out of fashion, trendy, wallet,

príležitosti

Druhy a vzory odevných materiálov

Móda a jej trendy

11. Šport nám, my športu

Druhy športu: zimné a letné,
individuálne a kolektívne
Športové disciplíny
Význam športu pre rozvoj
osobnosti

Nové smerovana v športe

Čestnosť športového zápolenia

sport, game, football,
basketball, play football, ball,
summer/winter sports, kick, run,
player, tennis, horse-riding,
team, summer, winter,
expensive

table tennis, jump, team, race,
badminton, bicycle, golf,
swimming, skiing, skating,
playground, volleyball, ice
hockey, field, individual/team,
gym, field, match, net, basket,
darts, do exercise, go jogging,
windsurfing, be interested in,
give up, win, lose, throw, run

jewellery, chain, wool, leather

12. Obchod a služby

Nákupné zariadenia
Pošta a telekomunikácie
Nakupovanie a platby
Hotelové a reštauračné služby
Centrá krásy a zdravia
Kultúra nakupovania a služieb

cinema, hotel, shop,
supermarket, letter, bank, pay,
card, buy, close, bag, cheap,
expensive, get, shop, go
shopping, open, closed, send

quickly/fast/slowly, prize, trophy,
amazing, changing room,
fishing, pool, time out, club,
break, relax, safe, competition,
bat, danger, dangerous, rugby

postcard, post office, stamp,
envelope, postman, postcode,
air-mail, pound, euro, cent,
spend, receipt, sale, change,
cheque, cash, lose, price, cost,
bill, shopping centre, sell, post
box, phone box, online
shopping, gift shop, cheque,
return, congratulations, pay in
cash/by credit card, single
room, double room, book, fill in
the registration form, stay,
stamp, fill in, price, fitness
centre

13. Krajiny, mestá a miesta

Krajiny a svetadiely
Moja krajina a moje mesto
Geografický opis krajiny
Kultúrne a historické
pamiatky krajín a miest

world, country, town, village,
city, flat, family house, in the
country, street, park, live, like,
river, sea, beach, nice, old,
new, big, small, sea, road

hill, mountain, lake, city centre,
America, Europe, Africa,
Australasia, Antarctica, Asia,
the North Pole, the Equator, the
southern hemisphere,
subtropical, arctic, island,
jungle, ocean, pond, hill, canal,
direction, east, in the north, in
the centre, town hall, home
town, square, go sightseeing,
walk back in time, tour, forest,
channel, crowded

14. Kultúra a umenie

Druhy umenia
Kultúra a jej formy
Spoločnosť – kultúra – umenie

cinema, dance, sing, read,
book, film, band, group, play an
instrument, recorder, guitar,
music, song, picture, paint
watch, ticket, learn, CD player,
draw

listen to, piano, drums,
programme, stage, star,
instrument, message, concert,
theatre, opera, play, show, rock,
MP3 player, disco, star, take a
photograph, painting, brush,
cartoon, art, fan, album, actor,
channel, classical music, hip-
hop, pop, musical, player,
singer, record, poster, stage,
video, see on TV

15. Človek a spoločnosť; komunikácia

Jazyk ako dorozumievací
prostriedok
Formy komunikácie
Kultúra komunikácie

language, speak, talk, listen,
read, write, phone call, e-mail,
SMS, internet, telephone
number, well, friend, party,
present, understand, little,
question, visit, ask, love, letter,
say, tell, word

text message, clear, explain,
mistake, Slovak, English,
French, Spanish, German,
Russian, Italian, Chinese,
Czech, clear, colleague, foreign,
slowly, quickly, by post, chat,
website, beginner, advanced,
call back, shout, answer,
contact, meeting, describe,
discuss, invitation, document,
offer, repeat, spell
guitar lesson, dream, future,
teenager, kid, win, lose,
boyfriend, girlfriend, football
practice, yoga, ballet class,

16. Mládež a jej svet

Aktivity mládeže
Vzťahy medzi rovesníkmi
Generačné vzťahy

play, study, computer, film,
music, past, school, happy, sad,
good, well, like, favourite, fine,
birthday, birthday party, class,

Predstavy mládeže o svete Konflikty predstáv a reality	lesson, meet friends	lunch break, go out with friends, have fun, family language/music school, weekend job, team, be popular with, colleague, friendly, miss, prefer, upset, lazy, hate, cry, believe, hope, worried, polite
17. Profesia a pracovný život Výber profesie Zamestnania Pracovné pomery a kariéra Platové ohodnotenie Nezamestnanosť	hospital, factory, school, shop, farm, driver, teacher, farmer, cook, footballer, computer, teacher, doctor, holiday, work as, job, teach, buy, money	builder, occupation, office, earn, sell, boss, manager, worker, actor, actress, singer, shop-assistant, waiter, waitress, cleaner, mechanic, pilot, policeman, secretary, chef, dancer, detective, staff, uniform, busy, spare time, boss, advertisement, order, job centre space, spaceship, laptop, science, screen, projector, patent, electric, engineer,
18. Veda a technika	internet, mobile, tablet,	
v službách ľudstva Technické vynálezy Vedecký pokrok	CD, DVD, game, machine, modern, phone, use, make, photo, CD player	surfing the internet, chatting online, MP3 player, speaker, camera, download, electricity, improve, turn on/off, compete, engine, printer, explain, digital, digital camera, enter, file, keyboard
19. Vzory a ideály Človek, jeho vzory a ideály Pozitívne a negatívne vzory	friend, favourite, famous, happy, important, difficult, boring, interesting, kind, nice, good, example, fun, clever	interested, rich, strange, have a great time, lots of fun, have a terrible time, lazy, brave, strong, lovely, positive, negative, exciting, bored, friendly, difference, decide, share, gift, talent fan, miss, member, copy, collect, follow, join, improve, repeat, attractive, brilliant, amazing, horrible, pleasant, special, wonderful
20. Slovensko Geografické údaje História Turistické miesta a kultúrne pamiatky Zvyky a tradície	Slovakia, Slovak, town, city, village, river, go on holiday, zoo, near, to be from, beautiful, bus, train	far, lake, bus stop, train station, Hungary, Austria, the Czech Republic, Poland, Ukraine, airport, forest, mountains, go sightseeing, luggage, trip, passport, guidebook, sunny, area, castle, offer, mix, capital the Republic of Ireland, Australia, New Zealand, Canada, Malta, Scotland, Wales, Republic of South Africa, India, castle, city walls, skyscraper, river, ocean, market, build, century, journey, passenger, foreign, tourist, airport, well-known, fantastic, motorway, king, queen, last, well-known, desert, bill
21. Krajina, ktorej jazyk sa učím Geografické údaje História Turistické miesta a kultúrne pamiatky Zvyky a tradície O človeku v krajine, ktorej jazyk sa učím	England, Great Britain, the USA, English, American, London, Washington, New York, English, visit, holiday, beach, travel, travelling, carry, end, cross, wall, interesting, river, sea	

Jazyk a komunikácia – ruský jazyk

ZŠ - 7. Ročník 2 hod. týždenne (ŠkVP – 2 hod.) 66 hodín ročne

Charakteristika predmetu

Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Nová koncepcia základnej pedagogickej dokumentácie vychádza zo základného dokumentu: *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky*, ďalej SERR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Cambridge, 2001)), ktorý bol vytvorený na pôde Rady Európy.

Ciele predmetu

Dokument definuje jednotlivé kompetencie ako „*súhrn vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú osobe konať*“, pričom:

- „**Všeobecné kompetencie** sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.
- Komunikačné jazykové kompetencie** sú tie, ktoré umožňujú osobe konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov.
- Kontext** označuje konfiguráciu udalostí a situačných faktorov (fyzických aj iných), do ktorých sú situované komunikačné akty.
- Jazykové činnosti** predstavujú uplatňovanie vlastnej komunikačnej jazykovej kompetencie pri plnení úlohy v konkrétnej oblasti spracovania.
- Stratégia** je organizovaný, zámerný a riadený postup úkonov, ktorý si jednotlivec vyberie na splnenie ním zvolenej úlohy alebo úlohy, ktorú má nariadenú.
- Úloha** je definovaná ako také zámerné konanie, ktoré jednotlivec pokladá za potrebné na dosiahnutie daného výsledku v kontexte riešeného problému.“

Kľúčovými kompetenciami v oblasti jazykovej prípravy sú: **porozumieť**

(počúvať, čítať), **hovoriť** (ústna interakcia, samostatný ústny prejav) a **písať**.

I Kompetencie

Kompetencie definujeme ako súhrn vedomostí, zručností, postojov a hodnôt, ktoré umožňujú osobe konať. Preto základným princípom jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby učiaci sa:

- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,

- dokázal vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity,
- viac a lepšie chápal spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

II Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov.

Učiaci sa, ktorý dosiahne úroveň A1:

- rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať,
- dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

III Komunikačné zručnosti

1 Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne,
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu,
- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty.

2 Čítanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach,
- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života,
- dokáže si pri jednoduchšom informačnom materiáli a krátkych, jednoduchých opisoch urobiť predstavu o obsahu, najmä ak má k dispozícii vizuálnu pomoc,
- rozumie krátkemu jednoduchému písomnému popisu cesty.

3 Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,
- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,

- dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia,
- vie si písomne vyžiadať informácie alebo ich podať ďalej,
- vie napísať jednoduché slovné spojenia alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako „a“, „ale“ alebo „pretože“.

4 Ústny prejav

Ústny prejav – dialog

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšej rýchlosti reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať,
- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má,
- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú,
- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie,
- rozumie otázkam a pokynom, jednoduchému opisu cesty, vie niekoho o niečo požiadať a niekomu niečo oznámiť.

Ústny prejav – monolog

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

IV SLOVNÁ ZÁSoba

Slovná zásoba je popri gramatike základným „stavebným materiálom“ pre tvorbu zmysluplných verbálnych výpovedí. Preto aj pri vyučovaní a učení sa cudzieho jazyka je potrebné venovať jej výberu a osvojovaniu si náležitú pozornosť

Témy pre komunikačné úrovne

Rodina a spoločnosť (osobné údaje, rodina - vzťahy v rodine, národnosť/štátna príslušnosť,

tlačivá/dokumenty, vzťahy medzi ľuďmi, náboženstvo)

Domov a bývanie (môj dom/byt, zariadenie bytu, domov a jeho okolie, bývanie v meste a na dedine, spoločnosť a životné prostredie, spoločnosť a jej životný štýl)

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie (ľudské telo, fyzické charakteristiky, charakterové vlastnosti človeka, choroby a nehody, hygiena a starostlivosť o telo, zdravý spôsob života,

nemocnica a klinika, lekáreň a lieky, poistenie)

Doprava a cestovanie (dopravné prostriedky, osobná doprava, príprava na cestu a cestovanie, turistika a cestovný ruch, problémy cestných, železničných a leteckých sietí)

Vzdelávanie a práca (škola a jej zariadenie, učebné predmety, pracovné činnosti a profesie, školský systém, celoživotné vzdelávanie, pracovné podmienky)

Človek a príroda (zvieratá/fauna, počasie, rastliny/flóra, klíma, človek a jeho životné prostredie, príroda okolo nás – ochrana životného prostredia)

Voľný čas a záľuby (záľuby, knihy a čítance, rozhlas, televízia a internet, výstavy a veľtrhy, kultúra a jej vplyv na človeka, umenie a rozvoj osobnosti)

Stravovanie (stravovacie návyky, mäso a mäsové výrobky, zelenina a ovocie, nápoje, cestoviny a múčne výrobky, mliečne výrobky, stravovacie zariadenia, príprava jedál, kultúra stolovania, zdravá výživa)

Multikultúrna spoločnosť (cudzie jazyky, rodinné sviatky, cudzojazyčná komunikácia, štátne a cirkevné sviatky, zvyky a tradície v rôznych krajinách, zblížovanie kultúr a rešpektovanie tradícií)

Oblekanie a móda (základné druhy oblečenia, odevné doplnky, výber oblečenia na rôzne príležitosti, druhy a vzory odevných materiálov, móda a jej trendy)

Šport (druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne, športové disciplíny, význam športu pre rozvoj osobnosti, nové trendy v športe, fair play športového zápolenia)

Obchod a služby (nákupné zariadenia, pošta a telekomunikácie, druhy a spôsoby nákupu a platenia, hotely a hotelové služby, centrá krásy a zdravia, /kaderníctva, fitnes, .../, kultúra nakupovania a služieb)

Krajiny, mestá a siesta (krajiny a svetadiely, moja krajina a moje mesto, geografický opis krajiny, kultúrne a historické pamiatky krajín a miest)

Kultúra a umenie (druhy umenia, kultúra a jej formy, umenie – spoločnosť – kultúra)

Človek a spoločnosť; komunikácia (jazyk ako dorozumievací prostriedok, formy komunikácie, kultúra komunikácie)

Mládež a jej svet (aktivity mládeže, vzťahy medzi rovesníkmi, generačné vzťahy, predstavy mládeže o svete)

Zamestnanie (pracovné pomery a kariéra, platové ohodnotenie, nezamestnanosť)

Veda a technika v službách ľudstva (technické vynálezy, vedecký pokrok)

Vzory a ideály (človek, jeho vzory a ideály, pozitívne a negatívne vzory)

Slovensko (geografické údaje, historika, turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície)

Krajina, ktorej jazyk sa učím (geografické údaj, historika, turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície)

Matematika a práca s informáciami – matematika

ZŠ - 7. Ročník 4 hod. týždenne (ŠVP – 4 hod.) 132 hodín ročne

Vzdelávací štandard pre učebný predmet matematika nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard učebného predmetu matematika ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet matematika v nižšom strednom vzdelávaní je prioritne zameraný na budovanie základov matematickej gramotnosti a na rozvíjanie kognitívnych oblastí – vedomosti (ovládanie faktov, postupov), aplikácie (používanie získaných vedomostí na riešenie problémov reálneho života), zdôvodňovanie (riešenie zložitejších problémov, ktoré vyžadujú širšie chápanie súvislostí a vzťahov).

Vyučovanie matematiky musí byť vedené snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite, vrátane opakovania učiva na začiatku školského roku, s **výrazným zastúpením propedeutiky**, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, aby tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Má napomôcť rozvoju ich algoritmického myslenia, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich. Vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou, k získavaniu skúseností s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov. Matematika na 2. stupni ZŠ sa podieľa na rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie vhodného softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému. Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri objavovaní a prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Výučba sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

Vzhľadom na charakter predmetu je potrebné prispôbiť schopnostiam žiakov rýchlosť preberania tematických celkov rovnako ako ich poradie, prípadné rozdelenie na časti a presuny v rámci ročníkov. V porovnaní s predchádzajúcim vzdelávacím štandardom sú v tomto štandarde upravené a presunuté niektoré tematické celky. Preto je nutné na každej škole prispôbiť poradie tematických celkov a ich rozloženie do ročníkov tak, aby všetci žiaci do skončenia ZŠ absolvovali celý vzdelávací štandard uvedený v tomto dokumente. Poradie tematických celkov v ročníku nie je týmto dokumentom určené. Podľa potrieb žiakov je vhodné sa k učivu viackrát vracieť. Žiaci daného ročníka by mali ovládať výkonový a obsahový štandard školského vzdelávacieho programu predchádzajúcich

ročníkov, preto je tiež potrebné minimálne na úvod každého ročníka a vždy, keď je to podľa učiteľa potrebné, zaradiť primerané opakovanie učiva.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote,
- rozvíjajú svoje logické a kritické myslenie,
- argumentujú, komunikujú a spolupracujú v skupine pri riešení problému,
- spoznajú matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok,
- čítajú s porozumením primerané súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy,
- využívajú pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh, vedia matematizovať reálnu situáciu a interpretovať výsledok,
- vyhľadávajú, získavajú a spracúvajú informácie z primerane náročne spracovaných zdrojov vrátane samostatnej práce s učebnicou a ďalšími textami,
- osvoja si základné primerané matematické pojmy, poznatky, znalosti a postupy uvedené vo vzdelávacom štandarde,
- rozvíjajú zručnosti, ktoré súvisia s procesom učenia sa, s aktivitou na vyučovaní a s racionálnym a samostatným učením sa.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Zlomky, početné výkony so zlomkami, kladné racionálne čísla

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- správne chápať, prečítať a zapísať zlomok,
- chápať, že každé racionálne číslo môžeme vyjadriť nekonečným množstvom zlomkov,
- v rámci toho istého celku uviesť príklad rovnakého zlomku v inom tvare,
- kedy sa zlomok rovná jednej celej, kedy sa rovná nule a kedy nemá zmysel,
- graficky znázorniť a zapísať zlomkovú časť z celku,
- správne znázorniť zlomok na číselnej osi,
- porovnať a usporiadať zlomky s rovnakým menovateľom (čitateľom) a výsledok porovnávania zapísať znakmi $>$, $<$, $=$,
- vykrátiť a rozšíriť zlomok daným číslom,
- krátením upraviť zlomok na základný tvar,
- sčítať a odčítať zlomky s rovnakými aj

- celok, zlomok ako časť z celku
- znázornenie zlomkovej časti celku (aj vhodným diagramom)
- znázornenie zlomkov na číselnej osi
- zlomok ako číslo
- zlomková čiara, čitateľ a menovateľ zlomku
- rovnosť zlomkov
- krátenie (zjednodušovanie) zlomkov, rozširovanie zlomkov
- základný tvar zlomku
- zmiešané číslo
- porovnávanie zlomkov ($>$, $<$, $=$)
- sčítovanie zlomkov, odčítovanie zlomkov, rovnaký a nerovnaký menovateľ zlomkov, spoločný menovateľ, spoločný násobok, krížové pravidlo
- násobenie zlomkov, delenie zlomkov

nerovnakými menovateľmi,

nájsť niektorého spoločného menovateľa zlomkov (upraviť zlomky na rovnakého menovateľa),

pri počítaní dodržať dohodnuté poradie operácií, správne používať zátvorky,

písomne vynásobiť a vydeliť zlomok prirodzeným číslom a zlomkom,

vypočítať zlomkovú časť z celku,

pomocou kalkulačky prevodom na desatinné čísla s danou presnosťou počítať so zlomkami,

prečítať a zapísať desatinné zlomky,

previesť zlomok na desatinné číslo,

zapísať zlomok v tvare desatinného čísla (alebo periodickým číslom) s požadovanou presnosťou (na požadovaný počet miest),

určiť pri prevode zlomku na desatinné číslo periódu v zápise výsledku,

zmiešané číslo previesť na zlomok, zlomok, kde je čitateľ väčší ako menovateľ, zapísať v tvare zmiešaného čísla,

vyriešiť jednoduché slovné úlohy so zlomkami.

Percentá, promile

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie / dokáže:

vypočítať 1 percento (%) ako stotinu základu,

rozlíšiť, určiť a vypočítať základ,

rozlíšiť, určiť a vypočítať hodnotu časti prislúchajúcej k počtu percent,

vypočítať počet percent, ak je daný základ a časť prislúchajúca k počtu percent,

vypočítať základ, keď poznajú počet percent a hodnotu prislúchajúcu k tomuto počtu percent,

uplatniť vedomosti o percentách pri riešení jednoduchých slovných úloh z praktického života,

že ak je rôzny základ, rovnakej časti zodpovedajú rôzne počty percent (napr.: číslo 50 je o 25 % väčšie ako číslo 40, ale číslo 40 je o 20 % menšie ako číslo 50 a pod.),

vypočítať 1 promile (‰) ako tisícinu základu,

vzťah medzi zlomkami, percentami a

zlomkovú časť z celku

prevrátený zlomok

desatinný zlomok, periodické číslo, perióda, periodický rozvoj

(kladné) racionálne číslo

propedeutika kladných a záporných čísel riešením úloh:

číselná os,

kladné a záporné číslo,

navzájom opačné čísla,

usporiadanie čísel

Obsahový štandard

percento (%), základ, časť prislúchajúca k počtu percent, počet percent

promile (‰)

kruhový diagram, stĺpcový diagram

istina, úrok, jednoduché úrokovanie,

úroková miera, pôžička, úver, vklad

štatistické údaje, tabuľka, graf, diagram

desatinnými číslami,

- vypočítať 10 %, 20 %, 25 %, 50 % bez prechodu cez 1 %,
- prečítať údaje súvisiace s počtom percent / promile z diagramov (grafov),
- zapísať znázornenú časť celku počtom percent /promile,
- znázorniť na základe odhadu (počtu percent /promile) časť celku v kruhovom diagrame,
- porovnať viacero častí z jedného celku a porovnanie zobrazíť

vhodným stĺpcovým aj kruhovým diagramom,

- zostrojiť kruhový alebo stĺpcový diagram na základe údajov z tabuľky,
- vypočítať úrok z danej istiny za určité obdobie pri danej úrokovej miere,
- vypočítať hľadajú istinu,
- vyriešiť primerané slovné (podnetové, kontextové) úlohy z oblasti bankovníctva a finančníctva, v ktorých sa vyskytujú ako podnet štatistické dáta (v tabuľkách, diagramoch, ...)

Kváder a kocka, ich povrch a objem v desatinných číslach, premieňanie jednotiek objemu

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- načrtnúť a narysovať obraz kvádra a kocky vo voľnom rovnobežnom premietaní,
- vyznačiť na náčrte kvádra a kocky ich viditeľné a neviditeľné hrany a ich základné prvky,
- načrtnúť a narysovať sieť kvádra a kocky,
- zostaviť na základe náčrtu alebo opisu teleso skladajúce sa z kociek a kvádrov,
- zhotoviť náčrt telies skladajúcich sa z kvádrov a kociek,
- nakresliť nárys, bokorys a pôdorys telies zostavených z kvádrov a kociek,
- vzťah 1 liter = 1 dm³,
- premeniť základné jednotky objemu,
- vypočítať povrch a objem kvádra a kocky, ak pozná dĺžky ich hrán,
- vyriešiť primerané slovné úlohy na výpočet povrchu / objemu kvádra a kocky aj s využitím premeny jednotiek obsahu / objemu.

Obsahový štandard

priestor, vzor, obraz, náčrt
voľné rovnobežné premietanie, perspektíva
kocka, kváder, viditeľné a neviditeľné hrany
teleso, jednoduché a zložené teleso
nárys, bokorys, pôdorys
sieť kvádra, sieť kocky, ...
povrch kocky a kvádra, jednotky povrchu
objem kocky a kvádra, jednotky objemu: meter kubický, decimeter kubický, centimeter kubický, milimeter kubický, kilometer kubický, liter, deciliter, centiliter, mililiter, hektoliter (m³, dm³, cm³, mm³, km³, l, dl, cl, ml, hl), premena jednotiek
priestorová predstavivosť a úlohy na jej rozvoj

Pomer, priama a nepriama úmernosť

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- zapísať a upraviť daný pomer a postupný pomer,
- rozdeliť dané číslo (množstvo) v danom pomere,
- zväčšiť / zmenšiť dané číslo v danom

Obsahový štandard

pomer, prevrátený pomer, postupný pomer
ako skrátenejší zápis jednoduchých pomerov,
rozdeľovanie celku v danom pomere
plán, mapa, mierka plánu a mapy
priama a nepriama úmernosť
trojčlenka (jednoduchá, zložená)
tabuľka priamej a nepriamej úmernosti

pomere,

- vyriešiť primerané slovné úlohy na pomer rôzneho typu a praktické úlohy s použitím mierky plánu a mapy,
- rozhodnúť, či daný vzťah je alebo nie je priamou / nepriamou úmernosťou ,
- vyriešiť úlohy (aj z praxe) s využitím priamej a nepriamej úmernosti (aj pomocou jednoduchej alebo zloženej trojčlenky).

kontextové úlohy na priamu a nepriamu úmernosť, pomer a mierku

Kombinatorika

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- vypísať (všetky) možnosti podľa určitého systému,
- vytvoriť systém (napr. strom možností) na vypisovanie možností,
- systematicky usporiadať daný počet predmetov (prvkov, údajov),
- vyriešiť primerané kombinatorické úlohy, vrátane intuitívneho použitia pravidla súčtu a súčinu.

Obsahový štandard

objav podstaty daného systému vo vypisovaní možností
systematické vypisovanie možností, rôzne spôsoby vypisovania možností
počet usporiadaní, počet možností
úlohy na tvorbu skupín predmetov a ich počet z oblasti hier, športu a z rôznych oblastí života (propedeutika variácií)
propedeutika základných modelov kombinatoriky

Matematika a práca s informáciami – informatika

ZŠ - 7. Ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde.

Výkonový štandard predstavuje ucelený systém všeobecne formulovaných kognitívne odstupňovaných výkonov. Tieto výkony môže uči-teľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priradzuje obsahový štandard, v ktorom je učivo štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Sta-novený učebný obsah môže učiteľ tvorivo modifikovať v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, vyko-návať experimenty, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

Vzhľadom na charakter a ciele predmetu sa organizácia vyučovania prispôsobí počtu žiakov v triede. Tým sa garantujú vonkajšie pod-mienky na adekvátnu realizáciu výučby a splnenie výkonového a obsahového štandardu.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

V predmete informatika sa prelínajú dve zložky. Jedna zložka je zameraná na získanie konkrétnych skúseností a zručností pri práci s počítačom i aplikáciami – na prácu s digitálnymi technológiami. Druhá zložka je zameraná na budovanie základov informatiky. Hlavne na riešenie problémov pomocou počítačov. Prvá zložka tvorí základ vyučovania informatiky v rámci primárneho vzdelávania a z väčšej časti sa prelína i celým nižším stredným vzdelávaním. Skúsenosti získané praktickou činnosťou v tejto oblasti sú potom dobrým predpokladom pre zvládnutie druhej zložky, ktorá má dominantné postavenie pri výučbe informatiky na strednej škole. Zároveň sa však druhá zložka objavuje už i v primárnom vzdelávaní, aj keď iba vo veľmi jednoduchej forme. Informatika zároveň pripravuje žiakov na to, aby korektne využívali takto na-dobudnuté zručnosti a poznatky i v iných predmetoch.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- uvažujú o informáciách a rôznych reprezentáciách, používajú vhodné nástroje na ich spracovanie,
- uvažujú o algoritmoch, hľadajú a nachádzajú algoritmické riešenia problémov, vytvárajú návody, programy podľa daných pravidiel,
- logicky uvažujú, argumentujú, hodnotia, konajú zdôvodnené rozhodnutia,
- poznajú princípy softvéru a hardvéru a využívajú ich pri riešení infor-matických problémov,
- komunikujú a spolupracujú prostredníctvom digitálnych technológií, získavajú informácie na webe,
- poznajú, ako informatika ovplyvnila spoločnosť,
- rozumejú rizikám na internete, dokážu sa im brániť a riešiť problémy, ktoré sa vyskytnú
- rešpektujú intelektuálneho vlastníctvo.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PREDMETU 7. – 8. ročník Reprezentácie a nástroje – práca s grafikou

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- digitalizovať grafickú informáciu,
- zvoliť vhodný formát súboru pre uloženie obrázkov rôznych ty-pov,
- zakódovať a rozkódovať podľa pokynov rastrový obrázok,
- navrhnúť postupnosť daných grafických operácií pre dosiahnutie stanoveného výsledku.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: obrázok v rastrí, formáty súborov a ich vzťah k uloženému obrázku
Procesy: kreslenie ako postupnosť príkazov pre vykonávateľa

Reprezentácie a nástroje – práca s textom

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- zvoliť vhodný nástroj na prácu s textom,
- použiť nástroje na vyhľadanie a nahradenie textu,
- rozlíšiť neformátovaný a formátovaný text,
- posúdiť vlastnosti textovej informácie podľa stanovených kritérií.

Obsahový štandard

Pojmy: odrážky a číslovanie, tabuľka
Vlastnosti a vzťahy: skryté značky ako súčasť textového dokumentu, obrázok ako súčasť textu, vplyv skrytých znakov na štruktúru aj výsledný vzhľad textu, znaky ako písmená, číslice, špeciálne znaky a symboly, neformátovaný a formátovaný text (t.j., obsahuje aj informácie o zvýrazneniach, písme, odsekoch, zarovnaniach)
Procesy: vkladanie tabuľky

Reprezentácie a nástroje – práca s prezentáciami

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- používajú nástroje editora na tvorbu a úpravu prezentácií.

Obsahový štandard

Procesy: manipulácia s poradím snímok, vloženie prepojenia

Reprezentácie a nástroje – práca s multimédiami

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- použiť konkrétne nástroje editora na skombinovanie videa, zvuku a textu,
- rozhodnúť sa pre správne zariadenie pre zaznamenanie zvuku a obrazu,
- skúmať nové nástroje v konkrétnom editore.

Obsahový štandard

Pojmy: klip, efekt, prechod, strihanie, časová os
Vlastnosti a vzťahy: video ako postupnosť klipov, efektov, prechodov, klip ako zvuk, obrázok, titulok, vzťah medzi rozložením prvkov na časovej osi a výsledkom
Procesy: vytvorenie a uloženie záznamu, orezanie, vystrihnutie, umiestnenie klipu

Reprezentácie a nástroje – práca s tabuľkami

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- použiť konkrétne nástroje na prácu s

Obsahový štandard

Pojmy: tabuľka, riadok, stĺpec, bunka, adresa bunky
Vlastnosti a vzťahy: adresa bunky ako

tabuľkami,

- zvoliť a používať funkcie pre jednoduché výpočty,
- skúmať nové nástroje v konkrétnom editore.

Reprezentácie a nástroje – informácie

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- diskutovať o vlastnostiach jednoduché informácie rôzneho typu,
- voliť vhodnú reprezentáciu reálnej informácie,
- zakódovať informáciu podľa pokynov do konkrétnej reprezentácie,
- dekódovať informáciu z jednoduchých reprezentácií,
- posúdiť kvalitu informácie rôzneho typu na jednoduché úrovni,
- posúdiť vlastnosti súborov rôznych typov (rôzne typy textov, rôz-na grafika, zvuk, video),
- vyhľadať a získať informácie v informačnom systéme a databáze (knihnica, el. obchod, rezervácie lístkov...),
- získať informácie rôznych typov pomocou konkrétnych nástrojov (napr. zoskenovaním, odfotením, nahraním zvuku, videa, ...),
- rozhodnúť sa pre nástroje na spracovanie informácii (na vyhľadávanie a získavanie, spracovanie informácií a komunikovanie pomocou nástrojov),
- vyhľadať informácie (v texte, v encyklopédií, v slovníku, v tabuľke, ...).

Reprezentácie a nástroje – štruktúry

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- orientovať sa v jednoduché štruktúre – vyhľadať a získať informácie zo štruktúry podľa zadaných kritérií,
- organizovať informácie do štruktúr – vytvárať a manipulovať so štruktúrami, ktoré obsahujú údaje a jednoduché vzťahy (tabuľky, grafy, postupnosti obrázkov, čísel,...),
- interpretovať údaje zo štruktúr – vyvodíť existujúce vzťahy zo zadaných údajov v štruktúre, prerozprávať informácie uložené v štruktúre vlastnými slovami.

pozícia bunky v tabuľke, bunky a typy údajov (číslo, text), vlastnosti bunky ako zarovnanie, farba, veľkosť, okraje bunky, bunky so vzorcami

Procesy: pohyb (navigácia) v tabuľke (šípkami, klikaním), vpisovanie údajov, ich upravovanie a zvýrazňovanie, jednoduché výpočty s operáciami sčítania, odčítania, násobenia a delenia, vloženie jednoduché funkcie

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: vzťahy medzi jednotlivými typmi informácie (grafika, text, čísla, zvuk), text a hypertext (napr. na internete, v encyklopédii), možnosť vyhľadať reťazce (napr. dá sa v texte, a nie v grafi-ke)

Obsahový štandard

Pojmy: postupnosť, tabuľka (v zmysle frekvenčná, kódovacia, slovník, mriežka)

Procesy: práca s grafovými štruktúrami (s mapou, labyrintom, sieťou), práca so stromovými štruktúrami (strom rozhodnutí, stratégií, turnajov, rodokmeň), zapisovanie a vyhľadávanie v jednoduché štruktúre, zos-tavovanie štruktúry

Komunikácia a spolupráca – práca s webovou stránkou

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- získať informácie z webových stránok a použiť ich vo svojich produktoch (rešpektovať autorské práva).

Komunikácia a spolupráca – vyhľadávanie na webe

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vyhľadať rôzne typy informácií na webe,
- posúdiť správnosť a kvalitu vyhladaných informácií (výstup vyhľadávania).

Komunikácia a spolupráca – práca s nástrojmi na komunikáciu

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- komunikovať prostredníctvom konkrétneho nástroja i aplikácie na neinteraktívnu komunikáciu,
- porovnať klady i zápory komunikácie prostredníctvom chatu a e-mailu.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: chat ako internetový rozhovor, je to iný typ komunikácie ako e-mail

Procesy: prijatie a odoslanie správy, výber adresáta, odoslanie viacerým adresátom naraz

Algoritmické riešenie problémov – analýza problému

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- identifikovať opakujúce sa vzory,
- rozpoznávať miesta, kde sa treba rozhodovať,
- vlastnými slovami sformulovať plán riešenia,
- rozhodnúť sa o pravdivosti/nepravdivosti tvrdenia/výroku,
- uviesť kontra príklad, keď niečo neplatí, nefunguje,
- uvažovať o rôznych riešeniach.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: aký infromatický problém je v zadaní úlohy, platí – neplatí, a/alebo/nie (neformálne)

Procesy: idea sekvencie, opakovania, vetvenia, manipulovania s údajmi, rozhodovanie o pravdivosti tvrdenia

Algoritmické riešenie problémov – jazyk na zápis riešenia

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- použiť jazyk na popis riešenia problému – aplikujú pravidlá, konštrukcie jazyka,
- použiť matematické výrazy v jazyku na zápis algoritmov.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: algoritmus – programovací jazyk, vstup – algoritmus – výsledok, chybný zápis, konštrukcie jazyka ako: postupnosť príkazov, cyklus s pevným počtom opakovaní, podmienený príkaz, pomenovaná postupnosť príkazov

Procesy: zostavovanie programu v jazyku na zápis algoritmov, spustenie programu

Algoritmické riešenie problémov – pomocou postupnosti príkazov

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vyriešiť problém skladaním príkazov do postupnosti,
- aplikovať pravidlá, konštrukcie jazyka pre zostavenie postupnosti príkazov,
- interpretovať postupnosť príkazov,
- vyhľadať chybu v postupnosti príkazov a opraviť ju.

Obsahový štandard

Pojmy: parameter príkazu, postupnosť príkazov

Vlastnosti a vzťahy: ako súvisí príkaz, poradie príkazov a výsledok, pravidlá jazyka pre zostavenie sekvencie príkazov

Procesy: zostavenie a úprava príkazov, vyhodnotenie postupnosti príkazov, úprava sekvencie príkazov (pridanie, odstránenie príkazu, zmena poradia príkazov)

Algoritmické riešenie problémov – pomocou cyklov

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozpoznať opakujúce sa vzory pri riešení zadaného problému,
- rozpoznať, aká časť algoritmu sa má vykonať pred, počas a po skončení cyklu,
- stanoviť počet opakovaní pomocou hodnoty,
- riešiť problémy, ktoré vyžadujú známy počet opakovaní,
- zapísať riešenie problému s cyklom pomocou jazyka,
- interpretovať algoritmy s cyklami.

Obsahový štandard

Pojmy: opakovanie, počet opakovaní, telo cyklu

Vlastnosti a vzťahy: ako súvisí počet opakovaní s výsledkom

Procesy: zostavovanie, upravovanie tela cyklu, nastavenie počtu opakovaní

Algoritmické riešenie problémov – pomocou vetvenia

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozpoznať situácie a podmienky, keď treba použiť vetvenie,
- rozpoznať, aká časť algoritmu sa má vykonať pred, v rámci a po skončení vetvenia,
- zostaviť a zapísať podmienku,
- vyriešiť problémy, ktoré vyžadujú vetvenie s jednoduchou podmienkou (bez logických spojok),
- zapísať riešenie problému s vetvením pomocou jazyka,
- interpretovať algoritmy s vetvením.

Obsahový štandard

Pojmy: vetvenie, podmienka

Vlastnosti a vzťahy: konštrukcia vetvenia s jednoduchou podmienkou, pravda, nepravda – splnená a nesplnená podmienka

Procesy: zostavovanie, upravovanie vetvenia, vytvorenie podmienky, vyhodnotenie podmienky

Algoritmické riešenie problémov – pomocou premenných

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- identifikovať údaje zo zadania úlohy, ktoré musia byť zapamätané, resp. sa menia, a vyžadujú si použitie premenných,
- aplikovať pravidlá, konštrukcie jazyka pre nastavenie a použitie premennej,

Obsahový štandard

Pojmy: premenná, meno (pomenovanie) premennej, hodnota premennej, operácia (+, -, *, /)

Vlastnosti a vzťahy: pravidlá jazyka pre použitie premennej, meno premennej – hodnota premennej

Procesy: nastavenie hodnoty (priradenie),

- vyriešia problémy, v ktorých si treba zapamätať a neskôr použiť zapamätané hodnoty,
- zovšeobecniť riešenie tak, aby fungovalo nielen s konštantami,
- interpretovať algoritmy s výrazmi a premennými.

zistenie hodnoty (použitie premennej), zmena hodnoty premennej, vyhodnocovanie výrazu s premennými, číslami a operáciami

Algoritmické riešenie problémov – pomocou nástrojov na interakciu

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozpoznať situácie, keď treba čakať na vstup,
- zapísať algoritmus, ktorý reaguje na vstup,
- interpretovať zapísané riešenie,
- vytvoriť hypotézu, ako neznámy algoritmus spracuje zadaný vstup.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: prostriedky jazyka pre: získanie vstupu, spracovanie vstupu a zobrazenie výstupu

Procesy: čakanie na neznámy vstup – vykonanie akcie – výstup, ná-sledný efekt

Algoritmické riešenie problémov – interpretácia zápisu riešenia

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- realizovať návod, postup, algoritmus riešenia úlohy – interpreto-vať ho, kroko-vať riešenie, simulovať činnosť vykonávateľa,
- vyjadriť princíp fungovania návodu – objaviť a popísať vlastnými slovami princíp fungovania jednoduchého algoritmu,
- vyhľadať vzťah medzi vstupom, algoritmom a výsledkom.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: jazyk – vykonanie programu
Procesy: krokovanie, čo sa deje v počítači v prípade chyby v programe

Algoritmické riešenie problémov – hľadanie a opravovanie chýb

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozpoznať, že program pracuje nesprávne,
- hľadať chybu vo vlastnom, nesprávne pracujúcom programe a opraviť ju,
- zistiť, pre aké vstupy, v ktorých prípadoch, situáciách program pracuje nesprávne,
- diskutovať a argumentovať o správnosti riešenia (svojho aj cudzieho),
- rozlíšiť chybu pri realizácii od chyby v zápise,
- doplniť, dokončiť, modifikovať rozpracované riešenie,
- navrhnúť vylepšenie.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: chyba v postupnosti príkazov (zlý príkaz, chýbajú-ci príkaz, vymenený príkaz alebo príkaz navyše), chyba v algoritmoch s cyklami, s vetvením a s premennými, chyba pri realizácii (logická chyba), chyba v zápise (syntaktická chyba)

Procesy: hľadanie chyby

Softvér a hardvér – práca so súbormi a priečinkami

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- orientovať sa v štruktúre priečinkov počítača,
- presúvať, mazať, premenúvať priečinky,
- vyhľadať súbor alebo priečinok,
- navrhnuť štruktúru priečinkov,
- preorganizovať súbory do danej štruktúry priečinkov,
- zistiť parametre súborov, priečinkov.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: rôzne typy súborov pre rôzne typy informácií (súbor s obrázkom, súbor s textom, súbor s tabuľkou), cesta k súboru a priečinku ako zápis, ktorý určuje umiestnenie súboru a priečinku v štruktúre priečinkov

Softvér a hardvér – práca v operačnom systéme

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vypnúť nereagujúcu alebo chybnú aplikáciu,
- ovládať operačný systém na používateľskej úrovni,
- preniesť informácie medzi spustenými aplikáciami pomocou schránky,
- použiť nástroje na prispôsobenie si (pracovného) prostredia v počítači,
- skúmať nové možnosti operačného systému,
- použiť rôzny aplikačný softvér, ktorý je primeraný veku.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: schránka ako miesto na krátkodobé uchovávanie alebo prenášanie údajov, operačný systém ako softvér, aplikácia ako softvér

Procesy: nastavenie zvuku, pracovnej plochy, klávesnice, používanie nástrojov na simulovanie, modelovanie

Softvér a hardvér – počítač a prídavné zariadenia

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- pracovať s pamäťovými a prídavnými zariadeniami: prenášať, ukladať, kopírovať informácie,
- pracovať s prídavnými zariadeniami (napr. naskenovať, vytlačiť dokument, nahráť zvuk, zosnímať obraz fotoaparátom alebo kamerou),
- skúmať nové možnosti použitia konkrétneho hardvéru,
- porovnať klady a zápory počítačov rôznych typov (napr. stolný počítač, notebook, tablet),
- rozlíšiť vstupné a výstupné zariadenia.

Obsahový štandard

Pojmy: program, procesor, pamäť

Vlastnosti a vzťahy: počítač ako zariadenie s procesorom a pamäťou, pamäť si pamätá programy a údaje, pamäť v počítači ako zariadenie na (krátkodobé) uchovanie informácií, disk v počítači ako zariadenie na dlhodobé uchovanie informácií, procesor vykonáva programy (prog-ram ako návod pre procesor), tlačiareň, reproduktor/slúchadlá ako zariadenia sprostredkovanie výstupu, skener, digitálny fotoaparát, kamera, mikrofón ako zariadenia na digitalizáciu údajov, rozdiel medzi hardvérom a softvérom

Softvér a hardvér – práca v počítačovej sieti a na internete

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- orientovať sa v lokálnej počítačovej sieti,
- pracovať so sieťovými zariadeniami (napr. tlačiareň, skener),
- diskutovať o výhodách a nevýhodách práce v počítačovej sieti.

Obsahový štandard

Pojmy: sieť, doména

Vlastnosti a vzťahy: cesta (adresa) ako zápis, ktorý identifikuje počítač, zariadenie alebo údaje v sieti, vlastnosti priečinkov a prístupové práva v sieti, počítačová sieť ako prepojenie počítačov a zariadení, internet ako celosvetová počítačová sieť, štruktúra webovej adresy, štruktúra mailovej adresy

Softvér a hardvér – programy proti vírusom a špehovaniu

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- akceptovať, že nemá sťahovať a spúšťať neznáme, pochybné aplikácie,
- pracovať s mechanizmami na odhaľovanie a odstraňovanie vírusov.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: vírus ako škodlivý softvér, špehovanie ako nepovolená aktivita softvéru alebo webových stránok, antivírus ako softvér na zisťovanie a odstraňovanie škodlivého softvéru a blokovanie škodlivých činností, obmedzenia antivírusových programov (antivírus je tiež iba program, a nemusí odhaliť najnovší nebezpečný softvér)

Procesy: v počítači môže bežať antivírusová ochrana a môže kontrolovať (takmer) všetko, čo robíme

Informačná spoločnosť – bezpečnosť a riziká

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- diskutovať o rizikách na internete,
- zhodnotiť, ktoré informácie musia byť chránené pred zneužitím,
- aplikovať pravidlá pre zabezpečenie prístupu do e-mailu, do komunity, do počítača a proti neoprávnenému použitiu,
- posúdiť riziká práce na počítači so škodlivým softvérom,
- diskutovať o počítačovej kriminalite,
- diskutovať o dôveryhodnosti informácií na webe,
- diskutovať o rizikách kriminálneho a nelegálneho obsahu.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: vírus ako škodlivý softvér, spam ako nevyžiadaná správa, antivírusový program ako nástroj na obranu proti vírusom, kvalita hesla ako mechanizmus zabezpečenia, dôveryhodnosť získaných informácií, riziká na internete a sociálnych sieťach

Procesy: šírenie počítačových vírusov a spamov, bezpečné a etické správanie sa na internete, činnosť hekerov

Informačná spoločnosť - digitálne technológie v spoločnosti

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- diskutovať o vzťahu digitálnych technológií k povolaniam,
- diskutovať o digitálnych technológiách v spoločnosti.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: informatika ako povolanie, informatika v povolaniach (napr. aj v dizajne a v architektúre, v obchode, vo financiách)

Informačná spoločnosť – legálnosť používania

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- diskutovať o dodržiavaní základných princípov autorských práv,
- diskutovať, či bolo dielo legálne nadobudnuté, a o tom, ako sa dá ďalej používať,
- diskutovať o právnych dôsledkoch nelegálne používaného diela,
- diskutovať o právnych dôsledkoch publikovania kriminálneho a nelegálneho obsahu.

Obsahový štandard

Pojmy: texty, obrázky, hudba, filmy, ...)

Vlastnosti a vzťahy: autorské právo a jeho vzťah k autorovi, dielu a jeho použitiu, bezplatný softvér a platený softvér

Procesy: legálnosť a nelegálnosť používania softvéru a informácií

Človek a príroda – fyzika

ZŠ - 7. Ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde.

Výkonový štandard predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov. Tieto výkony môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, experimentovať, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Výučba fyziky sa spolu s biológiou a chémiou podieľa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti žiaka tak, aby využíval nadobudnuté vedomosti, bol schopný klásť otázky a na základe dôkazov vyvodzoval závery, ktoré vedú k porozumeniu obsahu výučby prírodných vied.

Obsah výučby fyziky je postavený na overenej konštruktivistickej pedagogickej teórii, ktorá kladie pri budovaní fyzikálnych poznatkov dôraz na vlastnú žiacku skúsenosť s fyzikálnymi javmi a objektmi. Umožňujú to žiacke pokusy, reálne demonštrácie, priame merania a ich spracovanie. Postupne sa žiak vedie k formalizácii poznávaného obsahu, prípadne k matematickým vzťahom a k zovšeobecneniam v podobe teoretických pojmov. Aj keď má učiteľ možnosť prispôbiť si obsah výučby vlastným predstavám, túto koncepčnú myšlienku by mal zachovať.

Prostredníctvom tvorby vybraných fyzikálnych (často aj prírodovedných) pojmov sa rozvíjajú žiacke bádateľské spôsobilosti, najmä pozorovať, merať, experimentovať, spracovať namerané údaje vo forme tabuliek a grafov. Súčasťou týchto spôsobilostí sú aj manuálne a technické zručnosti žiaka, schopnosť formulovať hypotézy, tvoriť závery a zovšeobecnenia, interpretovať údaje a opísať ich vzájomné vzťahy.

Proces fyzikálneho vzdelávania uprednostňuje metódy a formy, ktoré sa podobajú prirodzenému postupu vedeckého poznávania. Vzhľadom na vek žiakov je to najmä už spomenutý empirický postup, pre ktorý je charakteristické riešenie problémov experimentálnou metódou aj s využitím informačno-komunikačných prostriedkov. Aktívna účasť žiaka sa zabezpečuje najmä riešením problémov a prácou v skupinách.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti potrebné aj k osobným rozhodnutiam v občianskych a kultúrnych záležitostiach, ktoré súvisia s lokálnymi aj globálnymi problémami ako sú zdravie, životné prostredie, technický pokrok a podobne. Rovnako dôležité je, aby pochopil kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy a techniky.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- aplikujú empirické metódy práce – pozorovanie, experimentovanie, meranie a spracovanie nameraných hodnôt fyzikálnych veličín pri skúmaní fyzikálnych javov,
- vysvetľujú vybrané fyzikálne javy v bezprostrednom okolí a navrhujú metódy overenia svojich vysvetlení,
- prezentujú a obhajujú svoje postupy a tvrdenia logickou argumentáciou založenou na dôkazoch,
- komunikujú verbálnou aj písomnou formou, ovládajú symbolickú, tabelárnu, grafickú komunikáciu,
- aplikujú pri riešení fyzikálnych úloh a problémov znalosť fyzikálnych pojmov, zákonov, faktov, nadobudnutý matematický aparát aj odborné informácie získané z rôznych vhodných informačných zdrojov,
- rozlišujú spoľahlivé informácie od nespoľahlivých – kriticky myslia,
- riešia problémy, v ktorých sa integrujú poznatky z viacerých prírodovedných, prípadne humanitných predmetov,
- rozumejú historickému vývoju poznania vo fyzike ako vede a vplyvu technického vývoja na rozvoj poznania a spoločnosti,
- posudzujú užitočnosť vedeckých poznatkov a technických vynálezov pre rozvoj spoločnosti a tiež problémy spojené s ich využitím pre človeka a životné prostredie,
- pracujú v tíme, vedia kooperovať a diskutovať, sú zodpovední za výsledky svojej práce a zverené pomôcky,
- získajú záujem o prírodu a svet techniky,
- nadobudnú otvorenosť k novým objavom vo fyzike a technike,
- získajú pozitívny vzťah k ochrane svojho zdravia a životného prostredia.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Teplota. Skúmanie premien skupenstva látok

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- opísať pozorované javy pri skúmaní premien skupenstva látok,
- navrhnúť k meraniam tabuľku,
- zaznamenať časový priebeh teploty pri premenách skupenstva látok do tabuľky a grafu, analyzovať záznamy z meraní,
- objaviť z výsledkov experimentu faktory ovplyvňujúce vyparovanie (počiatočná teplota, veľkosť voľného povrchu kvapaliny, prúdenie vzduchu),
- objaviť z výsledkov experimentu rozdiel medzi vyparovaním a varom, charakteristiky varu,

Obsahový štandard

meranie teploty, modelovanie zostrojenia Celsiovoho teplomera, kalibrácia teplomera

teplota, značka t , jednotka teploty $^{\circ}\text{C}$

meranie času, meranie teploty v priebehu času, graf závislosti teploty od času, využitie PC pri zostrojovaní grafov

čas, značka t , jednotky času s, min, h

premena kvapaliny na plyn, vyparovanie, podmienky vyparovania, vlhkomer

var, teplota varu, graf závislosti teploty od času pri vare vody, tlak vzduchu a teplota varu

premena vodnej pary na vodu, kondenzácia, teplota rosného bodu destilácia, modelovanie

- modelovať experimentom zostrojenie teplomera, vznik dažďa,
- vyhľadať hodnoty teploty varu, teploty topenia (tuhnutia) látok v tabuľkách,
- zrealizovať a vyhodnotiť meteorologické pozorovania a merania,
- prezentovať výsledky aktivít pred spolužiakmi.

dažďa

premena tuhej látky na kvapalnú, kvapalnej látky na tuhú, topenie tuhnutie, teplota topenia a tuhnutia pre kryštalické a amorfné látky, graf závislosti teploty od času pri topení a tuhnutí

meteorologické pozorovania

Teplo

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- opísať historický prístup k chápaniu pojmu teplo,
- overiť experimentom fyzikálnu vlastnosť látok – tepelná vodivosť,
- opísať šírenie tepla vedením, prúdením, žiarením,
- opísať využitie tepelných vodičov a tepelných izolantov v praxi,
- dodržať podmienky experimentu,
- odhadnúť výslednú teplotu pri výmene tepla medzi horúcou a studenou vodou,
- overiť experimentom odovzdávanie tepla kovmi vode,
- objaviť z výsledkov experimentu faktory ovplyvňujúce veľkosť prijatého a odovzdaného tepla,
- vyhľadať hodnoty hmotnostnej tepelnej kapacity látok v tabuľkách,
- riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet tepla,
- overiť postup stanovenia energetickej hodnoty potravín (napríklad spaľovaním),
- získať informácie o energetickej hodnote potravín,
- posúdiť negatívne vplyvy spaľovacích motorov na životné prostredie a spôsoby eliminácie týchto vplyvov.

Obsahový štandard

historické aspekty chápania pojmu teplo, staršia jednotka tepla cal
 teplo a pohyb častíc látky, teplota
 šírenie tepla vedením, prúdením a žiarením
 tepelné vodiče a tepelné izolanty
 odovzdávanie a prijímanie tepla telesom, kalorimeter
 výsledná teplota pri výmene tepla medzi horúcou a studenou vodou
 výsledná teplota pri odovzdaní tepla horúcimi kovmi (Cu, Al, Fe) vode, rozdiel dvoch teplôt (Δt)
 tepelná rovnováha
 hmotnostná tepelná kapacita, značka c , jednotka J/kg°C
 teplo, značka Q , jednotka tepla J, vzťah $Q = c \cdot m \cdot \Delta t$
 teplo a premeny skupenstva
 energetická hodnota potravín

Človek a príroda – chémia

ZŠ - 7. Ročník 2 hod. týždenne (ŠVP – 2 hod.) 66 hodín ročne

Vzdelávací štandard bližšie špecifikuje a rozvíja ciele Štátneho vzdelávacieho programu s dôrazom na rozvoj prírodovednej gramotnosti. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, vykonávať experimenty, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzhľadom na charakter a ciele predmetu sa organizácia výučby prispôsobí počtu žiakov v triede. Tým sa garantujú vonkajšie podmienky na adekvátnu realizáciu výučby a splnenie výkonového a obsahového štandardu.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet chémia má bádateľský a činnostný charakter, to znamená, že žiaci vlastnou činnosťou objavujú vlastnosti látok, zákonitosti ich správania a vzájomného pôsobenia. Obsah vychádza zo situácií, javov a činností, ktoré majú chemickú podstatu, sú blízke žiakovi a sú dôležité v živote každého človeka. Tvoria ho nielen chemické poznatky, ale aj činnosti, ktoré vyúsťujú do zvládnutia viacerých prvkov vedeckej činnosti, z ktorých najdôležitejší je experiment. Vykonávaním vlastných „vedeckých“ činností si žiaci osvojujú dôležité spôsobilosti, predovšetkým spôsobilosť objektívne a spoľahlivo pozorovať a opísať pozorované. Žiaci merajú, zaznamenávajú, triedia, analyzujú a interpretujú získané údaje, vytvárajú a overujú predpoklady a tvoria závery.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- sa zoznámia so základnými poznatkami o látkach dôležitých pre život,
- porozumejú chemickým javom a procesom,
- používajú odbornú terminológiu na opísanie chemických javov a procesov,
- rozumejú pokynom na realizáciu praktických činností a dokážu ich podľa návodu uskutočniť,
- plánujú a realizujú pozorovania, merania a experimenty,
- spracúvajú a vyhodnocujú údaje získané pri pozorovaní, meraní a experimentovaní,
- získavajú manuálne zručnosti, intelektové a sociálne spôsobilosti pri realizácii žiackych experimentov,
- osvojujú si a uplatňujú zásady bezpečnej práce s látkami,
- vyhľadávajú v dostupných zdrojoch poznatky o použití rôznych látok v priemysle, poľnohospodárstve a v živote z hľadiska významu pre človeka, vplyvu na životné prostredie a ľudské zdravie,

využívajú poznatky a skúsenosti získané v predmete chémie pri ochrane zdravia a životného prostredia.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Látky a ich vlastnosti

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- získať návyky systematického pozorovania vlastností látok,
- určiť spoločné a rozdielne vlastnosti látok,
- rozlíšiť základné piktogramy označujúce nebezpečné látky,
- roztriediť príklady látok na zmesi a chemicky čisté látky,
- uviesť príklady rovnorodých a rôznorodých zmesí,
- rozlíšiť pojmy roztok, rozpustená látka, rozpúšťadlo,
- vypočítať hmotnostný zlomok zložky v roztoku; hmotnosť rozpustenej látky, rozpúšťadla a roztoku,
- pripraviť roztoky daného zloženia podľa daného návodu,
- pripraviť (jednoducho, bez výpočtu) nasýtený roztok,
- dodržiavať zásady správneho a bezpečného zaobchádzania s laboratórnymi pomôckami,
- realizovať postupy na oddeľovanie zložiek zmesí podľa návodu (usadzovaním, odparovaním, filtráciou, kryštalizáciou),
- vysvetliť rozdiely medzi rôznymi druhmi vôd,
- uviesť príklady rôznych druhov vôd,
- posúdiť význam vody pre život z hľadiska príčin a dôsledkov ich

znečistenia,

- vysvetliť rozdiel medzi čistením odpadových vôd a úpravou pitnej vody,
- skúmať vlastností rôznych druhov vôd,
- modelovať jednoduchými pokusmi postupy čistenia vôd,
- vymenovať základné zložky vzduchu,
- chápať význam vzduchu pre život.

Premeny látok

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- uviesť príklady prakticky dôležitých chemických reakcií,

Obsahový štandard

pozorovanie vlastností látok: skupenstvo, farba, zápach, rozpustnosť, horľavosť na modelovej skupine látok (cukor, kuchynská soľ, piesok, modrá skalica, sklo, parafín, plast, voda, etanol – lieh, ocot)
príklady chemicky čistých látok a zmesí
rovnorodé a rôznorodé zmesi
roztoky: rozpúšťadlo, rozpustená látka
vodný roztok, nasýtený roztok
plynné a kvapalné roztoky, tuhé roztoky (zliatiny)
hmotnostný zlomok zložky v roztoku
základné laboratórne pomôcky a zariadenia
spôsoby oddeľovania zložiek zmesí: odparovanie, usadzovanie, kryštalizácia, filtrácia, destilácia
voda ako chemicky čistá látka (destilovaná voda)
voda ako zmes látok (minerálna, pitná, úžitková, odpadová)
úprava pitnej vody
čistenie odpadových vôd
vzduch ako zmes látok

zdroje znečistenia vzduchu: prach, výfukové plyny, splodiny horenia a priemyselné splodiny

Obsahový štandard

pozorovanie chemických dejov (chemická reakcia, reaktant, produkt)
zákon zachovania hmotnosti
chemické zlučovanie, chemický rozklad

- rozlíšiť reaktanty a produkty v chemických reakciách,
- uskutočniť podľa návodu jednoduché pokusy na chemické zlučovanie a chemický rozklad,
- vymenovať príklady exotermických a endotermických reakcií známych zo života,
- uskutočniť pokusy na meranie tepelných zmien pri chemických reakciách,
- zaznamenať výsledky pokusov do tabuliek a interpretovať ich,
- zdôvodniť zásady hasenia látok na modelových príkladoch zo života,
- dodržiavať zásady bezpečnej práce s horľavinami,
- navrhnúť s pomocou učiteľa modelový pokus na hasenie,
- rozlíšiť pomalé a rýchle reakcie,
- uskutočniť a vyhodnotiť experimenty o vplyve rôznych faktorov na rýchlosť chemickej reakcie.

tepelné zmeny pri chemických reakciách (exotermické a endotermické reakcie)

zápalná teplota

horľavina

požiar

hasenie látok

rýchlosť chemických reakcií

príklady pomalých a rýchlych reakcií

faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemických reakcií

Človek a príroda – biológia

ZŠ - 7. Ročník 2 hod. týždenne (ŠVP – 2 hod.) 66 hodín ročne

Vzdelávací štandard predmetu stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraďuje obsahový štandard, v ktorom je učivo štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Stanovený učebný obsah môže učiteľ tvorivo modifikovať v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, vykonávať experimenty, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

Vzhľadom na charakter a ciele predmetu sa organizácia vyučovania prispôsobí počtu žiakov v triede. Tým sa garantujú vonkajšie podmienky na adekvátnu realizáciu výučby a splnenie výkonového a obsahového štandardu.

CHARAKTERISTKA PREDMETU

Vyučovací predmet biológia je na základnej škole zameraný na poznávanie javov a procesov prebiehajúcich v prírode vo vzájomných súvislostiach a vedie žiakov k chápaniu prírody ako celku. Sústreďuje sa najmä na tie javy, ktoré bezprostredne ovplyvňujú život človeka. Ich poznanie je východiskom pre formovanie pozitívneho vzťahu k živej prírode, rozvíjanie schopnosti ekologicky myslieť a konať, ako aj pre upevňovanie návykov dôležitých pre zachovanie zdravia.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú základnú predstavu o prírode ako výsledku vzájomného pôsobenia jej zložiek,
- pochopia prírodné javy, procesy a objekty vo vzájomných súvislostiach,
- získajú informácie o prírode pozorovaním, pátraním, skúmaním a využitím rôznych zdrojov,
- analyzujú, interpretujú, triedia a hodnotia informácie o organizmoch a prírode,
- používajú správnu terminológiu na opísanie procesov a javov v živej a neživej prírode,
- plánujú, uskutočňujú, zaznamenávajú a vyhodnocujú jednoduché biologické pozorovania a pokusy,
- diskutujú o význame a praktických dôsledkoch vybraných vedeckých objavov,
- aplikujú osvojené spôsobilosti a vedomosti na podporu svojho zdravia,
- chránia prírodu a šetria prírodné zdroje,
- plánujú a realizujú jednoduché projekty v oblasti biológie,

- prezentujú a obhajujú výsledky svojej práce

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Stavba a funkcie tela stavovcov

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozlíšiť pojmy orgán a orgánová sústava,
- identifikovať jednotlivé orgánové sústavy stavovcov pomocou obrázkov,
- pomenovať základné orgány orgánových sústav stavovcov pomocou obrázkov,
- vysvetliť význam orgánových sústav pre život stavovca,
- zdôvodniť adaptáciu orgánov opornej, dýchacej a obehovej sústavy stavovca vzhľadom na jeho prirodzené prostredie a spôsob života,
- zdôvodniť odlišnosti orgánov tráviacej sústavy v závislosti od potravy,
- porovnať vonkajšie a vnútorné oplodnenie,
- analyzovať rozdiely vo vývine jedinca rýb, obojživelníkov, plazov, vtákov a cicavcov,
- naplánovať a uskutočniť sledovanie správania stavovcov,
- prezentovať svoje zistenia rôznymi formami,
- pozorovať kožné útvary stavovcov a zhodnotiť ich význam,
- vytvoriť prezentáciu o význame vybranej orgánovej sústavy stavovcov

Človek a jeho telo

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- porovnať spoločné a odlišné znaky ľudského a živočíšneho organizmu,
- pomenovať na ukážke orgány ľudského tela,
- vysvetliť význam procesov a štruktúr v ľudskom tele,
- objasniť prepojenie orgánových sústav,
- zistiť, čo sa odohráva v ľudskom tele pri aktívnom pohybe (namáhavej práci),

demonštrovať jednoduché zručnosti potrebné k poskytnutiu prvej pomoci,

- aplikovať osvojené spôsoby boja proti nákazlivým ochoreniam,
- zhotoviť plán pozorovania a skúmania ľudského tela,
- orientovať sa v informáciách súvisiacich so zdravým životným štýlom a ochranou zdravia,
- naplánovať a uskutočniť projekt v súvislosti so zdravím alebo zdravým životným štýlom človeka.

Obsahový štandard

stavovce
orgán, orgánová sústava
orgánové sústavy stavovcov, sústava krycia, oporná, pohybová, tráviaca, dýchacia, obehová, vylučovacia, nervová, zmysly
rozmnožovanie a vývin stavovcov
oplodnenie vonkajšie, vnútorné, vývin jedinca mimo tela samice, v tele samice
životné prejavy a správanie stavovcov

Obsahový štandard

znaky ľudského organizmu, ľudské spoločenstvo
rasizmus
stavba a funkcia orgánových sústav: koža, oporná, pohybová, tráviaca, dýchacia, obehová, vylučovacia, rozmnožovacia, regulačné sústavy
výživa, zložky potravy, potravinová pyramída, stravovacie návyky
krvné skupiny, darcovstvo krvi, transfúzia
vývin jedinca, starostlivosť o dieťa
antikoncepcia, plánované rodičovstvo

ochorenia orgánových sústav, úrazy
zásady predlekárskej prvej pomoci
infekčná choroba, choroboplodné mikroorganizmy, inkubačná doba
prevencia, imunita, očkovanie
zdravie, zdravý životný štýl, režim dňa, stres, hygienické zásady, intímna hygiena, alkoholizmus, obezita, hladovanie, fajčenie
psychoaktívne látky (legálne a nelegálne drogy), závislosť

Človek a spoločnosť – dejepis

ZŠ - 7. Ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov a v chronologickom usporiadaní. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard z dejepisu ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia minulosti. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiakov ako celistvých osobností a uchovávanie continuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historických skúseností či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, javov a procesov v čase a priestore, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej i celosvetovej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Žiaci si prostredníctvom dejepisu postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania, lebo chápanie, vnímanie a porozumenie historických procesov predstavuje jeden zo základných predpokladov komplexného poznávania ľudskej spoločnosti.

V procese výučby dejepisu na základnej škole sa kladie osobitný dôraz na dejiny 19. a 20. storočia preto, lebo v nich môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov. Dejepis vedie žiakov k vzťahu k vlastnej minulosti cez prizmu prítomnosti ako súčasť rozvíjania, korigovania, kultivovania a zachovávanania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i vzťah k minulosti iných národov a etník. Rovnako tak k pochopeniu a rešpektovaniu kultúrnych a iných odlišností ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenstiev. Má tiež prispievať k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Dejepis pripisuje dôležitosť aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- nadobudnú spôsobilosť orientovať sa v historickom čase,
- nadobudnú spôsobilosť orientovať sa v historickom priestore,
- naučia sa čítať a používať dejepisnú mapu,
- získajú základné vedomosti a spôsobilosti z oblasti vybraných historických udalostí, javov, procesov z národných a svetových dejín,

- nadobudnú spôsobilosť pochopiť príčiny, priebeh a dôsledky historických udalostí,
- získajú schopnosti poznávať históriu na základe analýzy primeraných školských historických písomných, obrazových, hmotných a grafických prameňov a sú schopní týmto prameňom klásť primerane adekvátne otázky,
- rozvinú si komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti.
- osvoja si postupne spôsobilosť historickej kultúry ako schopnosti orientovať sa v mnohosti kultúrnych situácií, v ktorých sa stretávame s históriou.

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiaci si kladú otázky a použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií:

s historickým časom

- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchronne, rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja,
- využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti.

s historickým priestorom

- rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti v historickom priestore,
- rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti.

s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním

- vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť,
- popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov,
- rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti,
- skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho,
- určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období,
- rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj.

Žiaci aplikujú svoje otázky v nových situáciách, v skúmateľských postojoch a pracovných postupoch pri vyšetrowaní, pátraní v školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňoch – stopách po minulosti

- pri vymedzovaní predmetu skúmania, napríklad **písomného úryvku z prameňa, mapy, grafu, diagramu,**
  - pri vytvorení plánu skúmania, napríklad **fotografie, historického obrazu,**
  - pri komunikácii v tíme o výsledkoch skúmania, napríklad **pästného klinu, nástroja pomocou zmyslov, v múzeu, archíve,**
  - pri vytvorení záznamu zo skúmania, napríklad **o ľuďoch, predmetoch a veciach na karikatúre, verbálneho textu.**
- pri vyhľadávaní relevantných informácií**

- z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných,
- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, z webových stránok,
- z populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie.

pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty

- vyberaní informácií, napríklad **z úryvku písomného prameňa, z učebnice, z internetu,**
- organizovaní informácií, napríklad **prostredníctvom poznámok, kľúčových pojmov, pamäťových máp, obrazového materiálu,**
- porovnávaní informácií, napríklad **podobnosti a odlišnosti, porovnať staré a nové, čo sa zmenilo a čo sa nezmenilo,**
- rozlišovaní a triedení informácií, napríklad **rozlíšiť fakt, fikciu prostredníctvom karikatúry, legendy, povesti, spomienky,**
- zaraďovaní informácií, napríklad **na časovú priamku historické udalosti, do tabuľky, grafu, diagramu,**
- kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií, napríklad **zhodnotením viacerých webových stránok na jednu tému.**

pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu

zoradení výsledkov, napríklad **na časovú priamku, do Vennovho diagramu, do tabuľky, do schém, rozpoznaní podstatného od nepodstatného, napríklad určovaním kľúčových pojmov, postupným vymedzovaním, historických pojmov v texte, zostavovaním pojmov do pamäťovej mapy,**

- integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca, napríklad **prostredníctvom chronologickej tabuľky,**
- vyhodnocovaní správnosti postupu, napríklad **overovaním historických faktov,**

- tvorbe súboru vlastných prác, produktov (portfólio), napríklad **obrazového materiálu, plagátu, letáku, nákresu, kresby.**

„Učenie o histórii začína vtedy, keď žiak zameria svoju pozornosť, napríklad na základe otázky, záujmu či vonkajšieho podnetu vo vzťahu k histórii ako celku a vníma z nej vybrané primerané materiály z minulosti. S týmto materiálom potom pracuje pomocou vecnej analýzy. Ďalším jeho krokom je interpretácia popísaného a hľadanie vzťahov k iným historickým svedectvám. Následne žiak hľadá historický i osobný význam, vytvára hodnotový súd. Ten sa potom stáva východiskovým bodom pre proces komunikácie s ostatnými a podnecuje ďalšie otázky vo vzťahu k minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Môže rovnako tak viesť ku konaniu, vytváraniu produktov žiakovej činnosti, k vlastnému zobrazeniu a výkladu histórie, čo možno tiež chápať ako určité rozšírenie histórie ako celku. Všetky tieto naznačené kroky možno zhrnúť do nasledujúcich špecifických kompetencií učenia sa o histórii. **1. pozorovanie 2. analýza 3. interpretácia 4. hodnotenie 5. produkcia.**“

Uvedený komplex predmetových kompetencií sa konkretizuje vo vzdelávacom štandarde.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozlíšiť kľúčové udalosti z obdobia Veľkej Moravy,
- rozpoznať kultúrny odkaz Veľkej Moravy,
- pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.

Obsahový štandard

Samova ríša, Franská ríša, Byzantská ríša
Veľká Morava
byzantská misia

Slováci v Uhorskom kráľovstve

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozlíšiť kľúčové udalosti stredovekého Uhorska,
- rozpoznať mnohonárodnostný charakter Uhorska,
- zdôvodniť politický a hospodársky rozmach Uhorska,
- vytvoriť turistického sprievodcu po banských mestách,
- pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.

Obsahový štandard

Uhorsko
dynastie
kolonizácia
banské mestá

Obrazy novovekého sveta

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozpoznať dôsledky vynálezu kníhtlače na človeka a spoločnosť,
- vymedziť hlavné príčiny a dôsledky námorských objavov,
- porovnať proces výroby v cechu a manufaktúre,
- zovšeobecniť hlavné myšlienky reformácie,
- pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.

Obsahový štandard

mešťan, humanizmus a renesancia
kolónie, kolonializmus
remeselník, cech, manufaktúra
reformácia, protestant, katolík

Habsburská monarchia na prahu novoveku

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozpoznať hlavné zmeny v Uhorsku po roku 1526,
- vystihnúť spoločné znaky protihabsburských povstaní v Uhorsku,
- pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.

Obsahový štandard

Moháč, Turci
Bratislava
Habsburgovci
protireformácia

Človek a spoločnosť – geografia

ZŠ - 7. Ročník 2 hod. týždenne

(ŠVP – 1 hod. + ŠkVP – 1 hod. bez navýšenia obsahu) 66 hodín ročne

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Pomáha správne pochopiť podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia života. Štúdium geografie umožňuje žiakovi spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti. Podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť.

Základnou zručnosťou, rozvíjanou v geografii, je práca s mapovými podkladmi v tlačenej a digitálnej podobe. Vedieť mapu vyhľadať, čítať, pracovať s ňou, analyzovať jej obsah a interpretovať ho, orientovať sa v nej a podľa nej v neznámom prostredí, tvoria základ geografického myslenia a vzdelávania.

Dôkladné poznanie Zeme je nevyhnutnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je osobité. Od iných sa odlišuje typickým podnebím, rastlinstvom, živočíštvom, ale aj obyvateľmi s vlastným jazykom, kultúrou a spôsobom života. Tolerancia žiakov k inakosti predpokladá pochopenie podstaty príčin rôznorodosti a rozmanitosti jednotlivých krajín. Vyžaduje úctu k princípom demokracie a občianskej slobody, ktorých nerešpektovanie môže viesť k vojnovým konfliktom a globálnym katastrofám. Geografia zohráva v tomto smere nezastupiteľnú úlohu. Zdôrazňuje súvislosti a nie vždy jasnú prepojenosť príčin s dôsledkami. Formuje osobnosť žiaka upozorňovaním na podobnosť, ale aj zvláštnosti popisovaných regiónov, ktoré porovnáva so Slovenskom, pričom poukazuje na jeho jedinečnosť v kontexte Európy, či sveta.

Regionálna geografia na základnej škole tvorí základ vyučovania geografie. Je to pre žiakov prijateľný spôsob ako získať veľa zaujímavých informácií o prostredí, ktoré ich zaujíma a pritom sa naučiť potrebné informácie. Regionálna geografia nie je len opis javov v jednotlivých regiónoch, ale prostredníctvom konkrétnych javov žiaci získajú informácie, naučia sa porovnávať, triediť, vyhľadávať vzťahy a vysvetľovať ich.

Žiaci pri vyučovaní sa oboznámia nielen s geografickou polohou preberaných regiónov, ale spoznajú tiež spoločenské zvyky, zaujímavosti a rekordy v jednotlivých svetadieloch.

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Ide o súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať, a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny.

Prostredníctvom geografie žiaci získavajú schopnosť rozpoznať a pochopiť význam tolerancie a úcty k iným národom, dôležitosť poznania a ochrany prírodnej a kultúrnej krajiny, kladný postoj k svojmu okoliu a k sebe samému.

Nezanedbateľnou súčasťou kompetencií, ktoré geografia buduje sú analýzy premien krajiny v čase a priestore. Ich cieľom je poznať zákonitosti vývoja krajiny a možnosti tvorby prognóz pri jej ďalšom využívaní, ochrane a zveľaďovaní.

2. Ciele učebného predmetu

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Považuje sa za ne súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny.

Žiaci

- vyhľadajú, porovnajú, posúdia pravdivosť a zhodnotia dostupné informácie o krajine z rôznych informačných zdrojov,
- prezentujú informácie o krajine v rôznych podobách (grafy, tabuľky, schémy, diagramy, fotografie, filmy a pod.),
- interpretujú mapy rôzneho druhu v digitálnej aj tlačenej podobe,
- zdôvodnia rôznorodosť prírodných podmienok na Zemi a ich vplyv na život človeka,
- zaujmú postoj k najväčším problémom ľudstva a ponúknu vhodné riešenia,
- pochopia zložitosť krajiny a silnú vzájomnú previazanosť jej prírodných a socioekonomických zložiek,
- pracujú s informáciami o krajine ako časti Zeme, aj Zeme ako celku. Informácie využívajú a používajú v bežnom živote na praktické potreby,

- získané poznatky systematizujú do oblastí fyzickej a humánnej geografie. Poznatky z fyzickej geografie využívajú pri správnom pochopení vzniku a vývoji hlavných povrchových tvarov, pri porovnávaní a využívaní nerovností zemského povrchu napríklad i turistike, ale aj pri rozhodovaní o umiestňovaní aktivít v rozvoji regiónov – dopravných sietí, prípadne ťažbe nerastných surovín. Poznajú vplyv a účinok vnútorných a vonkajších síl, ktoré pôsobia na povrch Zeme.

V oblasti humánnej geografie rozumejú premenám v krajine, ktoré podmieňuje človek (vrátane kultúrnych aspektov). Vedia zhodnotiť perspektívy rozvoja pre budúcnosť (vývoj počtu obyvateľstva, rozvoja sídel, hospodárstva a i.).

- si vytvárajú všeobecný pohľad na poznatky získané v spoločenských či prírodovedných disciplínach (história, biológia, geológia, fyzika, chémia, sociológia, filozofia). Vytvárajú si komplexný obraz o regiónoch v rôznych častiach sveta, uvedomujú si väčšie prepojenie s hudobnou a výtvarnou výchovou,
- žiaci si rozvíjajú podnikateľské zručnosti vypracúvaním projektov, naučia sa riadiť projekty, ako sú napr. modelové cestovné kancelárie, projekty na inventarizáciu predpokladov rozvoja regiónov a pod.,
- si rozširujú kultúrne kompetencie prostredníctvom poznania rôznych kultúr na celom svete, vážia si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, zaujímajú sa o ľudovú kultúru a kultúrne tradície,
- Získané geografické vedomosti, schopnosti a zručnosti využívajú pri oddychových aktivitách (cestovaní, rekreácii a i.).

Ciele geografie v 7. ročníku:

- získať základné vedomosti o Európe, geografických charakteristikách svetadiela,
- rozvíjať chuť učiť sa, rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať, hľadať vzájomné vzťahy a vysvetľovať ich,
- prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych štátoch, - rozvíjať kompetencie vedúce k iniciatívnosti a tvorivej práci žiakov spracúvaním referátov. Žiaci samostatne s pomocou literatúry a internetu spracúvajú informácie o krajine.
- kultúrne kompetencie rozšíriť prostredníctvom poznania rôznych kultúr vo vybraných regiónoch. Geografia učí vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, venuje sa ľudovej kultúre a kultúrnym tradíciám. Kultúrne pamiatky sú súčasťou obsahu regionálnej geografie.
- vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi – plány miest, autoatlas, mapy na internete, orientovať sa na mape podľa súradníc,
- oceniť krásu kultúrnych pamiatok, naučiť sa ich vážiť si a chrániť,
- získať informácie, hľadať odpovede na otázky, porovnávať, triediť, vyhodnocovať, vypracovať referát a odprezentovať ho,
- diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych,
- získať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru, rozvíjať jednotlivé druhy funkčnej gramotnosti:

Základné otázky geografie sú:

- kde je to?
- čím je to zaujímavé?
- ako to vzniklo?

- ako to vyzerá?
- akí ľudia tam žijú?

3. Témy, tematické okruhy

Hlavné témy, pokiaľ to ich charakter umožňuje, sú interpretované cez regióny. Bázou geografického vzdelávania je regionálna geografia, pričom poznatky z fyzickej a humánnej geografie sú zaradené priamo v regióne – krajine – kontinente či v oceáne, kde sa vyskytujú, čiže sú dominantné. Primeraná kombinácia všeobecných a konkrétnych regionálnych tém podnieti na kvalitnejšie sprostredkovanie a osvojenie geografických poznatkov, ktoré možno sumarizovať do okruhov (hlavných tém):

Zem ako planéta vo vesmíre

Získať poznatky o Zemi, tvare a jej pohyboch a uvedomiť si vplyv slnečnej energie ako základnej podmienky pre život ľudí. Riešiť problémové úlohy, vysvetliť zmeny v prírode počas roka, súvislosti vzniku podnebných a rastlinných pásiem s rozdielnym množstvom dopadajúceho slnečného žiarenia, ktoré je ovplyvnené tvarom Zeme. **Priestor na Zemi a jeho zobrazovanie**

Používať mapy pri orientácii v teréne (turistické mapy, automapy, plány miest, tematické mapy) Vedieť sa orientovať na mapách – získať a aplikovať z nich údaje v bežnom živote. Používať mapy pri získavaní informácií o danej lokalite. Vedieť nájsť mapu na internete a orientovať sa v nej, získať informácie z dát.

Vzťah medzi zložkami krajiny

Vedieť vysvetliť prírodný charakter jednotlivých oblastí na Zemi, pochopiť fungovanie zložiek krajiny v danej oblasti, porozumieť odlišnostiam krajiny a tomu prispôbiť svoj život. V tejto téme sa maximálne uplatňuje systémový prístup a príčinnno-následné vzťahy. Vplyv podnebia na povrch, na rastlinstvo a živočíšstvo, význam vody (činnosť rieky, jazerá a i.).

Vzťah medzi krajinou a človekom

Posúdiť život človeka v priestore, tvorený vzájomnými vzťahmi medzi prírodou a spoločnosťou. Podmieňuje ho znalosť podmienok, ktoré príroda dáva človeku a ovplyvňuje ho. Zároveň uvedomenie si človeka, do akej miery môže využívať prírodu, aby prežil. Vznik chránených území, národných parkov. Využívanie prírodných zdrojov človekom.

Ľudia na Zemi a vzťahy medzi ľuďmi

Zhodnotiť rozmiestnenie obyvateľstva na Zemi, podmienky v jednotlivých častiach Zeme a ich vhodnosť pre život človeka, vzájomné ovplyvňovanie starých a nových kultúr, existenciu rôznych kultúr vedľa seba. Vzbudiť snahu zaujímať sa o kultúru ľudí žijúcich v rôznych oblastiach sveta, porozumieť jej a akceptovať hodnoty iných kultúr pri zachovaní svojej vlastnej identity ako predpoklad kvalitného reagovania na možné spolupráce.

Regióny Zeme

Komplexne hodnotiť regióny z hľadiska ich prírodných a kultúrnych a i. charakteristík, možnosti rozvoja, poznať miestny región, možnosti jeho rozvoja, byť schopný prispieť k rozvoju miestneho regiónu.

Rozdelenie obsahu do ročníkov v základnej škole

Obsah učiva v ročníkoch 7. – 9. sa opiera o spoznávanie jednotlivých regiónov Zeme systémom od najvzdialenejších oblastí po najbližšie (nadväzuje na základy geografických poznatkov z vlastivedy). V úvode každého ročníka sú vstupné praktické témy, ktoré napomáhajú porozumieť vybranej problematike. Každý z regiónov je rozdelený na tri vzájomne previazané organické súčasti:

A) Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem.

B) Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou) C) Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióne

Prierezové témy

- ❖ osobnostný a sociálny rozvoj
- ❖ výchova k manželstvu a rodičovstvu
- ❖ environmentálna výchova
- ❖ mediálna výchova
- ❖ multikultúrna výchova
- ❖ ochrana života a zdravia – problémy obyvateľov.

7. ročník

Téma	Tematický celok	Všeobecné fyzicko geografické a humánogeografické javy	Konkrétne príklady geografických javov v regiónoch
Európa náš svetadiel			
Starý svet? – projekt o Európe, EÚ			
Základné informácie o regióne v kontexte planéty Zem	Poloha, zobrazenie Európy na mapách – Európa na severnej pologuli	Práca s mapou – zemepisné súradnice, obratník Raka, rovnobežky, poludníky, nultý poludník, časové pásma	Škandinávsky polostrov, Pyrenejský polostrov, Apeninský polostrov, Jutský polostrov, Balkánsky polostrov, Britské ostrovy, Island, Sicília, Korzika, Sardínia, Kréta, Stredozemné more, Severné more, Čierne more, Baltské more, Lamanšský prieliv, Gibraltársky prieliv, Atlantický oceán.
Objavovanie prírodných a človekom vytvorených osobitostí regiónu a ich porovnanie so Slovenskom (miestnou krajinou)	Členenie Európy na časti – južná, juhovýchodná, východná, severná, stredná, západná Povrch – Vodstvo v Európe, hlavné európske rozvodie, rieky,	rôznosť podnebia v závislosti od podnebných činiteľov klimatické diagramy (otázka starnutia populácie, prisťahovalec tvo) Európska únia	Alpy, Pyreneje, Karpaty, Apeniny, Škandinávske vrchy, nížiny a kotliny Panónska panva, Alpy, Pyreneje, Karpaty, Škandinávske vrchy, Ural, Mont Blanc, Etna, Vezuv, Východoeurópska

	<p>jazerá, vodné nádrže Podnebie Klimatické diagramy z rôznych častí Európy Obyvateľstvo Európy, náboženstvá Štáty podľa regiónov Európy a ich veľké mestá Hospodárstvo Európy (stručne) Cestovanie po prírodných krásach stredomorská oblasť, alpská oblasť, škandinávská oblasť, stredná Európa, významné mestá</p>		<i>nížina.</i>
<p>Environmentálne súvislosti spestrené zaujímavosťami o regióny</p>	<p>Exhaláty, smog, ekologizácia priemyselnej výroby Vplyv dopravy na životné prostredie Prírodné a kultúrne zaujímavosti Tradície demokracie</p>		

Európa

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. roč. ZŠ vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> vymedziť polohu a opísať pobrežie Európy z mapy (zálivy, ostrovy, polostrovy, moria, oceány) („čítanie“ mapy), identifikovať na mape najväčšie pohoria a nížiny Európy, vysvetliť vplyv Severoatlantického prúdu a prevládajúceho západného prúdenia vzduchu na vznik podnebných pásem, vymedziť podľa mapy povodia najväčších európskych riek a zaradiť ich do úmorí, zdôvodniť rozmiestnenie jednotlivých typov krajín na území Európy, vysvetliť výrazný vplyv ľadovcov na formovaní povrchu Európy, porovnať prírodné podmienky východnej Európy s ostatnými európskymi regiónmi, vysvetliť dôsledky dlhodobého vplyvu človeka na pôvodnú prírodnú krajinu v Európe, uviesť dva príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých krajinných pásmach Európy, 	<p>Škandinávsky polostrov, Pyrenejský polostrov, Apeninský polostrov, Balkánsky polostrov</p> <p>Britské ostrovy, Island, Sicília, Korzika, Sardínia</p> <p>Stredozemné more, Severné more, Čierne more, Baltské more, Kaspické more</p> <p>Lamanšský prieliv, Gibraltársky prieliv, Atlantický oceán</p> <p>nultý poludník, severný polárny kruh Alpy, Pyreneje, Karpaty, Apeniny, Škandinávske vrchy, Ural, Mont Blanc, Etna</p> <p>Východoeurópska nížina, Panónska panva</p> <p>povodie, úmorie, rozvodie, Volga, Odra, Dunaj, Rýn, Labe</p> <p>kontinentalita</p> <p>ľadovec podnebné pásma</p> <p>typy krajín</p>
<ul style="list-style-type: none"> zhrnúť dôvody starnutia obyvateľov Európy, zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Európy, 	<p>Moskva, Paríž, Londýn, Berlín, Rím</p> <p>rozmiestnenie obyvateľstva, hustota zaľudnenia</p>
<p>☐ zdôvodniť náboženskú a</p>	

<p>☐ národnostnú rôznorodosť obyvateľov Európy, vysvetliť pojem štruktúra obyvateľstva,</p>	<p>štruktúra obyvateľstva, národnostné zloženie, náboženské zloženie hospodárstvo, nerastné suroviny</p>
<p>☐ zdôvodniť nízky podiel obyvateľov zamestnaných v poľnohospodárstve, vysvetliť príčiny vysokého stupňa urbanizácie Európy,</p>	<p>problémy Európy oblasti Európy</p>
<p>☐ v obsahu tematickej mapy rozlíšiť štyri najľudnatejšie oblasti Európy a všetky mestá s viac ako miliónom obyvateľov („čítanie“ mapy),</p>	
<p>☐ porovnať hospodársku vyspelosť a štruktúru priemyslu piatich rozlohou najväčších štátov Európy, na konkrétnych príkladoch vysvetliť význam EÚ, zaujať postoj k dvom závažným problémom Európy, zdôvodniť zaradenie štyroch pamiatok Európy do Zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape,</p>	<p>Česko Poľsko Nemecko Francúzsko Spojené kráľovstvo Švédsko Taliansko Rusko</p>
<p>☐ zhodnotiť výnimočnosť postavenia Nemecka (Francúzska, Spojeného kráľovstva, Ruska) v Európe a vo svete, rozlíšiť na mape jednotlivé oblasti Európy a uviesť dôvody ich vyčlenenia,</p>	
<p>☐ usporiadať podľa rozlohy a počtu obyvateľov tri najväčšie štáty Európy, vystihnúť tri spoločné a tri rozdielne črty štátov v jednotlivých oblastiach Európy.</p>	<p>pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO</p>
<p>☐</p>	
<p>☐</p>	
<p>☐</p>	

4. Požiadavky na výstup

Kľúčové kompetencie

- ❖ kompetencie komunikačné,
- ❖ kompetencie učebné,
- ❖ kompetencie na riešenie problémov,
- ❖ kompetencie personálne a sociálne,
- ❖ kompetencie pracovné a podnikateľské
- ❖ občianske a kultúrne.

komp

Požadovaný výstup žiakov z geografie v 8. ročníku

- čítať s porozumením odborný text, vyberať z neho informácie, triediť ich, využívať, prezentovať. Získavať údaje z nesúvislých textov – grafov, diagramov máp, tabuliek, štatistických údajov,
- vizuálna gramotnosť - čítanie obrázkov,
- prírodovedná gramotnosť - vysvetľovanie vzniku a procesu prírodných dejov v jednotlivých oblastiach Európy,
- kultúrna gramotnosť- získavanie informácií o rôznych kultúrach a jej hodnotenie,
- matematická gramotnosť - je spojená najmä so štatistikou, vyjadrením údajov humánnej geografie,
- mediálna gramotnosť sa rozvíja u žiakov najmä v častiach regionálnej geografie pri
- hodnotení vzťahov jednotlivých skupín obyvateľstva medzi sebou.

5. Metódy a formy práce - stratégie vyučovania

Na splnenie cieľov vyučovania geografie je nevyhnutné používať motivačné a aktivizujúce vyučovacie metódy, akceptujúce vekové zvláštnosti a aktuálnu úroveň vedomostí a zručností žiakov, ich skúseností a prostredia, v ktorom žijú.

Z motivačných a aktivizujúcich metód sa budú využívať rôzne didaktické hry, inovačné metódy ako sú mapy mysle, zhukovanie, práca vo dvojiciach, práca s pracovnými listami a Alfa testami.

Pri opakovaní a precvičovaní učiva budeme prácu v skupinách homogénnych aj heterogénnych. Samostatná práca a stimulovanie objektívneho sebahodnotenia a sebakritiky bude podporované zadávaním projektových úloh, ktorými si žiak zároveň precvičí učivo na základnej úrovni.

K metódam, ktoré vyučujúci geografie využívajú patria: výkladovo-ilustratívna metóda, reproduktívna metóda, výkladovo – problémová metóda, heuristická a výskumná metóda. Talent a nadanie žiakov budú stimulované prípravou a zapájaním žiakov do predmetových súťaží triednych, školských, organizovaných štátnymi organizáciami ako aj iným subjektmi, majúcimi kompetencie v tejto oblasti.

Človek a spoločnosť – občianska náuka

ZŠ - 7. Ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard z občianskej náuky ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti aj na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia prítomnosti. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet prispieva k vytváraniu a rozvoju sociálneho a občianskeho vedomia žiakov. Prostredníctvom vymedzených pojmov a výkonov sprostredkuje potrebné vedomosti, zručnosti a nadobudnutie spôsobilostí, ktoré im umožnia orientovať sa v sociálnom prostredí a v bežných životných situáciách. Umožňuje žiakovi pochopiť seba samého a pomáha im v ich socializačnom procese. Vedie ich k poznávaniu svojej rodiny, školy, obce, regiónu, Slovenska a Európskej únie. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakovi základné vedomosti z oblasti štátu a práva, umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti a vedie ich k aktívnej občianskej angažovanosti, ktorej jedným z dôležitých predpokladov je kritické myslenie.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- realisticky sa spoznávajú, hodnotia seba samých,
- osvoja si pravidlá a normy spoločenského spolunažívania,
- uvedomujú si práva a povinnosti a primerane svoje práva obhajujú,
- preberajú zodpovednosť za vlastné názory, postoje a dôsledky konania,
- uznávajú základné princípy demokracie,
- budujú si tolerantný prístup k iným názorom, postojom, hodnotám a kultúram,
- učia sa aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti,
- získajú základné vedomosti o sociálnoekonomickom a právnom fungovaní spoločnosti.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Postavenie jednotlivca v spoločnosti

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- simulovať v rolových hrách základné typy osobnosti podľa temperamentu,
- rozpoznať prejavy kladných a záporných charakterových vlastností konkrétneho človeka,
- porovnať rôzne spôsoby učenia sa,
- zhodnotiť prínos spolupráce a súťaženía v sociálnej skupine,
- rozpoznať pozície a roly jednotlivcov v sociálnych skupinách,
- identifikovať jednotlivé životné štýly,
- zdôvodniť svoj výber vhodných a nevhodných spôsobov trávenia voľného času.

Sociálne vzťahy v spoločnosti

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- analyzovať štruktúru spoločnosti podľa veku, pohlavia, náboženstva, vzdelania, národnosti,
- určiť hlavné príčiny sociálnych zmien v spoločnosti a ich dôsledky,
- uviesť príklady rozmanitosti kultúr v Slovenskej republike,
- rozpoznať prejavy šikanovania, extrémizmu, vandalizmu,
- vysvetliť príčiny rôznych konfliktov v spoločnosti,
- navrhnúť konkrétne formy pomoci pre zdravotne postihnutých a starých ľudí v okolí.

Obsahový štandard

osobnosť človeka
socializácia jednotlivca
sociálna komunikácia
učenie
sociálne skupiny
sociálne vzťahy
zdravý životný štýl

Obsahový štandard

spoločnosť
sociálne zmeny v spoločnosti
sociálne a politické napätia – konflikty, vojny, extrémizmus
tolerancia

dobrovoľníctvo
charitatívna činnosť

Človek a hodnoty – etická výchova / náboženská výchova

Náboženská výchova – katolícke náboženstvo

ZŠ - 7. Ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard predmetu náboženská výchova/náboženstvo Katolíckej cirkvi nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah daného predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe konkrétnych učebných cieľov, učebných úloh a otázok.

K vymedzeným výkonom je priradený učebný obsah, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Požadované vedomosti, spôsobilosti a zručnosti v náboženskej výchove/náboženstve slúžia rozvoju náboženskej dimenzie, ktorá je súčasťou kultúry a prispieva k celkovému formovaniu osobnosti žiakov.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet náboženská výchova/náboženstvo v nižšom strednom vzdelávaní odovzdáva základné náukové predpoklady kresťanských životných postojov a konania žiakov. Ponúka im pomoc pri orientácii v súčasnom svete z biblického hľadiska, kresťanskej tradície a vedie k oboznámeniu a ponuke kresťanského štýlu života. Umožňuje konfrontovať sa s veľkými existenčnými otázkami človeka a hľadať na ne odpovede. Zároveň je aj službou spoločnosti, kde napomáha výchove detí a mladých ľudí najmä svojím preventívnym systémom. Ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a Cirkvi. Je výchovou k zodpovednosti za vlastné konanie, učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať ani nebyť manipulátormi, chápať vlastné konanie i konanie druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú povedomie úcty k jedinečnosti a neopakovateľnosti každej živej bytosti, zvlášť človeka ako originálneho Božieho stvorenia,
- prehľadujú si vedomosti o existencii a pôsobení Boha podľa učenia Katolíckej cirkvi,
- získajú vedomosti o dôležitom poslaní Panny Márie v dejinách spásy,
- naučia sa vnímať v životoch svätých Božie pôsobenie a výzvu nasledovať ich,
- získajú vedomosti o vzniku a účinkovaní Cirkvi v dejinách i v dnešnom svete,
- nadobudnú orientáciu v morálnych hodnotách, ktoré vyplývajú z Desatora a patria ku kresťanskému životnému štýlu,
- zorientujú sa v otázkach, ktoré prináša dnešná spoločnosť a v kresťanskom postoji voči nim,
- uplatnia vhodné komunikačné zručnosti k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,

- objavia potrebu modlitby a sviatostného života pre svoj vzťah s Bohom a ľuďmi,
- získajú poznatky o iných náboženstvách, čo ich vedie k vzájomnej tolerancii,
- nadobudnú vzťah oddanosti k Trojjedinému Bohu, jeho zákonom a výzve k budovaniu jeho kráľovstva,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia a uchovajú svoju vieru v Ježiša Krista ako Pána a Spasiteľa,
- uplatnia v živote výzvu byť Ježišovými učeníkmi a odovzdávať jeho posolstvo vo svojom okolí.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Sloboda človeka

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- opísať exodus Hebrejov z otroctva v Egypte,
- porovnať na konkrétnej životnej situácii život v slobode a v otroctve hriechu,
- posúdiť potrebu Božieho zákona a jeho vplyv na slobodu človeka,
- opísať pojem slobody a jej zneužitie,
- uviesť príklady závislostí a ich nebezpečenstvá,
- rozlíšiť rôzne spôsoby chápania slobody človeka v zmysle Desatora,

Obsahový štandard

chápanie slobody a povolanie k nej
Exodus – cesta k slobode
hranice slobody – Desatoro
práva človeka
otroctvo človeka (druhy závislostí ako prejav hriechu)

Sloboda a rozhodnutie

Výkonový štandard

- posúdiť niektoré biblické príbehy o slobodnej voľbe človeka a jej dôsledky,
- poukázať na dopad rozhodnutí človeka na jeho osobný život, život spoločnosti i na večný život,
- uviesť príklady, ktoré ilustrujú heteronómnu a autonómnu morálku,
- oceniť pravidlá v osobnom i spoločenskom živote,

Obsahový štandard

slobodné rozhodnutie (nutnosť voľby a jej pravidlá)
sloboda a zodpovednosť
princípy rozhodovania (autonómna a heteronómna morálka)

Boh oslobodzuje človeka

Výkonový štandard

- opísať vinu a odpustenie vo svetle prirodzenej morálky,
- sformulovať biblický pohľad na vinu a odpustenie,
- uviesť príklady odpustenia v rodine a škole,
- vysvetliť sviatosť pokánia a zmierenia a spôsob jej prijímania,
- uviesť príklady sviatostných i mimo sviatostných foriem pokánia,

Obsahový štandard

vinu a odpustenie vo svetle prirodzenej morálky
kresťanský pohľad na vinu a odpustenie
chápanie viny v iných kultúrach a náboženstvách
Kristus oslobodzuje (formy pokánia – sviatostné a mimo sviatostné)

Rešpektovanie vierovyznaní

Výkonový štandard

- rozlíšiť medzi náboženstvom a sektou,
- vysvetliť pôvod kresťanstva ako zjaveného náboženstva,
- rozpoznať rozdielne a spoločné prvky jednotlivých svetových náboženstiev,
- opísať svetové náboženstvá a ich prínos pre život v spoločnosti,
- zhodnotiť prínos kresťanstva,

Obsahový štandard

rozdielne cesty hľadania Boha – hinduizmus, budhizmus, islam, judaizmus
náboženstvo, sekta
kresťanstvo – zjavené náboženstvo
putovanie po ceste predkov - kresťanské korene

Láska ako princíp slobody

Výkonový štandard

- vyjadriť dôležitosť príslušnosti k Cirkvi,
- zdôvodniť dôležitosť autority v spoločnosti i Cirkvi,
- vysvetliť, kto patrí do hierarchie Cirkvi,
- rozpoznať hranice osobnej slobody,
- uviesť diecézy Katolíckej cirkvi na Slovensku,
- interpretovať blahoslavenstvá.

Obsahový štandard

sloboda a vzťah k autoritám (hierarchia, anarchia, nezávislosť)
láska ako cesta k slobode - blahoslavenstvá
hierarchia Cirkvi (autorita – služba)
sloboda a prosociálne správanie (angažovanosť v rodine, v Cirkvi)

Etická výchova

ZŠ - 7. Ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací program pre predmet etická výchova má svoje špecifiká. Jedným z nich je rozvíjanie komunikačných a sociálnych spôsobilostí, ktoré sa orientujú na postoje k životným situáciám a ku konkrétnym prejavom prosociálneho správania. Nadobudnuté vedomosti, spôsobilosti a zručnosti sú predpokladom kritického myslenia, diskusie a hodnotiacich postojov. V etickej výchove sa stávajú prostriedkom, od ktorého sa odvíja požadované správanie.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavnou funkciou povinne voliteľného predmetu etická výchova v nižšom strednom vzdelávaní je osobnostný a sociálny rozvoj žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tohto cieľa sa primárne využíva zážitkové učenie, riadený rozhovor, diskusia, simulačné hry, ktoré popri informáciách účinne rozvíjajú mravný úsudok, rozlišovanie dobra od zla, orientáciu v etických dilemách dnešnej spoločnosti. Jej

súčasťou je rozvoj sociálnych spôsobilostí ako napr. otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod. Podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení k harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

V nižšom strednom vzdelávaní vedieme žiakov k reflexii a prehodnocovaniu svojho správania i správania iných, vzhľadom na cieľovú rovinu etickej výchovy, ktorou je sociálne rozvinutý človek a spolupracujúce spoločenstvo. Preto sa etická výchova javí ako predmet, ktorý pripravuje pôdu pre ostatné výchovy, ktoré súvisia s uplatnením sa nielen v konkrétnych osobných vzťahoch žiaka, ale aj v jeho pripravenosti žiť pre spoločné dobro s inými ľuďmi a pre iných.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
- zdôvodnia dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, médií,
- naučia sa kriticky myslieť, kultivovane diskutovať a akceptovať názory iných,
- ocenia prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť svoju sexuálnu identitu, hodnotu priateľstva, lásky, manželstva a rodiny,
- osvoja si pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným ľuďom, ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc,
- zdôvodnia dôležitosť stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávanía spoločensky uznávaných noriem.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Objavovanie vlastnej jedinečnosti a identity

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- zdôvodniť význam poznania silných a slabých stránok osobnosti,
- vystihnúť svoje silné a slabé stránky,
- dokázať vyjadriť svoj názor,
- prejaviť sebaúctu a zdravé sebavedomie,

Obsahový štandard

dôstojnosť ľudskej osoby
sebaúcta, zdravé sebavedomie
sebaprijatie
úcta k iným

Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory

Výkonový štandard

- zdôvodniť význam asertivity v každodennom živote,
- charakterizovať asertívne techniky,
- vysvetliť pojem manipulácia a asertívne právo,
- simulovať príklady presadenia sa v rôznych situáciách,
- prezentovať príklady riešenia konfliktov,

Obsahový štandard

asertivita
asertívne techniky, asertívne práva, manipulačné povery
manipulácia a tlak skupiny

Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity

Výkonový štandard

- formulovať zásady prosociálneho správania,
- vysvetliť vzťah asertivity a prosociálneho správania,
- opísať pojmy: vlastná identita, rešpekt, nezávislosť, ponúkanie a prijímanie slobody, vernosť záväzkom,
- zdôvodniť potrebu zodpovednej slobody v živote jednotlivca,
- diskutovať o prosociálnom správaní v triednom kolektíve,
- konkretizovať rôzne prejavy rešpektu,

Obsahový štandard

nezávislosť a rešpekt
identita osobnosti a jej rozvoj
sloboda, zodpovednosť, vernosť – vytrvalosť
prijatie záväzkov
tolerancia a rešpekt

Etické aspekty vzťahu vo vlastnej rodine

Výkonový štandard

- vymedziť vlastné práva a povinnosti v rodine,
- vysvetliť potrebu pozitívneho hodnotenia, empatie, asertivity a tvorivosti v rodinnom prostredí,
- realizovať projekt – „jeden deň v mojej rodine“,
- diskutovať o možnostiach prosociálneho správania v rodine,
- napláňovať si konkrétnu iniciatívu na budovanie vzťahov v rodine,

Obsahový štandard

rodina, v ktorej žijem
komunikačné zručnosti v rodine
sociálne zručnosti v rodine
tolerancia a rešpektovanie autority
súrodenecké vzťahy

Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti

Výkonový štandard

- zdôvodniť potrebu vnímania sexuality ako hodnoty,
- diskutovať o otázkach sexuality slobodne a s úctou,
- prejavíť pozornosť a empatiu voči opačnému pohlaviu,
- vysvetliť počatie a prenatálny život človeka,
- rozlíšiť medzi pohlavnou zrelosťou a pripravenosťou stať sa rodičom,
- zhodnotiť význam priateľstva a lásky medzi mužom a ženou,

Obsahový štandard

sexuálna identita
vzťahy medzi chlapcami a dievčatami
priateľstvo a láska
počatie a prenatálny život človeka
pohlavná zrelosť a pripravenosť na rodičovstvo
predčasný sex
pohlavné choroby a AIDS
sexualita – súčasť integrity človeka

- vysvetliť príčiny a riziká predčasného sexu,
- opísať prejavy, príčiny a dôsledky pohlavných chorôb a AIDS,
- poukázať na dôležitosť osobného vzťahu k sexuálnemu partnerovi,

Vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným ľuďom

Výkonový štandard

- prejaviť pochopenie pre starých a chorých ľudí,
- zdôvodniť potrebu komunikácie s nimi,
- diskutovať o prínose starých, chorých a postihnutých ľudí pre spoločnosť,
- navrhnúť projekt osobnej účasti ľuďom odkázaným na pomoc.

Obsahový štandard

sociálna empatia
 vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným
 obmedzenia a prednosti v chorobe a v starobe
 odlišnosti a generačné rozdiely

Človek a svet práce- technika

ZŠ - 7. Ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, manipulovanie s predmetmi, experimentovanie, konštruovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad rozvíjania ich praktických zručností.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učebný predmet vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k poznaniu trhu práce, vytváraniu životnej i profesijnej orientácie žiakov. Konceptia predmetu vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých človek prichádza do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách a širších súvislostiach a prostredníctvom technických vymožeností chráni svet a kultúrne pamiatky.

Predmet musí byť založený predovšetkým na praktickej činnosti. Jeho náplň sa cielene zameriava na zručnosti a návyky pre uplatnenie žiakov v ďalšom živote a spoločnosti. Je založený na tvorivej myšlienkovvej spolupráci žiakov.

Náplň učebného predmetu je určená všetkým žiakom bez rozdielu pohlavia. Žiaci sa učia pracovať s rôznymi materiálmi a pomôckami a osvojujú si základné pracovné zručnosti a návyky, rozvíjajú tvorivé technické myslenie. Pri navrhovaní výrobkov v oblasti dizajnu a pracovných postupov spájajú praktické zručnosti s tvorivým myslením. Základné vzdelávanie obohacuje o dôležitú zložku tým, že kladie základy z oblasti techniky, ktoré sú nevyhnutné pre ďalšie štúdium a uplatnenie človeka v reálnom živote. Žiaci sa učia plánovať, organizovať a hodnotiť pracovnú činnosť samostatne i v skupine. Sú vedení k dodržiavaniu zásad bezpečnosti a hygieny pri práci. V závislosti na veku žiakov sa postupne buduje systém, ktorý žiakom poskytuje dôležité informácie z pracovnej oblasti a pomáha im pri zodpovednom rozhodovaní o ďalšom profesijnom zameraní i rozhodovaní v živote.

CIELE

Žiaci

- rozlíšia a bezpečne použijú prírodné a technické materiály, nástroje, náradie a zariadenia;
- si osvoja dodržiavanie stanovených pravidiel a adaptujú sa na zmenené alebo nové úlohy a pracovné podmienky;
- experimentujú s nápadmi, materiálmi, technológiami a technikami;
- si vytvoria vhodné návyky pre rodinný život;

- pociťujú zodpovednosť za svoje zdravie, ľudské vzťahy a financie ako aj za pohodlie a bezpečnosť v ich bezprostrednom okolí;
- cítia zodpovednosť za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce;
- si osvoja základné pracovné zručnosti a návyky z rôznych pracovných oblastí, organizujú a plánujú prácu a používajú vhodné nástroje, náradie a pomôcky pri práci i v bežnom živote;
- vytrvalo a sústavne plnia základné úlohy, uplatňujú tvorivosť a vlastné nápady pri pracovnej činnosti a pri vynakladaní úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku;
- si vytvoria nový postoj a hodnoty vo vzťahu k práci človeka a životnému prostrediu;
- chápu prácu a pracovné činnosti ako príležitosti na sebarealizáciu, sebaaktualizáciu a na rozvíjanie podnikateľského myslenia;
- sa orientujú v rôznych odboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej i duševnej práce, osvoja si potrebné poznatky a zručnosti významné na možnosti uplatnenia, na voľbu vlastného profesijného zamerania a na ďalšiu profesijnú a životnú orientáciu.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Vzdelávací štandard učebného predmetu *technika* sa člení na dva tematické okruhy *technika* a *ekonomika domácnosti*, pričom každý z nich sa ďalej člení na jednotlivé tematické celky. Dôraz sa kladie na tematický okruh *technika*. Škola je povinná odučiť z tematického okruhu *technika* najmenej dve tretiny z celkovej časovej dotácie vyučovacieho predmetu v každom školskom roku a najviac jednu tretinu z celkovej časovej dotácie vyučovacieho predmetu v školskom roku z tematického okruhu *ekonomika domácnosti* podľa svojich materiálno-technických a personálnych podmienok.

TECHNIKA

Grafická komunikácia v technike

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- určiť jednotlivé priemety na technickom výkrese,
- doplniť chýbajúci priemet telesa na technickom výkrese,
- uviesť príklady reálnych predmetov, ktoré je potrebné zobrazit' viacerými priemetmi,
- narysovať jednoduchý technický výkres výrobku v troch priemetoch,
- vysvetliť rozdiel medzi technickým výkresom a technickou dokumentáciou,
- naprojektovať tvar, rozmery, materiál a pracovný postup na vlastný jednoduchý výrobok.

Obsahový štandard

školský poriadok, pracovný poriadok v školskej dielni
 zobrazovanie telies na tri priemetne, technická dokumentácia výrobku
 návrh, technický výkres vlastného jednoduchého výrobku
 z dreva (kombinovaného výrobku)
 výrobky: sú uvedené v rámci nasledujúceho tematického celku;
 návrh výrobku (polotovár, pracovné postupy... usmerňuje učiteľ) má byť realizovateľný v rámci nasledujúceho tematického celku

Technické materiály a pracovné postupy ich spracovania

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- porovnať vlastnosti vybraných druhov technických materiálov,
- vykonať jednoduchý experiment na porovnanie vybranej vlastnosti materiálov, vlastnosť aplikujú na príkladoch v praxi,
- uviesť príklady využitia vybraných druhov technických materiálov v praxi,
- navrhnúť technologický postup zhotovenia vlastného výrobku,
- zrealizovať na výrobkoch vybrané pracovné postupy ručného obrábania podľa technického výkresu.

Obsahový štandard

technické materiály – kovy, drevo, plasty, keramické materiály, sklo, guma, textil, kompozitné materiály, vlastnosti a využitie
pracovné postupy obrábania dreva: rezanie, dlabanie, vŕtanie, lepenie, spájanie skrutkami, spájanie dreva plátovaním, povrchová úprava
pracovné postupy obrábania kovov: rezanie, pilovanie, vŕtanie, nitovanie, ohýbanie
pracovné postupy obrábania plastov: vŕtanie, lepenie, ohýbanie, tvárnenie, spájanie skrutkami
samostatná práca, výrobok kombináciou materiálov
výrobky: otvárač na veká fliaš; vianočný svietnik; značkovač záhradného záhonu; hviezdicová miska pod kvetináč; dopravná značka; netradičný prívesok; forma na odlievanie panáčika /autička; kyprič pôdy a pod.

Stroje a zariadenia v domácnosti Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- charakterizovať stroje a zariadenia používané v domácnosti,
- zdôvodniť výhody a nevýhody využitia strojov a zariadení na rôzny pohon,
- vyhľadať na internete návod na obsluhu a základnú údržbu strojov a zariadení,
- identifikovať nebezpečenstvo pri práci so strojmi a zariadeniami,
- prezentovať bezpečné postupy používania vybraných mechanických strojov a zariadení v domácnosti,
- vypracovať projekt na tému obsluhy a údržby vybraného domáceho stroja (zariadenia).

Obsahový štandard

stroje a zariadenia – mechanické, plynové, benzínové, elektrické
stroje a zariadenia – charakteristika, návody na obsluhu a údržbu, bezpečné používanie

Svet práce

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- orientovať sa v pracovných činnostiach vybraných profesií.

Obsahový štandard

trh práce – povolanie ľudí, druhy pracovísk, pracovných prostriedkov, pracovných objektov, charakter a druhy pracovných činností, kvalifikačné, zdravotné a osobnostné požiadavky, rovnosť príležitostí na trhu práce
možnosti vzdelávania – náplň učebných a študijných odborov, prijímacie skúšky, informácie a poradenské služby

zamestnanie – pracovné príležitosti v obci (regióne), spôsoby hľadania zamestnania, písanie životopisu, motivačného listu, pohovor u zamestnávateľa, problémy nezamestnanosti, úrady práce, práva a povinnosti zamestnancov a zamestnávateľov

EKONOMIKA DOMÁCNOSTI

Plánovanie a vedenie domácnosti

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia základnej školy vie/dokáže:

- vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb,
- uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec),
- zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti,
- vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny,
- prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností,
- zhodnotiť dôsledky finančného rozhodnutia,
- stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele zoradené podľa priority a kroky na ich dosiahnutie,
- vysvetliť dôležitosť komunikácie o finančne významných záležitostiach s finančnou inštitúciou (predchádzanie konfliktom, krízové situácie),
- vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane nároku na reklamáciu,
- vysvetliť, kedy sporiť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou),
- viesť domáce účtovníctvo,
- roztriediť výdavky na domácnosť a príjmy v domácnosti,
- vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov,
- rozlíšiť pravidelné a nepravidelné príjmy a výdavky,
- opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele - mýňanie, sporenie a spoluúčasť,
- zostaviť rozpočet domácnosti,
- vysvetliť, ako používať rozpočet na kontrolu vynakladania prostriedkov na dosahovanie finančných cieľov,
- vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí),
- porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch,
- uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe,
- zdôvodniť voľbu nákupu alebo požičania si predmetu,
- kriticky zhodnotiť informácie poskytované reklamou,
- analyzovať možnosti účasti na charitatívnych aktivitách v súlade s osobným rozpočtom,
- vysvetliť, prečo je používanie kreditnej karty určitou formou pôžičky,
- vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi,
- uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu,
- vysvetliť hodnotu a význam tvorby finančnej rezervy v domácnosti,
- uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti,
- na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje,

Obsahový štandard

súlud osobných želaní s potrebami človeka
vzťah ľudská práca – peniaze
finančné informácie, finančné inštitúcie (bankové a nebankové subjekty, dcérske spoločnosti a pobočky zahraničných bánk)
hotovostný a bezhotovostný platobný styk
príjmy a výdavky, rozpočet domácnosti, ekonomika domácnosti
archivácia dôležitých dokumentov (záručné listy, úhrady platieb a pod.)
úspory, sporenie, možnosti sporenia
úvery, kreditná karta
úverová história a jej význam
spôsob, ako znížiť riziko v domácnosti (požiar, krádež a pod.)
poistenie
poistenie motorových vozidiel (PZP) – porovnanie ponúk
poistenie stavby a domácnosti
spotrebiteľská gramotnosť (kritický spotrebiteľ)

- diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením.

Svet práce

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:

- orientovať sa v pracovných činnostiach vybraných profesií,
- posúdiť svoje možnosti pri rozhodovaní o voľbe vhodného povolania a profesijnej prípravy,
- využiť profesijné informácie a poradenské služby pre výber vhodného vzdelania,
- preukázať v modelových situáciách schopnosť prezentovať sa pri vstupe na trh práce,
- navrhnúť plán a časový rozvrh pre dosiahnutie kariérnych cieľov, vrátane požiadaviek na vzdelanie a odbornú prípravu,
- vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá),
- uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda, napr. dar, provízia a zisk, peňažný príjem domácnosti, štátna sociálna podpora, náklady a možné zadlženie,
- použiť internetovú kalkulačku na výpočet výšky čistej mzdy,
- identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní,
- stanoviť si kariérne ciele.

Domáce práce a údržba domácnosti

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:

- zostaviť podľa návodu, náčrtu, plánu daný model,
- overiť funkčnosť, stabilitu a nosnosť daného modelu,
- urobiť montáž, demontáž a údržbu jednoduchých predmetov a zariadení,
- zhodnotiť svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti,
- ovládať jednoduché pracovné postupy pri základných činnostiach v domácnosti,
- orientovať sa v návodoch na obsluhu bežných domácich spotrebičov,
- správne zaobchádzať s pomôckami, nástrojmi, náradím a zariadením vrátane údržby,

Obsahový štandard

trh práce – povolanie ľudí, druhy pracovísk, pracovných prostriedkov, pracovných objektov, charakter a druhy pracovných činností, kvalifikačné, zdravotné a osobnostné požiadavky, rovnosť príležitostí na trhu práce možnosti vzdelávania – náplň učebných a študijných odborov, prijímacie skúšky, informácie a poradenské služby
zamestnanie – pracovné príležitosti v obci (regióne), spôsoby hľadania zamestnania, písanie životopisu, motivačného listu, pohovor u zamestnávateľa, problémy nezamestnanosti, úrady práce, práva a povinnosti zamestnancov a zamestnávateľov
voľba profesijnej orientácie – základné princípy, sebazpoznávanie, osobné záujmy a ciele, telesný a zdravotný stav, osobné vlastnosti a schopnosti, sebahodnotenie, vplyvy na voľbu profesijnej orientácie, informační základňa pre voľbu povolania, práca s profesijnými informáciami a využívanie poradenských služieb
podnikanie – druhy a štruktúra organizácií, najčastejšie formy podnikania, malé a stredné podnikanie
sústava povolaní - národná sústava povolaní, národné štandardy zamestnaní, register zamestnaní, karta zamestnania
plán profesijného rozvoja

Obsahový štandard

stavebnice (konštrukčné, elektrotechnické, elektronické)

zostavovanie modelov

tvorba konštrukčných prvkov

montáž a demontáž

údržba odevov a textílií

upratovanie domácnosti, organizácia upratovania, postupy, prostriedky a ich dopad na životné prostredie

odpad a jeho ekologická likvidácia

spotrebiče v domácnosti a ich údržba

elektrotechnika v domácnosti

nebezpečenstvo úrazu elektrickým prúdom

zavesenie police, obrazu

založenie ohňa, príprava dreva, uskladnenie

- urobiť drobnú domácu údržbu,
- dodržiavať základné hygienické a bezpečnostné pravidlá a predpisy,
- poskytnúť prvú pomoc pri úraze, vrátane úrazu elektrickým prúdom,
- skontrolovať a zabezpečiť domácnosť pri odchode.

Príprava jedál a výživa

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:

- orientovať sa v základnom vybavení kuchyne,
- používať základný kuchynský inventár a bezpečne obsluhovať základné spotrebiče,
- pri zostavovaní jedálneho lístka zohľadniť finančné náklady naň,
- vytvoriť kalkulačný list a vypočítať cenu jedla,
- pripraviť jednoduché jedlá v súlade so zásadami zdravej výživy,
- pripraviť vybrané tradičné slovenské jedlo a typické jedlo inej kultúry,
- opísať vplyv technologickej úpravy na kvalitu jedla,
- dodržiavať základné princípy stolovania, spoločenského správania sa a obsluhy pri stole v spoločnosti,
- udržiavať poriadok a čistotu pracovných plôch, dodržiavať základy hygieny a bezpečnosti práce,
- poskytnúť prvú pomoc pri úrazoch v kuchyni.

Ručné práce

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:

- oboznámiť sa s pomôckami a nástrojmi pre ručné práce,
- rozoznať rôzne druhy tkanín,
- šiť rôznymi stehmi,
- robiť drobné opravy odevov,
- oboznámiť sa so strihom na najjednoduchších

dreva

oprava omietok, maľovanie, tapetovanie

tepelné a vodné zdroje, hlavný uzáver prívodu vody, plynu, elektrickej energie

Obsahový štandard

kuchyňa (základné vybavenie, udržiavanie poriadku a čistoty, bezpečnosť a hygiena prevádzky)
 potraviny (výber, nákup, skladovanie, skupiny potravín, zásady zostavovania jedálneho lístka)
 základné zložky potravy
 príprava jedál (úprava jedál v studenej kuchyni, základné spôsoby tepelnej úpravy, základné postupy pri príprave jedál a nápojov)
 základné znalosti o konzervovaných a trvanlivých (chladených, mrazených, sušených, kondenzovaných, solených a iných potravinách), vrátane skladovania
 uchovávanie a podávanie hotových pokrmov
 úprava stola a stolovanie (jednoduché prestieranie, obsluha a správanie sa pri stole, slávnostné stolovanie v rodine, dekorácie a kvety na stole)
 denný režim – rozloženie a zloženie potravy v priebehu dňa
 význam bielkovín, tukov a sacharidov pre zdravie človeka
 význam vitamínov a minerálov pre zdravie človeka
 pitný režim
 racionálne jedlá, diétne jedlá, jedlá pre deti
 tradičné jedlá, typické jedlá iných kultúr
 stravovanie v rôznych kultúrach

Obsahový štandard

základné pomôcky a nástroje na ručné práce, šijací stroj
 tkaniny – bavlnené, hodvábné, vlnené, syntetické
 základné stehy, pomocné stehy, obnitkovacie stehy, spojovacie stehy, ozdobné stehy
 prišívanie zapínadiel
 prišitie pútka

príkladoch,

- háčkovať s vlnou,
- ručne pliesť,
- oboznámiť sa s ďalšími netradičnými (menej rozšírenými) ručnými prácami.

Rodinná príprava

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:

- identifikovať predpoklady pre založenie rodiny,
- analyzovať a diskutovať o faktoroch ohrozujúcich rodinu,
- efektívne komunikovať v rodine,
- diskutovať o roliach v rodine,
- vyhľadať inštitúcie, ktorým je povinnosť nahlásiť narodenie dieťaťa,
- demonštrovať starostlivosť o dieťa (dojča),
- odmerať telesnú teplotu rôznymi spôsobmi.
- oboznámiť sa so starostlivosťou o chorých a starých ľudí.

navlečenie gumy a šnúrky

strih a jeho základné využitie

háčkovanie (krátky a dlhý stĺpik, retiazkové očka)

pletenie (hladké a obrátené očka, začínanie a ukončenie pletenia, pridávanie a uberanie očiek)

práca s netradičným materiálom (napr. šúpolie, drotárstvo, gumičkovanie)

kultúra odievania

Obsahový štandard

predpoklady pre založenie rodiny (fyzická, duševná a spoločenská zrelosť človeka)
význam vzťahov, hodnotová orientácia, zodpovednosť, tolerancia, význam rodinného zázemie, zodpovednosť za deti, člena rodiny, rodičov, starých rodičov
byt a jeho funkcia – kultúra racionálneho bývania
komunikácia medzi členmi rodiny, rodinné súžitie (rodičia a deti, spolužitie viacerých generácií)
nebezpečné zlozvyky a ich následky (napr. fajčenie, závislosť na hrách), šikanovanie, domáce násilie
svadba, rôzne tradície, obrady a zvyky, multikultúrna výchova
úplná a neúplná rodina
úloha a ciele manželstva (povinnosti a práva manželov)
tehotenstvo (základy hygieny, povinné lekárske vyšetrenia, príprava na materstvo)
rodičovstvo (povinnosti voči úradom v súvislosti s narodením dieťaťa, rola matky a otca)
starostlivosť o dieťa (detská výbavička, príprava mlieka a iných pokrmov, denný režim dieťaťa)
starostlivosť o rodinných príslušníkov, starších a chorých (napr. rôzne spôsoby merania telesnej teploty, prikladanie obkladov, podávanie liekov, stravovanie, základné lekárske vyšetrenia, spoločné trávenie času - komunikácia
zdravý životný štýl, význam starostlivosti o zdravie a o sebarozvoj

Pestovateľské práce a chovateľstvo

Výkonový štandard

Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:

- vykonávať jednoduché pestovateľské činnosti,
- zvoliť vhodné pracovné postupy pri pestovaní vybraných rastlín,
- využívať kvety pre výzdobu,
- zvoliť podľa druhu pestovateľských činností správne pomôcky, nástroje a náradie a urobiť ich údržbu,
- dodržiavať technologické postupy,
- preukázať základnú znalosť chovu drobných zvierat a zásad bezpečného kontaktu so zvieratami,
- dodržiavať zásady hygieny a bezpečnosti,
- poskytnúť prvú pomoc pri úraze vrátane úrazu spôsobeného zvieratami.

Obsahový štandard

základné podmienky pre pestovanie (pôda a jej spracovanie – rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok; zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín; výživa rastlín, ochrana rastlín a pôdy)

zelenina (osivo, výsadba, priesady, jednotenie zeleniny, podmienky a zásady pestovania, pestovanie vybraných druhov zeleniny)

okrasné rastliny (zásady ošetrovania izbových rastlín, rozmnožovanie izbových rastlín stonkovými odrezkami, pestovanie vybraných okrasných drevín a kvetov, kvety v interiéri a exteriéri)

rez, jednoduchá úprava kvetov, jednoduché aranžovanie a viazanie kytíc

ovocné dreviny (druhy, spôsob pestovania, uskladnenie a spracovanie)

liečivé rastliny (pestovanie vybraných druhov rastlín, rastliny a zdravie človeka, liečivé účinky rastlín, jedovaté rastliny, rastliny ako drogy a ich zneužívanie, alergie)

poznávanie škodcov, ochrana zeleniny...

chovateľstvo (chov zvierat v domácnosti, podmienky chovu, hygiena a bezpečnosť chovu, kontakt so známymi i neznámymi zvieratami)

Umenie a kultúra – hudobná výchova

ZŠ - 7. Ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard hudobnej výchovy ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia hudobného umenia.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná edukácia v nižšom strednom vzdelávaní predstavuje kontinuálne, systémové a cieľavedomé pokračovanie hudobnej edukácie primárneho stupňa.

Hudobnú edukáciu možno vymedziť tromi prvkami: hudobné umenie – obsah, hudobné schopnosti (zručnosti, návyky) – cieľ a hudobné činnosti – metóda, prostriedok rozvoja hudobných schopností, pochopenia princípov hudby, realizácia hudobného umenia. Sekundárnym obsahom predmetu je umenie, estetika, kreativita, sekundárnym cieľom rozvoj kľúčových kompetencií – komplexný rozvoj osobnosti, všeobecných ľudských kvalít.

Hudobná výchova v základnej škole je predmetom umelecko-výchovným a činnostným, na nižšom strednom stupni sa rozširuje o kognitívny rozmer – uvedomelé prenikanie do štruktúry hudobného diela, hudobno-teoretický a hudobno-historický rozmer, ako konklúzia predchádzajúcej hudobnej činnosti, praktickej hudobnej skúsenosti.

CIELE PREDMETU

Ciele predmetu možno rozdeliť na špecifické hudobné ciele, špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity a sekundárne ciele.

Špecifické hudobné ciele:

Žiaci:

- získajú hudobné schopnosti prostredníctvom hudobných činností,
- realizujú hudobné činnosti na základe nadobudnutých hudobných schopností,
- na základe vlastnej skúsenosti si osvoja konkrétne poznatky z oblasti hudobnej teórie a histórie,

Špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity:

- pochopia podstatu umenia, vytvoria si vzťah k umeniu, majú priamu skúsenosť v oblasti špecifických umeleckých, estetických a psychologických kategórií – emocionalita, prežívanie, zážitok, vnímanie krásy, vlastná tvorivosť (improvizácia, kompozícia), na základe čoho dokážu reflektovať umenie, vnímať krásu, rozpoznať hodnotu, vyjadriť sa prostredníctvom umenia,

Sekundárne ciele:

- nadobudnú (prehĺbia) kľúčové kompetencie prostredníctvom hudobného umenia.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

Hlasové činnosti

- hovoriť a spievať podľa zásad hlasovej hygieny v súlade so správnym držaním tela, technikou správneho dýchania, zreteľnej artikulácie, s mäkkým hlasovým začiatkom a použitím vhodného hlasového registra,
- spievať rytmicky a intonačne čisto v hlasovom rozsahu primeranom veku,

- tvorivo pracovať s textom, rečou,

- tvorivo pracovať s hlasom,

- hlasom realizovať rytmické a melodické modely,

- hlasom realizovať rytmickú polyfóniu,

- ovládať jednohlasný spev i elementárne formy viachlasného spevu, a komponovať: melodizovať krátke texty, otextovať krátke melódie, improvizovať krátke dialógy i monológy recitatívneho charakteru, hlasom tvoriť zvukomaľbu k rôznym príbehom a situáciám,

- správne používať elementárne hudobné nástroje, správne používať hrací aparát,

- hrať na tzv. klasickom jednom melodickom, alebo harmonickom hudobnom nástroji,

- dodržať správny spôsob hry na nástroji,
- zahrať na nástroji tóny, motívy, frázy, piesne podľa notového zápisu,

- tvorivo pracovať s hudobnými nástrojmi (so zvukom),

- zaradiť hudobné nástroje do základnej klasifikácie,

- vlastnoručne zhotoviť elementárne nástroje a použiť ich v hudobnom procese

- aktívne počúvať hudbu,

Obsahový štandard

Hlasové činnosti

ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované texty, artikuláčne cvičenia, dychové a hlasové cvičenia, intonačné cvičenia, hry s hlasom deklamácia, artikulácia
rozšírená hlasová technika – tóny, ruchy, zvuky, efekty
súčasný znenie rozličných rytmických modelov a celkov
napr. kánon, quodlibet, burdon, ostinato, spevanie v terciách, v sextách)

improvizácia, elementárna kompozícia, metricky viazané i metricky neviazané texty a melódie

Inštrumentálne činnosti

elementárne hudobné nástroje
hra na jednom tzv. klasickom hudobnom nástroji (zobcová flauta, keyboard, klavír, gitara a pod.)
jednočiarková oktáva, motívy, jednoduché piesne

elementárna improvizácia, kompozícia

Sachsova-Hornbostelova klasifikácia, nástrojové skupiny symfonického orchestra

jednoduché modely idiofónov, membranofónov, chordofónov, aerofónov a mirlitónov z prírodných i odpadových materiálov, na ktorých možno demonštrovať konštrukčné princípy nástrojov i princípy vzniku zvuku v jednotlivých nástrojových skupinách

Aktívne počúvanie hudby

skladby slovenských a zahraničných hudobných skladateľov

skladby svetových a slovenských skladateľov –

☐ pri počúvaní hudby rozpoznať charakteristické prvky konkrétneho štýlového obdobia dejín hudby,	reprezentantov jednotlivých štýlových období dejín hudby podľa voľného výberu učiteľa (bez chronologickej súvislosti)
☐ z počutej skladby odvodíť a slovne vyjadriť hudobné špecifiká konkrétneho štýlového obdobia,	identifikačné znaky konkrétneho štýlového obdobia
☐ pri počúvaní hudby odlíšiť od seba dve rozličné štýlové obdobia,	
☐ vymenovať koncertné sály, výstavné a muzeálne priestory venované hudbe vo svojom regióne,	budovanie triednej databázy odpočutých skladieb – aspoň tri štýlové obdobia návšteva koncertov a iných hudobných podujatí kritické myslenie, vkus, hodnoty
☐ vymenovať niektorých významných umelcov a hudobné telesá vo svojom regióne,	stretnutia s umelcami domáceho regiónu Hudobno-pohybové činnosti
☐ pohybom reagovať na počutú hudbu,	kultivovaný pohyb, držanie tela, koordinácia častí tela pohybové stvárnenie hudobno-vyjadrovacích prostriedkov hudby: pulz, metrum, rytmus, tempo melódia, harmónia, agogika, dynamika, farba, hudobná forma
☐ zapamätať si jednoduché choreografie,	
navrhnuť pohyb k hudbe,	zmena pohybu v súlade so zmenou formotvorného prvku
☐ navrhnuť jednoduché choreografie,	pohybová spontánnosť, uvoľnenosť
☐ pohybovo improvizovať,	Hudobno-dramatické činnosti
☐ podľa vlastných návrhov vytvárať hudobno-dramatické celky,	Hudobno-dramatické činnosti, tvorivá dramatika, integrácia s výtvarnou výchovou, literatúrou, príp. inými predmetmi
☐ tvorivou dramatikou zobrazovať charakteristické prvky konkrétneho štýlového a historického obdobia.	integrácia s dejepisom

Umenie a kultúra – výtvarná výchova

ZŠ - 7. Ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard výtvarnej výchovy nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh – výtvarných zadaní.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard výtvarnej výchovy ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú, hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia vo výtvarnej výchove. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Výtvarná výchova je predmet, na ktorom žiaci prostredníctvom výtvarných činností spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení (kresby, maľby, plastiky, fotografie, dizajnu, architektúry, videa a filmu). Všetky ostatné didaktické formy ako používanie učebnice, edukačných materiálov, premietanie filmov a podobne sú len doplnkovými aktivitami (v rámci motivácie alebo následných ukážok, diskusií).

Ťažiskom je práca žiakov s výtvarnými materiálmi, technikami a nástrojmi (od ceruzky až po fotoaparát a počítač). Zahŕňa tvorbu od vymyslenia nápadu (čo chcú žiaci vytvoriť), cez nachádzanie formy (ako to vyjadriť), až po realizáciu (schopnosť previesť nápad a formu v materiáli prostredníctvom výtvarnej techniky). Prostredníctvom tohto procesu sa jednak zvyšuje gramotnosť žiakov – schopnosť rozumieť vizuálnym znakom na základe vlastnej skúsenosti, jednak sú uvádzaní do znalosti rôznych foriem súčasnej vizuálnej kultúry i kultúrnej tradície. Žiaci touto formou získavajú dôležité kompetencie porozumenia reklame, filmu a videu, dizajnu, architektúre; fotografiám obrazom a objektom, ktoré ich obklopujú a vytvárajú ich „obraz sveta“.

HLAVNÝ CIEĽ PREDMETU

Žiaci sú prostredníctvom aktívnych činností uvádzaní do vizuálnej kultúry a komunikácie – na úrovni poznania i vlastného vyjadrovania.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení – výtvarného umenia, fotografie, dizajnu, architektúry, videa a filmu, rozumejú im a získavajú základnú gramotnosť v ich používaní,
- rozvíjajú si pozorovacie schopnosti, schopnosti reagovať na vizuálne podnety a výtvarne ich spracovávať,
- rozvíjajú tvorbu vlastných myšlienkových konceptov a ich formálnu a technickú realizáciu,

- spoznajú a slovne pomenujú (výraz), formu, námet umeleckých diel a svoj zážitok z nich výtvarne interpretujú,
- poznávajú vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce smery moderného a súčasného umenia a historické slohy,
- osvojujú si primerané kultúrne postoje, názory a hodnotové kritériá; cez zážitky aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel sú uvádzaní do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícií a na úrovni aktuálneho myslenia a interpretácie.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vytvoríť rôzne typy kompozície zo zvolených prvkov.

Obsahový štandard

poriadok a chaos – usporadúvanie prvkov v kompozícii
 náhodná a konštruovaná zostava kompozícia
 symetrické – asymetrické usporiadanie, rytmus – arytmia, zámerná – náhodná kompozícia (automatizmus, improvizácia, neporiadok), geometrická a lyrická abstrakcia, akčná maľba

Možnosti zobrazovania videného sveta

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- zobrazíť jednoduché priestorové vzťahy v perspektíve.

Obsahový štandard

zobrazovanie priestoru
 lineárna perspektíva
 pozorovanie a konštrukcia
 interiér
 zobrazenie architektonického tvaru v krajine – exteriér
 lineárna kresba
 kolorovanie
 renesančné zobrazenia perspektívy(F. Brunelleschi, Massacio, P. della Francesca, L.da Vinci...)

Podnety výtvarného umenia

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozpoznať podstatné znaky umenia pop-artu,
- pomenovať súvislosti a rozdiely medzi vybranými umeleckými štýlmi.

Obsahový štandard

dadaizmus a pop-art (obrazy, objekty, asambláže)
 dadaistický text, dadaistický objekt
 ready-made - kompozícia z nájdeného predmetu
 pop-art – výtvarné hry s reklamou(ikonografia každodennosti, masmédií, reklamy), zväčšeninou, zmnožením, materiálou zmenou(napríklad mäkká plastika)
 nový realizmus (dekoláž, konkrétna poézia, kompresia, akumulácia...)

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- poznať typické znaky renesančného maliarstva, sochárstva a architektúry,
- rozpoznať typické prvky vybraných umeleckých slohov – ich súvislosti a rozdiely.

Škola v galérii

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- slovnou a výtvarne interpretovať videné výtvarné dielo.

Podnety architektúry

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozlíšiť charakteristické funkcie architektonického priestoru,
- rozlíšiť výraz architektonického priestoru,
- nakresliť návrh architektúry vybraného typu.

Podnety fotografie

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- použiť pri fotografovaní vhodnú expozíciu a režim.

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- pripraviť krátky scenár a storybord videa.

Obsahový štandard

renesančné umenie (maliarstvo, sochárstvo, technické návrhy, architektúra)
výtvarné reakcie žiakov (napr. renesančná móda, doplnky, stroje, stavby...)
uvedenie do dobovej situácie – príbeh renesančného umelca

Obsahový štandard

slovo a obraz (porovnanie slovného opisu a zobrazenia toho istého motívu)
výtvarná interpretácia umeleckého diela podľa slovného opisu inej osoby a podľa vlastného videnia diela v galérii (alebo reprodukcie)
vlastný opis (námetu, témy, príbehu výtvarného diela v galérii - na reprodukcii)

Obsahový štandard

návrhy architektúr s rôznou funkciou a účelom
charakteristika členenia, tvaru a výrazu funkcie architektonického priestoru: priestor pre sústredenie, učenie sa, výtvarné činnosti, pohyb, odpočinok ...; spoločný a súkromný priestor, sviatočný (posvätný) a všedný priestor, vonkajší a vnútorný priestor
výraz architektonického priestoru:(napr. stiesnený, smutný, chladný, intímny, príjemný, veľkolepý, slávnostný, veselý...)
typy architektonických priestorov

Obsahový štandard

fotografovanie krajiny, premeny denného svetla
formát, výrez, približovanie, detail a celok
ukážky krajinárskej fotografie

Obsahový štandard

scenár, príprava videa, klipu (námet, akcia, dej)
rozkreslenie kľúčových scén – storybord
návrh postáv (výzor, kostým)
návrh filmovej scény, kostýmu ku scenáru

Elektronické médiá

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- nakresliť telesá v 3D programe,
- vytvoriť vlastnú kompozíciu spájaním 3D telies v grafickom programe.

Podnety dizajnu

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- navrhnuť tvar úžitkového predmetu.

Tradície a podnety remesiel

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- výtvarne interpretovať vybrané typické zvyky alebo pamiatky svojho regiónu.

Synestetické podnety

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- výtvarne vyjadriť subjektívnu vizuálnu predstavu chuťového vnemu.

Podnety poznávania sveta

Výkonový štandard

Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vytvoriť grafické znázornenie gramatických pojmov alebo vzťahov,
- porovnávať súvislosti, vzájomné vzťahy medzi výtvarnými znakmi (zobrazovacími) a slovami.

Obsahový štandard

telesá v 3D programe (nástroje, Rectangle, Circle, Move, Copy, Push/Pull, Select, Line, Arc, Eraser, Zoom, PaintBucket)
kompozície z kvádrov, kociek a valcov, alebo architektúra
kopírovanie, spájanie, telies
vyfarbovanie telies a priradovanie textúr
ukladanie modelov do formátu skp
export do formátu jpg

Obsahový štandard

návrh dizajnu výrobku (napr. automobil, bicykel, domáci spotrebič, počítač, športové náradie ...) tvar vo vzťahu k funkčnosti a vizuálnej zaujímavosti
dizajn výrobkov a transportdizajn (dizajn dopravných prostriedkov)

Obsahový štandard

legendy a história regiónu (obce, sociálnej skupiny)
pamiatky regiónu a ich príbehy
miestne zvyky
miestne remeselné tradície, ich história
výtvarná interpretácia regionálnych legiend, histórie, pamiatok, remeselných tradícií

Obsahový štandard

vyjadrenie chutí výtvarnými prostriedkami (zobrazujúcim alebo abstraktným spôsobom)
koreniny, bylinky, čaje, jedlá a ich farebné (tvarové, materiálové, gestické ...) vyjadrenie

Obsahový štandard

výtvarné interpretácie gramatických tvarov (napr. slovných druhov, vetných členov, homonym, synonym, opozít ...)
priradovanie výtvarných znakov ku slovám
vizuálna poézia (náhrada slov grafickými znakmi, obrazmi, fotografiami, prírodninami alebo objektmi alt. predmetmi)
pozn. téma súvisí s tematickými celkami: podnety výtvarného umenia (dadaizmus)

Zdravie a pohyb – telesná a športová výchova

ZŠ - 7. Ročník 2 hod. týždenne (ŠVP – 2 hod.) 66 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom je priradený obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Pri plánovaní vzdelávacej činnosti je cieľom učiteľa vytvárať pre žiakov podnetné prostredie, ktoré im umožní osvojiť si nové pohybové zručnosti a tie budú predpokladom pre vykonávanie pohybovej aktivity i mimo školského prostredia. V prípade účinného osvojenia si týchto zručností existuje reálna možnosť vytvorenia si trvalého vzťahu k pohybovej aktivite, ktorá je kľúčom k zdravému životnému.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet telesná a športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojuje si pohybové zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených pohybových zručností a návykov. Dôraz sa kladie na motiváciu k pohybovej a športovej aktivite, vyzdvihnutie osobitostí žiakov a ich individuálnych predpokladov pre vykonávanie daných činností.

Vzdelávací štandard má štyri základné časti: Zdravie a jeho poruchy, Zdravý životný štýl, Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť a Športové činnosti pohybového režimu. Tieto časti zohľadňujú pohybovo a zdravotne orientovanú koncepciu telesnej a športovej výchovy. Časť s názvom Športové činnosti pohybového režimu je členená na základné tematické celky a pre jednoduchšiu orientáciu učiteľa je navrhnutá odporúčaná časová dotácia atletika (15 %), základy gymnastických športov (15 %), športové hry (25 %), sezónne pohybové činnosti (15 %) a povinne voliteľný tematický celok (30 %).

V každom ročníku je povinný aspoň jeden voliteľný TC. Voliteľné TC rozširujú základné TC o pohybové činnosti, ktorých výber umožňuje rešpektovať podmienky školy, záujmy žiakov, záujmy učiteľa, miestne tradície a pod. Vyučovanie voliteľných TC musí rešpektovať plnenie cieľov telesnej a športovej výchovy a bezpečnosť pri cvičení. Obsah voliteľných TC sa využíva na doplnenie základného učiva a na motiváciu žiakov, na rozvoj ich pohybových schopností so zreteľom na skupinové záujmy, individuálne predpoklady žiakov a podmienky školy. Učiteľ môže zaradiť do plánu iba tie športové činnosti, ktoré boli súčasťou jeho pregraduálnej prípravy na vysokej škole, alebo na ktoré získal trénerské alebo cvičiteľské vzdelanie, alebo certifikát v niektorej forme ďalšieho vzdelávania učiteľov a trénerov. Ako povinne voliteľný tematický celok je možné zaradiť menej známe športové hry ako bejzbal, softbal, ringo, lakros, bedminton, florbal, a iné športy, a pohybové aktivity ako korčuľovanie, in-line korčuľovanie, snowboarding, ale i tanec, ľadový hokej a iné pohybové aktivity.

Základnou organizačnou formou je 45-minútová vyučovacia hodina a zúčastňujú sa jej všetci žiaci zaradení do I. a II. zdravotnej skupiny, prípadne III. zdravotnej skupiny (integrované vyučovanie). Žiaci so zdravotným oslabením, zdravotným postihnutím (III. zdravotná skupina) sa môžu vyučovať

samostatne v oddelení zdravotnej telesnej výchovy, pričom obsah vyučovania sa realizuje podľa samostatných vzdelávacích programov.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- vysvetlia účinok pohybovej aktivity na zdravie s jej aplikáciou v dennom režime,
- získajú vedomosti o potrebe pohybu ako prevencie pred civilizačnými ochoreniami,
- získajú informácie o situáciách ohrozujúcich zdravie a poskytnú prvú pomoc na veku primeranej úrovni,
- osvoja si zásady správnej výživy,
- vysvetlia význam využívania telovýchovných a športových činností vo svojom voľnom čase,
- vysvetlia význam aktívneho odpočinku na odstránenie únavy,
- rozvíjajú pohybové schopnosti a diagnostikujú úroveň pohybovej výkonnosti,
- osvoja si techniku a pravidlá rôznych športov a športových disciplín,
- sú motivovaní k vykonávaniu pohybovej aktivity a získajú príjemný zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti a zo športu.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Zdravie a jeho poruchy

Výkonový štandard

Žiak na konci 2.stupňa základnej školy vie/dokáže:

- vysvetliť význam rozcvičenia pred vykonávaním pohybovej činnosti,
- zostaviť a realizovať rozcvičenie pre každý tematický celok,
- dodržiavať hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti,
- aplikovať zásady bezpečnosti, dopomoci a záchrany pri cvičení,
- poskytnúť prvú pomoc,
- ohodnotiť správne držanie tela,
- vysvetliť účinok pohybovej aktivity na ľudský organizmus a na vyskytujúci sa zdravotný problém,

Zdravý životný štýl

Výkonový štandard

- vysvetliť základy racionálnej výživy,
- charakterizovať a uplatňovať pohybové činnosti podporujúce zdravý životný štýl,
- charakterizovať nebezpečenstvo závislosti na návykových látkach s negatívnym dopadom na zdravie človeka,

Obsahový štandard

úloha rozcvičenia pred vykonávaním pohybových činností ako prevencia pred zranením
cvičenia rozvíjajúce kondičné, kondično-koordináčné, koordináčné schopnosti pre potreby každého tematického celku
hygiena úborov
dopomoc a záchrana pri cvičení
prvá pomoc pri drobných poraneniach, praktické poskytnutie prvej pomoci (umelé dýchanie, masáž srdca, protišokové opatrenia, stabilizovaná poloha, ošetrenie povrchového poranenia, zlomenín, omrzlín, popálenín)
zásady držania tela, správne držanie tela, chybné držanie tela,
tonizačný program na správne držanie tela
základné poznatky z biológie človeka súvisiace a účinkom pohybovej aktivity na vlastný organizmus, redukcia nadhmotnosti, obezity

Obsahový štandard

zásady racionálnej výživy
pohybový režim, aktívny odpočinok
negatívne vplyvy fajčenia, alkoholu, nedovolených látok a iných závislostí
základné poznatky o formách pohybovej aktivity v režime dňa (ranné cvičenie, spontánna pohybová aktivita, racionálne využívanie voľného času a pod.)

- uplatňovať rôzne formy pohybovej aktivity v režime dňa,

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť Výkonový štandard

- posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti,
- posúdiť a diagnostikovať úroveň telesného rozvoja podľa daných noriem,
- aplikovať prostriedky na rozvoj pohybových schopností,
- každoročne preukázať rast úrovne pohybových schopností,

Športové činnosti pohybového režimu Výkonový štandard

používať odbornú terminológiu telovýchovných a športových činností,

- charakterizovať základné športové disciplíny všetkých tematických celkov,
- prezentovať optimálnu techniku preberaných pohybových zručností,
- aplikovať pravidlá pri vykonávaní športových činností,
- uplatňovať zásady fair-play ako súťažiaci, pomocní rozhodcovia, organizátori, diváci,
- uviesť príklady úspešných slovenských a zahraničných športových reprezentantov,
- popísať význam základných olympijských myšlienok,

Obsahový štandard

poznatky o rozvoji a diagnostikovaní pohybovej výkonnosti, diagnostika VMV, normy VMV, zdravotne orientovaná zdatnosť
poznatky o telesnom vývine a jeho diagnostike
kondičná príprava, rozvoj základných kondičných a koordinačných schopností, telesné zaťaženie, meranie a vyhodnocovanie údajov o pulzovej frekvencii
kondičná gymnastika, všeobecný kondičný program, plyometrický program, základná gymnastika
rebriny, lavičky, nízka kladinka, švihadlo, tyč, plná lopta, poradové cvičenia
skok do diaľky z miesta, člnkový beh 10x5 m, výdrž v zhybe, ľah-sed za 30 sek, vytrvalostný člnkový beh

Obsahový štandard

odborná terminológia telovýchovných a športových činností
systematika športov a športových disciplín každého tematického celku, názvoslovie telesných cvičení
technika preberaných pohybových zručností všetkých tematických celkov
pravidlá osvojovaných športových disciplín a športov
dodržiavanie fair-play, organizácia súťaží
úspechy slovenských a zahraničných športovcov na ME, MS, OH
OH, olympijská symbolika, kalokagatia, fair-play

Športové činnosti pohybového režimu

TC: Atletika

Výkonový štandard

- prakticky demonštrovať osvojenú techniku základných atletických disciplín,

Športové činnosti pohybového režimu

TC: Základy gymnastických športov

Výkonový štandard

- popísať štruktúru gymnastických športov,
- prakticky demonštrovať osvojené cvičebné tvary zo športovej

a modernej gymnastiky,

- vytvoriť gymnastické kombinácie v zostave jednotlivca alebo skupiny,
- zaznamenať chyby v predvedení a v rozsahu pohybu v gymnastických súťažiach,

moderná gymnastika D

švihadlo – preskoky na mieste, z miesta znožmo, jednonožne, skrižmo, striedavonožne; krúženie – kruhy, osmičky; kmihanie; hádzanie a chytanie

lopta – kotúľanie a prevaľovanie; odrážanie; hádzanie a chytanie; vyvažovanie

šatka – závoj– oblúky, kruhy osmičky, vlnovky, hádzanie a chytanie zostava, spoločná pohybová skladba s náčiním na hudbu 30 – 60 sekúnd

Obsahový štandard

technika atletických disciplín, základy techniky atletických činností
atletická abeceda, nízky a polovysoký štart, švihový a šliapavý beh, rýchly beh do 60 m, vytrvalostný beh, štafetový beh
skok do diaľky, skok do výšky, hod loptičkou a granátom, vrh guľou

Obsahový štandard

rozdelenie gymnastických športov (športová gymnastika, športový aerobik, moderná gymnastika, gymteamy)
športová gymnastika
prípravné, imitačné cvičenie, metodický postup osvojovania a zdokonaľovania polôh, pohybov, cvičebných tvarov, väzieb, zostavy spoločnej pohybovej skladby
akrobacia

ľah vznesmo; stojka na lopatkách znožmo, s čelným, bočným roznožením; kotúle vpred, kotúle vzad v rôznych obmenách východiskovej, hlavnej, výslednej polohy, kotúľové väzby, stojka na rukách s rôznou polohou nôh, stojka na rukách – kotúľ vpred, premet bokom, väzby s kotúľom vpred, vzad, stojkou na rukách – kotúľ vpred, podpor stojmo prehnute vzad
skoky a obraty
znožmo, skrčmo prípäťmo, skrčmo roznožmo
čelne, bočne, s obratom
cvičenie na náradí a s náradím
hrazda po ramená – zostava minimálne 4
cvičebné tvary: výmyk, toč jazdmo vpred, toč vzad alebo vpred, prešvihy únožmo vpred, vzad, zoskok
preskok – koza na šírku D, na dĺžku CH, kôň na dĺžku CH: skrčka, roznožka, odbočka
nízka kladina D (do 110 cm) – zostava 2 dĺžky
náradia: chôdza, tanečné kroky, predskok, 2 skoky, rovnovážny cvičebný tvar, obrat
jednonožne o 180°; ľah vznesmo/kotúľ vpred, zoskok odrazom obojnožne s roznožením čelne, skrčmo prednožmo,
kruhy CH – kmihanie vo vise, vis vznesmo, vis strmhlav, zhyb vo vise

výrazovo-estetické prostriedky gymnastických a aerobikových pohybov
kondičná zložka, technická zložka gymnastických športov

Športové činnosti pohybového režimu

TC: Športové hry

Výkonový štandard

- pomenovať a popísať funkcie hráčov v obrane i v útoku,
- vyplniť jednoduchý pozorovací hárok o výkone hráča i družstva,
- ukázať a v hre (stretnutí) uplatniť techniku základných herných činností jednotlivca,
- využiť herné kombinácie a systémy v hre,

Športové činnosti pohybového režimu

TC: Sezónne pohybové činnosti

Výkonový štandard

- demonštrovať základné plavecké zručnosti,
- popísať základné obrátky pri zvolenom plaveckom spôsobe a štartový skok,
- preplávať technicky správne s príslušným štartovým skokom a obrátkou 50 m (vybraný plavecký spôsob),
- vysvetliť spôsoby dopomoci a záchrany topiaceho,
- popísať základné techniky jednotlivých jázd oblúkov, brzdení a pod.,
- správne vykonať základné pohyby na lyžiach s prispôbením sa rôznym terénnym nerovnostiam resp. prekážkam pri jazde,
- zvládnuť preteky na jednoduchej slalomovej trati, resp. bežeckej trati v dĺžke 1 – 2 km,
- správne vykonať základné bezpečnostné techniky – pády pri vykonávaní sezónnych činností,
- prispôbiť si výstroj a výzbroj potrebný pre vykonávanie jednotlivých sezónnych činností,

Obsahový štandard

funkcie hráčov v jednotlivých športových hrách, systematika herných činností, herné kombinácie a herné systémy
hodnotenie herného výkonu hráča i družstva v danej športovej hre
basketbal
prihrávka, dribling, strelba z miesta, z krátkej a strednej vzdialenosti, bránenie hráča bez lopty a s loptou, hrať na dva koše podľa pravidiel, futbal
prihrávka, tľmenie lopty, strelba, obsadzovanie hráča bez lopty a s loptou, hrať podľa pravidiel hádzaná
prihrávka jednou rukou od pleca s veľkým náprahom, dribling, strelba zhora z miesta, skokom do bránkoviška, obsadzovanie hráča bez lopty s loptou, hrať na dve bránky podľa pravidiel volejbal
odbitie horné na mieste, po pohybe, spodné podanie, prihrávka na nahrávača pri sieti, nahrávka, hrať podľa upravených pravidiel (2:2, 3:3)

Obsahový štandard

plávanie
základné plavecké zručnosti (dýchanie, vznášanie, splývanie, skok do vody, ponáranie)
plavecké obrátky, štartový skok, plavecké spôsoby kraul, znak, prsia
dopomoc unavenému plavcovi, základy záchrany topiaceho
lyžovanie
zjazdové lyžovanie – postoje a pohyby na lyžiach, obraty, chôdze, výstupy, základný zjazdový postoj, zjazd šikmo svahom, brzdenie, oblúky v pluhu, prívrat spodnou lyžou, prívrat hornou lyžou, nadväzované oblúky a jazda cez terénne nerovnosti, základy carvingovej techniky
bežecké lyžovanie – chôdza, základný, striedavý beh, beh s odpichom súpažne, korčuľovanie, výstupy, obraty, brzdenie, odšliapávanie
pády na lyžiach a vstávanie
výstroj a výzbroj, príprava a údržba výstroja a výzbroja

orientovať sa v prírode podľa turistických značiek, mapy, buzoly, ale aj prírodných úkazov,

absolvovať súvislý pochod s prekonávaním terénnych prekážok v dĺžke 4 – 8 km,

v prírode sa správať podľa zásad ochrany životného prostredia,

zorganizovať pohybové hry v prírode pre kolektív spolužiakov,

dodržiavať pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov.

cvičenia v prírode

orientácia na stanovisku podľa buzoly, určovanie azimutu, turistické značky, orientácia podľa mapy, určovanie a výber vybraných smerov presunu, výber, príprava a likvidácia ohniska presun mierne členitým terénom s prekonávaním terénnych prekážok

základné pravidlá ochrany životného prostredia, cvičenia rovnováhy na prírodných prekážkach, nosenie prírodných predmetov jednotlivo, v dvojiciach a iných skupinách (klady, kamene, brvná a pod.), pohybové hry v prírode jazda na bicykli, zmeny smeru a rýchlosti jazdy, otáčanie, predchádzanie a jazda zručnosti

Učebný plán pre 8.ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Počet hodín		
		8. ročník		
		ŠVP	ŠkVP	Spolu
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	5		5
	Prvý cudzí jazyk – anglický jazyk	3		3
	Druhý cudzí jazyk – ruský jazyk		2	2
Matematika a práca s informáciami	Matematika	4		4
	Informatika	1		1
Človek a príroda	Fyzika	2		2
	Chémia	2		2
	Biológia	1		1
Človek a hodnoty	Etická výchova / Náboženská výchova	1		1
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1		1
	Hudobná výchova	1		1
	Technika	1		1
Človek a spoločnosť	Dejepis	1		1
	Geografia	1		1
	Občianska náuka	1		1
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2		2
	Loptové hry		1	1
Spolu		27	3	30

Jazyk a komunikácia – slovenský jazyk a literatúra

ZŠ - 8. ročník 5 hod. týždenne

(ŠVP – 5 hod. týždenne) 165 hodín ročne

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Obsahuje charakteristiku a kompetencie, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov – učebných požiadaviek. Tieto základné požiadavky môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa zložiek predmetu a jednotlivých predmetových kompetencií. Učiteľ môže tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí, zručností a spôsobilostí.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Podstatou predmetu slovenský jazyk a literatúra je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali žiaci dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

Predmet slovenský jazyk a literatúra ako súčasť vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia je jedným z kľúčových všeobecnovzdelávacích predmetov, obsahom ktorého sú dve vzájomne sa dopĺňajúce zložky – jazyk a literatúra, pričom odporúčané vnútorné delenie predmetu je v pomere zložiek 3:2 a 2:2 alebo integrácia oboch zložiek.

JAZYKOVÁ ZLOŽKA

Jazyková časť predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je vnímaný ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka. Vo vyučovaní jazyka je v popredí analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré sú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii.

Nová štruktúra dokumentu

Inovovaný vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry – jazyková zložka – si zachoval tabuľkovú formu, ktorá sa delí podľa komunikačných jazykových kompetencií – čítanie s porozumením, písanie a hovorenie (počúvanie je integrovanou súčasťou hovorenia). Komunikačné jazykové kompetencie členia obsah učiva a výkon do uzavretých celkov na základe predmetových kompetencií. Kompetencie – čítanie s porozumením, písanie, hovorenie – je možné rozvíjať samostatne alebo ich vzájomne kombinovať. Postupnosť rozvíjania uvedených kompetencií je v právomoci učiteľa.

Vzdelávací štandard pre jazykovú zložku predmetu tvoria časti usporiadané do riadkov a stĺpcov v nasledujúcom poradí:

- riadky:** kontext, kľúčové kompetencie,
- stĺpce:** predmetové kompetencie, výkon, pojmy.

Kľúčové kompetencie majú nadpredmetový charakter. Sú nevyhnutné pre rôzne činnosti súvisiace s učením sa.

Predmetové kompetencie sú špecifické pre konkrétny predmet. Majú činnostný charakter a sú napĺňané výkonom a obsahovým vymedzením učiva.

Obsah predmetu tvoria **aplikačný kontext a kľúčové pojmy**.

Aplikačný kontext sa stal v inovovanom vzdelávacom štandarde dominantným prvkom. Ide o **textovú zložku** vzdelávacieho štandardu, ktorú tvoria jednotlivé slohové útvary/žánre stanovené v obsahovom štandarde. V

rámci **kompetencie čítanie s porozumením** predstavuje textová zložka priestor na analýzu, t. j. priestor na vyvodzovanie, utvrdzovanie jednotlivých pojmov a nadobúdanie predmetových kompetencií. Pri **kompetenciách písanie a hovorenie** žiak deklaruje svoje nadobudnuté vedomosti a kompetencie formou tvorby konkrétneho slohového útvaru/žánru. Jednotlivé slohové útvary/žánre tak predstavujú priestor, v ktorom žiak aplikuje svoje nadobudnuté vedomosti a kompetencie z jednotlivých jazykových rovín a slohu.

Pojmy tvoria druhú časť obsahového štandardu. Ide o základné pojmy z oblasti jazykovedy, ktoré sú rozdelené do príslušných ročníkov a spojené s kontextom. V každom ročníku sú uvádzané len **pojmy**, ktoré sa v danom ročníku zavádzajú a obsahovo súvisia s predmetovou kompetenciou uvedenou v príslušnom riadku tabuľky. V niektorých ročníkoch nie je uvedený nový pojem, pretože príslušná kompetencia si nevyžaduje vyvodzovanie nového pojmu v danom ročníku, ale vyžaduje si naplnenie konkrétneho výkonu, ktorý je vymedzený kontextom.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie

I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby.

1. Vybrať text na základe znalostí informačných prameňov, podľa komunikačného zámeru a podľa danej situácie.

2. Nahlas, ticho a opakovane prečítať text.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny I.

Žiak

1.1 dokáže z obsahového i formálneho hľadiska správne vybrať text a odôvodniť výber textu v konkrétnej situácii.

1.2 dokáže na základe analýzy jednotlivých textov identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o slohových útvaroch/žánroch.

2.1 dokáže samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty (vrátane tabuliek), ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané úrovni žiakov daného ročníka a dokáže prispôbiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol čo najefektívnejšie pochopiť informácie.

Pojmy

8. ročník

- výťah
- prihláška
- úradný/štruktúrovaný životopis
- slávnostný prejav

9. ročník

- odborný opis
- úradný list
- jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký
- slohové postupy: rozprávací, opisný, informačný, výkladový
- výklad
- úvaha
- zvuková rovina jazyka
- jazykoveda

Minimálny I.

Žiak

1.1 dokáže podľa zadaných kritérií vybrať text a odôvodniť výber na základe subjektívnych pocitov.

1.2 dokáže z navrhovaného súboru slohových útvarov/žánrov s pomocou učiteľa vybrať žáner/útvar zodpovedajúci téme.

1.3 dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané úrovni žiakov daného ročníka.

S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Pojmy

II. Pochopiť obsah textu.

1. **Vyvodit'** explicitné a implicitné informácie z vecného aj umeleckého textu.
2. **Porozumieť** významu slov v umeleckých a vecných textoch.
3. **Overiť** si význam slova.
4. **Prerozprávať** obsah umeleckého a vecného textu na základe chronologickej alebo logickej postupnosti.

Optimálny II.

Žiak

- 1.1 dokáže v akomkoľvek texte, ktorý je primeraný úrovni daného ročníka, vyhľadať explicitne a implicitne vyjadrené informácie a správne spojiť jednotlivé údaje do komplexnej informácie.
- 1.2 dokáže na základe explicitných a implicitných informácií z umeleckého textu vyvodit' hlavnú myšlienku.
- 2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov, určiť ich v texte a posúdiť ich štylistický význam.
- 2.2 dokáže analyzovať text po lexikálnej stránke a vysvetliť štylistický význam jazykových prostriedkov v texte.
- 3.1 dokáže vybrať vhodný jazykový slovník a overiť v ňom význam lexikálnych jednotiek.
- 4.1 dokáže prerozprávať obsah umeleckého textu so zachovaním časovej a logickej postupnosti.
- 4.2 dokáže vyjadriť názor na prečítaný text, obhajovať svoje stanovisko a ako argumenty, resp. protiargumenty použiť niektoré poznatky získané analýzou textu.

8. ročník

- nepriame pomenovania: metafora
- jednoslovné pomenovania
- viacslovné pomenovania (združené pomenovania)
- frazeologizmus

9. ročník

- slovná zásoba – systematizácia
- odborné slová
- náuka o významovej rovine jazyka

Minimálny II.

Žiak

- 1.1 dokáže s pomocou učiteľa vyhľadať v texte explicitne vyjadrené informácie.
- 1.2 dokáže s pomocou učiteľa zo známeho umeleckého textu vyvodit' hlavnú myšlienku.
- 2.1 dokáže reprodukovať definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich vyhľadať v texte.
- 3.1 dokáže určiť neznáme slová v texte a s pomocou učiteľa vyhľadať ich význam v jazykových slovníkoch.
- 4.1 dokáže prerozprávať obsah známeho umeleckého textu so zachovaním časovej postupnosti.
- 4.2 dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výt'ah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie, prijať a spracovať informácie, formulovať svoj názor a argumentovať, regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny III.

Žiak

- 1.1 rozlišuje jednotlivé časti vonkajšej kompozície textu a dokáže ich vyjadriť pri hlasnom čítaní.
- 1.2 rozlišuje jednotlivé časti tabuľky, dokáže ich pomenovať a chápe vzťahy medzi nimi.
- 1.3 dokáže na základe porovnania textov určiť odlišné, resp. spoločné znaky vonkajšej kompozície štandardizovaných slohových útvarov/žánrov.
- 2.1 dokáže identifikovať všetky

Pojmy

8. ročník

9. ročník

- jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký
- slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový

III. Pochopiť kompozíciu textu.

1. **Rozoznať a pomenovať** časti vonkajšej kompozície textu.
2. **Rozoznať a pomenovať** časti vnútornej kompozície umeleckého textu.

časti vnútornej kompozície
umeleckého textu.
2.2 dokáže na základe porovnania
textov určiť odlišné, resp. spoločné
znaky vnútornej kompozície
štandardizovaných slohových
útvarov/žánrov.

Minimálny III.

Žiak

- 1.1 dokáže s pomocou učiteľa rozlíšiť pri čítaní jednotlivé časti vonkajšej kompozície textu.
- 1.2 dokáže pomenovať niektoré časti tabuľky.
- 1.3 dokáže s pomocou učiteľa na základe porovnania textov určiť spoločné a odlišné znaky vonkajšej kompozície štandardizovaných žánrov/útvarov.
- 2.1 dokáže s pomocou učiteľa identifikovať úvod a rozuzlenie vo vnútornej kompozícii umeleckého textu.
- 2.2 dokáže s pomocou učiteľa na základe porovnania textov určiť spoločné a odlišné znaky vnútornej kompozície štandardizovaných žánrov/útvarov.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie, prijať a spracovať informácie, formulovať svoj názor a argumentovať, regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny IV.

Žiak

- 1.1 pri hlasnom čítaní rešpektuje prostriedky nadväznosti: hlavný slovný prízvuk, typ písma, interpunkciu.
- 2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.
- 2.2 dokáže v jednoduchých vetách určiť hlavné a vedľajšie vetné členy, zdôvodniť ich funkciu.
- 2.3 dokáže na základe analýzy rozlíšiť jednotlivé typy viet (jednoduchá veta, jednoduché súvetie).
- 3.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.
- 3.2 dokáže určiť podstatné mená, zámená, častice v rozsahu obsahového štandardu a svoje tvrdenie zdôvodniť.
- 3.3 dokáže vysvetliť štylistickú funkciu zámen a častíc v texte.

Pojmy

8. ročník

- vsuvka, prístavok, oslovenie
- podstatné mená mužského rodu zvieracie
- podstatné mená mužského rodu neživotné zakončené na -r, -l
- cudzie nesklonné podstatné mená
- skloňovanie podstatného mena pani
- zámená – ohybný slovný druh; skloňovanie; základný tvar zámen; rod, číslo, pád; delenie zámen: opytovacie, ukazovacie
- častice: neohybný slovný druh
- vedľajšie vetné členy: prívlastok (zhodný, nezahodný), prístavok
- jednoduché súvetie
- interpunkcia

9. ročník

- zápor v slovenčine
- súdržnosť textu
- jazykové štýly: náučný, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký
- slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový
- morfológia/tvaroslovie
- syntax/skladobná rovina jazyka

Minimálny IV.

Žiak

- 1.1 po predchádzajúcej príprave a s pomocou učiteľa rešpektuje pri hlasnom čítaní prostriedky nadväznosti: hlavný slovný prízvuk, typ písma, interpunkcia.
- 2.1 dokáže reprodukovať definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich vyhľadať v texte.
- 3.1 dokáže reprodukovať definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich vyhľadať v texte.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.

1. **Sformulovať** cieľ a tému písomného prejavu.

2. **Vybrať** vhodný slohový útvar/žáner v súlade s cieľmi písania.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny I.

Žiak

1.1 dokáže navrhnúť tému písania, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľom písania.

2.1 dokáže na základe analýzy stanovenej komunikačnej situácie vybrať vhodný slohový útvar/žáner.

Pojmy

8. ročník:

- výťah
- prihláška
- úradný/štruktúrovaný životopis
- slávnostný prejav

9. ročník:

- odborný opis
- úradný list
- jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký
- slohové postupy: rozprávací, opisný, informačný, výkladový
- výklad
- úvaha

Minimálny I.

Žiak

1.1 si dokáže z navrhovaného súboru tém vybrať tému písania, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľmi písania.

2.1 dokáže z navrhovaného súboru žánrov s pomocou učiteľa vybrať vhodný útvar/žáner zodpovedajúci téme.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

II. Organizovať text z hľadiska kompozície.

1. **Zostaviť** osnovu, koncept.

2. **Zoradiť** motívy a myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti.

3. **Zoradiť** motívy podľa fáz vnútornej kompozície umeleckého a vecného textu.

4. **Prispôsobiť** formálnu úpravu textu vybranému žánru.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny II.

Žiak

1.1 dokáže vytvoriť osnovu a koncept pripravovaného textu.

2.1 dokáže vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému ucelený text, ktorý spĺňa znaky konkrétneho slohového postupu.

2.2 dokáže vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému ucelený text, ktorý spĺňa znaky konkrétneho slohového útvaru/žánru a vhodného jazykového štýlu.

2.3 dokáže vysvetliť význam daných pojmov.

3.1 dokáže pri tvorbe umeleckého a vecného textu aplikovať svoje

Pojmy

8. ročník

9. ročník:

- jazykové štýly: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický
- slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový

vedomosti o vnútornej kompozícii.
4.1 dokáže pri písaní textu
zohľadniť a odôvodniť požiadavky
na formálnu úpravu slohových
útvarov/žánrov.

Minimálny II.

Žiak

- 1.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť osnovu a koncept pripravovaného textu.
- 2.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému krátky text, ktorý spĺňa niektoré znaky slohového postupu.
- 2.2 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému krátky text, ktorý spĺňa niektoré znaky slohového útvaru/žánru a vhodného jazykového štýlu.
- 2.3 dokáže reprodukovat' definície daných pojmov.
- 4.1 dokáže s pomocou učiteľa aplikovať niektoré znaky formálnej úpravy slohových útvarov/žánrov.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijímať a spracovávať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť, verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny III.

Žiak

1.1 dokáže využiť pri tvorbe textov bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka s ohľadom na žáner, slohový postup, jazykový štýl a cieľ komunikácie.

2.1 dokáže vybrať a používať vhodnú jazykovú príručku.

Pojmy

8. ročník:

- spôsoby obohacovania slovnej zásoby: tvorenie slov, preberanie slov
- nepriame pomenovanie: metafora
- jednoslovné pomenovania
- viacslovné pomenovania (združené pomenovania)
- frazeologizmus

9. ročník:

- slovná zásoba – systematizácia
- odborné slová
- náuka o významovej rovine jazyka
- národný jazyk: spisovný jazyk, nárečia
- jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, umelecký
- slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový

Minimálny III.

Žiak

- 1.1 pri tvorbe textu využíva obmedzenú lexiku, často opakuje slová v rámci textu a nevhodne používa nespisovné slová.
- 2.1 dokáže s pomocou učiteľa vybrať vhodnú jazykovú príručku a skontrolovať správnosť a význam slov použitých v texte.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia.

1. Utvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.

2. Utvoriť jednoduché súvetia s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny IV.

Žiak

1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka.

1.2 dokáže v jednoduchých vetách správne používať hlavné a vedľajšie vetné členy, určiť ich a zdôvodniť ich funkciu.

1.3 dokáže správne tvoriť vety so záporom.

2.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché súvetia s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka.

2.2 dokáže pri tvorbe jednoduchých súvetí správne používať hlavné vetné členy, určiť ich a zdôvodniť funkciu.

2.3 dokáže v texte uplatniť vsuvku, prístavok, oslovenie a použiť správnu interpunkciu.

Pojmy

8. ročník:

- vsuvka, prístavok, oslovenie
- jednoduché súvetie
- vedľajšie vetné členy
- predmet
- príslovkové určenie: miesta, času, spôsobu, príčiny
- prívlastok: zhodný, nezhodný
- prístavok
- interpunkcia
-

9. ročník:

- súdržnosť textu
- zápor v slovenčine
- syntax/skladobná rovina

Minimálny IV.

Žiak

1.1 dokáže s pomocou učiteľa tvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou.

1.2 dokáže s pomocou učiteľa v jednoduchých vetách určiť významovú funkciu niektorých hlavných a vedľajších vetných členov.

1.3 dokáže s pomocou učiteľa tvoriť vety so záporom.

2.1 dokáže tvoriť jednoduché súvetia, ktoré však obsahujú logické a pravopisné chyby.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

V. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov.

1. Vybrať a použiť slová, vety, textové pasáže z rozličných informačných zdrojov.

2. Vybrať a použiť údaje z grafov a tabuliek.

3. Vytvoriť graf a tabuľku.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny V.

Žiak

1.1 dokáže v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať a zaznamenať si informácie (fakty, slová, vety, textové pasáže) súvisiace s obsahom jeho textu a použiť ich vo vlastnom texte.

2.1 dokáže vyhľadať informácie v grafoch a tabuľkách a použiť ich vo vlastnom texte.

3.1 dokáže z dostupných údajov a

Pojmy

8. ročník

9. ročník:

- jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, umelecký
- slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový

informácií vytvoriť graf a tabuľku a použiť ich v texte.

Minimálny V.

Žiak

1.1 dokáže s pomocou učiteľa v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie (fakty, slová, vety, textové pasáže) súvisiace s obsahom jeho textu a využiť ich vo vlastnom texte.

2.1 dokáže s pomocou učiteľa vyhľadať informácie v tabuľkách a niektoré z nich využiť vo vlastnom texte.

3.1 dokáže s pomocou učiteľa z dostupných údajov a informácií vytvoriť tabuľku a použiť ju v texte.

VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.

1. Určiť rozdielnosti jednotlivých útvarov/žánrov.

2. Vytvoriť modifikovaný text.

Optimálny VI.

Žiak

1.1 dokáže porovnať a odlíšiť texty z hľadiska slohových útvarov/žánrov.

2.1 dokáže aplikovať vedomosti o jednotlivých žánroch/útvaroch pri transformácii z jedného žánru do druhého.

8. ročník

9. ročník:

jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, umelecký

slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový

Minimálny VI.

Žiak

1.1 dokáže s pomocou učiteľa a podľa stanovených kritérií porovnať texty z hľadiska slohových útvarov/žánrov.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.

1. Skontrolovať a upraviť text s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu.

2. Upraviť text na základe spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov.

3. Vytvoriť čistopis.

4. Skontrolovať a zhodnotiť spolužiakov text.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní

9. ročníka základnej školy.

Optimálny VII.

Žiak

1.1 dokáže skontrolovať svoj text s cieľom vyhľadať a opraviť chyby, pričom aplikuje nadobudnuté znalosti z pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a slohu.

2.1 dokáže nahlas a plynulo prečítať svoj text, pričom správne artikuluje, intonuje, prispôsobuje tempo svojho prejavu poslucháčom.

2.2 dokáže prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa), zlepšiť organizáciu a nadväznosť myšlienok, opraviť jednotlivé chyby a formálne nedostatky textu.

2.3 dokáže zdôvodniť, prečo niektoré pripomienky nezpracoval vo svojom texte. Pri obhajobe svojho názoru rešpektuje spoločenské a komunikačné pravidlá.

3.1 dokáže vytvoriť čistopis.

4.1 dokáže skontrolovať texty vytvorené niekým iným.

4.2 dokáže spoločensky vhodným spôsobom zhodnotiť texty vytvorené niekým iným a svoje

Pojmy

8. ročník:

vsuvka, prístavok, oslovenie
 spôsoby obohacovania slovnej zásoby: tvorenie slov, preberanie slov

nepriame pomenovania: metafora

jednoslovné pomenovania a viacslovné pomenovania (združené pomenovania)

frazeologizmus

podstatné mená mužského rodu zvieracie

podstatné mená mužského rodu neživotné zakončené na -r, -l

cudzie nesklonné podstatné mená

skloňovanie podstatného mena pani

zámená: ohybný slovný druh; skloňovanie zámen; základný tvar zámen; rod, číslo, pád; delenie zámen: opytovacie, ukazovacie

neohybné slovné druhy – častice

jednoduché súvetie

vedľajšie vetné členy: prívlastok(zhodný, nezhodný), prístavok

interpunkcia

hodnotenie dokáže zdôvodniť.

9. ročník

- pravopis
- spojovník, pomlčka
- interpunkčné znamienka
- zápor v slovenčine
- súdržnosť textu
- jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, umelecký
- slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový
- morfológia/tvaroslovie
- syntax/skladba

Minimálny VII.

Žiak

1.1 dokáže vyhľadať a opraviť niektoré chyby vo svojom texte.

2.1 dokáže po príprave nahlas prečítať svoj text.

2.2 dokáže prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa) a s pomocou učiteľa dokáže opraviť identifikované chyby.

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výt'ah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.

1. **Sformulovať** vlastný názor a pomocou argumentov ho **obhájiť**.

2. **Sformulovať** tému adekvátnu komunikačnej situácii.

3. **Zosúladiť** jazykové prostriedky s cieľom komunikácie.

4. **Zvoliť** vhodný spoločenský tón komunikácie v súlade s jej cieľom a prostredím.

5. **Začať** a **ukončiť** komunikáciu na určitú tému.

6. **Zistiť** pomocou kontrolných otázok, či ostatní porozumeli prejavu.

7. **Analyzovať** a **zhodnotiť** kvalitu ústneho prejavu.

8. **Rešpektovať** jazykové pravidlá.

Výkon – Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka ZŠ.

Optimálny I.

Žiak

1.1 dokáže sformulovať vlastný názor a použiť presvedčivé argumenty a vhodné výrazové prostriedky.

2.1 si dokáže samostatne zvoliť alebo sformulovať tému adekvátnu komunikačnej situácii.

2.2 dokáže samostatne pohotovo sformulovať základné myšlienky na zvolenú tému a vysloviť ich výstižne a zrozumiteľne.

2.3 dokáže samostatne sformulovať súvislý a logicky usporiadaný text na danú tému.

3.1 dokáže samostatne použiť vhodné jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou.

4.1 dokáže v danej komunikačnej situácii zvoliť vhodný spoločenský tón v súlade s cieľom komunikácie a prostredím, v ktorom sa daná komunikácia uskutočňuje.

5.1 dokáže pohotovo a bez prípravy začať a ukončiť komunikáciu a dokáže použiť správne prostriedky.

6.1 dokáže správne a spoločensky

Pojmy

8. ročník

- vsuvka, oslovenie, prístavok
- nepriame pomenovanie: metafora
- jednoslovné pomenovania a viacslovné pomenovania (združené pomenovania)
- frazeologizmus
- slávnostný prejav

9. ročník

- rétorika
- jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký
- slohové postupy: rozprávací, výkladový, informačný, opisný
- výklad
- úvaha
- národný jazyk: spisovný jazyk, nárečia

vhodne sformulovať otázky, aby zistil, ako poslucháči porozumeli jeho prejavu.

7.1 dokáže zhodnotiť prejav spolužiakov z hľadiska obsahu, jazykovej správnosti a spoločenského tónu a reagovať naň spoločensky vhodným spôsobom.

Minimálny I.

Žiak

1.1 dokáže jednoduchým spôsobom vyjadriť vlastný názor na určitú tému a použiť predovšetkým subjektívne argumenty.

2.1 si dokáže vybrať jednu z ponúknutých tém.

2.2 dokáže po príprave sformulovať myšlienky na určenú tému.

2.3 dokáže podľa pokynov a s pomocou učiteľa sformulovať krátky text na danú tému.

3.1 dokáže s pomocou učiteľa určiť vo vlastnom prejave nespisovné prostriedky a nahradiť ich spisovnými.

5.1 dokáže začať a ukončiť komunikáciu v súlade s témou a rečnickým žánrom.

6.1 dokáže po príprave sformulovať jednoduché otázky, aby si preveril, či poslucháči porozumeli vytvorenému textu.

7.1 dokáže spoločensky vhodne vyjadriť svoj nesúhlas s obsahom komunikácie.

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnický, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny II.

Žiak

1.1 dokáže vo vlastnom prejave vhodne využiť informácie alebo jazykové prostriedky získané z rôznych informačných zdrojov.

Pojmy

8. ročník:

- spôsoby obohacovania slovnej zásoby: tvorenie slov, preberanie slov
- nepriame pomenovania: metafora
- jednoslovné pomenovania a viacslovné pomenovania (združené pomenovania)
- frazeologizmus

9. ročník:

- slovná zásoba – systematizácia
- odborné slová
- náuka o významovej rovine jazyka
- jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnický, umelecký
- slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový
- národný jazyk: spisovný jazyk, nárečia

II. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov.

1. Vybrať slová, vety a textové pasáže a **použiť** ich vo vlastnom prejave.

Minimálny II.

Žiak

1.1 dokáže vo vlastnom prejave s pomocou učiteľa vhodne využiť informácie získané z rôznych informačných zdrojov.

III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.

1. **Využívať** v jazykovom prejave diferencovanú slovnú zásobu s ohľadom na komunikačnú situáciu a komunikačných partnerov.
2. **Rešpektovať** jazykové pravidlá.

Minimálny III.

Žiak

- 1.1 dokáže po upozornení nahradiť nespisovné jazykové prostriedky spisovnými.

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný príhovor; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad; komunikačná situácia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny IV.

Žiak

- 1.1 dokáže tvoriť jednoduché vety a jednoduché súvetia, pričom dodržiava správny slovosled a intonáciu.
- 2.1 dokáže vo svojom prejave používať správne tvary ohybných a neohybných slovných druhov.
- 2.2 dokáže vysvetliť význam daných pojmov.
- 3.1 dokáže počas komunikácie opraviť alebo preformulovať vety vo svojej výpovedi.
- 4.1 dokáže vytvoriť s ohľadom na komunikačnú situáciu ucelený text, ktorý spĺňa znaky konkrétneho slohového postupu.
- 4.2 dokáže vytvoriť s ohľadom na komunikačnú situáciu ucelený text, ktorý spĺňa znaky konkrétneho slohového útvaru/žánru a vhodného jazykového štýlu.
- 4.3 dokáže zhodnotiť správnosť použitého žánru/útvaru a uplatnenie logickej postupnosti v ústnom prehovore komunikačného partnera.

Pojmy

8. ročník

- vsuvka, prístavok, oslovenie
- podstatné mená mužského rodu zvieracie
- podstatné mená mužského rodu neživotné zakončené na -r, -l
- cudzie nesklonné podstatné mená
- skloňovanie podstatného mena pani
- zámená – ohybný slovný druh; skloňovanie; základný tvar zámen; rod, číslo, pád; delenie zámen: opytovacie, ukazovacie
- častice: neohybný slovný druh
- jednoduché súvetie

9. ročník

- zápor v slovenčine
- súdržnosť textu
- jazykové štýly: náučný, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký
- slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový
- morfológia/tvaroslovie
- syntax/skladobná rovina jazyka

Minimálny IV.

Žiak

- 1.1 dokáže tvoriť jednoduché vety a jednoduché súvetia.
- 2.1 dokáže na základe učiteľovho upozornenia opraviť konkrétnu syntaktickú a konkrétnu morfológickú chybu vo svojej výpovedi.
- 2.2 dokáže reprodukovat' definície daných pojmov.
- 4.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému krátky text, ktorý spĺňa niektoré znaky slohového postupu.
- 4.2 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému krátky text, ktorý spĺňa niektoré znaky slohového útvaru/žánru a vhodného jazykového štýlu.

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny V.

Žiak

1.1 dokáže v komunikačnej situácii plynulo a zrozumiteľne artikulovať.

1.2 dokáže funkčne využívať tempo reči vo výpovedi.

2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov.

2.2 dokáže primerane gestikulovať, používať vhodnú mimiku, zaujať spoločensky vhodný postoj a dodržiavať vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim.

Pojmy

8. ročník

9. ročník

rétorika

V. Využívať pri komunikácii mimojazykových prostriedky.

1. Uplatňovať plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu.

2. Využívať gestikuláciu a mimiku.

Minimálny V.

Žiak

1.1 dokáže opraviť artikulačné chyby vo svojom prehovore.

1.2 po usmernení učiteľom dokáže upraviť tempo reči.

2.1 dokáže reprodukovať definície daných pojmov.

2.2 dokáže po upozornení učiteľom upraviť gestikuláciu a mimiku.

Literárna zložka

Cieľom vyučovania literárnej výchovy je sústavne rozvíjať čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov.

Základným princípom osnovania obsahu je rozvoj čítania ako všestranného osvojovania umeleckého textu. Dôraz sa kladie na postupné rozvíjanie čitateľa od naivnej úrovne (charakteristickej hlavne pre 1. stupeň ZŠ) cez schopnosť analyzovať sémantiku umeleckého textu (analytické čítanie), porozumieť jej a prenikať do znakovkej podstaty textu, až po schopnosť pracovať s jeho významom na vyššej individuálnej úrovni spracovania, t.j. syntetizovať ho, interpretovať a hodnotiť zo všetkých jeho stránok (syntetické, hodnotiace čítanie).

Tento princíp usporiadania obsahu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem umeleckého textu, jeho analýzu a hodnotenie.

Základnou úlohou literárnej výchovy na 2. stupni ZŠ je postupný prechod jednotlivými fázami čítania:

- čítanie so simultánnym porozumením;
- analýza štruktúry textu a identifikácia jeho významu;
- hodnotenie textu.

Nová štruktúra dokumentu

Inovovaný vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry – **literárna zložka** – si zachoval tabuľkovú formu. Inovovaná forma neobsahuje popis procesualnej stránky nadobúdania vzdelávacieho obsahu.

Vzdelávací štandard pre literárnu zložku predmetu tvoria časti usporiadané do riadkov a stĺpcov v nasledujúcom poradí:

- riadky:** kontext, kľúčové kompetencie;
- stĺpce:** predmetové kompetencie, výkon, pojmy.

Kľúčové kompetencie nie sú charakteristické pre literárnu zložku predmetu, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti súvisiace s učením sa.

Predmetové kompetencie majú činnostný charakter a sú napĺňané výkonom a obsahovým vymedzením učiva.

Obsah predmetu tvoria kontext a pojmy.

Kontext v inovovanom vzdelávacom štandarde sa stal dominantným prvkom. Ide o **textovú zložku** vzdelávacieho štandardu, ktorú tvoria jednotlivé literárne žánre stanovené v obsahovom štandarde. Kontext

predstavuje priestor pre rozvoj čitateľských a interpretačných kompetencií, ktoré sú spojené s osvojovaním si základných teoretických poznatkov o literatúre.

Pojmy predstavujú druhú časť obsahového štandardu. Ide o základné literárnovedné pojmy, ktoré sú rozdelené do príslušných ročníkov a spojené s kontextom. V každom ročníku sú uvádzané len **novozavedené pojmy**, ktoré obsahovo súvisia s predmetovými kompetenciami. V niektorých ročníkoch nie je uvádzaný novozavedený pojem, pretože funkcia príslušnej kompetencie si nevyžaduje vyvodzovanie nového pojmu v danom ročníku, ale vyžaduje si naplnenie konkrétneho výkonu, ktorý je vymedzený kontextom, prípadne v konkrétnom ročníku daného dvojročného obdobia sa nové pojmy nezavádzajú z toho dôvodu, aby vznikol priestor na opakovanie už zavedených pojmov v textoch s analogickou štruktúrou.

Výkon je definovaný dvoma úrovňami, a to optimálnou (najvyššou – výborný) a minimálnou (najnižšou akceptovateľnou – dostatočný) úrovňou. Inštitucionálne (školskou inšpekciou, národnými testami a pod.) je merateľný na konci piateho, siedmeho a deviatego ročníka.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE Poznávacie (kognitívne) kompetencie	Komunikačné kompetencie	Interpersonálne (sociálne) kompetencie	Intrapersonálne (osobnostné) kompetencie
Kompetencia: používať kognitívne operácie	Kompetencia: tvoriť, prijať a spracovať informácie	Kompetencia: akceptovať skupinové hodnoty	Kompetencia: vytvárať a reflektovať vlastnú identitu
Kompetencia: učiť sa sám aj v skupine	Kompetencia: vyhľadávať a sprostredkovať informácie	Kompetencia: tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín	Kompetencia: vytvárať vlastný hodnotový systém
Kompetencia: kriticky myslieť	Kompetencia: formulovať svoj názor a argumentovať	Kompetencia: spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami	
Kompetencia: formulovať a riešiť problémy	Kompetencia: verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city	Kompetencia: vžiť sa do pocitov a konania inej osoby	Kompetencia: regulovať svoje konanie a chrániť vlastný život
Kompetencia: tvorivo myslieť			

POZNÁVACIE A ČITATEĽSKÉ KOMPETENCIE

1. Recitovať spamäti prozaické a básnické diela.
2. Nahlas a plynule čítať umelecký alebo náučný text.
3. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu.
4. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní.
5. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.
6. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
7. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
8. Usporiadať známe javy do tried.
9. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
10. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
11. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.
12. Transformovať literárny text.
13. Vytvoriť krátky umelecký alebo náučný text.
14. Orientovať sa v školskej a verejnej knižnici.
15. Vedieť získať informácie z knižných a elektronických zdrojov.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): báseň, lyrika: lyrické dielo, ľúbostná lyrika, prírodná lyrika, spoločenská lyrika, reflexívna lyrika; modlitba

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; reflektovať vlastnú identitu

Predmetové kompetencie

Výkon

Obsah

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text.
2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
3. **Usporiadať známe javy do tried.**
4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
5. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.
7. **Vytvoriť krátky umelecký text.**

Minimálny:

Žiak

- dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam.
- dokáže zreprodukovať definície daných pojmov.
- dokáže v texte, ktorý sa už štylisticky analyzoval, určiť básnickú otázku.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): epika: epické dielo; detektívny román; biografický román; dievčenský román; historický román; dobrodružný román, román vo forme denníka; vedecko-fantastická literatúra; literatúra faktu; populárno-vedecká literatúra

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; reflektovať vlastnú identitu

Predmetové kompetencie

1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text.
2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
3. **Usporiadať známe javy do tried.**
4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
5. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.
7. **Vytvoriť krátky umelecký text.**
8. **Transformovať literárny text.**

Optimálny:

Žiak

- dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť.
- dokáže analyzovať báseň z hľadiska témy, kompozície, štylizácie a metriky.
- dokáže vytvoriť a vysvetliť definície daných pojmov.
- dokáže určiť dielo z hľadiska literárneho druhu, resp. žánru.
- dokáže určiť v texte básnickú otázku, metaforu a vytvoriť vlastné príklady.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.

8. ročník

- lyrika: ľúbostná lyrika, prírodná lyrika
- modlitba
- básnická otázka
- metafora

9. ročník

- spoločenská lyrika
- reflexívna lyrika

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny:

Žiak

- dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť.
- dokáže vytvoriť a vysvetliť definície daných pojmov.
- dokáže určiť dielo z hľadiska literárneho druhu, resp. žánru.
- dokáže určiť text ako aforizmus a svoje tvrdenie odôvodniť.
- dokáže vyhľadať v literárnom diele hlavné a vedľajšie postavy, dokáže charakterizovať hlavné postavy z čitateľského hľadiska a svoje tvrdenie podložiť argumentmi.
- dokáže transformovať prozaický text na dramatický, výrazne ho prečítať a prezentovať v dramatizovanom čítaní.
- dokáže na základe analýzy literárneho diela identifikovať jeho vonkajšiu a vnútornú kompozíciu a svoje tvrdenie zdôvodniť.

Obsah

8.ročník

- epika: román: detektívny román, biografický román, dievčenský román, historický román, dobrodružný román, román vo forme denníka
- diel
- vedecko-fantastická literatúra
- literatúra faktu
- vedecko-populárna literatúra

9. ročník

- epika: aforizmus
- vonkajšia kompozícia literárneho diela

- dokáže vytvoriť príbeh, v ktorom sú obsiahnuté všetky fázy vnútornej kompozície a uplatnené znaky vonkajšej kompozície.
- dokáže analyzovať umelecký text z hľadiska témy, vonkajšej a vnútornej kompozície a štylizácie.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.

Minimálny:

Žiak

- dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam.
- dokáže zreprodukovat' definície daných pojmov.
- dokáže s pomocou učiteľa v literárnom diele vyhľadať hlavné postavy.
- dokáže v známom literárnom texte určiť tému, zápletku, rozuzlenie a s pomocou učiteľa určiť v ňom štylistické prostriedky.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): dráma: dramatické dielo; tragédia, komédia, činohra

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín; reflektovať vlastnú identitu

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny:

Žiak

- dokáže plynulo čítať dramatický text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť.
- dokáže výrazne prečítať prehovory jednotlivých postáv dramatického textu v súlade s ich charakterom.
- dokáže vytvoriť a vysvetliť definície daných pojmov.
- dokáže určiť dielo z hľadiska literárneho druhu, resp. žánru.
- dokáže vyhľadať v literárnom diele hlavné a vedľajšie postavy, dokáže charakterizovať hlavné postavy z čitateľského hľadiska a svoje tvrdenie dokáže podložiť argumentmi.
- dokáže transformovať dramatický literárny text na prozaický.
- dokáže vytvoriť krátky dramatický text.
- dokáže na základe analýzy literárneho diela identifikovať jeho vonkajšiu a vnútornú kompozíciu a svoje tvrdenie zdôvodniť.
- dokáže analyzovať umelecký text z hľadiska témy, vonkajšej a vnútornej kompozície a štylizácie.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.

Obsah

8. ročník

9. ročník

- dráma: tragédia, komédia, činohra
- dejstvo

1. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní.
2. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.
3. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
4. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.
8. Transformovať literárny text.

Minimálny:**Žiak**

- dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať dramatický text.
- dokáže zreprodukovať definície daných pojmov.
- dokáže s pomocou učiteľa v literárnom diele vyhľadať hlavné postavy a charakterizovať ich.
- dokáže s pomocou učiteľa transformovať dramatický literárny text na prozaický.
- dokáže v známom literárnom texte určiť tému, zápletku, rozuzlenie a s pomocou učiteľa určiť v ňom štylistické prostriedky.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

KRITÉRIÁ KONTROLY A HODNOTENIA ŽIAKOV**DIKTÁTY****PÍ SOMNÉ PRÁCE**

Ročník	Počet	Zameranie	Rozsah	Počet	Zameranie
8. ročník	4	☐ opakovanie učiva zo 7. ročníka ☐ podstatné mená mužského rodu: zvieracie ☐ neživotné zakončené na -r, -l ☐ opakovanie učiva z 8. ročníka	81 – 90 plnovýznamových slov	2	☐ slávnostný prejav ☐ životopis

Slohové práce hodnotiť podľa týchto kritérií:**1. Vonkajšia forma (max. 4 body) Celková úprava****Čitateľnosť**

Zreteľné grafické členenie odsekov

Prepísanie práce z konceptu do čistopisu

Čistota textu

Dodržiavanie okrajov

Dodržanie predpísaného rozsahu

Nadväznosť a logickosť textu

Jazyk (max. 4 body)

Zreteľné rozlíšenie veľkých a malých písmen, dôsledné dodržanie diakritických znamienok. Každé písmeno musí byť jasne identifikovateľné tak, aby nemohlo prísť k jeho zámene za iné písmeno. Na začiatku každého odseku treba začať písať asi 1,5 – 2 cm od začiatku daného riadka. Práca musí byť za daný časový limit kompletne prepísaná z konceptu do čistopisu; v inom prípade sa nemôže prideliť maximálny počet bodov za vonkajšiu formu. Pre potreby hodnotenia vnútornej formy a celkového dojmu sa však pokračuje v hodnotení práce v koncepte na tom mieste, kde sa končí neúplný čistopis. Bez škrtania. V čistopise žiaci nemajú škrtiť, v nevyhnutnom prípade majú dať chybné napísané slovo do okrúhlych zátvoriek a prečiarknuť ho vodorovnou čiarou. Dodržiavanie okrajov: vnútorných aj vonkajších; v prípade potreby slová na konci riadkov rozdeľovať. Ak žiaci napíšu menej alebo viac ako je predpísaný rozsah, t.j. zákonite nezískajú maximálny počet bodov za vonkajšiu formu. Úvaha – citáty, umelecké prostriedky, vlastné myšlienky a hodnotenie problému. Výklad – vyváženosť argumentácie a sprievodných vysvetlení.

Správne využitie slovných druhov

Morfologická správnosť jazykových prostriedkov

Syntaktická správnosť jazykových prostriedkov
Rôznorodosť, variabilnosť

Slovné druhy typické pre daný slohový postup a útvár/žáner.

Správne väzby slovies, správne pádové koncovky a pod.

Správne postavenia prívlastkov, slovosled a pod.

Rôznorodé syntaktické prostriedky i slovné druhy.

Neopakovanie slov. Šírka slovnej zásoby.

Rozprávanie – použitie častíc, citoslovieč. Úvaha – umelecké prostriedky. Výklad – vedeckosť jazyka, pravdivosť uvedených faktov. Opis – primeranosť jazyka – prirovnania, neutrálnosť.

Pravopis (max. 4 body)

4 body

3 body

2 body

1 bod

0 bodov

0 – 4 chyby

5 – 8 chýb

9 – 12 chýb

13 – 16 chýb

17 a viac chýb

Ak je v texte napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. (Napri.: Rýchly chlapec mal rýchly krok. = 1 chyba) Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte. Všetky chyby majú rovnakú hodnotu. Javy, ktoré sa žiaci ešte neučili, sa nezarátavajú do chýb.

Štýl (max. 4 body)

Správna štylizácia viet

Tvorivosť

Pútavosť

Zrozumiteľnosť textu ako celku.

Tvorivá lexika.

Podanie zaujímavou, nezvyčajnou formou, ktorá vyvoláva v čitateľovi zvedavosť.

Celkový dojem (max. 4 body)

Celkové vyznenie práce po jej prvom prečítaní.

Práca by nemala obsahovať

Nelogické názory, protispoločenské postoje, protihumánne a neetické názory, názory propagujúce poškodzovanie ľudského zdravia, iné.

Hodnotiaca stupnica

DIKÁTÝ

Známka

1

2

3

4

5

Chyby v diktáte

0 – 1 chyba

2 – 3 chyby

4 – 7 chýb

8 – 10 chýb

11 a viac chýb

PÍ SOMNÉ PRÁCE

Známka

1

2

3

4

5

Body

28 – 26 bodov

25 – 21 bodov

20 – 14 bodov

13 – 9 bodov

8 – 0 bodov

Poznámka:

- Rovnaké chyby v tom istom slove sa pokladajú za 1 chybu. Napri.: Rýchly chlapec mal rýchly krok. = 1 chyba
- Ak je v texte napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte. Všetky chyby majú rovnakú hodnotu. Javy, ktoré sa žiaci ešte neučili, sa nezarátavajú do chýb.

Obsahový vzdelávací štandard pre 2. stupeň základnej školy

1. – 4. ročník gymnázií s osemročným vzdelávacím programom

Slovenský jazyk a literatúra

Časť: slovenský jazyk

Poznámka:

- označuje pojem, ktorý bude zavedený až v nasledujúcich ročníkoch.
- označuje pojem, ktorý sa zavádza v danom ročníku.
- označuje pojem, ktorý bol už zavedený a ďalej sa s ním pracuje.

Tučné písmo – pojmy už boli zavedené na 1. stupni.

Úvod

Obsahový vzdelávací štandard vymedzuje súbor *jazykovedných termínov*, ktoré v časovom úseku vymedzenom týmto vzdelávacím štandardom musia byť **povinne zaradené** do obsahu vzdelávania na každej škole tohto typu v Slovenskej republike.

Súbor jazykovedných termínov obsahuje aj všetky jazykovedné pojmy, ktoré boli štandardizované pre 1. stupeň základnej školy (sú zvýraznené osobitným typom písma). Tieto pojmy sú už trvalou zložkou obsahu vzdelávania, a preto sa pri nich neuvádza nijaká časová hranica na zaradenie do obsahu vyučovania na 2. stupni. Sú len informáciou pre učiteľov tohto stupňa základnej školy.

Zvuková rovina jazyka a pravopis	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
abeceda	☺	☺	☺	☺	☺
písmená: malé, veľké, písané, tlačené	☺	☺	☺	☺	☺
hlásky, slabiky, slová	☺	☺	☺	☺	☺
delenie hlások: samohlásky – spoluhlásky – dvojhlásky	☺	☺	☺	☺	☺
samohlásky: krátke – dlhé	☺	☺	☺	☺	☺
spoluhlásky: tvrdé – mäkké	☺	☺	☺	☺	☺
dĺžeň, mäkkčeň, vokáľ	☺	☺	☺	☺	☺
bodka, otáznik, výkričník, čiarka, zátvorka, dvojbodka	☺	☺	☺	☺	☺
spojovník, pomlčka	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
melódia vety (oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, zvolacia, želacia)	☺	☺	☺	☺	☺
pravopis	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
bodkočiarka	☺	☺	☺	☺	☺
úvodzovky	☺	☺	☺	☺	☺
priama reč, uvádzacia veta	☺	✓	☺	☺	☺
slabikotvorné hlásky -l, -ḷ, -r, -ṛ	☺	☺	☺	☺	☺
výslovnosť	☺	☺	☺	☺	☺
splývavá/viazaná výslovnosť	✓	☺	☺	☺	☺
výslovnosť a výskyt ä	☺	☺	☺	☺	☺
výslovnosť slabík de/di, te/ti, ne/ni, le/li v cudzích slovách	☐☐	☺	✓	☺	☺
spodobovanie znelé – neznelé; znelé nepárové (zvučné)	☺	☺	☺	☺	☺
spoluhlásky	☺	☺	☺	☺	☺
obojaké spoluhlásky	☺	☺	☺	☺	☺
vybrané slová	☺	☺	☺	☺	☺
rozdeľovanie slov na slabiky	☺	☺	☺	☺	☺

rozdeľovanie predponových slov	☺	☺	☺	☺	☺
slabičné a neslabičné predpony	☺	☺	☺	☺	☺
prestávka, sila hlasu, tempo	✓	☺	☺	☺	☺
hlavný slovný prízvuk	✓	☺	☺	☺	☺
dôraz	✓	☺	☺	☺	☺
vsuvka, oslovenie	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
prístavok	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
pravidlo o rytmickom krátení	☺	☺	☺	☺	☺
interpunkčné znamienka	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓

Významová/lexikálna rovina	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
slovo	☺	☺	☺	☺	☺
slovná zásoba	✓	☺	☺	☺	☺
spisovný jazyk – nárečia	✓	☺	☺	☺	☺
spisovné slová – nespisovné slová	☐☐	☐	✓	☺	☺
slangové slová	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
nárečové slová	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová	☐☐	✓	☺	☺	☺
domáce slová – slová cudzieho pôvodu	☐☐	☐	✓	☺	☺
nové slová	☐☐	☐	✓	☺	☺
zastarané slová, historizmy, archaizmy	☐☐	☐	✓	☺	☺
odborné slová	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
jednovýznamové a viacvýznamové slová	✓	☺	☺	☺	☺
synonymá	☺	☺	☺	☺	☺
antonymá	☺	☺	☺	☺	☺
slovníky	☺	☺	☺	☺	☺
pravopisný, synonymický	☺	☺	☺	☺	☺
výkladový, cudzích slov	☐☐	✓	☺	☺	☺
frazeologický	☺	☺	☺	☺	☺
tvorenie slov odvodením	☐☐	✓	☺	☺	☺
predpona	☺	☺	☺	☺	☺
prípona	☐☐	✓	☺	☺	☺
slovotvorný základ	☐☐	✓	☺	☺	☺
základové slovo	☐☐	✓	☺	☺	☺
odvodené slovo	☺	✓	☺	☺	☺
tvorenie slov skladaním	☐☐	✓	☺	☺	☺
zložené slová	☐☐	✓	☺	☺	☺
spôsoby obohacovania slovnej zásoby	☐☐	☐☐	☐	✓	☺
tvorenie slov preberaním slov	☐☐	☐	☐☐	✓	☺
skratky	☐☐	☐	✓	☺	☺
nepriame pomenovania (metafora)	☐☐	☐☐	☐	✓	☺
jednoslovné a viacslovné pomenovania	☐☐	☐☐	☐	✓	☺

(združené pomenovania)					
ustálené slovné spojenie/frazeologizmus	☺	☺	☺	✓	☺
príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie	✓	☺	☺	☺	☺
slovná zásoba – systematizácia	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
Tvarová/morfologická rovina jazyka					
skloňovanie					
pád – pádové otázky	☺	☺	☺	☺	☺
podstatné mená	☺	✓	☺	☺	☺
ohybný slovný druh	☐☐	✓	☺	☺	☺
všeobecné – vlastné	☺	☺	☺	☺	☺
konkrétne – abstraktné	☐☐	✓	☺	☺	☺
životné – neživotné	✓	☺	☺	☺	☺
rod	☺	☺	☺	☺	☺
mužský, ženský, stredný	☺	☺	☺	☺	☺
číslo	☺	☺	☺	☺	☺
jednotné, množné	☺	☺	☺	☺	☺
pád	☺	☺	☺	☺	☺
nominatív, genitív, datív, akuzatív, lokál, inštrumentál	☺	☺	☺	☺	☺
vokatív	☐☐	✓	☺	☺	☺
vzor	✓	☺	☺	☺	☺
chlap, hrdina dub, stroj	✓	☺	☺	☺	☺
žena, ulica, dlaň, kosť	✓	☺	☺	☺	☺
mesto, srdce, vysvedčenie, dievča	✓	☺	☺	☺	☺
pomnožné	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
rod pomnožných	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
podstatných mien					
podstatné mená mužského rodu	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
zvieracie	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
neživotné zakončené na -r, -l	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
cudzie nesklonné	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
podstatné mená skloňovanie	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
podstatného mena pani					
prídavné mená	✓	☺	☺	☺	☺
ohybný slovný druh	✓	☺	☺	☺	☺
akostné	✓	☺	☺	☺	☺
stupňovanie	✓	☺	☺	☺	☺
vzťahové	✓	☺	☺	☺	☺
privlastňovacie	☐☐	✓	☺	☺	☺
privlastňovacie: druhové	☐☐	✓	☺	☺	☺
rod, číslo, pád	☺	☺	☺	☺	☺
vzor	✓	☺	☺	☺	☺
pekný, cudzí	✓	☺	☺	☺	☺
pávi	☐☐	✓	☺	☺	☺
matkin, otcov	☐☐	✓	☺	☺	☺

Tvarová/morfologická rovina jazyka	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
zámená	☞	☞	☞	✓	☞
ohybný slovný druh	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☞
skloňovanie	☐☐	✓	☐☐	✓	☞
základný tvar	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☞
rod, číslo, pád	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☞
delenie zámen	☞	☞	☞	✓	☞
osobné – základné, privlastňovacie	☞	☞	☞	☞	☞
opytovacie	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☞
ukazovacie	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☞
číslovky	☞	☞	✓	☞	☞
ohybný slovný druh	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
skloňovanie	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
rod, číslo, pád	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
delenie čísloviek	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
určité	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
neurčité	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
základné radové	☞	☞	☞	☞	☞
násobné	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
slovesá	☞	✓	☞	☞	☞
ohybný slovný druh	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
tykanie/vykanie	☞	☞	☞	☞	☞
časovanie	☞	☞	☞	☞	☞
osoba 1., 2., 3.	☞	☞	☞	☞	☞
číslo	☞	☞	☞	☞	☞
čas	☞	☞	☞	☞	☞
minulý, prítomný, budúci	☞	☞	☞	☞	☞
zvrätne, nezvrätne	☐☐	✓	☞	☞	☞
neurčitok	☞	☞	☞	☞	☞
sloveso byť	☞	☞	☞	☞	☞
jednoduchý a zložený tvar	☐☐	☞	✓	☞	☞
plnovýznamové – neplnovýznamové	☐☐	✓	☞	☞	☞
spôsob	☐☐	✓	☞	☞	☞
oznamovací, rozkazovací, podmieňovací	☐☐	✓	☞	☞	☞
vid	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
dokonavý, nedokonavý	☐☐	☐☐	✓	☞	☞

Tvarová/morfologická rovina jazyka	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
príslovky	☞	✓	☞	☞	☞
neohybný slovný druh	☐☐	✓	☞	☞	☞
druhy prísloviiek	☐☐	✓	☞	☞	☞
miesta, času, spôsobu, príčiny	☐☐	✓	☞	☞	☞
stupňovanie prísloviiek	☐☐	✓	☞	☞	☞
predložky	☞	✓	☞	☞	☞
neohybný slovný druh	☐☐	✓	☞	☞	☞
väzba s pádom	✓	☞	☞	☞	☞
vokalizácia	☐☐	✓	☞	☞	☞
spojky	☐☐	☐☐	✓	☞	☞
neohybný slovný druh	☐☐	☐	✓	☞	☞
častice	neohybný slovný druh	☐☐	☐	☐	☞
častice	☐☐	✓	☞	☞	☞
neohybný slovný druh	☐☐	✓	☞	☞	☞

Syntaktická/skladobná rovina	5. roč.	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.
veta	☺	☺	☺	☺	☺
jednoduchá veta	☺	☺	☺	☺	☺
holá	☐	☐	✓	☺	☺
rozvitá	☐	☐	✓	☺	☺
rozvitá s viacnásobným vetným členom	☐	☐	✓	☺	☺
vety podľa obsahu	☺	☺	☺	☺	☺
oznamovacia	☺	☺	☺	☺	☺
opytovacia	☺	☺	☺	☺	☺
rozkazovacia	☺	☺	☺	☺	☺
želacia	☺	☺	☺	☺	☺
zvolacia	☺	☺	☺	☺	☺
slovosled	✓	☺	☺	☺	☺
hlavné vetné členy	☐	✓	☺	☺	☺
podmet	☐	✓	☺	☺	☺
vyjadrený	☐	✓	☺	☺	☺
nevyjadrený	☐	✓	☺	☺	☺
prísudok	☐	✓	☺	☺	☺
slovesný	☐	✓	☺	☺	☺
neslovesný; slovesno- menný	☐	✓	☺	☺	☺
vetný základ	☐	☐	✓	☺	☺
vedľajšie vetné členy	☐	☐	✓	☺	☺
predmet	☐	☐	✓	☺	☺
príslovkové určenie	☐	☐	✓	☺	☺
miesta	☐	☐	✓	☺	☺
času	☐	☐	✓	☺	☺
spôsobu	☐	☐	✓	☺	☺
príčiny	☐	☐	✓	☺	☺
prívlastok	☐	☐	☐	✓	☺
zhodný	☐	☐	☐	✓	☺
nezhodný	☐	☐	☐	✓	☺
prístavok	☐	☐	☐	✓	☺
zhoda	☐	✓	☺	☺	☺
vetné sklady	☐	✓	☺	☺	☺
prisudzovací	☐	✓	☺	☺	☺
jednočlenná veta	☐	☐	✓	☺	☺
slovesná	☐	☐	✓	☺	☺
neslovesná	☐	☐	✓	☺	☺
dvojčlenná	☐	✓	☺	☺	☺
úplná	☐	✓	☺	☺	☺
neúplná	☐	✓	☺	☺	☺
jednoduché súvetie	☐	☐	☐	✓	☺
zápor v slovenčine	☐	☐	☐	☐	✓
súdržnosť textu	☐	☐	☐	☐	✓
interpunkcia	☐	☐	☐	✓	☺

Sloh	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
pozdrav	☺	☺	☺	☺	☺
oslovenie	☺	☺	☺	☺	☺
predstavenie sa	☺	☺	☺	☺	☺
privítanie	☺	☺	☺	☺	☺
rozlúčenie	☺	☺	☺	☺	☺
prosba/želanie	☺	☺	☺	☺	☺
pod'akovanie	☺	☺	☺	☺	☺
ospravedlnenie – ústne	☺	☺	☺	☺	☺
ospravedlnenie s vysvetlením	☺	☺	☺	☺	☺
vyjadriť	☺	☺	☺	☺	☺

súhlas/nesúhlas					
blažozelanie – ústne/písomne	☺	☺	☺	☺	☺
adresa	☺	☺	☺	☺	☺
adresa odosielateľa	☺	☺	☺	☺	☺
adresát	☺	☺	☺	☺	☺
pohľadnica	☺	☺	☺	☺	☺
súkromný list – ústne/písomne	☺	☺	☺	☺	☺
tvorba otázok (žiadosť o informáciu)	☺	☺	☺	☺	☺
rozhovor	☺	☺	☺	☺	☺
začiatok a koniec telefonického rozhovoru	☺	☺	☺	☺	☺
osnova	☺	☺	☺	☺	☺
nápis	☺	☺	☺	☺	☺
nadpis	☺	☺	☺	☺	☺
odsek	☺	☺	☺	☺	☺
rozprávanie – ústne	☺	☺	☺	☺	☺
jednoduché rozprávanie – ústne/písomne	☺	☺	☺	☺	☺
úvod, jadro, záver	☺	☺	☺	☺	☺
časová postupnosť v rozprávaní	☺	☺	☺	☺	☺
rozprávanie s prvkami opisu – ústne/písomne	✓	☺	☺	☺	☺
rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) ústne a písomne	☐☐	✓	☺	☺	☺
vnútorná kompozícia	☐☐	✓	☺	☺	☺
úvod	☐☐	✓	☺	☺	☺
zápletká	☐☐	✓	☺	☺	☺
vyvrcholenie	☐☐	✓	☺	☺	☺
obrat	☐☐	✓	☺	☺	☺
rozuzlenie	☐☐	✓	☺	☺	☺
opis – ústne/písomne	☺	☺	☺	☺	☺
predmetu	☺	☺	☺	☺	☺
obrázka/ilustrácie	☺	☺	☺	☺	☺
osoby	☺	☺	☺	☺	☺
pracovného postupu	✓	☺	☺	☺	☺
statický opis	☐☐	✓	☺	☺	☺
dynamický opis	☐☐	✓	☺	☺	☺
umelecký opis	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
odborný opis	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
charakteristika	☐☐	✓	✓	☺	☺
Sloh	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
umelecký a vecný text	☺	☺	☺	☺	☺
krátke správy	☺	☺	☺	☺	☺
SMS, e-mail	☺	☺	☺	☺	☺
oznámenie	☺	☺	☺	☺	☺
správa	☺	☺	☺	☺	☺
pozvánka	☺	☺	☺	☺	☺
plagát	☺	☺	☺	☺	☺

vizitka	👍	👍	👍	👍	👍
klúčové slová	👍	👍	👍	👍	👍
poznámky/konспект	👍	👍	👍	👍	👍
výťah	☐☐	☐☐	☐☐	✓	👍
koncept	👍	👍	👍	👍	👍
reprodukcia ústna	👍	👍	👍	👍	👍
inzerát	👍	👍	👍	👍	👍
reklama	👍	👍	👍	👍	👍
rétorika	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
artikulácia	☐☐	☐☐	✓	👍	👍
silahlasu	☐☐	☐☐	✓	👍	👍
gestikulácia	☐☐	✓	👍	👍	👍
mimika	☐☐	✓	👍	👍	👍
postoj	☐☐	✓	👍	👍	👍
cieľený rozhovor (interview)	✓	👍	👍	👍	👍
hlavná myšlienka	✓	👍	👍	👍	👍
téma	✓	👍	👍	👍	👍
pointa	☐☐	☐☐	✓	👍	👍
prihláška	☐☐	☐☐	☐☐	✓	👍
úradný list	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
úradný/štruktúrovaný	☐☐	☐☐	☐☐	✓	👍
životopis					
slávnostný príhovor (prívet)	☐☐	☐☐	✓	👍	👍
slávnostný prejav	☐☐	☐☐	☐☐	✓	👍
jazykové štýly	☐☐	☐☐	☐	☐	✓
náučný štýl	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
administratívny štýl	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
publicistický štýl	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
rečnícky štýl	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
hovorový štýl	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
umelecký štýl	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
Sloh	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
slohové postupy	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
informačný	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
rozprávací	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
opisný	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
výkladový	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
úvaha	☐☐	☐☐	☐	☐☐	✓
výklad	☐☐	☐☐	☐	☐☐	✓
diskusia	✓	👍	👍	👍	👍
argument, dokazovanie	☐☐	✓	👍	👍	👍
protiargument	☐☐	✓	👍	👍	👍
dôkaz	☐☐	✓	👍	👍	👍
debata	✓	👍	👍	👍	👍
názor	👍	👍	👍	👍	👍
odosielateľ/vysielateľ	☐☐	☐☐	✓	👍	👍
prijímateľ	☐☐	☐☐	✓	👍	👍
komunikačná situácia	☐☐	☐☐	✓	👍	👍
efektívna komunikácia	☐☐	☐☐	✓	👍	👍
asertívna komunikácia	☐☐	☐☐	✓	👍	👍
dialóg	☐☐	✓	👍	👍	👍
projekt	☐☐	✓	👍	👍	👍
tabuľka	☐☐	☐☐	✓	👍	👍
názov, hlavička, riadok, stĺpec	☐☐	☐☐	✓	👍	👍
graf	☐☐	☐☐	✓	👍	👍

Jazykoveda a národný jazyk	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
národný jazyk	☐	☐	☐	☐	✓
spisovný jazyk	☐	☐	☐	☐	✓
nárečia	☐	☐	☐	☐	✓
jazykoveda	☐	☐	☐	☐	✓
náuka o zvukovej rovine jazyka	☐	☐	☐	☐	✓
náuka o významovej/lexikálnej rovine jazyka	☐	☐	☐	☐	✓
náuka o tvarovej/morfologickej rovine jazyka	☐	☐	☐	☐	✓
náuka o skladobnej/syntaktickej rovine jazyka	☐	☐	☐	☐	✓

Obsahový vzdelávací štandard pre 2. stupeň základnej školy 1.– 4. ročník gymnázií s osemročným vzdelávacím štúdiom

Slovenský jazyk a literatúra

Časť: literárna výchova

Poznámka:

- označuje pojem, ktorý bude zavedený až v nasledujúcich ročníkoch.
- označuje pojem, ktorý sa zavádza v danom ročníku.
- označuje pojem, ktorý bol už zavedený a ďalej sa s ním pracuje.

Tučné písmo – pojmy už boli zavedené na 1. stupni.

Úvod

Obsahový vzdelávací štandard vymedzuje sústavu *poznávacích a čitateľských kompetencií* a súbor *literárnovedných termínov*, ktoré v časovom úseku vymedzenom týmito vzdelávacími štandardmi musia byť *povinne zaradené* do obsahu vzdelávania na každej škole tohto typu v Slovenskej republike.

Súbor literárnovedných termínov obsahuje aj všetky literárnoteoretické pojmy, ktoré boli štandardizované pre 1. stupeň základnej školy (sú zvýraznené osobitným typom písma). Sú už trvalou zložkou obsahu vzdelávania, a preto sa pri nich neuvádza nijaká časová hranica, na zaradenie do obsahu vyučovania na 2. stupni. Sú len informáciou pre učiteľov tohto stupňa základnej školy.

Všeobecné pojmy	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
ročník autor – spisovateľ – poslucháč	☐	☐	☐	☐	☐
čitateľ – divák	☐	☐	☐	☐	☐
herec	✓	☐	☐	☐	☐
režisér	✓	☐	☐	☐	☐
scenárista	✓	☐	☐	☐	☐
dramaturg	✓	☐	☐	☐	☐
kniha	☐	☐	☐	☐	☐
knižnica	☐	☐	☐	☐	☐
časopis	☐	☐	☐	☐	☐
noviny	☐	☐	☐	☐	☐
rozhlas	☐	☐	☐	☐	☐
televízia	☐	☐	☐	☐	☐
film	☐	☐	☐	☐	☐
text	☐	☐	☐	☐	☐
ilustrácia	☐	☐	☐	☐	☐
scenár	✓	☐	☐	☐	☐
poézia	☐	☐	☐	☐	☐
próza	☐	☐	☐	☐	☐
divadelná hra	☐	☐	☐	☐	☐
bábkové divadlo	☐	☐	☐	☐	☐
bábka	☐	☐	☐	☐	☐
literatúra pre	☐	☐	☐	☐	☐

deti					
náučná literatúra	✓	☺	☺	☺	☺
encyklopédia	✓	☺	☺	☺	☺
umelecká literatúra	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
dobrodružná literatúra	☐☐	✓	☺	☺	☺
literatúra faktu	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
vedecko-fantastická literatúra	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
vedecko-populárna literatúra	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
humor	☐☐	✓	☺	☺	☺
Literárne druhy	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
epika	☐☐	☐☐	☐	✓	☺
dráma	☐☐	☐☐	☐	☐☐	✓
lyrika	☐☐	☐☐	☐	✓	☺
prírodná lyrika	☐☐	☐	☐☐	✓	☺
ľúbostná lyrika	☐☐	☐	☐☐	✓	☺
spoločenská lyrika	☐☐	☐	☐☐	☐☐	✓
reflexívna lyrika	☐☐	☐	☐☐	☐☐	✓
Literárne žánre	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
komiks	☺	☺	☺	☺	☺
bájka	☺	✓	☺	☺	☺
báseň	☺	✓	☺	☺	☺
pieseň	✓	☺	☺	☺	☺
ľudová pieseň	☺	☺	☺	☺	☺
populárna pieseň	☐☐	✓	☺	☺	☺
hádanka	☺	☺	☺	☺	☺
vyčítanka	☺	☺	☺	☺	☺
príslovie	☺	✓	☺	☺	☺
porekadlo	☺	✓	☺	☺	☺
pranostika	☺	✓	☺	☺	☺
rozprávka ľudová	☺	☺	☺	☺	☺
rozprávka autorská	☺	☺	☺	☺	☺
rozprávka televízna	✓	☺	☺	☺	☺
rozprávka filmová	✓	☺	☺	☺	☺
rozprávka rozhlasová	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
báj	☐☐	✓	☺	☺	☺
legenda	✓	☺	☺	☺	☺
poviedka	☐☐	✓	☺	☺	☺
modlitba	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
román	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
detektívny román	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
dobrodružný román	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
biografický román	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
historický román	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
dievčenský román	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
román vo forme denníka	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
povešť	☺	☺	☺	☺	☺
ľudová povešť	✓	☺	☺	☺	☺
autorská povešť	✓	☺	☺	☺	☺

balada	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
anekdota	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
aforizmus	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	✓
tragédia	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	✓
komédia	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	✓
činohra	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	✓
Štruktúra diela	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
dej	☺	☺	☺	☺	☺
hlavná myšlienka	☺	☺	☺	☺	☺
téma	✓	☺	☺	☺	☺
literárna postava	☺	☺	☺	☺	☺
hlavná literárna postava	☺	☺	☺	☺	☺
vedľajšia literárna postava	☺	☺	☺	☺	☺
rozprávač	✓	☺	☺	☺	☺
spôsob rozprávania ja-rozprávania – on-rozprávania	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
kompozícia literárneho diela	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
vonkajšia kompozícia literárneho diela	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓
nadpis	☺	☺	☺	☺	☺
odsek	☺	☺	☺	☺	☺
kapitola	☺	☺	☺	☺	☺
diel	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☺
verš	☺	☺	☺	☺	☺
strofa	☺	☺	☺	☺	☺
dejstvo	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓
vnútorná kompozícia literárneho diela	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
úvod	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
zápletká	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
vyvrcholenie	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
obrat	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
rozuzlenie	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
Štylizácia textu	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
dialóg	✓	☺	☺	☺	☺
monológ	☐ ☐	☐ ☐	✓	☺	☺
prirovnávanie	☺	☺	☺	☺	☺
zdrobnenina	☺	☺	☺	☺	☺
personifikácia/zosobnenie	✓	☺	☺	☺	☺
metafora	☐ ☐	☐ ☐	☺	✓	☺
epiteton	✓	☺	☺	☺	☺
básnická otázka	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☺
nonsens	✓	☺	☺	☺	☺
Metrika	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
rým	☺	☺	☺	☺	☺
združený	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
striedavý	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
obkročný	☐ ☐	☐ ☐	✓	☺	☺
prerývaný	☐ ☐	☐ ☐	✓	☺	☺
rytmus	✓	☺	☺	☺	☺
verš	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
voľný verš	☐ ☐	☐ ☐	✓	☺	☺
refrén	✓	☺	☺	☺	☺

Jazyk a komunikácia - Prvý cudzí jazyk – anglický jazyk

ZŠ - 8. ročník 3 hod. týždenne (ŠVP – 3 hod.) 99 hodín ročne

Vzdelávací štandard z anglického jazyka pre nižšie stredné vzdelávanie, úroveň A2 svojou štruktúrou, obsahom aj rozsahom korešponduje s pôvodným vzdelávacím programom z roku 2008. Zahŕňa výkonový a obsahový štandard, ktorý je východiskom školského vzdelávacieho programu pre príslušný vyučovací predmet a daný stupeň vzdelávania. Zároveň obsahuje odporúčané časti, ktoré dotvárajú plastický obraz o používaní a ovládaní jazyka na úrovni A2.

Úpravy pôvodného dokumentu spočívali v doplnení charakteristiky predmetu a cieľov, precizovaní jednotlivých častí obsahového štandardu a citátov podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. V aktuálnej verzii sa používa namiesto pojmu *sociolingvistická kompetencia* pojem sociolingválna kompetencia, *komunikačné zručnosti* sa uvádzajú ako komunikačné jazykové činnosti a stratégie, *spôsobilosti* v obsahovom štandarde sú označené ako kompetencie.

Požiadavky z výkonového štandardu môžu učitelia konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh a otázok. K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú kompetencie a funkcie jazyka ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Kompetencie a funkcie jazyka sú základom vymedzeného učebného obsahu, to však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Vzdelávací štandard predstavuje rámec pre rozvoj komunikačných jazykových činností a stratégií a ich realizáciu v rôznych komunikačných kontextoch. Zároveň poskytuje priestor na vytváranie množstva komunikačných situácií a podporuje činnostne zameraný prístup. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať. Vzdelávací štandard je programom rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

1 Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet anglický jazyk patrí medzi všeobecnevzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej a profesijnej oblasti života

či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj v práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca.

Výučba prvého cudzieho jazyka, t. j. anglického jazyka smeruje k dosiahnutiu komunikačnej úrovne A2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR) na konci nižšieho stredného vzdelávania. Označenie úrovne A2 je používateľ základného jazyka.

Charakteristika ovládania anglického jazyka na úrovni A2 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie vetám a často používaným výrazom vzťahujúcim sa na oblasti, ktoré sa ho bezprostredne týkajú (napríklad najzákladnejšie informácie o sebe, o rodine, nakupovaní, miestnom zemepise a o zamestnaní). Dokáže komunikovať v jednoduchých a rutinných úlohách vyžadujúcich si jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných záležitostiach. Dokáže jednoduchými slovami opísať svoje rodinné zázemie, bezprostredné okolie a záležitosti v oblastiach nevyhnutných potrieb (SERR, 2013, s. 26).

2 Ciele predmetu

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu anglický jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu anglický jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností,
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom,
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ, v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text,
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

3 Kompetencie

„Používatelia jazyka a učitelia sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam, a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú. Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať“ (SERR, s. 12, 103).

Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiak dokázal:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity,
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržiavaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu,
- tvorivé myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov,
- prosociálne a prospoločenské myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

3.1 Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností (SERR, 2013, s.12).

Žiak dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať,
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať ich pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,

- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk,
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

3.2 Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné vo vybraných krajinách, kde sa hovorí anglickým jazykom.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- jazykové kompetencie,
- sociolingválne kompetencie,
- pragmatické kompetencie.

3.3 Jazykové kompetencie

Žiak dokáže používať:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- základné vetné modely a komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a skupín niekoľkých slov a výrazov,
- obmedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení, ktoré sa týkajú predvídateľných základných jazykových situácií,
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si dokázal poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa systematicky dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť (upravené SERR, 2013, s. 111 – 119).

3.4 Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- udržať a rozvinúť spoločenskú konverzáciu prostredníctvom najjednoduchších bežných výrazov (upravené SERR, 2013, s. 123).

3.5 Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- usporiadať vety v takom poradí, aby vytvorili koherentný jazykový celok (tematická organizácia, logické usporiadani slov, príčina/následok),
- využívať základné funkcie jazyka s cieľom poskytnúť a vyhľadať faktografické informácie, vyjadriť a zisťovať postoj, vyjadriť presvedčenie, nadviazať kontakt s ľuďmi,
- používať jednoduché spôsoby na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- používať najčastejšie sa vyskytujúce spojovacie výrazy na prepojenie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede (upravené SERR, 2013, s. 124 – 132).

4 Výkonový štandard – komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak dosiahnuť na konci každého ročníka. Navrhované delenie výkonových štandardov do ročníkov je iba odporúčané (nie povinné), pričom žiak musí na konci nižšieho stredného vzdelávania dosiahnuť úroveň A 2.

Jazykové činnosti a stratégie sa rozvíjajú väčšinou integrovane, t.j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Žiak na konci 8. ročníka dokáže:

- porozumieť podstate počutého natoľko, aby bol schopný spĺňať konkrétne potreby za predpokladu, že reč je jasne formulovaná a pomaly artikulovaná,
- porozumieť slovným spojeniam a vetám vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,
- porozumieť základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach,
- rozumieť jednoduchým pokynom informatívneho charakteru,
- pochopiť vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú
- identifikovať tému vypočutej diskusie,
- porozumieť základným bodom v rečovom prejave na témy, ktoré sú mu známe.

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- porozumieť podstate počutého natoľko, aby bol schopný spĺňať konkrétne potreby za predpokladu, že reč je jasne formulovaná a pomaly artikulovaná,
- porozumieť slovným spojeniam a vetám vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,
- porozumieť základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach,
- rozumieť jednoduchým pokynom informatívneho charakteru,
- pochopiť vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú
- identifikovať tému vypočutej diskusie,
- porozumieť základným bodom v rečovom prejave na témy, ktoré sú mu známe (upravené SERR, 2013, s. 68, 69).

Čítanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka dokáže:

- porozumieť krátkym jednoduchým textom, ktoré obsahujú veľmi frekventovanú slovnú zásobu,
- rozumieť označeniam a nápisom na verejných miestach,
- pochopiť konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke texty,
- porozumieť jednoduchým osobným listom,
- vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých každodenných materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie,
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopiť význam niektorých neznámych slov.

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- porozumieť krátkym jednoduchým textom, ktoré obsahujú veľmi frekventovanú slovnú zásobu,
- rozumieť označeniam a nápisom na verejných miestach,
- pochopiť konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke texty,
- porozumieť jednoduchým osobným listom,
- vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých každodenných materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie,

z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopí význam niektorých neznámych slov (upravené SERR, 2013, s. 71 – 74).

Písomný prejav – výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka dokáže:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov,
- napísať jednoduché osobné listy,
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich najčastejšie sa vyskytujúcimi spojovacími výrazmi,
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa - miesto, škola, rodina, záujmy.

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov,
- napísať jednoduché osobné listy,
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich najčastejšie sa vyskytujúcimi spojovacími výrazmi,
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa - miesto, škola, rodina, záujmy (upravené SERR, 2013, s. 85 – 86, 127).

Ústny prejav – výkonový štandard

Ústny prejav – dialóg

Žiak na konci 8. ročníka dokáže:

- komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy,
- zvládnuť krátke spoločenské konverzačné výmeny,
- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na známe a bežné témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení,
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia a reagovať na ne,
- vyjadriť, čo sa mu páči a čo nie,
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť.

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy,
- zvládnuť krátke spoločenské konverzačné výmeny,
- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na známe a bežné témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení,
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia a reagovať na ne,
- vyjadriť, čo sa mu páči a čo nie,

požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť (upravené SERR, 2013, s. 76 – 83).

Ústny prejav – monológ

Žiak na konci 8. ročníka dokáže:

opísať každodenné skutočnosti zo svojho prostredia, napríklad ľudí, školu a miesto,

opísať niečo ako jednoduchý sled myšlienok,

podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, opísať svoje plány a osobné skúsenosti.

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

opísať každodenné skutočnosti zo svojho prostredia, napríklad ľudí, školu a miesto,

opísať niečo ako jednoduchý sled myšlienok,

podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, opísať svoje plány a osobné skúsenosti (upravené SERR, 2013, s. 60).

Kompetencie a funkcie jazyka

V rámci 6. až 9. ročníka ZŠ sa v anglickom jazyku rozvíjajú tie kompetencie a funkcie jazyka, ktoré sú špecifikované v časti Obsahový štandard – úroveň A2. Každá kompetencia v obsahovom štandarde sa člení na šesť komponentov, ktoré sú všetky súčasťou komunikačnej kompetencie a bez ktorých sa komunikácia nemôže uskutočňovať. V rámci obsahového štandardu jednotlivé kompetencie na seba nenadväzujú, môžu sa navzájom kombinovať a neustále vytvárať nové komunikačné kontexty.

Kompetencie súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom a písomnom prejave a zahŕňajú reakcie účastníkov komunikácie. **Funkcie** sú chápané ako základné časti komunikácie. Žiaci ich musia ovládať, aby sa mohla komunikácia v cudzom jazyku uskutočniť, pričom s niektorými z nich sa stretnú až na vyšších úrovniach. **Interakčné schémy** sú časťou, ktorá vyjadruje pragmatické kompetencie, nie je uzavretá a charakterizuje jednotlivé úrovne. Poskytuje učiteľovi základný rámec pre rozvoj komunikačných jazykových činností a stratégií v súlade s príslušnou úrovňou, pričom platí, že čím je úroveň vyššia, tým sa možnosti jazykového prejavu rozširujú. **Jazyková dimenzia** dokresľuje uvedené funkcie a jej ovládanie by nemalo byť samostatným cieľom, ale prostriedkom na správne vyjadrenie jednotlivých funkcií jazyka.

Diskurzívna dimenzia opisuje formu realizácie komunikačného kontextu, funkčné štýly a typy textov. Zameriava sa na rozvíjanie schopnosti žiakov usporiadať vety v takom poradí, aby vedeli vytvoriť koherentný jazykový celok a prispôsobili svoj jazykový prejav prijímateľovi. Rozvíjanie **Interkultúrnej dimenzie** umožňuje žiakom, aby sa dokázali prispôsobiť zásadám sociálnej kohézie v cieľových krajinách. Do tejto dimenzie zároveň patria interkultúrne kompetencie, t. j. znalosti a povedomie o rôznych etnických, kultúrnych a sociálnych skupinách, akceptácia ľudí z iných kultúr s ich rozdielnym správaním hodnotami, schopnosť interpretovať, kriticky vnímať a hodnotiť udalosti, dokumenty a produkty vlastnej kultúry aj iných kultúr.

Časti **Diskurzívna dimenzia** a **Interkultúrna dimenzia** v obsahovom štandarde sú iba **odporúčané** a dotvárajú kontext na využitie funkcií jazyka a interakčných schém. **Diskurzívna dimenzia** a **Interkultúrna dimenzia** sú pre učiteľa východiskom a poskytujú mu priestor, aby ich dopĺňal podľa špecifických potrieb vo svojej škole.

Prehľad spôsobilostí a funkcií stanovených pre úrovne A1 až B2

Tabuľka uvádza prehľad kompetencií a funkcií stanovených pre úrovne A1 až B2. Kompetencie a funkcie relevantné pre komunikačnú úroveň A2 sú zvýraznené.

Kompetencie

1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou

2. Vypočuť si a podať informácie

3. Vybrať si z ponúkaných možností

Funkcie

Upútať pozornosť

Pozdraviť

Odpovedať na pozdrav

Podakovať sa a vyjadriť uznanie

Rozlúčiť sa

Informovať sa

Potvrdiť a trvať na niečom

Začleniť informáciu

Odpovedať na požiadavky

Identifikovať

Opísať

Potvrdiť/Odmietnuť

Opraviť

4. Vyjadriť názor	Vyjadriť názor Vyjadriť súhlas Vyjadriť nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupne istoty Vyjadriť želania Vyjadriť plány
5. Vyjadriť vôľu	
6. Vyjadriť schopnosť	Vyjadriť vedomosti Vyjadriť neznalosť Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vyjadriť pocity	Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť súcit Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvahy Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať sa Zistiť spokojnosť/nespokojnosť Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vyjadriť, čo uprednostňujem
9. Predstaviť záľuby a vkus	
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Vyjadriť hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, zlú náladu niekoho iného
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam	Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Žiadať o povolenie a súhlas Dať súhlas Odmietnuť Zakázať Reagovať na zákaz Vyhražat' sa Sľúbiť Obviniť (sa), priznať (sa) Ospravedlniť (sa) Odmietnuť/ poprieť obvinenie Vyčítať/Kritizovať
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností	Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/ niečo neprekvapilo/-lo Vyjadriť nezáujem Žiadať niekoho o niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili Ponúknuť pomoc Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh Varovať pred niekým/niečím Poradiť Povzbudiť Vyjadriť želanie Spomenúť si na niečo/niekoho
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	
14. Dať ponuku a reagovať na ňu	
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiat' v budúcnosti	

16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	Vyjadriť, že som na niečo/nieкого zabudol Pripomenúť niekomu niečo Kondolovať Blahoželať Predstaviť niekoho
17. Reagovať pri prvom stretnutí	Predstaviť sa Reagovať na predstavenie niekoho Privítať Predniesť prípitok
18. Korešpondovať	Zčať list Rozvinúť obsah listu Ukončiť list
19. Telefonovať	Zčať rozhovor Udržiavať rozhovor Ukončiť rozhovor
20. Komunikovať	Zčať rozhovor
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore Uviesť tému, hlavnú myšlienku Oboznámiť s obsahom a osnovou Rozviesť tému a hlavnú myšlienku Prejsť z jedného bodu na iný Ukončiť výklad
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	Zdôrazniť, dať do pozornosti Odbočiť od témy Vrátiť sa k pôvodnej téme Uviesť príklad Citovať Parafrázovať
23. Zúčastniť sa diskusie/ Argumentovať	Navrhnuť novú tému/bod diskusie Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie Vrátiť sa k téme/k bodu diskusie
24. Uistiť sa, že slová/ výklad/ argument boli pochopené	Uistiť sa, že účastník komunikácie pochopil moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadať o pomoc pri vyjadrení slova/slovného spojenia Nahradiť zabudnuté/neznáme slovo Hľadať slovo/slovné spojenie Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru
25. Porozprávať príbeh	Rozprávať Zčať príbeh, historku, anekdotu Zhrnúť

Prehľad výskytu kompetencií na jednotlivých úrovniach SERR

Kompetencie	Úroveň A1	Úroveň A2	Úroveň B1	Úroveň B2
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou				
2. Vypočuť si a podať informácie				
3. Vybrať si z ponúkaných možností				
4. Vyjadriť názor				
5. Vyjadriť vôľu				
6. Vyjadriť schopnosť				
7. Vyjadriť pocity				
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne				
9. Predstaviť záľuby a vkus				
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii				
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam				
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nespĺnenie povinnosti				
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť				

14. Dať pomuku a reagovať na ňu				
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti				
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti				
17. Reagovať pri prvom stretnutí				
18. Korespondovať				
19. Telefonovať				
20. Komunikovať				
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu				
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu				
23. Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať				
24. Uistiť sa, že slova/výklad/argument boli pochopené				
25. Porozprávať príbeh				

Obsahový štandard

Obsahový štandard pre komunikačnú úroveň A2 pozostáva z kompetencií, ktoré sú bližšie špecifikované funkciami jazyka. Obsahový štandard je koncipovaný tak, aby nadväzoval na kompetencie žiakov, ktorí sa učia anglický jazyk od primárneho vzdelávania a dosiahli úroveň A1. Všetky vymedzené kompetencie a funkcie jazyka sú povinnou súčasťou obsahového štandardu. Obsahový štandard je vymedzený úrovňovo/ročníkovo, jednotlivé kompetencie a funkcie jazyka sa môžu kombinovať a rozvíjať v ľubovoľnom poradí. Navrhované delenie obsahových štandardov do ročníkov je iba odporúčané (nie povinné), pričom žiak musí na konci nižšieho stredného vzdelávania dosiahnuť úroveň A 2.

Ďalšou povinnou súčasťou obsahového štandardu je Jazyková dimenzia, ktorá je špecifikovaná príkladmi použitia daného javu v časti Interakčné schémy. Javy, ktoré si žiak osvojil pri určitej kompetencii, používa aj v rámci iných kompetencií vymedzených v tomto obsahovom štandarde.

Časti Diskurzívna dimenzia a Interkultúrna dimenzia v obsahovom štandarde sú nepovinné a dotvárajú kontext na rozvíjanie kompetencií a využívanie funkcií jazyka.

Odporúčané rozdelenie kompetencií z Čísla kompetencií obsahového štandardu do ročníkov:

Ročník	
6. ročník	1, 2, 3, 4, 5, 17, 18, 19
7. ročník	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 17, 18, 19
8. ročník	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
9. ročník	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 25

COMPETENCE 1: « RELATING WITH OTHERS IN A COMMUNICATIVE SITUATION »

LEVEL A2

Kompetencia č. 1: „Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Relating with others in a communicative situation <i>Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou</i>	Getting someone's attention <i>Upútať pozornosť</i>	Can I help you? What's the matter? Beautiful day, isn't it?	Slovosled vo vetách v prítomnom a minulom jednoduchom čase, tvorba otázky, odpovede, záporu. Krátka prídavná otázka so slovesom <i>to be</i> . Zdvorilá otázka so slovesom <i>can</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - neverbálna komunikácia s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: úryvky a dramatizácie rozprávok, riekanky, pesničky, básničky, komiksy a pod.	Pravidlá slušnosti v komunikácii. Interkultúrne rozdiely pri nadviazaní rozhovoru a neverbálnej komunikácii.
Greeting sb <i>Pozdraviť</i>			Hello. How's your day.		
Responding to a greeting <i>Odpovedať na pozdrav</i>			Good to see you. Great, thanks. What about you?		
Expressing thanks and appreciation <i>Podakovať sa a vyjadriť uznanie</i>			Many thanks! Thank you so much. Thank you very much. It was lovely to see you. Thanks. The same to you. I'll be in touch. Take care.		
Parting <i>Rozlúčiť sa</i>					

COMPETENCE 2: « LISTENING TO AND GIVING INFORMATION » LEVEL A2

Kompetencia č. 2: „Vypočuť si a podať informácie“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Relating with others in a communicative situation <i>Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou</i>					

Listening to and giving information <i>Vypočúť si a podať informácie</i>	Asking for information <i>Informovať sa</i>	Whose luggage is this? Have you got a bigger one? What is 6 plus 4?	Časovanie plnovýznamových slovík v jednoduchom prítomnom čase, tvorba otázky, odpovede a záporu. Opytovacie zámeno <i>whose</i> . Číslovky nad 100. Počtové výrazy <i>plus, minus, times, multiplied by, divided by</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - jednoduchý dialóg, - monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: krátke interview, jednoduché správy, inzeráty, krátke oznámenia, opisy, jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávky, komiksy, poznámky a odkazy, letáky a pod.	Špecifiká komunikácie pri využívaní základných služieb (pošta, informačná kancelária a pod.) a v masmédiách.
Confirming and insisting on sth <i>Potvrdiť a trvať na niečom</i>			Sure. 36 divided by 12 equals 3, not 4.		
Classifying information <i>Začleniť informáciu</i>			The capital city of Australia is Canberra.		
Replying to requests <i>Odpovedať na požiadavky</i>			Whose face is in this picture? Yes, of course. No, I am sorry. I'm afraid, I can't.		

COMPETENCE 3: « CHOOSING FROM GIVEN OPTIONS» LEVEL A2

Kompetencia č. 3: „Vybrať si z ponúkaných možností“ Úroveň A2 Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Choosing from given options <i>Vybrať si z ponúkaných možností</i>	Identifying <i>Identifikovať</i>	The fastest animal in the world is the cheetah. The next train to Prague leaves at 4.	Budúci dej vyjadrený pomocou <i>will</i> , tvorba otázky, odpovede a záporu. Určitý a neurčitý člen. Tvorba množného čísla nepravidelných podstatných mien.	Komunikačný kontext sa realizuje: - jednoduchý dialóg, - súvislý monológ - komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: rozprávanie, opisy udalostí a činností, jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky,	Životný štýl a interkultúrne rozdiely v jednotlivých regiónoch krajín, v mestách a na vidieku.

reklamný
materiál, jedálny
lístok a pod.

Describing
Opísať
Confirming/Refusing
Potvrdiť/Odmietnuť

Put some potatoes in a saucepan and boil them.

So I'll meet you at 2 p.m.

COMPETENCE 4: « EXPRESSING AN OPINION » LEVEL A2

Kompetencia č. 4: „Vyjadriť názor“ Úroveň A2 Kompetencie Expressing an opinion <i>Vyjadriť názor</i>	Funkcie <i>Vyjadriť názor</i>	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Expressing an opinion <i>Vyjadriť názor</i>	Well, the show was really interesting. Her story was really amusing. The food was excellent. I was bored. In my opinion, London is a very beautiful city.	Prídavné mená s koncovkou - <i>ed</i> , - <i>ing</i> . Intenzifikátory <i>very, really,</i> <i>quite, quite so,</i> <i>a bit</i> . Jednoduchý minulý čas, tvorba otázky, odpovede a záporu. Vyjadrenie budúceho deja pomocou <i>will</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: rozprávanie príbehov, opis udalostí a činností, jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z článkov, poznámky a odkazy, letáky, reklamný materiál a pod.	Špecifiká komunikácie pri vyjadrovaní ospravedlnenia a nesúhlasu.
Expressing agreement <i>Vyjadriť súhlas</i>				I think you're (probably) right. I agree with you. Not a bad idea.	
Expressing disagreement <i>Vyjadriť nesúhlas</i>				I'm afraid I don't agree with you. That can't be true. That's nonsense. No, you're wrong! Are you sure about that?	
Expressing conviction <i>Vyjadriť presvedčenie</i>				I hope you understand.	
Expressing degrees of certainty <i>Vyjadriť stupne istoty</i>				I don't think I'll be at home at seven. Life will be different in 10 years.	

COMPETENCE 5: « EXPRESSING WILLINGNESS » LEVEL A2

Kompetencia č. 5: „Vyjadriť vôľu“ Úroveň A2	Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing willingness <i>Vyjadriť vôľu</i>	Expressing wishes <i>Vyjadriť želania</i>		The flat must have central heating. The room can be very large. The rent must be higher. I enjoy dancing.	Modálne slovesá <i>can, could, may, must</i> . Vyjadrenie budúceho deja pomocou <i>to be going to</i> . Vyjadrenie budúceho deja pomocou <i>will</i> . Vyjadrenie budúceho deja pomocou prítomného priebehového času.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: jednoduché osobné listy, brožúry, inzeráty, príbehy, opisy udalostí a činností, úryvky z článkov, komiksy, letáky, reklamný materiál a pod.	Kultúrne/interkultúrne špecifiká komunikácie pri frekventovaných témach, ako sú škola, ekológia, predstavy o budúcnosti atď.
Expressing plans <i>Vyjadriť plány</i>				When are they going to move to Dublin? Donna is flying to London tonight. I think I'll see you tomorrow. She'll definitely have lunch with her boyfriend. I won't be here tomorrow.		

COMPETENCE 6: « EXPRESSING ABILITY » LEVEL A2

Kompetencia č. 6: „Vyjadriť schopnosť“ Úroveň A2	Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing ability <i>Vyjadriť schopnosť</i>	Expressing knowledge <i>Vyjadriť vedomosti</i>		He may know the answer to your question. He never does his homework.	Príslovky frekvencie <i>often, usually, hardly ever, ever</i> . Pozícia prísloviak frekvencie vo vete. Príslovky miesta, spôsobu a času <i>everywhere, quickly, tomorrow</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: stručné komentáre, príbehy, oznámenia, opisy udalostí a činností, jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávky, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, reklamný materiál a pod.	Vyhľadanie a porovnanie informácií o školských systémoch vlastnej a cieľovej krajiny.
Expressing lack of knowledge <i>Vyjadriť neznalosť</i>				I think I don't know the answer. They hardly know anything about it.		

Expressing ability to do sth
Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť

Peter can run very quickly.

COMPETENCE 7: « EXPRESSING FEELINGS » LEVEL A2

Kompetencia č. 7: „Vyjadriť pocity“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing feelings <i>Vyjadriť pocity</i>	Expressing joy, happiness, satisfaction <i>Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie</i>	I am happy to hear that. I am glad to know. That would be great. That sounds nice. What a wonderful day! They hope to finish it on time. It's a great pleasure. I go jogging to get fit. It's mine/his.	Samostatné prívlastňovacie zámená <i>mine, yours, his, hers, its, ours, theirs</i> . Vyjadrenie účelu pomocou neurčitku. <i>Sloveso + neurčitok.</i> <i>Sloveso + ing.</i>	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: osobné listy, blahoželanania, brožúry, príbehy, opisy udalostí a činností, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, jednoduché oznámenia, krátke žiadosti, poďakovania, pozvánky a pod.	Spôsob komunikácie pri dôležitých udalostiach v živote ľudí, zdieľanie pocitov s iným človekom.
Expressing sadness, dejection <i>Vyjadriť smútok, sklúčenosť</i>			I am upset. How terrible! What a shame!		
Expressing comfort, support and encouragement <i>Utešiť, podporiť, dodať odvalu</i>			No problem. Well done!		

COMPETENCE 8: « EXPRESSING AND RESPONDING TO EXPECTATIONS » LEVEL A2

Kompetencia č. 8: „Vyjadriť očakávania a reagovať na ne“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing and responding to expectations <i>Vyjadriť očakávania a reagovať na ne</i>	Expressing hope <i>Vyjadriť nádej</i>	I hope the weather will be good tomorrow.	<i>Sloveso hope + vyjadrenie budúceho deja.</i> Počítateľné a nepočítateľné podstatné mená. Väzba <i>I'd like to + sloveso.</i> Neurčité zámená <i>some, any, no</i> a ich zloženiny.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: krátke oznámenia, inzeráty, príbehy, opisy udalostí a činností, osobné listy,	Medziľudské vzťahy a vhodnosť výberu komunikačných prostriedkov na vyjadrenie očakávania, spokojnosti, nespokojnosti.

telefonické rozhovory, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky reklamný materiál a pod.

Expressing disappointment *Vyjadriť sklamanie*
Expressing fear, worry, anxiety
Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť

What a shame!
I'm (so) worried.

Expressing assurance
Ubezpečiť

He must be there by nine o'clock/at nine o'clock.

Expressing satisfaction
Vyjadriť spokojnosť

What a lovely sweater!
What super photos!

Expressing dissatisfaction, complaining
Vyjadriť nespokojnosť, poťažovať sa

Excuse me, I'd like to complain about the food.
I'm not happy with this.
I really must complain about the heating in my room.
Somebody stole my bike!

Ascertaining satisfaction/dissatisfaction
Zistiť spokojnosť/nespokojnosť

What happened?
Did you enjoy your meal?

COMPETENCE 9: « EXPRESSING INTERESTS AND TASTES » LEVEL A2

Kompetencia č. 9: „Predstaviť záľuby a vkus“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Kompetencie Expressing interests and tastes <i>Predstaviť záľuby a vkus</i>	Expressing likes and respects <i>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam</i>	I enjoy/like/love/don't mind sightseeing. He likes to go to the cinema.	Predprítomný čas, tvorba otázky, odpovede a záporu. Pravidelné stupňovanie krátkych a viacslabičných prídavných mien. Jednoduché určujúce vzťažné vety s použitím <i>who, which, that, where</i> . Nepravidelné stupňovanie prídavných mien. Radové číslovky.	Komunikačný kontext sa realizuje: - monológ, - dialóg. Typy textov: súvislé texty opisujúce záľuby alebo postoje voči prostrediu, opisy, osobné listy, jedálne lístky, jednoduché recepty, poznámky, brožúry a prospekty, obaly a nálepky na tovare.	Zásady správania sa v reštaurácii, porovnanie stravovacích zvyklostí.
Expressing dislikes about sb/sth <i>Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád</i>			She hates/dislikes washing up. I don't wear shoes that don't fit well. She has never liked him.		
Expressing preferences <i>Vyjadriť, čo uprednostňujem</i>			It's the best job I've ever had. It's my first choice.		

COMPETENCE 11: « SETTING, STATING, TAKING A STANCE TOWARDS RULES AND OBLIGATIONS » LEVEL A2

Kompetencia č. 11: „Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam“ Úroveň A2Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Setting, stating, taking a stance towards rules and obligations <i>Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam</i>	Expressing a command/prohibition <i>Vyjadriť príkaz/zákaz</i>	Drive carefully. Look at the time – you must hurry!	Tvorenie prísloviak príponou <i>-ly</i> . Slovesá s predložkovými väzbami <i>listen to, look at, smile at</i> . Modálne slovesá <i>might, mustn't, have to, should</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ. Typy textov: informačné tabule, nápisy na verejných priestranstvách, jednoduché osobné listy, krátke formálne listy, brožúry, reklamný materiál.	Zákazy a predpisy - nápisy a obrázky na verejných priestranstvách, v reštauráciách, na autobusových a vlakových staniciach, na letiskách, v parkoch, v múzeách, v galériách, v obchodných domoch atď.
Expressing a moral or social norm <i>Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu</i>				You mustn't cheat. Children should listen to their parents.	
Asking for permission <i>Žiadať o povolenie a súhlas</i>				May/Could/Can I join you?	
Granting permission <i>Dať súhlas</i>				You can take one piece of hand luggage.	
Refusing permission <i>Odmietnuť</i>				No, of course not. No, thanks. No, thanks, not really. I'll help you. I'll call you.	
Making a promise <i>Sľúbiť</i>					

COMPETENCE 12: « RESPONDING TO BROKEN RULES OR OBLIGATIONS » LEVEL A2

Kompetencia č. 12: „Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností“ Úroveň A2Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Responding to broken rules or obligations <i>Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností</i>	Apologising <i>Ospravedlniť (sa)</i>	I'm afraid I've broken your hairdryer. There's nothing I can do about it, I'm afraid. I'm sorry to hear that. He is sorry, but he won't be able to come.	Opisné tvary <i>to be able to, to have to, to be allowed to</i> . Predprítomný jednoduchý čas, tvorba otázky, odpovede a záporu.	Komunikačný kontext sa realizuje: - jednoduchý dialóg, - monológ. Typy textov: listy, komiksy, databázy, referáty, verejné značenia a nápisy, poznámky.	Rozdielnosti, špecifiká a pravidlá písania formálnych listov v jazyku cieľovej krajiny a slovenskom jazyku za účelom ospravedlnenia, kritiky, reakcie na nedodržanie vopred dohodnutých pravidiel a povinností.

Špecifiká
písania
osobných
listov.

COMPETENCE 13: « RESPONDING TO A STORY OR EVENT » LEVEL A2

Kompetencia č. 13: „Reagovať na príbeh alebo udalosť“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Kompetencie Responding to a story or event <i>Reagovať na príbeh alebo udalosť</i>	Expressing interest <i>Vyjadriť záujem o niečo</i>	I see. How nice! That's interesting.	Vyjadrenie modality pomocou <i>possibly, probably, perhaps.</i> Krátke prídavné otázky v prítomnom a minulom čase.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, príbehy, opisy udalostí a činností.	Rozdielne formy reagovania v emocionálne zafarbených situáciách na Slovensku a v cieľovej krajine.
Expressing surprise <i>Vyjadriť prekvapenie</i>			You're joking! What a surprise! No, really?! She probably did it, didn't she. Charlie hasn't got a problem with Steve, has he? I'm bored. Perhaps it's interesting, I don't		
Expressing indifference <i>Vyjadriť nezáujem</i>					

COMPETENCE 14: « MAKING AND RESPONDING TO AN OFFER » LEVEL A2

Kompetencia č. 14: „Dať ponuku a reagovať na ňu“ Úroveň A2	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Kompetencie Making and responding to an offer <i>Dať ponuku a reagovať na ňu</i>	Asking sb for sth <i>Žiadať niekoho o niečo</i>	Can I have some water/a cup of coffee, please? I need some help.	Počítateľné a nepočítateľné podstatné mená. Väzba <i>I'd love to/I want to + sloveso.</i> Vyjadrenie množstva pomocou <i>any, some, a lot of, all, none, not (any), enough, (a) few.</i> Rozkazovací	Komunikačný kontext a realizuje: - jednoduchý dialóg, - súvislý monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: osobné listy,	Rôzne formy a spôsoby reakcií na ponuku a odmietnutie v domácom a zahraničnom prostredí.

spôsob.
 brožúry, úryvky z
 rozprávok,
 komiksy,
 poznámky a
 odkazy, letáky,
 príbehy, opisy.

Responding to a request

Sure, why not?

Odpovedať na žiadosť

I don't really want to go to the cinema.

I'd love to come/go.

I can manage.

None of my friends are coming.

Suggesting sb do sth

Why don't you see the doctor?

Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil

Would you like to come and visit me in summer?

Suggesting sb do sth together

Let's buy some souvenirs from other cities.

Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili

Why don't we go to England?

Offering help

May/Can I help you?

Ponúknuť pomoc

Are you looking for something?

Do you need some help?

What can I do for you?

Suggesting lending or giving something

I will lend you the book if you need it.

Navrhnuť, že niečo

požičiam/darujem

Responding to a suggestion

It will be fantastic.

Odpovedať na návrh

Thank you very much.

I'll stay in if it rains this afternoon.

15: « RESPONDING TO FUTURE EVENTS » LEVEL A2

Kompetencia č. 15: „Reagovať na niečo, čo sa má udiat' v budúcnosti“
Úroveň

A2Kompetencie

Responding to

future events

Reagovať na niečo, čo sa má udiat' v budúcnosti

Funkcie

Warning against

sb/sth

Varovať pred niekým/niečím

Interakčné schémy

Be careful.

Don't talk during the class.

It's probably not a good idea to go by train.

This won't last.

If you do that one more time, I shall be very angry.

Jazyková dimenzia

Modálne slovesá *should, shall, would, needn't, will, won't't.*

Diskurzna dimenzia

Komunikačný

kontext sa

realizuje:

- dialóg,

- súvislý

monológ,

- stručné

komentáre s

uplatnením

hovorového

štýlu.

Typy textov:

jednoduché

osobné listy,

brožúry, úryvky

z rozprávok,

komiksy,

poznámky a

Interkultúrna dimenzia

Paralely v

spôsobе

trávenia

voľného času

detí v Európe.

odkazy, letáky,
reklamný
materiál,
príbehy, opisy.

Giving advice Poradiť

Never take a lot of money with you.
Always keep your money safe.
You should talk to somebody.
You needn't worry.
Go along this street.
He went outside, he isn't here.

COMPETENCE 16: « RESPONDING TO PAST EVENTS » LEVEL A2

Kompetencia č. 16: „Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti“ Uroveň A2Kompetencie Responding to past events Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	Funkcie Recalling sth/sb Spomenúť si na niečo/niekoho	Interakčné schémy I used to live there. I didn't use to like mushrooms but I like them now.	Jazyková dimenzia Vyjadrenie minulosti pomocou <i>used</i> <i>to</i> . Vyjadrenie účelu pomocou neurčitku. Určitý a neurčitý člen, nulový člen.	Diskurzívna dimenzia Komunikačný kontext sa realizuje: - jednoduchý dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, listy, letáky, reklamný materiál, príbehy, opisy.	Interkultúrna dimenzia Zaužívané pravidlá pri špecifických udalostiach, napr. prijatie pozvania, písomné poďakovanie za oslavu, gratulácie.
Reminding others of sth <i>Pripomenúť niekomu niečo</i>				Don't forget/Remember to bring your umbrella. Don't forget to lock the door.	
Expressing congratulations <i>Blahoželať</i>				Congratulations! Happy New Year!	

COMPETENCE 17: « REACTING AT THE FIRST MEETING » LEVEL A2

Kompetencia č. 17: „Reagovať pri prvom stretnutí“ Úroveň A2Kompetencie Reacting at the first meeting Reagovať pri prvom stretnutí	Funkcie Introducing sb <i>Predstaviť</i> <i>niekoho</i>	Interakčné schémy That's my brother, Peter. You know my sister Mia, don't you.	Jazyková dimenzia Krátka prídavná otázka.	Diskurzívna dimenzia Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov:	Interkultúrna dimenzia Pretrvávanie stereotypov o Slovákoch a obyvateľoch cieľovej krajiny.

príbehy, opisy,
osobné listy,
brožúry, úryvky
z rozprávok,
komiksy,
poznámky a
odkazy, letáky,
reklamný
materiál.

Introducing oneself
Predstaviť sa
Responding to an introduction
Reagovať na predstavenie niekoho
Welcoming
Privítať

My name's John.
Pleased to meet you.
How do you do.
Welcome to Slovakia!

COMPETENCE 18: « CORRESPONDENCE » LEVEL A2

Kompetencia č. 18: „Korešpondovať“ Úroveň A2 Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Correspondence <i>Korešpondovať</i>	Beginning a letter <i>Začať list</i>	Dear Mr/Mrs/Ms Hill, I am writing to you about my holiday.	Bežné fráзовé slovesá.	Komunikačný kontext sa realizuje: - monológ. Typy textov: osobné listy, pohľadnice, poznámky, správy, odkazy.	Dodržiavanie zdvorilosti v písomnom prejave. Príklady jednoduchej korešpondencie.
Developing a subject-matter of a letter <i>Rozvinúť obsah listu</i>				I've got some very important news.	
Closing a letter <i>Ukončiť list</i>				I look forward to hearing from you soon. Yours sincerely,	

COMPETENCE 19: « MAKING A PHONE CALL » LEVEL A2

Kompetencia č. 19: „Telefonovať“ Úroveň A2 Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Making a phone call <i>Telefonovať</i>	Beginning a phone call <i>Začať rozhovor</i>	Hello, this is Bruce Johnson. Can I speak to Mrs Evans. Hello, Mr Johnson speaking. I'm ringing/calling about the project.	Bežné fráзовé slovesá. Nepravidelné stupňovanie prídavných mien.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg. Typy textov: telefónny zoznam, brožúry, prospekty.	Pravidlá pri používaní tiesňových liniek (polícia, požiarňa služba, rýchla zdravotná pomoc a pod.).
Keeping a phone call going <i>Udržiavať rozhovor</i>				Hold the line, please. I'll put you through. Can I take the message, please?	
Ending a phone call <i>Ukončiť rozhovor</i>				Can you call back later? Thanks. Please ask him to ring/call me around/at 7.	

COMPETENCE 25: « NARRATING A STORY » LEVEL A2

Kompetencia č. 25: „Porozprávať príbeh“ Úroveň A2Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Jazyková a interkultúrna dimenzia
Narrating a story <i>Porozprávať príbeh</i>	Narrating <i>Rozprávať</i>	A few minutes later... Then... It happened while I was watching TV yesterday. I was coming home when the car in front of me suddenly stopped. I used to have a really nice bike, but I broke it. My father cut himself when he was building a bookshelf.	Jednoduchý a priebehový minulý čas, tvorba otázky, odpovede a záporu. Súvetia s použitím <i>when</i> a <i>while</i> . Vyjadrenie minulosti pomocou <i>used</i> <i>to</i> . Prvý kondicionál. Vyjadrenie účelu pomocou neurčitku. Zvratné zámená. Once... Once upon a time there... And they lived happily ever after.	Komunikačný kontext sa realizuje: - monológ doplnený jednoduchým dialógom. Typy textov: denníky, príbehy, opisy, listy, úryvky príbehov a rozprávok.	Známe príbehy z domácej literatúry a literatúry cieľových krajín.
Beginning a story, tale, anecdote <i>Začať príbeh historku, anekdotu</i>					
Summarising <i>Zhrnúť</i>					

6 Tematické okruhy a slovná zásoba

Slovná zásoba patrí k základným prvkom tvorby zmysluplného jazykového prejavu, preto aj pri vyučovaní a učení sa cudzieho jazyka je potrebné venovať jej výberu a osvojovaniu si náležitú pozornosť. Slovná zásoba má istú tematickú príslušnosť, ktorá sa prirodzene vo viacerých komunikačných témach prelína, najmä pri menej špecifickej, všeobecnej lexike.

Predložený dokument uvádza základné tematické okruhy, ku ktorým boli pričlenené podtémy bližšie špecifikujúce základné témy. Tematické okruhy a podtémy sú v zásade spoločné pre všetky cudzie jazyky, ktoré sa vyučujú na našich školách. Naplnenie tematických okruhov konkrétnou slovnou zásobou, prípadne formulácia podtém, je špecifické pre každý jazyk. Nižšia úroveň vždy tvorí základ pre navššenie lexiky na vyššej úrovni (až po úroveň B2).

Uvedené tematické okruhy a vybraná slovná zásoba sú odporúčané, nie povinné.

Tematické okruhy

Rodina a spoločnosť

Osobné údaje

Rodina - vzťahy v rodine

Národnosť/štatná príslušnosť

Tlačivá/dokumenty

Vzťahy medzi ľuďmi

Náboženstvo

Náš domov

Môj dom/byt

Zariadenie bytu

Domov a jeho okolie

Bývanie v meste a na dedine

Spoločnosť a životné prostredie

Spoločnosť a jej životný štýl

Ľudské telo,

starostlivosť o zdravie

Ľudské telo

Fyzické charakteristiky

Charakterové vlastnosti človeka

Choroby a nehody

Hygiena a starostlivosť o telo

Zdravý spôsob života

Nemocnica a klinika, lekáreň a lieky, poistenie

Človek na cestách

Dopravné prostriedky

Osobná doprava

Príprava na cestu a cestovanie

Turistika a cestovný ruch

Problémy cestných, železničných a leteckých sietí

Vzdelávanie a práca

Škola a jej zariadenie

Učebné predmety

Pracovné činnosti a profesie

Školský systém

Celoživotné vzdelávanie

Pracovné podmienky

Človek a príroda

Zvieratá/fauna

Počasie

Rastliny/flóra

Klíma

Človek a jeho životné prostredie

Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia

Voľný čas a záľuby

Záľuby

Literatúra, divadlo a film

Rozhlas, televízia a internet

Výstavy a veľtrhy

Výživa a zdravie

Mäso a mäsové výrobky

Zelenina a ovocie

Nápoje

Mliečne výrobky

Vybraná odporúčaná lexika

Tematické okruhy

1. Rodina a spoločnosť

Osobné údaje

Rodina - vzťahy v rodine

Národnosť/štatná príslušnosť

Tlačivá/dokumenty

Vzťahy medzi ľuďmi

Náboženstvo

name, address, age, birthday, street, country, boy, girl, family, daughter, son, mother, father, brother, sister, parents, grandmother, grandfather, baby, child, family tree, student, date

Nižšie stredné vzdelávanie

first name, surname, schoolboy, schoolgirl, pupil, member, only child, girlfriend, boyfriend, aunt, uncle, cousin, husband, wife, teenager, great grandfather, church, telephone number, go out, Britain, British, Canada, Canadian, Poland, Polish, Greece, Greek, Italy, Italian, Germany, German, Russia, Russian, Spain, Spanish, Hungary, Hungarian, France, French, Brazil, Brazilian, Sweden, Swedish, China, Chinese, form, information, hometown, postcode, passport, identity card/ID, fill in, spell, complete, adult, single, married, be crazy about, colleague, room/flatmate, neighbour, mirror, fridge, cooker, washbasin, carpet, light, cupboard, drawer, armchair, repair, move, stay, build, hall, building, downstairs, upstairs, stairs, house, sitting room, flat, castle, countryside, ceiling, roof, gate, guest room, garage, playground, rent, make the bed, tidy up, coffee table, curtain, letter box, bookcase, stove, path, petrol, worried, straight, dentist, nurse, cold, temperature, pain, heart, finger, stomach, neck, brain, thin, good looking, fit, intelligent, running, nose, break, clean/brush teeth, have/take a shower/bath, toothbrush, toothpaste, comb, soap, shampoo, accident, pharmacy, take medicine, feel fit, get upset (with sb/about sth), blood, make-up, perfume, sick

2. Naš domov

Môj dom/byt

Zariadenie bytu

Domov a jeho okolie

Bývanie v meste a na dedine

Spoločnosť a životné

prostredie

Spoločnosť a jej životný štýl

town, village, farm, garden, floor, door, window, wall, room, living room, dining room, bathroom, bedroom, kitchen, toilet, live, paint, table, desk, chair, bed, lamp, sofa, bath, picture, shower, cup, fruit tree, plant, tired

3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie

Ľudské telo

Fyzické charakteristiky

Charakterové vlastnosti človeka

Choroby a nehody

Hygiena a starostlivosť

head, face, nose, eye, ear, mouth, tooth, teeth, body, back, arm, hand, leg, foot, feet, tired, cold, doctor, tall, short, young, old, hair, long, beautiful, slim, fat, beard

o telo

Zdravý spôsob života

Nemocnica a klinika, lekárne a lieky, poistenie

4. Človek na cestách

Dopravné prostriedky

Osobná doprava

Príprava na cestu a

cestovanie

Turistika a cestovný ruch

Problémy cestných,

železničných a leteckých sietí

car, bus, boat, plane, taxi, train, go by car, take a taxi, leave, fly, drive, ride, catch, ticket, driver, come, get home/to school, here, there, get a bus/train, road, street, station, travel, visit

arrive, helicopter, bike, rocket, ship, liner, underground, motorcycle, ambulance, railway carriage, get on/in/off/out, miss, go on a trip/journey, zebra crossing, motorway, traffic lights, steward, stewardess, bus stop/station, railway station, coach, tram, airport, platform, waiting room, fare, driving

5. Vzdelávanie a práca

Škola a jej zariadenie
Učebné predmety
Pracovné činnosti a profesie
Školský systém
Celoživotné vzdelávanie
Pracovné podmienky

teacher, school, classroom,
board, chair, desk, schoolbag,
pencil, pen, book, homework,
popular, important, favourite,
learn, write, read, start, finish
lesson, subject, English, Slovak,
Maths, Geography, History,
Science, Music, Art, P.E., R.E.,
student, holiday, good, teach,
study, waiter, driver, clever, take

licence, mechanic, petrol
station, timetable, passport
control, travel guide, map,
sightseeing, tourist, visitor, book
a holiday, change planes/trains,
take off, rent, stay in, spend, get
lost, car park, pack sb's
luggage, receptionist, guest,
tour, crowded, pay a bill,
roundabout

break, timetable, exercise book,
map, ruler, pupil, blackboard,
classmate, marks, playground,
chalk, sponge, duster, to be
good at, interested in, practice,
Computer Science, Craft,
Drama, Humanities,
Handwriting, Chemistry,
Biology, Physics, foreign
languages, German, French,
Spanish, Russian, factory
worker, shop-assistant,
policeman, postman, cook,
actress, actor, taxi-driver,
gardener, artist, teaching staff,
file, pass, fail, library card,
mechanic, prepare, department
sky, kid, rainbow, sunny, rainy,
foggy, cloudy, windy, dry, wet,
spring, autumn, frog, elephant,
puppy, kitten, lamb, types of
animals, wild, insects, tail, wing,
paw, cool, rainstorm,
temperature, degrees, Indian
summer, meteorologist,
evacuate, country, island,
mountain, hill, lake, ocean,
wood, forest, grow, nature,
desert, storm

6. Človek a príroda

Zvieratá/fauna
Počasie
Rastliny/flóra

animal, bird, pet, cow, pig, dog,
mouse, horse, chick, summer,
winter, hot, cold, weather, sun,
rain, fog, cloud, wind, snow,
snow,

Klíma

Človek a jeho životné prostredie

Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia

7. Voľný čas a záľuby

Záľuby

Literatúra, divadlo, film

Rozhlas, televízia a internet

Výstavy a veľtrhy

flower, tree, grass, farm, zoo, sun, fruit, beach,
factory, water, river, sea, plant

free time, hobby, photo, drawing,
reading, plastic/paper model,
poster, playing, computer game,
show, do sport, page, e-mail,
newspaper

keeping pets, a musical
instrument, chess, join a club,
collect, stamps, hockey
cards, collecting, building,
photography, spare time,
board game, hiking, doing
crosswords, school club,
visiting theme parks, be crazy
about, interested in, sci-fi,
fairy tale, writer, lend, borrow,
news, cartoon, surf the
Internet, magazine,
photographer, newsagent,
page, advertisement, copy,
daily, weekly, show, print,
public library, dog show, file,
cartoon, print out

8. Výživa a zdravie

Mäso a mäsové výrobky

Zelenina a ovocie

Nápoje

Mliečne výrobky

Cestoviny a múčne výrobky

Stravovacie návyky

Stravovacie zariadenia

Príprava jedál

Kultúra stolovania

Zdravá výživa

food, meat, egg, chicken, fish, hot dog, hamburger, fruit, apple, orange, lemon, banana, vegetable, tomato, potato, drink, milk, tea, coffee, fruit juice, meals, breakfast, lunch, dinner, restaurant, be hungry, have a drink, eat, drink, cook, cold, hot, school, box, sandwich, pizza, bread, wash, put

be thirsty, supper, fast food, lemonade, iced tea, soft drink, mineral water, pepper, onion, pea, bean, carrot, peach, pear, sausage, soup, starter, main dish, a snack, dessert, wash the dishes, have a meal, ham, strawberry, grapes, grapefruit, plum, apricot, melon, mushroom, syrup, alcohol, beer, wine, milkshake, bottle, mix, pasta, spaghetti, margarine, piece of cake, healthy, use, cut, make, boil, bake, roast, grill, barbecue, pub, cornflakes, add, cover, cafeteria, types of food, slice, cereal, mango, garlic, duck, steak, order, serve, enjoy one's meal, light meal

9. Uprostred multikultúrnej spoločnosti

Cudzie jazyky

Rodinné sviatky

Štátne a cirkevné sviatky

Zvyky a tradície v rôznych krajinách

Zbližovanie kultúr a

rešpektovanie tradícií

language, food, Easter, Christmas, carol, stocking, tree, family, birthday, meet, visit, buy/give/get a present, party, picnic, invite, music, phone

holiday, reindeer, congratulation, card, star, church, grammar, spelling, vocabulary, Thanksgiving, Christmas Day, Christmas Eve, Christmas dinner, Boxing Day, New Year's Eve, New Year's Day, chocolate egg, Easter egg, invitation, polite, spend, married couple, history, potato salad, difference

10. Odievanie a móda

Základné druhy oblečenia

Odevné doplnky

Výber oblečenia na rôzne

clothes, T-shirt, shirt, jeans, trousers, skirt, cap, sock, dress, jacket, coat, costume, hat, shoe, put on, wear, watch, blouse

go with night shirt, anorak, pullover, get dressed, take off, boot, trainers, sandals, slippers, pyjamas, shorts, sweater, jumper, raincoat, sweatshirt, uniform, swimsuit, swimming costume, knickers, underpants, underwear, tights, gloves, scarf, button, pocket, try on, comfortable, jewellery, necklace, earring, ring, belt, handbag, tie, sunglasses, purse, umbrella, perfume, be in/out of fashion, trendy, wallet jewellery,

príležitosti

Druhy a vzory odevných materiálov chain,

Móda a jej trendy

wool, leather

11. Šport nám, my športu

Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne

Športové disciplíny

Význam športu pre rozvoj osobnosti

Nové smerovana v športe

sport, game, football, basketball, play football, ball, summer/winter sports, kick, run, player, tennis, horse-riding, team, summer, winter, expensive

table tennis, jump, team, race, badminton, bicycle, golf, swimming, skiing, skating, playground, volleyball, ice hockey, field, individual/team, gym, field, match, net, basket, darts, do exercise, go jogging,

12. Obchod a služby

Nákupné zariadenia
Pošta a telekomunikácie
Nakupovanie a platby
Hotelové a reštauračné služby
Centrá krásy a zdravia
Kultúra nakupovania a služieb

cinema, hotel, shop,
supermarket, letter, bank, pay,
card, buy, close, bag, cheap,
expensive, get, shop, go
shopping, open, closed, send

windsurfing, be interested in,
give up, win, lose, throw, run
quickly/fast/slowly, prize, trophy,
amazing, changing room,
fishing, pool, time out, club,
break, relax, safe, competition,
bat, danger, dangerous, rugby
postcard, post office, stamp,
envelope, postman, postcode,
air-mail, pound, euro, cent,
spend, receipt, sale, change,
cheque, cash, lose, price, cost,
bill, shopping centre, sell, post
box, phone box, online
shopping, gift shop, cheque,
return, congratulations, pay in
cash/by credit card, single
room, double room, book, fill in
the registration form, stay,
stamp, fill in, price, fitness
centre

**13. Krajiny,
mestá a miesta**

Krajiny a svetadiely
Moja krajina a moje mesto
Geografický opis krajiny
Kultúrne a historické
pamiatky krajín a miest

world, country, town, village,
city, flat, family house, in the
country, street, park, live, like,
river, sea, beach, nice, old, new,
big, small, sea, road

hill, mountain, lake, city centre,
America, Europe, Africa,
Australasia, Antarctica, Asia,
the North Pole, the Equator, the
southern hemisphere,
subtropical, arctic, island,
jungle, ocean, pond, hill, canal,
direction, east, in the north, in
the centre, town hall, home
town, square, go sightseeing,
walk back in time, tour, forest,
channel, crowded

14. Kultúra a umenie

Druhy umenia
Kultúra a jej formy
Spoločnosť – kultúra – umenie

cinema, dance, sing, read,
book, film, band, group, play an
instrument, recorder, guitar,
music, song, picture, paint
watch, ticket, learn, CD player,
draw

listen to, piano, drums,
programme, stage, star,
instrument, message, concert,
theatre, opera, play, show, rock,
MP3 player, disco, star, take a
photograph, painting, brush,
cartoon, art, fan, album, actor,
channel, classical music, hip-
hop, pop, musical, player,
singer, record, poster, stage,
video, see on TV

**15. Človek a spoločnosť;
komunikácia**

Jazyk ako dorozumievací
prostriedok
Formy komunikácie
Kultúra komunikácie

language, speak, talk, listen,
read, write, phone call, e-mail,
SMS, internet, telephone
number, well, friend, party,
present, understand, little,
question, visit, ask, love, letter,
say, tell, word

text message, clear, explain,
mistake, Slovak, English,
French, Spanish, German,
Russian, Italian, Chinese,
Czech, clear, colleague, foreign,
slowly, quickly, by post, chat,
website, beginner, advanced,
call back, shout, answer,
contact, meeting, describe,
discuss, invitation, document,
offer, repeat, spell
guitar lesson, dream, future,
teenager, kid, win, lose,
boyfriend, girlfriend, football
practice, yoga, ballet class,

16. Mládež a jej svet

Aktivity mládeže
Vzťahy medzi rovesníkmi
Generačné vzťahy

play, study, computer, film,
music, past, school, happy, sad,
good, well, like, favourite, fine,
birthday, birthday party, class,

Predstavy mládeže o svete Konflikty predstáv a reality	lesson, meet friends	lunch break, go out with friends, have fun, family language/music school, weekend job, team, be popular with, colleague, friendly, miss, prefer, upset, lazy, hate, cry, believe, hope, worried, polite
17. Profesia a pracovný život Výber profesie Zamestnania Pracovné pomery a kariéra Platové ohodnotenie Nezamestnanosť	hospital, factory, school, shop, farm, driver, teacher, farmer, cook, footballer, computer, teacher, doctor, holiday, work as, job, teach, buy, money	builder, occupation, office, earn, sell, boss, manager, worker, actor, actress, singer, shop-assistant, waiter, waitress, cleaner, mechanic, pilot, policeman, secretary, chef, dancer, detective, staff, uniform, busy, spare time, boss, advertisement, order, job centre
18. Veda a technika	internet, mobile, tablet,	space, spaceship, laptop, science, screen, projector, patent, electric, engineer, surfing the internet, chatting online, MP3 player, speaker, camera, download, electricity, improve, turn on/off, compete, engine, printer, explain, digital, digital camera, enter, file, keyboard
službách ľudstva Technické vynálezy Vedecký pokrok	CD, DVD, game, machine, modern, phone, use, make, photo, CD player	
19. Vzory a ideály Človek, jeho vzory a ideály Pozitívne a negatívne vzory	friend, favourite, famous, happy, important, difficult, boring, interesting, kind, nice, good, example, fun, clever	interested, rich, strange, have a great time, lots of fun, have a terrible time, lazy, brave, strong, lovely, positive, negative, exciting, bored, friendly, difference, decide, share, gift, talent fan, miss, member, copy, collect, follow, join, improve, repeat, attractive, brilliant, amazing, horrible, pleasant, special, wonderful
20. Slovensko Geografické údaje História Turistické miesta a kultúrne pamiatky Zvyky a tradície	Slovakia, Slovak, town, city, village, river, go on holiday, zoo, near, to be from, beautiful, bus, train	far, lake, bus stop, train station, Hungary, Austria, the Czech Republic, Poland, Ukraine, airport, forest, mountains, go sightseeing, luggage, trip, passport, guidebook, sunny, area, castle, offer, mix, capital
21. Krajina, ktorej jazyk sa učím Geografické údaje História Turistické miesta a kultúrne pamiatky Zvyky a tradície O človeku v krajine, ktorej jazyk sa učím	England, Great Britain, the USA, English, American, London, Washington, New York, English, visit, holiday, beach, travel, travelling, carry, end, cross, wall, interesting, river, sea	the Republic of Ireland, Australia, New Zealand, Canada, Malta, Scotland, Wales, Republic of South Africa, India, castle, city walls, skyscraper, river, ocean, market, build, century, journey, passenger, foreign, tourist, airport, well-known, fantastic, motorway, king, queen, last, well-known, desert, bill

ZŠ - 8. Ročník 2 hod. týždenne (ŠkVP – 2 hod.) 66 hodín ročne

Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Nová koncepcia základnej pedagogickej dokumentácie vychádza zo základného dokumentu: *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky*, ďalej SERR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Cambridge, 2001)), ktorý bol vytvorený na pôde Rady Európy.

Ciele predmetu

Dokument definuje jednotlivé kompetencie ako „*súhrn vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú osobe konať*“, pričom:

- „**Všeobecné kompetencie** sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.
- Komunikačné jazykové kompetencie** sú tie, ktoré umožňujú osobe konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov.
- Kontext** označuje konfiguráciu udalostí a situačných faktorov (fyzických aj iných), do ktorých sú situované komunikačné akty.
- Jazykové činnosti** predstavujú uplatňovanie vlastnej komunikačnej jazykovej kompetencie pri plnení úlohy v konkrétnej oblasti spracovania.
- Stratégia** je organizovaný, zámerný a riadený postup úkonov, ktorý si jednotlivec vyberie na splnenie ním zvolenej úlohy alebo úlohy, ktorú má nariadenú.
- Úloha** je definovaná ako také zámerné konanie, ktoré jednotlivec pokladá za potrebné na dosiahnutie daného výsledku v kontexte riešeného problému.“

Kľúčovými kompetenciami v oblasti jazykovej prípravy sú: **porozumieť**

(počúvať, čítať), **hovoríť** (ústna interakcia, samostatný ústny prejav) a **písať**.

I Kompetencie

Kompetencie definujeme ako súhrn vedomostí, zručností, postojov a hodnôt, ktoré umožňujú osobe konať. Preto základným princípom jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby učiaci sa:

- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- dokázal vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity,
- viac a lepšie chápal spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

II Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov.

Učiaci sa, ktorý dosiahne úroveň A1:

- rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať,
- dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

III Komunikačné zručnosti

1 Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne,
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu,
- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty.

2 Čítanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach,
- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života,
- dokáže si pri jednoduchšom informačnom materiáli a krátkych, jednoduchých opisoch urobiť predstavu o obsahu, najmä ak má k dispozícii vizuálnu pomoc,
- rozumie krátkemu jednoduchému písomnému popisu cesty.

13 Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,
- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia,
- vie si písomne vyžiadať informácie alebo ich podať ďalej,
- vie napísať jednoduché slovné spojenia alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako „a“, „ale“ alebo „pretože“.

4 Ústny prejav

Ústny prejav – dialog

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšej rýchlosti reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať,
- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má,
- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú,
- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie,

- rozumie otázkam a pokynom, jednoduchému opisu cesty, vie niekoho o niečo požiadať a niekomu niečo oznámiť.

Ústny prejav – monolog

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

IV SLOVNÁ ZÁSoba

Slovná zásoba je popri gramatike základným „stavebným materiálom“ pre tvorbu zmysluplných verbálnych výpovedí. Preto aj pri vyučovaní a učení sa cudzieho jazyka je potrebné venovať jej výberu a osvojovaniu si náležitú pozornosť

Témy pre komunikačné úrovne

Rodina a spoločnosť (osobné údaje, rodina - vzťahy v rodine, národnosť/štatná príslušnosť, tlačivá/dokumenty, vzťahy medzi ľuďmi, náboženstvo)

Domov a bývanie (môj dom/byt, zariadenie bytu, domov a jeho okolie, bývanie v meste a na dedine, spoločnosť a životné prostredie, spoločnosť a jej životný štýl)

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie (ľudské telo, fyzické charakteristiky, charakterové vlastnosti človeka, choroby a nehody, hygiena a starostlivosť o telo, zdravý spôsob života, nemocnica a klinika, lekáreň a lieky, poistenie)

Doprava a cestovanie (dopravné prostriedky, osobná doprava, príprava na cestu a cestovanie, turistika a cestovný ruch, problémy cestných, železničných a leteckých sietí)

Vzdelávanie a práca (škola a jej zariadenie, učebné predmety, pracovné činnosti a profesie, školský systém, celoživotné vzdelávanie, pracovné podmienky)

Človek a príroda (zvieratá/fauna, počasie, rastliny/flóra, klíma, človek a jeho životné prostredie, príroda okolo nás – ochrana životného prostredia)

Voľný čas a záľuby (záľuby, knihy a čítance, rozhlas, televízia a internet, výstavy a veľtrhy, kultúra a jej vplyv na človeka, umenie a rozvoj osobnosti)

Stravovanie (stravovacie návyky, mäso a mäsové výrobky, zelenina a ovocie, nápoje, cestoviny a múčne výrobky, mliečne výrobky, stravovacie zariadenia, príprava jedál, kultúra stolovania, zdravá výživa)

Multikultúrna spoločnosť (cudzí jazyky, rodinné sviatky, cudzojazyčná komunikácia, štátne a cirkevné sviatky, zvyky a tradície v rôznych krajinách, zblížovanie kultúr a rešpektovanie tradícií)

Obliekanie a móda (základné druhy oblečenia, odevné doplnky, výber oblečenia na rôzne príležitosti, druhy a vzory odevných materiálov, móda a jej trendy)

Šport (druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne, športové disciplíny, význam športu pre rozvoj osobnosti, nové trendy v športe, fair play športového zápolenia)

Obchod a služby (nákupné zariadenia, pošta a telekomunikácie, druhy a spôsoby nákupu a platenia, hotely a hotelové služby, centrá krásy a zdravia, /kaderníctva, fitness, .../, kultúra nakupovania a služieb)

Krajiny, mestá a siesta (krajiny a svetadiely, moja krajina a moje mesto, geografický opis krajiny, kultúrne a historické pamiatky krajín a miest)

Kultúra a umenie (druhy umenia, kultúra a jej formy, umenie – spoločnosť – kultúra)

Človek a spoločnosť; komunikácia (jazyk ako dorozumievací prostriedok, formy komunikácie, kultúra komunikácie)

Mládež a jej svet (aktivity mládeže, vzťahy medzi rovesníkmi, generačné vzťahy, predstavy mládeže o svete)

Zamestnanie (pracovné pomery a kariéra, platové ohodnotenie, nezamestnanosť)

Veda a technika v službách ľudstva (technické vynálezy, vedecký pokrok)

Vzory a ideály (človek, jeho vzory a ideály, pozitívne a negatívne vzory)

Slovensko (geografické údaje, historika, turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície)

Krajina, ktorej jazyk sa učím (geografické údaj, historika, turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície)

Matematika a práca s informáciami – Matematika

ZŠ - 8. ročník 4 hod. týždenne (ŠVP – 4 hod.) 132 hodín ročne

Vzdelávací štandard pre učebný predmet matematika nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard učebného predmetu matematika ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet matematika v nižšom strednom vzdelávaní je prioritne zameraný na budovanie základov matematickej gramotnosti a na rozvíjanie kognitívnych oblastí – vedomosti (ovládanie faktov, postupov), aplikácie (používanie získaných vedomostí na riešenie problémov reálneho života), zdôvodňovanie (riešenie zložitejších problémov, ktoré vyžadujú širšie chápanie súvislostí a vzťahov).

Vyučovanie matematiky musí byť vedené snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite, vrátane opakovania učiva na začiatku školského roku, s **výrazným zastúpením propedeutiky**, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, aby tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Má napomôcť rozvoju ich algoritmického myslenia, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich. Vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou, k získavaniu skúseností s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov. Matematika na 2. stupni ZŠ sa podieľa na rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie vhodného softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému. Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri objavovaní a prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Výučba sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

Vzhľadom na charakter predmetu je potrebné prispôbiť schopnostiam žiakov rýchlosť preberania tematických celkov rovnako ako ich poradie, prípadné rozdelenie na časti a presuny v rámci ročníkov. V porovnaní s predchádzajúcim vzdelávacím štandardom sú v tomto štandarde upravené a presunuté niektoré tematické celky. Preto je nutné na každej škole prispôbiť poradie tematických celkov a ich rozloženie do ročníkov tak, aby všetci žiaci do skončenia ZŠ absolvovali celý vzdelávací štandard uvedený v tomto dokumente. Poradie tematických celkov v ročníku nie je týmto dokumentom určené. Podľa potrieb žiakov je vhodné sa k učivu viackrát vracieť. Žiaci daného ročníka by mali ovládať výkonový a obsahový štandard školského vzdelávacieho programu predchádzajúcich ročníkov, preto je tiež potrebné minimálne na úvod každého ročníka a vždy, keď je to podľa učiteľa potrebné, zaradiť primerané opakovanie učiva.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote,
- rozvíjajú svoje logické a kritické myslenie,
- argumentujú, komunikujú a spolupracujú v skupine pri riešení problému,
- spoznajú matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok,
- čítajú s porozumením primerané súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy,
- využívajú pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh, vedia matematizovať reálnu situáciu a interpretovať výsledok,
- vyhľadávajú, získavajú a spracúvajú informácie z primerane náročne spracovaných zdrojov vrátane samostatnej práce s učebnicou a ďalšími textami,
- osvoja si základné primerané matematické pojmy, poznatky, znalosti a postupy uvedené vo vzdelávacom štandarde,
- rozvíjajú zručnosti, ktoré súvisia s procesom učenia sa, s aktivitou na vyučovaní a s racionálnym a samostatným učením sa.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Kladné a záporné čísla, početové výkony s celými a desatinnými číslami, racionálne čísla

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- uviesť príklady využitia kladných a záporných celých čísel v praxi,
- prečítať a zapísať celé čísla (aj z rôznych tabuliek a grafov),
- určiť k danému číslu číslo opačné,
- vymenovať a vypísať dvojice navzájom opačných celých čísel (aj z číselnej osi),
- porovnať celé a racionálne čísla a usporiadať ich podľa veľkosti,
- správne zobrazíť celé čísla na číselnej osi,
- priradiť k celému číslu obraz na číselnej osi,
- zobrazíť kladné a záporné desatinné čísla na číselnej osi,
- určiť absolútnu hodnotu celého, desatinného čísla a racionálneho čísla,
- sčítať a odčítať celé a desatinné čísla,
- vyriešiť primerané slovné úlohy na sčítanie a odčítanie celých a desatinných čísel (kladných a záporných),
- jednoducho zapísať postup riešenia slovnej úlohy, výpočet a odpoveď,
- spamäti, písomne a na kalkulačke vynásobiť a vydeliť záporné číslo kladným číslom,
- vyriešiť primerané slovné úlohy na násobenie a delenie celých čísel.

Premenná, výraz

Výkonový štandard

Obsahový štandard

- číselná os
- kladné a záporné číslo, celé číslo
- navzájom opačné čísla
- kladné a záporné desatinné číslo
- absolútna hodnota čísla
- usporiadanie čísel
- porovnanie čísel
- pojem racionálneho čísla
- súčet, rozdiel, súčin a podiel celých, desatinných a racionálnych čísel

Obsahový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- sčítať, odčítať, vynásobiť a vydeliť primerané číselné výrazy,
- rozhodnúť o rovnosti dvoch číselných výrazov,
- vyriešiť jednoduché slovné úlohy vedúce k lineárnej rovnici bez formalizácie do podoby rovnice,
- zapísať postup riešenia slovnej úlohy,
- overiť skúškou správnosti, či dané číslo je riešením slovnej úlohy,
- rozlíšiť číselný výraz a výraz s premennou,
- zostaviť podľa slovného opisu jednoduchý výraz s premennou,
- určiť vo výraze s premennou členy s premennou a členy bez premennej,
- určiť hodnotu výrazu, keď je daná hodnota premennej,
- sčítať a odčítať výrazy s premennou,
- vynásobiť a vydeliť primerané výrazy s premennou číslom rôznym od nuly,
- vyjadriť neznámu z jednoduchých vzorcov (napr. $o = 4 \cdot a$),
- zvoliť vhodnú pravouhlú sústavu súradníc v rovine,
- vyznačiť body v pravouhlej sústave súradníc v rovine podľa súradníc,
- určiť súradnice daného bodu zobrazeného v pravouhlej sústave súradníc.

číselný výraz, rovnosť a nerovnosť číselných výrazov
 nerovná sa, je rôzne od, znaky =, ≠
 hodnota číselného výrazu
 výraz s premennou (algebraický výraz)
 dosadzovanie čísel za jednotlivé premenné
 rovnica
 dopočítavanie chýbajúcich údajov v jednoduchých vzorcoch
 koeficient, premenná, člen s premennou, číslo (člen bez premennej)
 neznáma veličina vo vzorci
 vzorec (skrátenejší zápis vzťahov), vzorce na výpočet obvodu a obsahu štvorca, obdĺžnika
 vyjadrenie a výpočet neznámej z jednoduchého vzorca
 vynímanie pred zátvorku
 riešenie jednoduchých úloh vedúcich na lineárne rovnice bez formalizácie do podoby rovnice: úvahou, metódou pokus – omyl, znázornením
 priama a nepriama úmernosť ako príklady závislosti veličín
 pravouhlá sústava súradníc v rovine, bod v sústave súradníc, súradnice bodu, graf
 propedeutika riešenia lineárnych rovníc s jedným výskytom neznámej
 propedeutika riešenia lineárnych rovníc s viacnásobným výskytom neznámej
 propedeutika znázornenia priamej a nepriamej úmernosti grafom

Rovnobežník, lichobežník, obvod a obsah rovnobežníka, lichobežníka a trojuholníka**Výkonový štandard****Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie / dokáže:**

- zostrojiť dve rovnobežné priamky (rovnobežky), ktoré sú preťaté priečkou,
- určiť súhlasné a striedavé uhly pri dvoch rovnobežných priamkach preťatých priečkou,
- vyriešiť úlohy s využitím vlastností súhlasných a striedavých uhlov,
- načrtnúť a pomenovať rovnobežníky: štvorec, kosoštvorec, obdĺžnik, kosodĺžnik,
- rozlíšiť a vysvetliť rozdiel medzi pravouhlými a kosouhlými rovnobežníkmi,
- narysovať štvorec, kosoštvorec, obdĺžnik, kosodĺžnik a správne označiť všetky ich základné prvky,
- zostrojiť a odmerať v rovnobežníku (štvorci, kosoštvorci, obdĺžniku, kosodĺžniku) jeho dve rôzne výšky,
- načrtnúť lichobežník, pomenovať a opísať jeho základné prvky,
- zostrojiť ľubovoľný lichobežník (všeobecný, pravouhlý, rovnoramenný) podľa daných prvkov a na základe daného konštrukčného postupu,
- vyriešiť primerané konštrukčné úlohy pre štvoruholníky s využitím vlastností konštrukcie trojuholníka a s využitím poznatkov o rovnobežníkoch a lichobežníkoch,
- vypočítať obvod a obsah štvorca, kosoštvorca, obdĺžnika, kosodĺžnika, lichobežníka a trojuholníka,
- vyriešiť slovné (kontextové a podnetové) úlohy z reálneho života s využitím poznatkov o obsahu a obvode rovnobežníka, lichobežníka a trojuholníka a s využitím premeny jednotiek dĺžky a obsahu.

Obsahový štandard

rovnobežnosť, rovnobežné priamky (rovnobežky), rôznobežky, priečka, rovnobežky preťaté priečkou
 súhlasné a striedavé uhly a ich vlastnosti
 štvoruholníky, rovnobežníky, štvorec, kosoštvorec, obdĺžnik, kosodĺžnik, lichobežník a ich základné vlastnosti (o stranách, vnútorných uhloch, uhlopriečkach a ich priesečníku)
 strany, veľkosti strán, vnútorné uhly rovnobežníka (štvoruholníka), dve výšky rovnobežníka, uhlopriečky, priesečník uhlopriečok rovnobežníka, vlastnosti rovnobežníka
 súčet vnútorných uhlov štvoruholníka ($\alpha + \beta + \gamma + \delta = 360^\circ$)
 základňa lichobežníka, rameno lichobežníka, výška lichobežníka, všeobecný lichobežník, pravouhlý lichobežník, rovnoramenný lichobežník
 obvod a obsah rovnobežníka (kosoštvorca, kosodĺžnika), lichobežníka a trojuholníka (objavovanie výpočtu obsahu týchto útvarov)

Kruh, kružnica

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- zostrojiť kružnicu s daným polomerom alebo s daným priemerom,
- vysvetliť vzťah medzi polomerom a priemerom kružnice,
- určiť vzájomnú polohu kružnice a priamky,
- zostrojiť dotyčnicu ku kružnici v určenom bode ležiacom na tejto kružnici,
- zostrojiť dotyčnicu ku kružnici z daného bodu, ktorý leží mimo tejto kružnice,
- slovne opísať postup konštrukcie dotyčnice ku kružnici približnou metódou aj pomocou Tálesovej kružnice,
- vyznačiť na kružnici kružnicový oblúk a kružnicový oblúk prislúchajúci danému stredovému uhlu,
- vyznačiť v kruhu kruhový výsek a kruhový výsek prislúchajúci danému stredovému uhlu,
- vyznačiť v kruhu kruhový odsek,
- určiť a odmerať stredový uhol prislúchajúci k danému kružnicovému oblúku alebo kruhovému výseku,
- vypočítať obsah a obvod kruhu a dĺžku kružnice,
- vyriešiť slovné úlohy, ktoré využívajú výpočet obsahu alebo obvodu kruhu, alebo dĺžku kružnice.

Hranol

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- načrtnúť kocku, kváder a hranol (trojboký, štvorboký) vo voľnom rovnobežnom premietaní,
- opísať hranol a identifikovať jeho základné prvky,
- určiť počet hrán, stien a vrcholov hranola,
- zostrojiť sieť kolmého hranola,
- použiť príslušné vzorce na výpočet objemu a povrchu (kocky, kvádra, hranola),
- vypočítať objem a povrch kocky, kvádra, hranola,
- vyriešiť slovné úlohy s využitím objemu alebo povrchu kocky, kvádra a hranola.

Obsahový štandard

kružnica, kruh, medzikružie
stred kruhu (kružnice)
polomer a priemer kruhu (kružnice) a ich vzťah
vzájomná poloha kružnice a priamky
sečnica, nesečnica, dotyčnica ku kružnici, tetiva, ich vlastnosti,
vzdialenosť stredu kružnice od tetivy
Tálesova kružnica
kružnicový oblúk, stredový uhol, kruhový výsek, kruhový odsek
Ludolfovo číslo a jeho približné hodnoty π 3,14
obsah a obvod kruhu, dĺžka kružnice

Obsahový štandard

teleso, kocka, kváder, vrcholy, hrany, steny
hranol (kolmý, pravidelný, trojboký, štvorboký, šesťboký, ...)
sieť, podstava, plášť a ich vlastnosti
povrch, objem, vzorce na ich výpočet
jednotky povrchu (mm^2 , cm^2 , dm^2 , m^2 , ...) a objemu (mm^3 , cm^3 , dm^3 , m^3 , ...)

Pravdepodobnosť, štatistika

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- uskutočniť primerané pravdepodobnostné experimenty,
- posúdiť a rozlíšiť možné a nemožné udalosti (javy),
- rozhodnúť o pravdepodobnosti jednoduchých udalostí,
- vypočítať relatívnu početnosť udalosti,
- spracovať, zhromaždiť a roztriediť údaje v experimente,
- vytvoriť zo zhromaždených údajov štatistický súbor,
- vypočítať aritmetický priemer z údajov v tabuľke alebo grafe,
- zaznamenať a usporiadať údaje do tabuľky,
- prečítať a interpretovať údaje z tabuľky, z kruhového a stĺpcového diagramu,
- znázorniť údaje z tabuľky kruhovým a stĺpcovým diagramom a naopak.

Obsahový štandard

udalosť, pravdepodobnosť
pokús, početnosť, relatívna početnosť
možné a nemožné udalosti
porovnanie rôznych udalostí vzhľadom na mieru ich pravdepodobnosti
štatistika, štatistický súbor, štatistické zisťovanie
jednotka a znak, početnosť javu, aritmetický priemer
tabuľka, kruhový diagram, stĺpcový diagram

Matematika a práca s informáciami – informatika

ZŠ - 8. Ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde.

Výkonový štandard predstavuje ucelený systém všeobecne formulovaných kognitívne odstupňovaných výkonov. Tieto výkony môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom je učivo štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Sta-novený učebný obsah môže učiteľ tvorivo modifikovať v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, vykonávať experimenty, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

Vzhľadom na charakter a ciele predmetu sa organizácia vyučovania prispôbi počtu žiakov v triede. Tým sa garantujú vonkajšie podmienky na adekvátnu realizáciu výučby a splnenie výkonového a obsahového štandardu.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

V predmete informatika sa prelínajú dve zložky. Jedna zložka je zameraná na získanie konkrétnych skúseností a zručností pri práci s počítačom i aplikáciami – na prácu s digitálnymi technológiami. Druhá zložka je zameraná na budovanie základov informatiky. Hlavne na riešenie problémov pomocou počítačov. Prvá zložka tvorí základ vyučovania informatiky v rámci primárneho vzdelávania a z väčšej časti sa prelína i celým nižším stredným vzdelávaním. Skúsenosti získané praktickou činnosťou v tejto oblasti sú potom dobrým predpokladom pre zvládnutie druhej zložky, ktorá má dominantné postavenie pri výučbe informatiky na strednej škole. Zároveň sa však druhá zložka objavuje už i v primárnom vzdelávaní, aj keď iba vo veľmi jednoduchej forme. Informatika zároveň pripravuje žiakov na to, aby korektne využívali takto na-dobudnuté zručnosti a poznatky i v iných predmetoch.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- uvažujú o informáciách a rôznych reprezentáciách, používajú vhodné nástroje na ich spracovanie,
- uvažujú o algoritmoch, hľadajú a nachádzajú algoritmické riešenia problémov, vytvárajú návody, programy podľa daných pravidiel,
- logicky uvažujú, argumentujú, hodnotia, konajú zdôvodnené rozhodnutia,
- poznajú princípy softvéru a hardvéru a využívajú ich pri riešení informatických problémov,
- komunikujú a spolupracujú prostredníctvom digitálnych technológií, získavajú informácie na webe,
- poznajú, ako informatika ovplyvnila spoločnosť,
- rozumejú rizikám na internete, dokážu sa im brániť a riešiť problémy, ktoré sa vyskytnú
- rešpektujú intelektuálneho vlastníctvo.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD PREDMETU 7. – 8. ročník

Reprezentácie a nástroje – práca s grafikou

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- digitalizovať grafickú informáciu,
- zvoliť vhodný formát súboru pre uloženie obrázkov rôznych ty-pov,
- zakódovať a rozkódovať podľa pokynov rastrový obrázok,
- navrhnúť postupnosť daných grafických operácií pre dosiahnutie stanoveného výsledku.

Vlastnosti a vzťahy: obrázok v rastri, formáty súborov a ich vzťah k uloženému obrázku

Procesy: kreslenie ako postupnosť príkazov pre vykonávateľa

Reprezentácie a nástroje – práca s textom

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- zvoliť vhodný nástroj na prácu s textom,
- použiť nástroje na vyhľadanie a nahradenie textu,
- rozlíšiť neformátovaný a formátovaný text,
- posúdiť vlastnosti textovej informácie podľa stanovených kritérií.

Obsahový štandard

Pojmy: odrážky a číslovanie, tabuľka
Vlastnosti a vzťahy: skryté značky ako súčasť textového dokumentu, obrázok ako súčasť textu, vplyv skrytých znakov na štruktúru aj výsledný vzhľad textu, znaky ako písmená, číslice, špeciálne znaky a symboly, neformátovaný a formátovaný text (t.j., obsahuje aj informácie o zvýrazneniach, písme, odsekoch, zarovnaniach)
Procesy: vkladanie tabuľky

Reprezentácie a nástroje – práca s prezentáciami

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- používajú nástroje editora na tvorbu a úpravu prezentácií.

Obsahový štandard

Procesy: manipulácia s poradím snímok, vloženie prepojenia

Reprezentácie a nástroje – práca s multimédiami

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- použiť konkrétne nástroje editora na skombinovanie videa, zvuku a textu,
- rozhodnúť sa pre správne zariadenie pre zaznamenanie zvuku a obrazu,
- skúmať nové nástroje v konkrétnom editore.

Obsahový štandard

Pojmy: klip, efekt, prechod, strihanie, časová os
Vlastnosti a vzťahy: video ako postupnosť klipov, efektov, prechodov, klip ako zvuk, obrázok, titulok, vzťah medzi rozložením prvkov na časovej osi a výsledkom
Procesy: vytvorenie a uloženie záznamu, orezanie, vystrihnutie, umiestnenie klipu

Reprezentácie a nástroje – práca s tabuľkami

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- použiť konkrétne nástroje na prácu s tabuľkami,
- zvoliť a používajú funkcie pre jednoduché výpočty,
- skúmať nové nástroje v konkrétnom editore.

Obsahový štandard

Pojmy: tabuľka, riadok, stĺpec, bunka, adresa bunky
Vlastnosti a vzťahy: adresa bunky ako pozícia bunky v tabuľke, bunky a typy údajov (číslo, text), vlastnosti bunky ako zarovnanie, farba, veľkosť, okraje bunky, bunky so vzorcami
Procesy: pohyb (navigácia) v tabuľke (šípkami, klikaním), vpisovanie údajov, ich upravovanie a zvýrazňovanie, jednoduché výpočty s operáciami

sčítania, odčítania, násobenia a delenia, vloženie jednoduchej funkcie

Reprezentácie a nástroje – informácie

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- diskutovať o vlastnostiach jednoduchej informácie rôzneho typu,
- voliť vhodnú reprezentáciu reálnej informácie,
- zakódovať informáciu podľa pokynov do konkrétnej reprezentácie,
- dekódovať informáciu z jednoduchých reprezentácií,
- posúdiť kvalitu informácie rôzneho typu na jednoduchej úrovni,
- posúdiť vlastnosti súborov rôznych typov (rôzne typy textov, rôz-na grafika, zvuk, video),
- vyhľadať a získať informácie v informačnom systéme a databáze (knižnica, el. obchod, rezervácie lístkov...),
- získať informácie rôznych typov pomocou konkrétnych nástrojov (napr. zoskenovaním, odfotením, nahraním zvuku, videa, ...),
- rozhodnúť sa pre nástroje na spracovanie informácií (na vyhľadávanie a získavanie, spracovanie informácií a komunikovanie pomocou nástrojov),
- vyhľadať informácie (v texte, v encyklopédií, v slovníku, v tabuľke, ...).

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: vzťahy medzi jednotlivými typmi informácie (grafika, text, čísla, zvuk), text a hypertext (napr. na internete, v encyklopédii), možnosť vyhľadávať reťazce (napr. dá sa v texte, a nie v grafike)

Reprezentácie a nástroje – štruktúry

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- orientovať sa v jednoduchej štruktúre – vyhľadať a získať informácie zo štruktúry podľa zadaných kritérií,
- organizovať informácie do štruktúr – vytvárať a manipulovať so štruktúrami, ktoré obsahujú údaje a jednoduché vzťahy (tabuľky, grafy, postupnosti obrázkov, čísel,...),
- interpretovať údaje zo štruktúr – vyvodiť existujúce vzťahy zo zadaných údajov v štruktúre, prerozprávať informácie uložené v štruktúre vlastnými slovami.

Komunikácia a spolupráca – práca s webovou stránkou

Obsahový štandard

Pojmy: postupnosť, tabuľka (v zmysle frekvenčná, kódovacia, slovník, mriežka)
Procesy: práca s grafovými štruktúrami (s mapou, labyrintom, sieťou), práca so stromovými štruktúrami (strom rozhodnutí, stratégií, turnajov, rodokmeň), zapisovanie a vyhľadávanie v jednoduchej štruktúre, zos-tavovanie štruktúry

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- získať informácie z webových stránok a použiť ich vo svojich produktoch (rešpektovať autorské práva).

Obsahový štandard

Komunikácia a spolupráca – vyhľadávanie na webe

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vyhľadať rôzne typy informácií na webe,
- posúdiť správnosť a kvalitu vyhľadaných informácií (výstup vyhľadávania).

Komunikácia a spolupráca – práca s nástrojmi na komunikáciu

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- komunikovať prostredníctvom konkrétneho nástroja i aplikácie na neinteraktívnu komunikáciu,
- porovnať klady i zápory komunikácie prostredníctvom chatu a e-mailu.

Vlastnosti a vzťahy: chat ako internetový rozhovor, je to iný typ komunikácie ako e-mail

Procesy: prijatie a odoslanie správy, výber adresáta, odoslanie viacerým adresátom naraz

Algoritmické riešenie problémov – analýza problému

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- identifikovať opakujúce sa vzory,
- rozpoznávať miesta, kde sa treba rozhodovať,
- vlastnými slovami sformulovať plán riešenia,
- rozhodnúť sa o pravdivosti/neppravdivosti tvrdenia/výroku,
- uviesť kontra príklad, keď niečo neplatí, nefunguje,
- uvažovať o rôznych riešeniach.

Vlastnosti a vzťahy: aký inforatický problém je v zadaní úlohy, platí – neplatí, a/alebo/nie (neformálne)

Procesy: idea sekvencie, opakovania, vetvenia, manipulovania s údajmi, rozhodovanie o pravdivosti tvrdenia

Algoritmické riešenie problémov – jazyk na zápis riešenia

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- použiť jazyk na popis riešenia problému – aplikujú pravidlá, konštrukcie jazyka,
- použiť matematické výrazy v jazyku na zápis algoritmov.

Vlastnosti a vzťahy: algoritmus – programovací jazyk, vstup – algoritmus – výsledok, chybný zápis, konštrukcie jazyka ako: postupnosť príkazov, cyklus s pevným počtom opakovaní, podmienený príkaz, pomenovaná postupnosť príkazov

Procesy: zostavovanie programu v jazyku na zápis algoritmov, spustenie programu

Algoritmické riešenie problémov – pomocou postupnosti príkazov

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vyriešiť problém skladaním príkazov do postupnosti,
- aplikovať pravidlá, konštrukcie jazyka pre zostavenie postupnosti príkazov,
- interpretovať postupnosť príkazov,
- vyhľadať chybu v postupnosti príkazov a opraviť ju.

Pojmy: parameter príkazu, postupnosť príkazov

Vlastnosti a vzťahy: ako súvisí príkaz, poradie príkazov a výsledok, pravidlá jazyka pre zostavenie sekvencie príkazov

Procesy: zostavenie a úprava príkazov, vyhodnotenie postupnosti príkazov, úprava sekvencie príkazov (pridanie, odstránenie príkazu, zmena poradia príkazov)

Algoritmické riešenie problémov – pomocou cyklov

Obsahový štandard

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozpoznať opakujúce sa vzory pri riešení zadaného problému,
- rozpoznať, aká časť algoritmu sa má vykonať pred, počas a po skončení cyklu,
- stanoviť počet opakovaní pomocou hodnoty,
- riešiť problémy, ktoré vyžadujú známy počet opakovaní,
- zapísať riešenie problému s cyklom pomocou jazyka,
- interpretovať algoritmy s cyklami.

Algoritmické riešenie problémov – pomocou vetvenia

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozpoznať situácie a podmienky, keď treba použiť vetvenie,
- rozpoznať, aká časť algoritmu sa má vykonať pred, v rámci a po skončení vetvenia,
- zostaviť a zapísať podmienku,
- vyriešiť problémy, ktoré vyžadujú vetvenie s jednoduchou podmienkou (bez logických spojok),
- zapísať riešenie problému s vetvením pomocou jazyka,
- interpretovať algoritmy s vetvením.

Pojmy: opakovanie, počet opakovaní, telo cyklu
Vlastnosti a vzťahy: ako súvisí počet opakovaní s výsledkom
Procesy: zostavovanie, upravovanie tela cyklu, nastavenie počtu opakovaní

Obsahový štandard

Pojmy: vetvenie, podmienka
Vlastnosti a vzťahy: konštrukcia vetvenia s jednoduchou podmienkou, pravda, nepravda – splnená a nesplnená podmienka
Procesy: zostavovanie, upravovanie vetvenia, vytvorenie podmienky, vyhodnotenie podmienky

Algoritmické riešenie problémov – pomocou premenných

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- identifikovať údaje zo zadania úlohy, ktoré musia byť zapamätané, resp. sa menia, a vyžadujú si použitie premenných,
- aplikovať pravidlá, konštrukcie jazyka pre nastavenie a použitie premennej,
- vyriešia problémy, v ktorých si treba zapamätať a neskôr použiť zapamätané hodnoty,
- zovšeobecniť riešenie tak, aby fungovalo nielen s konštantami,
- interpretovať algoritmy s výrazmi a premennými.

Obsahový štandard

Pojmy: premenná, meno (pomenovanie) premennej, hodnota premennej, operácia (+, -, *, /)
Vlastnosti a vzťahy: pravidlá jazyka pre použitie premennej, meno premennej – hodnota premennej
Procesy: nastavenie hodnoty (priradenie), zistenie hodnoty (použitie premennej), zmena hodnoty premennej, vyhodnocovanie výrazu s premennými, číslami a operáciami

Algoritmické riešenie problémov – pomocou nástrojov na interakciu

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozpoznať situácie, keď treba čakať na vstup,
- zapísať algoritmus, ktorý reaguje na vstup,
- interpretovať zapísané riešenie,
- vytvoriť hypotézu, ako neznámy algoritmus spracuje zadaný vstup.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: prostriedky jazyka pre: získanie vstupu, spracovanie vstupu a zobrazenie výstupu
Procesy: čakanie na neznámy vstup – vykonanie akcie – výstup, následný efekt

Algoritmické riešenie problémov – interpretácia zápisu riešenia

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- realizovať návod, postup, algoritmus riešenia úlohy – interpretovať ho, krokovať riešenie, simulovať činnosť vykonávateľa,
- vyjadriť princíp fungovania návodu – objaviť a popísať vlastnými slovami princíp fungovania jednoduchého algoritmu,
- vyhľadať vzťah medzi vstupom, algoritmom a výsledkom.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: jazyk – vykonanie programu
Procesy: krokovanie, čo sa deje v počítači v prípade chyby v programe

Algoritmické riešenie problémov – hľadanie a opravovanie chýb

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- rozpoznať, že program pracuje nesprávne,
- hľadať chybu vo vlastnom, nesprávne pracujúcom programe a opraviť ju,
- zistiť, pre aké vstupy, v ktorých prípadoch, situáciách program pracuje nesprávne,
- diskutovať a argumentovať o správnosti riešenia (svojho aj cudzieho),
- rozlíšiť chybu pri realizácii od chyby v zápise,
- doplniť, dokončiť, modifikovať rozpracované riešenie,
- navrhnúť vylepšenie.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: chyba v postupnosti príkazov (zlý príkaz, chýbajú-ci príkaz, vymenený príkaz alebo príkaz navyše), chyba v algoritmoch s cyklami, s vetvením a s premennými, chyba pri realizácii (logická chyba), chyba v zápise (syntaktická chyba)
Procesy: hľadanie chyby

Softvér a hardvér – práca so súbormi a priečinkami

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- orientovať sa v štruktúre priečinkov počítača,
- presúvať, mazať, premenúvať priečinky,
- vyhľadať súbor alebo priečinok,
- navrhnúť štruktúru priečinkov,
- preorganizovať súbory do danej štruktúry priečinkov,
- zistiť parametre súborov, priečinkov.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: rôzne typy súborov pre rôzne typy informácií (súbor s obrázkom, súbor s textom, súbor s tabuľkou), cesta k súboru a priečinku ako zápis, ktorý určuje umiestnenie súboru a priečinku v štruktúre priečinkov

Softvér a hardvér – práca v operačnom systéme

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- vypnúť nereagujúcu alebo chybnú aplikáciu,
- ovládať operačný systém na používateľskej úrovni,
- preniesť informácie medzi spustenými aplikáciami pomocou schránky,
- použiť nástroje na prispôsobenie si (pracovného) prostredia v počítači,
- skúmať nové možnosti operačného systému,
- použiť rôznych aplikačný softvér, ktorý je primeraný veku.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: schránka ako miesto na krátkodobé uchovávanie alebo prenášanie údajov, operačný systém ako softvér, aplikácia ako softvér
Procesy: nastavenie zvuku, pracovnej plochy, klávesnice, používanie nástrojov na simulovanie, modelovanie

Softvér a hardvér – počítač a prídavné zariadenia

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- pracovať s pamäťovými a prídavnými zariadeniami: prenášať, ukladať, kopírovať informácie,
- pracovať s prídavnými zariadeniami (napr. naskenovať, vytlačiť dokument, nahráť zvuk, zosnímať obraz fotoaparátom alebo kamerou),
- skúmať nové možnosti použitia konkrétneho hardvéru,
- porovnať klady a zápory počítačov rôznych typov (napr. stolný počítač, notebook, tablet),
- rozlíšiť vstupné a výstupné zariadenia.

Obsahový štandard

Pojmy: program, procesor, pamäť

Vlastnosti a vzťahy: počítač ako zariadenie s procesorom a pamäťou, pamäť si pamätá programy a údaje, pamäť v počítači ako zariadenie na (krátkodobé) uchovanie informácií, disk v počítači ako zariadenie na dlhodobé uchovanie informácií, procesor vykonáva programy (program ako návod pre procesor), tlačiareň, reproduktor/slúchadlá ako zariadenia sprostredkovanie výstupu, skener, digitálny fotoaparát, kamera, mikrofón ako zariadenia na digitalizáciu údajov, rozdiel medzi hardvérom a softvérom

Softvér a hardvér – práca v počítačovej sieti a na internete

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- orientovať sa v lokálnej počítačovej sieti,
- pracovať so sieťovými zariadeniami (napr. tlačiareň, skener),
- diskutovať o výhodách a nevýhodách práce v počítačovej sieti.

Obsahový štandard

Pojmy: sieť, doména

Vlastnosti a vzťahy: cesta (adresa) ako zápis, ktorý identifikuje počítač, zariadenie alebo údaje v sieti, vlastnosti priečinkov a prístupové práva v sieti, počítačová sieť ako prepojenie počítačov a zariadení, internet ako celosvetová počítačová sieť, štruktúra webovej adresy, štruktúra mailovej adresy

Softvér a hardvér – programy proti vírusom a špehovaniu

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- akceptovať, že nemá sťahovať a spúšťať neznáme, pochybné aplikácie,
- pracovať s mechanizmami na odhaľovanie a odstraňovanie vírusov.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: vírus ako škodlivý softvér, špehovanie ako nepovolená aktivita softvéru alebo webových stránok, antivírus ako softvér na zisťovanie a odstraňovanie škodlivého softvéru a blokovanie škodlivých činností, obmedzenia antivírusových programov (antivírus je tiež iba program, a nemusí odhaliť najnovší nebezpečný softvér)
Procesy: v počítači môže bežať antivírusová ochrana a môže kontrolovať (takmer) všetko, čo robíme

Informačná spoločnosť – bezpečnosť a riziká

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- diskutovať o rizikách na internete,
- zhodnotiť, ktoré informácie musia byť chránené pred zneužitím,
- aplikovať pravidlá pre zabezpečenie prístupu do e-mailu, do komunity, do počítača a proti neoprávnenému použitiu,
- posúdiť riziká práce na počítači so škodlivým softvérom,
- diskutovať o počítačovej kriminalite,
- diskutovať o dôveryhodnosti informácií na webe,
- diskutovať o rizikách kriminálneho a nelegálneho obsahu.

Obsahový štandard

Vlastnosti a vzťahy: vírus ako škodlivý softvér, spam ako nevyžiadaná správa, antivírusový program ako nástroj na obranu proti vírusom, kvalita hesla ako mechanizmus zabezpečenia, dôveryhodnosť získaných informácií, riziká na internete a sociálnych sieťach
Procesy: šírenie počítačových vírusov a spamov, bezpečné a etické správanie sa na internete, činnosť hekerov

Informačná spoločnosť - digitálne technológie v spoločnosti

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- diskutovať o vzťahu digitálnych technológií k povolaniam,
- diskutovať o digitálnych technológiách v spoločnosti.

Vlastnosti a vzťahy: informatika ako povolanie, informatika v povolaniach (napr. aj v dizajne a v architektúre, v obchode, vo financiách)

Informačná spoločnosť – legálnosť používania

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- diskutovať o dodržiavaní základných princípov autorských práv,
- diskutovať, či bolo dielo legálne nadobudnuté, a o tom, ako sa dá ďalej používať,
- diskutovať o právnych dôsledkoch nelegálne používaného diela,
- diskutovať o právnych dôsledkoch publikovania kriminálneho a nelegálneho obsahu.

Pojmy: texty, obrázky, hudba, filmy, ...)

Vlastnosti a vzťahy: autorské právo a jeho vzťah k autorovi, dielu a jeho použitiu, bezplatný softvér a platený softvér

Procesy: legálnosť a nelegálnosť používania softvéru a informácií

Človek a príroda – fyzika

ZŠ - 8. ročník 2 hod. týždenne (ŠVP – 2 hod.) 66 hodín ročne

Vzdelávací štandard je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde.

Výkonový štandard predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov. Tieto výkony môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priradzuje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, experimentovať, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Výučba fyziky sa spolu s biológiou a chémiou podieľa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti žiaka tak, aby využíval nadobudnuté vedomosti, bol schopný klásť otázky a na základe dôkazov vyvodzoval závery, ktoré vedú k porozumeniu obsahu výučby prírodných vied.

Obsah výučby fyziky je postavený na overenej konštruktivistickej pedagogickej teórii, ktorá kladie pri budovaní fyzikálnych poznatkov dôraz na vlastnú žiacku skúsenosť s fyzikálnymi javmi a objektmi. Umožňujú to žiacke pokusy, reálne demonštrácie, priame merania a ich spracovanie. Postupne sa žiak vedie k formalizácii poznávaného obsahu, prípadne k matematickým vzťahom a k zovšeobecneniam v podobe teoretických pojmov. Aj keď má učiteľ možnosť prispôbiť si obsah výučby vlastným predstavám, túto koncepcnú myšlienku by mal zachovať.

Prostredníctvom tvorby vybraných fyzikálnych (často aj prírodovedných) pojmov sa rozvíjajú žiacke bádateľské spôsobilosti, najmä pozorovať, merať, experimentovať, spracovať namerané údaje vo forme tabuliek a grafov. Súčasťou týchto spôsobilostí sú aj manuálne a technické zručnosti žiaka, schopnosť formulovať hypotézy, tvoriť závery a zovšeobecnenia, interpretovať údaje a opísať ich vzájomné vzťahy.

Proces fyzikálneho vzdelávania uprednostňuje metódy a formy, ktoré sa podobajú prirodzenému postupu vedeckého poznávania. Vzhľadom na vek žiakov je to najmä už spomenutý empirický postup, pre ktorý je charakteristické riešenie problémov experimentálnou metódou aj s využitím informačno-komunikačných prostriedkov. Aktívna účasť žiaka sa zabezpečuje najmä riešením problémov a prácou v skupinách.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti potrebné aj k osobným rozhodnutiam v občianskych a kultúrnych záležitostiach, ktoré súvisia s lokálnymi aj globálnymi problémami ako sú zdravie, životné prostredie, technický pokrok a podobne. Rovnako dôležité je, aby pochopil kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy a techniky.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- aplikujú empirické metódy práce – pozorovanie, experimentovanie, meranie a spracovanie nameraných hodnôt fyzikálnych veličín pri skúmaní fyzikálnych javov,
- vysvetľujú vybrané fyzikálne javy v bezprostrednom okolí a navrhujú metódy overenia svojich vysvetlení,
- prezentujú a obhajujú svoje postupy a tvrdenia logickou argumentáciou založenou na dôkazoch,
- komunikujú verbálnou aj písomnou formou, ovládajú symbolickú, tabelárnu, grafickú komunikáciu,
- aplikujú pri riešení fyzikálnych úloh a problémov znalosť fyzikálnych pojmov, zákonov, faktov, nadobudnutý matematický aparát aj odborné informácie získané z rôznych vhodných informačných zdrojov,
- rozlišujú spoľahlivé informácie od nespoľahlivých – kriticky myslia,
- riešia problémy, v ktorých sa integrujú poznatky z viacerých prírodovedných, prípadne humanitných predmetov,

- rozumejú historickému vývoju poznania vo fyzike ako vede a vplyvu technického vývoja na rozvoj poznania a spoločnosti,
- posudzujú užitočnosť vedeckých poznatkov a technických vynálezov pre rozvoj spoločnosti a tiež problémy spojené s ich využitím pre človeka a životné prostredie,
- pracujú v tíme, vedia kooperovať a diskutovať, sú zodpovední za výsledky svojej práce a zverené pomôcky,
- získajú záujem o prírodu a svet techniky,
- nadobudnú otvorenosť k novým objavom vo fyzike a technike,
- získajú pozitívny vzťah k ochrane svojho zdravia a životného prostredia.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Svetlo

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- overiť experimentom premenu svetla na teplo a vypočítať vzniknuté teplo,
- porovnať zdroje svetla – Slnko a žiarovku z hľadiska šírenia svetelných lúčov,
- overiť experimentom priamočiare šírenie svetla,
- rozlíšiť termíny – odrazené, prepustené a absorbované svetlo,
- overiť experimentom rozklad svetla na spektrum,
- overiť experimentom skladanie farebných svetelných lúčov,
- navrhnúť a zrealizovať experiment na dôkaz platnosti zákona odrazu svetla,
- overiť experimentom lom svetla,
- znázorniť obraz predmetu vytvorený spojkou a rozptylkou,

Obsahový štandard

svetelná energia a jej premena na teplo, výpočet tepla
svetelný lúč, rovnobežné a rozbiehavé svetelné lúče
zdroj svetla, Slnko a žiarovka ako zdroje svetla
dôkazy priamočiareho šírenia svetla
odrazené, prepustené a absorbované svetlo, rozklad svetla, farby spektra
absorbovanie a odraz farieb spektra povrchmi rôznej farby, svetlo a fotosyntéza
skladanie farebných svetelných lúčov
odraz svetla, zákon odrazu
lom svetla, vznik dúhy
zobrazovanie šošovkami
optické prístroje – lupa, fotoaparát
chyby oka, okuliare
svetelné znečistenie

- vysvetliť princíp použitia okuliarov pri korekcii chýb oka,
- určiť aplikácie základných zákonov optiky v technickej praxi,
- tvoriť nové informácie z pozorovaní a zovšeobecniť závery,
- vytvoriť a prezentovať projekt, v ktorom tvorivo využije získané informácie a správne cituje zdroje informácií.

Sila a pohyb. Práca. Energia

Výkonový štandard

- objaviť praktickou činnosťou rovnováhu na páke,
- určiť ťažisko vybraných telies a chápať jeho význam,
- rozlíšiť termíny tlaková sila a tlak,
- riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet tlaku,
- riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet hydrostatického tlaku,
- analyzovať situácie, v ktorých sa prejavujú účinky trenia,
- zmerať silomerom veľkosť trecej sily vo vybraných situáciách,
- zostrojiť graf závislosti dráhy od času pre rovnomerný pohyb,
- zostrojiť graf závislosti rýchlosti od času pre rovnomerný pohyb,
- zistiť hodnoty (rýchlosť, čas, dráha) z grafu, interpretovať grafické závislosti rýchlosti od času a

Obsahový štandard

vzájomné pôsobenie telies, sila, značka F , jednotka sily N
gravitačná sila, značka F_g , vzťah na výpočet sily, ktorou Zem priťahuje telesá pri svojom povrchu $F_g = g \cdot m$, gravitačné zrýchlenie, značka g , gravitačné pole
meranie sily, silomer, kalibrácia silomera, chyba merania
skladanie síl, rovnováha síl, otáčavé účinky sily
ťažisko telesa a jeho určenie
tlaková sila, tlak, značka p , jednotky tlaku Pa, hPa, kPa, MPa, vzťah $p = F / S$
hydrostatický tlak, značka p_h , vzťah $p_h = h \cdot \rho_k \cdot g$
atmosférický tlak, barometer, normálny atmosférický tlak
trenie, trecia sila, meranie veľkosti trecej sily
pohyb telesa, pohyb rovnomerný a nerovnomerný
rýchlosť rovnomerného pohybu, značka v , jednotky rýchlosti m/s, km/h, km/s; vzťah $v = s / t$, priemerná rýchlosť v_p

dráhy od času pre rôzne pohyby,

riešiť úlohy s využitím vzťahov pre rovnomerný pohyb,

riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet mechanickej práce.

dráha rovnomerného pohybu, značka s , vzťah $s = v \cdot t$

grafické znázornenie rýchlosti a dráhy pohybu v čase

mechanická práca, značka W , jednotka práce J, vzťah $W = F \cdot s$

výkon, značka P , jednotky výkonu W, kW, MW

Sila a pohyb. Práca. Energia – pokračovanie tabuľky

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

vysvetliť na príkladoch vzťah medzi mechanicou prácou a teplom, medzi mechanicou prácou a polohovou alebo pohybovou energiou telesa,

vysvetliť na jednoduchých príkladoch vzájomnú premenu foriem energie a zákon zachovania energie,

vytvoriť a prezentovať projekt, v ktorom tvorivo využije získané informácie a správne cituje zdroje informácií.

Obsahový štandard

pohybová energia telesa, značka E_k , jednotky pohybovej energie J, kJ, MJ

polohová energia telesa, značka E_p , jednotky

polohovej energie J, kJ, MJ, vzťah $E_p = m \cdot g \cdot h$

vzájomná premena pohybovej a polohovej energie

telesa, zákon zachovania mechanickej energie

energia v prírode

Človek a príroda – chémia

ZŠ - 8. ročník 2 hod. týždenne (ŠVP – 2 hod.) 66 hodín ročne

Vzdelávací štandard bližšie špecifikuje a rozvíja ciele Štátneho vzdelávacieho programu s dôrazom na rozvoj prírodovednej gramotnosti. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, vykonávať experimenty, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízky učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzhľadom na charakter a ciele predmetu sa organizácia výučby prispôbi počtu žiakov v triede. Tým sa garantujú vonkajšie podmienky na adekvátnu realizáciu výučby a splnenie výkonového a obsahového štandardu.

CHARAKTERISTKA PREDMETU

Vyučovacie predmetu chémia má bádateľský a činnosťový charakter, to znamená, že žiaci vlastnou činnosťou objavujú vlastnosti látok, zákonitosti ich správania a vzájomného pôsobenia. Obsah vychádza zo situácií, javov a činností, ktoré majú chemickú podstatu, sú blízke žiakovi a sú dôležité v živote každého človeka. Tvoria ho nielen chemické poznatky, ale aj činnosti, ktoré vyúsťujú do zvládnutia viacerých prvkov vedeckej činnosti, z ktorých najdôležitejší je experiment. Vykonávaním vlastných „vedeckých“ činností si žiaci osvojujú dôležité spôsobilosti, predovšetkým spôsobilosť objektívne a spoľahlivo pozorovať a opísať pozorované. Žiaci merajú, zaznamenávajú, triedia, analyzujú a interpretujú získané údaje, vytvárajú a overujú predpoklady a tvoria závery.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- sa zoznámia so základnými poznatkami o látkach dôležitých pre život,
- porozumejú chemickým javom a procesom,
- používajú odbornú terminológiu na opísanie chemických javov a procesov,
- rozumejú pokynom na realizáciu praktických činností a dokážu ich podľa návodu uskutočniť,
- plánujú a realizujú pozorovania, merania a experimenty,
- spracúvajú a vyhodnocujú údaje získané pri pozorovaní, meraní a experimentovaní,
- získavajú manuálne zručnosti, intelektové a sociálne spôsobilosti pri realizácii žiackych experimentov,
- osvojujú si a uplatňujú zásady bezpečnej práce s látkami,
- vyhľadávajú v dostupných zdrojoch poznatky o použití rôznych látok v priemysle, poľnohospodárstve a v živote z hľadiska významu pre človeka, vplyvu na životné prostredie a ľudské zdravie,
- využívajú poznatky a skúsenosti získané v predmete chémia pri ochrane zdravia a životného prostredia.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Zloženie látok

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozlíšiť pojmy chemický prvok a chemická zlúčenina,
- rozlíšiť pojmy atóm, molekula a ión,
- vysvetliť pozorované zmeny sprevádzajúce rozpúšťanie látok na základe poznania ich časticového zloženia,
- pozorovať vlastnosti látok.

Obsahový štandard

makroskopický pohľad na chemicky čisté látky (chemický prvok, chemická zlúčenina)
mikroskopický pohľad na látky: časticový model látky (atóm, ión, molekula)
stavba atómu a jeho model (elektrónový obal, jadro atómu, protón, neutrón, elektrón)
symbolické vyjadrenie zloženia látok (značky a vzorce)
pozorovanie vlastností iónových, kovalentných a kovových látok (lesk, tvrdosť, kujnosť, elektrická a tepelná vodivosť, magnetizmus)
chemické väzby v niektorých látkach (kovalentná a iónová väzba)

Významné chemické prvky a zlúčeniny Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- orientovať sa v periodickej tabuľke prvkov (ďalej len PTP),
- vyvodiť možné vlastnosti prvkov a ich zlúčenín podľa ich

Obsahový štandard

opis periodickej tabuľky prvkov (ďalej len PTP)
vlastnosti látok a ich súvislosti s PTP
vodík, kyslík (ozón)

- uplatniť základné pravidlá názvoslovia halogenidov a oxidov s využitím PTP,
- porovnať vlastnosti vybraných oxidov, hydroxidov, kyselín a solí,
- posúdiť vplyv vybraných oxidov, hydroxidov, kyselín a solí na životné prostredie,
- uviesť príklady použitia vybraných oxidov, hydroxidov, kyselín a solí,
- vysvetliť vznik skleníkového efektu a kyslých dažďov a ich vplyv na životné prostredie,
- orientovať sa v stupnici pH,
- určiť pomocou indikátora pH roztoku,
- uviesť príklady využitia neutralizácie,
- overiť prakticky priebeh, prejavy a výsledky neutralizačných a oxidačno-redukčných reakcií.

železo
alkalické kovy (sodík, draslík)
halogény (fluór, chlór, bróm, jód)
vzácne plyny
oxidy (oxid uhoľnatý, oxid uhličitý, oxid siričitý, oxid sírový, oxid vápenatý, oxid kremičitý, oxidy dusíka)
kyseliny (kyselina chlorovodíková, kyselina dusičná, kyselina uhličitá, kyselina sírová)
hydroxidy (hydroxid sodný, hydroxid draselný, hydroxid vápenatý)
soli (chlorid sodný, chlorid draselný, síran vápenatý, síran meďnatý, uhličitan sodný, uhličitan vápenatý, hydrogenuhličitan sodný)
pozorovanie kyslých a zásaditých vlastností látok (indikátor, kyselina, zásada, neutralizácia, pH stupnica)
pozorovanie oxidačných a redukčných vlastností látok (oxidačno-redukčné reakcie)

Človek a príroda – biológia

ZŠ - 8. ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard predmetu stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom je učivo štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Stanovený učebný obsah môže učiteľ tvorivo modifikovať v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, vykonávať experimenty, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

Vzhľadom na charakter a ciele predmetu sa organizácia vyučovania prispôbí počtu žiakov v triede. Tým sa garantujú vonkajšie podmienky na adekvátnu realizáciu výučby a splnenie výkonového a obsahového štandardu.

CHARAKTERISTKA PREDMETU

Vyučovací predmet biológia je na základnej škole zameraný na poznávanie javov a procesov prebiehajúcich v prírode vo vzájomných súvislostiach a vedie žiakov k chápaniu prírody ako celku. Sústreďuje sa najmä na tie javy, ktoré bezprostredne ovplyvňujú život človeka. Ich poznanie je východiskom pre formovanie pozitívneho vzťahu k živej prírode, rozvíjanie schopnosti ekologicky myslieť a konať, ako aj pre upevňovanie návykov dôležitých pre zachovanie zdravia.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú základnú predstavu o prírode ako výsledku vzájomného pôsobenia jej zložiek,
- pochopia prírodné javy, procesy a objekty vo vzájomných súvislostiach,
- získajú informácie o prírode pozorovaním, pátraním, skúmaním a využitím rôznych zdrojov,
- analyzujú, interpretujú, triedia a hodnotia informácie o organizmoch a prírode,
- používajú správnu terminológiu na opísanie procesov a javov v živej a neživej prírode,
- plánujú, uskutočňujú, zaznamenávajú a vyhodnocujú jednoduché biologické pozorovania a pokusy,
- diskutujú o význame a praktických dôsledkoch vybraných vedeckých objavov,
- aplikujú osvojené spôsobilosti a vedomosti na podporu svojho zdravia,
- chránia prírodu a šetria prírodné zdroje,
- plánujú a realizujú jednoduché projekty v oblasti biológie,
- prezentujú a obhajujú výsledky svojej práce.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Základné životné procesy organizmov

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- zdôvodniť odlišnosť stavby a funkcie rastlinnej a živočíšnej bunky,
- zhodnotiť význam jednotlivých životných procesov pre život organizmov,
- vytvoriť pojmovú mapu vzťahov orgánových sústav živočíchov,
- porovnať životné procesy rastlín a živočíchov,
- naplánovať pozorovanie základných znakov a procesov organizmov rôznymi zmyslami a rôznymi spôsobmi,
- uskutočniť jednoduchý pokus alebo pozorovanie

Obsahový štandard

bunka rastlinná a živočíšna
bunkové organely a ich funkcie
výživa organizmov, živiny
organizmy parazitické, saprofytické, symbiotické
baktérie rozkladné, kvasné, mliečne, hľuzkové
výživa rastlín, fotosyntéza
výživa živočíchov, trávenie, vstrebávanie
dýchanie organizmov, rozklad organických látok,
uvoľnenie energie
vylučovanie živočíchov
dráždivosť, citlivosť a pohyb rastlín a živočíchov
regulácia hormonálna, nervová

na skúmanie životných procesov organizmov,

formulovať závery z uskutočneného pozorovania alebo pokusu.

delenie bunky
rozmnožovanie organizmov pohlavné a nepohlavné
rast, vývin, životný cyklus organizmov

Dedičnosť a premenlivosť organizmov

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- lokalizovať uloženie genetickej informácie v bunke,
- opísať stavbu chromozómu,
- monitorovať dedične podmienené znaky svojej rodiny,
- vysvetliť príčinu tvorby kópie nukleovej kyseliny a význam zníženia počtu chromozómov pri vzniku pohlavných buniek,
- schematicky znázorniť prenos určitého znaku z rodičov na potomkov,
- rozlíšiť na príklade dedičnú a nededičnú premenlivosť,
- zhodnotiť význam dedičnosti a premenlivosti,
- zdôvodniť podstatu šľachtenia,
- diskutovať o dedičných chorobách, ich vplyve na život človeka a možnosti využitia genetického poradenstva,
- posúdiť využitie vedeckých poznatkov genetiky.

Obsahový štandard

genetika
dedičnosť, premenlivosť, potomstvo
genetická informácia
jadro, chromozóm, nukleová kyselina, DNA, dvojzávitnica
gén, znak, vlastnosť
kópia DNA
alela dominantná, recesívna
bunka telová, pohlavná, oplodnená
kríženie, schéma kríženia
premenlivosť nededičná, dedičná
šľachtenie, odroda, plemeno
dedičná choroba
genetické poradenstvo

Životné prostredie organizmov a človeka

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- zistiť, ako pozitívne a negatívne človek zasahuje do zložiek životného prostredia,
- monitorovať znečistenie ovzdušia, vody, pôdy v okolí školy a bydliska,
- zdôvodniť príčiny negatívneho vplyvu človeka na životné prostredie,
- zhodnotiť dôsledky znečisťovania ovzdušia, vody a pôdy na život,
- argumentovať o pozitívach a negatívach priemyslu, dopravy, energetiky, poľnohospodárstva, ťažby nerastných surovín,
- určiť chránené rastliny, živočíchy a chránené územia Slovenska,
- analyzovať možnosti zabránenia vzniku smogu, skleníkového efektu, kyslých dažďov, ozónovej diery, hromadenia odpadov,
- zhodnotiť význam recyklácie druhotných surovín a alternatívnych zdrojov energie,
- dodržiavať osvojené návyky na šetrenie energie a pitnej vody,
- zorganizovať aktivity na šetrenie vody alebo energie vo svojom okolí,

Obsahový štandard

životné prostredie
zložky životného prostredia človeka
ekológia, environmentalistika
podmienky života
priemysel, doprava, energetika, poľnohospodárstvo
znečistenie vzduchu, vody, pôdy
globálne environmentálne problémy
odpad, skládky, spaľovanie, recyklácia
starostlivosť o prírodné a životné prostredie človeka
ochrana prírody, zákon o ochrane prírody, chránené druhy, chránené územia
obnoviteľné zdroje energie

- vytvoriť pojmovú mapu vzájomných vzťahov organizmov a prostredia,
- navrhnuť jednoduchý projekt zameraný na riešenie environmentálnych problémov v okolí.

Človek a spoločnosť – dejepis

ZŠ - 8. ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov a v chronologickom usporiadaní. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard z dejepisu ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia minulosti. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiakov ako celistvých osobností a uchovávanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historických skúseností či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, javov a procesov v čase a priestore, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej i celosvetovej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Žiaci si prostredníctvom dejepisu postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania, lebo chápanie, vnímanie a porozumenie historických procesov predstavuje jeden zo základných predpokladov komplexného poznávania ľudskej spoločnosti.

V procese výučby dejepisu na základnej škole sa kladie osobitný dôraz na dejiny 19. a 20. storočia preto, lebo v nich môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov. Dejepis vedie žiakov k vzťahu k vlastnej minulosti cez prizmu prítomnosti ako súčasť rozvíjania, korigovania, kultivovania a zachovávanie ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i vzťah k minulosti iných národov a etník. Rovnako tak k pochopeniu a rešpektovaniu kultúrnych a iných odlišností ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločentiev. Má tiež prispievať k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Dejepis pripisuje dôležitosť aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- nadobudnú spôsobilosť orientovať sa v historickom čase,
- nadobudnú spôsobilosť orientovať sa v historickom priestore,
- naučia sa čítať a používať dejepisnú mapu,
- získajú základné vedomosti a spôsobilosti z oblasti vybraných historických udalostí, javov, procesov z národných a svetových dejín,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť príčiny, priebeh a dôsledky historických udalostí,
- získajú schopnosti poznávať históriu na základe analýzy primeraných školských historických písomných, obrazových, hmotných a grafických prameňov a sú schopní týmto prameňom klásť primerane adekvátne otázky,

- rozvinú si komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti.
- osvoja si postupne spôsobilosť historickej kultúry ako schopnosti orientovať sa v mnohosti kultúrnych situácií, v ktorých sa stretávame s históriou.

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiaci si kladú otázky a použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií:

s historickým časom

- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchrónne,
- rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja,
- využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti.

s historickým priestorom

- rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti v historickom priestore,
- rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti.

s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním

- vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť,
- popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov,
- rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti,
- skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho,
- určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období,
- rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj.

Žiaci aplikujú svoje otázky v nových situáciách, v skúmateľských postojoch a pracovných postupoch pri vyšetrowaní, pátraní v školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňoch – stopách po minulosti

- pri vymedzovaní predmetu skúmania, napríklad **písomného úryvku z prameňa, mapy, grafu, diagramu,**
- pri vytvorení plánu skúmania, napríklad **fotografie, historického obrazu,**
- pri komunikácii v tíme o výsledkoch skúmania, napríklad **pästného klinu, nástroja pomocou zmyslov, v múzeu, archive,**
- pri vytvorení záznamu zo skúmania, napríklad **o ľuďoch, predmetoch a veciach na karikatúre, verbálneho textu.**

pri vyhľadávaní relevantných informácií

- z rôznych zdrojov–textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných,
- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novin, časopisov, z webových stránok,
- z populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie.

pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty

- vyberaní informácií, napríklad **z úryvku písomného prameňa, z učebnice, z internetu,**
- organizovaní informácií, napríklad **prostredníctvom poznámok, kľúčových pojmov, pamäťových máp, obrazového materiálu,**
- porovnávaní informácií, napríklad **podobnosti a odlišnosti, porovnať staré a nové, čo sa zmenilo a čo sa nezmenilo,**
- rozlišovaní a triedení informácií, napríklad **rozlíšiť fakt, fikciu prostredníctvom karikatúry, legendy, povesti, spomienky,**
- zaraďovaní informácií, napríklad **na časovú priamku historické udalosti, do tabuľky, grafu, diagramu,**

kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií, napríklad **zhodnotením viacerých webových stránok na jednu tému, pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu.**

zoradení výsledkov, napríklad **na časovú priamku, do Vennovho diagramu, do tabuľky, do schém, rozpoznaní podstatného od nepodstatného, napríklad určovaním kľúčových pojmov, postupným vymedzovaním, historických pojmov v texte, zostavovaním pojmov do pamäťovej mapy,**

integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca, napríklad **prostredníctvom chronologickej tabuľky,**

vyhodnocovaní správnosti postupu, napríklad **overovaním historických faktov,**

tvorbe súboru vlastných prác, produktov (portfólio), napríklad **obrazového materiálu, plagátu, letáku, nákresu, kresby.**

„Učenie o histórii začína vtedy, keď žiak zameria svoju pozornosť, napríklad na základe otázky, záujmu či vonkajšieho podnetu vo vzťahu k histórii ako celku a vníma z nej vybrané primerané materiály z minulosti. S týmto materiálom potom pracuje pomocou vecnej analýzy. Ďalším jeho krokom je interpretácia popísaného a hľadanie vzťahov k iným historickým svedectvám. Následne žiak hľadá historický i osobný význam, vytvára hodnotový súd. Ten sa potom stáva východiskovým bodom pre proces komunikácie s ostatnými a podnecuje ďalšie otázky vo vzťahu k minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Môže rovnako tak viesť ku konaniu, vytváraniu produktov žiakovej činnosti, k vlastnému zobrazeniu a výkladu histórie, čo možno tiež chápať ako určité rozšírenie histórie ako celku. Všetky tieto naznačené kroky možno zhrnúť do nasledujúcich špecifických kompetencií učenia sa o histórii. **1. pozorovanie 2. analýza 3. interpretácia 4. hodnotenie 5. produkcia.**“

Uvedený komplex predmetových kompetencií sa konkretizuje vo vzdelávacom štandarde.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Zrod modernej doby

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- zhrnúť základné myšlienky osvietenstva,
- rozpoznať viedenský kongres ako medzník vo vývoji európskych dejín,
- porovnať proces výroby v cechu, manufaktúre a továrni,
- vystihnúť základné znaky priemyselnej revolúcie,
- zdôvodniť vplyv zjednotených štátov na mocenské pomery v Európe,
- pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.

Obsahový štandard

osvietenstvo
Veľká francúzska revolúcia
priemyselná revolúcia
továreň, podnikateľ, robotník
národný štát, nacionalizmus
militarizácia

Moderný slovenský národ

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- zhodnotiť význam osvietenských reforiem,
- rozpoznať ciele slovenského národného hnutia,
- vystihnúť, čo sa zmenilo a čo sa nezmenilo v postavení Slovákov po revolúcii,
- určiť príčiny a dôsledky vysťahovalectva z Rakúsko– Uhorska,
- pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.

Obsahový štandard

tereziánske a jozefínske reformy
spisovný jazyk
revolučný rok 1848/49
Slovenská národná rada,
Matica slovenská
rakúsko – uhorské vyrovnanie
modernizácia, industrializácia
maďarizácia

Človek a spoločnosť – geografia

ZŠ - 8. ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard pre predmet geografia ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Pomáha správne pochopiť podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia života. Štúdium geografie umožňuje žiakom spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti. Podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť.

Základnou zručnosťou, rozvíjanou v geografii, je práca s mapovými podkladmi v tlačenej a digitálnej podobe. Vedieť mapu vyhľadať, čítať, pracovať s ňou, analyzovať jej obsah a interpretovať ho, orientovať sa v nej a podľa nej v neznámom prostredí, tvoria základ geografického myslenia a vzdelávania.

Dôkladné poznanie Zeme je nevyhnutnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je osobité. Od iných sa odlišuje typickým podnebím, rastlinstvom, živočíštvom, ale aj obyvateľmi s vlastným jazykom, kultúrou a spôsobom života. Tolerancia žiakov k inakosti predpokladá pochopenie podstaty príčin rôznorodosti a rozmanitosti jednotlivých krajín. Vyžaduje úctu k princípom demokracie a občianskej slobody, ktorých nerešpektovanie môže viesť k vojnovým konfliktom a globálnym katastrofám. Geografia zohráva v tomto smere nezastupiteľnú úlohu. Zdôrazňuje súvislosti a nie vždy jasnú prepojenosť príčin s dôsledkami. Formuje osobnosť mladého človeka upozorňovaním na podobnosť, ale aj zvláštnosti popisovaných regiónov, ktoré porovnáva so Slovenskom, pričom poukazuje na jeho jedinečnosť v kontexte Európy, či sveta.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- vyhľadajú, porovnajú, posúdia pravdivosť a zhodnotia dostupné informácie o krajine z rôznych informačných zdrojov,
- prezentujú informácie o krajine v rôznych podobách (grafy, tabuľky, schémy, diagramy, fotografie, filmy a pod.),
- interpretujú mapy rôzneho druhu v digitálnej aj tlačenej podobe,
- zdôvodnia rôznorodosť prírodných podmienok na Zemi a ich vplyv na život človeka,
- zaujmú postoj k najväčším problémom ľudstva a ponúknu vhodné riešenia,
- pochopia zložitosť krajiny a silnú vzájomnú previazanosť jej prírodných a socioekonomických zložiek.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Slovensko

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- zhodnotiť polohu Slovenska v rámci Európy a sveta z mapy (hranice, susedné štáty, horské celky, nížiny, podnebné pásma) („čítanie“ mapy),
- identifikovať na mape najväčšie pohoria, nížiny a kotliny Slovenska,
- vysvetliť vplyv oceánu a prevládajúceho západného prúdenia vzduchu na podnebie Slovenska,
- zdôvodniť vznik troch klimatických oblastí na území Slovenska,
- vymedziť a porovnať podľa mapy povodia najväčších slovenských riek,
- vysvetliť príčiny rozdielov v množstve vody počas roka v najväčších riekach Slovenska,
- v tematickej mape rozlíšiť oblasti s vysokým výskytom zdrojov podzemnej vody,
- odôvodniť pomocou nákresu usporiadanie vegetačných (rastlinných) stupňov na Slovensku,
- uviesť päť typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých vegetačných stupňoch, v tematickej mape ohraničiť veľkoplošné chránené územia na Slovensku („čítanie“ mapy),

- v časovej postupnosti zaradiť tri najdôležitejšie historické udalosti v dejinách Slovenska,
- vysvetliť príčiny zmien v počte obyvateľov Slovenska za posledných 50 rokov,
- zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Slovenska,
- zdôvodniť rozmiestnenie národností na území Slovenska,
- na základe tematickej mapy vytvoriť zoznam desiatich najľudnatejších miest Slovenska,
- zdôvodniť výnimočnosť postavenia Bratislavy a Košíc na Slovensku a v Európe,
- vysvetliť príčiny zmien v hospodárstve Slovenska po roku 1989,
- porovnať hospodárstvo a odvetvovú štruktúru priemyslu v jednotlivých regiónoch Slovenska,
- v obsahu tematickej mapy rozlíšiť najznečistenejšie oblasti Slovenska („čítanie“ mapy),
- zhodnotiť možnosti Slovenska z pohľadu rozvoja cestovného ruchu,
- zaujať postoj k trom závažným problémom Slovenska,

- zdôvodniť zaradenie piatich pamiatok do Zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape,
- vymedziť na mape administratívneho členenia Slovenska hranice jednotlivých krajov (VÚC) a určiť ich hlavné mestá,
- porovnať prírodné podmienky krajov na západnom, strednom a východnom Slovensku,
- usporiadať podľa rozlohy a počtu obyvateľov tri najväčšie kraje Slovenska,
- porovnať jednotlivé kraje navzájom a vystihnúť tri spoločné a tri rozdielne črty v ich hospodárstve.

Obsahový štandard

Karpaty

Tatry, Nízke Tatry, Slovenské rudohorie, Štiavnické vrchy, Slovenský raj, Slovenský kras, Muránska planina, Veľká Fatra, Malá Fatra, Poľana, Pieniny, Vihorlat, Slanské vrchy, Nízke Beskydy
Podunajská nížina, Záhorská nížina, Hornonitrianska kotlina, Považské podolie, Žilinská kotlina, Juhoslovenská kotlina, Košická kotlina, Východoslovenská nížina
Dunaj, Váh, Hron, Orava, Hornád, Poprad, Ondava
jazerá, plesá, umelé vodné nádrže
minerálne a termálne pramene
klimatické oblasti
vegetačné (rastlinné) stupne
chránené oblasti

história

obyvateľstvo
mestá, vidiecke sídla
Bratislava, Trnava, Košice, Prešov, Banská Bystrica, Žilina
Nitra, Trenčín, Poprad, Martin
hospodárstvo a nerastné suroviny
administratívne členenie
cestovný ruch
problémy Slovenska
regióny Slovenska
pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO

Človek a spoločnosť – občianska náuka

ZŠ - 8. ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard z občianskej náuky ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti aj na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia prítomnosti. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet prispieva k vytváraniu a rozvoju sociálneho a občianskeho vedomia žiakov. Prostredníctvom vymedzených pojmov a výkonov sprostredkuje potrebné vedomosti, zručnosti a nadobudnutie spôsobilostí, ktoré im umožnia orientovať sa v sociálnom prostredí a v bežných životných situáciách. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Vede ich k poznávaniu svojej rodiny, školy, obce, regiónu, Slovenska a Európskej únie. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva, umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti a vede ich k aktívnej občianskej angažovanosti, ktorej jedným z dôležitých predpokladov je kritické myslenie.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- realisticky sa spoznávajú, hodnotia seba samých,
- osvoja si pravidlá a normy spoločenského spolunažívania,
- uvedomujú si práva a povinnosti a primerane svoje práva obhajujú,
- preberajú zodpovednosť za vlastné názory, postoje a dôsledky konania,
- uznávajú základné princípy demokracie,
- budujú si tolerančný prístup k iným názorom, postojom, hodnotám a kultúram,
- učia sa aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti,
- získajú základné vedomosti o sociálnoekonomickom a právnom fungovaní spoločnosti.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Štát a právo

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- analyzovať články Ústavy SR, týkajúce sa znakov štátu a štátnej moci,
- zhodnotiť význam Ústavy SR pre občana,
- vysvetliť na príkladoch vybraných štátov funkcie štátu,
- porovnať na príkladoch vybraných štátov rôzne formy vlády,
- zdôvodniť potrebu delby štátnej moci,
- vystihnúť rozdiely medzi priamou a nepriamou demokraciou,
- rozlíšiť parlamentné, prezidentské a komunálne voľby,
- vytvoriť hierarchiu právnych predpisov,
- rozpoznáť na príkladoch znaky protiprávneho konania.

Ľudské práva a slobody

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy

vie/dokáže:

- orientovať sa v texte Druhej hlavy Ústavy SR a Dohovoru o právach dieťaťa,
- rozpoznáť v konkrétnych situáciách prejavy diskriminácie,
- identifikovať rodové stereotypy v okolí a médiách,
- prezentovať výsledky samostatne nájdených príkladov najčastejšieho porušovania práv dieťaťa v rodine, škole, na Slovensku, vo svete.

Obsahový štandard

Ústava Slovenskej republiky
štát, jeho znaky a funkcie
forma vlády
delba štátnej moci
demokracia
voľby
právo
právne normy
právna spôsobilosť
spôsobilosť na právne úkony
trestná zodpovednosť
prezumpcia nevin

Obsahový štandard

ľudské práva a slobody
predsudky
diskriminácia
práva dieťaťa
Dohovor o právach dieťaťa

Náboženská výchova – katolícke náboženstvo

ZŠ - 8. ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard predmetu náboženská výchova/náboženstvo Katolíckej cirkvi nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah daného predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe konkrétnych učebných cieľov, učebných úloh a otázok.

K vymedzeným výkonom je priradený učebný obsah, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Požadované vedomosti, spôsobilosti a zručnosti v náboženskej výchove/náboženstve slúžia rozvoju náboženskej dimenzie, ktorá je súčasťou kultúry a prispieva k celkovému formovaniu osobnosti žiakov.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet náboženská výchova/náboženstvo v nižšom strednom vzdelávaní odovzdáva základné náukové predpoklady kresťanských životných postojov a konania žiakov. Ponúka im pomoc pri orientácii v súčasnom svete z biblického hľadiska, kresťanskej tradície a vedie k oboznámeniu a ponuke kresťanského štýlu života. Umožňuje konfrontovať sa s veľkými existenčnými otázkami človeka a hľadať na ne odpoveď. Zároveň je aj službou spoločnosti, kde napomáha výchove detí a mladých ľudí najmä svojim preventívnym systémom. Ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a Cirkvi. Je výchovou k zodpovednosti za vlastné konanie, učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať ani nebyť manipulátormi, chápať vlastné konanie i konanie druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú povedomie úcty k jedinečnosti a neopakovateľnosti každej živej bytosti, zvlášť človeka ako originálneho Božieho stvorenia,
- prehľad si vedomosti o existencii a pôsobení Boha podľa učenia Katolíckej cirkvi,
- získajú vedomosti o dôležitom poslaní Panny Márie v dejinách spásy,
- naučia sa vnímať v životoch svätých Božie pôsobenie a výzvu nasledovať ich,
- získajú vedomosti o vzniku a účinkovaní Cirkvi v dejinách i v dnešnom svete,
- nadobudnú orientáciu v morálnych hodnotách, ktoré vyplývajú z Desatora a patria ku kresťanskému životnému štýlu,
- zorientujú sa v otázkach, ktoré prináša dnešná spoločnosť a v kresťanskom postoji voči nim,
- uplatnia vhodné komunikačné zručnosti k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- objavia potrebu modlitby a sviatostného života pre svoj vzťah s Bohom a ľuďmi,
- získajú poznatky o iných náboženstvách, čo ich vedie k vzájomnej tolerancii,
- nadobudnú vzťah oddanosti k Trojjedinému Bohu, jeho zákonom a výzve k budovaniu jeho kráľovstva,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia a uchovajú svoju vieru v Ježiša Krista ako Pána a Spasiteľa,
- uplatnia v živote výzvu byť Ježišovými učeníkmi a odovzdávať jeho poslanstvo vo svojom okolí.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Kto som?

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vysvetliť pojmy: sebaúcta, seba prijatie, pocit menejcennosti,
- uviesť biblické súvislosti na túto tému,
- vymenovať vlastné talenty a dary a poukázať na zodpovednosť za ich využívanie,
- sformulovať modlitbu vďaka za prijaté dary,

Obsahový štandard

seba poznanie a sebaúcta (jedinečnosť, objavenie svojej veľkosti)
zodpovednosť za prijaté dary a talenty
seba prijatie, komplexy menejcennosti

Kto je človek?

Výkonový štandard

- poukázať na dôstojnosť človeka vo svetle viery a Svätého písma,
- opísať vnímanie muža a ženy v rôznych kultúrach a porovnať ho s kresťanským učením,
- oceniť napĺňanie sociálnych rolí muža a ženy z pohľadu kresťanského ideálu vyjadreného v Desatore,

Obsahový štandard

byť človekom
dôstojnosť človeka stvoreného na Boží obraz
človek ako muž a žena (dôstojnosť muža a ženy)
rozdiely medzi mužom a ženou pre vzájomné dopĺňanie sa

Ľudskosť

Výkonový štandard

- diskutovať o príčinách a zmysle ľudského utrpenia,
- uviesť príklady o neľudskom konaní človeka,
- skúmať možnosti objavenia Boha ukrytého v biede sveta,
- poukázať na význam prijatia sviatosti pomazania chorých,
- posúdiť nebezpečenstvo náboženského fundamentalizmu, intolerancie a odsudzovania,
- napláňovať si pomoc núdznym,

Obsahový štandard

odvrátená tvár ľudskosti (konflikty, zneužívanie a zločiny proti ľudskosti)
človek sa pýta „prečo“ (hľadanie odpovedí na otázku utrpenia v Starom zákone)
ľudskosť (búranie predsudkov, tolerancia, Ježišov postoj k ľuďom na okraji spoločnosti)
zmysel utrpenia (Boh ukrytý v biede sveta)
objavenie ľudskosti (vykúpenie – pozdvižnutie človeka)

Dôstojnosť a výkon človeka

Výkonový štandard

- vymenovať dôsledky posudzovania hodnoty človeka na základe iba jeho výkonu,
- porovnať Ježišov zákon lásky so sociálnymi zákonmi modernej spoločnosti,
- diskutovať o zachovávaní a nerešpektovaní 7. a 10. Božieho
- prikázania,
- oceniť pozitívne vzory z dejín Cirkvi, ktoré vynikali milosrdenstvom,
- poukázať na význam prijatia sviatosti pomazania chorých,

Obsahový štandard

„mat“, alebo „byť“
hodnota ľudskej práce a dôstojnosť človeka,
Cirkev slabých (etika chudoby a milosrdenstva,
základné princípy sociálnej nauky Cirkvi)
utrpenie – sviatosť pomazania chorých

Kultúra života

Výkonový štandard

- zdôvodniť hodnotu každého človeka od počatia až po prirodzenú smrť,
- podporiť prínos kresťanských hodnôt pre súčasnú kultúru,
- poukázať na význam 5. Božieho prikázania pre celú spoločnosť,
- diskutovať o dôležitosti spoločného dobra a solidarity.

Obsahový štandard

kultúra – rozvoj človeka a ľudskej spoločnosti
hodnoty kultúry života a kultúry smrti
ľudskosť – kresťanský postoj ku kultúre života

ETICKÁ VÝCHOVA

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priradzuje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací program pre predmet etická výchova má svoje špecifiká. Jedným z nich je rozvíjanie komunikačných a sociálnych spôsobilostí, ktoré sa orientujú na postoje k životným situáciám a ku konkrétnym prejavom prosociálneho správania. Nadobudnuté vedomosti, spôsobilosti a zručnosti sú predpokladom kritického myslenia, diskusie a hodnotiacich postojov. V etickej výchove sa stávajú prostriedkom, od ktorého sa odvíja požadované správanie.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavnou funkciou povinne voliteľného predmetu etická výchova v nižšom strednom vzdelávaní je osobnostný a sociálny rozvoj žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tohto cieľa sa primárne využíva zážitkové učenie, riadený rozhovor, diskusia, simulačné hry, ktoré popri informáciách účinne rozvíjajú mravný úsudok, rozlišovanie dobra od zla, orientáciu v etických dilemách dnešnej spoločnosti. Jej súčasťou je rozvoj sociálnych spôsobilostí ako napr. otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod. Podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení k harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

V nižšom strednom vzdelávaní vedieme žiakov k reflexii a prehodnocovaniu svojho správania i správania iných, vzhľadom na cieľovú rovinu etickej výchovy, ktorou je sociálne rozvinutý človek a spolupracujúce spoločenstvo. Preto sa etická výchova javí ako predmet, ktorý pripravuje pôdu pre ostatné výchovy, ktoré súvisia s uplatnením sa nielen v konkrétnych osobných vzťahoch žiaka, ale aj v jeho pripravenosti žiť pre spoločné dobro s inými ľuďmi a pre iných.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziludské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
- zdôvodnia dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, médií,
- naučia sa kriticky myslieť, kultivovane diskutovať a akceptovať názory iných,
- ocenia prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť svoju sexuálnu identitu, hodnotu priateľstva, lásky, manželstva a rodiny,

- osvoja si pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným ľuďom, ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc,
- zdôvodnia dôležitosť stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávaní spoločensky uznávaných noriem.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Zdroje etického poznania ľudstva

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- uviesť hlavné zdroje etiky,
- vymenovať niektoré mravné hodnoty,
- vysvetliť, na čo slúžia mravné normy,
- vysvetliť význam svedomia,
- vymenovať príklady pozitívnych vzorov z dejín a literatúry,
- porovnať etický odkaz náboženstiev,
- diskutovať o aktuálnych etických problémoch v spoločnosti,

Obsahový štandard

zdroje etiky
 mravné hodnoty a mravné normy
 hodnotová orientácia, rebríček hodnôt
 svedomie
 etika a náboženstvá
 aktuálne etické problémy v spoločnosti

Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota

Výkonový štandard

- vysvetliť spôsoby starostlivosti o zdravie svoje a iných,
- identifikovať prejavy zdravého životného štýlu,
- vysvetliť dôsledky nesprávnej životosprávy,
- diskutovať o etických problémoch súčasnosti,
- rozlíšiť medzi etickým a neetickým konaním človeka,

Obsahový štandard

život a zdravie ako hodnota
 starostlivosť o zdravie, psychohygiena
 zdravý životný štýl
 profesijná etika
 etika a rozvoj technológií
 etika a ekológia
 etické problémy doby – eutanázia, génová manipulácia, trest smrti, interrupcia

Ekonomické hodnoty a etika

Výkonový štandard

- určiť formy vlastníctva,
- diskutovať o vzťahu k peniazom,
- vysvetliť pojem konzumizmus,
- analyzovať prejavy a dôsledky sociálnej nerovnosti,
- zhodnotiť význam solidarity,
- posúdiť potrebu pomoci slabším,
- vystihnúť negatívne prvky reklamy,
- vysvetliť zásady ochrany spotrebiteľa na konkrétnych príkladoch zo života,

Obsahový štandard

vlastníctvo
 peniaze – „cieľ, alebo prostriedok?“
 materiálne a nemateriálne hodnoty
 konzumná spoločnosť
 sociálna nerovnosť
 ekonomické cnosti
 solidarita, dobrovoľníctvo, charita
 reklama a manipulácia zákazníkov
 ochrana spotrebiteľa

Dobré meno a pravda ako etické hodnoty

Výkonový štandard

- zdôvodniť potrebu pravdy v živote človeka,
- vysvetliť význam tajomstva a utajovaných skutočností,
- pomenovať význam poznania a poznávania v živote človeka,
- zdôvodniť význam rešpektovania cti a dobrého mena,
- diskutovať o dôležitosti vzdelávania,
- zostaviť si konkrétny plán efektívneho zvládnutia školských úloh.

Obsahový štandard

poznatie
 pravda ako etická hodnota
 kritické myslenie, argumentácia
 pravda a lož, etické dilemy
 tajomstvo
 dobré meno jednotlivca i spoločenstva
 poznanie a úsilie poznávať

Človek a svet práce- technika

ZŠ - 8. ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, manipulovanie s predmetmi, experimentovanie, konštruovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad rozvíjania ich praktických zručností.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učebný predmet vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k poznaniu trhu práce, vytváraniu životnej i profesijnej orientácie žiakov. Konceptia predmetu vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých človek prichádza do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách a širších súvislostiach a prostredníctvom technických vymožeností chráni svet a kultúrne pamiatky.

Predmet musí byť založený predovšetkým na praktickej činnosti. Jeho náplň sa cielene zameriava na zručnosti a návyky pre uplatnenie žiakov v ďalšom živote a spoločnosti. Je založený na tvorivej myšlienkovej spolupráci a spolupráci žiakov.

Náplň učebného predmetu je určená všetkým žiakom bez rozdielu pohlavia. Žiaci sa učia pracovať s rôznymi materiálmi a pomôckami a osvojujú si základné pracovné zručnosti a návyky, rozvíjajú tvorivé technické myslenie. Pri navrhovaní výrobkov v oblasti dizajnu a pracovných postupov spájajú praktické zručnosti s tvorivým myslením. Základné vzdelávanie obohacuje o dôležitú zložku tým, že kladie základy z oblasti techniky, ktoré sú nevyhnutné pre ďalšie štúdium a uplatnenie človeka v reálnom živote. Žiaci sa učia plánovať, organizovať a hodnotiť pracovnú činnosť samostatne i v skupine. Sú vedení k dodržiavaniu zásad bezpečnosti a hygieny pri práci. V závislosti na veku žiakov sa postupne buduje systém, ktorý žiakom poskytuje dôležité informácie z pracovnej oblasti a pomáha im pri zodpovednom rozhodovaní o ďalšom profesijnom zameraní i rozhodovaní v živote.

CIELE

Žiaci

- rozlíšia a bezpečne použijú prírodné a technické materiály, nástroje, náradie a zariadenia;
- si osvoja dodržiavanie stanovených pravidiel a adaptujú sa na zmenené alebo nové úlohy a pracovné podmienky;
- experimentujú s nápadmi, materiálmi, technológiami a technikami;
- si vytvoria vhodné návyky pre rodinný život;
- pociťujú zodpovednosť za svoje zdravie, ľudské vzťahy a financie ako aj za pohodlie a bezpečnosť v ich bezprostrednom okolí;
- cítia zodpovednosť za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce;
- si osvoja základné pracovné zručnosti a návyky z rôznych pracovných oblastí, organizujú a plánujú prácu a používajú vhodné nástroje, náradie a pomôcky pri práci i v bežnom živote;
- vytrvalo a sústavne plnia základné úlohy, uplatňujú tvorivosť a vlastné nápady pri pracovnej činnosti a pri vynakladaní úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku;
- si vytvoria nový postoj a hodnoty vo vzťahu k práci človeka a životnému prostrediu;

- chápu prácu a pracovné činnosti ako príležitosti na sebarealizáciu, sebaaktualizáciu a na rozvíjanie podnikateľského myslenia;
- sa orientujú v rôznych odboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej i duševnej práce, osvoja si potrebné poznatky a zručnosti významné na možnosti uplatnenia, na voľbu vlastného profesijného zamerania a na ďalšiu profesijnú a životnú orientáciu.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Vzdelávací štandard učebného predmetu *technika* sa člení na dva tematické okruhy *technika* a *ekonomika domácnosti*, pričom každý z nich sa ďalej člení na jednotlivé tematické celky. Dôraz sa kladie na tematický okruh *technika*. Škola je povinná odučiť z tematického okruhu *technika* najmenej dve tretiny z celkovej časovej dotácie vyučovacieho predmetu v každom školskom roku a najviac jednu tretinu z celkovej časovej dotácie vyučovacieho predmetu v školskom roku z tematického okruhu *ekonomika domácnosti* podľa svojich materiálno-technických a personálnych podmienok.

Elektrické spotrebiče v domácnosti

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- opísať princípy činnosti vybraných elektrických spotrebičov,
- ovládať pravidlá použitia vybraných elektrických spotrebičov v domácnosti,
- vypočítať spotrebu elektrickej energie vybraných spotrebičov v domácnosti s využitím energetického štítku
- porovnať finančné náklady na prevádzku niektorých elektrických spotrebičov v domácnosti,
- zdôvodniť zber, triedenie a likvidáciu vyradených elektrických spotrebičov,
- zrealizovať prieskum projekt na kúpu elektrického spotrebiča do domácnosti.

Obsahový štandard

školský poriadok, pracovný poriadok v školskej dielni, BOZP
elektrické spotrebiče v domácnosti, druhy elektrických spotrebičov
princíp činnosti elektrických spotrebičov
pravidlá bezpečného používania a obsluhy ekonomika domácnosti, energetický štítok (energetická trieda)
elektrických spotrebičov
spotreba elektrickej energie

Technická elektronika

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- zapojiť diódu v priepustnom a nepriepustnom smere,
- vysvetliť využitie diódy a tranzistora v elektrickom obvode,
- vyhľadať na internete príklady využitia snímačov v bežnom živote,
- uviesť spôsoby regulácie elektrických prístrojov a zariadení v domácnosti,
- pracovať samostatne s virtuálnou elektronickou stavebnicou,
- opísať princíp prenosu telekomunikačných signálov.

Obsahový štandard

dióda, tranzistor, integrovaný obvod, mikročip
logické obvody
snímače a regulačné prvky
prenos signálov, telekomunikačná technika
virtuálna elektronická stavebnica (Edison)

Technická tvorba

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vytvoriť technickú dokumentáciu k vlastnému jednoduchému výrobku v elektronickej podobe,
- vytvoriť reklamný leták s cenovou ponukou na predaj vlastného výrobku,
- navrhnuť vlastný výrobok,
- zrealizovať na svojom výrobku pracovné postupy ručného obrábania materiálov s využitím zapájania

Obsahový štandard

konštruktér, technolog, konštruovanie, technológia výroby
návrh a tvorba technickej dokumentácie, dizajn marketing
PC, kresliace programy
výrobky: stolový ventilátor na solárny pohon; solárne osvetlenie
záhradného chodníka; ochrana bytu/domu – pohybový snímač

elektrických obvodov,
 vypracovať projekt vlastného jednoduchého kombinovaného výrobku.

so zvukovým signálom; štedrovečerný stolový blikajúci (LED)
stromček; z nefunkčného „mobilu“ autíčko; netradičný šach a pod.

Svet práce

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- posúdiť svoje možnosti pri rozhodovaní o voľbe vhodného povolania a profesijnej prípravy,
- využiť profesijné informácie a poradenské služby pre výber vhodného vzdelania,
- navrhnuť plán a časový rozvrh pre dosiahnutie kariérnych cieľov, vrátane požiadaviek na vzdelanie a odbornú prípravu, náklady a možné zadĺženie,
- vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá),
- uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (napr. dar, provízia a zisk, peňažný príjem domácnosti, štátna sociálna podpora),
- použiť internetovú kalkulačku na výpočet výšky čistej mzdy.

Obsahový štandard

voľba profesijnej orientácie – základné princípy, sebazpoznávanie, osobné záujmy a ciele, telesný a zdravotný stav, osobné vlastnosti a schopnosti, sebahodnotenie, vplyvy na voľbu profesijnej orientácie, informační základňa pre voľbu povolania, práca s profesijnými informáciami a využívanie poradenských služieb

Umenie a kultúra – hudobná výchova

ZŠ - 8. ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízky učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard hudobnej výchovy ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia hudobného umenia.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hudobná edukácia v nižšom strednom vzdelávaní predstavuje kontinuálne, systémové a cieľavedomé pokračovanie hudobnej edukácie primárneho stupňa.

Hudobnú edukáciu možno vymedziť tromi prvkami: hudobné umenie – obsah, hudobné schopnosti (zručnosti, návyky) – cieľ a hudobné činnosti – metóda, prostriedok rozvoja hudobných schopností, pochopenia princípov hudby, realizácia hudobného umenia. Sekundárnym obsahom predmetu je umenie, estetika, kreativita, sekundárnym cieľom rozvoj kľúčových kompetencií – komplexný rozvoj osobnosti, všeobecných ľudských kvalít.

Hudobná výchova v základnej škole je predmetom umelecko-výchovným a činnostným, na nižšom strednom stupni sa rozširuje o kognitívny rozmer – uvedomelé prenikanie do štruktúry hudobného diela, hudobno-teoretický a hudobno-historický rozmer, ako konklúzia predchádzajúcej hudobnej činnosti, praktickej hudobnej skúsenosti.

CIELE PREDMETU

Ciele predmetu možno rozdeliť na špecifické hudobné ciele, špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity a sekundárne ciele.

Špecifické hudobné ciele:

Žiaci:

- získajú hudobné schopnosti prostredníctvom hudobných činností,
- realizujú hudobné činnosti na základe nadobudnutých hudobných schopností,
- na základe vlastnej skúsenosti si osvoja konkrétne poznatky z oblasti hudobnej teórie a histórie,

Špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity:

- pochopia podstatu umenia, vytvoria si vzťah k umeniu, majú priamu skúsenosť v oblasti špecifických umeleckých, estetických a psychologických kategórií – emocionálna, prežívanie, zážitok, vnímanie krásy, vlastná tvorivosť (improvizácia, kompozícia), na základe čoho dokážu reflektovať umenie, vnímať krásu, rozpoznať hodnotu, vyjadriť sa prostredníctvom umenia,

Sekundárne ciele:

- nadobudnú (prehľbia) kľúčové kompetencie prostredníctvom hudobného umenia.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- spievať intonačne čisto,
- tvorivo pracovať s hlasom,
- správne používať elementárne hudobné nástroje, správne používať hrací aparát,
- hrať na jednom klasickom štandardizovanom hudobnom nástroji,
- podľa sluchu a podľa notového zápisu zahrať melodickú líniu,
- tvorivo pracovať s hudobnými nástrojmi (so zvukom),
- prezentovať výsledky svojej práce ako sólový hráč, alebo v rôznych inštrumentálnych zoskupeniach, aktívne počúvať hudbu,
- rozoznať podľa farby zvuku ľudské hlasy,
- rozoznať podľa farby zvuku, vzhľadu i názvu klasické hudobné nástroje,
- rozoznať podľa zvuku, vzhľadu i názvu bežné nástrojové zoskupenia v klasickej hudbe, ľudovej hudbe i v populárnej hudbe,

identifikovať niektoré významné diela alebo úryvky z nich, určiť ich názov, meno autora,

- sluchom rozoznať a slovné vyjadriť najdôležitejšie štýlové odlišnosti stredovekej, renesančnej, barokovej, klasicistickej, romantickej hudby a hudby 20. storočia,
- rámcovo poznať periodizáciu dejín európskej hudby,
- sledovať plynutie znejúcej hudby v notovom zázname,
- orientovať sa v ponuke koncertov a hudobných podujatí vo svojom regióne i na Slovensku,
- vymenovať koncertné sály, výstavné a muzeálne priestory

Obsahový štandard

Hlasové činnosti

ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované texty, artikulačné cvičenia, dychové a hlasové cvičenia, intonačné cvičenia, hry s hlasom
syntéza zručností, vedomostí a návykov z ročníkov 5 – 7

Inštrumentálne činnosti

hra na elementárnych hudobných nástrojoch
hra na klasickom hudobnom nástroji (zobcová flauta, keyboard, klavír, gitara a pod.)
elementárna improvizácia, kompozícia
vystúpenie pred obecnstvom (pred spolužiakmi, rodičmi)

školské hudobné teleso, kapela (school band)

Aktívne počúvanie hudby

skladby slovenských a zahraničných hudobných skladateľov

soprán alt, tenor, bas, detský hlas, ženský zbor, mužský zbor, zmiešaný zbor, detský zbor
nástroje relatívne bežne používané v stredoeurópskej kultúre: napr. flauta, hoboje, klarinet, fagot, trúbka, lesný roh, pozauna, tuba, husle, viola, violončelo, kontrabas, klavír, organ, gitara, harfa, cimbal, bežné bicie nástroje

napr. sláčikové kvarteto, dychové kvinteto, komorný orchester, symfonický orchester, cimbalovka, dychovka, rôzne nástrojové zoskupenia v tzv. populárnej hudbe

skladby svetových a slovenských skladateľov – reprezentantov jednotlivých štýlových období dejín hudby podľa voľného výberu učiteľa (bez chronologickej súvislosti), podľa triedneho zoznamu vypočutých diel z 5. – 8. ročníka

identifikačné znaky konkrétneho štýlového obdobia
notové záznamy skladieb pre sólo, pre rôzne komorné zoskupenia i ukážka jednoduchej partitúry pre orchester

názvy štýlových období – gotika, renesancia, barok, klasicizmus, romantizmus, hudba 20. storočia, súčasná hudba

meno jedného skladateľa z obdobia baroka, klasicizmu, romantizmu a žijúceho skladateľa

venované hudbe vo svojom regióne i na Slovensku,

vymenovať niektorých významných umelcov a hudobné telesá slovenskej a svetovej hudobnej kultúry,

pohybom reagovať na počutú hudbu,

zapamätať si jednoduché choreografie,

navrhnuť pohyb k hudbe,

navrhnuť hudbu k pohybu,

navrhnuť jednoduché choreografie,

pohybovo improvizovať,

zatancovať základné krokové schémy štandardných tancov,

podľa vlastných návrhov vytvárať hudobno-dramatické celky,

príp. zhotoviť a spracovať videozáznam projektu,

diskutovať o vlastnom hudobno-dramatickom projekte,

koncentrovane a s porozumením sledovať profesionálne hudobno-pohybového predstavenie, opísať ho vlastnými slovami i odbornou terminológiou, diskutovať o ňom.

Hudobno-pohybové činnosti

kultivovaný pohyb, držanie tela, koordinácia častí tela, rytmicky korektné pohyby, pohyby vyjadrujúce emocionálno-výrazové charakteristiky hudby zmena pohybu v súlade so zmenou formotvorného prvku

pohybová spontánnosť, uvoľnenosť

valčík, polka, tango, príp. niektoré ľudové párové tance

Hudobno-dramatické činnosti

syntéza hlasových, inštrumentálnych, hudobno-pohybových a hudobno-vizuálnych činností kamera, mikrofón, zvukové reproduktory, počítač, projekcia

kritické myslenie

návšteva hudobného divadla, opery, operety, muzikálu a pod. v profesionálnom divadle, alebo sledovanie predstavenia z videozáznamu

Umenie a kultúra – výtvarná výchova

ZŠ - 8. ročník 1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Vzdelávací štandard výtvarnej výchovy nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh – výtvarných zadaní.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard výtvarnej výchovy ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú, hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia vo výtvarnej výchove. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Výtvarná výchova je predmet, na ktorom žiaci prostredníctvom výtvarných činností spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení (kresby, maľby, plastiky, fotografie, dizajnu, architektúry, videa a filmu). Všetky ostatné didaktické formy ako používanie učebnice, edukačných materiálov, premietanie filmov a podobne sú len doplnkovými aktivitami (v rámci motivácie alebo následných ukážok, diskusií).

Ťažiskom je práca žiakov s výtvarnými materiálmi, technikami a nástrojmi (od ceruzky až po fotoaparát a počítač). Zahŕňa tvorbu od vymyslenia nápadu (čo chcú žiaci vytvoriť), cez nachádzanie formy (ako to vyjadriť), až po realizáciu (schopnosť previesť nápad a formu v materiáli prostredníctvom výtvarnej techniky). Prostredníctvom tohto procesu sa jednak zvyšuje gramotnosť žiakov – schopnosť rozumieť vizuálnym znakom na základe vlastnej skúsenosti, jednak sú uvádzaní do znalosti rôznych foriem súčasnej vizuálnej kultúry i kultúrnej tradície. Žiaci touto formou získavajú dôležité kompetencie porozumenia reklame, filmu a videu, dizajnu, architektúre; fotografiám obrazom a objektom, ktoré ich obklopujú a vytvárajú ich „obraz sveta“.

HLAVNÝ CIEĽ PREDMETU

Žiaci sú prostredníctvom aktívnych činností uvádzaní do vizuálnej kultúry a komunikácie – na úrovni poznania i vlastného vyjadrovania.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení – výtvarného umenia, fotografie, dizajnu, architektúry, videa a filmu, rozumejú im a získavajú základnú gramotnosť v ich používaní,
- rozvíjajú si pozorovacie schopnosti, schopnosti reagovať na vizuálne podnety a výtvarne ich spracovávať,
- rozvíjajú tvorbu vlastných myšlienkových konceptov a ich formálnu a technickú realizáciu,
- spoznávajú a slovne pomenujú (výraz), formu, námet umeleckých diel a svoj zážitok z nich výtvarne interpretujú,
- poznávajú vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce smery moderného a súčasného umenia a historické slohy,
- osvojujú si primerané kultúrne postoje, názory a hodnotové kritériá; cez zážitky aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel sú uvádzaní do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícii a na úrovni aktuálneho myslenia a interpretácie.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- štylizovať motív.

Obsahový štandard

transformácia vybraného motívu do niekoľkých tvarových štýlov (napr. geometrizácia, znejasnenie, vyskladanie z iných tvarov, redukcia na obrys, vyjadrenie linkou, bodmi, vyjadrenie plasticity ...)

Možnosti zobrazovania videného sveta

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- zobraziť charakteristický výraz rôznych emócií prostredníctvom portréту (karikatúry).

Obsahový štandard

zobrazovanie výrazu tváre
karikatúra podľa fotografických portrétov (prepojené s tematickým radom podnety fotografie)
subjektívne transformovanie videnej reality, nadsadenie a štylizácia foriem umocňujúca výraz expresionistické portréty, výrazové hlavy

Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vymenovať podstatné znaky umenia inštalácie,
- predviesť performanciu na vlastnú tému.

Obsahový štandard

umenie inštalácie: inštalácia (alebo: pre konkrétny priestor/z konkrétnych predmetov/z vytvorených rekvizít/z prírodnín...), fotodokumentácia
umenie performancie a happeningu : performancia (samostatná – symbolika gesta, postoja, pohybu); happening (skupinový; napr. zorganizovaný nevšedný zážitok)

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozpoznať typické znaky barokového maliarstva, sochárstva a architektúry.

Obsahový štandard

barokové umenie (barokové maliarstvo, sochárstvo, architektúra, odievanie, typografia ...)
výtvarné reakcie žiakov na vybraný barokový artefakt

Škola v galérii

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- diskutovať o videnej výstave, alebo prehliadke virtuálneho múzea na internete.

Obsahový štandard

umenie v galérii, rozdiel medzi múzeom umenia a výstavou
krátka slovná (písomná) reflexia („recenzia“) výstavy alebo virtuálnej galérie
časopisy o súčasnom umení/dizajne/architektúre

Podnety architektúry

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozlíšiť funkcie a výraz interiéru a exteriéru,
- navrhnúť vonkajší a vnútorný priestor ľubovoľnej stavby.

Obsahový štandard

interiér a exteriér (špecifiká a vzájomné vzťahy)
výraz a funkcie vnútorného a vonkajšieho priestoru
tvaroslovie a materiály
návrh vnútorného a vonkajšieho usporiadania
vybraného typu architektúry

Podnety fotografie

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozlišovať rôzne spôsoby komponovania portréту.

Obsahový štandard

fotografovanie portréту (osvetlenie, výraz, formát, výrez, profil, trištvrté profil, en face, podhľad, nadhľad)
portrétna fotografia
pozn. prepojenie s tematickým celkom: zobrazovanie skutočnosti

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozlišovať základné filmové žánre.

Obsahový štandard

video a film – spoločné znaky a rozdiely
žánre filmu (dokument, komédia, horor, detektívka, sci-fi, seriál ...)
charakteristické znaky jednotlivých žánrov
napodobnenie vybraného žánru (napr. na úrovni scenára, storyboardu, krátkeho videa), alebo zostrih klipu z ukážky vybraných žánrov
pozn.: možnosť prepojenia s tematickým celkom: elektronické médiá

Podnety architektúry

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozlíšiť funkcie a výraz interiéru a exteriéru,
- navrhnúť vonkajší a vnútorný priestor ľubovoľnej stavby.

Obsahový štandard

interiér a exteriér (špecifiká a vzájomné vzťahy)
výraz a funkcie vnútorného a vonkajšieho priestoru
tvoroslovie a materiály
návrh vnútorného a vonkajšieho usporiadania
vybraného typu architektúry

Podnety fotografie

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozlišovať rôzne spôsoby komponovania portréту.

Obsahový štandard

fotografovanie portréту (osvetlenie, výraz, formát, výrez, profil, trištvrté profil, en face, podhľad, nadhľad)
portrétna fotografia
pozn. prepojenie s tematickým celkom: zobrazovanie skutočnosti

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozlišovať základné filmové žánre.

Obsahový štandard

video a film – spoločné znaky a rozdiely
žánre filmu (dokument, komédia, horor, detektívka, sci-fi, seriál ...)
charakteristické znaky jednotlivých žánrov
napodobnenie vybraného žánru (napr. na úrovni scenára, storyboardu, krátkeho videa), alebo zostrih klipu z ukážky vybraných žánrov
pozn.: možnosť prepojenia s tematickým celkom: elektronické médiá

Elektronické médiá

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- poznať zásady strihania videa.

Podnety dizajnu

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- zhotoviť jednoduchý reklamný produkt,
- objasniť zámery reklamy.

Obsahový štandard

zostrih – montáž z častí (krátkych ukážok) filmov (napr. stiahnutých z portálu youtube) alebo z vlastných videozáberov
strihanie, výber častí, spájanie, inštalácia zvuku
výber hudby/zvuku, ruchu k danej scéne (napr. z internetových zdrojov) – spájanie obrazu a zvuku v počítačovom programe
pozn. možnosť prepojenia s tematickým celkom: podnety filmu a videa

Obsahový štandard

reklama
vybraná forma reklamného dizajnu: návrh(plagát, reklamný nápis, banner, billboard, svetelná reklama, reklamný predmet...)
návrh a zalomenie reklamného sloganu, textu, plagátu (billboardu) – vzťah obrazu a textu
reklama na vlastný produkt (napríklad výrobok, dizajn...) alebo akciu/event/koncert/športové podujatie/školský večierok...
tvorba reklamnej kampane
reklamný dizajn
pozn. možnosť prepojiť s predmetom informatika

Tradície a podnety remesiel

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- poznať tradície svojho prostredia,
- výtvarne interpretovať typický podnet svojho sociálneho (rodinného) prostredia.

Obsahový štandard

tradície a súčasnosť
charakteristické prvky (tradície, zvyky, slávnosti, jedlá ...) vlastnej rodiny (sociálnej skupiny)
charakteristické znaky svojho domova
rodinné rituály, náboženské rituály, rituály vekových skupín, školské a triedne rituály
subkultúry
pozn.: možnosť prepojiť s tematickým celkom: podnety moderného a súčasného výtvarného umenia – performancia, happenig

Synestetické podnety

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- výtvarne interpretovať hmatové pocity.

Obsahový štandard

hmatové pocity
vnímanie kvality povrchu: teplo – chlad, hladkosť – drsnosť, vlhkosť – suchosť, mäkkosť – tvrdosť, slizkosť...
vnímanie tvaru: hranatý – zaoblený, tupý – ostrý, jednoduchý – zložitý...
vnímanie váhy, veľkosti, dotyku, bolesti, pohybu...
vyjadrenie hmatového pocitu (perfomačné, farebné, tvarové, prostredníctvom symbolu, motívu alebo subjektívne abstraktného zobrazenia)

Podnety poznávania sveta

Výkonový štandard

Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- nachádzať analógie medzi matematikou a výtvarným vyjadrovaním, kompozíciou.

Obsahový štandard

výtvarné vyjadrenie matematických úkonov (sčítanie, odčítanie, násobenie delenie...), náhrada čísel tvarmi, farbami, grafickými prvkami, zobrazeniami motívov
variácie, kombinácie, transformácie, rady a série
vybraných prvkov
plynulé a pretržité, rastúce a klesajúce ...

Zdravie a pohyb – Loptové hry

ZŠ - 8. ročník 1 hod. týždenne (ŠkVP – 1 hod.) 33 hodín ročne

Charakteristika predmetu:

Predmet Loptové hry je významnou formou telesnej výchovy, ktorá v systéme výchovy a vzdelávania žiakov 8. ročníka základnej školy plní tieto funkcie:

- a/ rozširuje možnosti pohybového vyžitia sa žiakov a kompenzuje prevahu ich duševného zaťaženia v týždennom režime školskej i mimoškolskej práce,
- b/ prehľbuje základné telovýchovné vzdelanie, ktoré nadobúdajú žiaci v povinnom vyučovaní,
- c/ prehľbuje individuálne diferencované záujmy a vzťah k pohybovej aktivite i telesnej kultúre,
- d/ usmerňuje prejavované schopnosti a posilňuje športové ambície talentovaných žiakov.

Pre vyučovanie predmetu loptové hry je všeobecne charakteristické, že v jeho procese sa majú žiaci zdokonaľiť v tom, čo si osvojujú, resp. osvojili v povinnej a športovej výchove, majú realizovať svoje záujmy v činnostiach, pre ktoré majú predpoklady a ktoré chcú zdokonaľovať, zvyšovať svoju športovú výkonnosť, ale aj telesnú zdatnosť a ďalšie vlastnosti osobnosti.

Ciele predmetu:

- osvojiť si pohybové zručnosti v loptových hrách (futbal, volejbal, basketbal),

Kľúčové kompetencie:

Kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa:

- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeníach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úrovně ich rizika,

kompetencie (spôsobilosti) občianske:

- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,

kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne:

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,
  - vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
  - osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,
- kompetencie (spôsobilosti) pracovné:*
- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
  - je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,
- kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:*
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
  - správa sa kultivovane, primerane okolnostiam, situáciám.

Vzdelávací štandard:

Obsahový štandard	Výkonový štandard
BASKETBAL	
Rozcvičenie organizmu so strečingovými prvkami Prípravné hry a cvičenia v <i>basketbale</i> Vedenie lopty Obchádzanie súpera Bránenie hráča s loptou, bez lopty Driblovanie s loptou a prihrávky vo dvojici, v skupine Rozvoj motorických schopností a zdokonaľovanie osvojených pohybových činností i taktiky v riadenej hre Pohybové a prípravné hry na nácvik a upevnenie herných činností v basketbale Základné pravidlá basketbalu Cviky na precvičenie celého tela s náčiním Základné herné činnosti –strelba na kôš jednoručne, po dvojtakte, útočné a obranné	<ul style="list-style-type: none"> – mať predstavu o svojich pohybových možnostiach, – hodnotiť svoju pohybovú úroveň, – osvojiť si terminológiu, – poznať pravidlá basketbalu, – strieľať na kôš (jednoručne, po dvojtakte), – ovládať útočné a obranné kombinácie, – prihrávať spoluhráčovi.

<p>kombinácie, Jogové prvky</p>	
<p>FUTBAL</p>	
<p>Pohybové hry na nácvik a zdokonaľovanie herných činností vo <i>futbale</i></p> <p>Strieľaná do bránky</p> <p>Štafeta s kopaním lopty</p> <p>Futbalový slalom</p> <p>Základné pravidlá loptovej hry – futbal</p> <p>Zdravotné cviky na precvičenie celého tela s náčiním</p> <p>Rozvoj základných motorických schopností a upevňovanie orientovaných pohybových návykov</p> <p>Pohybové hry na nácvik a zdokonaľovanie herných činností vo <i>futbale</i> – na desať prihrávkov</p> <p>Strážnik uličky</p> <p>Strel'ba lopty na bránu – nácvik pokutových kopov</p> <p>Úpolové hry a cvičenia</p> <p>Bežecká abeceda</p> <p>Futbalová súťaž</p>	<ul style="list-style-type: none"> – osvojiť si terminológiu, – mať predstavu o svojich pohybových schopnostiach, – prezentovať svoju pohybovú výkonnosť na verejnosti, – pracovať s loptou (prihrávať, strieľať na bránu, strieľať pokutové kopy) – ovládať pravidlá futbalu.
<p>VOLEJBAL</p>	
<p>Rozcvičenie a zahriatie organizmu so strečingovými prvkami</p> <p>Imitačné a prípravné cvičenia</p> <p>Odbíjanie zospodu oboma rukami</p> <p>Smečovanie a podávanie lopty zdola, zhora</p> <p>Základy odbíjania obojručne zhora</p> <p>Priame odbíjanie na mieste a do iného smeru</p> <p>Pohybové hry na nácvik a zdokonaľovanie</p>	<ul style="list-style-type: none"> – popísať pravidlá volejbalu, – pracovať s loptou (podávať, smečovať, prihrávať, prijímať), – prezentovať svoju pohybovú výkonnosť na verejnosti, – koordinovať pohyby pri hre.

<p>herných činností vo volejbale</p> <p>Základné pravidlá loptovej hry – <i>volejbal</i></p> <p>Zdravotné cviky na precvičenie celého tela s náčiním</p> <p>Prípravné hry na upevnenie techniky pohybových štruktúr s akcentom na koordináciu práce s loptou</p>	
--	--

Metódy a formy práce:

- výklad, vysvetľovanie, opis, rozhovor, predvádzanie, pozorovanie, demonštrácia, nácvik, cvičenie, zdokonaľovanie, korekcia, kruhové cvičenie na stanovištiach, doplnkové cvičenie, súťaže, návšteva podujatí.

Učebné zdroje:

- internet, audiovizuálne médiá, výklad, pravidlá loptových hier, didaktická technika, športové podujatia.

Hodnotenie

Klasifikáciou v zmysle MP č. 22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ

Zdravie a pohyb – telesná a športová výchova

ZŠ - 8. ročník 2 hod. týždenne (ŠVP – 2 hod.) 66 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom je priradený obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Pri plánovaní vzdelávacej činnosti je cieľom učiteľa vytvárať pre žiakov podnetné prostredie, ktoré im umožní osvojiť si nové pohybové zručnosti a tie budú predpokladom pre vykonávanie pohybovej aktivity i mimo školského prostredia. V prípade účinného osvojenia si týchto zručností existuje reálna možnosť vytvorenia si trvalého vzťahu k pohybovej aktivite, ktorá je kľúčom k zdravému životnému.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet telesná a športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojuje si pohybové zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených pohybových zručností a návykov. Dôraz sa kladie na motiváciu k pohybovej a športovej aktivite, vyzdvihnutie osobitostí žiakov a ich individuálnych predpokladov pre vykonávanie daných činností.

Vzdelávací štandard má štyri základné časti: Zdravie a jeho poruchy, Zdravý životný štýl, Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť a Športové činnosti pohybového režimu. Tieto časti zohľadňujú pohybovo a zdravotne orientovanú koncepciu telesnej a športovej výchovy. Časť s názvom Športové činnosti pohybového režimu je členená na základné tematické celky a pre jednoduchšiu orientáciu učiteľa je navrhnutá odporúčaná časová dotácia atletika (15 %), základy gymnastických športov (15 %), športové hry (25 %), sezónne pohybové činnosti (15 %) a povinne voliteľný tematický celok (30 %).

V každom ročníku je povinný aspoň jeden voliteľný TC. Voliteľné TC rozširujú základné TC o pohybové činnosti, ktorých výber umožňuje rešpektovať podmienky školy, záujmy žiakov, záujmy učiteľa, miestne tradície a pod. Vyučovanie voliteľných TC musí rešpektovať plnenie cieľov telesnej a športovej výchovy a bezpečnosť pri cvičení. Obsah voliteľných TC sa využíva na doplnenie základného učiva a na motiváciu žiakov, na rozvoj ich pohybových schopností so zreteľom na skupinové záujmy, individuálne predpoklady žiakov a podmienky školy. Učiteľ môže zaradiť do plánu iba tie športové činnosti, ktoré boli súčasťou jeho pregraduálnej prípravy na vysokej škole, alebo na ktoré získal trénerské alebo cvičiteľské vzdelanie, alebo certifikát v niektorej forme ďalšieho vzdelávania učiteľov a trénerov. Ako povinne voliteľný tematický celok je možné zaradiť menej známe športové hry ako bejzbal, softbal, ringo, lakros, bedminton, florbal, a iné športy, a pohybové aktivity ako korčuľovanie, in-line korčuľovanie, snowboarding, ale i tanec, ľadový hokej a iné pohybové aktivity.

Základnou organizačnou formou je 45-minútová vyučovacia hodina a zúčastňujú sa jej všetci žiaci zaradení do I. a II. zdravotnej skupiny, prípadne III. zdravotnej skupiny (integrované vyučovanie). Žiaci so zdravotným oslabením, zdravotným postihnutím (III. zdravotná skupina) sa môžu vyučovať samostatne v oddelení zdravotnej telesnej výchovy, pričom obsah vyučovania sa realizuje podľa samostatných vzdelávacích programov.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- vysvetlia účinok pohybovej aktivity na zdravie s jej aplikáciou v dennom režime,
- získajú vedomosti o potrebe pohybu ako prevencie pred civilizačnými ochoreniami,
- získajú informácie o situáciách ohrozujúcich zdravie a poskytnú prvú pomoc na veku primeranej úrovni,

- osvoja si zásady správnej výživy,
- vysvetlia význam využívania telovýchovných a športových činností vo svojom voľnom čase,
- vysvetlia význam aktívneho odpočinku na odstránenie únavy,
- rozvíjajú pohybové schopnosti a diagnostikujú úroveň pohybovej výkonnosti,
- osvoja si techniku a pravidlá rôznych športov a športových disciplín,
- sú motivovaní k vykonávaniu pohybovej aktivity a získajú príjemný zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti a zo športu.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Zdravie a jeho poruchy

Výkonový štandard

Žiak na konci 2.stupňa základnej školy vie/dokáže:

- vysvetliť význam rozcvičenia pred vykonávaním pohybovej činnosti,
- zostaviť a realizovať rozcvičenie pre každý tematický celok,
- dodržiavať hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti,
- aplikovať zásady bezpečnosti, dopomoci a záchrany pri cvičení,
- poskytnúť prvú pomoc,
- ohodnotiť správne držanie tela,
- vysvetliť účinok pohybovej aktivity na ľudský organizmus a na vyskytujúci sa zdravotný problém,

Obsahový štandard

úloha rozcvičenia pred vykonávaním pohybových činností ako prevencia pred zranením
 cvičenia rozvíjajúce kondičné, kondično-koordinačné, koordinačné schopnosti pre potreby každého tematického celku
 hygiena úborov
 dopomoc a záchrana pri cvičení
 prvá pomoc pri drobných poraneniach, praktické poskytnutie prvej pomoci (umelé dýchanie, masáž srdca, protišokové opatrenia, stabilizovaná poloha, ošetrovanie povrchového poranenia, zlomenín, omrzlín, popálenín)
 zásady držania tela, správne držanie tela, chybné držanie tela,
 tonizačný program na správne držanie tela
 základné poznatky z biológie človeka súvisiace a účinkom pohybovej aktivity na vlastný organizmus, redukcia nadhmotnosti, obezity

Zdravý životný štýl

Výkonový štandard

- vysvetliť základy racionálnej výživy,
- charakterizovať a uplatňovať pohybové činnosti podporujúce zdravý životný štýl,
- charakterizovať nebezpečenstvo závislosti na návykových látkach s negatívnym dopadom na zdravie človeka,
- uplatňovať rôzne formy pohybovej aktivity v režime dňa,

Obsahový štandard

zásady racionálnej výživy
 pohybový režim, aktívny odpočinok
 negatívne vplyvy fajčenia, alkoholu, nedovolených látok a iných závislostí
 základné poznatky o formách pohybovej aktivity v režime dňa (ranné cvičenie, spontánna pohybová aktivita, racionálne využívanie voľného času a pod.)

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Výkonový štandard

Obsahový štandard

- posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti,
- posúdiť a diagnostikovať úroveň telesného rozvoja podľa daných noriem,
- aplikovať prostriedky na rozvoj pohybových schopností,
- každoročne preukázať rast úrovne pohybových schopností,

Športové činnosti pohybového režimu Výkonový štandard

používať odbornú terminológiu telovýchovných a športových činností,

- charakterizovať základné športové disciplíny všetkých tematických celkov,
- prezentovať optimálnu techniku preberaných pohybových zručností,
- aplikovať pravidlá pri vykonávaní športových činností,
- uplatňovať zásady fair-play ako súťažiaci, pomocní rozhodcovia, organizátori, diváci,
- uviesť príklady úspešných slovenských a zahraničných športových reprezentantov,
- popísať význam základných olympijských myšlienok,

Športové činnosti pohybového režimu

TC: Atletika Výkonový štandard

- prakticky demonštrovať osvojenú techniku základných atletických disciplín,

Športové činnosti pohybového režimu TC: Základy gymnastických športov

Výkonový štandard

poznatky o rozvoji a diagnostikovaní pohybovej výkonnosti, diagnostika VMV, normy VMV, zdravotne orientovaná zdatnosť
poznatky o telesnom vývine a jeho diagnostike
kondičná príprava, rozvoj základných kondičných a koordinačných schopností, telesné zaťaženie, meranie a vyhodnocovanie údajov o pulzovej frekvencii
kondičná gymnastika, všeobecný kondičný program, plyometrický program, základná gymnastika
rebriny, lavičky, nízka kladinka, švihadlo, tyč, plná lopta, poradové cvičenia
skok do diaľky z miesta, člnkový beh 10x5 m, výdrž v zhybe, ľah-sed za 30 sek, vytrvalostný člnkový beh

Obsahový štandard

odborná terminológia telovýchovných a športových činností
systematika športov a športových disciplín každého tematického celku, názvoslovie telesných cvičení
technika preberaných pohybových zručností všetkých tematických celkov
pravidlá osvojovaných športových disciplín a športov
dodržiavanie fair-play, organizácia súťaží
úspechy slovenských a zahraničných športovcov na ME, MS, OH
OH, olympijská symbolika, kalokagatia, fair-play

Obsahový štandard

technika atletických disciplín, základy techniky atletických činností
atletická abeceda, nízky a polovysoký štart, švihový a šliapavý beh, rýchly beh do 60 m, vytrvalostný beh, štafetový beh
skok do diaľky, skok do výšky, hod loptičkou a granátom, vrh guľou

Obsahový štandard

- popísať štruktúru gymnastických športov,
- prakticky demonštrovať osvojené cvičebné tvary zo športovej

a modernej gymnastiky,

- vytvoriť gymnastické kombinácie v zostave jednotlivca alebo skupiny,
- zaznamenať chyby v predvedení a v rozsahu pohybu v gymnastických súťažiach,

rozdelenie gymnastických športov (športová gymnastika, športový aerobik, moderná gymnastika, gymteamy)

športová gymnastika

prípravné, imitačné cvičenie, metodický postup osvojovania a zdokonaľovania polôh, pohybov, cvičebných tvarov, väzieb, zostavy spoločnej pohybovej skladby

akrobacia

ľah vznesmo; stojka na lopatkách znožmo, s čelným, bočným roznožením; kotúle vpred, kotúle vzad v rôznych obmenách východiskovej, hlavnej, výslednej polohy, kotúľové väzby, stojka na rukách s rôznou polohou nôh, stojka na rukách – kotúľ vpred, premet bokom, väzby s kotúľom vpred, vzad, stojkou na rukách – kotúľ vpred, podpor stojmo prehnute vzad skoky a obraty

znožmo, skrčmo prípäťmo, skrčmo roznožmo čelne, bočne, s obratom

cvičenie na náradí a s náradím

hrazda po ramená – zostava minimálne 4 cvičebné tvary: výmyk, toč jazdmo vpred, toč vzad alebo vpred, prešvihy únožmo vpred, vzad, zoskok preskok – koza na šírku D, na dĺžku CH, kôň na dĺžku CH: skrčka, roznožka, odbočka

nízka kladina D (do 110 cm) – zostava 2 dĺžky

náradia: chôdza, tanečné kroky, predskok, 2 skoky, rovnovážny cvičebný tvar, obrat jednonožne o 180°;

ľah vznesmo/kotúľ vpred, zoskok odrazom obojnožne s roznožením čelne, skrčmo prednožmo,

kruhy CH – kmihanie vo vise, vis vznesmo, vis

strmhlav, zhyb vo vise

moderná gymnastika D

švihadlo – preskoky na mieste, z miesta znožmo, jednonožne, skrižmo, striedavonožne; krúženie – kruhy, osmičky; kmihanie; hádzanie a chytanie

lopta – kotúľanie a prevaľovanie; odrážanie; hádzanie a chytanie; vyvažovanie

šatka – závoj– oblúky, kruhy osmičky, vlnovky, hádzanie a chytanie zostava, spoločná pohybová skladba s náčiním na hudbu 30 – 60 sekúnd

výrazovo-estetické prostriedky gymnastických a aerobikových pohybov

kondičná zložka, technická zložka gymnastických športov

Športové činnosti pohybového režimu

TC: Športové hry

Výkonový štandard

- pomenovať a popísať funkcie hráčov v obrane i v útoku,
- vyplniť jednoduchý pozorovací hárok o výkone hráča i družstva,
- ukázať a v hre (stretnutí) uplatniť techniku základných herných činností jednotlivca,
- využiť herné kombinácie a systémy v hre,

Obsahový štandard

funkcie hráčov v jednotlivých športových hrách, systematika herných činností, herné kombinácie a herné systémy

hodnotenie herného výkonu hráča i družstva v danej športovej hre

basketbal

prihrávka, dribling, strelba z miesta, z krátkej a strednej vzdialenosti, bránenie hráča bez lopty a s loptou, hrať na dva koše podľa pravidiel,

futbal

prihrávka, tľmenie lopty, strelba, obsadzovanie hráča bez lopty a s loptou, hrať podľa pravidiel

hádzaná

prihrávka jednou rukou od pleca s veľkým náprahom, dribling, strelba zhora z miesta, skokom do

bránkoviska, obsadzovanie hráča bez lopty s loptou,
hrať na dve bránky podľa pravidiel
volejbal
odbitie horné na mieste, po pohybe, spodné
podanie, prihrávka na nahrávača pri sieti, nahrávka,
hrať podľa upravených pravidiel (2:2, 3:3)

Športové činnosti pohybového režimu

TC: Sezónne pohybové činnosti

Výkonový štandard

- demonštrovať základné plavecké zručnosti,
- popísať základné obrátky pri zvolenom plaveckom spôsobe a štartový skok,
  - preplávať technicky správne s príslušným štartovým skokom a obrátkou 50 m (vybraný plavecký spôsob),
- vysvetliť spôsoby dopomoci a záchrany topiaceho,
- popísať základné techniky jednotlivých jazd oblúkov, brzdení a pod.,
- správne vykonať základné pohyby na lyžiach s prispôbením sa rôznym terénnym nerovnostiam resp. prekážkam pri jazde,
- zvládnuť preteky na jednoduchej slalomovej trati, resp. bežeckej trati v dĺžke 1 – 2 km,
- správne vykonať základné bezpečnostné techniky – pády pri vykonávaní sezónnych činností,
- prispôbiť si výstroj a výzbroj potrebný pre vykonávanie jednotlivých sezónnych činností,

- orientovať sa v prírode podľa turistických značiek, mapy, buzoly, ale aj prírodných úkazov,
- absolvovať súvislý pochod s prekonávaním terénnych prekážok v dĺžke 4 – 8 km,
- v prírode sa správať podľa zásad ochrany životného prostredia,
- zorganizovať pohybové hry v prírode pre kolektív spolužiakov,
- dodržiavať pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov.

Obsahový štandard

plávanie
základné plavecké zručnosti (dýchanie, vznášanie, splývanie, skok do vody, ponáranie)
plavecké obrátky, štartový skok,
plavecké spôsoby kraul, znak, prsia
dopomoc unavenému plavcovi,
základy záchrany topiaceho
lyžovanie
zjazdové lyžovanie – postoje a pohyby na lyžiach, obraty, chôdze, výstupy, základný zjazdový postoj, zjazd šikmo svahom, brzdenie, oblúky v pluhu, prívrat spodnou lyžou, prívrat hornou lyžou, nadväzované oblúky a jazda cez terénne nerovnosti, základy carvingovej techniky
bežecké lyžovanie – chôdza, základný, striedavý beh, beh s odpichom súpažne, korčuľovanie, výstupy, obraty, brzdenie, odšliapávanie
pády na lyžiach a vstávanie
výstroj a výzbroj, príprava a údržba výstroja a výzbroja

cvičenia v prírode
orientácia na stanovisku podľa buzoly, určovanie azimutu, turistické značky, orientácia podľa mapy, určovanie a výber vybraných smerov presunu, výber, príprava a likvidácia ohniska
presun mierne členitým terénom s prekonávaním terénnych prekážok
základné pravidlá ochrany životného prostredia, cvičenia rovnováhy na prírodných prekážkach, nosenie prírodných predmetov jednotlivito, v dvojiciach a iných skupinách (klaty, kamene, brvná a pod.), pohybové hry v prírode
jazda na bicykli, zmeny smeru a rýchlosti jazdy, otáčanie, predchádzanie a jazda zručnosti

Učebný plán pre 9.ročník

Vzdelávacia oblasť	Predmety	Počet hodín		
		9.ročník		
		ŠVP	ŠkVP	Spolu
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	5		5
	Prvý cudzí jazyk – anglický jazyk	3		3
	Druhý cudzí jazyk – ruský jazyk		2	2
Matematika a práca s informáciami	Matematika	5		5
	Informatika			
Človek a príroda	Fyzika	1		1
	Chémia	1		1
	Biológia	1		1
	Základy ošetrovateľstva		1	1
Človek a hodnoty	Etická výchova / Náboženská výchova	1		1
Umenie a kultúra	Výtvarná výchova	1		1
	Hudobná výchova			
Človek a svet práce	Domov a práca			
	Technika	1		1
	Remeselné práce		1	1
Človek a spoločnosť	Dejepis	2	1	3
	Geografia	1		1
	Občianska náuka	1		1
Zdravie a pohyb	Telesná a športová výchova	2		2
	Loptové hry			
Spolu		25	5	30

Jazyk a komunikácia – slovenský jazyk a literatúra

ZŠ - 9. ročník 5 hod. týždenne (ŠVP – 5 hod.) 165 hodín ročne

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Obsahuje charakteristiku a kompetencie, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov – učebných požiadaviek. Tieto základné požiadavky môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa zložiek predmetu a jednotlivých predmetových kompetencií. Učiteľ môže tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí, zručností a spôsobilostí.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Podstatou predmetu slovenský jazyk a literatúra je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali žiaci dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

Predmet slovenský jazyk a literatúra ako súčasť vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia je jedným z kľúčových všeobecno-vzdelávacích predmetov, obsahom ktorého sú dve vzájomne sa dopĺňajúce zložky – jazyk a literatúra, pričom odporúčané vnútorné delenie predmetu je v pomere zložiek 3:2 a 2:2 alebo integrácia oboch zložiek.

JAZYKOVÁ ZLOŽKA

Jazyková časť predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je vnímaný ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka. Vo vyučovaní jazyka je v popredí analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré sú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii.

Nová štruktúra dokumentu

Inovovaný vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry – jazyková zložka – si zachoval tabuľkovú formu, ktorá sa delí podľa komunikačných jazykových kompetencií – čítanie s porozumením, písanie a hovorenie (počúvanie je integrovanou súčasťou hovorenia). Komunikačné jazykové kompetencie členia obsah učiva a výkon do uzavretých celkov na základe predmetových kompetencií. Kompetencie – čítanie s porozumením, písanie, hovorenie – je možné rozvíjať samostatne alebo ich vzájomne kombinovať. Postupnosť rozvíjania uvedených kompetencií je v právomoci učiteľa.

Vzdelávací štandard pre jazykovú zložku predmetu tvoria časti usporiadané do riadkov a stĺpcov v nasledujúcom poradí:

- **riadky:** kontext, kľúčové kompetencie,
- **stĺpce:** predmetové kompetencie, výkon, pojmy.

Kľúčové kompetencie majú nadpredmetový charakter. Sú nevyhnutné pre rôzne činnosti súvisiace s učením sa.

Predmetové kompetencie sú špecifické pre konkrétny predmet. Majú činnostný charakter a sú napĺňané výkonom a obsahovým vymedzením učiva.

Obsah predmetu tvoria **aplikačný kontext a kľúčové pojmy**.

Aplikačný kontext sa stal v inovovanom vzdelávacom štandarde dominantným prvkom. Ide o **textovú zložku** vzdelávacieho štandardu, ktorú tvoria jednotlivé slohové útvary/žánre stanovené v obsahovom štandarde. V rámci **kompetencie čítanie s porozumením** predstavuje textová zložka priestor na analýzu, t. j. priestor na vyvodzovanie, utvrdzovanie jednotlivých pojmov a nadobúdanie predmetových kompetencií. Pri **kompetenciách písanie a hovorenie** žiak deklaruje svoje nadobudnuté vedomosti a kompetencie formou tvorby konkrétneho slohového útvaru/žánru. Jednotlivé slohové útvary/žánre tak predstavujú priestor, v ktorom žiak aplikuje svoje nadobudnuté vedomosti a kompetencie z jednotlivých jazykových rovín a slohu.

Pojmy tvoria druhú časť obsahového štandardu. Ide o základné pojmy z oblasti jazykovedy, ktoré sú rozdelené do príslušných ročníkov a spojené s kontextom. V každom ročníku sú uvádzané len **pojmy**, ktoré sa v danom ročníku zavádzajú a obsahovo súvisia s predmetovou kompetenciou uvedenou v príslušnom riadku tabuľky. V niektorých ročníkoch nie je uvedený nový pojem, pretože príslušná kompetencia si nevyžaduje vyvodzovanie nového pojmu v danom ročníku, ale vyžaduje si naplnenie konkrétneho výkonu, ktorý je vymedzený kontextom.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE

Poznávacie (kognitívne) kompetencie	Komunikačné kompetencie	Interpersonálne (sociálne) kompetencie	Intrapersonálne (osobnostné) kompetencie
Kompetencia: používať kognitívne operácie	Kompetencia: tvoriť, prijať a spracovať informácie	Kompetencia: akceptovať skupinové hodnoty	Kompetencia: vytvárať a reflektovať vlastnú identitu
Kompetencia: učiť sa sám aj v skupine	Kompetencia: vyhľadávať a sprostredkovať informácie	Kompetencia: tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín	Kompetencia: vytvárať vlastný hodnotový systém
Kompetencia: kriticky myslieť		Kompetencia: formulovať svoj názor a argumentovať	Kompetencia: spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami
Kompetencia: formulovať a riešiť problémy	Kompetencia: verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city	Kompetencia: vžiť sa do pocitov a konaní inej osoby	Kompetencia: regulovať svoje konanie a chrániť vlastný život
Kompetencia: tvorivo myslieť			

Tabuľka 1 Komunikačné jazykové kompetencie¹

Čítanie s porozumením	Písanie	Hovorenie
Predmetové kompetencie		
I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby.	I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.	I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.
II. Pochopiť obsah textu.	II. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.	II. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.
III. Pochopiť kompozíciu textu.	II. Organizovať text z hľadiska kompozície.	III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.
III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.	IV. Štylizovať text.	
IV. Pochopiť gramatickú formu textu.	IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia.	
V. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.	V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky.	
VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.		
VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.		

Inštrukcia

1) Jednotlivé tabuľky jazykových komunikačných kompetencií (čítanie s porozumením, písanie, hovorenie) sú v dokumente zaradené pod sebou, čo však neznamená, že učiteľ je povinný preberať ich v tej postupnosti, ako ich udáva pedagogický dokument. V právomoci učiteľa je rozhodnúť o postupe preberania jednotlivých komunikačných jazykových kompetencií a ich možnej kombinácii.

Tabuľka 2 Čítanie s porozumením

I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby.	Vybrať text na základe znalostí informačných prameňov, podľa komunikačného zámeru a podľa danej situácie. Nahlas, ticho a opakovane prečítať text.
II. Pochopiť obsah textu.	Vyvodiť explicitné a implicitné informácie z vecného aj umeleckého textu. Porozumieť významu slov v umeleckých a vecných textoch. Overiť si význam slova. Porozumieť štruktúre slova a jeho častiam. Prerozprávať obsah umeleckého a vecného textu na základe chronologickej

- alebo logickej postupnosti.
- III. Pochopiť kompozíciu textu.** Rozoznať a pomenovať časti vonkajšej kompozície textu.
- IV. Pochopiť gramatickú formu textu.** Rozoznať a pomenovať časti vnútornej kompozície umeleckého textu.
Vyhľadať prvky nadväznosti medzi slovami a skupinami slov, ktoré vyjadrujú významovú a gramatickú súvislosť medzi vetami, odsekmi, časťami výpovedí.
Určiť syntaktické zloženie viet.
Pochopiť a vysvetliť funkciu slovných druhov a ich gramatických kategórií v umeleckom a vecnom texte.

Tabuľka 3 Písanie

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.

Sformulovať cieľ a tému písomného prejavu.
Vybrať vhodný slohový útvar/žáner v súlade s cieľmi písania.

II. Organizovať text z hľadiska kompozície.

Zostaviť osnovu, koncept.
Zoradiť motívy a myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti.

III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.

Zoradiť motívy podľa fáz vnútornej kompozície umeleckého a vecného textu.

Prispôbiť formálnu úpravu textu vybranému žánru.

Zosúladiť slovnú zásobu s cieľom komunikácie a využívať primerané stylistické prostriedky.

Využívať bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka.

Overiť si v jazykových príručkách vhodnosť a správnosť použitých slov.

IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia.

Utvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.

Utvoriť jednoduché súvetia s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.

V. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.

Vybrať a použiť slová, vety, textové pasáže z rozličných informačných zdrojov.

Vybrať a použiť údaje z grafov a tabuliek.

Vytvoriť graf a tabuľku.

VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.

Určiť rozdielnosti jednotlivých útvarov/žánrov.

Vytvoriť modifikovaný text.

VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.

Skontrolovať a upraviť text s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu.
Upraviť text na základe spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov.

Vytvoriť čistopis.

Skontrolovať a zhodnotiť spolužiakov text.

Tabuľka 4 Hovorenie

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.

Sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť.

Sformulovať tému adekvátnu komunikačnej situácii.

Zosúladiť jazykové a mimojazykové prostriedky s cieľom komunikácie.

Zvoliť vhodný spoločenský tón komunikácie v súlade s jej cieľom a prostredím.

Začať a ukončiť komunikáciu na určitú tému.

Zistiť pomocou kontrolných otázok, či ostatní porozumeli prejavu.

Analyzovať a zhodnotiť kvalitu ústneho prejavu.

Rešpektovať jazykové pravidlá.

II. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.

Vybrať slová, vety a textové pasáže a použiť ich vo vlastnom prejave.

III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.

Využívať v jazykovom prejave diferencovanú slovnú zásobu s ohľadom na komunikačnú situáciu a komunikačných partnerov.

Rešpektovať jazykové pravidlá.

IV. Štylizovať text.

Utvoriť jednoduché vety a súvetia.

Využívať vo vetách správne gramatické tvary slov.

Uplatňovať logickú nadväznosť vytvoreného textu.
Rešpektovať v ústnom prejave znaky slohových
žánrov/útvarov.
Rešpektovať jazykové pravidlá.
Uplatňovať plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu.

V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky.

Využívať gestikuláciu a mimiku.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie

I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby.

1. Vybrať text na základe znalostí informačných prameňov, podľa komunikačného zámeru a podľa danej situácie.
2. Nahlas, ticho a opakovane **prečítať** text.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny I.

Žiak

1.1 dokáže z obsahového i formálneho hľadiska správne vybrať text a odôvodniť výber textu v konkrétnej situácii.

1.2 dokáže na základe analýzy jednotlivých textov identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o slohových útvaroch/žánroch.

2.1 dokáže samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty (vrátane tabuliek), ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané úrovni žiakov daného ročníka a dokáže prispôsobiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol čo najefektívnejšie pochopiť informácie.

Pojmy

8. ročník

- výťah
- prihláška
- úradný/štruktúrovaný životopis
- slávnostný prejav

9. ročník

- odborný opis
- úradný list
- jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký
- slohové postupy: rozprávací, opisný, informačný, výkladový
- výklad
- úvaha
- zvuková rovina jazyka
- jazykoveda

Minimálny I.

Žiak

1.1 dokáže podľa zadaných kritérií vybrať text a odôvodniť výber na základe subjektívnych pocitov.

1.2 dokáže z navrhovaného súboru slohových útvarov/žánrov s pomocou učiteľa vybrať žáner/útvár zodpovedajúci téme.

1.3 dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané úrovni žiakov daného ročníka.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Pojmy

II. Pochopiť obsah textu.

- 1. Vyvodit'** explicitné a implicitné informácie z vecného aj umeleckého textu.
- 2. Porozumieť** významu slov v umeleckých a vecných textoch.
- 3. Overiť** si význam slova.
- 4. Prerozprávať** obsah umeleckého a vecného textu na základe chronologickej alebo logickej postupnosti.

Optimálny II.

Žiak

- 1.1** dokáže v akomkoľvek texte, ktorý je primeraný úrovni daného ročníka, vyhľadať explicitne a implicitne vyjadrené informácie a správne spojiť jednotlivé údaje do komplexnej informácie.
- 1.2** dokáže na základe explicitných a implicitných informácií z umeleckého textu vyvodit' hlavnú myšlienku.
- 2.1** dokáže vysvetliť význam daných pojmov, určiť ich v texte a posúdiť ich štylistický význam.
- 2.2** dokáže analyzovať text po lexikálnej stránke a vysvetliť štylistický význam jazykových prostriedkov v texte.
- 3.1** dokáže vybrať vhodný jazykový slovník a overiť v ňom význam lexikálnych jednotiek.
- 4.1** dokáže prerozprávať obsah umeleckého textu so zachovaním časovej a logickej postupnosti.
- 4.2** dokáže vyjadriť názor na prečítaný text, obhajovať svoje stanovisko a ako argumenty, resp. protiargumenty použiť niektoré poznatky získané analýzou textu.

8. ročník

- nepriame pomenovania: metafora
- jednoslovné pomenovania
- viacslovné pomenovania (združené pomenovania)
- frazeologizmus

9. ročník

- slovná zásoba – systematizácia
- odborné slová
- náuka o významovej rovine jazyka

Minimálny II.

Žiak

- 1.1** dokáže s pomocou učiteľa vyhľadať v texte explicitne vyjadrené informácie.
- 1.2** dokáže s pomocou učiteľa zo známeho umeleckého textu vyvodit' hlavnú myšlienku.
- 2.1** dokáže reprodukovať definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich vyhľadať v texte.
- 3.1** dokáže určiť neznáme slová v texte a s pomocou učiteľa vyhľadať ich význam v jazykových slovníkoch.
- 4.1** dokáže prerozprávať obsah známeho umeleckého textu so zachovaním časovej postupnosti.
- 4.2** dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie, prijať a spracovať informácie, formulovať svoj názor a argumentovať, regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie

III. Pochopiť kompozíciu textu.

- 1. Rozoznať a pomenovať** časti vonkajšej kompozície textu.
- 2. Rozoznať a pomenovať** časti vnútornej kompozície umeleckého textu.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny III.

Žiak

- 1.1** rozlišuje jednotlivé časti vonkajšej kompozície textu a dokáže ich vyjadriť pri hlasnom čítaní.
- 1.2** rozlišuje jednotlivé časti tabuľky, dokáže ich pomenovať a chápe vzťahy medzi nimi.
- 1.3** dokáže na základe porovnania textov určiť odlišné, resp. spoločné znaky vonkajšej kompozície štandardizovaných slohových útvarov/žánrov.
- 2.1** dokáže identifikovať všetky časti vnútornej kompozície umeleckého textu.
- 2.2** dokáže na základe porovnania textov určiť odlišné, resp. spoločné znaky vnútornej kompozície štandardizovaných slohových útvarov/žánrov.

Pojmy

8. ročník

9. ročník

- jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký
- slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový

Minimálny III.

Žiak

1.1 dokáže s pomocou učiteľa rozlíšiť pri čítaní jednotlivé časti vonkajšej kompozície textu.

1.2 dokáže pomenovať niektoré časti tabuľky.

1.3 dokáže s pomocou učiteľa na základe porovnania textov určiť spoločné a odlišné znaky vonkajšej kompozície štandardizovaných žánrov/útvarov.

2.1 dokáže s pomocou učiteľa identifikovať úvod a rozuzlenie vo vnútornej kompozícii umeleckého textu.

2.2 dokáže s pomocou učiteľa na základe porovnania textov určiť spoločné a odlišné znaky vnútornej kompozície štandardizovaných žánrov/útvarov.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výtah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie, prijať a spracovať informácie, formulovať svoj názor a argumentovať, regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny IV.

Žiak

1.1 pri hlasnom čítaní rešpektuje prostriedky nadväznosti: hlavný slovný prízvuk, typ písma, interpunkciu.

2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.

2.2 dokáže v jednoduchých vetách určiť hlavné a vedľajšie vetné členy, zdôvodniť ich funkciu.

2.3 dokáže na základe analýzy rozlíšiť jednotlivé typy viet (jednoduchá veta, jednoduché súvetie).

3.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.

3.2 dokáže určiť podstatné mená, zámená, častice v rozsahu obsahového štandardu a svoje tvrdenie zdôvodniť.

3.3 dokáže vysvetliť štylistickú funkciu zámen a častíc v texte.

Pojmy

8. ročník

- vsuvka, prístavok, oslovenie
- podstatné mená mužského rodu zvieracie
- podstatné mená mužského rodu neživotné zakončené na -r, -l
- cudzie nesklonné podstatné mená
- skloňovanie podstatného mena pani
- zámená – ohybný slovný druh; skloňovanie; základný tvar zámen; rod, číslo, pád; delenie zámen: opytovacie, ukazovacie
- častice: neohybný slovný druh
- vedľajšie vetné členy: prívlastok (zhodný, nezgodný), prístavok
- jednoduché súvetie
- interpunkcia

9. ročník

- zápor v slovenčine
- súdržnosť textu
- jazykové štýly: náučný, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký
- slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový
- morfológia/tvaroslovie
- syntax/skladobná rovina jazyka

Minimálny IV.

Žiak

1.1 po predchádzajúcej príprave a s pomocou učiteľa rešpektuje pri hlasnom čítaní prostriedky nadväznosti: hlavný slovný prízvuk, typ písma, interpunkcia.

2.1 dokáže reprodukovať definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich vyhľadať v texte.

3.1 dokáže reprodukovať definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich vyhľadať v texte.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.

1. **Sformulovať** cieľ a tému písomného prejavu.

2. **Vybrať** vhodný slohový útvar/žáner v súlade s cieľmi písania.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny I.

Žiak

1.1 dokáže navrhnúť tému písania, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľom písania.

2.1 dokáže na základe analýzy stanovenej komunikačnej situácie vybrať vhodný slohový útvar/žáner.

Pojmy

8. ročník:

- výťah
- prihláška
- úradný/štruktúrovaný životopis
- slávnostný prejav

9. ročník:

- odborný opis
- úradný list
- jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký
- slohové postupy: rozprávací, opisný, informačný, výkladový
- výklad
- úvaha

Minimálny I.

Žiak

1.1 si dokáže z navrhovaného súboru tém vybrať tému písania, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľmi písania.

2.1 dokáže z navrhovaného súboru žánrov s pomocou učiteľa vybrať vhodný útvar/žáner zodpovedajúci téme.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

II. Organizovať text z hľadiska kompozície.

1. **Zostaviť** osnovu, koncept.

2. **Zoradiť** motívy a myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti.

3. **Zoradiť** motívy podľa fáz vnútornej kompozície umeleckého a vecného textu.

4. **Prispôbiť** formálnu úpravu textu vybranému žánru.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny II.

Žiak

1.1 dokáže vytvoriť osnovu a koncept pripravovaného textu.

2.1 dokáže vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému ucelený text, ktorý spĺňa znaky konkrétneho slohového postupu.

2.2 dokáže vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému ucelený text, ktorý spĺňa znaky konkrétneho slohového útvaru/žánru a vhodného jazykového štýlu.

2.3 dokáže vysvetliť význam daných pojmov.

3.1 dokáže pri tvorbe umeleckého a vecného textu aplikovať svoje vedomosti o vnútornej kompozícii.

4.1 dokáže pri písaní textu zohľadniť a odôvodniť požiadavky na formálnu úpravu slohových útvarov/žánrov.

Pojmy

8. ročník

9. ročník:

- jazykové štýly: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický
- slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový

Minimálny II.

Žiak

1.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť osnovu a koncept pripravovaného textu.

2.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému krátky text, ktorý spĺňa niektoré znaky slohového postupu.

2.2 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému krátky text, ktorý spĺňa niektoré znaky slohového útvaru/žánru a vhodného jazykového štýlu.

2.3 dokáže reprodukovať definície daných pojmov.

4.1 dokáže s pomocou učiteľa aplikovať niektoré znaky formálnej úpravy slohových útvarov/žánrov.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.

1. Zosúladiť slovnú zásobu s cieľom komunikácie a využívať primerané stylistické prostriedky.

2. Overiť si v jazykových príručkách vhodnosť a správnosť použitých slov.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny III.

Žiak

1.1 dokáže využiť pri tvorbe textov bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka s ohľadom na žáner, slohový postup, jazykový štýl a cieľ komunikácie.

2.1 dokáže vybrať a používať vhodnú jazykovú príručku.

Pojmy

8. ročník:

- spôsoby obohacovania slovné zásoby: tvorenie slov, preberanie slov
- nepriame pomenovanie: metafora
- jednoslovné pomenovania
- viacslovné pomenovania (združené pomenovania)
- frazeologizmus

9. ročník:

- slovná zásoba – systematizácia
- odborné slová
- náuka o významovej rovine jazyka
- národný jazyk: spisovný jazyk, nárečia
- jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, umelecký
- slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový

Minimálny III.

Žiak

1.1 pri tvorbe textu využíva obmedzenú lexiku, často opakuje slová v rámci textu a nevhodne používa nespisovné slová.

2.1 dokáže s pomocou učiteľa vybrať vhodnú jazykovú príručku a skontrolovať správnosť a význam slov použitých v texte.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia.

1. **Utvoriť** jednoduché vety s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.

2. **Utvoriť** jednoduché súvetia s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny IV.

Žiak

1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka.

1.2 dokáže v jednoduchých vetách správne používať hlavné a vedľajšie vetné členy, určiť ich a zdôvodniť ich funkciu.

1.3 dokáže správne tvoriť vety so záporom.

2.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché súvetia s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka.

2.2 dokáže pri tvorbe jednoduchých súvetí správne používať hlavné vetné členy, určiť ich a zdôvodniť funkciu.

2.3 dokáže v texte uplatniť vsuvku, prístavok, oslovenie a použiť správnu interpunkciu.

Pojmy

8. ročník:

- vsuvka, prístavok, oslovenie
- jednoduché súvetie
- vedľajšie vetné členy
- predmet
- príslovkové určenie: miesta, času, spôsobu, príčiny
- prívlastok: zhodný, nezhodný
- prístavok
- interpunkcia
-

9. ročník:

- súdržnosť textu
- zápor v slovenčine
- syntax/skladobná rovina

Minimálny IV.

Žiak

1.1 dokáže s pomocou učiteľa tvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou.

1.2 dokáže s pomocou učiteľa v jednoduchých vetách určiť významovú funkciu niektorých hlavných a vedľajších vetných členov.

1.3 dokáže s pomocou učiteľa tvoriť vety so záporom.

2.1 dokáže tvoriť jednoduché súvetia, ktoré však obsahujú logické a pravopisné chyby.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia.

1. **Utvoriť** jednoduché vety s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.

2. **Utvoriť** jednoduché súvetia s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny IV.

Žiak

1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka.

1.2 dokáže v jednoduchých vetách správne používať hlavné a vedľajšie vetné členy, určiť ich a zdôvodniť ich funkciu.

1.3 dokáže správne tvoriť vety so záporom.

2.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché súvetia s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka.

2.2 dokáže pri tvorbe jednoduchých súvetí správne používať hlavné vetné členy, určiť ich a zdôvodniť funkciu.

2.3 dokáže v texte uplatniť vsuvku, prístavok, oslovenie a použiť správnu interpunkciu.

Pojmy

8. ročník:

- vsuvka, prístavok, oslovenie
- jednoduché súvetie
- vedľajšie vetné členy
- predmet
- príslovkové určenie: miesta, času, spôsobu, príčiny
- prívlastok: zhodný, nezhodný
- prístavok
- interpunkcia
-

9. ročník:

- súdržnosť textu
- zápor v slovenčine
- syntax/skladobná rovina

Minimálny IV.

Žiak

- 1.1 dokáže s pomocou učiteľa tvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou.
- 1.2 dokáže s pomocou učiteľa v jednoduchých vetách určiť významovú funkciu niektorých hlavných a vedľajších vetných členov.
- 1.3 dokáže s pomocou učiteľa tvoriť vety so záporom.
- 2.1 dokáže tvoriť jednoduché súvetia, ktoré však obsahujú logické a pravopisné chyby.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny V.

Žiak

- 1.1 dokáže v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať a zaznamenať si informácie (fakty, slová, vety, textové pasáže) súvisiace s obsahom jeho textu a použiť ich vo vlastnom texte.
- 2.1 dokáže vyhľadať informácie v grafoch a tabuľkách a použiť ich vo vlastnom texte.
- 3.1 dokáže z dostupných údajov a informácií vytvoriť graf a tabuľku a použiť ich v texte.

Pojmy

8. ročník

9. ročník:

- jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, umelecký
- slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový

V. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov.

1. Vybrať a použiť slová, vety, textové pasáže z rozličných informačných zdrojov.
2. Vybrať a použiť údaje z grafov a tabuliek.
3. Vytvoriť graf a tabuľku.

Minimálny V.

Žiak

- 1.1 dokáže s pomocou učiteľa v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie (fakty, slová, vety, textové pasáže) súvisiace s obsahom jeho textu a využiť ich vo vlastnom texte.
- 2.1 dokáže s pomocou učiteľa vyhľadať informácie v tabuľkách a niektoré z nich využiť vo vlastnom texte.
- 3.1 dokáže s pomocou učiteľa z dostupných údajov a informácií vytvoriť tabuľku a použiť ju v texte.

VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.

1. Určiť rozdielnosti jednotlivých útvarov/žánrov.
2. Vytvoriť modifikovaný text.

Optimálny VI.

Žiak

- 1.1 dokáže porovnať a odlíšiť texty z hľadiska slohových útvarov/žánrov.
- 2.1 dokáže aplikovať vedomosti o jednotlivých žánroch/útvoroch pri transformácii z jedného žánru do druhého.

8. ročník

9. ročník:

- jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, umelecký
- slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový

Minimálny VI.

Žiak

- 1.1 dokáže s pomocou učiteľa a podľa stanovených kritérií porovnať texty z hľadiska slohových útvarov/žánrov.

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Pojmy

VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.
1. Skontrolovať a upraviť text s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu.
2. Upraviť text na základe spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov.
3. Vytvoriť čistopis.
4. Skontrolovať a **zhodnotiť** spolužiakov text.

Optimálny VII.

Žiak

1.1 dokáže skontrolovať svoj text s cieľom vyhľadať a opraviť chyby, pričom aplikuje nadobudnuté znalosti z pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a slohu.
2.1 dokáže nahlas a plynulo prečítať svoj text, pričom správne artikuluje, intonuje, prispôsobuje tempo svojho prejavu poslucháčom.
2.2 dokáže prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa), zlepšiť organizáciu a nadväznosť myšlienok, opraviť jednotlivé chyby a formálne nedostatky textu.
2.3 dokáže zdôvodniť, prečo niektoré pripomienky nezpracoval vo svojom texte. Pri obhajobe svojho názoru rešpektuje spoločenské a komunikačné pravidlá.
3.1 dokáže vytvoriť čistopis.
4.1 dokáže skontrolovať texty vytvorené niekým iným.
4.2 dokáže spoločensky vhodným spôsobom zhodnotiť texty vytvorené niekým iným a svoje hodnotenie dokáže zdôvodniť.

8. ročník:

- vsuvka, prístavok, oslovenie
- spôsoby obohacovania slovnej zásoby: tvorenie slov, preberanie slov
- nepriame pomenovania: metafora
- jednoslovné pomenovania a viacslovné pomenovania (združené pomenovania)
- frazeologizmus
- podstatné mená mužského rodu zvieracie
- podstatné mená mužského rodu neživotné zakončené na -r, -l
- cudzie nesklonné podstatné mená
- skloňovanie podstatného mena pani
- zámená: ohybný slovný druh; skloňovanie zámen; základný tvar zámen; rod, číslo, pád; delenie zámen: opytovacie, ukazovacie
- neohybné slovné druhy – častice
- jednoduché súvetie
- vedľajšie vetné členy: prívlastok(zhodný, nezhodný), prístavok
- interpunkcia

9. ročník

- pravopis
- spojovník, pomlčka
- interpunkčné znamienka
- zápor v slovenčine
- súdržnosť textu
- jazykové štýly: náučný, administratívny,

publicistický, rečnícky, umelecký

- slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový
- morfológia/tvaroslovie
- syntax/skladba

Minimálny VII.

Žiak

1.1 dokáže vyhľadať a opraviť niektoré chyby vo svojom texte.
2.1 dokáže po príprave nahlas prečítať svoj text.
2.2 dokáže prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa) a s pomocou učiteľa dokáže opraviť identifikované chyby.

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie

Výkon – Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka ZŠ.

Pojmy

I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.

1. **Sformulovať** vlastný názor a pomocou argumentov ho **obhájiť**.
2. **Sformulovať** tému adekvátnu komunikačnej situácii.
3. **Zosúladiť** jazykové prostriedky s cieľom komunikácie.
4. **Zvoliť** vhodný spoločenský tón komunikácie v súlade s jej cieľom a prostredím.
5. **Začať** a **ukončiť** komunikáciu na určitú tému.
6. **Zistiť** pomocou kontrolných otázok, či ostatní porozumeli prejavu.
7. **Analyzovať** a **zhodnotiť** kvalitu ústneho prejavu.
8. **Rešpektovať** jazykové pravidlá.

Optimálny I. Žiak

- 1.1 dokáže sformulovať vlastný názor a použiť presvedčivé argumenty a vhodné výrazové prostriedky.
- 2.1 si dokáže samostatne zvoliť alebo sformulovať tému adekvátnu komunikačnej situácii.
- 2.2 dokáže samostatne pohotovo sformulovať základné myšlienky na zvolenú tému a vysloviť ich výstižne a zrozumiteľne.
- 2.3 dokáže samostatne sformulovať súvislý a logicky usporiadaný text na danú tému.
- 3.1 dokáže samostatne použiť vhodné jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou.
- 4.1 dokáže v danej komunikačnej situácii zvoliť vhodný spoločenský tón v súlade s cieľom komunikácie a prostredím, v ktorom sa daná komunikácia uskutočňuje.
- 5.1 dokáže pohotovo a bez prípravy začať a ukončiť komunikáciu a dokáže použiť správne prostriedky.
- 6.1 dokáže správne a spoločensky vhodne sformulovať otázky, aby zistil, ako poslucháči porozumeli jeho prejavu.
- 7.1 dokáže zhodnotiť prejav spolužiakov z hľadiska obsahu, jazykovej správnosti a spoločenského tónu a reagovať naň spoločensky vhodným spôsobom.

8. ročník

- vsuvka, oslovenie, prístavok
- nepriame pomenovanie: metafora
- jednoslovné pomenovania a viacslovné pomenovania (združené pomenovania)
- frazeologizmus
- slávnostný prejav

9. ročník

- rétorika
- jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký
- slohové postupy: rozprávací, výkladový, informačný, opisný
- výklad
- úvaha
- národný jazyk: spisovný jazyk, nárečia

Minimálny I.

Žiak

- 1.1 dokáže jednoduchým spôsobom vyjadriť vlastný názor na určitú tému a použiť predovšetkým subjektívne argumenty.
- 2.1 si dokáže vybrať jednu z ponúknutých tém.
- 2.2 dokáže po príprave sformulovať myšlienky na určenú tému.
- 2.3 dokáže podľa pokynov a s pomocou učiteľa sformulovať krátky text na danú tému.
- 3.1 dokáže s pomocou učiteľa určiť vo vlastnom prejave nespisovné prostriedky a nahradiť ich spisovnými.
- 5.1 dokáže začať a ukončiť komunikáciu v súlade s témou a rečníckym žánrom.
- 6.1 dokáže po príprave sformulovať jednoduché otázky, aby si preveril, či poslucháči porozumeli vytvorenému textu.
- 7.1 dokáže spoločensky vhodne vyjadriť svoj nesúhlas s obsahom komunikácie.

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Pojmy

II. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov.

1. **Vybrať** slová, vety a textové pasáže a **použiť** ich vo vlastnom prejave.

Optimálny II.

Žiak

1.1 dokáže vo vlastnom prejave vhodne využiť informácie alebo jazykové prostriedky získané z rôznych informačných zdrojov.

8. ročník:

- spôsoby obohacovania slovné zásoby: tvorenie slov, preberanie slov
- nepriame pomenovania: metafora
- jednoslovné pomenovania a viacslovné pomenovania (združené pomenovania)
- frazeologizmus

9. ročník:

- slovná zásoba – systematizácia
- odborné slová
- náuka o významovej rovine jazyka
- jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, umelecký
- slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový
- národný jazyk: spisovný jazyk, nárečia

Minimálny II.

Žiak

1.1 dokáže vo vlastnom prejave s pomocou učiteľa vhodne využiť informácie získané z rôznych informačných zdrojov.

III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.

1. **Využívať** v jazykovom prejave diferencovanú slovnú zásobu s ohľadom na komunikačnú situáciu a komunikačných partnerov.

2. **Rešpektovať** jazykové pravidlá.

Optimálny III.

Žiak

1.1 dokáže v danej komunikačnej situácii vhodne využívať slovnú zásobu s ohľadom na cieľ, obsah a adresáta komunikácie.

Minimálny III.

Žiak

1.1 dokáže po upozornení nahradiť nespisovné jazykové prostriedky spisovnými.

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): výt'ah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný príhovor; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad; komunikačná situácia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Pojmy

IV. Štylizovať text.

1. **Utvoriť** jednoduché vety a súvetia.
2. **Využívať** vo vetách správne gramatické tvary slov.
3. **Uplatňovať** logickú nadväznosť vytvoreného textu.
4. **Rešpektovať** v ústnom prejave znaky slohových žánrov/útvarov.
5. **Rešpektovať** jazykové pravidlá.

Optimálny IV.

Žiak

- 1.1 dokáže tvoriť jednoduché vety a jednoduché súvetia, pričom dodržiava správny slovosled a intonáciu.
- 2.1 dokáže vo svojom prejave používať správne tvary ohybných a neohybných slovných druhov.
- 2.2 dokáže vysvetliť význam daných pojmov.
- 3.1 dokáže počas komunikácie opraviť alebo preformulovať vety vo svojej výpovedi.
- 4.1 dokáže vytvoriť s ohľadom na komunikačnú situáciu ucelený text, ktorý spĺňa znaky konkrétneho slohového postupu.
- 4.2 dokáže vytvoriť s ohľadom na komunikačnú situáciu ucelený text, ktorý spĺňa znaky konkrétneho slohového útvaru/žánru a vhodného jazykového štýlu.
- 4.3 dokáže zhodnotiť správnosť použitého žánru/útvaru a uplatnenie logickej postupnosti v ústnom prehovore komunikačného partnera.

8. ročník

- vsuvka, prístavok, oslovenie
- podstatné mená mužského rodu zvieracie
- podstatné mená mužského rodu neživotné zakončené na -r, -l
- cudzie nesklonné podstatné mená
- skloňovanie podstatného mena pani
- zámená – ohybný slovný druh; skloňovanie; základný tvar zámen; rod, číslo, pád; delenie zámen: opytovacie, ukazovacie
- častice: neohybný slovný druh
- jednoduché súvetie

9. ročník

- zápor v slovenčine
- súdržnosť textu
- jazykové štýly: náučný, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký
- slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový
- morfológia/tvaroslovie
- syntax/skladobná rovina jazyka

Minimálny IV.

Žiak

- 1.1 dokáže tvoriť jednoduché vety a jednoduché súvetia.
- 2.1 dokáže na základe učiteľovho upozornenia opraviť konkrétnu syntaktickú a konkrétnu morfológickú chybu vo svojej výpovedi.
- 2.2 dokáže reprodukovat' definície daných pojmov.
- 4.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému krátky text, ktorý spĺňa niektoré znaky slohového postupu.
- 4.2 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému krátky text, ktorý spĺňa niektoré znaky slohového útvaru/žánru a vhodného jazykového štýlu.

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny V.

Žiak

- 1.1 dokáže v komunikačnej situácii plynulo a zrozumiteľne artikulovať.
- 1.2 dokáže funkčne využívať tempo reči vo výpovedi.
- 2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov.
- 2.2 dokáže primerane gestikulovať, používať vhodnú mimiku, zaujať spoločensky vhodný postoj a dodržiavať vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim.

Pojmy

8. ročník
9. ročník
 rétorika

V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky.

1. **Uplatňovať** plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu.
2. **Využívať** gestikuláciu a mimiku.

Minimálny V.

Žiak

- 1.1 dokáže opraviť artikulačné chyby vo svojom prehovore.
- 1.2 po usmernení učiteľom dokáže upraviť tempo reči.
- 2.1 dokáže reprodukovat' definície daných pojmov.

2.2 dokáže po upozornení učiteľom upraviť gestikuláciu a mimiku.

Literárna zložka

Cieľom vyučovania literárnej výchovy je sústavne rozvíjať čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov. Základným princípom osnovania obsahu je rozvoj čítania ako všestranného osvojovania umeleckého textu. Dôraz sa kladie na postupné rozvíjanie čitateľa od naivnej úrovne (charakteristickej hlavne pre 1. stupeň ZŠ) cez schopnosť analyzovať sémantiku umeleckého textu (analytické čítanie), porozumieť jej a prenikať do znakovkej podstaty textu, až po schopnosť pracovať s jeho významom na vyššej individuálnej úrovni spracovania, t.j. syntetizovať ho, interpretovať a hodnotiť zo všetkých jeho stránok (syntetické, hodnotiace čítanie).

Tento princíp usporiadania obsahu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem umeleckého textu, jeho analýzu a hodnotenie.

Základnou úlohou literárnej výchovy na 2. stupni ZŠ je postupný prechod jednotlivými fázami čítania:

- čítanie so simultánnym porozumením;
- analýza štruktúry textu a identifikácia jeho významu;
- hodnotenie textu

Nová štruktúra dokumentu

Inovovaný vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry – **literárna zložka** – si zachoval tabuľkovú formu. Inovovaná forma neobsahuje popis procesualnej stránky nadobúdania vzdelávacieho obsahu.

Vzdelávací štandard pre literárnu zložku predmetu tvoria časti usporiadané do riadkov a stĺpcov v nasledujúcom poradí:

- riadky:** kontext, kľúčové kompetencie;
- stĺpce:** predmetové kompetencie, výkon, pojmy.

Kľúčové kompetencie nie sú charakteristické pre literárnu zložku predmetu, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti súvisiace s učením sa.

Predmetové kompetencie majú činnostný charakter a sú napĺňané výkonom a obsahovým vymedzením učiva.

Obsah predmetu tvoria **kontext a pojmy**.

Kontext v inovovanom vzdelávacom štandarde sa stal dominantným prvkom. Ide o **textovú zložku** vzdelávacieho štandardu, ktorú tvoria jednotlivé literárne žánre stanovené v obsahovom štandarde. Kontext predstavuje priestor pre rozvoj čitateľských a interpretačných kompetencií, ktoré sú spojené s osvojovaním si základných teoretických poznatkov o literatúre.

Pojmy predstavujú druhú časť obsahového štandardu. Ide o základné literárnovedné pojmy, ktoré sú rozdelené do príslušných ročníkov a spojené s kontextom. V každom ročníku sú uvádzané len **novozavedené pojmy**, ktoré obsahovo súvisia s predmetovými kompetenciami. V niektorých ročníkoch nie je uvádzaný novozavedený pojem, pretože funkcia príslušnej kompetencie si nevyžaduje vyvodzovanie nového pojmu v danom ročníku, ale vyžaduje si naplnenie konkrétneho výkonu, ktorý je vymedzený kontextom, prípadne v konkrétnom ročníku daného dvojročného obdobia sa nové pojmy nezavádzajú z toho dôvodu, aby vznikol priestor na opakovanie už zavedených pojmov v textoch s analogickou štruktúrou.

Výkon je definovaný dvoma úrovňami, a to optimálnou (najvyššou – výborný) a minimálnou (najnižšou akceptovateľnou – dostatočný) úrovňou. Inštitucionálne (školskou inšpekciou, národnými testami a pod.) je merateľný na konci piateho, siedmeho a deviateho ročníka.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE Poznávacie (kognitívne) kompetencie

Kompetencia: používať kognitívne operácie

Kompetencia: učiť sa sám aj v skupine

Kompetencia: kriticky myslieť

Kompetencia: formulovať a riešiť problémy

Komunikačné kompetencie

Kompetencia: tvoriť, prijať a spracovať informácie

Kompetencia: vyhľadávať a sprostredkovať informácie

Kompetencia: formulovať svoj názor a argumentovať

Kompetencia: verbálne a neverbálne vyjadriť

Interpersonálne (sociálne) kompetencie

Kompetencia: akceptovať skupinové hodnoty

Kompetencia: tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín

Kompetencia: vžiť sa do pocitov a konaní inej

Kompetencia: vžiť sa do pocitov a konaní inej

Intrapersonálne (osobnostné) kompetencie

Kompetencia: vytvárať a reflektovať vlastnú identitu

Kompetencia: vytvárať vlastný hodnotový systém

Kompetencia: spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami

Kompetencia: regulovať svoje konanie a chrániť

Kompetencia: tvorivo myslieť

POZNÁVACIE A ČITATEĽSKÉ KOMPETENCIE

1. Recitovať spamäti prozaické a básnické diela.
2. Nahlas a plynule čítať umelecký alebo náučný text.
3. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu.
4. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní.
5. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.
6. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
7. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
8. Usporiadať známe javy do tried.
9. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
10. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
11. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.
12. Transformovať literárny text.
13. Vytvoriť krátky umelecký alebo náučný text.
14. Orientovať sa v školskej a verejnej knižnici.
15. Vedieť získať informácie z knižných a elektronických zdrojov.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): báseň, lyrika: lyrické dielo, ľúbostná lyrika, prírodná lyrika, spoločenská lyrika, reflexívna lyrika; modlitba

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; reflektovať vlastnú identitu

Predmetové kompetencie

1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text.
2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
3. **Usporiadať známe javy do tried.**
4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
5. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.
7. **Vytvoriť krátky umelecký text.**

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny:**Žiak**

- dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť.
- dokáže analyzovať báseň z hľadiska témy, kompozície, štylizácie a metriky.
- dokáže vytvoriť a vysvetliť definície daných pojmov.
- dokáže určiť dielo z hľadiska literárneho druhu, resp. žánru.
- dokáže určiť v texte básnickú otázku, metaforu a vytvoriť vlastné príklady.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.

Obsah**8. ročník**

- lyrika: ľúbostná lyrika, prírodná lyrika
- modlitba
- básnická otázka
- metafora

9. ročník

- spoločenská lyrika
- reflexívna lyrika

Minimálny:**Žiak**

- dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam.
- dokáže zreprodukovať definície daných pojmov.
- dokáže v texte, ktorý sa už štylisticky analyzoval, určiť básnickú otázku.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): epika: epické dielo; detektívny román; biografický román; dievčenský román; historický román; dobrodružný román, román vo forme denníka; vedecko-fantastická literatúra; literatúra faktu; populárno-vedecká literatúra

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; reflektovať vlastnú identitu

Predmetové kompetencie

1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text.

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.

3. Usporiadať známe javy do tried.

4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.

5. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.

6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.

7. Vytvoriť krátky umelecký text.

8. Transformovať literárny text.

Optimálny:

Žiak

dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť.

dokáže vytvoriť a vysvetliť definície daných pojmov.

dokáže určiť dielo z hľadiska literárneho druhu, resp. žánru.

dokáže určiť text ako aforizmus a svoje tvrdenie odôvodniť.

dokáže vyhľadať v literárnom diele hlavné a vedľajšie postavy, dokáže charakterizovať hlavné postavy z čitateľského hľadiska a svoje tvrdenie podložiť argumentmi.

dokáže transformovať prozaický text na dramatický, výrazne ho prečítať a prezentovať v dramatinovanom čítaní.

dokáže na základe analýzy literárneho diela identifikovať jeho vonkajšiu a vnútornú kompozíciu a svoje tvrdenie zdôvodniť.

dokáže vytvoriť príbeh, v ktorom sú obsiahnuté všetky fázy vnútornej kompozície a uplatnené znaky vonkajšej kompozície.

dokáže analyzovať umelecký text z hľadiska témy, vonkajšej a vnútornej kompozície a štylizácie.

dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.

Obsah

8.ročník

epika: román: detektívny román, biografický román, dievčenský román, historický román, dobrodružný román, román vo forme denníka

diel

vedecko-fantastická literatúra

literatúra faktu

vedecko-populárna literatúra

9. ročník

epika: aforizmus

vonkajšia kompozícia literárneho diela

Minimálny:

Žiak

dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam.

dokáže zreprodukovať definície daných pojmov.

dokáže s pomocou učiteľa v literárnom diele vyhľadať hlavné postavy.

dokáže v známom literárnom texte určiť tému, zápletku, rozuzlenie a s pomocou učiteľa určiť v ňom štylistické prostriedky.

dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): dráma: dramatické dielo; tragédia, komédia, činohra

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín; reflektovať vlastnú identitu

Predmetové kompetencie

Výkon

Žiak dosiahne požadovaný výkon po

Obsah

1. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní.
2. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.
3. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
4. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.
8. Transformovať literárny text.

absolvovaní 9. ročníka základnej školy.

Optimálny:

Žiak

- dokáže plynulo čítať dramatický text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť.
- dokáže výrazne prečítať prehovory jednotlivých postáv dramatického textu v súlade s ich charakterom.
- dokáže vytvoriť a vysvetliť definície daných pojmov.
- dokáže určiť dielo z hľadiska literárneho druhu, resp. žánru.
- dokáže vyhľadať v literárnom diele hlavné a vedľajšie postavy, dokáže charakterizovať hlavné postavy z čitateľského hľadiska a svoje tvrdenie dokáže podložiť argumentmi.
- dokáže transformovať dramatický literárny text na prozaický.
- dokáže vytvoriť krátky dramatický text.
- dokáže na základe analýzy literárneho diela identifikovať jeho vonkajšiu a vnútornú kompozíciu a svoje tvrdenie zdôvodniť.
- dokáže analyzovať umelecký text z hľadiska témy, vonkajšej a vnútornej kompozície a štylizácie.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo.

8. ročník

9. ročník

- dráma: tragédia, komédia, činohra
- dejstvo

Minimálny:

Žiak

- dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať dramatický text.
- dokáže zreprodukovať definície daných pojmov.
- dokáže s pomocou učiteľa v literárnom diele vyhľadať hlavné postavy a charakterizovať ich.
- dokáže s pomocou učiteľa transformovať dramatický literárny text na prozaický.
- dokáže v známom literárnom texte určiť tému, zápletku, rozuzlenie a s pomocou učiteľa určiť v ňom štylistické prostriedky.
- dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

KRITÉRIÁ KONTROLY A HODNOTENIA ŽIAKOV

DIKTÁTY

Ročník

Počet

Zameranie

PÍSMNÉ PRÁCE

Rozsah

Počet

Zameranie

5. ročník

4

- opakovanie zo 4. ročníka
- podstatné mená
- prídavné mená
- slovesá

50 – 60
plnovýznamových slov

1

- rozprávanie s prvkami opisu

6. ročník

4

- opakovanie učiva z 5. ročníka
- prídavné mená
- slovesné spôsoby
- opakovanie učiva zo 6. ročníka

61 – 70
plnovýznamových slov

2

- statický opis
- rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba)

7. ročník

4

- opakovanie učiva zo 6. ročníka
- cudzie slová
- číslovky
- záverečné

71 – 80
plnovýznamových slov

2

- umelecký opis
- charakteristika osoby

opakovanie učiva zo 7. ročníka

8. ročník	4	☐ opakovanie učiva zo 7. ročníka ☐ podstatné mená mužského rodu: zvieracie ☐ neživotné zakončené na -r, -l ☐ opakovanie učiva z 8. ročníka	81 – 90	2	☐ slávnostný prejav ☐ životopis
9. ročník	4				☐ opakovanie učiva z 8. ročníka ☐ interpunkcia ☐ jednoduché súvetie ☐ záverečné opakovanie 5. – 9. ročníka

Slohové práce hodnotiť podľa týchto kritérií:

1. Vonkajšia forma (max. 4 body)

Celková úprava

Čitateľnosť	Zreteľné rozlíšenie veľkých a malých písmen, dôsledné dodržanie diakritických znamienok. Každé písmeno musí byť jasne identifikovateľné tak, aby nemohlo prísť k jeho zámene za iné písmeno.
Zreteľné grafické členenie odsekov	Na začiatku každého odseku treba začať písať asi 1,5 – 2 cm od začiatku daného riadka.
Prepísanie práce z konceptu do čistopisu	Práca musí byť za daný časový limit kompletne prepísaná z konceptu do čistopisu; v inom prípade sa nemôže prideliť maximálny počet bodov za vonkajšiu formu. Pre potreby hodnotenia vnútornej formy a celkového dojmu sa však pokračuje v hodnotení práce v koncepte na tom mieste, kde sa končí neúplný čistopis.
Čistota textu	Bez škrtania. V čistopise žiaci nemajú škrtiť, v nevyhnutnom prípade majú dať chybné napísané slovo do okrúhlych zátvoriek a prečiarknuť ho vodorovnou čiarou.
Dodržiavanie okrajov	Dodržiavanie okrajov: vnútorných aj vonkajších; v prípade potreby slová na konci riadkov rozdeľovať.
Dodržanie predpísaného rozsahu	Ak žiaci napíšu menej alebo viacej ako je predpísaný rozsah, t.j. zákonite nezískajú maximálny počet bodov za vonkajšiu formu.

2. Vnútna forma (max. 20 bodov)

Obsah (max. 4 body)

Dodržanie témy	Práca musí reagovať na všetky kľúčové slová v zadaní, v názve.
Myšlienkové vyústenie	Zakončenie práce, záver. Rozprávanie – príbeh s pointou. Úvaha – primeranosť vyjadrovania sa veku žiakov. Výklad – vysvetlenie problému.

Kompozícia (max. 4 body)

Uplatnenie zodpovedajúceho slohového postupu	Dodržanie žánrovej formy.
Vnútna stavba, členenie textu	Členenie do myšlienkových celkov – odsekov, vyváženosť jednotlivých častí. Rozprávanie – zápletka, zauzľovanie deja, vyvrcholenie deja, nečakaný obrat v deji, rozuzlenie; jednoduché rozprávanie – úvod, jadro, záver; časový sled; pásmo rozprávača, pásmo postáv.

Nadväznosť a logickosť textu	Úvaha – citáty, umelecké prostriedky, vlastné myšlienky a hodnotenie problému. Výklad – vyváženosť argumentácie a sprievodných vysvetlení.
------------------------------	---

Jazyk (max. 4 body)

Správne využitie slovných druhov	Slovné druhy typické pre daný slohový postup a útvar/žáner.
Morfologická správnosť jazykových prostriedkov	Správne väzby sloviac, správne pádové koncovky a pod.
Syntaktická správnosť jazykových prostriedkov	Správne postavenia prívlastkov, slovosled a pod.
Rôznorodosť, variabilnosť	Rôznorodé syntaktické prostriedky i slovné druhy. Neopakovanie slov. Šírka slovnej zásoby. Rozprávanie – použitie častíc, citoslovieac. Úvaha – umelecké prostriedky. Výklad – vedeckosť jazyka, pravdivosť uvedených faktov. Opis – primeranosť jazyka – prirovnania, neutrálnosť.

Pravopis (max. 4 body)

4 body	0 – 4 chyby
3 body	5 – 8 chýb
2 body	9 – 12 chýb
1 bod	13 – 16 chýb
0 bodov	17 a viac chýb

Ak je v texte napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. (Napri.: Rýchly chlapec mal rýchly krok. = 1 chyba) Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte. Všetky chyby majú rovnakú hodnotu. Javy, ktoré sa žiaci ešte neučili, sa nezarátavajú do chýb.

Štýl (max. 4 body)

Správna štylizácia viet	Zrozumiteľnosť textu ako celku.
Tvorivosť	Tvorivá lexika.
Pútavosť	Podanie zaujímavou, nezvyčajnou formou, ktorá vyvoláva v čitateľovi zvedavosť.

Celkový dojem (max. 4 body)

Celkové vyznenie práce po jej prvom prečítaní.

Práca by nemala obsahovať	Nelogické názory, protispoločenské postoje, protihumánne a neetické názory, názory propagujúce poškodzovanie ľudského zdravia, iné.
---------------------------	---

Hodnotiaca stupnica**DIKÁTŤY**

Známka	Chyby v diktáte
1	0 – 1 chyba
2	2 – 3 chyby
3	4 – 7 chýb
4	8 – 10 chýb
5	11 a viac chýb

PÍSOMNÉ PRÁCE

Známka	Body
1	28 – 26 bodov
2	25 – 21 bodov
3	20 – 14 bodov
4	13 – 9 bodov
5	8 – 0 bodov

Poznámka:

- Rovnaké chyby v tom istom slove sa pokladajú za 1 chybu. Napri.: Rýchly chlapec mal rýchly krok. = 1 chyba
- Ak je v texte napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte. Všetky chyby majú rovnakú hodnotu. Javy, ktoré sa žiaci ešte neučili, sa nezarátavajú do chýb.

Obsahový vzdelávací štandard pre 2. stupeň základnej školy**1. – 4. ročník gymnázií s osemročným vzdelávacím programom****Slovenský jazyk a literatúra****Časť: slovenský jazyk****Poznámka:**

- označuje pojem, ktorý bude zavedený až v nasledujúcich ročníkoch.
- ✓ označuje pojem, ktorý sa zavádza v danom ročníku.
- 👍 označuje pojem, ktorý bol už zavedený a ďalej sa s ním pracuje.

Tučné písmo – pojmy už boli zavedené na 1. stupni.

antonymá	☐	☐	☐	☐	
slovníky	☐	☐	☐	☐	
pravopisný, synonymický	☐	☐	☐	☐	
výkladový, cudzích slov	☐	☐	☐	☐	
frazeologický	☐	☐	☐	☐	
tvorenie slov odvodzovaním	☐	☐	☐	☐	
predpona	☐	☐	☐	☐	
prípona	☐	☐	☐	☐	
slovotvorný základ	☐	☐	☐	☐	
základové slovo	☐	☐	☐	☐	
odvodené slovo	☐	☐	☐	☐	
tvorenie slov	☐	☐	☐	☐	
skladaním	☐	☐	☐	☐	
zložené slová	☐	☐	☐	☐	
spôsoby obohacovania slovnej zásoby	☐	☐	☐	☐	
tvorenie slov	☐	☐	☐	☐	
preberanie slov	☐	☐	☐	☐	
skratky	☐	☐	☐	☐	
nepriame pomenovania (metafora)	☐	☐	☐	☐	
jednoslovné a viacslovné pomenovania (združené pomenovania)	☐	☐	☐	☐	
ustálené slovné spojenie/frazeologizmus	☐	☐	☐	☐	
príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie	☐	☐	☐	☐	
slovná zásoba – systematizácia	☐	☐	☐	☐	☒
Tvarová/morfologická rovina jazyka	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	
skloňovanie	☐	☐	☐	☐	
pád – pádové otázky	☐	☐	☐	☐	
podstatné mená	☐	☐	☐	☐	
ohybný slovný druh	☐	☐	☐	☐	
všeobecné – vlastné	☐	☐	☐	☐	
konkrétne – abstraktné	☐	☐	☐	☐	
životné – neživotné	☐	☐	☐	☐	
rod	☐	☐	☐	☐	
mužský, ženský, stredný	☐	☐	☐	☐	
číslo	☐	☐	☐	☐	
jednotné, množné	☐	☐	☐	☐	
pád	☐	☐	☐	☐	
nominatív, genitív, datív, akuzatív, lokál, inštrumentál	☐	☐	☐	☐	
vokatív	☐	☐	☐	☐	
vzor	☐	☐	☐	☐	
chlap, hrdina dub, stroj	☐	☐	☐	☐	
žena, ulica, dlaň, kosť	☐	☐	☐	☐	
mesto, srdce, vysvedčenie, dievča	☐	☐	☐	☐	
pomnožné	☐	☐	☐	☐	
rod pomnožných podstatných mien	☐	☐	☐	☐	
podstatné mená mužského rodu	☐	☐	☐	☐	
zvieracie	☐	☐	☐	☐	
neživotné zakončené na -r, -l	☐	☐	☐	☐	
cudzí nesklonné podstatné mená	☐	☐	☐	☐	
skloňovanie podstatného mena pani	☐	☐	☐	☐	
prídavné mená	☐	☐	☐	☐	
ohybný slovný druh	☐	☐	☐	☐	
akostné	☐	☐	☐	☐	
stupňovanie	☐	☐	☐	☐	
vzťahové	☐	☐	☐	☐	
privlastňovacie	☐	☐	☐	☐	
privlastňovacie: druhové	☐	☐	☐	☐	
rod, číslo, pád	☐	☐	☐	☐	
vzor	☐	☐	☐	☐	
pekný, cudzí	☐	☐	☐	☐	
pávi	☐	☐	☐	☐	
matkin, otcov	☐	☐	☐	☐	
Tvarová/morfologická rovina jazyka	5.	6.	7.	8.	

	ročník	ročník	ročník	ročník	
zámená	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐	☺
ohybný slovný druh	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
skloňovanie	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
základný tvar	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
rod, číslo, pád	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
delenie zámen	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
osobné – základné, privlastňovacie	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
opytovacie	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
ukazovacie	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
číslovky	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
ohybný slovný druh	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
skloňovanie	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
rod, číslo, pád	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
delenie čísloviek	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
určité	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
neurčité	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
základné	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
radové	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
násobné	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
slovesá	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
ohybný slovný druh	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
tykanie/vykanie	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
časovanie	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
osoba 1., 2., 3.	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	☺
číslo	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	☺
čas	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	☺
minulý, prítomný, budúci	☐ ☐	☐	☐	☐	☺
zvrtné, nezvrtné	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	☺
neurčitok	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	☺
sloveso byť	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	☺
jednoduchý a zložený tvar	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
plnovýznamové – neplnovýznamové	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	☺
spôsob	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	☺
oznamovací, rozkazovací, podmieňovací	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	☺
vid	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺
dokonavý, nedokonavý	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	☺

Tvarová/morfologická rovina jazyka

	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
príslovky	☺	✓	☺	☺	☺
neohybný slovný druh	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
druhy prísloviak	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
miesta, času, spôsobu, príčiny	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
stupňovanie prísloviak	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
predložky	☺	✓	☺	☺	☺
neohybný slovný druh	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
väzba s pádom	✓	☺	☺	☺	☺
vokalizácia	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
spojky	☐ ☐	☐ ☐	✓	☺	☺
neohybný slovný druh	☐ ☐	☐	✓	☺	☺
častice	neohybný slovný druh	☐ ☐	☐	✓	☺
citoslovcia	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
neohybný slovný druh	☐ ☐	✓	☺	☺	☺

	5. roč.	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.
Syntaktická/skla dobná rovina					
veta	☺	☺	☺	☺	☺
jednoduchá veta	☺	☺	☺	☺	☺
holá	☐ ☐	☐ ☐	✓	☺	☺
rozvitá	☐ ☐	☐ ☐	✓	☺	☺
rozvitá s	☐ ☐	☐	✓	☺	☺
viacnásobným					
vetným členom					

vety podľa obsahu	☺	☺	☺	☺	☺
oznamovacia	☺	☺	☺	☺	☺
opytovacia	☺	☺	☺	☺	☺
rozkazovacia	☺	☺	☺	☺	☺
želacia	☺	☺	☺	☺	☺
zvolacia	☺	☺	☺	☺	☺
slovosled	✓	☺	☺	☺	☺
hlavné vetné členy	☐☐	✓	☺	☺	☺
podmet	☐☐	✓	☺	☺	☺
vyjadrený	☐☐	✓	☺	☺	☺
nevyjadrený	☐☐	✓	☺	☺	☺
prísudok	☐☐	✓	☺	☺	☺
slovesný	☐☐	✓	☺	☺	☺
neslovesný;	☐☐	✓	☺	☺	☺
slovesno-menný vetný základ	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
vedľajšie vetné členy	☐☐	☐	✓	☺	☺
predmet	☐☐	☐	✓	☺	☺
príslovkové určenie	☐☐	☐	✓	☺	☺
miesta	☐☐	☐	✓	☺	☺
času	☐☐	☐	✓	☺	☺
spôsobu	☐☐	☐	✓	☺	☺
príčiny	☐☐	☐	✓	☺	☺
prívlastok	☐☐	☐	☐	✓	☺
zhodný	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
nezhodný	☐☐	☐	☐	✓	☺
prístavok	☐☐	☐	☐	✓	☺
zhoda	☐☐	✓	☺	☺	☺
vetné sklady	☐☐	✓	☺	☺	☺
prisudzovací	☐☐	✓	☺	☺	☺
jednočlenná veta	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
slovesná	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
neslovesná	☐☐	☐☐	✓	☺	☺
dvojčlenná	☐☐	✓	☺	☺	☺
úplná	☐☐	✓	☺	☺	☺
neúplná	☐☐	✓	☺	☺	☺
jednoduché súvetie	☐☐	☐	☐	✓	☺
zápor v slovenčine	☐☐	☐	☐	☐☐	✓
súdržnosť textu	☐☐	☐	☐	☐	✓
interpunkcia	☐☐	☐	☐	✓	☺

Sloh	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
umelecký a vecný text	☺	☺	☺	☺	☺
krátke správy	☺	☺	☺	☺	☺
SMS, e-mail	☺	☺	☺	☺	☺
oznámenie	☺	☺	☺	☺	☺
správa	☺	☺	☺	☺	☺
pozvánka	☺	☺	☺	☺	☺
plagát	☺	☺	☺	☺	☺
vizitka	☺	☺	☺	☺	☺
klúčové slová	☺	☺	☺	☺	☺
poznámky/konspekt	☺	☺	☺	☺	☺
výťah	☐☐	☐☐	☐☐	✓	☺
koncept	☺	☺	☺	☺	☺
reprodukcia ústna	☺	☺	☺	☺	☺
inzerát	☺	☺	☺	☺	☺
reklama	☺	☺	☺	☺	☺
rétorika	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
artikulácia	☐☐	☐☐	✓	☺	☺

silu hlasu	☐	☐	☒	☐	☐
gestikulácia	☐	☒	☐	☐	☐
mimika	☐	☒	☐	☐	☐
postoj	☐	☒	☐	☐	☐
cieľný rozhovor (interview)	☒	☐	☐	☐	☐
hlavná myšlienka	☒	☐	☐	☐	☐
téma	☒	☐	☐	☐	☐
pointa	☐	☐	☒	☐	☐
prihláška	☐	☐	☐	☒	☐
úradný list	☐	☐	☐	☐	☒
úradný/štruktúrovaný životopis	☐	☐	☐	☒	☐
slávnostný príhovor (prívet)	☐	☐	☒	☐	☐
slávnostný prejav	☐	☐	☐	☒	☐
jazykové štýly	☐	☐	☐	☐	☒
náučný štýl	☐	☐	☐	☐	☒
administratívny štýl	☐	☐	☐	☐	☒
publicistický štýl	☐	☐	☐	☐	☒
rečnicky štýl	☐	☐	☐	☐	☒
hovorový štýl	☐	☐	☐	☐	☒
umelecký štýl	☐	☐	☐	☐	☒

Sloh	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
slohové postupy	☐	☐	☐	☐	☒
informačný	☐	☐	☐	☐	☒
rozprávací	☐	☐	☐	☐	☒
opisný	☐	☐	☐	☐	☒
výkladový	☐	☐	☐	☐	☒
úvaha	☐	☐	☐	☐	☒
výklad	☐	☐	☐	☐	☒
diskusia	☒	☐	☐	☐	☐
argument,	☐	☒	☐	☐	☐
dokazovanie	☐	☐	☐	☐	☐
protiargument	☐	☒	☐	☐	☐
dôkaz	☐	☒	☐	☐	☐
debata	☒	☐	☐	☐	☐
názor	☐	☐	☐	☐	☐
odosielateľ/vysielateľ	☐	☐	☒	☐	☐
prijímateľ	☐	☐	☒	☐	☐
komunikačná situácia	☐	☐	☒	☐	☐
efektívna komunikácia	☐	☐	☒	☐	☐
asertívna komunikácia	☐	☐	☒	☐	☐
dialóg	☐	☒	☐	☐	☐
projekt	☐	☒	☐	☐	☐
tabuľka	☐	☐	☒	☐	☐
názov, hlavička, riadok, stĺpec	☐	☐	☒	☐	☐
graf	☐	☐	☒	☐	☐

Jazykoveda a národný jazyk	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
národný jazyk	☐	☐	☐	☐	☒
spisovný jazyk	☐	☐	☐	☐	☒
nárečia	☐	☐	☐	☐	☒
jazykoveda	☐	☐	☐	☐	☒
náuka o zvukovej rovine jazyka	☐	☐	☐	☐	☒
náuka o významovej/lexikálnej rovine jazyka	☐	☐	☐	☐	☒

náuka o tvarovej/morfologickej rovine jazyka	☐	☐	☐	☐	☒
náuka o skladobnej/syntaktickej rovine jazyka	☐	☐	☐	☐	☒

Obsahový vzdelávací štandard pre 2. stupeň základnej školy

1.– 4. ročník gymnázií s osemročným vzdelávacím štúdiom

Slovenský jazyk a literatúra

Časť: literárna výchova

Poznámka:

označuje pojem, ktorý bude zavedený až v nasledujúcich ročníkoch.

✓ označuje pojem, ktorý sa zavádza v danom ročníku.

☞ označuje pojem, ktorý bol už zavedený a ďalej sa s ním pracuje.

Tučné písmo – pojmy už boli zavedené na 1. stupni.

Úvod

Obsahový vzdelávací štandard vymedzuje sústavu *poznávacích a čitateľských kompetencií* a súbor *literárnovedných termínov*, ktoré v časovom úseku vymedzenom týmito vzdelávacími štandardmi musia byť *povinne zaradené* do obsahu vzdelávania na každej škole tohto typu v Slovenskej republike.

Súbor literárnovedných termínov obsahuje aj všetky literárnoteoretické pojmy, ktoré boli štandardizované pre 1. stupeň základnej školy (sú zvýraznené osobitným typom písma). Sú už trvalou zložkou obsahu vzdelávania, a preto sa pri nich neuvádza nijaká časová hranica, na zaradenie do obsahu vyučovania na 2. stupni. Sú len informáciou pre učiteľov tohto stupňa základnej školy.

Všeobecné pojmy	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
autor – spisovateľ – poslucháč	☞	☞	☞	☞	☞
čitateľ – divák	☞	☞	☞	☞	☞
herec	✓	☞	☞	☞	☞
režisér	✓	☞	☞	☞	☞
scenárista	✓	☞	☞	☞	☞
dramaturg	✓	☞	☞	☞	☞
kniha	☞	☞	☞	☞	☞
knižnica	☞	☞	☞	☞	☞
časopis	☞	☞	☞	☞	☞
noviny	☞	☞	☞	☞	☞
rozhlas	☞	☞	☞	☞	☞
televízia	☞	☞	☞	☞	☞
film	☞	☞	☞	☞	☞
text	☞	☞	☞	☞	☞
ilustrácia	☞	☞	☞	☞	☞
scenár	✓	☞	☞	☞	☞
poézia	☞	☞	☞	☞	☞
próza	☞	☞	☞	☞	☞
divadelná hra	☞	☞	☞	☞	☞
bábkové divadlo	☞	☞	☞	☞	☞
bábka	☞	☞	☞	☞	☞
literatúra pre deti	☞	☞	☞	☞	☞
náučná literatúra	✓	☞	☞	☞	☞
encyklopédia	✓	☞	☞	☞	☞
umelecká literatúra	☐	☐	✓	☞	☞
dobrodružná literatúra	☐	✓	☞	☞	☞
literatúra faktu	☐	☐	☐	✓	☞
vedecko-fantastická literatúra	☐	☐	☐	✓	☞
vedecko-populárna literatúra	☐	☐	☐	✓	☞

humor	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
Literárne druhy	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
epika	☐ ☐	☐ ☐	☐	✓	☺
dráma	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐ ☐	✓
lyrika	☐ ☐	☐ ☐	☐	✓	☺
prírodná lyrika	☐ ☐	☐	☐ ☐	✓	☺
ľúbostná lyrika	☐ ☐	☐	☐ ☐	✓	☺
spoločenská lyrika	☐ ☐	☐	☐ ☐	☐ ☐	✓
reflexívna lyrika	☐ ☐	☐	☐ ☐	☐ ☐	✓
Literárne žánre	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
komiks	☺	☺	☺	☺	☺
bájka	☺	✓	☺	☺	☺
báseň	☺	✓	☺	☺	☺
pieseň	✓	☺	☺	☺	☺
ľudová pieseň	☺	☺	☺	☺	☺
populárna pieseň	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
hádanka	☺	☺	☺	☺	☺
vyčítanka	☺	☺	☺	☺	☺
príslovie	☺	✓	☺	☺	☺
porekadlo	☺	✓	☺	☺	☺
pranostika	☺	✓	☺	☺	☺
rozprávka	☺	☺	☺	☺	☺
ľudová rozprávka	☺	☺	☺	☺	☺
autorská rozprávka	☺	☺	☺	☺	☺
televízna rozprávka	✓	☺	☺	☺	☺
filmová rozprávka	✓	☺	☺	☺	☺
rozhlasová hra	☐ ☐	☐ ☐	✓	☺	☺
báj	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
legenda	✓	☺	☺	☺	☺
poviedka	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
modlitba	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☺
román	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☺
detektívny román	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☺
dobrodružný román	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☺
biografický román	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☺
historický román	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☺
dievčenský román	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☺
román vo forme denníka	☐ ☐	☐ ☐	☐ ☐	✓	☺
poveš'	☺	☺	☺	☺	☺
ľudová povest'	✓	☺	☺	☺	☺
autorská povest'	✓	☺	☺	☺	☺
balada	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
anekdota	☐ ☐	✓	☺	☺	☺
aforizmus	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	✓
tragédia	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	✓
komédia	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	✓
činohra	☐ ☐	☐ ☐	☐	☐	✓
Štruktúra diela	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
dej	☺	☺	☺	☺	☺
hlavná myšlienka	☺	☺	☺	☺	☺

téma	✓	👉	👉	👉	👉
literárna postava	👉	👉	👉	👉	👉
hlavná literárna postava	👉	👉	👉	👉	👉
vedľajšia literárna postava	👉	👉	👉	👉	👉
rozprávač	✓	👉	👉	👉	👉
spôsob rozprávania ja- rozprávania – on-rozprávania	☐☐	✓	👉	👉	👉
kompozícia literárneho diela	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
vonkajšia kompozícia literárneho diela	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
nadpis	👉	👉	👉	👉	👉
odsek	👉	👉	👉	👉	👉
kapitola	👉	👉	👉	👉	👉
diel	☐☐	☐☐	☐☐	✓	👉
verš	👉	👉	👉	👉	👉
strofa	👉	👉	👉	👉	👉
dejstvo	☐☐	☐☐	☐☐	☐☐	✓
vnútorná kompozícia literárneho diela	☐☐	✓	👉	👉	👉
úvod	☐☐	✓	👉	👉	👉
zápletká	☐☐	✓	👉	👉	👉
vyvrcholenie	☐☐	✓	👉	👉	👉
obrat	☐☐	✓	👉	👉	👉
rozuzlenie	☐☐	✓	👉	👉	👉
Štylizácia textu	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
dialóg	✓	👉	👉	👉	👉
monológ	☐☐	☐☐	✓	👉	👉
prirovnanie	👉	👉	👉	👉	👉
zdrobnenina	👉	👉	👉	👉	👉
personifikácia/zosobnenie	✓	👉	👉	👉	👉
metafora	☐☐	☐☐	☐☐	✓	👉
epiteton	✓	👉	👉	👉	👉
básnická otázka	☐☐	☐☐	☐☐	✓	👉
nonsens	✓	👉	👉	👉	👉
Metrika	5 ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
rým	👉	👉	👉	👉	👉
združený	☐☐	✓	👉	👉	👉
striedavý	☐☐	✓	👉	👉	👉
obkročný	☐☐	☐☐	✓	👉	👉
prerývaný	☐☐	☐☐	✓	👉	👉
rytmus	✓	👉	👉	👉	👉
verš	☐☐	✓	👉	👉	👉
voľný verš	☐☐	☐☐	✓	👉	👉
refrén	✓	👉	👉	👉	👉

Jazyk a komunikácia – anglický jazyk

Prvý cudzí jazyk

ZŠ - 9. ročník 3 hod. týždenne (ŠVP – 3 hod.) 99 hodín ročne

Vzdelávací štandard z anglického jazyka pre nižšie stredné vzdelávanie, úroveň A2 svojou štruktúrou, obsahom aj rozsahom korešponduje s pôvodným vzdelávacím programom z roku 2008. Zahŕňa výkonový a obsahový štandard, ktorý je východiskom školského vzdelávacieho programu pre príslušný vyučovací predmet a daný stupeň vzdelávania. Zároveň obsahuje odporúčané časti, ktoré dotvárajú plastický obraz o používaní a ovládaní jazyka na úrovni A2.

Úpravy pôvodného dokumentu spočívali v doplnení charakteristiky predmetu a cieľov, precizovaní jednotlivých častí obsahového štandardu a citátov podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. V aktuálnej verzii sa používa namiesto pojmu *sociolingvistická kompetencia* pojem sociolingválna kompetencia, *komunikačné zručnosti* sa uvádzajú ako komunikačné jazykové činnosti a stratégie, *spôsobilosti* v obsahovom štandarde sú označené ako kompetencie.

Požiadavky z výkonového štandardu môžu učitelia konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh a otázok. K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú kompetencie a funkcie jazyka ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Kompetencie a funkcie jazyka sú základom vymedzeného učebného obsahu, to však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Vzdelávací štandard predstavuje rámec pre rozvoj komunikačných jazykových činností a stratégií a ich realizáciu v rôznych komunikačných kontextoch. Zároveň poskytuje priestor na vytváranie množstva komunikačných situácií a podporuje činnostne zameraný prístup. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať. Vzdelávací štandard je programom rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

1 Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet anglický jazyk patrí medzi všeobecnevzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj v práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca.

Výučba prvého cudzieho jazyka, t. j. anglického jazyka smeruje k dosiahnutiu komunikačnej úrovne A2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR) na konci nižšieho stredného vzdelávania. Označenie úrovne A2 je používateľ základného jazyka.

Charakteristika ovládania anglického jazyka na úrovni A2 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie vetám a často používaným výrazom vzťahujúcim sa na oblasti, ktoré sa ho bezprostredne týkajú (napríklad najzákladnejšie informácie o sebe, o rodine, nakupovaní, miestnom zemepise a o zamestnaní). Dokáže komunikovať v jednoduchých a rutinných úlohách vyžadujúcich si jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných záležitostiach. Dokáže jednoduchými slovami opísať svoje rodinné zázemie, bezprostredné okolie a záležitosti v oblastiach nevyhnutných potrieb (SERR, 2013, s. 26).

2 Ciele predmetu

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu anglický jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu anglický jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností,
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom,
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ,
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text,
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

3 Kompetencie

„Používatelia jazyka a učiaci sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam, a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú. Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať“ (SERR, s. 12, 103).

Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiak dokázal:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity,
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržovaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu,
- tvorivé myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov,
- prosociálne a prospoločenské myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

3.1 Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností (SERR, 2013, s.12).

Žiak dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať,
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať ich pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk,

- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

3.2 Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné vo vybraných krajinách, kde sa hovorí anglickým jazykom.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- jazykové kompetencie,
- sociolingválne kompetencie,
- pragmatické kompetencie.

3.3 Jazykové kompetencie

Žiak dokáže používať:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- základné vetné modely a komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a skupín niekoľkých slov a výrazov,
- obmedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení, ktoré sa týkajú predvídateľných základných jazykových situácií,
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si dokázal poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa systematicky dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť (upravené SERR, 2013, s. 111 – 119).

3.4 Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- udržať a rozvinúť spoločenskú konverzáciu prostredníctvom najjednoduchších bežných výrazov (upravené SERR, 2013, s. 123).

3.5 Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- usporiadať vety v takom poradí, aby vytvorili koherentný jazykový celok (tematická organizácia, logické usporiadani slov, príčina/následok),
- využívať základné funkcie jazyka s cieľom poskytnúť a vyhľadať faktografické informácie, vyjadriť a zisťovať postoj, vyjadriť presvedčenie, nadviazať kontakt s ľuďmi,
- používať jednoduché spôsoby na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho rozhovoru,
- používať najčastejšie sa vyskytujúce spojovacie výrazy na prepojenie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede (upravené SERR, 2013, s. 124 – 132).

4 Výkonový štandard – komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak dosiahnuť na konci každého ročníka. Navrhované delenie výkonových štandardov do ročníkov je iba odporúčané (nie povinné), pričom žiak musí na konci nižšieho stredného vzdelávania dosiahnuť úroveň A 2.

Jazykové činnosti a stratégie sa rozvíjajú väčšinou integrovane, t.j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú. Výkonový štandard nadväzuje na výkony stanovené pre 5. ročník ZŠ, t.j. na komunikačnú úroveň A1.

Počúvanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- porozumieť podstate počutého natoľko, aby bol schopný spĺňať konkrétne potreby za predpokladu, že reč je jasne formulovaná a pomaly artikulovaná,
- porozumieť slovným spojeniam a vetám vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,
- porozumieť základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach,
- rozumieť jednoduchým pokynom informatívneho charakteru,
- pochopiť vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú
- identifikovať tému vypočutej diskusie,
- porozumieť základným bodom v rečovom prejave na témy, ktoré sú mu známe (upravené SERR, 2013, s. 68, 69).

Čítanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- porozumieť krátkym jednoduchým textom, ktoré obsahujú veľmi frekventovanú slovnú zásobu,
- rozumieť označeniam a nápisom na verejných miestach,
- pochopiť konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke texty,
- porozumieť jednoduchým osobným listom,
- vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých každodenných materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie,
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopiť význam niektorých neznámych slov (upravené SERR, 2013, s. 71 – 74).

Písomný prejav – výkonový štandard

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov,
- napísať jednoduché osobné listy,
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich najčastejšie sa vyskytujúcimi spojovacími výrazmi,
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa - miesto, škola, rodina, záujmy (upravené SERR, 2013, s. 85 – 86, 127).

Ústny prejav – výkonový štandard

Ústny prejav – dialóg

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy,
- zvládnuť krátke spoločenské konverzačné výmeny,

- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na známe a bežné témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení,
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia a reagovať na ne,
- vyjadriť, čo sa mu páči a čo nie,
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť (upravené SERR, 2013, s. 76 – 83).

Ústny prejav – monológ

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- opísať každodenné skutočnosti zo svojho prostredia, napríklad ľudí, školu a miesto,
- opísať niečo ako jednoduchý sled myšlienok,
- podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, opísať svoje plány a osobné skúsenosti (upravené SERR, 2013, s. 60).

Kompetencie a funkcie jazyka

V rámci 6. až 9. ročníka ZŠ sa v anglickom jazyku rozvíjajú tie kompetencie a funkcie jazyka, ktoré sú špecifikované v časti Obsahový štandard – úroveň A2. Každá kompetencia v obsahovom štandarde sa člení na šesť komponentov, ktoré sú všetky súčasťou komunikačnej kompetencie a bez ktorých sa komunikácia nemôže uskutočňovať. V rámci obsahového štandardu jednotlivé kompetencie na seba nenadväzujú, môžu sa navzájom kombinovať a neustále vytvárať nové komunikačné kontexty.

Kompetencie súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom a písomnom prejave a zahŕňajú reakcie účastníkov komunikácie. **Funkcie** sú chápané ako základné časti komunikácie. Žiaci ich musia ovládať, aby sa mohla komunikácia v cudzom jazyku uskutočniť, pričom s niektorými z nich sa stretnú až na vyšších úrovniach.

Interakčné schémy sú časťou, ktorá vyjadruje pragmatické kompetencie, nie je uzavretá a charakterizuje jednotlivé úrovne. Poskytuje učiteľovi základný rámec pre rozvoj komunikačných jazykových činností a stratégií v súlade s príslušnou úrovňou, pričom platí, že čím je úroveň vyššia, tým sa možnosti jazykového prejavu rozširujú. **Jazyková dimenzia** dokresľuje uvedené funkcie a jej ovládanie by nemalo byť samostatným cieľom, ale prostriedkom na správne vyjadrenie jednotlivých funkcií jazyka.

Diskurzívna dimenzia opisuje formu realizácie komunikačného kontextu, funkčné štýly a typy textov. Zameriava sa na rozvíjanie schopnosti žiakov usporiadať vety v takom poradí, aby vedeli vytvoriť koherentný jazykový celok a prispôsobili svoj jazykový prejav prijímateľovi. Rozvíjanie **Interkultúrnej dimenzie** umožňuje žiakom, aby sa dokázali prispôsobiť zásadám sociálnej kohézie v cieľových krajinách. Do tejto dimenzie zároveň patria interkultúrne kompetencie, t. j. znalosti a povedomie o rôznych etnických, kultúrnych a sociálnych skupinách, akceptácia ľudí z iných kultúr s ich rozdielnym správaním a hodnotami, schopnosť interpretovať, kriticky vnímať a hodnotiť udalosti, dokumenty a produkty vlastnej kultúry aj iných kultúr.

Časti **Diskurzívna dimenzia** a **Interkultúrna dimenzia** v obsahovom štandarde sú iba **odporúčané** a dotvárajú kontext na využitie funkcií jazyka a interakčných schém. **Diskurzívna dimenzia** a **Interkultúrna dimenzia** sú pre učiteľa východiskom a poskytujú mu priestor, aby ich dopĺňal podľa špecifických potrieb vo svojej škole.

Prehľad spôsobilostí a funkcií stanovených pre úrovne A1 až B2

Tabuľka uvádza prehľad kompetencií a funkcií stanovených pre úrovne A1 až B2. Kompetencie a funkcie relevantné pre komunikačnú úroveň A2 sú zvýraznené. **Kompetencie**

1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou

2. Vypočuť si a podať informácie

3. Vybrať si z ponúkaných možností

Funkcie

Upútať pozornosť

Pozdraviť

Odpovedať na pozdrav

Podakovať sa a vyjadriť uznanie

Rozlúčiť sa

Informovať sa

Potvrdiť a trvať na niečom

Začleniť informáciu

Odpovedať na požiadavky

Identifikovať

Opísať

Potvrdiť/Odmietnuť

Opraviť

4. Vyjadriť názor	Vyjadriť názor Vyjadriť súhlas Vyjadriť nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupne istoty Vyjadriť želania Vyjadriť plány
5. Vyjadriť vôľu	Vyjadriť vedomosti Vyjadriť neznalosť Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť súcitiť Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu Vyjadriť nádej
7. Vyjadriť pocity	Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať sa Zistiť spokojnosť/nespokojnosť Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vyjadriť, čo uprednostňujem Vyjadriť hnev, zlú náladu
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať sa Zistiť spokojnosť/nespokojnosť Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vyjadriť, čo uprednostňujem Vyjadriť hnev, zlú náladu
9. Predstaviť záľuby a vkus	Reagovať na hnev, zlú náladu niekoho iného Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Žiadať o povolenie a súhlas Dať súhlas Odmietnuť Zakázať Reagovať na zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť Obviniť (sa), priznať (sa) Ospravedlniť (sa) Odmietnuť/ poprieť obvinenie Vyčítať/Kritizovať Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/ niečo neprekvapilo/-lo Vyjadriť nezáujem Žiadať niekoho o niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili Ponúknuť pomoc
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Reagovať na hnev, zlú náladu niekoho iného Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Žiadať o povolenie a súhlas Dať súhlas Odmietnuť Zakázať Reagovať na zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť Obviniť (sa), priznať (sa) Ospravedlniť (sa) Odmietnuť/ poprieť obvinenie Vyčítať/Kritizovať Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/ niečo neprekvapilo/-lo Vyjadriť nezáujem Žiadať niekoho o niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili Ponúknuť pomoc
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam	Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Žiadať o povolenie a súhlas Dať súhlas Odmietnuť Zakázať Reagovať na zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť Obviniť (sa), priznať (sa) Ospravedlniť (sa) Odmietnuť/ poprieť obvinenie Vyčítať/Kritizovať Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/ niečo neprekvapilo/-lo Vyjadriť nezáujem Žiadať niekoho o niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili Ponúknuť pomoc
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností	Obviniť (sa), priznať (sa) Ospravedlniť (sa) Odmietnuť/ poprieť obvinenie Vyčítať/Kritizovať Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/ niečo neprekvapilo/-lo Vyjadriť nezáujem Žiadať niekoho o niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili Ponúknuť pomoc
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/ niečo neprekvapilo/-lo Vyjadriť nezáujem Žiadať niekoho o niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili Ponúknuť pomoc
14. Dať ponuku a reagovať na ňu	Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili Ponúknuť pomoc

Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem
Odpovedať na návrh

15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti	Varovať pred niekým/niečím Poradiť Povzbudiť Vyjadriť želanie
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	Spomenúť si na niečo/nieкого Vyjadriť, že som na niečo/nieкого zabudol Pripomenúť niekomu niečo Kondolovať Blahoželať Predstaviť nieкого
17. Reagovať pri prvom stretnutí	Predstaviť sa Reagovať na predstavenie nieкого Privítať Predniesť prípitok
18. Korešpondovať	Začať list Rozvinúť obsah listu Ukončiť list
19. Telefonovať	Začať rozhovor Udržiavať rozhovor Ukončiť rozhovor
Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore	
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	Uviesť tému, hlavnú myšlienku Oboznámiť s obsahom a osnovou Rozviesť tému a hlavnú myšlienku Prejsť z jedného bodu na iný Ukončiť výklad
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	Zdôrazniť, dať do pozornosti Odbočiť od témy Vrátiť sa k pôvodnej téme Uviesť príklad Citovať Parafrázovať
23. Zúčastniť sa diskusie/ Argumentovať	Navrhnuť novú tému/bod diskusie Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie Vrátiť sa k téme/k bodu diskusie
24. Uistiť sa, že slová/ výklad/ argument boli pochopené	Uistiť sa, že účastník komunikácie pochopil moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadat' o pomoc pri vyjadrení slova/slovného spojenia Nahradiť zabudnuté/neznáme slovo Hľadať slovo/slovné spojenie Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru
25. Porozprávať príbeh	Rozprávať Začať príbeh, historku, anekdotu Zhrnúť

Prehľad výskytu kompetencií na jednotlivých úrovniach SERR

Kompetencie	Uroveň A1	Uroveň A2	Uroveň B1	Uroveň B2
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou				
2. Vypočuť si a podať informácie				
3. Vybrať si z ponúkaných možností				
4. Vyjadriť názor				
5. Vyjadriť vôľu				
6. Vyjadriť schopnosť				
7. Vyjadriť pocity				
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne				
9. Predstaviť záľuby a vkus				
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii				
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam				
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinnosti				
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť				

17

ČŠtátny pedagogický úst

Anglický jazyk – nižšie stredné vzdelávanie, úroveň A2

14. Dať ponuku a reagovať na ňu				
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti				
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti				
17. Reagovať pri prvom stretnutí				
18. Korespondovať				
19. Telefonovať				
20. Komunikovať				
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu				
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu				
23. Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať				
24. Uistiť sa, že slova/výklad/argument boli pochopené				
25. Porozprávať príbeh				

5 Obsahový štandard

Obsahový štandard pre komunikačnú úroveň A2 pozostáva z kompetencií, ktoré sú bližšie špecifikované funkciami jazyka. Obsahový štandard je koncipovaný tak, aby nadväzoval na kompetencie žiakov, ktorí sa učia anglický jazyk od primárneho vzdelávania a dosiahli úroveň A1. Všetky vymedzené kompetencie a funkcie jazyka sú povinnou súčasťou obsahového štandardu. Obsahový štandard je vymedzený úrovňovo/ročníkovo, jednotlivé kompetencie a funkcie jazyka sa môžu kombinovať a rozvíjať v ľubovoľnom poradí. Navrhované delenie obsahových štandardov do ročníkov je iba odporúčané (nie povinné), pričom žiak musí na konci nižšieho stredného vzdelávania dosiahnuť úroveň A 2.

Ďalšou povinnou súčasťou obsahového štandardu je Jazyková dimenzia, ktorá je špecifikovaná príkladmi použitia daného javu v časti Interakčné schémy. Javy, ktoré si žiak osvojil pri určitej kompetencii, používa aj v rámci iných kompetencií vymedzených v tomto obsahovom štandarde.

Časti Diskurzívna dimenzia a Interkultúrna dimenzia v obsahovom štandarde sú nepovinné a dotvárajú kontext na rozvíjanie kompetencií a využívanie funkcií jazyka.

Odporúčané rozdelenie kompetencií z obsahového štandardu do ročníkov:

Ročník	Čísla kompetencií
6. ročník	1, 2, 3, 4, 5, 17,18, 19
7. ročník	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 17, 18, 19
8. ročník	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
9. ročník	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 25

**COMPETENCE 1: « RELATING WITH OTHERS IN A COMMUNICATIVE SITUATION »
LEVEL A2**

Kompetencia č. 1: „Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou“ Úroveň A2Kompetencie Relating with others in a communicative situation <i>Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou</i>	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Getting someone's attention <i>Upútať pozornosť</i>	Can I help you? What's the matter? Beautiful day, isn't it?	Slovosled vo vetách v prítomnom a minulom jednoduchom čase, tvorba otázky, odpovede, záporu. Krátka prídavná otázka so slovesom <i>to be</i> . Zdvorná otázka so slovesom <i>can</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - neverbálna komunikácia s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: úryvky a dramatizácie rozprávok, riekanky, pesničky, básničky, komiksy a pod.	Pravidlá slušnosti v komunikácii. Interkultúrne rozdiely pri nadviazaní rozhovoru a neverbálnej komunikácii.
Greeting sb <i>Pozdraviť</i>				Hello. How's your day.	
Responding to a greeting <i>Odpovedať na pozdrav</i>				Good to see you. Great, thanks. What about you?	
Expressing thanks and appreciation <i>Podakovať sa a vyjadriť uznanie</i>				Many thanks! Thank you so much. Thank you very much.	
Parting <i>Rozlúčiť sa</i>				It was lovely to see you. Thanks. The same to you. I'll be in touch. Take care.	

COMPETENCE 2: « LISTENING TO AND GIVING INFORMATION » LEVEL A2

Kompetencia č. 2: „Vypočuť si a podať informácie“ Úroveň A2Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia

Listening to and giving information <i>Vypočuť si a podať informácie</i>	Asking for information <i>Informovať sa</i>	Whose luggage is this? Have you got a bigger one? What is 6 plus 4?	Časovanie plnovýznamových slovies v jednoduchom prítomnom čase, tvorba otázky, odpovede a záporu. Opytovacie zámeno <i>whose</i> . Číslovky nad 100. Počtové výrazy <i>plus, minus, times, multiplied by, divided by</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - jednoduchý dialóg, - monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: krátke interview, jednoduché správy, inzeráty, krátke oznámenia, opisy, jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávky, komiksy, poznámky a odkazy, letáky a pod.	Špecifiká komunikácie pri využívaní základných služieb (pošta, informačná kancelária a pod.) a v masmédiách.
Confirming and insisting on sth <i>Potvrdiť a trvať na niečom</i>			Sure. 36 divided by 12 equals 3, not 4.		
Classifying information <i>Začleniť informáciu</i>			The capital city of Australia is Canberra.		
Replying to requests <i>Odpovedať na požiadavky</i>			Whose face is in this picture? Yes, of course. No, I am sorry. I'm afraid, I can't.		

COMPETENCE 3: « CHOOSING FROM GIVEN OPTIONS» LEVEL A2

Kompetencia č. 3: „Vybrať si z ponúkaných možností“ Úroveň A2 Kompetencie Choosing from given options <i>Vybrať si z ponúkaných možností</i>	Funkcie <i>Identifikovať</i>	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Identifying <i>Identifikovať</i>	The fastest animal in the world is the cheetah. The next train to Prague leaves at 4.	Budúci dej vyjadrený pomocou <i>will</i> , tvorba otázky, odpovede a záporu. Určitý a neurčitý člen. Tvorba množného čísla nepravidelných podstatných mien.	Komunikačný kontext sa realizuje: - jednoduchý dialóg, - súvislý monológ - komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: rozprávanie, opisy udalostí a činností, jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, reklamný materiál, jedálny lístok a pod.	Životný štýl a interkultúrne rozdiely v jednotlivých regiónoch krajín, v mestách a na vidieku.
Describing			Put some potatoes in a saucepan and boil them.		

Opísať
Confirming/Refusing
Potvrdiť/Odmietnuť

So I'll meet you at 2 p.m.

COMPETENCE 4: « EXPRESSING AN OPINION » LEVEL A2

Kompetencia č. 4: „Vyjadriť názor“ Úroveň A2 Kompetencie Expressing an opinion Vyjadriť názor	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Expressing an opinion <i>Vyjadriť názor</i>	Well, the show was really interesting. Her story was really amusing. The food was excellent. I was bored. In my opinion, London is a very beautiful city.	Prídavné mená s koncovkou - <i>ed</i> , - <i>ing</i> . Intenzifikátory <i>very, really, quite, quite so, a bit</i> . Jednoduchý minulý čas, tvorba otázky, odpovede a záporu. Vyjadrenie budúceho deja pomocou <i>will</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: rozprávanie príbehov, opisy udalostí a činností, jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z článkov, poznámky a odkazy, letáky, reklamný materiál a pod.	Špecifiká komunikácie pri vyjadrovaní ospravedlnenia a nesúhlasu.
	Expressing agreement <i>Vyjadriť súhlas</i>		I think you're (probably) right. I agree with you. Not a bad idea.		
	Expressing disagreement <i>Vyjadriť nesúhlas</i>		I'm afraid I don't agree with you. That can't be true. That's nonsense. No, you're wrong! Are you sure about that?		
	Expressing conviction <i>Vyjadriť presvedčenie</i>		I hope you understand.		
	Expressing degrees of certainty <i>Vyjadriť stupne istoty</i>	I don't think I'll be at home at seven. Life will be different in 10 years.			

COMPETENCE 5: « EXPRESSING WILLINGNESS » LEVEL A2

Kompetencia č. 5: „Vyjadriť vôľu“ Úroveň A2 Kompetencie Expressing willingness Vyjadriť vôľu	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Expressing wishes <i>Vyjadriť želania</i>	The flat must have central heating. The room can be very large. The rent must be higher. I enjoy dancing.	Modálne slovesá <i>can, could, may, must</i> . Vyjadrenie budúceho deja pomocou <i>to be going to</i> . Vyjadrenie budúceho deja pomocou <i>will</i> . Vyjadrenie budúceho deja pomocou prítomného prítomného prítomného času.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: jednoduché osobné listy, brožúry, inzeráty, príbehy, opisy udalostí a činností, úryvky z článkov, komiksy, letáky, reklamný materiál a pod.	Kultúrne/interkultúrne špecifiká komunikácie pri frekventovaných témach, ako sú škola, ekológia, predstavy o budúcnosti atď.

Expressing plans
Vyjadriť plány

When are they going to move to Dublin?
Donna is flying to London tonight.
I think I'll see you tomorrow.
She'll definitely have lunch with her boyfriend.
I won't be here tomorrow.

COMPETENCE 6: « EXPRESSING ABILITY » LEVEL A2

Kompetencia č. 6: „Vyjadriť schopnosť“ Úroveň A2Kompetencie Expressing ability <i>Vyjadriť schopnosť</i>	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing knowledge <i>Vyjadriť vedomosti</i>	Expressing knowledge <i>Vyjadriť vedomosti</i>	He may know the answer to your question. He never does his homework.	Príslovky frekvencie <i>often, usually, hardly ever, ever.</i> Pozícia prísloviak frekvencie vo vete. Príslovky miesta, spôsobu a času <i>everywhere, quickly, tomorrow.</i>	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: stručné komentáre, príbehy, oznámenia, opisy udalostí a činností, jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávky, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, reklamný materiál a pod.	Vyhľadanie a porovnanie informácií o školských systémoch vlastnej a cieľovej krajiny.
Expressing lack of knowledge <i>Vyjadriť neznalosť</i>				I think I don't know the answer. They hardly know anything about it. Peter can run very quickly.	
Expressing ability to do sth <i>Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť</i>					

COMPETENCE 7: « EXPRESSING FEELINGS » LEVEL A2

Kompetencia č. 7: „Vyjadriť pocity“ Úroveň A2Kompetencie Expressing feelings <i>Vyjadriť pocity</i>	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing joy, happiness, satisfaction <i>Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie</i>	Expressing joy, happiness, satisfaction <i>Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie</i>	I am happy to hear that. I am glad to know. That would be great. That sounds nice. What a wonderful day! They hope to finish it on time. It's a great pleasure. I go jogging to get fit. It's mine/his.	Samostatné prívlastňovacie zámená <i>mine, yours, his, hers, its, ours, theirs.</i> Vyjadrenie účelu pomocou neurčitku. <i>Sloveso + neurčítok.</i> <i>Sloveso + ing.</i>	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: osobné listy, blahoželanania, brožúry, príbehy, opisy udalostí a činností, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, jednoduché oznámenia, krátke žiadosti, poďakovania, pozvánky a pod.	Spôsob komunikácie pri dôležitých udalostiach v živote ľudí, zdieľanie pocitov s iným človekom.
Expressing sadness, dejection <i>Vyjadriť smútok, sklúčenosť</i>			I am upset. How terrible! What a shame!		

Expressing comfort, support and encouragement
Utešiť, podporiť, dodať odvahy

No problem.
 Well done!

COMPETENCE 8: « EXPRESSING AND RESPONDING TO EXPECTATIONS » LEVEL A2

Kompetencia č. 8: „Vyjadriť očakávania a reagovať na ne“ Úroveň A2 Kompetencie Expressing and responding to expectations <i>Vyjadriť očakávania a reagovať na ne</i>	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Expressing hope <i>Vyjadriť nádej</i>	I hope the weather will be good tomorrow.	Sloveso <i>hope</i> + <i>vyjadrenie</i> <i>budúceho</i> <i>deja</i> . Počítateľné a nepočítateľné podstatné mená. <i>Väzba I'd like</i> <i>to + sloveso</i> . Neurčité zámená <i>some</i> , <i>any, no</i> a ich zloženiny.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: krátke oznámenia, inzeráty, príbehy, opisy udalostí a činností, osobné listy, telefonické rozhovory, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky reklamný materiál a pod.	Medziludské vzťahy a vhodnosť výberu komunikačných prostriedkov na vyjadrenie očakávania, spokojnosti, nespokojnosti.
Expressing disappointment <i>Vyjadriť sklamanie</i>			What a shame!		
Expressing fear, worry, anxiety <i>Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť</i>			I'm (so) worried.		
Expressing assurance <i>Ubezpečiť</i>			He must be there by nine o'clock/at nine o'clock.		
Expressing satisfaction <i>Vyjadriť spokojnosť</i>			What a lovely sweater! What super photos!		
Expressing dissatisfaction, complaining <i>Vyjadriť nespokojnosť, poťažovať sa</i>			Excuse me, I'd like to complain about the food. I'm not happy with this. I really must complain about the heating in my room. Somebody stole my bike!		
Ascertaining satisfaction/dissatisfaction <i>Zistiť spokojnosť/nespokojnosť</i>			What happened? Did you enjoy your meal?		

COMPETENCE 9: « EXPRESSING INTERESTS AND TASTES » LEVEL A2

Kompetencia č. 9: „Predstaviť záľuby a vkus“ Úroveň A2 Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia

Expressing interests and tastes <i>Predstaviť záľuby a vkus</i>	Expressing likes and respects <i>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam</i>	I enjoy/like/love/don't mind sightseeing. He likes to go to the cinema.	Predprítomný čas, tvorba otázky, odpovede a záporu. Pravidelné stupňovanie krátkych a viacslabičných prídavných mien. Jednoduché určujúce vzťažné vety s použitím <i>who, which, that, where</i> . Nepravidelné stupňovanie prídavných mien. Radové číslovky. She hates/dislikes washing up. I don't wear shoes that don't fit well. She has never liked him.	Komunikačný kontext sa realizuje: - monológ, - dialóg. Typy textov: súvislé texty opisujúce záľuby alebo postoje voči prostrediu, opisy, osobné listy, jedálne lístky, jednoduché recepty, poznámky, brožúry a prospekty, obaly a nálepky na tovare.	Zásady správania sa v reštaurácii, porovnanie stravovacích zvyklostí.
Expressing dislikes about sb/sth <i>Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád</i>			It's the best job I've ever had. It's my first choice.		
Expressing preferences <i>Vyjadriť, čo uprednostňujem</i>					

COMPETENCE 11: « SETTING, STATING, TAKING A STANCE TOWARDS RULES AND OBLIGATIONS » LEVEL A2

Kompetencia č. 11: „Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam“ Úroveň A2Kompetencie Setting, stating, taking a stance towards rules and obligations <i>Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam</i>	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing a command/prohibition <i>Vyjadriť príkaz/zákaz</i>	Drive carefully. Look at the time – you must hurry!	Tvorenie prísloviak príponou <i>-ly</i> . Slovesá s predložkovými väzbami <i>listen to, look at, smile at</i> . Modálne slovesá <i>might, mustn't, have to, should</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ. Typy textov: informačné tabule, nápisy na verejných priestranstvách, jednoduché osobné listy, krátke formálne listy, brožúry, reklamný materiál.	Zákazy a predpisy - nápisy a obrázky na verejných priestranstvách, v reštauráciách, na autobusových a vlakových staniciach, na letiskách, v parkoch, v múzeách, v galériách, v obchodných domoch atď.	
Expressing a moral or social norm <i>Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu</i>			You mustn't cheat. Children should listen to their parents. May/Could/Can I join you? You can take one piece of hand luggage.		
Asking for permission <i>Žiadať o povolenie a súhlas</i>			No, of course not. No, thanks. No, thanks, not really.		
Granting permission <i>Dať súhlas</i>					
Refusing permission <i>Odmietnuť</i>					

Making a promise
Sľúbiť

I'll help you.
I'll call you.

COMPETENCE 12: « RESPONDING TO BROKEN RULES OR OBLIGATIONS » LEVEL A2

Kompetencia č. 12: „Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností“ Úroveň A2Kompetencie Responding to broken rules or obligations <i>Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností</i>	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Apologising <i>Ospravedlniť (sa)</i>	I'm afraid I've broken your hairdryer. There's nothing I can do about it, I'm afraid. I'm sorry to hear that. He is sorry, but he won't be able to come.	Opisné tvary <i>to be able to, to have to, to be allowed to.</i> Predprítomný jednoduchý čas, tvorba otázky, odpovede a záporu.	Komunikačný kontext sa realizuje: - jednoduchý dialóg, - monológ. Typy textov: listy, komiksy, databázy, referáty, verejné značenia a nápisy, poznámky.	Rozdielnosti, špecifiká a pravidlá písania formálnych listov v jazyku cieľovej krajiny a slovenskom jazyku za účelom ospravedlnenia, kritiky, reakcie na nedodržanie vopred dohodnutých pravidiel a povinností. Špecifiká písania osobných listov.

COMPETENCE 13: « RESPONDING TO A STORY OR EVENT » LEVEL A2

Kompetencia č. 13: „Reagovať na príbeh alebo udalosť“ Úroveň A2Kompetencie Responding to a story or event <i>Reagovať na príbeh alebo udalosť</i>	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Expressing interest <i>Vyjadriť záujem o niečo</i>	I see. How nice! That's interesting.	Vyjadrenie modality pomocou <i>possibly, probably, perhaps.</i> Krátke prídavné otázky v prítomnom a minulom čase.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, príbehy, opisy udalostí a činností.	Rozdielne formy reagovania v emocionálne zafarbených situáciách na Slovensku a v cieľovej krajine.
Expressing surprise <i>Vyjadriť prekvapenie</i>			You're joking! What a surprise! No, really?!		
Expressing indifference <i>Vyjadriť nezáujem</i>			She probably did it, didn't she. Charlie hasn't got a problem with Steve, has he? I'm bored. Perhaps it's interesting, I don't		

COMPETENCE 14: « MAKING AND RESPONDING TO AN OFFER » LEVEL A2

Kompetencia č. 14: „Dať ponuku a reagovať na ňu“ Úroveň A2Kompetencie Making and responding to an offer <i>Dať ponuku a reagovať na ňu</i>	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Asking sb for sth <i>Žiadať niekoho o niečo</i>	Can I have some water/a cup of coffee, please? I need some help.	Počítateľné a nepočítateľné podstatné mená. Väzba <i>I'd love to/ want to + sloveso</i> . Vyjadrenie množstva pomocou <i>any, some, a lot of, all, none, not (any), enough, (a) few</i> . Rozkazovací spôsob. Nulový a prvý kondicionál.	Komunikačný kontext a realizuje: - jednoduchý dialóg, - súvislý monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, príbehy, opisy.	Rôzne formy a spôsoby reakcií na ponuku a odmietnutie v domácom a zahraničnom prostredí.	
Responding to a request <i>Odpovedať na žiadosť</i>		Sure, why not? I don't really want to go to the cinema. I'd love to come/go. I can manage. None of my friends are coming. Why don't you see the doctor? Would you like to come and visit me in summer? Let's buy some souvenirs from other cities. Why don't we go to England?			
Suggesting sb do sth <i>Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil</i> Suggesting sb do sth together <i>Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili</i> Offering help <i>Ponúknuť pomoc</i>		May/Can I help you? Are you looking for something? Do you need some help? What can I do for you? I will lend you the book if you need it.			
Suggesting lending or giving something <i>Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem</i>		It will be fantastic. Thank you very much. I'll stay in if it rains this afternoon.			

COMPETENCE 15: « RESPONDING TO FUTURE EVENTS » LEVEL A2

Kompetencia č. 15: „Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti“ Úroveň A2Kompetencie Responding to future events <i>Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti</i>	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Warning against sb/sth <i>Varovať pred niekým/niečím</i>	Be careful. Don't talk during the class. It's probably not a good idea to go by train. This won't last. If you do that one more time, I shall be very angry.	Modálne slovesá <i>should, shall, would, needn't, will, won't</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - súvislý monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, reklamný materiál, príbehy, opisy.	Paralely v spôsobe trávenia voľného času detí v Európe.	

Giving advice Poradiť

Never take a lot of money with you.
Always keep your money safe.
You should talk to somebody.
You needn't worry.
Go along this street.
He went outside, he isn't here.

COMPETENCE 16: « RESPONDING TO PAST EVENTS » LEVEL A2

Kompetencia č. 16: „Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti“ Uroveň A2Kompetencie Responding to past events Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Recalling sth/sb <i>Spomenúť si na niečo/nieoho</i>	I used to live there. I didn't use to like mushrooms but I like them now.	Vyjadrenie minulosti pomocou <i>used to</i> . Vyjadrenie účelu pomocou neurčitku. Určitý a neurčitý člen, nulový člen.	Komunikačný kontext sa realizuje: - jednoduchý dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, listy, letáky, reklamný materiál, príbehy, opisy.	Zaužívané pravidlá pri špecifických udalostiach, napr. prijatie pozvania, písomné poďakovanie za oslavu, gratulácie.
Reminding others of sth <i>Pripomenúť niekomu niečo</i>				Don't forget/Remember to bring your umbrella. Don't forget to lock the door.	
Expressing congratulations <i>Blahoželať</i>				Congratulations! Happy New Year!	

COMPETENCE 17: « REACTING AT THE FIRST MEETING » LEVEL A2

Kompetencia č. 17: „Reagovať pri prvom stretnutí“ Uroveň A2Kompetencie Reacting at the first meeting Reagovať pri prvom stretnutí	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Introducing sb <i>Predstaviť niekoho</i>	That's my brother, Peter. You know my sister Mia, don't you.	Krátka prírodná otázka.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: príbehy, opisy, osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, reklamný materiál.	Pretrvávajúce stereotypy o Slovákoch a obyvateľoch cieľovej krajiny.
Introducing oneself <i>Predstaviť sa</i>				My name's John.	
Responding to an introduction <i>Reagovať na predstavenie niekoho</i>				Pleased to meet you. How do you do.	
Welcoming <i>Privítať</i>				Welcome to Slovakia!	

COMPETENCE 18: « CORRESPONDENCE » LEVEL A2

Kompetencia č. 18: „Korešpondovať“ Úroveň A2 Kompetencie Correspondence Korešpondovať	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Beginning a letter <i>Začať list</i>	Dear Mr/Mrs/Ms Hill, I am writing to you about my holiday.	Bežné frázové slovesá.	Komunikačný kontext sa realizuje: - monológ. Typy textov: osobné listy, pohľadnice, poznámky, správy, odkazy.	Dodržiavanie zdvorilosti v písomnom prejave. Príklady jednoduchej korešpondencie.
Developing a subject-matter of a letter <i>Rozvinúť obsah listu</i>				I've got some very important news.	
Closing a letter <i>Ukončiť list</i>				I look forward to hearing from you soon. Yours sincerely,	

COMPETENCE 19: « MAKING A PHONE CALL » LEVEL A2

Kompetencia č. 19: „Telefonovať“ Úroveň A2 Kompetencie Making a phone call Telefonovať	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
	Beginning a phone call <i>Začať rozhovor</i>	Hello, this is Bruce Johnson. Can I speak to Mrs Evans. Hello, Mr Johnson speaking. I'm ringing/calling about the project.	Bežné frázové slovesá. Nepravdivé stupňovanie prídavných mien.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg. Typy textov: telefónny zoznam, brožúry, prospekty.	Pravidlá pri používaní tiesňových liniek (polícia, požiarna služba, rýchla zdravotná pomoc a pod.).
Keeping a phone call going <i>Udržiavať rozhovor</i>				Hold the line, please. I'll put you through. Can I take the message, please?	
Ending a phone call <i>Ukončiť rozhovor</i>				Can you call back later? Thanks. Please ask him to ring/call me around/at 7.	

COMPETENCE 25: « NARRATING A STORY » LEVEL A2

Kompetencia č. 25: „Porozprávať príbeh“ Úroveň A2 Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Jazyková a interkultúrna dimenzia

Narrating a story <i>Porozprávať príbeh</i>	Narrating <i>Rozprávať</i>	A few minutes later... Then... It happened while I was watching TV yesterday. I was coming home when the car in front of me suddenly stopped. I used to have a really nice bike, but I broke it. My father cut himself when he was building a bookshelf.	Jednoduchý a príbehový minulý čas, tvorba otázky, odpovede a záporu. Súvetia s použitím <i>when</i> a <i>while</i> . Vyjadrenie minulosti pomocou <i>used to</i> . Prvý kondicionál. Vyjadrenie účelu pomocou neurčitku. Zvratné zámená.	Komunikačný kontext sa realizuje: - monológ doplnený jednoduchým dialógom. Typy textov: denníky, príbehy, opisy, listy, úryvky príbehov a rozprávok.	Známe príbehy z domácej literatúry a literatúry cieľových krajín.
Beginning a story, tale, anecdote <i>Začať príbeh historiku, anekdotu</i>			Once... Once upon a time there...		
Summarising <i>Zhrnúť</i>			And they lived happily ever		

6 Tematické okruhy a slovná zásoba

Slovná zásoba patrí k základným prvkom tvorby zmysluplného jazykového prejavu, preto aj pri vyučovaní a učení sa cudzieho jazyka je potrebné venovať jej výberu a osvojovaniu si náležitú pozornosť. Slovná zásoba má istú tematickú príslušnosť, ktorá sa prirodzene vo viacerých komunikačných témach prelína, najmä pri menej špecifickejšej, všeobecnej lexike.

Predložený dokument uvádza základné tematické okruhy, ku ktorým boli pričlenené podtémy bližšie špecifikujúce základné témy. Tematické okruhy a podtémy sú v zásade spoločné pre všetky cudzie jazyky, ktoré sa vyučujú na našich školách. Naplnenie tematických okruhov konkrétnou slovnou zásobou, prípadne formulácia podtém, je špecifické pre každý jazyk. Nižšia úroveň vždy tvorí základ pre navššenie lexiky na vyššej úrovni (až po úroveň B2).

Uvedené tematické okruhy a vybraná slovná zásoba sú odporúčané, nie povinné.

Tematické okruhy

Rodina a spoločnosť

Osobné údaje

Rodina - vzťahy v rodine

Národnosť/štatná príslušnosť

Tlačivá/dokumenty

Vzťahy medzi ľuďmi

Náboženstvo

Náš domov

Môj dom/byt

Zariadenie bytu

Domov a jeho okolie

Bývanie v meste a na dedine

Spoločnosť a životné prostredie

Spoločnosť a jej životný štýl

Ľudské telo,

starostlivosť o zdravie

Ľudské telo

Fyzické charakteristiky

Charakterové vlastnosti človeka

Choroby a nehody

Hygiena a starostlivosť o telo

Zdravý spôsob života

Nemocnica a klinika, lekárne a lieky, poistenie

Človek na cestách

Dopravné prostriedky

Osobná doprava

Príprava na cestu a cestovanie

Turistika a cestovný ruch
Problémy cestných, železničných a leteckých sietí

Vzdelávanie a práca

Škola a jej zariadenie
Učebné predmety
Pracovné činnosti a profesie
Školský systém
Celoživotné vzdelávanie
Pracovné podmienky

Človek a príroda

Zvieratá/fauna
Počasie
Rastliny/flóra
Klíma
Človek a jeho životné prostredie
Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia

Voľný čas a záľuby

Záľuby
Literatúra, divadlo a film
Rozhlas, televízia a internet
Výstavy a veľtrhy

Výživa a zdravie

Mäso a mäsové výrobky
Zelenina a ovocie
Nápoje
Mliečne výrobky
Cestoviny a múčne výrobky
Stravovacie návyky
Stravovacie zariadenia
Príprava jedál
Kultúra stolovania
Zdravá výživa

Uprostred multikultúrnej spoločnosti

Cudzie jazyky Rodinné sviatky
Štátne a cirkevné sviatky
Zvyky a tradície v rôznych krajinách
Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií

Odievanie a móda

Základné druhy oblečenia
Odevné doplnky
Výber oblečenia na rôzne príležitosti
Druhy a vzory odevných materiálov
Móda a jej trendy

Šport nám, my športu

Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne
Športové disciplíny
Význam športu pre rozvoj osobnosti
Nové smerovania v športe
Čestnosť športového zápolenia

Obchod a služby

Nákupné zariadenia
Pošta a telekomunikácie
Nakupovanie a platby
Hotelové a reštauračné služby
Centrá krásy a zdravia
Kultúra nakupovania a služieb

Krajiny, mestá a miesta

Krajiny a svetadiely
Moja krajina a moje mesto
Geografický opis krajiny
Kultúrne a historické pamiatky krajín a miest

Kultúra a umenie

Druhy umenia
Kultúra a jej formy
Spoločnosť – kultúra – umenie
Kultúra a jej vplyv na človeka
Umenie a rozvoj osobnosti
Kultúrny život

Človek a spoločnosť; komunikácia

Jazyk ako dorozumievací prostriedok
Formy komunikácie
Kultúra komunikácie

Mládež a jej svet

Aktivity mládeže
Vzťahy medzi rovesníkmi
Generačné vzťahy
Predstavy mládeže o svete
Konflikty predstáv a reality

Profesia a pracovný život

Výber profesie
Zamestnania
Pracovné pomery a kariéra
Platové ohodnotenie
Nezamestnanosť

Veda a technika v službách ľudstva

Technické vynálezy
Vedecký pokrok

Vzory a ideály

Človek, jeho vzory a ideály
Pozitívne a negatívne vzory
Individuálne priority a hodnoty

Slovensko

Geografické údaje
História
Turistické miesta a kultúrne pamiatky Zvyky a tradície

Krajina, ktorej jazyk sa učím

Geografické údaje
História
Turistické miesta a kultúrne pamiatky
Zvyky a tradície
O človeku v krajine, ktorej jazyk sa učím

Vybraná odporúčaná lexika

Tematické okruhy

1. Rodina a spoločnosť

Osobné údaje
Rodina - vzťahy v rodine
Národnosť/štatná príslušnosť
Tlačivá/dokumenty
Vzťahy medzi ľuďmi
Náboženstvo

Nižšie stredné vzdelávanie

name, address, age, birthday, street, country, boy, girl, family, daughter, son, mother, father, brother, sister, parents, grandmother, grandfather, baby, child, family tree, student, date

first name, surname, schoolboy, schoolgirl, pupil, member, only child, girlfriend, boyfriend, aunt, uncle, cousin, husband, wife, teenager, great grandfather, church, telephone number, go out, Britain, British, Canada, Canadian, Poland, Polish, Greece, Greek, Italy, Italian, Germany, German, Russia, Russian, Spain, Spanish, Hungary, Hungarian, France, French, Brazil, Brazilian, Sweden, Swedish, China, Chinese, form, information, hometown, postcode, passport, identity card/ID, fill in, spell, complete, adult, single, married, be crazy about, colleague, room/flatmate, neighbour

2. Naš domov	town, village, farm, garden, floor, door, window, wall, room, living room, dining room, bathroom, bedroom, kitchen, toilet, live, paint, table, desk, chair, bed, lamp, sofa, bath, picture, shower, cup, fruit tree, plant, tired	mirror, fridge, cooker, washbasin, carpet, light, cupboard, drawer, armchair, repair, move, stay, build, hall, building, downstairs, upstairs, stairs, house, sitting room, flat, castle, countryside, ceiling, roof, gate, guest room, garage, playground, rent, make the bed, tidy up, coffee table, curtain, letter box, bookcase, stove, path, petrol, worried
Môj dom/byt Zariadenie bytu Domov a jeho okolie Bývanie v meste a na dedine Spoločnosť a životné prostredie Spoločnosť a jej životný štýl		
3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie	head, face, nose, eye, ear, mouth, tooth, teeth, body, back, arm, hand, leg, foot, feet, tired, cold, doctor, tall, short, young, old, hair, long, beautiful, slim, fat, beard	straight, dentist, nurse, cold, temperature, pain, heart, finger, stomach, neck, brain, thin, good looking, fit, intelligent, running nose, break, clean/brush teeth, have/take a shower/bath, toothbrush, toothpaste, comb, soap, shampoo, accident, pharmacy, take medicine, feel fit, get upset (with sb/about sth), blood, make-up, perfume, sick
Ľudské telo Fyzické charakteristiky Charakterové vlastnosti človeka Choroby a nehody Hygiena a starostlivosť		
telo Zdravý spôsob života Nemocnica a klinika, lekáreň a lieky, poistenie		
4. Človek na cestách	car, bus, boat, plane, taxi, train, go by car, take a taxi, leave, fly, drive, ride, catch, ticket, driver, come, get home/to school, here, there, get a bus/train, road, street, station, travel, visit a	arrive, helicopter, bike, rocket, ship, liner, underground, motorcycle, ambulance, railway carriage, get on/in/off/out, miss, go on a trip/journey, zebra crossing, motorway, traffic lights, steward, stewardess, bus stop/station, railway station, coach, tram, airport, platform, waiting room, fare, driving licence, mechanic, petrol station, timetable, passport control, travel guide, map, sightseeing, tourist, visitor, book a holiday, change planes/trains, take off, rent, stay in, spend, get lost, car park, pack sb's luggage, receptionist, guest, tour, crowded, pay a bill, roundabout
Dopravné prostriedky Osobná doprava Príprava na cestu a cestovanie Turistika a cestovný ruch Problémy cestných, železničných a leteckých sietí		
5. Vzdelávanie a práca	teacher, school, classroom, board, chair, desk, schoolbag, pencil, pen, book, homework, popular, important, favourite, learn, write, read, start, finish lesson, subject, English, Slovak, Maths, Geography, History, Science, Music, Art, P.E., R.E., student, holiday, good, teach, study, waiter, driver, clever, take	break, timetable, exercise book, map, ruler, pupil, blackboard, classmate, marks, playground, chalk, sponge, duster, to be good at, interested in, practice, Computer Science, Craft, Drama, Humanities, Handwriting, Chemistry, Biology, Physics, foreign languages, German, French, Spanish, Russian, factory worker, shop-assistant, policeman, postman, cook, actress, actor, taxi-driver, gardener, artist, teaching staff, file, pass, fail, library card, mechanic, prepare, department
Škola a jej zariadenie Učebné predmety Pracovné činnosti a profesie Školský systém Celoživotné vzdelávanie Pracovné podmienky		
6. Človek a príroda	animal, bird, pet, cow, pig, dog, mouse, horse, chick, summer, winter, hot, cold, weather, sun, rain, fog, cloud, wind, snow, snow,	sky, kid, rainbow, sunny, rainy, foggy, cloudy, windy, dry, wet, spring, autumn, frog, elephant, puppy, kitten, lamb, types of animals, wild, insects, tail, wing, paw, cool, rainstorm, temperature, degrees, Indian summer, meteorologist, evacuate, country, island, mountain, hill, lake, ocean, wood, forest, grow, nature, desert, storm
Zvieratá/fauna Počasie Rastliny/flóra		
Klíma Človek a jeho životné prostredie Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia	flower, tree, grass, farm, zoo, sun, fruit, beach, factory, water, river, sea, plant	

<p>7. Voľný čas a záľuby Záľuby Literatúra, divadlo, film Rozhlas, televízia a internet Výstavy a veľtrhy</p>	<p>free time, hobby, photo, drawing, reading, plastic/paper model, poster, playing, computer game, show, do sport, page, e-mail, newspaper</p>	<p>keeping pets, a musical instrument, chess, join a club, collect, stamps, hockey cards, collecting, building, photography, spare time, board game, hiking, doing crosswords, school club, visiting theme parks, be crazy about, interested in, sci-fi, fairy tale, writer, lend, borrow, news, cartoon, surf the Internet, magazine, photographer, newsagent, page, advertisement, copy, daily, weekly, show, print, public library, dog show, file, cartoon, print out</p>
<p>8. Výživa a zdravie Mäso a mäsové výrobky Zelenina a ovocie Nápoje Mliečne výrobky Cestoviny a múčne výrobky Stravovacie návyky Stravovacie zariadenia Príprava jedál Kultúra stolovania Zdravá výživa</p>	<p>food, meat, egg, chicken, fish, hot dog, hamburger, fruit, apple, orange, lemon, banana, vegetable, tomato, potato, drink, milk, tea, coffee, fruit juice, meals, breakfast, lunch, dinner, restaurant, be hungry, have a drink, eat, drink, cook, cold, hot, school, box, sandwich, pizza, bread, wash, put</p>	<p>be thirsty, supper, fast food, lemonade, iced tea, soft drink, mineral water, pepper, onion, pea, bean, carrot, peach, pear, sausage, soup, starter, main dish, a snack, dessert, wash the dishes, have a meal, ham, strawberry, grapes, grapefruit, plum, apricot, melon, mushroom, syrup, alcohol, beer, wine, milkshake, bottle, mix, pasta, spaghetti, margarine, piece of cake, healthy, use, cut, make, boil, bake, roast, grill, barbecue, pub, cornflakes, add, cover, cafeteria, types of food, slice, cereal, mango, garlic, duck, steak, order, serve, enjoy one's meal, light meal</p>
<p>9. Uprostred multikultúrnej spoločnosti Cudzí jazyky Rodinné sviatky Štátne a cirkevné sviatky Zvyky a tradície v rôznych krajinách Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií</p>	<p>language, food, Easter, Christmas, carol, stocking, tree, family, birthday, meet, visit, buy/give/get a present, party, picnic, invite, music, phone</p>	<p>holiday, reindeer, congratulation, card, star, church, grammar, spelling, vocabulary, Thanksgiving, Christmas Day, Christmas Eve, Christmas dinner, Boxing Day, New Year's Eve, New Year's Day, chocolate egg, Easter egg, invitation, polite, spend, married couple, history, potato salad, difference</p>
<p>10. Odievanie a móda Základné druhy oblečenia Odevné doplnky Výber oblečenia na rôzne príležitosti</p>	<p>clothes, T-shirt, shirt, jeans, trousers, skirt, cap, sock, dress, jacket, coat, costume, hat, shoe, put on, wear, watch, blouse</p>	<p>go with night shirt, anorak, pullover, get dressed, take off, boot, trainers, sandals, slippers, pyjamas, shorts, sweater, jumper, raincoat, sweatshirt, uniform, swimsuit, swimming costume, knickers, underpants, underwear, tights, gloves, scarf, button, pocket, try on, comfortable, jewellery, necklace, earring, ring, belt, handbag, tie, sunglasses, purse, umbrella, perfume, be in/out of fashion, trendy, wallet,</p>
<p>Druhy a vzory odevných materiálov Móda a jej trendy</p>	<p>jewellery, chain, wool, leather</p>	
<p>11. Šport nám, my športu Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne Športové disciplíny Význam športu pre rozvoj osobnosti Nové smerovana v športe Čestnosť</p>	<p>sport, game, football, basketball, play football, ball, summer/winter sports, kick, run, player, tennis, horse-riding, team, summer, winter, expensive</p>	<p>table tennis, jump, team, race, badminton, bicycle, golf, swimming, skiing, skating, playground, volleyball, ice hockey, field, individual/team, gym, field, match, net, basket, darts, do exercise, go jogging, windsurfing, be interested in, give up, win, lose, throw, run quickly/fast/slowly, prize, trophy, amazing, changing room, fishing, pool, time out, club, break, relax, safe, competition, bat, danger, dangerous, rugby</p>

12. Obchod a služby

Nákupné zariadenia
Pošta a telekomunikácie
Nakupovanie a platby
Hotelové a reštauračné služby
Centrá krásy a zdravia

Kultúra nakupovania a služieb

13. Krajiny, mestá a miesta

Krajiny a svetadiely
Moja krajina a moje mesto

Geografický opis krajiny

Kultúrne a historické pamiatky krajín a miest

14. Kultúra a umenie

Druhy umenia
Kultúra a jej formy
Spoločnosť – kultúra – umenie

15. Človek a spoločnosť; komunikácia

Jazyk ako dorozumievací prostriedok
Formy komunikácie
Kultúra komunikácie

16. Mládež a jej svet

Aktivity mládeže
Vzťahy medzi rovesníkmi
Generačné vzťahy
Predstavy mládeže o svete
Konflikty predstáv a reality

17. Profesia a pracovný život

Výber profesie
Zamestnania
Pracovné pomery a kariéra
Platové ohodnotenie
Nezamestnanosť

18. Veda a technika

cinema, hotel, shop, supermarket, letter, bank, pay, card, buy, close, bag, cheap, expensive, get, shop, go shopping, open, closed, send

world, country, town, village, city, flat, family house, in the country, street, park, live, like, river, sea, beach, nice, old, new, big, small, sea, road

cinema, dance, sing, read, book, film, band, group, play an instrument, recorder, guitar, music, song, picture, paint watch, ticket, learn, CD player, draw

language, speak, talk, listen, read, write, phone call, e-mail, SMS, internet, telephone number, well, friend, party, present, understand, little, question, visit, ask, love, letter, say, tell, word

play, study, computer, film, music, past, school, happy, sad, good, well, like, favourite, fine, birthday, birthday party, class, lesson, meet friends

hospital, factory, school, shop, farm, driver, teacher, farmer, cook, footballer, computer, teacher, doctor, holiday, work as, job, teach, buy, money

internet, mobile, tablet,

postcard, post office, stamp, envelope, postman, postcode, air-mail, pound, euro, cent, spend, receipt, sale, change, cheque, cash, lose, price, cost, bill, shopping centre, sell, post box, phone box, online shopping, gift shop, cheque, return, congratulations, pay in cash/by credit card, single room, double room, book, fill in the registration form, stay, stamp, fill in, price, fitness centre

hill, mountain, lake, city centre, America, Europe, Africa, Australasia, Antarctica, Asia, the North Pole, the Equator, the southern hemisphere, subtropical, arctic, island, jungle, ocean, pond, hill, canal, direction, east, in the north, in the centre, town hall, home town, square, go sightseeing, walk back in time, tour, forest, channel, crowded

listen to, piano, drums, programme, stage, star, instrument, message, concert, theatre, opera, play, show, rock, MP3 player, disco, star, take a photograph, painting, brush, cartoon, art, fan, album, actor, channel, classical music, hip-hop, pop, musical, player, singer, record, poster, stage, video, see on TV

text message, clear, explain, mistake, Slovak, English, French, Spanish, German, Russian, Italian, Chinese, Czech, clear, colleague, foreign, slowly, quickly, by post, chat, website, beginner, advanced, call back, shout, answer, contact, meeting, describe, discuss, invitation, document, offer, repeat, spell

guitar lesson, dream, future, teenager, kid, win, lose, boyfriend, girlfriend, football practice, yoga, ballet class, lunch break, go out with friends, have fun, family language/music school, weekend job, team, be popular with, colleague, friendly, miss, prefer, upset, lazy, hate, cry, believe, hope, worried, polite

builder, occupation, office, earn, sell, boss, manager, worker, actor, actress, singer, shop-assistant, waiter, waitress, cleaner, mechanic, pilot, policeman, secretary, chef, dancer, detective, staff, uniform, busy, spare time, boss, advertisement, order, job centre

space, spaceship, laptop, science, screen, projector, patent, electric, engineer,

v službách ľudstva Technické vynálezy Vedecký pokrok	CD, DVD, game, machine, modern, phone, use, make, photo, CD player	surfing the internet, chatting online, MP3 player, speaker, camera, download, electricity, improve, turn on/off, compete, engine, printer, explain, digital, digital camera, enter, file, keyboard
19. Vzory a ideály Človek, jeho vzory a ideály Pozitívne a negatívne vzory	friend, favourite, famous, happy, important, difficult, boring, interesting, kind, nice, good, example, fun, clever	interested, rich, strange, have a great time, lots of fun, have a terrible time, lazy, brave, strong, lovely, positive, negative, exciting, bored, friendly, difference, decide, share, gift, talent fan, miss, member, copy, collect, follow, join, improve, repeat, attractive, brilliant, amazing, horrible, pleasant, special, wonderful
20. Slovensko Geografické údaje História Turistické miesta a kultúrne pamiatky Zvyky a tradície	Slovakia, Slovak, town, city, village, river, go on holiday, zoo, near, to be from, beautiful, bus, train	far, lake, bus stop, train station, Hungary, Austria, the Czech Republic, Poland, Ukraine, airport, forest, mountains, go sightseeing, luggage, trip, passport, guidebook, sunny, area, castle, offer, mix, capital
21. Krajina, ktorej jazyk sa učím Geografické údaje História Turistické miesta a kultúrne pamiatky Zvyky a tradície O človeku v krajine, ktorej jazyk sa učím	England, Great Britain, the USA, English, American, London, Washington, New York, English, visit, holiday, beach, travel, travelling, carry, end, cross, wall, interesting, river, sea	the Republic of Ireland, Australia, New Zealand, Canada, Malta, Scotland, Wales, Republic of South Africa, India, castle, city walls, skyscraper, river, ocean, market, build, century, journey, passenger, foreign, tourist, airport, well-known, fantastic, motorway, king, queen, last, well-known, desert, bill

Jazyk a komunikácia – ruský jazyk

druhý cudzí jazyk

ZŠ - 9. ročník – 2 hod. ŠkVP – 66 hodín

Charakteristika predmetu

Orientácia jazykového vzdelávania na kompetencie v nemalej miere vytvára podmienky pre nadpredmetové a medzipredmetové vzťahy, ktoré pomáhajú učiacemu sa chápať vzťahy medzi jednotlivými zložkami okolia a sveta, v ktorom existujú. Chápanie jazykového vzdelávania ako „vzdelávania pre život“ umožňuje každému jedincovi žiť podľa vlastných predstáv a uspokojenia.

Nová koncepcia základnej pedagogickej dokumentácie vychádza zo základného dokumentu: *Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky*, ďalej SERR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Cambridge, 2001)), ktorý bol vytvorený na pôde Rady Európy.

Ciele predmetu

Dokument definuje jednotlivé kompetencie ako „*súhrn vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú osobe konať*“, pričom:

- „**Všeobecné kompetencie** sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.
- Komunikačné jazykové kompetencie** sú tie, ktoré umožňujú osobe konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov.
- Kontext** označuje konfiguráciu udalostí a situačných faktorov (fyzických aj iných), do ktorých sú situované komunikačné akty.
- Jazykové činnosti** predstavujú uplatňovanie vlastnej komunikačnej jazykovej kompetencie pri plnení úlohy v konkrétnej oblasti spracovania.
- Stratégia** je organizovaný, zámerný a riadený postup úkonov, ktorý si jednotlivec vyberie na splnenie ním zvolenej úlohy alebo úlohy, ktorú má nariadenú.
- Úloha** je definovaná ako také zámerné konanie, ktoré jednotlivec pokladá za potrebné na dosiahnutie daného výsledku v kontexte riešeného problému.“

Kľúčovými kompetenciami v oblasti jazykovej prípravy sú: **porozumieť** (počúvať, čítať), **hovorit'** (ústna interakcia, samostatný ústny prejav) a **písať**.

I Kompetencie

Kompetencie definujeme ako súhrn vedomostí, zručností, postojov a hodnôt, ktoré umožňujú osobe konať. Preto základným princípom jazykového vzdelávania na báze kompetencií je zabezpečiť, aby učiaci sa:

- dokázal riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhal cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- dokázal vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria iným jazykom a sprostredkujú mu svoje myšlienky a pocity,
- viac a lepšie chápal spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

II Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov.

Učiaci sa, ktorý dosiahne úroveň A1:

- rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším frázam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, tieto výrazy a frázy dokáže používať,
- dokáže predstaviť seba aj iných, dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná a o veciach, ktoré vlastní,
- dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť.

III Komunikačné zručnosti

1 Počúvanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže rozoznať známe slová a najzákladnejšie slovné spojenia týkajúce sa jeho samého, jeho rodiny a bezprostredného konkrétneho okolia, keď ľudia hovoria pomaly a jasne,
- rozumie, ak sa hovorí veľmi pomaly a pozorne, a ak dlhšie pauzy poskytujú čas na pochopenie zmyslu,
- rozumie jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a dokáže porozumieť krátkemu jednoduchému popisu cesty.

2 Čítanie s porozumením

Učiaci sa na úrovni A1

- rozumie známym menám, názvom, slovám a veľmi jednoduchým vetám, napríklad na oznámeniach a plagátoch alebo v katalógoch, na pohľadniciach,
- rozozná základné slovné spojenia v jednoduchých oznamoch z každodenného života,
- dokáže si pri jednoduchšom informačnom materiáli a krátkych, jednoduchých opisoch urobiť predstavu o obsahu, najmä ak má k dispozícii vizuálnu pomoc,
- rozumie krátkemu jednoduchému písomnému popisu cesty.

3 Písomný prejav

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,
- dokáže vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- dokáže napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom kde žijú a čo robia,
- vie si písomne vyžiadať informácie alebo ich podať ďalej,
- vie napísať jednoduché slovné spojenia alebo vety a použiť v nich spojovacie výrazy ako „a“, „ale“ alebo „pretože“.

4 Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže komunikovať jednoduchým spôsobom za predpokladu, že jeho partner v komunikácii je pripravený zopakovať alebo preformulovať svoju výpoveď pri pomalšej rýchlosti reči, a že mu pomôže sformulovať, čo sa pokúša povedať,
- dokáže klásť a odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho základných potrieb alebo na známe témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho ako sa má,
- vie predstaviť seba a iných a reaguje, keď ho predstavujú,
- rozumie každodenným výrazom, ktoré sú zamerané na uspokojenie jednoduchých konkrétnych komunikačných potrieb a vie reagovať na jednoduché informácie, ktoré sa dozvie,
- rozumie otázkam a pokynom, jednoduchému opisu cesty, vie niekoho o niečo požiadať a niekomu niečo oznámiť.

Ústny prejav – monolog

Učiaci sa na úrovni A1:

- dokáže využívať jednoduché slovné spojenia a ucelenými vetami opísať seba, miesto, kde žije, čo robí a ľudí, ktorých pozná.

IV SLOVNÁ ZÁSoba

Slovná zásoba je popri gramatike základným „stavebným materiálom“ pre tvorbu zmysluplných verbálnych výpovedí. Preto aj pri vyučovaní a učení sa cudzieho jazyka je potrebné venovať jej výberu a osvojovaniu si náležitú pozornosť

Témy pre komunikačné úrovne

Rodina a spoločnosť (osobné údaje, rodina - vzťahy v rodine, národnosť/štatná príslušnosť, tlačivá/dokumenty, vzťahy medzi ľuďmi, náboženstvo)

Domov a bývanie (môj dom/byt, zariadenie bytu, domov a jeho okolie, bývanie v meste a na dedine, spoločnosť a životné prostredie, spoločnosť a jej životný štýl)

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie (ľudské telo, fyzické charakteristiky, charakterové vlastnosti človeka, choroby a nehody, hygiena a starostlivosť o telo, zdravý spôsob života, nemocnica a klinika, lekáreň a lieky, poistenie)

Doprava a cestovanie (dopravné prostriedky, osobná doprava, príprava na cestu a cestovanie, turistika a cestovný ruch, problémy cestných, železničných a leteckých sietí)

Vzdelávanie a práca (škola a jej zariadenie, učebné predmety, pracovné činnosti a profesie, školský systém, celoživotné vzdelávanie, pracovné podmienky)

Človek a príroda (zvieratá/fauna, počasie, rastliny/flóra, klíma, človek a jeho životné prostredie, príroda okolo nás – ochrana životného prostredia)

Voľný čas a záľuby (záľuby, knihy a čítance, rozhlas, televízia a internet, výstavy a veľtrhy, kultúra a jej vplyv na človeka, umenie a rozvoj osobnosti)

Stravovanie (stravovacie návyky, mäso a mäsové výrobky, zelenina a ovocie, nápoje, cestoviny a múčne výrobky, mliečne výrobky, stravovacie zariadenia, príprava jedál, kultúra stolovania, zdravá výživa)

Multikultúrna spoločnosť (cudzí jazyky, rodinné sviatky, cudzojazyčná komunikácia, štátne a cirkevné sviatky, zvyky a tradície v rôznych krajinách, zblížovanie kultúr a rešpektovanie tradícií)

Oblekanie a móda (základné druhy oblečenia, odevné doplnky, výber oblečenia na rôzne príležitosti, druhy a vzory odevných materiálov, móda a jej trendy)

Šport (druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne, športové disciplíny, význam športu pre rozvoj osobnosti, nové trendy v športe, fair play športového zápolenia)

Obchod a služby (nákupné zariadenia, pošta a telekomunikácie, druhy a spôsoby nákupu a platenia, hotely a hotelové služby, centrá krásy a zdravia, /kaderníctva, fitness, .../, kultúra nakupovania a služieb)

Krajiny, mestá a siesta (krajiny a svetadiely, moja krajina a moje mesto, geografický opis krajiny, kultúrne a historické pamiatky krajín a miest)

Kultúra a umenie (druhy umenia, kultúra a jej formy, umenie – spoločnosť – kultúra)

Človek a spoločnosť; komunikácia (jazyk ako dorozumievací prostriedok, formy komunikácie, kultúra komunikácie)

Mládež a jej svet (aktivity mládeže, vzťahy medzi rovesníkmi, generačné vzťahy, predstavy mládeže o svete)

Zamestnanie (pracovné pomery a kariéra, platové ohodnotenie, nezamestnanosť)

Veda a technika v službách ľudstva (technické vynálezy, vedecký pokrok)

Vzory a ideály (človek, jeho vzory a ideály, pozitívne a negatívne vzory)

Slovensko (geografické údaje, historka, turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície)

Krajina, ktorej jazyk sa učím (geografické údaj, historka, turistické miesta, kultúrne zvyky a tradície)

Obsahový štandard
Úvod do vyučovania RUJ v 9. roč.
Učivo 8. ročníka.
Testovanie vedomostí z 8. ročníka.
V obchode – slovná zásoba.
V obchode – práca s dialógmi.
Modálny výraz "potrebovať niečo"- (нужен,-а,-о,-ы + podstatné meno).
Použitie výrazov smieť - nesmieť (мне можно-нельзя) v rozličných situáciach.
Čítanie s porozumením a vyriešenie básne - hádanky V obchode.
Učivo 12. Lekcie
Doprava – slovná zásoba
Doprava – práca s dialógmi
Časovanie slovík pohybu: ísť – cestovať a ich správne používanie v rozličných situáciach.
Slovesá pohybu v spojení s predložkami v, na, iz, s, so v odpovediach na otázky kam? – odkiaľ?
Výrazy na označenie časových vzťahov (tohto roku, v minulom roku, na budúci rok ...týždeň)
Nesklonné podst. mená.
Čítanie s porozumením poviedky N. Nosova Metro
Učivo 12. Lekcie
Učivo 13. Lekcie
Vytvoriť projekt o doprave
Dobrá chuť! - slovná zásoba
Dobrá chuť! – dialógy

Časovanie sloviac dať – dávať
Použitie sloviac dať - dávať (položiť, postaviť,zavesiť...) v rozličných situáciach.
Počúvanie a čítanie s porozumením poviedky Takto nebýva.
Práca na projekte - Jedálny lístok
Práca na projekte - Jedálny lístok
Učivo 14. Lekcie
Na jar - slovná zásoba Na jar – dialógy
Názvy svetových strán. Čítanie a prerozprávanie poviedky Celý rok.
Tvorba prídavných mien od názvov svetových strán a ročných období.
Opakovanie učiva 1. Polroka.
Testovanie vedomostí 1. polroka.
Hodnotenie a klasifikácia žiakov.
Vyjadrenie času s predložkami „s – do“. Báseň F. Ťutčeva Jar klope na okno.
Učivo 15. lekcie.
Podľa odevu vítajú – slovná zásoba, názvy odevov a obuvi.
Podľa odevu vítajú – práca s dialógmi.
Používanie sloviac obliekať si - sa – niekoho v dokonavom a nedokonavom vide.
Časovanie slovesa spýtať sa.Väzba slovesa spýtať sa s predložkou "u".
Tvorba projektu Šaty robia človeka.
Učivo 16. lekcie.
Previerka vedomostí 15.,16. lekcie
Máme radi šport – slovná zásoba Máme radi šport- dialógy
Máme radi šport – slovná zásoba Máme radi šport- dialógy
Základné druhy športu
Časovanie sloviac hľadať, čistiť a ich správne využívanie v hovorovej reči.

Čítanie s porozumením príbehu V. Dragunského Priateľ z detstva
Posluch a nácvik piesne Pesnička o rozsvičke.
Učivo 17. lekcie.
Na návšteve na dedine - slovná zásoba
Na návšteve na dedine - dialógy Číslovky od 100 do 1000 slovom aj písmom.
Použitie prísloviak miesta tu–tam. (Где ? здесь“- „там“, Куда ? „туда“- „сюда“).
Previerka vedomostí 17.,18. lekcie
Neobyčajná hodina geografie - slovná zásoba Text: Neobyčajná hodina geografie
Text: Neobyčajná hodina geografie
Aktivity počas dňa anglického jazyka.
Hľadanie informácií na internete o mieste v SR, ktoré chcem navštíviť.
Prezentácia o Slovenskej republike –získanie a sumarizácia poznatkov.
Čítanie dátumu: Какое сегодня число ? Когда ты родился ?
Písanie listu priateľovi o Slovensku z nadobudnutých poznatkov 19. lekcie.
Nácvik piesne Veselý vietor.
Učivo 19. lekcie.
Učivo 9. ročníka.
Učivo 9. ročníka.
Testovanie vedomostí z 9. ročníka
Hodnotenie a klasifikácia žiakov

Výkonový štandard
Žiak má: Oboznámiť sa s obsahom učiva RUJ v 9. roč. a systémom práce na vyučovaní a pri domácej príprave.
Zopakovať si učivo 8. ročníka.
Otestovať si vedomosti z 8. Ročníka
Upevniť a rozšíriť si slovnú

zásobu temat. okruhu Obchod a služby.
Počúvať s porozumením, čítať a prekladať dialógy na tému V obchode.
Nacvičiť si používanie modálneho výrazu „potrebovať niečo“.
Osvojiť si použitie výrazov smieť – nesmieť v rozličných situáciach.
Počúvať s porozumením, prečítať a vyriešiť báseň-hádanku V obchode.
Zopakovať a precvičiť si učivo 12. lekcie
Upevniť a rozšíriť si slovnú zásobu v tematickom okruhu Doprava.
Počúvať s porozumením, čítať a prekladať dialógy na tému Doprava.
Ovládať časovanie slovík pohybu: ísť – cestovať a ich správne používanie v rozličných situáciach.
Precvičiť a upevniť si používanie slovík pohybu v rozličných situáciach, v odpovediach na otázky kam? – odkiaľ?
Osvojiť si výrazy na označenie časových vzťahov. Zhrnúť a upevniť si poznatky o nesklonných podstatných menách.
Zdokonaľovať si techniku hlasného čítania s porozumením: Poviedka Metro.
Zopakovať a precvičiť si učivo 12. lekcie.
Zopakovať a precvičiť si učivo 13. Lekcie
Vytvoriť projekt o doprave
Upevniť a rozšíriť si slovnú zásobu v tematickom okruhu Stravovanie.
Počúvať s porozumením, čítať a prekladať dialógy na tému Dobrú chuť!
Ovládať časovanie slovík dať – dávať.
Osvojiť si použitie slovík dať - dávať (položiť, postaviť, zavesiť...) v rozličných situáciach.
Prečítať poviedku Takto nebýva a vyvodíť z nej mravné poučenie.
Vytvoriť projekt na tému Jedálny lístok
Vytvoriť projekt na tému Jedálny lístok
Zopakovať a precvičiť si učivo 14. lekcie.
Upevniť a rozšíriť si slovnú zásobu temat. celku Človek a príroda. Počúvať s porozumením, čítať a prekladať dialógy na tému Na jar.
Ovládať názvy svetových strán. Prečítať a prerozprávať obsah poviedky Celý rok.
Osvojiť si učivo o tvorení prídavných mien od názvov svetových strán a ročných období.
Zopakovať si a upevniť učiva 1. polroka.
Otestovať si vedomosti 1. polroka
Zhodnotiť prácu žiakov za 1. polrok a klasifikovať ich známku

Oboznámiť sa s vyjadrením času s predložkami „s – do“. Prečítať báseň Jar klope na okno.
Zopakovať a precvičiť si učivo 15. Lekcie
Rozšíriť si slovnú zásobu temat. celku Obliekanie a móda.
Počúvať s porozumením, čítať a prekladať dialógy na tému Podľa odevu vítajú.
Precvičiť si správne používanie slovies dokonavého a nedok. vidu typu obliekať si- sa- niekoho.
Osvojiť si časovanie slovesa spýtať sa a väzbu slovesa spýtať sa s predložkou "u".
Vytvoriť a odprezentovať projekt na tému Šaty robia človeka.
Zopakovať a precvičiť si učivo 16. Lekcie
Preukázať vedomosti z 15.,16. Lekcie
Upevniť a rozšíriť si slovnú zásobu v tematickom celku Šport. Počúvať s porozumením, čítať a prekladať dialógy na tému Máme radi šport.
Pracovať na aktivitách počas dňa ruského jazyka.
Vedieť vymenovať základné druhy športu
Osvojiť si časovanie slovies hľadať, čistiť.
Zdokonaľovať si techniku hlasného čítania s porozumením: príbeh Priateľ z detstva.
Naučiť sa pieseň Pesnička o rozcvičke.
Zopakovať a precvičiť si učivo 17. lekcii.
Osvojiť si slovnú zásobu témy Na návšteve na dedine.
Počúvať s porozumením, čítať a prekladať dialógy na tému Na návšteve na dedine. Naučiť sa počítať do 1000.
Precvičiť a upevniť si používanie prísloviak miesta (tu-tam) a častíc vot, von.
Preukázať vedomosti zo 17.,18. Lekcie
Upevniť a rozšíriť si slovnú zásobu v tematickom celku Slovensko. Čítať text Neobyčajná hodina geografie so zameraním na získanie poznatkov o Slovensku.
Čítať text Neobyčajná hodina geografie so zameraním na získanie poznatkov o Slovensku.
Čítať text Neobyčajná hodina geografie so zameraním na získanie poznatkov o Slovensku.
Vyhľadať na internete informácie o mieste, ktoré chcem navštíviť a urobiť o ňom stručný zápis.
Získať poznatky o Slovensku formou prezentácie.
Vedieť správne čítať dátum a odpovedať na otázky Какое сегодня число ? Когда ты родился ?
Napísať krátky list priateľovi o Slovensku.

Naučiť sa pieseň Veselý vietor.
Zopakovať a precvičiť si učivo 19. lekcie.
Zopakovať si učivo 9. ročníka.
Zopakovať si učivo 9. Ročníka
Otestovať si vedomosti z 9. Ročníka
Zhodnotiť prácu žiakov za 2. polrok a klasifikovať ich známku.

Matematika a práca s informáciami - Matematika

ZŠ - 9. ročník – 5 hod. ŠVP – 165 hodín

Vzdelávací štandard pre učebný predmet matematika nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard učebného predmetu matematika ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet matematika v nižšom strednom vzdelávaní je prioritne zameraný na budovanie základov matematickej gramotnosti a na rozvíjanie kognitívnych oblastí – vedomosti (ovládanie faktov, postupov), aplikácie (používanie získaných vedomostí na riešenie problémov reálneho života), zdôvodňovanie (riešenie zložitejších problémov, ktoré vyžadujú širšie chápanie súvislostí a vzťahov).

Vyučovanie matematiky musí byť vedené snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite, vrátane opakovania učiva na začiatku školského roku, s **výrazným zastúpením propedeutiky**, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, aby tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Má napomôcť rozvoju ich algoritmického myslenia, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich. Vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou, k získavaniu skúseností s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov. Matematika na 2. stupni ZŠ sa podieľa na rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie vhodného softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému. Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri objavovaní a prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Výučba sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

Vzhľadom na charakter predmetu je potrebné prispôbiť schopnostiam žiakov rýchlosť preberania tematických celkov rovnako ako ich poradie, prípadné rozdelenie na časti a presuny v rámci ročníkov. V porovnaní s predchádzajúcim vzdelávacím štandardom sú v tomto štandarde upravené a presunuté niektoré tematické celky. Preto je nutné na každej škole prispôbiť poradie tematických celkov a ich rozloženie do ročníkov tak, aby všetci žiaci do skončenia ZŠ absolvovali celý vzdelávací štandard uvedený v tomto dokumente. Poradie tematických celkov v ročníku nie je týmto dokumentom určené. Podľa potrieb žiakov je vhodné sa k učivu viackrát vracieť. Žiaci daného ročníka by mali ovládať výkonový a obsahový štandard školského vzdelávacieho programu predchádzajúcich ročníkov, preto je tiež potrebné minimálne na úvod každého ročníka a vždy, keď je to podľa učiteľa potrebné, zaradiť primerané opakovanie učiva.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote,
- rozvíjajú svoje logické a kritické myslenie,

- argumentujú, komunikujú a spolupracujú v skupine pri riešení problému,
- spoznajú matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok,
- čítajú s porozumením primerané súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy,
- využívajú pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh, vedia matematizovať reálnu situáciu a interpretovať výsledok,
- vyhľadávajú, získavajú a spracúvajú informácie z primerane náročne spracovaných zdrojov vrátane samostatnej práce s učebnicou a ďalšími textami,
- osvoja si základné primerané matematické pojmy, poznatky, znalosti a postupy uvedené vo vzdelávacom štandarde,
- rozvíjajú zručnosti, ktoré súvisia s procesom učenia sa, s aktivitou na vyučovaní a s racionálnym a samostatným učením sa.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Mocniny a odmocniny, zápis veľkých čísel Výkonový štandard

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- prečítať správne zápis druhej a tretej mocniny ľubovoľného racionálneho čísla a určiť v ňom mocnenca (základ) a mocniteľa (exponent),
  - zapísať druhú a tretiu mocninu ľubovoľného racionálneho čísla ako súčin rovnakých činiteľov,
  - zapísať súčin konkrétneho väčšieho počtu rovnakých činiteľov v tvare mocniny a opačne,
  - vysvetliť vzťahy $x^2 = (-x)^2$ a $x^3 \neq (-x)^3$
  - prečítať správne zápis druhej odmocniny ľubovoľného kladného racionálneho čísla a tretej odmocniny ľubovoľného racionálneho čísla a určiť v ňom stupeň odmocnenia a odmocnenca (základ),
  - zapísať druhú odmocninu ľubovoľného kladného racionálneho čísla a tretiu odmocninu ľubovoľného racionálneho čísla,
  - vypočítať na kalkulačke druhú a tretiu mocninu ľubovoľného racionálneho čísla, druhú odmocninu kladného racionálneho čísla a tretiu odmocninu ľubovoľného racionálneho čísla,
  - vypočítať spamäti hodnotu druhej a tretej mocniny malých prirodzených čísel (1, ..., 5) a hodnotu druhej odmocniny z čísel 4, 9, 16, 25, ..., 100,
  - zapísať ako mocninu 10 čísla 100, 1 000, 10 000...,
  - zapísať čísla v tvare $a \cdot 10^n$ (pre $1 \leq a < 10$) – vedecký zápis čísla,
  - vyriešiť primerané numerické a slovné úlohy s veľkými číslami s využitím zručností odhadu a zaokrúhľovania,
- použiť zaokrúhľovanie a odhad pri riešení praktických úloh.

Obsahový štandard

- súčin rovnakých činiteľov, jeho zápis pomocou mocniny
- druhá mocnina, druhá odmocnina ako obsah štvorca, zápis druhej mocniny reálneho čísla
- tretia mocnina, tretia odmocnina ako objem kocky, zápis tretej mocniny
- základ mocniny (mocnenec), exponent (mocniteľ)
- druhá odmocnina, znak odmocnenia ($\sqrt{\quad}$), základ odmocniny (odmocnenec), zápis druhej odmocniny
- tretia odmocnina, znak odmocnenia ($\sqrt[3]{\quad}$), zápis tretej odmocniny 3
- mocniny čísla 10, predpony a ich súvis s mocninami
- zápis čísla, vedecký zápis čísla, zápis čísla v tvare $a \cdot 10^n$ (pre $1 \leq a < 10$), a práca s takýmito číslami na kalkulačke
- veľmi veľké a veľmi malé čísla, vytváranie predstavy o nich

- odhad, odhad výsledku, zaokrúhľovanie

Pytagorova veta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vymenovať základné prvky a vlastnosti pravouhlého trojuholníka, ✓ formuláciu Pytagorovej vety aj jej význam, ✓ zapísať Pytagorovu vetu v pravouhlom trojuholníku ABC s pravým uhlom pri vrchole C vzťahom $c^2 = a^2 + b^2$, ale aj vzťahom pri inom označení strán pravouhlého trojuholníka, ✓ vyjadriť a zapísať zo základného vzťahu Pytagorovej vety obsah štvorca nad odvesnami ($a^2 = c^2 - b^2$, $b^2 = c^2 - a^2$), podobne aj pri inom označení strán trojuholníka, ✓ vyjadriť vzťah pre výpočet dĺžky odvesien pomocou odmocnín ($a = \sqrt{c^2 - b^2}$, $b = \sqrt{c^2 - a^2}$), podobne aj pri inom označení strán trojuholníka, ✓ vypočítať dĺžku tretej strany pravouhlého trojuholníka, ak sú známe dĺžky jeho dvoch zvyšných strán, ✓ samostatne použiť Pytagorovu vetu na riešenie kontextových úloh z reálneho praktického života. 	<p>pravouhlý trojuholník, základné prvky a vlastnosti pravouhlého trojuholníka – pravý uhol, odvesny, prepona, súčet dvoch ostrých uhlov je 90 stupňov</p> <p>Pytagorova veta pre pravouhlý trojuholník vzťahy $c^2 = a^2 + b^2$, $a^2 = c^2 - b^2$, $b^2 = c^2 - a^2$, $a = \sqrt{c^2 - b^2}$, $b = \sqrt{c^2 - a^2}$, $c = \sqrt{a^2 + b^2}$,</p> <p>význam a využitie Pytagorovej vety vyjadrenie neznámej zo vzorca</p>

Ihlan, valec, kužeľ, guľa, ich objem a povrch Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- načrtnúť ihlan, valec a kužeľ vo voľnom rovnobežnom premietaní,
- opísať ihlan, valec, kužeľ a guľu a pomenovať ich základné prvky,
- určiť počet hrán, stien a vrcholov ihlana,
- zostrojiť sieť ihlana, valca a kužeľa,
- dosadením do vzorcov vypočítať objem a povrch ihlana, valca, kužeľa a gule,
- vyriešiť primerané slovné úlohy na výpočet objemu a povrchu ihlana, valca, kužeľa a gule.

- ✓ overiť správnosť riešenia slovnej úlohy.

Obsahový štandard

(rotačný) valec, (rotačný) kužeľ, guľa, guľová plocha
ihlan (pravidelný, trojboký, štvorboký, ...)
sieť, podstava (horná, dolná), plášť, výška, vrchol
strana kužeľa
stred gule, polomer a priemer gule
objem, povrch

Riešenie lineárnych rovníc a nerovnic s jednou neznámou

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozhodnúť o rovnosti (nerovnosti) dvoch číselných (algebraických) výrazov, ✓ rozlíšiť zápisy rovnosti, nerovnosti, rovnice, nerovnice, ✓ vyriešiť jednoduchú lineárnu rovnicu s jedným výskytom neznámej, ✓ vyriešiť jednoduchými úpravami lineárnu rovnicu s viacnásobným výskytom neznámej (napr. $2x + 3 = 3x - 4$), ✓ význam skúšky správnosti a rozumie tomu, prečo nie je pri niektorých rovniciach nutná, ✓ vyriešiť jednoduché lineárne nerovnice s jedným výskytom neznámej (napr.: $2(x + 8) > 42$), ✓ vyriešiť jednoduché rovnice s jedným výskytom neznámej v menovateli (napr.: $\frac{2}{x+3} = 4$), ✓ urobiť skúšku správnosti riešenia jednoduchej rovnice s neznámou v menovateli, ✓ určiť podmienky riešenia rovnice s neznámou v menovateli, ✓ vyjadriť neznámu zo vzorca (z primeraných matematických a fyzikálnych vzorcov), ✓ vybrať vhodnú stratégiu riešenia slovnej úlohy (rovnica, nerovnicou, tipovaním, ...), ✓ vyriešiť slovné (kontextové) úlohy vedúce k lineárnej rovnici (nerovnici), 	<p>rovnosť a nerovnosť dvoch algebraických výrazov</p> <p>lineárna rovnica s jednou neznámou</p> <p>lineárna nerovnica s jednou neznámou</p> <p>ľavá a pravá strana rovnice (nerovnice), riešenie (koreň) rovnice a nerovnice</p> <p>znamienka rovnosti (nerovnosti), znaky nerovnosti, ostré a neostré nerovnosti</p> <p>skúška správnosti</p> <p>výraz, lomený výraz, výraz s neznámou v menovateli</p> <p>rovnica s jednou neznámou</p> <p>podmienky pre riešenie rovnice (s neznámou v menovateli), skúška správnosti</p> <p>slovná (kontextová) úloha, zápis, matematizácia textu úlohy</p> <p>postup riešenia, zostavenie lineárnej rovnice (nerovnice), skúška, odpoveď</p> <p>vyjadrenie neznámej zo vzorca</p>

Podobnosť trojuholníkov

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- vysvetliť podstatu podobnosti dvoch geometrických útvarov,
- rozhodnúť o podobnosti dvojice trojuholníkov v rovine,
- vypočítať pomer podobnosti dvoch podobných trojuholníkov,
- na základe viet o podobnosti trojuholníkov vyriešiť primerané výpočtové a konštrukčné úlohy,
- využiť vlastnosti podobnosti trojuholníkov pri riešení praktických úloh zo života pri meraní (odhadovaní) vzdialeností a výšok,
- určiť skutočnú vzdialenosť (mierka mapy) a skutočné rozmery predmetov (mierka plánu).

Obsahový štandard

geometrické útvary v rovine
 zhodnosť geometrických útvarov
 podobnosť geometrických útvarov, podstata podobnosti
 pomer podobnosti dvoch geometrických útvarov
 podobnosť trojuholníkov
 vety o podobnosti trojuholníkov (sss, sus, uu)
 podobnosť trojuholníkov v praxi

Štatistika Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie / dokáže:

- zrealizovať primeraný štatistický prieskum,
- pripraviť a spracovať jednoduchý vlastný projekt zameraný na štatistický prieskum určitej udalosti s vyjadrením početnosti určitého javu,
- vyriešiť primerané úlohy zo štatistiky s využitím výpočtu aritmetického priemeru,
- spracovať získané hodnoty – údaje z vlastného štatistického prieskumu do tabuľky,
- interpretovať údaje z tabuľky,
- prostredníctvom viacerých druhov diagramov – grafov znázorniť hodnoty – údaje.

štatistický prieskum, štatistický súbor, rozsah štatistického súboru, štatistický znak, triedenie
 absolútna početnosť, početnosť a relatívna početnosť javu
 tabuľka, graf – diagram, prechod od jedného typu znázornenia k inému
 hodnoty – údaje, ich znázornenie a interpretácia
 využitie IKT v štatistike, prieskum

Grafické znázorňovanie závislosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie / dokáže: <ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať a zostrojiť pravouhlý súradnicový systém, ✓ zobrazíť bod (úsečku, trojuholník, atď.) v pravouhlom súradnicovom systéme (napr. $A[3 ; 2]$; úsečka XY, ak $X[2 ; -4]$ a $Y[-3 ; 3]$, atď.), ✓ zostrojiť graf priamej úmernosti a lineárnej závislosti podľa údajov z tabuľky, ✓ určiť k danej prvej súradnici druhú súradnicu bodu, ktorý leží na danom grafe, ✓ prečítať údaje z grafu priamej a nepriamej úmernosti a použiť ich pri výpočte, ✓ vyriešiť slovné úlohy na využitie grafov priamej a nepriamej úmernosti. 	pravouhlý systém súradníc, sústava súradníc v rovine súradnicové osi, priesečník súradnicových osí súradnice bodu graf, hodnota hodnoty v tabuľke, najmenšia hodnota, nulová hodnota, najväčšia hodnota závislosť dvoch hodnôt, nezávislá a závislá premenná graf priamej úmernosti, graf nepriamej úmernosti lineárna závislosť, lineárna funkcia graf lineárnej funkcie

Človek a príroda - Fyzika

ZŠ - 9. ročník – 1 hod. ŠVP – 33 hodín

Vzdelávací štandard je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde.

Výkonový štandard predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov. Tieto výkony môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, experimentovať, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Výučba fyziky sa spolu s biológiou a chémiou podieľa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti žiaka tak, aby využíval nadobudnuté vedomosti, bol schopný klásť otázky a na základe dôkazov vyvodzoval závery, ktoré vedú k porozumeniu obsahu výučby prírodných vied.

Obsah výučby fyziky je postavený na overenej konštruktivistickej pedagogickej teórii, ktorá kladie pri budovaní fyzikálnych poznatkov dôraz na vlastnú žiacku skúsenosť s fyzikálnymi javmi a objektmi. Umožňujú to žiacke pokusy, reálne demonštrácie, priame merania a ich spracovanie. Postupne sa žiak vedie k formalizácii poznávaného obsahu, prípadne k matematickým vzťahom a k zovšeobecneniam v podobe teoretických pojmov. Aj keď má učiteľ možnosť prispôbiť si obsah výučby vlastným predstavám, túto koncepciu myšlienku by mal zachovať.

Prostredníctvom tvorby vybraných fyzikálnych (často aj prírodovedných) pojmov sa rozvíjajú žiacke bádateľské spôsobilosti, najmä pozorovať, merať, experimentovať, spracovať namerané údaje vo forme tabuliek a grafov. Súčasťou týchto spôsobilostí sú aj manuálne a technické zručnosti žiaka, schopnosť formulovať hypotézy, tvoriť závery a zovšeobecnenia, interpretovať údaje a opísať ich vzájomné vzťahy.

Proces fyzikálneho vzdelávania uprednostňuje metódy a formy, ktoré sa podobajú prirodzenému postupu vedeckého poznávania. Vzhľadom na vek žiakov je to najmä už spomenutý empirický postup, pre ktorý je charakteristické riešenie problémov experimentálnou metódou aj s využitím informačno-komunikačných prostriedkov. Aktívna účasť žiaka sa zabezpečuje najmä riešením problémov a prácou v skupinách.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získava vedomosti potrebné aj k osobným rozhodnutiam v občianskych a kultúrnych záležitostiach, ktoré súvisia s lokálnymi aj globálnymi problémami ako sú zdravie, životné prostredie, technický pokrok a podobne. Rovnako dôležité je, aby pochopil kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy a techniky.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- aplikujú empirické metódy práce – pozorovanie, experimentovanie, meranie a spracovanie nameraných hodnôt fyzikálnych veličín pri skúmaní fyzikálnych javov,
- vysvetľujú vybrané fyzikálne javy v bezprostrednom okolí a navrhujú metódy overenia svojich vysvetlení,
- prezentujú a obhajujú svoje postupy a tvrdenia logickou argumentáciou založenou na dôkazoch,
- komunikujú verbálnou aj písomnou formou, ovládajú symbolickú, tabelárnu, grafickú komunikáciu,
- aplikujú pri riešení fyzikálnych úloh a problémov znalosť fyzikálnych pojmov, zákonov, faktov, nadobudnutý matematický aparát aj odborné informácie získané z rôznych vhodných informačných zdrojov,
- rozlišujú spoľahlivé informácie od nespoľahlivých – kriticky myslia,

- riešia problémy, v ktorých sa integrujú poznatky z viacerých prírodovedných, prípadne humanitných predmetov,
- rozumejú historickému vývoju poznania vo fyzike ako vede a vplyvu technického vývoja na rozvoj poznania a spoločnosti,
- posudzujú užitočnosť vedeckých poznatkov a technických vynálezov pre rozvoj spoločnosti a tiež problémy spojené s ich využitím pre človeka a životné prostredie,
- pracujú v tíme, vedia kooperovať a diskutovať, sú zodpovední za výsledky svojej práce a zverené pomôcky,
- získajú záujem o prírodu a svet techniky,
- nadobudnú otvorenosť k novým objavom vo fyzike a technike,
- získajú pozitívny vzťah k ochrane svojho zdravia a životného prostredia.

Magnetické a elektrické javy. Elektrický obvod

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- zovšeobecniť na základe experimentálnej skúsenosti vlastnosti magnetu,
- vysvetliť princíp určovania svetových strán kompasom,
- zovšeobecniť na základe experimentálnej skúsenosti elektrické vlastnosti látok,
- vysvetliť prenos elektrického náboja na elektroskope,
- overiť experimentom, či je látka vodičom elektrického prúdu,
- zakresliť elektrický obvod pomocou schematických značiek,
- zapojiť elektrický obvod podľa schémy.

Obsahový štandard

magnet a jeho vlastnosti, magnetické pole
 Zem ako magnet, kompas
 stavba atómu – jadro a obal atómu, protón, neutrón, elektrón
 zelektrizovanie telies, elektrický náboj kladný a záporný
 elektrické pole
 elektroskop, elektrometer
 elektrický obvod, časti elektrického obvodu, znázornenie elektrického obvodu schematickými značkami
 elektrické vodiče a elektrické izolanty z tuhých látok
 elektrický prúd v kovovom vodiči, tepelné účinky prúdu

Magnetické a elektrické javy. Elektrický obvod – pokračovanie tabuľky

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vysvetliť na základe časticovej stavby látok vedenie elektrického prúdu v kovoch,
- odmerať veľkosť elektrického prúdu a elektrického napätia v elektrickom obvode,
- zostrojiť z nameraných hodnôt graf závislosti prúdu od napätia pre rezistor,
- riešiť úlohy s využitím Ohmovho zákona,
- navrhnuť a zrealizovať meranie na dôkaz závislosti elektrického odporu od vlastností vodiča,
- riešiť kvalitatívne úlohy týkajúce sa elektrických obvodov so spotrebičmi zapojenými za sebou a vedľa seba,
- rozlíšiť termíny elektrická práca, elektrický výkon a pozná ich praktické využitie,
- navrhnuť a zrealizovať experiment na dôkaz magnetického poľa v okolí vodiča (cievky) s prúdom, pozná využitie tohto javu,
- vysvetliť na základe časticovej stavby látok vedenie elektrického prúdu v kvapalinách a plynách, pozná praktické využitie tohto vedenia,
- rešpektovať pravidlá bezpečnosti pri práci s elektrickými spotrebičmi a pravidlá ochrany pred bleskom,
- vytvorí a prezentovať projekt, v ktorom tvorivo využije získané poznatky.

Obsahový štandard

žiarovka a história jej vynálezu
 elektrický prúd, značka I , jednotky elektrického prúdu A, mA, μ A
 meranie elektrického prúdu, ampérmeter
 elektrické sily a elektrické pole vo vodiči
 elektrické napätie, značka U , jednotky elektrického napätia V, kV
 meranie elektrického napätia, voltmeter
 Ohmov zákon $I = U / R$, elektrický odpor vodiča, značka R , jednotky elektrického odporu Ω , k Ω , M Ω
 meranie elektrického odporu rezistora
 graf závislosti elektrického prúdu od elektrického napätia
 závislosť elektrického odporu od vlastností vodiča, reostat
 zapojenie spotrebičov v elektrickom obvode za sebou
 zapojenie spotrebičov v elektrickom obvode vedľa seba
 elektrická práca, značka W , jednotky elektrickej práce J, kWh
 elektrický príkon, značka P , jednotky elektrického príkonu W, kW, MW

magnetické pole v okolí vodiča a cievky s
prúdom, elektromagnet
vedenie elektrického prúdu v kvapalinách,
zdroje elektrického napätia
vedenie elektrického prúdu v plynch
bezpečnosť pri práci s elektrickými
zariadeniami
elektrická energia a jej premeny

ZŠ - 9. ročník – 1 hod. ŠVP – 33 hodín

Vzdelávací štandard bližšie špecifikuje a rozvíja ciele Štátneho vzdelávacieho programu s dôrazom na rozvoj prírodovednej gramotnosti. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, vykonávať experimenty, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzhľadom na charakter a ciele predmetu sa organizácia výučby prispôsobí počtu žiakov v triede. Tým sa garantujú vonkajšie podmienky na adekvátnu realizáciu výučby a splnenie výkonového a obsahového štandardu.

CHARAKTERISTKA PREDMETU

Vyučovací predmet chémia má bádateľský a činnostný charakter, to znamená, že žiaci vlastnou činnosťou objavujú vlastnosti látok, zákonitosti ich správania a vzájomného pôsobenia. Obsah vychádza zo situácií, javov a činností, ktoré majú chemickú podstatu, sú blízke žiakovi a sú dôležité v živote každého človeka. Tvoria ho nielen chemické poznatky, ale aj činnosti, ktoré vyúsťujú do zvládnutia viacerých prvkov vedeckej činnosti, z ktorých najdôležitejší je experiment. Vykonávaním vlastných „vedeckých“ činností si žiaci osvojujú dôležité spôsobilosti, predovšetkým spôsobilosť objektívne a spoľahlivo pozorovať a opísať pozorované. Žiaci merajú, zaznamenávajú, triedia, analyzujú a interpretujú získané údaje, vytvárajú a overujú predpoklady a tvoria závery.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- sa zoznámia so základnými poznatkami o látkach dôležitých pre život,
- porozumejú chemickým javom a procesom,
- používajú odbornú terminológiu na opísanie chemických javov a procesov,
- rozumejú pokynom na realizáciu praktických činností a dokážu ich podľa návodu uskutočniť,
- plánujú a realizujú pozorovania, merania a experimenty,
- spracúvajú a vyhodnocujú údaje získané pri pozorovaní, meraní a experimentovaní,
- získavajú manuálne zručnosti, intelektové a sociálne spôsobilosti pri realizácii žiackych experimentov,
- osvojujú si a uplatňujú zásady bezpečnej práce s látkami,
- vyhľadávajú v dostupných zdrojoch poznatky o použití rôznych látok v priemysle, poľnohospodárstve a v živote z hľadiska významu pre človeka, vplyvu na životné prostredie a ľudské zdravie, využívajú poznatky a skúsenosti získané v predmete chémia pri ochrane zdravia a životného prostredia.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Látky a ich vlastnosti

Premeny látok

Zlúčeniny uhlíka

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť anorganické a organické látky, ✓ realizovať jednoduché pokusy na rozlíšenie a identifikáciu anorganických a organických látok, 	<p>pozorovanie vlastností organických látok: správanie sa pri zahrievaní, rozpustnosť vo vode a v organických rozpúšťadlách, horľavosť, zloženie organických látok (najdôležitejšie prvky organických</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť najjednoduchšie uhľovodíky, ✓ vymenovať prírodné zdroje uhľovodíkov, spôsob ich vzniku, získavania, spracovania a využitia, ✓ vymenovať alternatívne zdroje energie a ich využívanie v súčasnosti, ✓ rozlíšiť uhľovodíky a deriváty uhľovodíkov, ✓ uviesť vlastnosti a použitie derivátov, ✓ zdôvodniť negatívny vplyv a dôsledky pôsobenia metanolu, etanolu a acetónu na ľudský organizmus, ✓ uviesť zdroje a význam prírodných látok, ✓ vymenovať reaktanty a produkty fotosyntézy, ✓ charakterizovať význam plastov, syntetických vlákien, čistiacich a pracích prostriedkov, ✓ zrealizovať podľa vlastného návrhu pokusy na demonštrovanie pracích účinkov mydla, ✓ uplatniť v praxi poznatky o látkach nebezpečných pre človeka a životné prostredie. 	<p>zlúčenín)</p> <p>stavba organických látok (štvorväzbovosť atómu uhlíka, uhlíkový reťazec, otvorený a uzavretý reťazec, jednoduchá, dvojitá a trojitá väzba) vlastnosti a použitie najjednoduchších organických látok: nasýtené a nenasýtené uhľovodíky alkány (metán, etán, propán, bután) alkény (etén) alkíny (etín) prírodné zdroje uhľovodíkov uhľovodíky ako palivo</p> <p>deriváty uhľovodíkov (kyselina octová, metanol, etanol, acetón)</p> <p>vlastnosti a použitie prírodných látok (sacharidy, tuky, bielkoviny)</p> <p>vlastnosti a použitie polymérov, polymerizácia (polyetylén), plasty, syntetické vlákna</p> <p>čistiace a pracie prostriedky</p> <p>vplyv látok na chemické procesy v živých organizmoch (vitamíny, liečivá, jedy, drogy)</p>

Človek a príroda - Biológia

ZŠ - 9. ročník – 1 hod. ŠVP – 33 hodín

Vzdelávací štandard predmetu stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom je učivo štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Stanovený učebný obsah môže učiteľ tvorivo modifikovať v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, vykonávať experimenty, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

Vzhľadom na charakter a ciele predmetu sa organizácia vyučovania prispôsobí počtu žiakov v triede. Tým sa garantujú vonkajšie podmienky na adekvátnu realizáciu výučby a splnenie výkonového a obsahového štandardu.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Vyučovací predmet biológia je na základnej škole zameraný na poznávanie javov a procesov prebiehajúcich v prírode vo vzájomných súvislostiach a vedie žiakov k chápaniu prírody ako celku. Sústreďuje sa najmä na tie javy, ktoré bezprostredne ovplyvňujú život človeka. Ich poznanie je východiskom pre formovanie pozitívneho vzťahu k živej prírode, rozvíjanie schopnosti ekologicky myslieť a konať, ako aj pre upevňovanie návykov dôležitých pre zachovanie zdravia.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú základnú predstavu o prírode ako výsledku vzájomného pôsobenia jej zložiek,
- pochopia prírodné javy, procesy a objekty vo vzájomných súvislostiach,
- získajú informácie o prírode pozorovaním, pátraním, skúmaním a využitím rôznych zdrojov,
- analyzujú, interpretujú, triedia a hodnotia informácie o organizmoch a prírode,
- používajú správnu terminológiu na opísanie procesov a javov v živej a neživej prírode,
- plánujú, uskutočňujú, zaznamenávajú a vyhodnocujú jednoduché biologické pozorovania a pokusy,
- diskutujú o význame a praktických dôsledkoch vybraných vedeckých objavov,
- aplikujú osvojené spôsobilosti a vedomosti na podporu svojho zdravia,
- chránia prírodu a šetria prírodné zdroje,
- plánujú a realizujú jednoduché projekty v oblasti biológie,
- prezentujú a obhajujú výsledky svojej práce.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Neživá príroda a jej poznávanie

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vysvetliť závislosť organizmov od neživej prírody a vplyv organizmov na neživú prírodu na príkladoch,
- diskutovať o význame nerastných surovín pre život človeka,
- vytvoriť model stavby zemského telesa,
- porovnať sféry zemského telesa podľa zloženia a významu,
- pozorovaním zistiť odlišnosti medzi minerálmi a horninami,
- identifikovať vybrané minerály a horniny,
- zdokumentovať výskyt minerálov alebo hornín v okolí školy, bydliska,
- navrhnúť spôsob na zistenie fyzikálnych a chemických vlastností minerálov,
- zrealizovať pozorovanie alebo pokus na zistenie fyzikálnych a chemických vlastností minerálov,
- vyhodnotiť pozorovanie alebo pokus na zistenie fyzikálnych a chemických vlastností minerálov,
- vyhľadať informácie o praktickom využití minerálov a hornín a ich výskyt na Slovensku,
- kategorizovať horniny podľa znakov,

- zdôvodniť vplyv geologických procesov na tvary zemského povrchu, na život organizmov,
- zdokumentovať katastrálne geologické procesy vo svete i na Slovensku a ich následky,
- navrhnúť projekt na poznávanie zaujímavostí neživej prírody na území Slovenska,
- vysvetliť vznik a výskyt krasu a krasových útvarov.

neživá a živá príroda
nerastné suroviny, rudy, nerudy
zemská kôra pevninská a oceánska,
zemský plášť, zemské jadro
minerál, hornina
kryštál, kryštalizácia
vlastnosti minerálov, tvrdosť, hustota,
farba, lesk
chránené minerály
horniny vyvreté, usadené, premenené
geologické procesy vnútorné, vonkajšie
zdroje energie geologických procesov
činnosť magmatická, sopečná,
zemetrasenie, premena hornín
zvetrávanie mechanické, chemické
geologické činitele, činnosť rušivá, tvorivá
rozrušovanie, prenášanie, usadzovanie,
spevňovanie
kras, krasové útvary povrchové,
podzemné

Dejiny Zeme

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- modelovať proces vzniku skameneliny,
- usporiadať skameneliny na ukážke podľa geologických ér,
- zhodnotiť významné geologické procesy, ktoré prebiehali v jednotlivých geologických érach,
- zostaviť tabuľku jednotlivých etáp vývoja prírody Slovenska s významnými geologickými procesmi a organizmami z konkrétneho obdobia,
- zistiť informácie o vývoji prírody svojho okolia.

Obsahový štandard

vek hornín, pomerný, skutočný
skameneliny, vedúce
skameneliny
geologické éry
vývoj života, zmena zemskej
kôry, klimatické zmeny

Ekologické podmienky života

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- demonštrovať na príklade prispôsobenie organizmov prostrediu,
- porovnať rozsah nárokov organizmov na faktory prostredia na príkladoch,
- identifikovať vonkajšie a vnútorné vzťahy populácií na príklade,
- vytvoriť pojmovú mapu vzájomných vzťahov medzi populáciami,
- zhotoviť jednoduchú koláž ľubovoľného spoločenstva,
- zdokumentovať výskyt spoločenstiev rastlín a živočíchov v okolí školy alebo bydliska,
- analyzovať umelý a prírodný ekosystém z hľadiska druhovej rozmanitosti,
- zhodnotiť dôsledky narušenia biologickej rovnováhy,
- vytvoriť pojmovú mapu vzťahov a závislostí zložiek ekosystému,
- zdôvodniť výhody ekologického hospodárenia v krajine.

Obsahový štandard

druh, prostredie, biotop
biogénne prvky, faktory abiotické, biotické
prispôsobivosť, znášateľnosť
jedinec, populácia
vlastnosti populácie
spoločenstvo, druhová rozmanitosť,
štruktúra spoločenstva
producent, konzument, reducent
ekosystém prírodný, umelý
potravová sieť, pyramída
rovnováha biologická, ekologická
ekologické hospodárenie

Človek a spoločnosť - Dejepis

ZŠ - 9. ročník – 2 hod. ŠVP – 66 hodín + 1 hod. ŠkVP 33 hodín (99 hodín / ročne)

Charakteristika predmetu

Dejepis spolu s humánnou zložkou zemepisu a občianskou výchovou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Je v nej však samostatným predmetom a spolu s nimi v integratívnych vzťahoch predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. V jeho priebehu si žiaci postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania na základe oboznamovania sa s vývojom ľudskej spoločnosti najmä z hľadiska aspektu konajúcich osôb, či skupín ľudí a tiež prostredníctvom pohľadov na dôležité formy života spoločnosti v jednotlivých historických obdobiach.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie continuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Pričom kladie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov.

Takto vedie žiakov k úcte k vlastnému národu, k rozvíjaniu vlastenectva ako súčasť kultivovania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektovanie kultúrnych a iných odlišností, ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenských. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzenému výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov a v chronologickom usporiadaní. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard z dejepisu ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia minulosti. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

Ciele predmetu

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu štúdijských predmetových, medzipredmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom, aby nepristupovali k histórii len ako k uzavretej minulosti, ale aj k rozvíjaniu celej škály kompetencií (spôsobilostí) klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, pomocou ktorých sa cez prizmu prítomnosti pýtajú na minulosť a vytvárajú si tak postupne vlastný názor.

Významným prostriedkom k tomu je súbor primeraných školských historických prameňov (aj exemplárne mnohostranných), ktorý sa považuje za integrálnu súčasť didaktického systému výučby dejepisu i dejepisných učebníc na základných školách.

Závažným predpokladom rozvíjania a uplatňovania uvedených cieľových kategórií je prekonávať transmisívnu výučbu dejepisu, ktorej podstatou je odovzdávanie poznatkov v hotovej podobe prevažne explikačnými (vysvetľujúcimi) metódami a prostredníctvom frontálnej výučby, a v širšej miere aplikovať

prístupy, ktoré kladú dôraz na aktívne učenie, na proces hľadania, objavovania a konštruovania (vytvárania) poznatkov na základe vlastnej činnosti a skúsenosti v interakcii s učiteľom a spolužiakmi v kooperatívnom učení.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiakov ako celistvých osobností a uchovávanie continuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historických skúseností či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, javov a procesov v čase a priestore, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej i celosvetovej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Žiaci si prostredníctvom dejepisu postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania, lebo chápanie, vnímanie a porozumenie historických procesov predstavuje jeden zo základných predpokladov komplexného poznávania ľudskej spoločnosti.

V procese výučby dejepisu na základnej škole sa kladie osobitný dôraz na dejiny 19. a 20. storočia preto, lebo v nich môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov. Dejepis vedie žiakov k vzťahu k vlastnej minulosti cez prizmu prítomnosti ako súčasť rozvíjania, korigovania, kultivovania a zachovávaní ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i vzťah k minulosti iných národov a etník. Rovnako tak k pochopeniu a rešpektovaniu kultúrnych a iných odlišností ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenských. Má tiež prispievať k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Dejepis pripisuje dôležitosť aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

Žiaci

- nadobudnú spôsobilosť orientovať sa v historickom čase,
- nadobudnú spôsobilosť orientovať sa v historickom priestore,
- naučia sa čítať a používať dejepisnú mapu,
- získajú základné vedomosti a spôsobilosti z oblasti vybraných historických udalostí, javov, procesov z národných a svetových dejín,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť príčiny, priebeh a dôsledky historických udalostí,
- získajú schopnosti poznávať históriu na základe analýzy primeraných školských historických písomných, obrazových, hmotných a grafických prameňov a sú schopní týmto prameňom klásť primerane adekvátne otázky,
- rozvinú si komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti.
- osvoja si postupne spôsobilosť historickej kultúry ako schopnosti orientovať sa v mnohosti kultúrnych situácií, v ktorých sa stretávame s históriou.

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiaci si kladú otázky a použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií:

s historickým časom

- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchrónne,
- rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja,
- využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti.

s historickým priestorom

- rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti v historickom priestore,
- rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti.

s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním

- vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť,
- popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov,
- rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti,

- skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho,
- určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období,
- rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj.

Žiaci aplikujú svoje otázky v nových situáciách, v skúmateľských postojoch a pracovných postupoch pri vyšetrowaní, pátraní v školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňoch – stopách po minulosti

- pri vymedzovaní predmetu skúmania, napríklad **písomného úryvku z prameňa, mapy, grafu, diagramu,**
  - pri vytvorení plánu skúmania, napríklad **fotografie, historického obrazu,**
  - pri komunikácii v tíme o výsledkoch skúmania, napríklad **pästného klinu, nástroja pomocou zmyslov, v múzeu, archíve,**
  - pri vytvorení záznamu zo skúmania, napríklad **o ľuďoch, predmetoch a veciach na karikatúre, verbálneho textu.**
- pri vyhľadávaní relevantných informácií**
- z rôznych zdrojov–textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných,
  - z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, z webových stránok,
  - z populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie.

pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty

- vyberaní informácií, napríklad z **úryvku písomného prameňa, z učebnice, z internetu,**
- organizovaní informácií, napríklad **prostredníctvom poznámok, kľúčových pojmov, pamäťových máp, obrazového materiálu,**
- porovnávaní informácií, napríklad **podobnosti a odlišnosti, porovnať staré a nové, čo sa zmenilo a čo sa nezmenilo,**
- rozlišovaní a triedení informácií, napríklad **rozlíšiť fakt, fikciu prostredníctvom karikatúry, legendy, povesti, spomienky,**
- zaraďovaní informácií, napríklad **na časovú priamku historické udalosti, do tabuľky, grafu, diagramu,**
- kritickým zhodnotením rôznych zdrojov informácií, napríklad **zhodnotením viacerých webových stránok na jednu tému.**

Pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu

- zoradení výsledkov, napríklad **na časovú priamku, do Vennovho diagramu, do tabuľky, do schém, rozpoznaní podstatného od nepodstatného, napríklad určovaním kľúčových pojmov, postupným vymedzovaním, historických pojmov v texte, zostavovaním pojmov do pamäťovej mapy,**
- integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca, napríklad **prostredníctvom chronologickej tabuľky,**
- vyhodnocovaní správnosti postupu, napríklad **overovaním historických faktov,**
- tvorbe súboru vlastných prác, produktov (portfólio), napríklad **obrazového materiálu, plagátu, letáku, nákresu, kresby.**

„Učenie o histórii začína vtedy, keď žiak zameria svoju pozornosť, napríklad na základe otázky, záujmu či vonkajšieho podnetu vo vzťahu k histórii ako celku a vníma z nej vybrané primerané materiály z minulosti. S týmto materiálom potom pracuje pomocou vecnej analýzy. Ďalším jeho krokom je interpretácia popísaného a hľadanie vzťahov k iným historickým svedectvám. Následne žiak hľadá historický i osobný význam, vytvára hodnotový súd. Ten sa potom stáva východiskovým bodom pre proces komunikácie s ostatnými a podnecuje ďalšie otázky vo vzťahu k minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Môže rovnako tak viesť ku konaniu, vytváraniu produktov žiakovej činnosti, k vlastnému zobrazeniu a výkladu histórie, čo možno tiež chápať ako určité

rozšírenie histórie ako celku. Všetky tieto naznačené kroky možno zhrnúť do nasledujúcich špecifických kompetencií učenia sa o histórii. **1. pozorovanie 2. analýza 3. interpretácia 4. hodnotenie 5. produkcia.** Uvedený komplex predmetových kompetencií sa konkretizuje vo vzdelávacom štandarde.

Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiaci si kladú otázky:

- **použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií**
  - **s historickým časom**
    - zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky
    - zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchronne
    - rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja
    - využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti
  - **s historickým priestorom**
    - rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor
    - zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti priestorovo
    - rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti
  - **s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním**
    - vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť
    - popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov
    - rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti
    - skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho
    - určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov
    - vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov
    - rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období
    - rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj
- **aplikujú ich v nových situáciách, v „skúmateľských“ postojoch a pracovných postupoch pri vyšetrení, pátraní v školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňoch-stopách po minulosti**
  - pri vymedzovaní predmetu skúmania
Žiaci vymedzia, čo môžu skúmať pri priamom pozorovaní pästného klinu.
  - pri vytvorení plánu skúmania
Žiaci zostavia plán skúmania pästného klinu.
  - pri komunikácii v tíme o výsledkoch skúmania
Žiaci v pracovnom tíme zhrnú výsledky svojho skúmania pästného klinu ako najstaršieho pracovného nástroja
  - pri vytvorení záznamu zo skúmania
Žiaci v pracovnom tíme urobia záznam o skúmaní pästného klinu
- **pri vyhľadávaní relevantných informácií**
  - z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných
  - z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok
  - z populárnovedeckej literatúry a historickej beletrie
- **pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty**
  - vyberaní informácií
  - organizovaní informácií
  - porovnávaní informácií
  - rozlišovaní informácií
  - zaraďovaní informácií.
  - kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií
- **pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu**
zoradení výsledkov
  - rozpoznaní podstatného od nepodstatného
  - integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca
  - vyhodnocovaní správnosti postupu
  - tvorbe súboru vlastných prác

Uvedený komplex štúdijných (predmetových) kompetencií (spôsobilostí) sa spresňuje, konkretizuje v učebných požiadavkách v jednotlivých tematických celkoch učebného obsahu v podobe systematizovaného výkonového štandardu.

9. ročník

tematický celok	obsahový štandard		výkonový štandard
	téma	Pojmy	Spôsobilosti
Európa v medzivojnovom období	Demokracia vs. diktatúra Zlaté dvadsiate roky?	parlamentná demokracia (Anglicko) komunizmus (ZSSR) fašizmus, nacizmus (Nemecko) Každodennosť	

tematický celok	obsahový štandard		výkonový štandard
	téma	Pojmy	Spôsobilosti
Československo v medzivojnovom období	Politický systém Každodenný život Zánik ČSR	Česi, Slováci, menšiny T.G.Masaryk, M. Hodža, A. Hlinka kultúra, spolky, školstvo, rozhlas Mníchovská dohoda, Viedenská arbitráž	

tematický celok	obsahový štandard		výkonový štandard
	téma	Pojmy	Spôsobilosti
Druhá svetová vojna	Priebeh vojny Tragédia židov	Európa, ZSSR, Tichomorie protihitlerovská koalícia protifašistický odboj život v čase vojny holokaust, šoa, Oswienčim	

tematický celok	obsahový štandard	výkonový štandard
-----------------	-------------------	-------------------

	téma	Pojmy	Spôsobilosti
Slovenská republika (1939-1945)	Politický systém	autoritatívny režim židovský kódex, deportácie	
	Slováci v odboji	SNP Anglicko, Severná Afrika, ZSSR	
	Život na Slovensku	hospodárstvo, kultúra,	

tematický celok	obsahový štandard		výkonový štandard
	téma	Pojmy	Spôsobilosti
Povojnový svet	Rozdelený svet Život v rozdelenom svete	studená vojna železná opona politické bloky strach z atómovej vojny čiernobiely svet bohatstvo a chudoba	

tematický celok	obsahový štandard		výkonový štandard
	téma	Pojmy	Spôsobilosti
Československo za železnou oponou	Podoby totality Pokus o reformu Nežná revolúcia	februárový prevrat obete totality odpor proti totalite pražská jar Normalizácia sviečková manifestácia návrat k parlamentnej demokracii	

tematický celok	obsahový štandard		výkonový štandard
	téma	Pojmy	Spôsobilosti
Slovenská republika 1993	Doba premien	rozdelenie Českej a Slovenskej republiky vstup do NATO, EU, Schengen, Euro	

tematický celok	obsahový štandard		výkonový štandard
	téma	Pojmy	Spôsobilosti
Súčasný svet	Koniec rozdeleného sveta Fenomény súčasnosti	pád železnej opony EU, NATO Globalizácia Terorizmus Internet globálne otepľovanie	

Obrazy prvej svetovej vojny

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- porovnať ciele štátov Dohody a Trojspolku,
- rozpoznať útrapy ľudí na fronte a v zázemí počas prvej svetovej vojny,
- identifikovať ciele domáceho a zahraničného odboja,
- zdokumentovať pomocou mapy zmeny po zániku Rakúsko – Uhorska,
- vyhľadať svedectvá týkajúce sa prvej svetovej vojny,
- pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.

Obsahový štandard

Dohoda, Trojspolok
front, zázemie
československé légie
Parížska mierová konferencia
nástupnícke štáty po prvej svetovej vojne
Československá republika

Európa v medzivojnovom období

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- objasniť základné znaky parlamentnej demokracie,
- rozlíšiť demokratický a nedemokratický charakter štátu,
- rekonštruovať každodenný život v diktatúrach,
- pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.

Obsahový štandard

parlamentná demokracia
komunizmus, fašizmus,
nacizmus

Československo v medzivojnovom období (1918 - 1939)

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- identifikovať politický systém ČSR,
- rozpoznať mnohonárodnostný charakter ČSR,
- porovnať hospodársku situáciu v Čechách a na Slovensku,
- rozpoznať dôsledky rozbitia ČSR,
- pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.

Obrazy druhej svetovej vojny

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vymedziť kľúčové medzníky druhej svetovej vojny,
- vyhľadať svedectvá o útrapách ľudí na fronte a v zázemí počas druhej svetovej vojny,
- spracovať holokaust na konkrétnom príbehu,
- pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.

Slovenský štát (1939-1945)

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- porovnať politický systém Slovenského štátu s politickým systémom ČSR,
- rozpoznať vzťahy medzi Nemeckom a Slovenským štátom,
- zhodnotiť hospodársky a kultúrny rozvoj Slovenského štátu
- konkretizovať postupné obmedzovanie práv a slobôd židovských spoluobčanov,
- zhodnotiť význam Slovenského národného povstania,
- pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.

Rozdelený svet

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozpoznať vplyv bipolárneho sveta na každodenný život,
- nájsť prejavy odporu obyvateľstva vo východnom bloku,
- vystihnúť základné medzníky procesu európskej integrácie,
- pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.

Československo za železnou oponou

Obsahový štandard

Česi, Slováci, národnostné menšiny
kultúra, spolky, školstvo
centralizmus, autonómia

Obsahový štandard

fašistická os
protihitlerovská koalícia
totálna vojna
protifašistický odboj
holokaust, koncentračné tábory

Obsahový štandard

totalitný režim
židovský kódex
deportácie
odboj
Slovenské národné povstanie

Obsahový štandard

OSN
superveľmoci: USA, ZSSR
železná opona, studená vojna
hospodárske a vojenské bloky
hrozba jadrovej vojny
dekolonizácia,
svet ako „globálna dedina“

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozpoznať dôsledky februárového prevratu,
- zdokumentovať prejavy totality,
- identifikovať premeny vidieka a mesta,
- spracovať spomienky svedka augustových udalostí,
- zistiť konkrétne prejavy „normalizácie“ v každodennom živote,
- pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia,

Slovensko po roku 1989

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- identifikovať hlavné zmeny v Československu po roku 1989,
- určiť príčiny rozdelenia Českej a Slovenskej republiky,
- rozpoznať podoby spolužitia Čechov a Slovákov v 20. storočí,
- určiť výhody a nevýhody voľného pohybu osôb a tovaru v Európskej únii,
- pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.

Obsahový štandard

Február, politické procesy
znárodnenie, kolektivizácia,
industrializácia
Pražská jar
„normalizácia“
Charta 77, disident
sviečková manifestácia, nežná
revolúcia

Obsahový štandard

parlamentná demokracia
rozdelenie Československa,
vznik Slovenskej republiky
vstup Slovenskej republiky do
NATO a Európskej únie

Človek a spoločnosť – Geografia

ZŠ – 9. ročník   1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.)   33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard pre predmet geografia ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Pomáha správne pochopiť podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia života. Štúdium geografie umožňuje žiakom spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti. Podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť.

Základnou zručnosťou, rozvíjanou v geografii, je práca s mapovými podkladmi v tlačenej a digitálnej podobe. Vedieť mapu vyhľadať, čítať, pracovať s ňou, analyzovať jej obsah a interpretovať ho, orientovať sa v nej a podľa nej v neznámom prostredí, tvoria základ geografického myslenia a vzdelávania.

Dôkladné poznanie Zeme je nevyhnutnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je osobité. Od iných sa odlišuje typickým podnebím, rastlinstvom, živočíštvom, ale aj obyvateľmi s vlastným jazykom, kultúrou a spôsobom života. Tolerancia žiakov k inakosti predpokladá pochopenie podstaty príčin rôznorodosti a rozmanitosti jednotlivých krajín. Vyžaduje úctu k princípom demokracie a občianskej slobody, ktorých nerešpektovanie môže viesť k vojnovým konfliktom a globálnym katastrofám. Geografia zohráva v tomto smere nezastupiteľnú úlohu. Zdôrazňuje súvislosti a nie vždy jasnú prepojenosť príčin s dôsledkami. Formuje osobnosť mladého človeka upozorňovaním na podobnosť, ale aj zvláštnosti popisovaných regiónov, ktoré porovnáva so Slovenskom, pričom poukazuje na jeho jedinečnosť v kontexte Európy, či sveta.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- vyhľadajú, porovnajú, posúdia pravdivosť a zhodnotia dostupné informácie o krajine z rôznych informačných zdrojov,
- prezentujú informácie o krajine v rôznych podobách (grafy, tabuľky, schémy, diagramy, fotografie, filmy a pod.),
- interpretujú mapy rôzneho druhu v digitálnej aj tlačenej podobe,
- zdôvodnia rôznorodosť prírodných podmienok na Zemi a ich vplyv na život človeka,
- zaujmú postoj k najväčším problémom ľudstva a ponúknu vhodné riešenia,
- pochopia zložitost' krajiny a silnú vzájomnú previazanosť jej prírodných a socioekonomických zložiek.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Austrália a Oceánia

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- opísať polohu a pobrežie Austrálie z mapy (zálivy, ostrovy, polostrovy, moria, oceány) („čítanie“ mapy),
- vysvetliť príčiny vzniku suchých oblastí v centrálnej a západnej časti Austrálie a celkový nedostatok vlhky a pitnej vody na území svetadielu,
- zdôvodniť jedinečnosť rastlinných a živočíšnych spoločenstiev v Austrálii,
- uviesť dva príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v Austrálii,
- rozlíšiť pevninské, sopečné a koralové ostrovy Oceánie,
- porovnať životné podmienky obyvateľov Austrálie a Nového Zélandu,

- zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Austrálie,
- vysvetliť dôvody vysokého stupňa urbanizácie Austrálie,
- zostaviť tabuľku 5 najväčších miest Austrálie podľa tematickej mapy („čítanie“ mapy),
- rozlíšiť základné odvetvia hospodárstva,

Obsahový štandard

Austrália
Tasmánia
obratník Kozorožca
Veľká koralová bariéra
Veľké predelové vrchy, Austrálske Alpy, plošiny, nížiny, púšte, Uluru
Eyrovo jazero, Murray, Darling, podzemná voda
rastlinné pásma, živočíchy
Tichý oceán, Tasmanove more
Polynézia, Melanézia, Mikronézia
Nový Zéland, Havajské ostrovy

Austrálsky zväz
Sydney, Melbourne, Perth, Canberra
rozmiestnenie obyvateľstva, hustota zaľudnenia, prisťahovalectvo, pôvodní obyvatelia Austrálie (aborigénci),
hospodárstvo a sídla,
pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva

UNESCO

- identifikovať najdôležitejšie odvetvia hospodárstva Austrálie,
- posúdiť možnosti hospodárskeho využitia najväčších ostrovov Oceánie,
- zdôvodniť zaradenie jednej z pamiatok Austrálie do Zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ju na mape.

Polárne oblasti

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- opísať polohu Antarktídy voči ostatnými kontinentom a oceánom („čítanie“ mapy),
- zdôvodniť pokrytie územia Antarktídy najväčším pevninským ľadovcom,
- vysvetliť striedanie polárneho dňa a noci v polárnych oblastiach,
- zhodnotiť ekologické riziká hospodárskeho využitia polárnych oblastí.

Amerika – Nový svet

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vymedziť polohu Ameriky voči ostatným kontinentom a oceánom (čítanie mapy),
- opísať z mapy pobrežie Ameriky (zálivy, ostrovy, polostrovy, moria, oceány). („čítanie“ mapy),
- vysvetliť vznik najdlhšieho pásma pohorí na svete na západe Ameriky,
- zdôvodniť veľký počet sopiek a seizmicky aktívnych oblastí v Amerike,
- popísať oblasti ohrozené činnosťou tornád a hurikánov,
- zdôvodniť rozdiely v podnebí západných a východných oblastí Ameriky,
- porovnať typy krajiny v Amerike a Austrálii,
- uviesť tri príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov v Amerike,
- zdôvodniť jedinečnosť a unikátnosť Amazonského dažďového pralesa,
- odôvodniť zaradenie dvoch pamiatok Ameriky do Zoznamu prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape,

Obsahový štandard

Antarktída, Arktída
Grónsko
Severný ľadový oceán, Južný oceán
severný polárny kruh, južný polárny kruh
pevninské ľadovce
polárne stanice, hrozba znečistenia, globálne otepľovanie

Obsahový štandard

Amerika
rovník, obratníky
Severná Amerika, Stredná Amerika, Južná Amerika
Malé Antily, Veľké Antily
Kordillery, Andy, Apalačské vrchy, Brazília
vysočina
sopky, zemetrasenia
Mississippská nížina, Atlantická nížina,
Orinocká nížina, Laplatská nížina
hurikány, tornáda
Mississippi, Missouri, Veľké kanadské jazerá,
Amazonka, Orinoco, Uruguaj, Parana, Titicaca
typy krajiny
prírodné pamiatky zaradené v zozname
prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO

- opísať priebeh objavovania a osídľovanie Ameriky,
- vysvetliť dôvody veľkej kultúrnej rôznorodosti obyvateľstva Ameriky,
- popísať proces urbanizácie a uviesť jej príklady,
- popísať príčiny vysokej urbanizácie Ameriky,
- z obsahu tematickej mapy vytvoriť zoznam desiatich najväčších miest Ameriky („čítanie“ mapy),
- zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Ameriky,
- určiť dve najdôležitejšie odvetvia hospodárstva štátov Severnej Ameriky,
- uviesť najvýznamnejšiu poľnohospodársku plodinu, ktorá sa pestuje v rôznych regiónoch Ameriky,
- zdôvodniť výnimočnosť postavenia USA v Amerike aj vo svete,
- porovnať hospodársku vyspelosť štátov Ameriky,
- uviesť dva problémy, ktorým v súčasnosti čelí hospodárstvo USA.

obyvateľstvo Ameriky, pôvodní obyvatelia, prisťahovalci (Angličania, Francúzi, Španieli, Portugalci, Afričania), miešanci, kresťanstvo Mexiko, Sao Paulo, Rio de Janeiro, Buenos Aires, Lima, New York, Chicago, Los Angeles, Toronto, Rio de Janeiro, Atlanta, Miami, Montreal, Washington, Ottawa
 hospodárstvo Ameriky
 USA
 Kanada
 Mexiko a štáty Strednej Ameriky
 Južná Amerika
 Latinská Amerika
 Brazília
 Argentína

Človek a spoločnosť – občianska náuka

ZŠ – 9. ročník   1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.)   33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priradzuje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard z občianskej náuky ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti aj na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia prítomnosti. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet prispieva k vytváraniu a rozvoju sociálneho a občianskeho vedomia žiakov. Prostredníctvom vymedzených pojmov a výkonov sprostredkuje potrebné vedomosti, zručnosti a nadobudnutie spôsobilostí, ktoré im umožnia orientovať sa v sociálnom prostredí a v bežných životných situáciách. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Vede ich k poznávaniu svojej rodiny, školy, obce, regiónu, Slovenska a Európskej únie. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva, umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti a vede ich k aktívnej občianskej angažovanosti, ktorej jedným z dôležitých predpokladov je kritické myslenie.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- realisticky sa spoznávajú, hodnotia seba samých,
- osvoja si pravidlá a normy spoločenského spolunažívania,
- uvedomujú si práva a povinnosti a primerane svoje práva obhajujú,
- preberajú zodpovednosť za vlastné názory, postoje a dôsledky konania,
- uznávajú základné princípy demokracie,

- budujú si tolerantný prístup k iným názorom, postojom, hodnotám a kultúram,
- učia sa aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti,
- získajú základné vedomosti o sociálnoekonomickom a právnom fungovaní spoločnosti.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Voľba povolania

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- zdôvodniť opodstatnenosť vzdelania a vzdelávania ako hodnoty,
- vytvoriť schému školského systému SR,
- orientovať sa pri výbere povolania v rôznych zdrojoch informácií,
- prezentovať plán budovania svojej kariéry.

Obsahový štandard

vzdelanie ako hodnota
voľba povolania
spôsobilosť na povolanie
profesijná orientácia

Ekonomický život v spoločnosti

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- rozlíšiť pojmy ekonómia a ekonomika,
- konkretizovať na príkladoch spôsoby riešenie troch základných ekonomických otázok,
- uviesť základné rozdiely medzi trhovou, príkazovou a zmiešanou ekonomikou,
- demonštrovať vzťahy medzi kupujúcimi a predávajúcimi na trhu,
- simulovať postup pri reklamácii tovarov alebo služieb.

Obsahový štandard

ekonómia a ekonomika
základné ekonomické otázky
typy ekonomík
trh
trhový mechanizmus
základné formy podnikania
spotreba
spotrebiteľ
ochrana spotrebiteľa

Finančná gramotnosť

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- zostaviť modelový osobný/rodinný rozpočet,
- ilustrovať na príklade vybraný problém z oblasti finančnej gramotnosti,
- zhodnotiť mieru rizika pri využití služieb bankových a nebankových inštitúcií.

Obsahový štandard

rozpočet
finančné inštitúcie

Človek a hodnoty – náboženská výchova (rímsko-katolícké náboženstvo)

ZŠ – 9. ročník   1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.)   33 hodín ročne

Vzdelávací štandard predmetu náboženská výchova/náboženstvo Katolíckej cirkvi nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah daného predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe konkrétnych učebných cieľov, učebných úloh a otázok.

K vymedzeným výkonom je priradený učebný obsah, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Požadované vedomosti, spôsobilosti a zručnosti v náboženskej výchove/náboženstve slúžia rozvoju náboženskej dimenzie, ktorá je súčasťou kultúry a prispieva k celkovému formovaniu osobnosti žiakov.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet náboženská výchova/náboženstvo v nižšom strednom vzdelávaní odovzdáva základné náukové predpoklady kresťanských životných postojov a konania žiakov. Ponúka im pomoc pri orientácii v súčasnom svete z biblického hľadiska, kresťanskej tradície a vedie k oboznámeniu a ponuke kresťanského štýlu života. Umožňuje konfrontovať sa s veľkými existenčnými otázkami človeka a hľadať na ne odpovede. Zároveň je aj službou spoločnosti, kde napomáha výchove detí a mladých ľudí najmä svojím preventívnym systémom. Ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a Cirkvi. Je výchovou k zodpovednosti za vlastné konanie, učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať ani nebyť manipulátormi, chápať vlastné konanie i konanie druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- získajú povedomie úcty k jedinečnosti a neopakovateľnosti každej živej bytosti, zvlášť človeka ako originálneho Božieho stvorenia,
- prehĺbia si vedomosti o existencii a pôsobení Boha podľa učenia Katolíckej cirkvi,
- získajú vedomosti o dôležitom poslaní Panny Márie v dejinách spásy,
- naučia sa vnímať v životoch svätých Božie pôsobenie a výzvu nasledovať ich,
- získajú vedomosti o vzniku a účinkovaní Cirkvi v dejinách i v dnešnom svete,

- nadobudnú orientáciu v morálnych hodnotách, ktoré vyplývajú z Desatora a patria ku kresťanskému životnému štýlu,
- zorientujú sa v otázkach, ktoré prináša dnešná spoločnosť a v kresťanskom postoji voči nim,
- uplatnia vhodné komunikačné zručnosti k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- objavia potrebu modlitby a sviatostného života pre svoj vzťah s Bohom a ľuďmi,
- získajú poznatky o iných náboženstvách, čo ich vedie k vzájomnej tolerancii,
- nadobudnú vzťah oddanosti k Trojjedinému Bohu, jeho zákonom a výzve k budovaniu jeho kráľovstva,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia a uchovávajú svoju vieru v Ježiša Krista ako Pána a Spasiteľa,
- uplatnia v živote výzvu byť Ježišovými učeníkmi a odovzdávať jeho poslanstvo vo svojom okolí.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Zodpovednosť

Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- vysvetliť etymológiu pojmu „zodpovednosť“,
- dať do súvislosti podobenstvo o talentoch s pojmom zodpovednosť,
- formulovať dôvody osobnej zodpovednosti za svoj život,

Zodpovednosť za seba

Výkonový štandard

- konfrontovať sa s potrebou životných vzorov,
- analyzovať kriticky mediálne ponuky,
- analyzovať pozitívne a negatívne vzory a ich vplyv na svoj život,
- vnímať seba prijatie a sebaocenenie ako podmienku osobnostného rozvoja,
- oceniť ponuku nasledovania Ježiša Krista ako životného vzoru,
- diskutovať o súčasných kresťanských vzoroch,

Obsahový štandard

zodpovednosť

život – pozvanie k zodpovednosti (podobenstvo o talentoch)

Obsahový štandard

osobnostný rozvoj (sebaocenenie a prijatie)

potreba životných vzorov

korekcia mediálnych vzorov (imitovanie vzorov)

výzva k hľadaniu a odkrývanie životného zmyslu Ježiš ako vzor (Ježiš ako človek, Ježiš ako Boží Syn)

ponuka kresťanských vzorov (Jn1,35-39)

Zodpovednosť za svoju vieru
Výkonový štandard

- vysvetliť dôvody svojho kresťanského presvedčenia,
- vyjadriť význam religiozity človeka ako prejavu po Bohu a zmysle života,
- reprodukovať Vyznanie viery,
- charakterizovať sekty a ich nebezpečenstvá,
- vysvetliť pojmy: dogma, Učiteľský úrad cirkvi a ich význam,
- zdôvodniť potrebu novej reči Cirkvi v súčasnej spoločnosti,

Zodpovednosť za budovanie vzťahov
Výkonový štandard

- objasniť ontologickú potrebu lásky človeka k človeku a človeka k Bohu,
- charakterizovať priateľskú, manželskú, rodičovskú lásku a lásku k Bohu,
- rozlíšiť rôzne formy spoložitia dvoch ľudí v súčasnosti,
- uznávať kresťanské manželstvo ako spoločenstvo lásky pochádzajúce od Boha,
- zdôvodniť jednoduchým spôsobom nerozlučnosť manželstva,
- vymenovať základné riziká vyplývajúce zo zneužitia a nepochopenia lásky,
- vyjadriť niekoľko základných zásad slušnej komunikácie v rodine aj mimo nej,
- vyjadriť v modelových situáciách alternatívy efektívneho riešenia rodinných konfliktov,
- obhájiť potrebu zdravej rodiny pre zrelosť človeka a pre odovzdávanie viery,

Zodpovednosť človeka za svet, v ktorom žije
Výkonový štandard

Obsahový štandard

prečo veriť (dôvody pre vieru, dôvody pre neveru)
poverčivosť – nesprávna forma religiozity
nebezpečenstvo siekt a ich aktuálna ponuka
vyznanie viery - rozhodnutie pre vieru
reč Cirkvi – metaforická reč dogiem
nová reč Cirkvi – Druhý vatikánsky koncil
kresťanská zrelosť (sviatostný život)

Obsahový štandard

túžba po presiahnutí seba (ontologická potreba lásky človeka
k človeku a človeka k Bohu)
priateľstvo a láska vzťah muž a žena
ideál rodiny a pseudorodina
medzigeneračné vzťahy

Obsahový štandard

- zdôvodniť dôležitosť ekologického myslenia v celospoločenskom kontexte,
- aplikovať kresťanské hodnoty na ekologické myslenie,
- zdôvodniť potrebu angažovanosti kresťanov v politike a vo verejnom živote,
- vysvetliť historické dôvody rozdelenia kresťanov,
- akceptovať nevyhnutnosť úcty a tolerance voči ľuďom iného vierovyznania,
- charakterizovať jednotlivé kresťanské denominácie na Slovensku,
- vysvetliť pojem ekumenizmus.

ekológia a zodpovednosť (globálne problémy)
angažovanosť kresťana v spoločnosti úloha Cirkvi v spoločnosti
kresťanské denominácie na Slovensku
ekumenizmus

Človek a hodnoty – etická výchova

ZŠ – 9. ročník   1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.)   33 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priradzuje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací program pre predmet etická výchova má svoje špecifiká. Jedným z nich je rozvíjanie komunikačných a sociálnych spôsobilostí, ktoré sa orientujú na postoje k životným situáciám a ku konkrétnym prejavom prosociálneho správania. Nadobudnuté vedomosti, spôsobilosti a zručnosti sú predpokladom kritického myslenia, diskusie a hodnotiacich postojov. V etickej výchove sa stávajú prostriedkom, od ktorého sa odvíja požadované správanie.

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavnou funkciou povinne voliteľného predmetu etická výchova v nižšom strednom vzdelávaní je osobnostný a sociálny rozvoj žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tohto cieľa sa primárne využíva zážitkové učenie, riadený rozhovor, diskusia, simulačné hry, ktoré popri informáciách účinne rozvíjajú mravný úsudok, rozlišovanie dobra od zla, orientáciu v etických dilemách dnešnej spoločnosti. Jej súčasťou je rozvoj sociálnych spôsobilostí ako napr. otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod. Podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení k harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

V nižšom strednom vzdelávaní vedieme žiakov k reflexii aprehodnocovaniu svojho správania i správania iných, vzhľadom na cieľovú rovinu etickej výchovy, ktorou je sociálne rozvinutý človek a spolupracujúce spoločenstvo. Preto sa etická výchova javí ako predmet, ktorý pripravuje pôdu pre ostatné výchovy, ktoré súvisia s uplatnením sa nielen v konkrétnych osobných vzťahoch žiaka, ale aj v jeho pripravenosti žiť pre spoločné dobro s inými ľuďmi a pre iných.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,

- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
- zdôvodnia dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, médií,
- naučia sa kriticky myslieť, kultivovane diskutovať a akceptovať názory iných,
- ocenia prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť svoju sexuálnu identitu, hodnotu priateľstva, lásky, manželstva a rodiny,
- osvoja si pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným ľuďom, ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc,
- zdôvodnia dôležitosť stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávanía spoločensky uznávaných noriem.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Prehľbovanie komunikačných spôsobilostí Výkonový štandard

Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:

- zdôvodniť dôležitosť počúvania pri efektívnej komunikácii,
- vymedziť zásady dialógu,
- uviesť príklad vyjadrenia a spôsob prijatia komplimentu,
- objasniť efektívne riešenie konfliktov,
- vyjadriť dôležitosť kompromisu pri riešení problémov,

Zdravý životný štýl

Výkonový štandard

- identifikovať znaky zdravého životného štýlu,
- posúdiť potrebu rovnováhy medzi zábavou a povinnosťami,
- rozlíšiť prejavy konvenčného a nekonvenčného správania,
- uznávať potrebu ochrany svojho zdravia a zdravia iných,
- vysvetliť miesto prosociálneho správania v zdravom životnom štýle,

Obsahový štandard

počúvanie
dialógu, diskusia, hodnotiace postoje
vyjadrenie a prijatie komplimentu
riešenie konfliktov
asertívne správanie
kompromis

Obsahový štandard

ochrana života
zdravie psychické a fyzické
práca, voľný čas
zdravý životný štýl v konzumnej spoločnosti
vzťahy medzi chlapcom a dievčaťom, zodpovedný sex
ostych, intimita, hygiena
otvorenosť pre vzťahy ako súčasť zdravého životného štýlu
cieľavedomosť, prosociálnosť

Závislosti

Výkonový štandard

- identifikovať typy závislostí,
- diskutovať o škodlivosti siekt,
- objasniť dôležitosť zodpovednosti pri ochrane pred závislosťami,

Obsahový štandard

závislosti
sekty a kulty
sloboda od závislostí a zdravý životný štýl

Masmediálne vplyvy

Výkonový štandard

- diskutovať o zámeroch tvorcov televíznych programov,
- analyzovať prvky mediálneho produktu,
- vystihnúť rozdiel medzi správou a komentárom,
- zostaviť zoznam zásad kritického diváka,
- zhodnotiť prínos médií v živote človeka,
- vytvoriť návrh vlastného mediálneho produktu,
- diskutovať o výhodách a nevýhodách používania internetu.

Obsahový štandard

masmédiá a ich posolstvo
typy mediálnych produktov
kritický divák
užívanie internetu
sociálne siete

Človek a svet práce – technika

ZŠ – 9. ročník   1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.)   33 hodín ročne

Charakteristika predmetu

Oblasť Človek a svet práce zahŕňa široké spektrum pracovných činností a technológií, vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov.

Koncepcia vzdelávacej oblasti Človek a svet práce vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých žiaci prichádzajú do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách a širších súvislostiach.

Vzdelávacia oblasť Človek a svet práce sa zameriava na praktické pracovné návyky a dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitou zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a v spoločnosti. Tým sa odlišuje od ostatných vzdelávacích oblastí a je ich určitou protiváhou. Je založená na tvorivej spolupráci žiakov.

Miesto realizácie: Vyučovanie sa uskutočňuje v kmeňovej triede, učebni informatiky, na školskom dvore a v blízkom okolí školy.

CIELE PREDMETU:

Vzťah k práci, otázky výberu povolania sú základom tejto vzdelávacej oblasti. Cieľom je pripraviť žiakov na život v praxi a na to, aby sa v budúcnosti dokázali uplatniť na trhu práce (napr. aby dokázali dodržiavať pravidlá, povinnosti a záväzky, aby sa vedeli adaptovať sa na zmenené pracovné podmienky). Oblasť vzdelávania sa sústreďuje na to, aby žiaci dokázali pristupovať k výsledkom pracovnej činnosti nielen z hľadiska kvality, ale aj funkčnosti, hospodárnosti a spoločenského významu.

V tomto predmete sa majú žiaci naučiť základom pracovných zručností, kreativite a kladnému vzťahu k prírode a práci

V rovine hodnôt a postojov predmet smeruje k:

- rozvoju kladného vzťahu k práci a ochrane toho, čo vytvorili;
- rozvoju morálnych a vôľových vlastností (systematickosť práce k dosiahnutiu cieľa, vytrvalosť, samostatnosť);
- estetickému vnímaniu bezprostredného okolia žiaka.

V rovine vedomostí predmet smeruje k:

- poznávaniu súvislostí medzi technikou a prírodou, technikou a spoločnosťou;
- osvojeniu si poznatkov o jednoduchých strojoch a prevodoch;
- osvojeniu si poznatkov o mechanizačných prostriedkoch.

V rovine pracovných činností a zručností predmet smeruje k:

- získavaniu pracovných zručností a skúseností v oblasti tvorby životného prostredia, pri vytváraní jednoduchých strojov a prevodov.
- získavanie pracovných zručností a návykov pri používaní mechanizačných prostriedkov.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE A ZRUČNOSTI

Kompetencie žiaka

Vzdelávanie v tejto oblasti smeruje k vytváraniu a rozvíjaniu kľúčových kompetencií žiakov tým, že vede žiakov k:

- Kladnému vzťahu k práci a zodpovednosti za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce.
- Osvojeniu pracovných zručností a návykov v rôznych pracovných oblastiach, k organizácii a plánovaniu práce a k používaniu vhodných nástrojov, náradia a pomôcok pri práci i v bežnom živote.
- Vytrvalosti a sústavnosti pri plnení zadaných úloh, k uplatňovaniu tvorivosti a vlastných nápadov pri pracovnej činnosti a k vynakladaniu úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku
- Autentickému poznávaniu okolitého sveta, k potrebnej sebadôvere, k novému postojú a hodnotám vo vzťahu k práci človeka, technike a životnému prostrediu.
- Chápaniu práce a pracovnej činnosti ako príležitosti k sebarealizácii, sebazvedávaniu a k rozvíjaniu podnikateľského myslenia.
- Orientácii v rôznych odboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej a duševnej práce a osvojeniu potrebných poznatkov a zručností významných pre možnosť uplatnenia, pre voľbu vlastného profesijného zamerania a pre ďalšiu životnú a profesijnú orientáciu.
- K rešpektovaniu environmentálnych hodnôt a chápaniu recyklácie materiálov a produktov.

Pracovné kompetencie žiaka

- Používa bezpečné a účinné materiály, nástroje a vybavenie, dodržiava stanovené pravidlá, plní povinnosti a záväzky, adaptuje sa na zmenené alebo nové pracovné podmienky.
- Prístupuje k výsledkom pracovnej činnosti nielen z hľadiska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a spoločenského významu, ale i z hľadiska ochrany svojho zdravia i zdravia druhých, ochrany životného prostredia i ochrany kultúrnych a spoločenských hodnôt.
- Využíva znalosti a skúsenosti získané v jednotlivých vzdelávacích oblastiach v záujme vlastného rozvoje i svojej prípravy na budúcnosť, robí podložené rozhodnutia o ďalšom svojom vzdelávaní a profesionálnom raste.

OBSAH

Súhrn cieľov a obsahu vzdelávania z predmetu technika v 9. ročníku ZŠ vychádzajúc zo štátneho vzdelávacieho programu

Tematický celok	Obsahový štandard	Výkonový štandard	Prierezová téma
Človek a technika	<p>Pravidlá správania sa v školskej učebni.</p> <p>Vzťahy medzi technikou a prírodou.</p> <p>Vzťahy medzi technikou a spoločnosťou s využitím osobných skúseností.</p> <p>Slovenskí vynálezcovia</p> <p>História techniky všeobecne a na Slovensku.</p> <p>Človek – príroda – spoločnosť – technika a ich vzťahy.</p> <p>História techniky – človek tvorca techniky.</p> <p>Vznik výrobku, cesta: myšlienka – konštrukcia – výroba – využitie.</p>	<p>Vedieť vysvetliť pojem technika, technické prostredie a technické dielo ako produkt ľudskej činnosti.</p> <p>Vedieť vymenovať pozitívne a negatívne dôsledky techniky.</p> <p>Oboznámiť sa s najvýznamnejšími objavmi a vynálezmi 18. – 20. storočia.</p> <p>Oboznámiť sa s poznatkami histórie na Slovensku a so slovenskými vynálezcami. Vedieť vysvetliť pojem technologický postup a opísať všeobecne cestu vzniku výrobku.</p>	<p>PPZ</p> <p>OSR</p> <p>ENV</p> <p>DOV</p> <p>MUV</p>
Grafická komunikácia	<p>Základy navrhovateľskej činnosti – technické tvorivé myslenie. Základy technickej komunikácie – zobrazovanie, technický náčrt – kreslenie, technický výkres – čítanie.</p> <p>Počítač a technické kreslenie (softvéry na kreslenie).</p> <p>Počítač a Internet pri konštruovaní, napr. projekty „Búdka pre vtáčika“, „Stojan na CD.“</p>	<p>Vedieť realizovať drobný projekt (zhotoviť technický náčrt, vybrať vhodný materiál, zvoliť konštrukčné riešenia a spoje, navrhnuť technológie). Poznať proces vzniku technického produktu.</p> <p>Mať schopnosti vytvárať a realizovať technické myšlienky pre vlastné potreby pre potreby školy, pre komerčné aktivity a pod.</p>	<p>PPZ</p> <p>OSR</p> <p>ENV</p> <p>DOV</p> <p>MUV</p>

Materiály a technológie	Hlavné druhy technických materiálov, ich základné vlastnosti a využitie. Základné technologické postupy pri spracovaní technických materiálov, zodpovedajúce nástroje a pomôcky na ich ručné opracovanie. Základné technické materiály – drevo, kovy, plasty – polotovary. Základy jednoduchého – ručného obrábania technických materiálov.	Poznať základné druhy technických materiálov. Vedieť správne preniesť tvar a rozmery predmetu z výkresu na opracúvaný materiál, správne voliť meradlá a pomôcky na obrysovanie. Vedieť pracovať podľa jednoduchého technologického postupu a technického výkresu.	PPZ OSR ENV DOV MUV
Elektrická energia	Schémy elektrických zapojení a jednoduché elektrotechnické práce. Práca s elektrotechnickou stavebnicou pre základné školy a práce súvisiace s technológiou montáže v elektrotechnike, pričom spoznajú a pracujú s elektromontážnym materiálom. Pravidlá bezpečnej práce s elektrickým prúdom a	Poznať základné batériové zdroje elektrickej energie a akumulátory (primárne a sekundárne, elektromechanické - suché a mokré, elektrické - kyslé a alkalické). Vedieť čítať jednoduché elektrické značky schémy a zapojenia) a vedieť na elektrotechnickej stavebnici pre ZŠ zapájať jednoduché elektrické obvody. Poznať základný elektroinštalačný	PPZ OSR ENV DOV MUV

	<p>poskytovanie prvej pomoci. Výroba, rozvod a zdroje elektrickej energie. Základný elektroinštalačný materiál. Jednoduché elektrické obvody. Práca s elektromontážnym materiálom a stavebnicou. Základné elektrické spotrebiče. Domová inštalácia elektrického prúdu. Výpočet spotreby elektrickej energie. Moderné elektrické spotrebiče.</p>	<p>materiál, jeho funkciu a použitie (spínače, vidlice, zásuvky, žiarovkové objímky, poistky a ističe). Oboznámiť sa s používaním žiarovkovej skúšačky. Poznať funkciu a oboznámiť sa s hlavnými parametrami a so správnym používaním základných elektrických spotrebičov pre domácnosť. Vedieť opísať výrobu a rozvod elektrickej energie a poznať ekologické aspekty výroby elektrickej energie. Poznať význam elektromeru a oboznámiť sa s príkladmi výpočtu spotreby elektrickej energie. Oboznámiť sa s modernými elektrickými spotrebičmi v domácnosti. Poznať pravidlá bezpečnej práce s elektrickým prúdom a vedieť poskytnúť prvú pomoc pri úraze elektrickým prúdom.</p>	
--	---	--	--

Technika a domácnosť	<p>Žiaci sa oboznámia so systémom, základmi konštrukcie a údržby jednotlivých prvkov bytovej inštalácie. Naučia sa ekonomicky a ekologicky hodnotiť jednotlivé systémy. Kúrenie v domácnosti, centrálné, ústredné, lokálne. Rozvod studenej a teplej vody. Šetrenie vodou a teplom v domácnosti. Konštrukcia kotla a princíp spaľovania vo vykurovacích zariadeniach. Výpočet spotreby energie na kúrenie. Konštrukcia vodovodného kohútika alebo batérie - demontáž, oprava, montáž.</p>	<p>Oboznámiť sa so systémom ústredného kúrenia v bytoch a jeho funkciou. Vedieť popísať systém rozvodu studenej a teplej vody v byte. Poznať zloženie a funkciu vodovodného kohútika a jednoduchej vodovodnej batérie. Oboznámiť sa s opravou splachovača WC. Poznať možnosti šetrenia teplom a teplou vodou a zároveň spôsoby zamedzenia úniku tepla - spôsoby zateplenia okien a dverí. Vedieť popísať princíp spaľovania vo vykurovacích zariadeniach – ústredného kúrenia. Poznať výpočet spotreby energie na kúrenie. Ovládať opravu netesnosti vodovodného kohútika (batérie) výmenou tesnenia, frézovaním sediel alebo výmenou vložiek ventilov.</p>	<p>PPZ OSR ENV DOV MUV</p>
<p>Legenda:</p> <p>OSR – Osobnostný a sociálny rozvoj ENV – Environmentálna výchova MEV – Mediálna výchova MUV – Multikultúrna výchova DOV – Dopravná výchova OŽZ – Ochrana života a zdravia PPZ – Tvorba projektu a prezentačné zručnosti</p>			

Zoznam aplikovaných prierezových tém v 9.ročníku.

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné prierezové témy:

Prierezová téma	Ciele a kľúčové kompetencie
PPZ - Tvorba projektu a prezentačné zručnosti	Naučiť sa zdokonaľovať schopnosti týkajúcich sa spolupráce a komunikácie v tíme v rôznych situáciách. Učiť sa porozumieť sebe samému a druhým, zvládať vlastné správanie, prispievať k utváraniu dobrých medziľudských vzťahov v triede aj mimo ňu. Rozvíjať základné schopnosti dobrej komunikácie a k tomu príslušné vedomosti, utvárať a rozvíjať základné zručnosti pre spoluprácu, získať základné sociálne zručnosti pri riešení zložitých situácií a osvojovať si študijné zručnosti.
OSR - Osobnostný a sociálny rozvoj	Rozvíjať evolúciu (proces) ľudského správania sa, komunikáciu človeka s prírodou, sebareguláciu konania ako základný ekologický princíp. Pomáhať každému žiakovi hľadať vlastnú cestu k životnej spokojnosti založenej na dobrých vzťahoch k sebe samému, k spolužiakom, k vyučujúcim ale aj k prírode a k svetu. V témach reflektujúcich fyzickú stránku človeka rozvíjať sociálne vzťahy, komunikáciu a rozhodovanie v bežných aj vypätých situáciách.
ENV - Environmentálna výchova	Rozvíjať pracovné aktivity v prospech životného prostredia. Spoznávať význam a role rôznych profesií vo vzťahu k životnému prostrediu.
DOV – Dopravná výchova	Naučiť žiakov pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti. Pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke.
MUV - Multikultúrna výchova	Poznávať vlastnú kultúru a porozumieť odlišným kultúram. Upozorniť na využívanie výsledkov vedy a výskumov z hľadiska časového i priestorového.

VÝKONOVÝ ŠTANDARD

- Vedieť vysvetliť pojem technika, technické prostredie a technické dielo ako produkt ľudskej činnosti. Vedieť vymenovať pozitívne a negatívne dôsledky techniky.
- Oboznámiť sa s najvýznamnejšími objavmi a vynálezmi 18. – 20. storočia. Oboznámiť sa s poznatkami histórie na Slovensku a so slovenskými vynálezcami.
- Vedieť vysvetliť pojem technologický postup a opísať všeobecne cestu vzniku výrobku.
- Vedieť realizovať drobný projekt (zhotoviť technický náčrt, vybrať vhodný materiál, zvoliť konštrukčné riešenia a spoje, navrhnuť technológie).
- Poznať proces vzniku technického produktu.

- Mať schopnosti vytvárať a realizovať technické myšlienky pre vlastné potreby pre potreby školy, pre komerčné aktivity a pod
- Poznať základné druhy technických materiálov.
- Vedieť správne preniesť tvar a rozmery predmetu z výkresu na opracúvaný materiál, správne voliť meradlá a pomôcky na obrysovanie.
- Vedieť pracovať podľa jednoduchého technologického postupu a technického výkresu.
- Poznať základné batérové zdroje elektrickej energie a akumulátory (primárne a sekundárne, elektromechanické - suché a mokré, elektrické - kyslé a alkalické).
- Vedieť čítať jednoduché elektrické značky schémy a zapojenia) a vedieť na elektrotechnickej stavebnici pre ZŠ zapájať jednoduché elektrické obvody.
- Poznať základný elektroinštalačný materiál, jeho funkciu a použitie (spínače, vidlice, zásuvky, žiarovkové objímky, poistky a ističe).
- Oboznámiť sa s používaním žiarovkovej skúšačky.
- Poznať funkciu a oboznámiť sa s hlavnými parametrami a so správnym používaním základných elektrických spotrebičov pre domácnosť.
- Vedieť opísať výrobu a rozvod elektrickej energie a poznať ekologické aspekty výroby elektrickej energie.
- Poznať význam elektromeru a oboznámiť sa s príkladmi výpočtu spotreby elektrickej energie.
- Oboznámiť sa s modernými elektrickými spotrebičmi v domácnosti.
- Poznať pravidlá bezpečnej práce s elektrickým prúdom a vedieť poskytnúť prvú pomoc pri úraze elektrickým prúdom.
- Oboznámiť sa so systémom ústredného kúrenia v bytoch a jeho funkciou.
- Vedieť popísať systém rozvodu studenej a teplej vody v byte.
- Poznať zloženie a funkciu vodovodného kohútika a jednoduchej vodovodnej batérie.
- Oboznámiť sa s opravou splachovača WC.
- Poznať možnosti šetrenia teplom a teplou vodou.
- Poznať spôsoby zamedzenia úniku tepla - spôsoby zateplenia okien a dverí.
- Vedieť popísať princíp spaľovania vo vykurovacích zariadeniach – ústredného kúrenia.
- Poznať výpočet spotreby energie na kúrenie.
- Ovládať opravu netesnosti vodovodného kohútika (batérie) výmenou tesnenia, frézovaním sediel alebo výmenou vložiek ventilov

STRATÉGIE VYUČOVANIA:

Pri vyučovaní sa budú využívať nasledovné metódy a formy vyučovania:

Názov tematického celku	Stratégia vyučovania	
	Metódy	Formy práce
I. Človek a technika II. Grafická komunikácia III. Materiály a technológie IV. Elektrická energia V. Technika – domácnosť. – bezpečnosť	Informačnoreceptívna – výklad Reproduktívna – riadený rozhovor Heuristická – rozhovor	Frontálna výučba Frontálna a individuálna práca žiakov Skupinová práca žiakov Práca s knihou Demonštrácia a pozorovanie Práca s PC a CD nosičmi

KRITÉRIA HODNOTENIA:

Predmet Svet práce hodnotíme známkou, ktorú by malo dopĺňať slovné hodnotenie učiteľa. Hodnotenie má mať motivačný charakter podložený poznaním individuality dieťaťa. Hodnotíme podľa Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Hodnotenie v technika sa vykonáva klasifikáciou.

UČEBNÉ ZDROJE:

Učebnica	Materiálne učebné prostriedky	Ďalšie zdroje
Učebnice	- - internet počítače - - elektronická stavebnica - model vodovodnej batérie model - splachovacieho zariadenia dokumentácia potrebná k stavbe domu	- - odborná literatúra - - odborné časopisy - metodiky, - videonahrávky, fotodokumentácia, internet, knihy

Umenie a kultúra – výtvarná výchova

ZŠ – 9. ročník   1 hod. týždenne (ŠVP – 1 hod.)   33 hodín ročne

Predmet **výtvarná výchova** (VYV) nižšieho sekundárneho vzdelávania nadväzuje na VYV v primárnom vzdelávaní. Vychádza z autentických skúseností žiaka, získaných výtvarnou činnosťou , z intenzívnych zážitkov dobrodružstva tvorby a sebavyjadrovania sa. Rozvíja osobnosť žiaka v úplnosti jej cítenia , vnímania, intuície, fantázie i analytického myslenia, vedomých i nevedomých duševných aktivít. Vzhľadom na individuálny prístup k žiakovi, ktorého psychický vývin spôsobuje ústup spontánneho vyjadrovania sa , sa VYV podieľa na tvorivosti a prirodzenej výrazovosti. Táto transformácia sa uskutočňuje :

- objavovaním rôznych techník, vyjadrovacích prostriedkov , médií
- nahrádzaním neformálnych zručností
- dôrazom na súvislosti v myslení žiaka, vzťahmi medzi javmi a umením

Do aktivít VYV sú zaraďované činnosti, ktoré rozširujú poznávanie žiaka a dovoľujú mu naplňovať jeho prirodzené ambície vo vizuálnom vyjadrovaní skutočnosti, vo vyššej technickej dokonalosti prejavu . Zapája sa konštrukčné a estetické myslenie. Detská spontánnosť je nahrádzaná dospelým ekvivalentom v tvorivosti. Žiak reaguje na komplexné podnety kultúry, civilizácie i prírody. Jeho technické schopnosti sú úmerne zvýšené . Vo VV potrebuje objavovať oblasť nových estetických možností.

Metodické východiská VYV:

A, *činnosti žiakov* – myšlienkové a formálne postupy, ktoré učiteľ podporuje a iniciuje.

B, *témy, námety, obsah* zobrazovania – A, časopriestor

B, príroda

C, estetické prežívanie

D, identita osobnosti a kultúrnej národnosti

E, efektivita, abstraktné myšlienky, pocity, nálady.

C, *reflexia diela* - výtvarné umenie, dizajn, architektúra, film , video

V riadenom procese vyučovania VV učiteľ podporuje , rešpektuje nápady a individuálne riešenia žiakov.

Ciele predmetu a kľúčové kompetencie:

Cieľom predmetu VYV je prostredníctvom autentických skúseností získaných z výtvarných činností v predchádzajúcom ročníku, rozvíjať manuálne zručnosti a duševné spôsobilosti, poznávanie slohov, štýlov umenia, dizajnu, architektúry, fotografie a filmu.

Predmet vedie k zvyšovaniu uvedomelosti reflexie vizuálnej kultúry.

Kognitívne ciele

Poznávať jazykové prostriedky, vybrané techniky, procesy, kompozičné princípy a médiá. Vedieť pomenovať pôsobenie umeleckých diel a precítiť zážitok z nich. Poznať vybrané typické diela vizuálnej kultúry. Žiaka viesť k vedomému poznaniu a využívaniu znakov reklamy, architektúry, dizajnu, multimédií.

Senzomotorické ciele

Vedome rozvíjať tvorivosť. Umožniť vývoj vlastného prístupu žiaka, individuálny názor a svojský vkus. Kultivovať vnímanie, predstavivosť a fantáziu, podporovať tvorivú sebarealizáciu.

Socioafektívne ciele

Vychovávať žiaka k primeraným kultúrnym postojom cez zážitok aktívneho vnímania umeleckého diela. Rozvíjať cítenie, vnímanie, intuíciu, fantáziu, používanie zručností prostredníctvom zážitkového

vyučovania . Predmet VYV podporuje medzipredmetové väzby, zapája citovosť, afektivitu do vzťahu s prírodovednými a j humanitnými predmetmi a inými druhmi umenia.

Žiaci:

- spoznávajú vyjadrovacie prostriedky **vizuálnych umení** – výtvarného umenia, fotografie, dizajnu, architektúry, videa a filmu, rozumejú im a získavajú základnú gramotnosť v ich používaní,
- rozvíjajú si **pozorovacie schopnosti**, schopnosti reagovať na vizuálne podnety a výtvarne ich spracovávať,
- **rozvíjajú tvorbu** vlastných myšlienkových konceptov a ich formálnu a technickú realizáciu,
- spoznajú a **slovne pomenujú** (výraz), formu, námet umeleckých diel a svoj zážitok z nich výtvarne interpretujú,
- **poznávajú** vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce smery moderného a súčasného umenia a historické slohy,
- osvojujú si primerané **kultúrne postoje, názory** a hodnotové kritériá; cez zážitky aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel sú uvádzaní do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícií a na úrovni aktuálneho myslenia a interpretácie

Kľúčové kompetencie

Žiak by mal získať po absolvovaní VYV :

- *vedomosti* , podporované vizuálnymi materiálmi
- *formálne zručnosti* (základy proporcie , záber, charakteristický tvar, animačné triky, variácie motívu, zobrazovacie techniky, dizajnérske návrhy, priestorové objekty, tvorivo využívať techniky a nástroje, spracovať regionálne charakteristiky z daného miesta, vlastné nápady , rozlišovať umelecké slohy až po súčasnosť, spracovávať podnety z iných predmetov)
- *technické zručnosti* , keď žiak dokáže narábať s rôznymi nástrojmi, vie kresliť a tieňovať, miešať farby, zvláda konštrukčno-technické úkony s materiálom (krčenie, lepenie, spájanie, drôtovanie a i.) , dokáže jednoduché otláčanie , modelovanie, zvláda vyhotovenie priestorových tvarov, ovláda grafické operácie na počítači v jednoduchých základných programoch.
- *mentálne spôsobilosti* – vnímanie skutočnosti a prežívanie zážitku vyjadrením vlastnej fantázie, predstáv, myslenia a nápadov (seberealizačné práce, analytické vyhodnotenia a postoje, odôvodnenie výberu, uvedomenie podnetov, využívanie znakov a symbolov).
- *postoje – tvorivý prístup*, ktorým žiak volil vlastné autentické riešenie a formuloval ho do estetického názoru (otvorenosť voči experimentu s farbou, hmotou, technikou, motívom , témou, tolerancia voči vkusu iných, aktívny prístup k prostrediu, budovať vlastný imidž, vyhodnotiť štýl iných ľudí, spolupracovať pri realizácii tvorby).

**Obsahové a výkonové štandardy:
9.ročník VYV**

	Tematický okruh	Výkonový štandard	Obsahový štandard
1	Výtvarné vyjadrovacie prostriedky	Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: - kombinovať rôzne vybrané štýly výtvarného vyjadrovania v jednom obraze.	konfrontácia rôznych štýlov moderného alebo predmoderného umenia (obraz maľovaný rôznymi štýlmi a rukopismi zvolenými podľa ukážok) vybrané „- izmy“ moderného umenia maľba vybraných predmoderných slohov výber, kombinácia, syntéza, komponovanie a porovnanie formálnych a výrazových vlastností rôznych štýlov
2	Možnosti zobrazovania videného sveta	Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: - výtvarne rekonštruovať časť neúplného obrazu.	doplnenie časti reprodukcie (fotografie) kresbou (maľbou) dôraz na približné napodobenie štýlu, výrazu a proporcií v doplnenej časti „rekonštrukcia“ – tónovanie plasticity (reštaurovanie chýbajúcej časti)
3	Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia	Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: - vyjadriť (nahradia, parafrázujú) podstatné prvky svojho obrazu (výtvarného diela) slovami (textom).	konceptuálne umenie nahradenie obrazu (predstavy) slovným výrazom, vystihujúcim jej podstatné prvky, alebo: parafráza (interpretácia) zvoleného konceptuálneho diela; text vyjadrujúci v jednoduchej forme podstatu „zobrazenej“ skutočnosti; slovo ako náhrada obrazu (sochy, akcie...) text a písmo vo výtvarnom umení, konceptuálny text, obraz z písma, textu - lettrismus text umiestnený v konkrétnom prostredí (kontexte), na objekte, alebo na časti obrazu
4	Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia	Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: - rozpoznať typické znaky secesného umenia a architektúry, rozlíšiť typické prvky rôznych umeleckých slohov – ich súvislosti a rozdiely	secesné umenie (secesné maliarstvo, grafika, architektúra, odievanie, dizajn, šperk ...) výtvarné reakcie žiakov na vybraný secesný artefakt, využitie organického ornamentu

5	Škola v galérii	Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: - diskutovať o súčasných výtvarných dielach (o výstave, dizajne, architektúre, filme).	komentovanie rôznych (vybraných) druhov médií, žánrov, štýlov, období a rôznych autorských prístupov v rámci jedného média, žánru, obdobia (podľa diel v galérii, virtuálnej galérii alebo podľa reprodukcí) knihy o modernom umení/dizajne/architektúre časopisy o súčasnom umení pozn.: možnosť prepojenia s tematickým celkom: výtvarné vyjadrovacie prostriedky
6	Podnety architektúry	Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: - vytvoriť jednoduchý model architektúry podľa svojho návrhu.	návrh a model vybraného typu architektúry (budovy, urbanizmu, krajinnej architektúry...) práca architekta – tvorba architektonického návrhu
7	Podnety fotografie	Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: - upraviť fotografiu v počítači.	digitálna postprodukcia fotografie montáže, filtre, zmeny farebnosti, proporcií; výber časti obrazu, fotomontáž. digitálnej fotografie pozn.: prepojenie s tematickým celkom: elektronické médiá
8	Podnety videa a filmu	Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: - poznať hlavné fázy procesu vzniku audiovizuálneho diela.	krátky príbeh – video (klip) film a videoumenie hra na „filmový štáb“ – rôzne úlohy pri príprave a realizácii filmu pozn.: prepojenie s tematickým celkom: elektronické médiá
9	Elektronické médiá	Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: - upraviť videoklip v počítači.	postprodukcia obrazovej a zvukovej časti videoklipu, fotografie prenos dát (z kamery, fotoaparátu alebo mobilného telefónu do počítača) uloženie dát, videoformát výber, úpravy, strihanie a spájanie zvuku a obrazu prezentácia videoklipu poz.: prepojenie s tematickými celkami: podnety fotografie a podnety videa

10	Podnety dizajnu	Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: - uplatniť výtvarné kritériá pri úprave svojho zovňajšku.	telový dizajn – úprava tváre (make up), účesu, očí, nechťov; optické korekcie tvaru a výrazu tváre, líčenie kaderníctvo, maskovanie, líčenie, kamufláž (televízne, divadelné, fantazijné, historické...) experimentovanie so svojim zovňajškom body art pozn.: možnosť prepojiť s tematickými celkami: možnosti zobrazovania videneho sveta a podnety fotografie
11	Tradície a podnety remesiel	Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: - poznať najdôležitejšie tradičné (ľudové) remeslá.	tradičné (ľudové, historické) remeslá (techniky a výrobky) výtvarná interpretácia vybranej tradičnej techniky
12	Synestetické podnety	Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: - rozpoznať vzťahy, podobnosti a rozdielnosti medzi hudobným a výtvarným umením.	výrazne odlišné hudobné formy (napríklad: symfónia, sonáta, fuga, ária...) vyjadrenie vizuálnych analógií prostredníctvom výtvarných prostriedkov
13	Podnety poznávania sveta	Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: - rozpoznať vizuálno-estetické hodnoty v procesoch v prírode, výtvarne interpretovať vybraný proces.	výtvarné vyjadrenie alebo využitie vybraných fyzikálnych / chemických / biologických procesov dielo (objekt, obraz), ktoré využíva výtvarné vlastnosti fyzikálneho / chemického / biologického / procesu alebo zobrazuje samotný proces - procesuálne umenie

Obsah vyučovania VYV tvorí sústava edukačných tém zoradených do metodických radoch vo vypracovanej tabuľke TVVP, v prílohe.

4. Stratégia – metódy a formy vyučovania:

Motivačný proces

Najdôležitejšia fáza vyučovania VYV ja motivácia, ktorá má naštartovať v žiakovi slobodnú tvorivú stimuláciu smerujúcu k vlastnej seberealizácii. Napomáha k tomu súbor príbehov (slovo, obraz, zvuk, hmat, čuch, pohyb, chuť a pod.), ktoré približujú tému. Správne naštartovanie zmyslového , emocionálneho procesu rozbieha fantáziu a tvorbu žiaka. Prepájanie rozhovoru, rozprávania a demonštračných metód vytvorí podmienky pre vlastné prežívanie realizácie.

Expozičný proces

Výklad technického a formálneho postupu : stručne, jasne a názorne priblížiť postupnosť problematiky. Základné body postupnosti sa zaznamenajú na tabuľu. Ukážka názorného procesu predloží žiakovi niekoľko možností riešenia, rôznorodými činnosťami. Zadaná téma sa môže realizovať rôznymi postupmi , ale zároveň vymedzuje isté formálne limity.

Tvorivý proces

Najviac časovej dotácie je venovanej tvorivému procesu. Žiak prejavuje manuálnu zručnosť, schopnosť, tvorivosť, aktivitu. V tomto štádiu je nutná úloha pedagóga stimulovať priebeh práce, upozorniť na eventuálne chyby, poukazovať na pozitívne príklady, podporovať nové riešenia a alternatívne spôsoby výtvarného vyjadrovania.

Projektová práca

V školskom roku sa vytvorí ročníková projektová práca žiakov s použitím IKT, prípadne referáty a projekty. Je naplnením úsilia výtvarného vyjadrovania v princípe spolupráce médií, tvorivosti, prezentácie, schopností verejného vystupovania žiaka, prípadne schopnosť pracovať v tíme.

5. Hodnotenie predmetu VYV:

Predmet VYV je klasifikovaný na vysvedčení známkami. Stupeň hodnotenia : výborný, chváľitebný, dobrý, dostatočný a nedostatočný.

Počas priebehu vyučovacej hodiny sa uplatňujú aj slovné priebežné hodnotenia, pochvaly a kritiky, písomné pochvaly a vyjadrenia k práci žiaka, sebahodnotenie žiakov, skupinové hodnotenie práce, ústne povzbudenia k tvorivosti a pozitívnemu prístupu. Ak sa v triede nachádza žiak s integrovanými požiadavkami, je hodnotený podľa pokynov so špeciálnym individuálnym prístupom.

Dôležitý je okrem intuitívneho aj analytický spôsob hodnotenia podľa vopred vymedzených kritérií, vyplývajúcich z jednotlivého cieľa hodiny. Podstatou vyučovacej hodiny môže byť nielen samotný výsledok práce : produkt, ale samotný zážitkový tvorivý proces. Hodnotenie preto prebieha počas celej vyučovacej hodiny, priebežne pri vytváraní a na záver pri porovnávaní výsledkov snaženia. Cieľovými otázkami sa navodí pozitívne kolektívne tvorivé ovzdušie.

Žiaci budú v každom polroku hodnotení aspoň tromi známkami : praktická práca na hodine (zobrazovanie, úžitková práca, kombinované techniky), pričom známka zohľadňuje u žiaka:

- kompozičné riešenie plochy
- dodržanie danej témy
- zvládnutie zvolenej techniky
- vlastnú fantáziu, individualizmus, grafický prejav a tvorivosť žiaka
- pracovné nasadenie, snahu a zaoštie pre tvorbu
- výsledný estetický dojem vyhotovenej práce
- schopnosť verejne prezentovať svoj výtvor
- všeobecný prehľad v oblasti výtvarnej kultúry
- aktivitu a záujem o výtvarné umenie

7. Prierezové témy:

TBZ - tvorba projektu a prezentačné zručnosti:

- komunikovať, argumentovať, riešiť problémy
- poznať sám seba, vedieť sa prezentovať, svoje výtvarné vyjadrovanie
- pracovať v skupine, schopnosť obhajovať tímovú prácu
- vedieť vytvoriť nejaký estetický produkt
- využívať postupnosť krokov
- naučiť sa prácu prezentovať písomne, verbálne, názorne
- zdokonaľovať sa v používaní informačno - komunikačných technológií

ENV - environmentálna výchova:

- schopnosť analyzovať a chápať človeka v súlade so životným prostredím
- potreba ochrany prírody na celom svete
- chrániť rastliny, zvieratá, nepoškodzovať prírodu

- kladný vzťah k prírode, okoliu
- vedieť využívať recyklovateľné materiály vo výtvarnom spracovaní

MDV - mediálna výchova:

- vedieť selektovať správny obsah médií
- rozvoj mediálnej kompetencie , vedieť selektovať čas pri TV a PC
- rozdeľovať voľný čas racionálne a minimálne ho tráviť s médiami
- osvojiť si stratégiu používania rôznych médií
- primerane posudzovať šírenie informácií cez médiá
- pozitívne formovať osobnostný a profesijný rast žiaka
- rozlišovať negatívne a pozitívne mediálne vplyvy a vedieť im odolávať
- vedieť posudzovať kvalitné grafické a obsahové spracovanie tém (výber vizuálneho)

MUV- multikultúrna výchova:

- poznať slovenské kultúrne prostredie (tradičné ľudové remeslá)
- interpretovať z histórie spolunažívanie rôznych kultúr
- akceptovať príslušníkov rôzneho náboženského , kultúrneho, etnického a národného pôvodu
- vedieť tolerovať a pochopiť migráciu vzdialenejších kultúr
- predsudky, ktoré ústia v nenávisť, rasizmus, xenofóbiu, neznášanlivosť, agresivitu eliminovať na minimálnu úroveň
- schopnosť rešpektovať iného, spravodlivo a vo vzájomnej rovnosti
- poznávanie nových spoločenských kultúr a ich historických tradícií
- akceptácia kultúrnej rozmanitosti a rešpektu v spoločenstve

DOV - dopravná výchova:

- výchova k bezpečnosti v cestnej premávke
- pochopiť princípy dopravy ako radeného systému podľa záväzných predpisov
- formovať mravné vedomie a správanie v cestnej premávke
- bezpečne ako chodec, korčuliar, cyklista (námety a témy dopravných nehôd)
- vedieť posudzovať a vyhodnocovať bezpečnú situáciu v doprave
- chápať význam technického stavu dopravných prostriedkov aj vozovky
- uplatňovať správanie podľa nariadených pravidiel a dopravných predpisov
- poznať dopravné značky, technické parametre plynulej dopravy

OZO - ochrana života a zdravia:

- integrácia vedomostí na podporu ochrany zdravia v mimoriadnych situáciách
- vedieť sa zachovať v nepredvídateľných okolnostiach, ohrozujúcich život a zdravie
- pobytom v prírode predísť ohrozujúcim situáciám
- preniesť výtvarnú tému do prírodného prostredia , napr. land art
- vedieť zvládať vypäté situácie po haváriách
- osvojiť i zručnosti sebaochrany aj pomoci druhému
- podporovať zdravotnú ochranu a kondíciu žiaka
- vedieť zvládať fyzickú aj psychickú záťaž v prírode

OSR - osobnostný a sociálny rozvoj:

- podporovať akademický rozvoj žiaka
- rozvíjať osobnostné a sociálne spôsobilosti
- rozvoj sebareflexie, poznania samého seba, mať sebaúctu sebadôveru
- vo výtvarnom vyjadrovaní budovať vlastné prejavy osobnosti
- pestovať medziľudské vzťahy

- uplatňovať prevenciu pred šikanovaním, agresivitou
- podporovať modulovými situáciami, hravou formou osobnostný rast žiaka

VMR - výchova k manželstvu a k rodičovstvu:

- vedieť chápať spoločenské postavenie a význam rodiny
- podporovať priateľské medziľudské vzťahy
- vyzdvihovať rodinné tradície, prežívanie významných rodinných udalostí, sviatkov
- chápať dôležitosť rodinného zázemia a podpory najbližších v životných situáciách
- pohľadom do budúcnosti zodpovedne pristupovať k voľbe povolania
- rozvíjať zmysel pre esteticky hodnotné bývanie

PDV - protidrogová výchova:

- poznať škodlivosť toxických a návykových látok
- rozlišovať rôzne druhy návykových látok a chorôb zo závislosti
- vedieť sa zachovať v hraničných situáciách
- schopnosť zdravého sebavedomia a sebareflexie zabraňuje negatívnemu vplyvu okolia
- vedieť vybrať si bezprostredných priateľov, bez silného vplyvu „partie“
- zmysluplné využívanie voľného času športovaním, koníčkami, rozvojom záľub
- rozlišovať nevhodné a vhodné kľúčové prvky správania sa
- dokázať pomôcť nájsť inému správny životný smer a pozitívnu cestu k odvykaniu

PRV – právna výchova - výchova k humanizmu a ľudským právam:

- vedieť chápať tradičnú národnostnú rozmanitosť a zvyklosti iných kultúr
- tolerovať správanie iného a akceptovať každého
- uplatňovať prevenciu pred sociálno - patologickými javmi (šikanovanie, agresivita)
- dokázať nezištne pomôcť v akejkoľvek situácii
- vedieť podať prvú pomoc (témy: zdravotníci, hasiči, práca červeného kríža)
- pestovať kvalitné spoločenské medziľudské vzťahy

RLK – Regionálna výchova a tradičná ľudová architektúra:

- RLK 1. Môj rodný kraj: moja rodina, mesto , škola, tradičné rozprávky, zvyky a obyčaje, pamiatky, remeslá, prírodné krásy a pod.
- RLK 2. Objavujeme Slovensko: spoznávanie prírody, kultúry, geografických zvláštností, osobností, pamätihodností, kultúrnych pamätihodností a pod.
- RLK 3. Tradičná ľudová kultúra: hmotná- ľudové stavby, výrobky, produkcia potravín, kroje
nehmotná- ľudová slovesnosť, rituály, sviatky náboženské, folklór a pod.

Národný štandard : FIG – finančná gramotnosť:

- Zdravý životný štýl – vedieť zobrazovať rodinu v práci, škole, vo voľnom čase, na dovolenke. Uprednostnenie slovenských výrobkov a služieb.
- Voľba povolania – podnikanie, zamestnanosť, minimálna mzda – rozoznať úskalia trhu práce. Figurálna kompozícia.
- História umenia – dedičnosť, hrdosť na predkov a ich umelecké hodnoty. Podporovať národné povedomie. Poznať významné osobnosti z kultúry a umenia. Slovenskí výtvarníci vo svete a ich uznanie v galérii.
- Ochrana spotrebiteľov – poznať možnosti reklamácie tovaru. Práva spotrebiteľov. DPH. Záručná doba spotrebného tovaru i služieb.
- Pravosť umeleckého diela – poznať pojem originál, falzifikát, gýč.

- Človek vo sfére peňazí – kreditná karta, účet, úvery, sporenie, poistenie v domácnosti. Vedieť rozoznať výhody a nevýhody finančných produktov a služieb bankovníctva.
- Investícia do budúcnosti – vedieť stanoviť si krátkodobé ciele, chápať význam sporenia pre starobu, naučiť sa myslieť na starobu (postarať sa o rodičov i seba), spoznať úlohu dôchodkového systému štátu a ekonomiky. Vedieť pochopiť zmysel hospodárenia štátov EÚ.
- Osobný finančný plán – zhmotnenie predstáv o svojej ideálnej budúcnosti. Vedieť pomenovať, graficky vyjadriť svoj sen, fantáziu, budúcnosť.

8. Medzipredmetové vzťahy:

- Biológia (poznať okrasné rastliny a ich vonkajšie znaky pre zobrazenie, okrasné kvetinárstvo, chov hospodársky významných zvierat – vedieť nakresliť domáce zvieratko, životné prostredie rôznymi technikami),
- Chémia (miešanie farieb a z čoho sa skladajú, sú bezpečné? a pod.),
- Geografia (poznať spôsob vyobrazenia mapy, krajinomalba),
- Informatika (vyberať fotografie a vedieť ich upraviť),
- Telesná výchova (pohyb a práca človeka v zobrazovaní postáv a figuratívnej kresbe),
- Slovenský jazyk (obohatenie slovnej zásoby, správne využitie textu v umení).
- Informatika – získavanie a spracovanie informácií
- Prírodopis, chémia a fyzika: výber vhodných materiálov pre konkrétne techniky.
- Matematika, ekonomika a ekológia: náklady na vyhotovený výrobok a ochrana životného prostredia.
- Matematika: meranie, rysovanie, finančná gramotnosť, euro technikou frotáž.
- Hudobná výchova: princíp ľudovej tvorby v remeslách.

Zdravie a pohyb – telesná a športová výchova

ZŠ – 9. ročník   2 hod. týždenne (ŠVP – 2 hod.)   66 hodín ročne

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom je priradený obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Pri plánovaní vzdelávacej činnosti je cieľom učiteľa vytvárať pre žiakov podnetné prostredie, ktoré im umožní osvojiť si nové pohybové zručnosti a tie budú predpokladom pre vykonávanie pohybovej aktivity i mimo školského prostredia. V prípade účinného osvojenia si týchto zručností existuje reálna možnosť vytvorenia si trvalého vzťahu k pohybovej aktivite, ktorá je kľúčom k zdravému životnému

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Predmet telesná a športová výchova poskytuje základné informácie o biologických, fyzických a sociálnych základoch zdravého životného štýlu. Žiak si v ňom rozvíja schopnosti a osvojuje vedomosti, zručnosti a návyky, ktoré sú súčasťou zdravého životného štýlu nielen počas školskej dochádzky, ale i v dospelosti. Osvojuje si pohybové zručnosti a návyky na efektívne využitie voľného času a zároveň vedomosti o zdravotnom účinku osvojených pohybových zručností a návykov. Dôraz sa kladie na motiváciu k pohybovej a športovej aktivite, vyzdvihnutie osobitostí žiakov a ich individuálnych predpokladov pre vykonávanie daných činností.

Vzdelávací štandard má štyri základné časti: Zdravie a jeho poruchy, Zdravý životný štýl, Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť a Športové činnosti pohybového režimu. Tieto časti zohľadňujú pohybovo a zdravotne orientovanú koncepciu telesnej a športovej výchovy. Časť s názvom Športové činnosti pohybového režimu je členená na základné tematické celky a pre jednoduchšiu orientáciu učiteľa je navrhnutá odporúčaná časová dotácia atletika (15 %), základy gymnastických športov (15 %), športové hry (25 %), sezónne pohybové činnosti (15 %) a povinne voliteľný tematický celok (30 %).

V každom ročníku je povinný aspoň jeden voliteľný TC. Voliteľné TC rozširujú základné TC o pohybové činnosti, ktorých výber umožňuje rešpektovať podmienky školy, záujmy žiakov, záujmy učiteľa, miestne tradície a pod. Vyučovanie voliteľných TC musí rešpektovať plnenie cieľov telesnej a športovej výchovy a bezpečnosť pri cvičení. Obsah voliteľných TC sa využíva na doplnenie základného učiva a na motiváciu žiakov, na rozvoj ich pohybových schopností so zreteľom na skupinové záujmy, individuálne predpoklady žiakov a podmienky školy. Učiteľ môže zaradiť do plánu iba tie športové činnosti, ktoré boli súčasťou jeho

pregraduálnej prípravy na vysokej škole, alebo na ktoré získal trénerské alebo cvičiteľské vzdelanie, alebo certifikát v niektorej forme ďalšieho vzdelávania učiteľov a trénerov. Ako povinne voliteľný tematický celok je možné zaradiť menej známe športové hry ako bejzbal, softbal, ringo, lakros, bedminton, florbal, a iné športy, a pohybové aktivity ako korčuľovanie, in-line korčuľovanie, snowboarding, ale i tanec, ľadový hokej a iné pohybové aktivity.

Základnou organizačnou formou je 45-minútová vyučovacia hodina a zúčastňujú sa jej všetci žiaci zaradení do I. a II. zdravotnej skupiny, prípadne III. zdravotnej skupiny (integrované vyučovanie). Žiaci so zdravotným oslabením, zdravotným postihnutím (III. zdravotná skupina) sa môžu vyučovať samostatne v oddelení zdravotnej telesnej výchovy, pričom obsah vyučovania sa realizuje podľa samostatných vzdelávacích programov.

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- vysvetlia účinok pohybovej aktivity na zdravie s jej aplikáciou v dennom režime,
- získajú vedomosti o potrebe pohybu ako prevencie pred civilizačnými ochoreniami,
- získajú informácie o situáciách ohrozujúcich zdravie a poskytnú prvú pomoc na veku primeranej úrovni,
- osvoja si zásady správnej výživy,
- vysvetlia význam využívania telovýchovných a športových činností vo svojom voľnom čase,
- vysvetlia význam aktívneho odpočinku na odstránenie únavy,
- rozvíjajú pohybové schopnosti a diagnostikujú úroveň pohybovej výkonnosti,
- osvoja si techniku a pravidlá rôznych športov a športových disciplín,
- sú motivovaní k vykonávaniu pohybovej aktivity a získajú príjemný zážitok z vykonávanej pohybovej činnosti a zo športu.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Zdravie a jeho poruchy

Výkonový štandard

Obsahový štandard

Žiak na konci 2.stupňa základnej školy vie/dokáže:

- vysvetliť význam rozcvičenia pred vykonávaním pohybovej činnosti,
- zostaviť a realizovať rozcvičenie pre každý tematický celok,
- dodržiavať hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti,
- aplikovať zásady bezpečnosti, dopomoci a záchrany pri cvičení,
- poskytnúť prvú pomoc,
- ohodnotiť správne držanie tela,
- vysvetliť účinok pohybovej aktivity na ľudský organizmus a na vyskytujúci sa zdravotný problém,

úloha rozcvičenia pred vykonávaním pohybových činností ako prevencia pred zranením
cvičenia rozvíjajúce kondičné, kondično-koordináčné, koordináčné schopnosti pre potreby každého tematického celku
hygiena úborov
dopomoc a záchrana pri cvičení
prvá pomoc pri drobných poraneniach, praktické poskytnutie prvej pomoci (umelé dýchanie, masáž srdca, protišokové opatrenia, stabilizovaná poloha, ošetrovanie povrchového poranenia, zlomenín, omrzlín, popálenín)
zásady držania tela, správne držanie tela, chybné držanie tela,
tonizačný program na správne držanie tela
základné poznatky z biológie človeka súvisiace a účinkom pohybovej aktivity na vlastný organizmus, redukcia nadhmotnosti, obezity

Zdravý životný štýl

Výkonový štandard

- vysvetliť základy racionálnej výživy,
- charakterizovať a uplatňovať pohybové činnosti podporujúce zdravý životný štýl,
- charakterizovať nebezpečenstvo závislosti na návykových látkach s negatívnym dopadom na zdravie človeka,
- uplatňovať rôzne formy pohybovej aktivity v režime dňa,

Obsahový štandard

zásady racionálnej výživy
pohybový režim, aktívny odpočinok
negatívne vplyvy fajčenia, alkoholu, nedovolených látok a iných závislostí
základné poznatky o formách pohybovej aktivity v režime dňa (ranné cvičenie, spontánna pohybová aktivita, racionálne využívanie voľného času a pod.)

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Výkonový štandard

- posúdiť a diagnostikovať úroveň svojej pohybovej výkonnosti,
- posúdiť a diagnostikovať úroveň telesného rozvoja podľa daných noriem,
- aplikovať prostriedky na rozvoj pohybových schopností,
- každoročne preukázať rast úrovne pohybových schopností,

Športové činnosti pohybového režimu

Výkonový štandard

- používať odbornú terminológiu telovýchovných a športových činností,
- charakterizovať základné športové disciplíny všetkých tematických celkov,
- prezentovať optimálnu techniku preberaných pohybových zručností,
- aplikovať pravidlá pri vykonávaní športových činností,
- uplatňovať zásady fair-play ako súťažiaci, pomocní rozhodcovia, organizátori, diváci,
- uviesť príklady úspešných slovenských a zahraničných športových reprezentantov,
- popísať význam základných olympijských myšlienok,

Obsahový štandard

poznatky o rozvoji a diagnostikovaní pohybovej výkonnosti, diagnostika VMV, normy VMV, zdravotne orientovaná zdatnosť

poznatky o telesnom vývine a jeho diagnostike

kondičná príprava, rozvoj základných kondičných a koordinačných schopností, telesné zaťaženie, meranie a vyhodnocovanie údajov o pulzovej frekvencii

kondičná gymnastika, všeobecný kondičný program, plyometrický program, základná gymnastika rebriny, lavičky, nízka kladinka, švihadlo, tyč, plná lopta, poradové cvičenia

skok do diaľky z miesta, člňkový beh 10x5 m, výdrž v zhybe, ľah–sed za 30 sek, vytrvalostný člňkový beh

Obsahový štandard

odborná terminológia telovýchovných a športových činností

systematika športov a športových disciplín každého tematického celku, názvoslovie telesných cvičení

technika preberaných pohybových zručností všetkých tematických celkov

pravidlá osvojovaných športových disciplín a športov

dodržiavanie fair-play, organizácia súťaží

úspechy slovenských a zahraničných športovcov na ME, MS, OH

OH, olympijská symbolika, kalokagatia, fair–play

Športové činnosti pohybového režimu

TC: Atletika

Výkonový štandard

- prakticky demonštrovať osvojenú techniku základných atletických disciplín,

Športové činnosti pohybového režimu

TC: Základy gymnastických športov

Výkonový štandard

- popísať štruktúru gymnastických športov,
- prakticky demonštrovať osvojené cvičebné tvary zo športovej

a modernej gymnastiky,

- vytvoriť gymnastické kombinácie v zostave jednotlivca alebo skupiny,
- zaznamenať chyby v predvedení a v rozsahu pohybu v gymnastických súťažiach,

Obsahový štandard

technika atletických disciplín, základy techniky atletických činností
atletická abeceda, nízky a polovysoký štart, švihový a šliapavý beh, rýchly beh do 60 m, vytrvalostný beh, štafetový beh
skok do diaľky, skok do výšky, hod loptičkou a granátom, vrh guľou

Obsahový štandard

rozdelenie gymnastických športov (športová gymnastika, športový aerobik, moderná gymnastika, gymteamy)
športová gymnastika
prípravné, imitačné cvičenie, metodický postup osvojovania a zdokonaľovania polôh, pohybov, cvičebných tvarov, väzieb, zostavy spoločnej pohybovej skladby
akrobacia
ľah vnesmo; stojka na lopatkách znožmo, s čelným, bočným roznožením; kotúle vpred, kotúle vzad v rôznych obmenách východiskovej, hlavnej, výslednej polohy, kotúľové väzby, stojka na rukách s rôznou polohou nôh, stojka na rukách – kotúľ vpred, premet bokom, väzby s kotúľom vpred, vzad, stojkou na rukách – kotúľ vpred, podpor stojmo prehnute vzad
skoky a obraty
znožmo, skrčmo prípätko, skrčmo roznožmo čelne, bočne, s obratom
cvičenie na náradí a s náradím
hrazda po ramená – zostava minimálne 4 cvičebné tvary: výmyk, toč jazdmo vpred, toč vzad alebo vpred, prešvihy únožmo vpred, vzad, zoskok preskok – koza na šírku D, na dĺžku CH, kôň na dĺžku CH: skrčka, roznožka, odbočka
nízka kladina D (do 110 cm) – zostava 2 dĺžky
náradia: chôdza, tanečné kroky, predskok, 2 skoky, rovnovážny cvičebný tvar, obrat jednonožne o 180°;
ľah vnesmo/kotúľ vpred, zoskok odrazom obojnožne s roznožením čelne, skrčmo prednožmo, kruhy CH – kmihanie vo vise, vis vnesmo, vis strmhlav, zhyb vo vise
moderná gymnastika D

švihadlo – preskoky na mieste, z miesta znožmo, jednonožne, skrižmo, striedavonožne; krúženie – kruhy, osmičky; kmihanie; hádzanie a chytanie
 lopta – kotúľanie a prevaľovanie; odrážanie; hádzanie a chytanie; vyvažovanie
 šatka – závoj– oblúky, kruhy osmičky, vlnovky, hádzanie a chytanie zostava, spoločná pohybová skladba s náčiním na hudbu 30 – 60 sekúnd
 výrazovo-estetické prostriedky gymnastických a aerobikových pohybov
 kondičná zložka, technická zložka gymnastických športov

Športové činnosti pohybového režimu

TC: Športové hry

Výkonový štandard

- pomenovať a popísať funkcie hráčov v obrane i v útoku,
- vyplniť jednoduchý pozorovací hárok o výkone hráča i družstva,
- ukázať a v hre (stretnutí) uplatniť techniku základných herných činností jednotlivca,
- využiť herné kombinácie a systémy v hre,

Obsahový štandard

funkcie hráčov v jednotlivých športových hrách, systematika herných činností, herné kombinácie a herné systémy
 hodnotenie herného výkonu hráča i družstva v danej športovej hre
 basketbal
 prihrávka, dribling, streľba z miesta, z krátkej a strednej vzdialenosti, bránenie hráča bez lopty a s loptou, hrať na dva koše podľa pravidiel,
 futbal
 prihrávka, tľmenie lopty, streľba, obsadzovanie hráča bez lopty a s loptou, hrať podľa pravidiel
 hádzaná
 prihrávka jednou rukou od pleca s veľkým náprahom, dribling, streľba zhora z miesta, skokom do bránkoviška, obsadzovanie hráča bez lopty s loptou, hrať na dve bránky podľa pravidiel
 volejbal
 odbitie horné na mieste, po pohybe, spodné podanie, prihrávka na nahrávača pri sieti, nahrávka, hrať podľa upravených pravidiel (2:2, 3:3)

Športové činnosti pohybového režimu

TC: Sezónne pohybové činnosti

Výkonový štandard

Obsahový štandard

- demonštrovať základné plavecké zručnosti,
- popísať základné obrátky pri zvolenom plaveckom spôsobe a štartový skok,
- preplávať technicky správne s príslušným štartovým skokom a obrátkou 50 m (vybraný plavecký spôsob),
- vysvetliť spôsoby dopomoci a záchrany topiaceho,
- popísať základné techniky jednotlivých jazd oblúkov, brzdení a pod.,
- správne vykonať základné pohyby na lyžiach s prispôbením sa rôznym terénnym nerovnostiam resp. prekážkam pri jazde,
- zvládnuť preteky na jednoduchej slalomovej trati, resp. bežeckej trati v dĺžke 1 – 2 km,
- správne vykonať základné bezpečnostné techniky – pády pri vykonávaní sezónnych činností,
- prispôbiť si výstroj a výzbroj potrebný pre vykonávanie jednotlivých sezónnych činností,

- orientovať sa v prírode podľa turistických značiek, mapy, buzoly, ale aj prírodných úkazov,
- absolvovať súvislý pochod s prekonávaním terénnych prekážok v dĺžke 4 – 8 km,
- v prírode sa správať podľa zásad ochrany životného prostredia,
- zorganizovať pohybové hry v prírode pre kolektív spolužiakov,
- dodržiavať pravidlá cestnej premávky pre chodcov a cyklistov.

plávanie
základné plavecké zručnosti (dýchanie, vznášanie, splývanie, skok do vody, ponáranie)
plavecké obrátky, štartový skok,
plavecké spôsoby kraul, znak, prsia
dopomoc unavenému plavcovi,
základy záchrany topiaceho
lyžovanie
zjazdové lyžovanie – postoje a pohyby na lyžiach, obraty, chôdze, výstupy, základný zjazdový postoj, zjazd šikmo svahom, brzdenie, oblúky v pluhu, prívrat spodnou lyžou, prívrat hornou lyžou, nadväzované oblúky a jazda cez terénne nerovnosti, základy carvingovej techniky
bežecké lyžovanie – chôdza, základný, striedavý beh, beh s odpichom súpažne, korčuľovanie, výstupy, obraty, brzdenie, odšliapávanie
pády na lyžiach a vstávanie
výstroj a výzbroj, príprava a údržba výstroja a výzbroja

cvičenia v prírode
orientácia na stanovisku podľa buzoly, určovanie azimutu, turistické značky, orientácia podľa mapy, určovanie a výber vybraných smerov presunu, výber, príprava a likvidácia ohniska
presun mierne členitým terénom s prekonávaním terénnych prekážok
základné pravidlá ochrany životného prostredia, cvičenia rovnováhy na prírodných prekážkach, nosenie prírodných predmetov jednotlivito, v dvojiciach a iných skupinách (klady, kamene, brvná a pod.), pohybové hry v prírode
jazda na bicykli, zmeny smeru a rýchlosti jazdy, otáčanie, predchádzanie a jazda zručnosti

Človek a svet práce – Remeselné práce

ZŠ – 9. ročník   1 hod. týždenne (ŠkVP – 1 hod.)   33 hodín ročne

Predmet Remeselné práce patrí do oblasti Človek a svet práce. Vedie žiakov k získavaniu odbornejších užívateľských zručností z oblasti ľudových tradícií a remesiel. Prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov, rozširuje všeobecné vzdelávanie o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote aj spoločnosti. Je založený na tvorivej spolupráci žiakov. Nadobudnuté zručnosti majú možnosť využiť v domácnosti, pre potreby vlastnej rodiny príp. pre prácu v rôznych remeselných dielňach.

Učivo predmetu remeselné práce v 9.ročníku má poskytnúť žiakom odborné vedomosti a zručnosti z oblasti ľudových remesiel ako sú

- výšivkárstvo, paličkovanie, práca so šúpolím, drotárstvo a práca s drobným materiálom.

Organizácia vyučovania prebieha prevažne formou cvičenia s individuálnym prístupom k práci každého žiaka. Osnovy vyučovacieho predmetu sú spracované rámcovo. Rozsah tematických celkov, ich poradie, prípadne zaradenie iných prác a časové rozvrhnutie učiva volí učiteľ podľa možností a schopností žiakov.

Cieľ predmetu

Umožniť žiakom získať zložitejšie pracovné zručnosti a návyky, aby ich mohli využiť pri ďalšom vzdelávaní aj v ďalšom živote a aby boli schopní zmysluplne využívať svoj voľný čas.

-získať odborné vedomosti z rôznych pracovných činností, vrátane zložitejších technických a výrobných poznatkov, samostatne zhotovovať rôzne výrobky

-vytvárať u žiakov kladný vzťah k práci, plní základnú prípravu pre budúce povolanie, ale aj pre potrebu praktického života v rodine a spoločnosti

-pôsobiť na harmonický rozvoj žiakov

- získať hlbšie vedomosti o materiáloch, nástrojoch a o pracovných postupoch, rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov

-rozvíjať komunikáciu- hovoriť konkrétne o tom, čo robia, s čím pracujú

-viest' žiakov k chápaniu hlbších vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce, postupne sa tak rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie a technická pripravenosť.

Predmet uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce. Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať viac samostatne disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi.

Kľúčové kompetencie kompetencia k celoživotnému učeniu sa:

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku seberealizácie a osobného rozvoja,

- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa,

- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

sociálne komunikačné kompetencie :

- dokážte využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu komunikácie,
  - efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
  - vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
  - dokáže primerane komunikovať
  - chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,
- kompetencie uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky:**

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- kompetencie v oblasti informačných a komunikačných technológií:**

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní, **kompetencia riešiť problémy:**
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

kompetencie občianske:

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,
- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť kvality
- **sociálne a životného prostredia,**

kompetencie personálne:

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/ nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov, **kompetencie pracovné:**

- dokážte si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,
- chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho plánovaní,
- dokážte získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach, **kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti:**

- dokáže inovovať zaužívané potupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote, **kompetencie vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:**

- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a živote celej spoločnosti,
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultúrovane, primerane okolnostiam, situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

4. Vzdelávací štandard	
Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>Výšivkárstvo</p> <p>Úvod - Opakovanie vedomostí a zručností</p> <p>Zhotovovanie náročnejších výšiviek podľa individuálnych schopností žiakov</p> <p>Výrezové výšivky (vystrihovanie nití, kombinácia stehov)</p> <p>Zhotovovanie nástenných obrázkov zvolenou technikou, vianočných a veľkonočných darčiekov, skrášenie utierok, obrusov a vankúšov jednoduchou výšivkou</p> <p>Využitie zbytkového materiálu</p> <p>Prezentácia prác na výstavách, účasť na súťažiach a pod.</p>	<p>zopakovať nadobudnuté vedomosti z predchádzajúceho ročníka</p> <p>-zhotoviť náročnejšie výšivky, zakresliť vzor na papier, vyšívať podľa nakresleného vzoru, zhotoviť jednoduchú výšivku podľa vzorkovníka, vystrihovanie nití, kombinácia stehov</p> <p>zhotoviť výrezovú výšivku</p> <p>zhotoviť výrobok technikou podľa vlastného výberu</p> <p>využiť zbytkový a odpadový materiál</p> <p>prezentovať svoju prácu na výstave.</p>
<p>Práca so šúpolím</p> <p>Opakovanie upevňovanie zručností</p> <p>Zhotovenie bábik zo šúpolia</p>	<p>zopakovať a upevniť učivo predchádzajúceho ročníka</p> <p>zhotoviť výrobky zo šúpolia-bábiky- šúpolienky, triediť materiál, vybrať vhodný materiál na výrobu šúpolienky</p> <p>zhotoviť doplnky – vlásky, oblečenie z látky</p>
<p>Úprava výrobkov</p> <p>Výroba „chlapca“ zo šúpolia</p> <p>Prezentovať výrobky na výstavách</p>	<p>výber vhodných doplnkov – dokončenie výrobku</p> <p>zhotoviť výrobky zo šúpolia- chlapec, poznať pomôcky, postup práce. Po praktickej ukážke učiteľa, samostatne vyrobiť výrobok a dokončovanie práce-upraviť výrobok</p>

<p>Drotárstvo</p> <p>Opakovanie učiva</p> <p>Bezpečnosť a hygiena práce</p> <p>Jdržiavanie poriadku na pracovisku (pracovný stôl, dielňa)</p> <p>Technika opletania – väčšie predmety, vázy, kvetináče</p> <p>Technika vypletania – práca s vretenom a navíjačkou, vypletanie</p> <p>Zhotovenie jednoduchého výrobku – vešiak so slučkovým výpletom</p> <p>Dšetrovanie výrobkov</p>	<p>zopakovať a upevniť zručnosti z predchádzajúceho ročníka</p> <p>zhotoviť väčšie dekoračné predmety technikou opletania, vypletania, koráľkovania.</p> <p>-ukončiť výrobok- konzervovať olejom vytvárať patinu, hátery</p>
--	--

<p>Práca s drobným materiálom</p> <p>Opakovanie a precvičovanie naučených techník</p> <p>Materiál (prírodný, umelý)</p> <p>Práca s prírodným a umelým materiálom naučenými technikami, návrhy vlastných výrobkov</p> <p>Zhotovenie výrobkov technikou podľa vlastného výberu z nasledovných možností:</p> <p>Kytička zo suchých kvetov Maľovanie na kameni Slamený veniec - Machový veniec Vianočná kytica Adventný veniec Maľované kraslice – veľkonočné aranžovanie Korbáč z prútia Návštevy výstav, exkurzie</p>	<p>zopakovať a upevniť zručnosti z predchádzajúceho ročníka.</p> <p>-zber, príprava, úprava skladovanie (rastliny, plody, kamene, textílie, apod.)</p> <p>navrhnuť výrobok podľa vlastnej fantázie</p> <p>zhotovenie výrobkov z nazbieraného materiálu-kytičky zo suchých kvetov, slamené korpusy na vence, a kytice, adventné vence....</p>
	<p>navštíviť výstavu, exkurziu, zbierať námety</p>

<p>Textilné doplnky</p> <p>Opakovanie učiva</p> <p>Batikovanie</p> <p>Techniky -vyvázovania, vrstvovania, farbenie a stabilizovanie farieb na textile. Konečná úprava výrobkov</p> <p>Batika voskom. Farbenie a stabilizovanie farieb na textile</p> <p>Zhotovenie vlastnej samostatnej práce s dôrazom na kompletne prevedenie prác a vlastnú tvorivosť</p>	<p>zopakovať a upevniť zručnosti z predchádzajúceho ročníka</p> <p>poznať históriu batikovania, najzaujímavejšie techniky, ukážky prác, poznať a vedieť pomenovať materiál a pomôcky.</p> <p>zvládnuť techniky vyvázovania, vrstvovania, farbenie a stabilizovanie farieb na textile, upraviť výrobky</p> <p>zvládnuť techniku batikovanie voskom, farbiť a stabilizovať farby na textil</p> <p>-zhotoviť výrobok technikou batikovania podľa vlastnej tvorivosti.</p>
--	--

Metódy práce

Žiaci pracujú s rôznymi materiálmi a nástrojmi, medzi ktorými je aj mnoho nových, s ktorými sa musia oboznámiť. Pri skúmaní pracovného materiálu volíme postup:

- vnímanie celku,
- pozorovanie povrchu materiálu,
- skúmanie štruktúry a vlastností materiálu,
- skúmanie odporu materiálu voči nástrojom,
- porovnávanie a rozlišovanie skúmaného materiálu.

Pri práci s materiálom súčasne utvárame rôzne organizačné a manuálne zručnosti (triedenie, udržiavanie materiálov, odhadovanie množstva, dĺžky, hmotnosti), oboznamujeme žiakov s výrobou materiálov a nástrojmi – používať správne názvoslovie nástrojov, čo spájame s poučením o hygienických a bezpečnostných otázkach.

Oboznámenie žiakov s pracovnými operáciami

Úspešnosť žiakov na hodinách pracovného vyučovania je vo veľkej miere podmienená tým, ako žiak zvláda pracovnú operáciu, preto je neoddeliteľnou súčasťou vyučovacej jednotky:

Inštrukciá :

- objasníme význam a podstatu pracovnej operácie,
- rozložíme operáciu na prvky,
- každý krok detailne vysvetlíme a predvedieme.

Demonštrácia pracovného postupu

- pracovný postup rozložíme na operácie a pracovné úkony,
- predvedieme celú operáciu a jednotlivé pracovné úkony zopakujeme v spomalenom tempe, - predvedenú operáciu zopakujú 1 – žiaci, - samostatná práca žiakov.

Prácu žiakov dopĺňať vysvetľovaním, rozhovorom, opisom.

Budovanie systému zručností a návykov

Žiaci v rámci rôznych pracovných okruhov uskutočňujú množstvo rôznych pracovných operácií. Pri niektorých sa zameriavame len na získanie pracovnej skúseností, iné pracovné operácie sústavným precvičovaním a opakovaním rozvíjame, zdokonaľujeme, čím smerujeme k ich zautomatizovaniu. Metódou uvedomelého osvojenia pracovných úkonov a operácií je cvičenie, ktoré má tri fázy:

1.fáza – žiak si osvojuje správne pohyby a postoje reprodukováním ukážky učiteľa,

2.fáza – cvičenie sa uskutočňuje na jednoduchom výrobku, na ktorom sa operácia mnohokrát opakuje, ale nie mechanicky – dochádza k spresňovaniu pohybovej a pracovnej zručnosti,

3.fáza – zhotovovanie zložitejšieho výrobku, kde je potrebné nacvičované operácie kvalitne použiť. Upevňovanie pracovných zručností a automatizácia pohybov sa prejaví zmešovaním počtu nesprávnych úkonov, zrýchlením činnosti a zvýšením výkonu.

Formy práce

Základnou je individuálna a skupinová forma. Nevyhnutnou súčasťou pracovného vyučovania sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

Učebné zdroje

učebnica pracovného vyučovania, PL, časopisy (napr. Pekné bývanie), webové stránky,

Hodnotenie

V zmysle metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ.

Človek a svet práce – Základy ošetrovateľstva

ZŠ – 9. ročník   1 hod. týždenne (ŠkVP – 1 hod.)   33 hodín ročne

Charakteristika predmetu

Učivo predmetu má poskytnúť praktické zručnosti a poznatky v problematike opatrovania starých a chorých v domovoch dôchodcov, v domovoch sociálnej služby, v liečebniach dlhodobo chorých, alebo doma ležiacich dlhodobo chorých.

Ciele predmetu:

- vysvetliť význam svojho zdravia i zdravia ostatných členov rodiny,
- získať poznatky a praktické zručnosti starostlivosti o starých a chorých ľudí,
- prejaviť osobnostné vlastnosti potrebné pri starostlivosti o chorých a starých: trpezlivosť, taktnosť, vľúdnosť, ohľaduplnosť, ochotu.

Kľúčové kompetencie:

kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa:

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku seberealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti):

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- dokáže primerane komunikovať,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,

kompetencie (spôsobilosti) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,

kompetencie (spôsobilosti) v oblasti informačných a komunikačných technológií:

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní,

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy:

- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaní rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika,

- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

kompetencie (spôsobilosti) občianske:

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,

kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne:

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu, buduje si vlastnú samostatnosť/ nezávislosť ako člen celku,
- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine – uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medzosobných vzťahoch,

kompetencie (spôsobilosti) pracovné:

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny,
- chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho plánovaní,
- dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach,

kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti:

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote,

kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry:

- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultívovane, primerane okolnostiam, situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

Vzdelávací štandard

Obsahový štandard	Výkonový štandard
<p>1. Úvod do predmetu. Organizácia a bezpečnosť pri práci</p> <p>Obsah predmetu a jeho význam Organizačné a bezpečnostné predpisy pri práci Osobná hygiena, hygiena práce, ochranné oblečenie</p>	<ul style="list-style-type: none"> – vymenovať bezpečnostné zásady , hygienické zásady a dodržiavať ich, – dbať o osobnú hygienu a čistotu pracovného odevu.

<p>2. Hygiena Hygiena a jej význam pre zdravie človeka Hygiena tela, umývanie, sprchovanie, kúpanie Hygiena rúk, zubov, vlasov, nôh, pohlavných orgánov Hygienické zásady Náradie a pomôcky</p>	<ul style="list-style-type: none"> – vysvetliť význam hygieny v živote človeka, – popísať základné hygienické postupy a zásady, – používať pracovné pomôcky a náradie.
<p>3. Starostlivosť o zdravie Zásady starostlivosti o zdravie Výživa, pohyb, psychická pohoda Návšteva obvodného lekára, vyšetrenie odborného lekára Dodržiavanie pokynov lekára Návšteva lekárskej služby, privolanie prvej pomoci, sanitky.</p>	<ul style="list-style-type: none"> – vymenovať zásady starostlivosti o zdravie, – vysvetliť význam správnej výživy a pohybu v živote človeka, – vymenovať zásady správania sa u lekára, – vyjadriť a opísať svoju bolesť, – prvolať prvú pomoc a sanitku.
<p>4. Choroby a chorí Bežné choroby a ich liečenie Nádcha, kašeľ, bolesti hrdla, nevoľnosť, zvracanie, zápcha, hnačka, prechladnutie, chrípka Meranie a znižovanie teploty Funkcia potenia Najbežnejšie lieky a ich podávanie Liečivé bylinky a ich liečebné účinky Ošetrovanie drobných poranení, odrenín a popálenín Náradie, pomôcky a liečivá Ochorenie a vplyv choroby na človeka Príznaky ochorenia Správanie a psychika chorých Ošetrovanie, stravovanie chorých Ukladanie liekov, expirácia liekov Príručná lekárnička</p>	<ul style="list-style-type: none"> – rozoznať bežné choroby, – odmerať telesnú teplotu a poznať hodnoty normálnej telesnej teploty, – pomenovať najbežnejšie lieky, opísať ich podávanie, – uvariť urobiť čaj, popísať jeho účinky, – ošetriť drobné poranenie - odreninu a popáleninu – rozpoznať príznaky ochorenia – pochopiť správanie chorých, – popísať spôsob uloženia liekov, – určiť liek po dátume expirácie, – popísať základný obsah lekárničky.
<p>5. Kozmetická starostlivosť a jej význam Starostlivosť o pleť, vlasy a ruky Líčenie, úprava vlasov, trvalá, vodová, pleťové masky Bylinky v kozmetike Najbežnejšie ošetrovanie chorej kože, vlasov a nechťov Zásady správneho obúvania, ortopedické pomôcky</p>	<ul style="list-style-type: none"> – popísať zásady starostlivosti o pleť, vlasy a ruky, – realizovať pleťové masky, – vhodne sa nalíčiť, – ošetriť chorú kožu, nechty a vlasy, – obuť nevládneho človeka.
<p>6. Starostlivosť o starých ľuď Ochorenie a vplyv choroby na starých ľudí Najčastejšie ochorenia v starobe Ošetrovanie, stravovanie chorých, diéta, podávanie liekov Vplyv choroby na psychiku starého človeka</p>	<ul style="list-style-type: none"> – vymenovať najčastejšie choroby starých ľudí, – poskytnúť bežnú starostlivosť o starého človeka - podať mu lieky, jedlo.

<p>7. Starostlivosť o dlhodobo chorého človeka Význam odpočinku a spánku chorého Úprava a čistenie lôžka Výmena osobnej bielizne a lôžkovín Úprava lôžka s chorým a bezvládnym človekom Pomôcky, ktoré dopĺňajú lôžko a ich praktické využitie Pomôcky na prenos chorého Stravovanie chorých Úprava prostredia pre kultúrne stolovanie Podávanie jedla chodiacemu pacientovi, ležiacemu pacientovi Podávanie liekov Príprava čajov a ovocných štiav Komunikácia s chorým</p>	<ul style="list-style-type: none"> – vysvetliť význam odpočinku a spánku pre chorého človeka, – upraviť a očistiť lôžko chorého, – pomenovať pomôcky, ktoré môžu chorému pomôcť, – podať jedlo ležiacemu pacientovi, – podať pacientovi nápoj a lieky.
<p>8. Hygienická starostlivosť o dlhodobo chorého Ranná a večerná hygiena chorého, sprchovanie Starostlivosť o ústnu dutinu Umývanie vlasov, strihanie nechtov Umývanie chorého na lôžku, umývanie bezvládneho človeka Podkladanie misky a fľaše Prevenca preležanín</p>	<ul style="list-style-type: none"> – pomôcť pacientovi s jeho osobnou hygienou a toaletou, – vysvetliť význam polohovania ako prevencie preležanín imobilného pacienta.
<p>9. Poskytovanie prvej pomoci Prvá pomoc pri akútnych ochoreniach, zlomeninách, popáleninách, krvácaní... Druhy obväzového materiálu Postrekové obväzy Obväzy, škrtidlá, dlahy</p>	<ul style="list-style-type: none"> – podať prvú pomoc pri akútnych úrazoch, – vymenovať druhy obväzového materiálu.
<p>10. Ľudia so zdravotným postihnutím Druhy postihnutia Špecifická starostlivosť o ľudí s rôznym postihnutím Kompenzačné pomôcky Starostlivosť spoločnosti o ľudí so zdravotným postihnutím</p>	<ul style="list-style-type: none"> – popísať základné druhy postihnutí, – odlíšiť starostlivosť o chorých, – poskytnúť kompenzačnú pomôcku v prípade potreby.

1. Metódy a formy

Oboznámenie žiakov s materiálmi a nástrojmi

Žiaci pracujú s rôznymi materiálmi a nástrojmi, medzi ktorými je aj mnoho nových, s ktorými sa musia oboznámiť. Pri práci s materiálom súčasne utvárame rôzne organizačné a manuálne zručnosti (triedenie, udržiavanie materiálov, odhadovanie množstva, dĺžky, hmotnosti), oboznamujeme žiakov s výrobou materiálov a nástrojmi – používať správne názvoslovie nástrojov, čo spájame s poučením o hygienických a bezpečnostných otázkach.

Oboznámenie žiakov s pracovnými operáciami

Úspešnosť žiakov na hodinách pracovného vyučovania je vo veľkej miere podmienená tým, ako žiak zvláda pracovnú operáciu, preto je neoddeliteľnou súčasťou vyučovacej jednotky:

Inštruktáž :

- objasníme význam a podstatu pracovnej operácie,
- rozložíme operáciu na prvky,
- každý krok detailne vysvetlíme a predvedieme.

Demonštrácia pracovného postupu:

- pracovný postup rozložíme na operácie a pracovné úkony,
- predvedieme celú operáciu a jednotlivé pracovné úkony zopakujeme v spomalenom tempe,
- predvedenú operáciu zopakujú 1 – žiaci,
- samostatná práca žiakov.

Prácu žiakov dopĺňať vysvetľovaním, rozhovorom, opisom.

Budovanie systému zručností a návykov

Žiaci v rámci rôznych pracovných okruhov uskutočňujú množstvo rôznych pracovných operácií. Pri niektorých sa zameriavame len na získanie pracovnej skúseností, iné pracovné operácie sústavným precvičovaním a opakovaním rozvíjame, zdokonaľujeme, čím smerujeme k ich zautomatizovaniu. Metódou uvedomelého osvojenia pracovných úkonov a operácií je cvičenie, ktoré má tri fázy:

1. fáza – žiak si osvojuje správne pohyby a postoje reprodukciami ukážky učiteľa,
2. fáza – cvičenie sa uskutočňuje na jednoduchom úkone, na ktorom sa operácia mnohokrát opakuje, ale nie mechanicky – dochádza k spresňovaniu pohybovej a pracovnej zručnosti,
3. fáza – vykonanie zložitejšieho úkonu, kde je potrebné nacvičované operácie kvalitne použiť. Upevňovanie pracovných zručností a automatizácia pohybov sa prejaví znižovaním počtu nesprávnych úkonov, zrýchlením činnosti a zvýšením výkonu.

Formy: využívame prevažne individuálnu a skupinovú formu, občas frontálnu. Nevyhnutnou súčasťou sú exkurzie, ktoré umožňujú žiakom už od najnižších ročníkov poznávať prácu dospelých na rozličných pracoviskách a posilňovať spojenie pracovného vyučovania so životom.

2. Učebné zdroje:

- učebnica ošetrovatelstva, časopisy (napr. Zdravie), internetové stránky, PL.

3. Hodnotenie predmetu: klasifikáciou v zmysle MP č. 22/2011 na hodnotenie žiakov ZŠ.

PRIEREZOVÉ TEMY (TEMATIKY)

Povinnou súčasťou obsahu vzdelávania sú prierezové tematiky, ktoré sa spravidla prelínajú cez vzdelávacie oblasti. Prierezové témy (tematiky) je možné realizovať viacerými formami - ako integrovanú súčasť vzdelávacieho obsahu oblastí vzdelávania a vhodných učebných predmetov, ako samostatný učebný predmet v rámci rozširujúcich hodín (pri profilácii školy), vhodná je forma projektu (v rozsahu počtu hodín, ktoré sú pridelené téme) alebo veľmi efektívna forma kurzu.

Nevyhnutnou podmienkou účinnosti prierezovej tematiky je používanie aktivizujúcich, interaktívnych učebných metód. Výber spôsobu a času realizácie prierezovej témy je v kompetencii každej školy.

Na úrovni nižšieho sekundárneho vzdelávania zavádza Štátny vzdelávací program tieto prierezové tematiky:

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

MEDIÁLNA VÝCHOVA

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

DOPRAVNÁ VÝCHOVA

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI

REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA

MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA

Multikultúrna výchova je zaradená do obsahu vzdelávania s ohľadom na slovenské kultúrne prostredie, kde po stáročia spolunažívali príslušníci rôzneho etnického, národného, náboženského a kultúrneho pôvodu. Tradičná kultúrna rozmanitosť sa pritom v súčasnosti ešte prehĺbuje vďaka viacerým trendom, ktoré sa často zastrešujú pojmom globalizácia. Jedným z týchto trendov, ktorý výrazne zvyšuje rozmanitosť kultúr na Slovensku, je migrácia príslušníkov vzdialenejších a doposiaľ nepoznaných kultúr a subkultúr. Multikultúrnosť slovenskej spoločnosti však nikdy neznamenal len pokojné spolunažívanie rôznych skupín obyvateľov, ale vždy bola a dodnes je poznačená aj predsudkami a stereotypmi, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu, či xenofóbie.

Žiaci všetkých vekových kategórií budú čoraz častejšie v osobnom aj verejnom živote vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a v čoraz väčšej miere sa budú dostávať do kontaktu s príslušníkmi iných kultúr. Preto je potrebné, aby boli na tieto výzvy pripravení, a aby boli schopní rozoznať, rešpektovať a podporovať rôzne kultúrne ukotvenie vo svojom okolí. Cieľom prierezovej témy multikultúrna výchova je preto výchovné a vzdelávacie pôsobenie zamerané na rozvoj poznania rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr, akceptáciu kultúrnej rozmanitosti ako spoločenskej reality a rozvoj tolerancie, rešpektu a prosociálneho správania a konania vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti. Edukačná činnosť je zameraná na to, aby škola a školské vzdelávanie fungovali ako spravodlivé systémy, kde majú všetci žiaci rovnakú príležitosť rozvíjať svoj potenciál. Žiaci spoznávajú svoju kultúru aj iné kultúry, históriu, zvyky a tradície ich predstaviteľov, rešpektujú tieto kultúry ako rovnocenné a dokáže s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať.

Multikultúrnú výchovu možno prirodzene začleniť do humanitných a spoločenskovedných predmetov. Prvky multikultúrnej výchovy však možno v obsahovej a metodologickej rovine či s pomocou vhodných príkladov rozvíjať aj v prírodovedných predmetoch či pri výučbe materinského a cudzích jazykov.

MEDIÁLNA VÝCHOVA

Cieľom prierezovej tematiky je rozvinúť:

- schopnosť uplatňovať stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi,
- spôsobilosť zmysluplne, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty (čo znamená viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovali a selektovane využívali médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie, najmä výchovno-vzdelávaciu a mravnú),
- schopnosť vytvoriť si ako občan vlastný názor na médiá na základe prijímaných informácií.
- schopnosť kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast, ale tiež ich schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.

OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ

Prierezová oblasť osobnostný a sociálny rozvoj rozvíja ľudský potenciál žiakov, poskytuje žiakom základy pre plnohodnotný a zodpovedný život. Znamená to nielen študijný (akademický) rozvoj žiakov, ale aj rozvíjanie osobných a sociálnych spôsobilostí, ktoré spätne akademický rozvoj podporujú.

Cieľom je rozvíjať u žiakov sebareflexiu (rozmyšľať o sebe), sebaopoznávanie, sebaúctu, sebadôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie, osobný život a sebaopoznávanie, naučiť žiakov uplatňovať svoje práva, ale aj rešpektovať názory, potreby a práva ostatných, pomáhať žiakom získavať a udržať si osobnostnú integritu, pestovať kvalitné medziludské vzťahy, rozvíjať sociálne zručnosti potrebné pre život a spoluprácu, podporovať svojím obsahom prevenciu sociálno-patologických javov v škole (prevenciu šikanovania, agresivity, užívania návykových látok).

Téma sa prelína všetkými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov. Nevyhnutné je, aby sa všetky témy realizovali prakticky,

prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód. Najvhodnejšia je forma kurzu.

Charakteristika

Psychosociálny výcvik pomáha rozvíjať všeobecný ľudský potenciál a základné životné zručnosti študentov na poli emočnej inteligencie. Ťažisko predmetu je vo formovaní a rozvíjaní sociálno-emočných, kognitívnych a behaviorálnych zručností s eminentným dôrazom na formovanie sebaidentity, sebauvedomenia, zdravého sebahodnotenia a sebadôvery a rozvoj komunikačných a kooperatívnych zručností nevyhnutných pre dobré medziľudské vzťahy v škole, v rodine, vo vrstovnickej skupine, v partnerstve aj na pracovisku využívaním efektívnych riešení konfliktov, asertívneho presadzovania svojich názorov, eliminovania predsudkov a stereotypov v smere väčšieho rešpektovania a multikultúrnej tolerancie odlišných svetonázorov, postojov, hodnôt a kultúry iných ľudí.

Ciele

- 1/ Osobnostný rozvoj, sebaopoznávanie a poznávanie iných s dôrazom na školský, profesijný, rodinný, partnerský a manželský rámec, rozvíjanie identity seba a zdravého sebavedomia a sebadôvery.
- 2/ Sociálna komunikácia v škole, v rodine, vo vrstovnickej skupine, v partnerstve, v manželstve a na pracovisku, spoločenské správanie, bontón a etiketa
- 3/ Efektívne riešenie konfliktov v škole, v rodine, medzi vrstovníkmi, v partnerskom, manželskom a pracovnom živote
- 4/ Multikultúrna tolerancia a rešpektovanie odlišných názorov, postojov, aspirácií, hodnôt iných ľudí v medziľudských vzťahoch a komunikácii v škole, v rodine, vo vrstovnickej skupine, v partnerstve, v manželstve a na pracovisku.
- 5/ Prevencia agresie, násillia a šikanovania v škole, medzi vrstovníkmi, v rodine, v manželstve a na pracovisku (mobbing, bossing)

Obsah (okruhy tém podľa modulov)

1.modul (TC): Osobnostný rozvoj, sebaopoznávanie a poznávanie iných s dôrazom na profesijný, rodinný, manželský a partnerský rámec

1. Osobnosť človeka (osobnostné vlastnosti, postoje, hodnoty, motivácia, aspirácie, temperament)
2. Obraz seba, identita seba
3. Sebavedomie a sebadôvera

4. Postoje a hodnoty
5. Motivácia a ašpirácie
6. Temperament a spôsoby reagovania v rôznych situáciách
7. Interpersonálna percepcia a sociálna senzitivita pri poznávaní iných
8. Konfrontovanie získaných poznatkov sebapoznávania a poznávania iných a schopnosť urobiť si adekvátnu komparáciu

2. modul (TC): Komunikácia v rodine, v manželstve, v partnerstve a na pracovisku, spoločenské správanie, bontón a etiketa

1. Sociálna komunikácia, druhy, formy
2. Sociálna komunikácia na makroúrovni, mezoúrovni a mikroúrovni v škole, v rodine, vo vrstovnickej skupine, v partnerstve, v manželstve a na pracovisku
3. Neverbálna komunikácia
4. Verbálna komunikácia
5. Rozhovor v medziľudských vzťahoch a efektívne vedenie rozhovoru využitím techník aktívneho počúvania
6. Verejná prezentácia
7. Spoločenské správanie
8. Spoločenský bontón a etiketa

3. modul (TC): Efektívne riešenie konfliktov v rodine, v partnerskom, manželskom a pracovnom živote

1. Cyklus konfliktov
2. Druhy a typy konfliktov
3. Reakcie na konflikty - agresívne, únikové a asertívne správanie ľudí
4. Komunikačné bariéry v medziľudských vzťahoch a interpersonálnej komunikácii
5. Efektívna komunikácia a komunikačné štýly
6. Špecifické postupy v komunikácii s problémovými ľuďmi
7. Adekvátne vedenie sporov v rodine, vo vrstovnickej skupine, v škole a na pracovisku
8. Rola facilitátora a mediátora pri vyjednávaní a kompromis a asertívne správanie pri riešení školských, vrstovnických, rodinných, partnerských a pracovných konfliktov.

4. modul (TC): Tolerancia v medziľudských vzťahoch v rodine, v partnerstve, v manželstve a na pracovisku

1. Tolerancia a intolerancia medzi ľuďmi, národmi a národnosťami
2. Diskriminácia, rasizmus, xenofóbia.

3. Predsudky a stereotypy v našom reagovaní a správaní v medziľudských vzťahoch v škole, medzi vrstovníkmi, v rodine, v partnerstve, v manželstve a na pracovisku.
4. Pochopenie nebezpečenstva vytvárania a existencie stereotypov .
5. Odstraňovanie svojich predsudkov a stereotypov v správaní a v postojoch.
6. Akceptácia a tolerancia druhého človeka aj s odlišnými postojmi, názormi, životnými hodnotami, vedieť si priznať, že som sa mohol mýliť a že moje stanovisko nemusí byť správne.
7. Adekvátne dávanie a prijímanie kritiky.
8. Prejavovanie pozitívnych citov k iným ľuďom, zvlášť ľuďom na pracovisku, pozitívnych hodnotení a ocenení.

5. modul (TC): Prevencia šikanovania, psychického násilia v rodine a v manželstve a psychického týrania (mobbingu) na pracovisku

1. Agresia, agresivita, násilie, vandalizmus v škole, v rodine, v manželstve, v skupine a na pracovisku
2. Druhy a formy agresie
3. Typy agresorov a obetí
4. Príčiny a dôsledky agresie, šikanovania a mobbingu v škole, v rodine, v manželstve, v skupine a na pracovisku
5. Mobbingové stratégie na pracoviskách
6. Reakcie ľudí na agresiu
7. Rozvíjanie emocionálnych zručností potrebných vo výchovnej, partnerskej a personálnej práci.
8. Možnosti prevencie a odstraňovania agresie, šikanovania a psychického týrania v rodinách, v školách, v manželstvách a na pracoviskách.

ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA

Problém zachovania života na Zemi sa stáva globálnym problémom. Cieľom tejto prierezovej témy je prispieť k rozvoju osobnosti žiaka tak, že v oblasti vedomostí, zručností a schopností nadobudne schopnosť chápať, analyzovať a hodnotiť vzťahy medzi človekom a jeho životným prostredím na základe poznania zákonov, ktorými sa riadi život na Zemi; poznať a chápať súvislosti medzi vývojom ľudskej populácie a vzťahom k prostrediu v rôznych oblastiach sveta; pochopiť súvislosti medzi lokálnymi a globálnymi problémami a vlastnú zodpovednosť vo vzťahu k prostrediu;

- rozvíjať si spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu,
- rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni,
- pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa a výrobcu,
- vedieť hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská,
- využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj pri prezentácii vlastnej práce.

V oblasti postojov a hodnôt nadobudne schopnosť:

- vnímať život ako najvyššiu hodnotu,
- pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti,
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu,
- podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby,
- posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia,
- schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu,
- prehlbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania smerom k životnému prostrediu,
- rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niesť zodpovednosť.

DOPRAVNÁ VÝCHOVA – VÝCHOVA BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE

V každodennom živote sa žiaci stávajú účastníkmi cestnej premávky ako chodci, cyklisti, cestujúci v prostriedkoch hromadnej alebo osobnej dopravy a pod. Okrem pozitívnych stránok má doprava a motorizmus aj veľa záporných stránok. Neúmerný je počet dopravných nehôd, ktorých účastníkmi sú deti v mladšom a staršom školskom veku. Základné vedomosti, zručnosti a návyky zamerané na bezpečné správanie sa v rôznych dopravných situáciách získavajú deti najmä prostredníctvom školy.

Dopravná výchova je povinnou súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl. Úlohou dopravnej výchovy v školách je postupne pripraviť deti na samostatný pohyb v cestnej premávke - ako chodcov alebo cyklistov - pričom je potrebné mať na zreteli aj aspekt výchovy budúcich vodičov motorových vozidiel. Realizácia učebnej činnosti sa uskutočňuje v objekte školy, na detských dopravných ihriskách alebo v bezpečných priestoroch v okolí školy.

Ciele dopravnej výchovy na ZŠ sú zamerané na všetky tri oblasti osobnosti žiaka, na oblasť kognitívnu, afektívnu a psychomotorickú, ktoré je potrebné proporcionálne rozvíjať. Ciele sú zostavené v zmysle týchto kritérií :

- pochopiť funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- formovať mravné vedomie a správanie sa v zmysle morálnej a právnej zodpovednosti pri chôdzi a jazde v cestnej premávke,
- osvojiť si zásady bezpečného správania sa v cestnej premávke podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, ako chodec, cyklista, cestujúci (spolujazdec),
- naučiť deti pozorovať svoje okolie, vyhodnocovať situáciu z hľadiska bezpečnosti a aplikovať návyky bezpečného správania sa v cestnej premávke v praktickom živote,
- zvládnuť techniku chôdze a jazdy na bicykli,
- zvládnuť základné taktické prvky chôdze a jazdy v cestnej premávke,
- pochopiť význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládnuť základné úlohy údržby bicykla,
- uvedomiť si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Prierezová tematika sa realizuje v špecializovaných kurzoch počas alebo na konci školského roka.

OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA

Ochrana života a zdravia (OŽZ) sa v základných školách realizuje prostredníctvom jednotlivých učebných predmetov ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – účelových cvičení. Ochrana života človeka a jeho zdravia integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách. Podobne pri pobyte a pohybe v prírode, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.

Snahou je pripraviť každého jednotlivca na život v prostredí, v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je neustále poznávanie prostredia prostredníctvom pohybu a pobytu v prírode. Prierezová téma sa zameriava na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmom voči občanom nášho štátu. U žiakov by sa mal formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí. K tomu je potrebné poskytnúť žiakom teoretické vedomosti, praktické poznatky, pomôcť im osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane. Vyškoliť ich v poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného cítienia. Formovať predpoklady na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií.

Prierezová téma sa realizuje obsahom:

- riešenie mimoriadnych situácií - civilná ochrana,
- zdravotná príprava,
- pohyb a pobyt v prírode.

Ciele učiva

Povinné učivo, ktoré nie je samostatným predmetom je súčasťou výchovy a vzdelávania žiakov základných škôl. Poskytuje žiakom potrebné teoretické vedomosti, praktické poznatky a formuje ich vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí.

Formatívna a informatívna zložka učiva sa prezentuje činnosťou žiakov:

- a) morálnou, ktorá tvorí základ ich vlasteneckého a národného cítienia;

- b) odbornou, ktorá im umožňuje osvojenie vedomostí a zručností v sebaochrane a poskytovaní pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- c) psychologickou, ktorá pôsobí na proces adaptácie v požiadavkách záťažových situácií;
- d) fyzickou, pre ktorú je charakteristická tvorba predpokladov na dosiahnutie vyššej telesnej zdatnosti a celkovej odolnosti organizmu na fyzickú a psychickú záťaž náročných životných situácií;

Kompetencie preberaného učiva zahŕňajú individuálne, medziľudské aspekty a pokrývajú formy správania, ktoré jednotlivec využíva na efektívnu a konštruktívnu účasť na spoločenskom živote v prípadoch riešenia konfliktov. Základné zručnosti v rámci tejto kompetencie zahŕňajú schopnosť účelne komunikovať v rozličných prostrediach a situáciách ohrozujúcich život a zdravie človeka. Tieto spoločenské a občianske kompetencie by mali ovplyvniť schopnosť žiakov zvládať stres a frustráciu, komunikáciu s inými ľuďmi a solidaritu pri riešení problémov širšej komunity ľudí.

Možno predpokladať, že rozvíjaním týchto vlastností sa utvárajú požadované schopnosti potrebné pre občana v oblasti ochrany života a zdravia (OŽZ) a to nielen v aktuálnom čase počas vzdelávania v škole, ale aj v úlohe perspektívnej v dospelosti v rôznych zamestnaniach.

Absolvovaním učiva získavajú žiaci nevyhnutné vedomosti, zručnosti a návyky potrebné na prežitie pri vzniku mimoriadnej udalosti a v čase vyhlásenia mimoriadnej situácie. Učivo obsahuje opatrenia a popis činností pri záchrane života, zdravia a majetku obyvateľov pri odstraňovaní následkov mimoriadnych udalostí. Svojou humánnou podstatou má pre žiakov mimoriadny význam. Sebaochrana a vzájomná pomoc vychádza z práva každého občana byť včas varovaný pred hroziacim nebezpečenstvom varovnými signálmi, zabezpečený individuálnymi ochrannými prostriedkami , evakuáciou a ukrytím. Mimoriadna udalosť môže vzniknúť v rôznych častiach štátu kedykoľvek. Občania nemôžu očakávať okamžité poskytnutie pomoci. Z toho dôvodu musia byť schopní v rámci svojich možností chrániť svoje zdravie a poskytnúť pomoc iným osobám.

Cieľom spoločnosti je pripraviť každého jedinca na život v prostredí , v ktorom sa nachádza. Nevyhnutným predpokladom k tomu je aj poznávanie prírodného prostredia. Prioritne je učivo obsahom orientované na zvládnutie situácií vzniknutých vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami. Zároveň napomáha zvládnuť nevhodné podmienky v situáciách vzniknutých pôsobením cudzej moci, terorizmu voči občanom nášho štátu.

V obsahu učiva je viac tém, ktoré sa odvíjajú zo základov takých oblastí, ktoré môžu prispieť k rozvoju vedomostí, zručností a návykov pre ochranu človeka a spoločnosti. Pre dosiahnutie cieľov využíva OŽZ daný tematický obsah, vhodné organizačné formy, metódy a prostriedky prispôbené daným podmienkam. Opakovanie určitých zhodných prvkov a príbuznosti tém treba chápať z hľadiska cieľov v ročníku (vidieť, poznať, ovládať, získať poznatok a zručnosť).

Na záver deväť ročného štúdia na základnej škole by mali žiaci teoreticky a prakticky ovládať vybrané úlohy:

- z tematiky riešenia mimoriadnych situácií – civilná ochrana;
- zo zdravotnej prípravy vedieť poskytnúť predlekársku prvú pomoc;
- vedieť zvládnuť základné činnosti pri pohybe a pobyte v prírode ;

-vzhľadom na vek a pohlavie optimálne zvyšovať psychickú, fyzickú pripravenosť a odolnosť pre prípad vzniku predpokladaných mimoriadnych situácií.

Obsah a realizácia učiva

Odbornú zložku učiva naplňajú tematické celky s uvedeným obsahom :

- riešenie mimoriadnych situácií- civilná ochrana
- zdravotná príprava
- pohyb a pobyt v prírode

Na realizáciu učiva OŽZ sa využívajú viaceré organizačné formy :

Účelové cvičenia (ÚC) v 5.-9. ročníku realizujeme v prírode 2 krát v roku po 5 hodín s pravidla na jeseň a jar. Pred realizáciou ÚC vykonáme deň prípravy z teoretickej časti učiva v rozsahu 3-5 hodín podľa náročnosti obsahu a organizácii plánovaného ÚC. Učivo turistiky realizované v rámci telesnej výchovy formou cvičení v prírode nezamieňame s ÚC.

Účelové cvičenia možno vykonať po ročníkoch - triedach. Na komplexnejšie zabezpečenie uplatňovania učiva je možné využívať ďalšie vzdelávacie a organizačné činnosti školy :

- vhodné témy z obsahu niektorých vyučovacích predmetov – medzi predmetové vzťahy,
- úlohy objektovej ochrany školy,
- rešpektovanie vnútorného poriadku školy,
- požiarne a poplachové smernice,
- zabezpečenie úrazovej zábrany a predlekárskej prvej pomoci,
- cvičenia v prírode v rámci TV,
- príprava učiteľov na proces v ÚC.

Špeciálne školy si upravujú obsah jednotlivých tém, a metodické postupy vo výučbe OŽZ podľa schopností žiakov a priestorových podmienok.

Obsah učiva pre 5.ročník

Obsahové zameranie v piatom ročníku

a) Riešenie mimoriadnych situácií – civilná ochrana

- varovné signály CO – činnosť na varovný signál „Všeobecné ohrozenie“; „Ohrozenie vodou“ , „ Koniec ohrozenia“;
- ochranná poloha ochranných prostriedkov (DM-1, CM3-/3h);
- ukážka prechodu priestoru kontaminovaného nebezpečnými látkami;
- kolektívna ochrana, evakuácia –vyhlasovanie evakuácie, evakuačné zariadenia; spôsoby vykonávania evakuácie, evakuačná batožina;
- kolektívna ochrana – ukrytie a ochrana v budovách pri mimoriadnej udalosti;

b) Zdravotná príprava

- imobilizácia horných a dolných končatín pomocou štandardných dláh;
- znehybnenie poranených končatín improvizovanými prostriedkami;
- uloženie postihnutého do stabilizovanej polohy – privolanie lekára;
- ošetrovanie a znehybnenie zlomenín dolných končatín;
- spôsoby odsunu poraneného – podľa druhu a závažnosti poranenia;

c) Pohyb pobyt v prírode

- zásady orientácie v prírode podľa prírodných úkazov, kompasu, buzoly, mapy,
- odhad vzdialeností do 300 m a výšky 10 m;
- pochod na neznáme miesto s riešením úloh na určovanie vlastného stanovišťa podľa mapy;
- správne zakladanie ohňa;

Výstupné vzdelávacie štandardy s exemplifikačnými úlohami povinného učiva ochrany života a zdravia pre nižšie sekundárne vzdelávanie základných škôl

Tematický celok: Riešenie mimoriadnych udalostí – civilná ochrana

Obsahový štandard:

Činnosť po varovaní varovnými signálmi. Používanie prostriedkov individuálnej ochrany. Základné zručnosti pri použití ochrannej masky. Kompletizovanie ochrannej masky, pochodová, pohotovostná a ochranná poloha. Čiastočná hygienická očista osôb a čiastočná dezaktivácia potravín, vody a materiálu. Ochrana pred účinkami zbraní hromadného ničenia. Prevencia proti požiarom a činnosť po vzniku požiaru.

Výkonový štandard:

1. Varovné signály a činnosť po ich vyhlásení..

1.1. Poznať varovné signály a základné činnosti po ich vyhlásení.

Popíš, ako sa vyhlasuje varovný signál „Všeobecné ohrozenie“, „Ohrozenie vodou“, „Koniec ohrozenia“.

1.1.2 Uveď, aká je činnosť po vyhlásení varovného signálu „Všeobecné ohrozenie“.

Priprav si ochrannú masku do predpísanej polohy po varovaní signálom „Všeobecné ohrozenie“.

Čo zabezpečíš v byte pred odchodom do úkrytu?

Uveď, kde najbližšie sa nachádza úkryt a povedz, aký čas potrebuješ na presun do úkrytu.

2. Prostriedky individuálnej ochrany.

Poznať prostriedky individuálnej ochrany a vedieť ich správne používať.

Popíš z akých hlavných častí sa skladá ochranná maska CM 3-/3h

Aké prostriedky individuálnej ochrany jednotlivca poznáš ?

Popíš funkciu ochrannej masky.

Uveď, aké polohy ochrannej masky poznáš a čo je pohotovostná poloha.

Vymenuj improvizované prostriedky ochrany dýchacích ciest, končatín a tela.

Nasaď si ochrannú masku správnym spôsobom v časovom limite do ochrannej polohy.

Prečo je potrebné dezinfikovať ochrannú masku po použití .

Povedz, čo znamená skratka PIO.

3. Kolektívna ochrana pred účinkami následkov pri mimoriadnej udalosti.
Získať vedomosti a zručnosti v oblasti kolektívnej ochrany.

Čo rozumieš pod pojmom kolektívna ochrana osôb ?
Popíš čo je evakuácia a ako sa uskutočňuje.
Uveď, aké spôsoby evakuácie poznáš a aké sú povinnosti občanov.
Charakterizuj jednotlivé typy úkrytov.
Uveď, čo má obsahovať evakuačná batožina a aká je povolená hmotnosť pre tvoj vek.
Povedz základné zásady správania sa v úkrytoch.

4. Zbrane hromadného ničenia a ich ničivé účinky.

Vedieť rozdeliť zbrane hromadného ničenia a poznať ich ničivé účinky.
Vymenuj tri druhy zbraní hromadného ničenia.
Povedz aké ničivé účinky jadrových zbraní poznáš.
Povedz účinky otravných látok a biologických zbraní.
Čo je prenikavá radiácia, rádioaktívne zamorenie, svetelné žiarenie, tlaková vlna a ako sa proti nim chránime.
Použi individuálnu ochranu pri zamorení ovzdušia otravnou látkou a urči cestu úniku.
Vymenuj aké sú zásady ochrany a prevencia pred infekčnou chorobou.

5. Hygienická očista a ochrana potravín a vody.

Poznať zásady ochrany osôb, potravín, vody a materiálu.
Povedz, čo rozumieme pod pojmom kontaminácia.
Uveď, čo znamenajú pojmy dezinfekcia, dezinfekcia, deratizácia a dekontaminácia.
Vykonaj hygienickú očistu tváre, dýchacích ciest, očí, rúk a vrchného oblečenia po prechode prašného územia na účelovom cvičení správnym postupom.
Popíš, akým spôsobom sa vykoná úplná hygienická očista a špeciálna očista materiálu po zamorení rádioaktívnym prachom a otravnými látkami.
Popíš, ako chránime vodné zdroje proti zamoreniu.
Priprav na účelové cvičenie svoje potraviny a vodu do dostupných bezpečných obalov proti kontaminácii.

6. Ochrana proti požiarom.

Poznať preventívne opatrenia proti požiarom a zásady hasenia vzniknutého začínajúceho požiaru.
Vymenuj jednoduché hasiace prostriedky a aké horľaviny nimi hasíme.
Vymenuj, aké ručné hasiace prístroje a aké horľaviny ktorým hasíme poznáš.
Povedz, akým ručným hasiacim prístrojom nesmieme hasiť horiace elektrické zariadenie pod prúdom.
Povedz, aké horľaviny sa nesmú nachádzať v blízkosti vykurovacích telies.
Vymenuj, aké tekuté horľaviny poznáš a akými prostriedkami ich hasíme.
Povedz, aké sú zásady manipulácie s otvoreným ohňom.
Uveď, aké základné protipožiarne opatrenia poznáš, ktoré dodržiavate vo vašej domácnosti.
Povedz, aké protipožiarne opatrenia musíme dodržiavať pri táborení.
Povedz, čo prikazujú požiarne poplachové smernice vo vašej škole.
Uveď, ako privoláš hasičov k vzniknutému požiaru a ako sa vyhlasuje varovný signál „ Požiarne poplach“.

Tematický celok: Zdravotná príprava

Obsahový štandard:

Všeobecné zásady prvej pomoci. Prvá pomoc pri stavoch ohrozujúcich život – krvácanie, zastavenie dýchania, strata vedomia a šok. Základné ošetrovanie a znehybnenie končatín štandardnými a improvizovanými prostriedkami pri zlomeninách, vyvrtnutiach a vykĺbeninách. Zásady pri poranení panvy, krčnej chrbtice. Obväzová technika a odsun raneného. Postup pri poskytovaní prvej pomoci pri hromadnom nešťastí, poranení elektrickým prúdom, popáleninách, úpaloch, podchladení a otravách.

Výkonový štandard:

1. Všeobecné zásady pri poskytovaní prvej pomoci

Poznať základné zásady prístupu k zranenému, technickú a zdravotnícku prvú pomoc.

Vymenuj tie činnosti, ktoré patria do technickej a zdravotníckej prvej pomoci.

Vymenuj dôležité životné funkcie.

Popíš, ako zistíš, či postihnutý dýcha, je pri vedomí a či je krvný obeh funkčný.

Uveď technickú činnosť záchrancu pri poranení elektrickým prúdom a otrave v zadymenom priestore.

Vymenuj jednotlivé zásady protišokových opatrení.

Povedz, ktorým zraneným poskytnieš pomoc najskôr pri väčšom počte zranených osôb.

Aký je postup privolania odbornej zdravotníckej pomoci k zranenému?

2. Prvá pomoc pri stavoch ohrozujúcich život.

Poznať druhy krvácania, spôsoby zastavenia a obnovenie krvného obehu.

Porovnaj vonkajšie a vnútorné krvácanie.

Popíš rozdiel medzi žilovým, tepnovým a vlásoknicovým krvácaním.

Vymenuj tlakové body a uveď ich význam pri zastavení krvácania.

Popíš, ako budeš postupovať pri príznakoch vnútorného krvácania.

Vymenuj spôsoby zastavenia krvácania z poranenej tepny.

Poskytni prvú pomoc zastavenia tepnového krvácania pomocou tlakového obväzu pri poranení ramennej tepny.

Povedz, prečo nesmieme podávať tekutiny pri vnútornom krvácaní.

Popíš, ako ošetríš krvácajúcu povrchovú reznú ranu.

Uveď, kedy uskutočňujeme masáž srdca a popíš, akým spôsobom sa vykonáva.

Vedieť poskytnúť prvú pomoc pri zastavení dýchania.

Povedz, podľa akých príznakov zistíme, že postihnutý nedýcha.

Uveď možné príčiny zastavenia dýchania.

Popíš, akým spôsobom uvoľníme dýchacie cesty.

Vykonajte vo dvojici správne umelé dýchanie z úst do úst a nepriamu masáž srdca na modeli (Resusci Anne). Ak nemáš model, popíš presný postup.

Uveď počet stlačení hrudníka na jeden vdych postihnutému so zastaveným dýchaním a krvným obehom.

vykonaj na figurantovi správne uloženie do stabilizovanej polohy.

Vedieť zvládnuť situáciu a poskytnúť prvú pomoc postihnutému so stratou vedomia, podchladením, otravách a popáleninách.

Uveď, ktoré životné funkcie kontrolujeme u postihnutého so stratou vedomia.

Povedz, čo nám signalizujú modré pery u postihnutého so stratou vedomia.

Popíš, ak postihnutý dýcha, do akej polohy ho uložíme.

Povedz, aké sú možné príčiny straty vedomia.

Uveď, ako zabezpečíme odbornú pomoc a prevoz do nemocnice.

Popíš prvú pomoc pri podchladení.

Povedz, čo spôsobuje otravy, ktoré sú najčastejšie druhy a ako poskytneme prvú pomoc.

Charakterizuj stupne popálenia a popíš prvú pomoc pri obarení.

Popíš príznaky podchladenia a prehriatia, prevenciu a prvú pomoc pri omrzlinách a úpale.

Vedieť poskytnúť prvú pomoc pri zlomeninách a iných poškodeniach končatín a chrbtice. Zvládnuť základnú obväzovú techniku a poznať princípy transportu.
Vymenuj štandardné a improvizované prostriedky na znehybnenie končatín.
Znehybni zatvorenú zlomeninu predlaktia na figurantovi veľkým závesom pomocou trojrohej šatky.
Popíš, ako ošetríme otvorenú zlomeninu predkolenia.
Znehybni štandardnými prostriedkami zatvorenú zlomeninu predkolenia.
Popíš Kramerovú a nafukovaciu dlahu, uveď spôsob použitia.
Povedz, do akých polôh uložíme postihnutého s poranením brucha a hrudníka.
Ulož spolužiaka do protišokovej polohy.
Vedieť zvládnuť základnú obväzovú techniku a poznať princípy transportu.
Uveď rozdelenie obväzov podľa účelu.
Zaraď krycie, tlakové, odsávacie, nepriedušné, upokojujúce a spevňujúce obväzy k jednotlivým poraneniam.
Popíš a ukáž tri spôsoby použitia trojrohej šatky.
Použi prakový obväz na ošetrovanie nosa a brady.
Urči na obrázku, ktorý je kruhový, špirálový, osmičkový a klasový obväz.
Ošetri a obviaž simulované poranenie prstu ruky.
Povedz, pri akom zranení použijeme nepriedušný obväz.
Uveď, aká je zásada pri podozrení z poranenia chrbtice a krčných stavcov.
Uveď aké spôsoby odsunu raneného vzhľadom na charakter zranenia poznáš .
Zhotovte vo dvojici improvizované nosidlá na účelovom cvičení.
Povedz, aké zásady platia pri transporte zranených na nosidlách.

Tematický celok: Pohyb a pobyt v prírode

Obsahový štandard:

Určovanie svetových strán pomocou prírodných úkazov, buzoly a určovanie azimutov. Orientácia mapy, čítanie z mapy a topografické značky. Určenie vlastného stanovišťa, odhad vzdialeností, určenie výškového rozdielu a krokovanie. Mierka mapy a zhotovenie situačného a topografického náčrtu. Zhotovenie schematického náčrtu a pochod podľa azimutov. Turistické značky a chodníky. Výber miesta pre stanovanie, príprava ohniska a jednoduchej stravy. Preventívna ochrana proti blesku a prívalu vody. Poznávanie krajiny, pamiatok.

Výkonový štandard:

1. Pohyb v prírode pomocou mapy a buzoly.

Zvládnuť pohyb a orientáciu v prírode pomocou mapy a buzoly.
Urči svetové strany podľa slnka a hodínok a spresni ich pomocou buzoly.
Zorientuj mapu a urči vlastné stanovište.
Uveď, aké topografické značky sa nachádzajú v blízkosti tvojho stanovišťa na mape.
Urči z mapy nadmorskú výšku tvojho stanovišťa.
Urči vzdialenosť do nasledujúceho bodu pochodu podľa mierky mapy.
Povedz, aká je dĺžka tvojho kroku a koľko tvojich krokov predstavuje 100 m.
Zhotov situačný a topografický náčrt pochodu.
Zhotov schematický náčrt a pochoduj podľa zvolených azimutov s využitím turistických značiek a chodníkov.

1. Pobyt v prírode a jej ochrana.

Poznať prírodu, zásady pobytu v nej a vedieť ju chrániť.
Popíš najvhodnejšie miesto na postavenie stanu.
Uveď, aké sú zásady pre zhotovenie a uhasenie ohniska.
Povedz, aké sú zásady pri odchode z miesta táborenia.
Povedz, prečo nesmieme počas búrky stáť pod osamelým stromom alebo na voľnej ploche v prírode.
Povedz, z akého dôvodu musíme zmeniť miesto táborenia pri rieke počas výdatného trvalého dažďa.

4. Proces

Učivo „Ochrana života a zdravia“ má niekoľko špecifík a odlišností od ostatných vyučovacích predmetov v základnej škole. Základným znakom učiva OŽZ je, že hoci nemá vyučovací predmet, je učivo pre žiakov prvej a druhej zdravotnej skupiny povinné a výsledky sa neklasifikujú. Poslanie učiva je zamerané prípravou žiakov v koedukovanej forme na správne činnosti a konania v prípade vzniku nebezpečnej mimoriadnej situácie. Žiaci si v priebehu výchovného a vzdelávacieho procesu osvojujú potrebné vedomosti, zručnosti, návyky a schopnosti.

Zvláštnosťou učiva OŽZ je viac tematický obsah navzájom nie podobný. Pre osvojovanie vedomostí a zručností sa využívajú účelové cvičenia, prípadne niektoré vhodné poznatky z iných oblastí vzdelávania. Používané metódy rešpektujú bežné didaktické postupy, žiada sa však uplatňovať menej verbálne a viac názorné metódy, cvičenia a kontroly. Dôležitú funkciu plnia aktivizujúce a motivačné hodnotenia, samostatné alebo skupinové činnosti. Žiaci majú v priebehu osvojovania učiva získať poznatky o potrebnosti a nenahraditeľnosti učiva pri vzniku a priebehu mimoriadnej situácie. Odporúčame spracovať a skoordinať učivo vybraných vyučovacích predmetov k jeho využitiu v medzipredmetových vzťahoch v prospech učiva OŽZ. Prvky učiva sú zapracované do učebných osnov povinných predmetov (telesná výchova, prírodoveda, pracovné a technické vyučovanie, biológia, zemepis, fyzika, chémia) a sú ich neoddeliteľnou súčasťou.

Rozdielnosť v procese vyučovania učiva OŽZ je, že sa realizuje prevažne mimo učební so špecifickým materiálom a učebnými pomôckami. Dávame na zváženie zaradenie niektorých tém do ÚC vzhľadom na :

- priestorové podmienky školy,
- blízkosť vhodného terénu,
- dostupnosť materiálu a pomôcok na precvičovanie,
- náročnosť, alebo neprimeranosť požiadaviek a úloh na žiakov vzhľadom na pohlavie a vek,
- odbornú pripravenosť pedagogických pracovníkov.

Na procese realizácie učiva sa okrem tém vo vybraných povinných predmetoch a účelových cvičení podieľajú aj :

- školský režim (disciplinovanosť a kolektivismus),
  - civilná ochrana a objektová ochrana,
  - záujmová činnosť (príprava mladých zdravotníkov, požiarnikov, záchranárov CO, športových strelcov a pod.),
  - spolupráca so špecifickými organizáciami a združeniami ako Armáda SR, Slovenský skauting, Sokol, Orol, SČK, Slovenský zväz ochrancov prírody, Združenie technických a športových činností SR,
- Nakoľko sa učivo nerealizuje v samostatnom predmete, je potrebné, aby riaditeľ školy zabezpečením a usmernením učiva poveril zodpovedného učiteľa. Osobitnú pozornosť je treba venovať príprave a rozširovaniu materiálového zabezpečenia výučby, ktoré vzhľadom na prevažujúci praktický charakter výučby bezprostredne ovplyvňuje kvalitu plnenia cieľov.

Poverení organizátori zodpovedajú za účelné skĺbenie organizačnej a metodologickej stránky tejto náročnej formy vyučovania. Odporúča sa vypracovať námetovú situáciu a túto spojiť so súťažením tried po ročníkoch.

Vzhľadom na priestorové a materiálne ťažkosti je vhodné v jeden deň organizovať cvičenie maximálne s tromi triedami.

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať získaniu požadovaných „výstupných“ vedomostí, zručností a návykov žiakov deviateho ročníka. Preto je účelné organizovať cvičenia s týmito triedami osobitne s čo najväčším počtom starostlivo pripravených a materiálovo zabezpečených stanovišť.

V rozsahu učiva pre 9. ročník základnej školy treba zvýrazniť skutočnosť, že časť žiakov sa zapojí do rôznych výrobných a nevýrobných činností bez ďalšieho vzdelávania. Preto ich vedomosti zručnosti a návyky z ochrany života a zdravia treba posudzovať aj z toho hľadiska.

Bezpečnostné opatrenia pri účelovom cvičení na školách

Za organizáciu ochrany a bezpečnosti pri uskutočňovaní účelového cvičenia zodpovedá vedúci účelového cvičenia, ktorý je povinný :

- organizovať označenie priestoru ÚC a poriadkovú službu v nebezpečných miestach, označenie a ohraničenie nebezpečných priechodov a miest,
- označiť miesta imitácie a zaistiť bezpečnosť pri označení jednotlivých situácií,
- udržiavať poriadok pri činnosti cvičiacich značkárov,
- spracovať pokyny pre bezpečnostné opatrenia pri cvičení v závislosti od miestnych podmienok, aby sa nimi oboznámili všetci účastníci účelového cvičenia,
- kontrolovať osobne a prostredníctvom svojich zástupcov a pomocníkov dodržiavanie bezpečnostných opatrení počas účelového cvičenia.

Za dodržiavanie bezpečnostných opatrení počas účelového cvičenia sú zodpovední vedúci na jednotlivých pracoviskách, ktorí sú povinní :

- oboznámiť žiakov so stanovenými bezpečnostnými opatreniami,
- oboznámiť cvičiacich s nebezpečnými miestami a označiť ich,
- kontrolovať dodržiavanie bezpečnostných opatrení, najmä počas imitácie a praktickej činnosti.

Počas účelového cvičenia je zakázané :

- prevážať imitačné prostriedky spoločne s osobami,
- používať nesprávnu či poškodenú techniku a dopravné prostriedky,
- pohybovať sa a zdržiavať sa v miestach presunov a činnosti techniky,
- používať rádiové stanice bližšie ako 100 m od vedenia vysokého napätia, pracovať s nimi bez uzemnenia,
- používať nesprávne a poškodené imitačné prostriedky, používať ich improvizáciu,
- rozmiestňovať značkárov v miestach nebezpečnej imitácie,
- používať zápalné a dymové prostriedky bližšie ako 50 m od osôb a ľahko zápalných látok (materiálov). Dymové prostriedky nepoužívať menej ako 200 m od obydľia a komunikácií,
- uskutočňovať cvičné výbuchy v obytných miestach a na vodných plochách,
- zbierať nepoužitú – nevybuchnutú imitačnú techniku a demontovať ich,
- vykonávať činnosť v zadymených priestoroch bez ochranných pomôcok a zaistenia inou osobou,

- dotýkať sa vodičov elektrickej energie a vodivých kovových predmetov bez preverenia ich odpojenia od elektrickej energie,
- pohybovať sa v nebezpečných miestach,
- vykonávať zemné práce bez súhlasu príslušných územných správnych orgánov,
- rozkladať oheň v lesných porastoch a na miestach s možnosťou vzniku požiaru,
- piť vodu z nepreverených vodných zdrojov.

Na zaistenie bezpečnosti sa musia dodržiavať tieto špecifické opatrenia:

- dodržiavať stanovené bezpečnostné opatrenia pre činnosť v príslušnom objekte (mieste),
- pri činnosti v rámci účelového cvičenia zabezpečiť jednotlivé miesta proti poškodeniu,
- zabrániť prípadnému narušeniu inžinierskych sietí a technologických zariadení výrobného procesu,
- uskutočniť prieskum predpokladaných miest účelového cvičenia,
- priestory činnosti označiť stanovenými značkami (tabuľkami),
- nedovoliť prekročenie noriem pobytu a práce v ochranných maskách a iných ochranných prostriedkoch.

Pri činnosti v lesných priestoroch :

- Uskutočniť prieskum a označiť nebezpečné a nepriechodné miesta,
- Zaisťovať dodržiavanie všetkých protipožiarnych opatrení,
- Zabezpečiť zdravotnícke opatrenia pri možnom úraze, proti uštipnutiu hadom, otravám a pod.

TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI

Prierezová téma rozvíja u žiakov kompetencie tak, aby vedeli - komunikovať, argumentovať, používať informácie a pracovať s nimi, riešiť problémy, spolupracovať v skupine, prezentovať sám seba, ale aj prácu v skupine. Ciele aj obsah prierezovej témy je súčasťou viacerých predmetov.

Hlavným cieľom je, aby sa žiaci prostredníctvom vlastnej organizácie práce naučili riadiť seba, tím, vypracovať si harmonogram svojich prác, získavať potrebné informácie, spracovať ich, vedeli si hľadať aj problémy, ktoré treba riešiť, správne ich pomenovať, vytvoriť hypotézu, overiť ju a pod.

Naučia sa prezentovať svoju prácu písomne aj verbálne s použitím informačných a komunikačných technológií.

Výsledkom vzdelávania bude, že žiak vhodným spôsobom dokáže zareagovať v rôznych kontextových situáciách, nadviazať kontakt, zostaviť základné písomnosti osobnej agendy, pozná ich funkciu, formálnu úpravu a vie ju aplikovať, využiť nástroje IKT, identifikovať a popísať problém, podstatu javu, získať rôzne typy informácií, zhromažďovať, triediť a selektovať ich, kultivovane prezentovať svoje produkty, názory, vytvoriť plán prezentácie, napláňovať a realizovať základný výskum, určiť svoje silné stránky a vie ich využiť

pri vhodnom výbere témy, vie aplikovať vhodnú formálnu štruktúru na prezentáciu výsledkov svojho výskumu.

Prierezovú tému odporúčame realizovať v jednotlivých učebných predmetoch alebo formou kurzu, prípadne ako samostatný predmet.

REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA

Prierezová téma Regionálna výchova a tradičná ľudová kultúra úzko súvisí s prierezovou témou Multikultúrna výchova ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenskej republiky.

Nakoľko sa vláda Slovenskej republiky zaviazala realizovať Odporúčania na ochranu tradičnej kultúry a folklóru a Generálnou konferenciou UNESCO bol schválený: Dohovor o ochrane nehmotného kultúrneho dedičstva ako aj Dohovor o ochrane a podpore rozmanitosti kultúrnych prejavov, odporúčame uvedenú prierezovú tému nenásilnou formou začleniť vo vyučovaní do viacerých predmetov, prostredníctvom ich obsahov ale aj formou projektov, exkurzií a pod. Vhodnými sa javia najmä predmety výtvarná, hudobná, literárna a etická výchova, pracovné vyučovanie ale aj dejepis, prírodoveda, vlastiveda a geografia. V rámci školského vzdelávacieho programu môže byť obsah prierezovej témy zaradený do voliteľných vyučovacích predmetov, ako napr. regionálna výchova, regionálny dejepis, geografia, výtvarné spracovanie materiálu, zborový spev, detské hudobné divadlo, literárno-dramatické divadlo a i.

Cieľom zaradenia prierezovej témy do vyučovania je **vytvárať u žiakov predpoklady na pestovanie a rozvíjanie citu ku krásam svojho regiónu, prírody, staviteľstva, ľudového umenia a spoznávanie kultúrneho dedičstva našich predkov.**

Edukačná činnosť je zameraná na to aby žiaci v rámci regionálnej výchovy poznali históriu a kultúru vlastnej obce, mesta – na funkčné **využívanie historických regionálnych ukážok: môj rodný kraj** – kraj, kde žijem; **škola a jej okolie**; moja trieda; **obec**, v ktorej žijem; čo sa mi v našom kraji najviac páči; čím sa pýši naša obec (**príbehy o rodákoch, pamätné miesta, sochy a i.**), **história**, (osídlenie), **povesti, piesne, šport a kultúra, osobnosti**, ale aj súčasnosť vo všetkých smeroch napr. ekonomika); jej **flóru a faunu** – **význam ochrany prírody, lesa, vody, živočíchov – objavujeme Slovensko** – objavovanie a spoznávanie prírodných krás a zaujímavostí Slovenska; **povestami opradené pohoria – cestujeme po Slovensku** – oboznámenie sa s časťami Slovenska formou výletu; povesti z veľkých a starých miest Slovenska; **zvyky a tradície**; ľudia v mojom okolí (aj o úcte k starším obyvateľom); **pripomíname si našich predkov** – vychádzať z rodinného prostredia t.j. téma – RODINA – **rodostrom rodiny, tradičné jedlá; stretnutia s pamätníkmi** (starými rodičmi, známymi) na besedy; rozhovory so žiakmi o minulosti ich regiónu a pod. Vedieť sa **orientovať v turisticky a historicky atraktívnych miestach Slovenska.**

Základom našej **kultúrnej identity**, ako aj **zdrojom historického vedomia, patriotizmu a vzdelanosti, poznávania kultúrnej rozmanitosti**, je **tradičná ľudová kultúra** – kultúra, ktorú vytvorili, ktorou žili a dodnes žijú najširšie vrstvy obyvateľstva – **využitie danosti regiónu**, návšteva ľudového majstra, dielne, výstavy – **spoznávanie tradičných ľudových remesiel, ľudovumeleckých výrobkov regiónu, tradičné jedlá, vlastná tvorba (remeslá), spoznávanie staveľských pamiatok v regióne, obci**, poznatky využiť vo výtvarnom zobrazovaní; **tvorba zbierky ľudovej hudobnej kultúry**, jej prezentácia (piesne, zvyky regiónu, vlastná tvorba – spevník regiónu); poznávanie vyčítaniek, hádaniek, básní, ľudovej piesne, tanec, ľudové kroje (hudobný, pohybový, výtvarný prejav), príslovie, porekadiel, pranostiek, bájok, rozprávok: ľudových, autorských, povestí a pod. – **skúmanie vlastnej kultúry**, skúmať a objavovať vlastnú kultúru a **spoznávať iné kultúry** v oblasti ľudových tradícií.

Význam na kultivácii osobnosti žiaka má zaradenie prierezovej témy do estetickej výchovy a pri rozvíjaní talentu žiaka vo všetkých druhoch umenia vo **voľnočasových aktivitách**, ako napr. v **základných umeleckých školách** (vo všetkých jej odboroch), v **centrách voľného času**, tiež v zakladaní **speváckych či tanečných súborov, divadielok** a pod.

Týmito aktivitami pomôžeme pri vytváraní predpokladov u žiakov na pestovanie a rozvíjanie citu ku kráse k **tradičnému ľudovému umeniu a uchovávaniu kultúrneho dedičstva našich predkov**. Navrhované tematické celky a témy, v rámci ktorých je možné rozvíjať prierezovú tému **REGIONÁLNA VÝCHOVA A TRADIČNÁ ĽUDOVÁ KULTÚRA** v štátnom, ale aj školskom vzdelávacom programe

Pod regionálnou kultúrou rozumieme **súhrn produktov** (hmotných a nehmotných) **ľudskej činnosti, ktoré sa viažu na konkrétnu obec alebo región**. Regionálna kultúra zahŕňa v sebe lokálne a regionálne kultúrne dedičstvo, ako aj živé kultúrne prejavy fungujúce v každodennom živote, pri sviatkoch a slávnostiach. Regionálna kultúra nadväzuje na regionálne kultúrne tradície a pokladá ich za dôležitú súčasť historickej pamäte i za zdroj identity obce alebo regiónu.

Predložený materiál obsahuje tri tematické celky:

1. Môj rodný kraj

2. Objavujeme Slovensko

3. Tradičná ľudová kultúra.

1. tematický celok: Môj rodný kraj

Témy:

- moja rodina,
- škola, okolie školy,
- obec, mesto, v ktorom žijem (poloha, história a súčasnosť),
- rozprávky, príbehy, legendy spojené s históriou obce, mesta,
- tradičné regionálne zvyky, obyčaje,
- kultúrne pamätihodnosti, monumenty obce, mesta,
- regionálne múzea, prírodovedné múzeá, galérie, skanzeny,
- významné osobnosti regiónu,
- prírodné krásy regiónu,
- náučné chodníky v regióne,
- chránené rastliny a živočíchy na území regiónu,
- minerály, skameneliny, jaskyne na území regiónu,
- tradičné produkty a zamestnania v regióne,
- umelecké produkty, tradičné ľudovoumelecké remeslá regiónu,
- miestne a regionálne jazyky.

2. tematický celok: **Objavujeme Slovensko**

Témy:

- spoznávanie regionálnej kultúry a najtypickejších prejavov kultúr iných regiónov Slovenska v oblasti ľudových tradícií,
- spoznávanie základných znakov ľudovej kultúry národností žijúcich na Slovensku,
- výber z historických, kultúrnych pamätihodností Slovenska (hrady, zámky, architektúra,
- flóra a fauna na Slovensku,
- chránené územia na Slovensku,
- ľudové piesne a tance, dramatické a výtvarné umenie, tradičné ľudovumelecké remeslá z regiónov Slovenska,
- geografické zvláštnosti Slovenska, geografické a prírodné monumenty, jaskyne a i.,
- významné osobnosti rôznych oblastí kultúry a histórie Slovenska.

3. tematický celok: **Tradičná ľudová kultúra**

Tradičnú ľudovú kultúru vnímame ako formy kultúrneho prejavu podporujúcu zachovanie kultúrnej identity. **Kultúrnu identitu** chápeme ako **súhrn postojov, návykov, tradícií, hodnôt, interpretácií a sebainterpretácií, spôsobov myslenia, čítania a konania** (vzorcov správania), ktoré charakterizujú organizovanú skupinu ľudí, jej kolektívnym, spoločným výtvorom.

Tradičná ľudová kultúra je súhrn hmotných a nehmotných produktov ľudskej činnosti, vytvorených v tradičných spoločnostiach. Prenášala sa z generácie na generáciu ústnym podaním, napodobňovaním a v podstatne menšej miere písomnou formou.

Tradičná ľudová kultúra ako ucelený a živý systém zanikala postupne s modernizáciou spoločnosti, jej javy sa stali **zdrojom kultúrnej a spoločenskej identity**, zdrojom historického vedomia, patriotizmu a vzdelanosti, poznávania kultúrnej rozmanitosti, nástrojom tolerancie, občianskej súdržnosti a porozumenia medzi národmi. Je súčasťou materiálneho a duchovného bohatstva Slovenskej republiky. Uchováva sa ako prejav lokálneho, regionálneho alebo kultúrneho dedičstva Slovenska.

Témy:

a) Tradičná hmotná kultúra:

- ľudové stavitelstvo,
- domáce a tradičné remeselné výrobky,
- tradičné remeslá (ich história),
- produkcia potravín a strava,
- odev (kroje na dedine),
- výtvarné umenie a i.,

b) **Tradičná nehmotná kultúra:**

- ústne tradície a prejavy vrátane jazyka (ľudová slovesnosť, nárečia),
- interpretačné umenie (ľudové hudba, piesne, tance, hry),
- spoločenské praktiky, zvyky,
- rituály a slávnostné udalosti,
- tradície spojené s náboženskými sviatkami (napr. vianočné, veľkonočné a i.),
- zvyky a obyčaje súvisiace s prírodou a vesmírom,
- folklórne tradície (prejavy tradičnej ľudovej kultúry: ústne, herné, dramatické, spevné, tanečné a hudobné

SPÔSOB REALIZÁCIE PRIEREZOVÝCH TÉM

Prierezové témy sú realizované priamo na vyučovacích hodinách všetkých predmetov školského vzdelávacieho plánu a v písomnej podobe sú súčasťou tém tematicko výchovno vzdelávacích plánov jednotlivých predmetov.

Finančná gramotnosť

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Finančná gramotnosť nie je absolútnym stavom, je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako vek, rodina, kultúra či miesto bydliska. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie.

Vzhľadom na nedostatočné skúsenosti a ešte neosvojený požadovaný stupeň zodpovednosti, súčasný absolvent ZŠ nebude vykazovať rovnaký stupeň znalostí v oblasti osobných financií ako starší, finančne gramotný dospelý. Finančne gramotní absolventi škôl by však mali aspoň vo všeobecnosti chápať všetky kľúčové aspekty osobných financií. Títo absolventi budú mať istotu, že budú samostatne schopní nájsť si a použiť informácie potrebné pri špecifických finančných výzvach, zoči-voči ktorým sa môžu čas od času ocitnúť. Práve v súvislosti s týmto Národný štandard finančnej gramotnosti naznačuje, akými poznatkami, zručnosťami a skúsenosťami musia pedagogickí zamestnanci a žiaci disponovať, aby mohli nepretržite rozširovať svoje vedomosti o osobných financiách podľa toho, ako sa budú meniť ich zodpovednosti a príležitosti.

I. Spôsob implementácie

Metodika implementácie kmeňového obsahu Národného štandardu finančnej gramotnosti musí obsahovať prvky výchovy a vzdelávania podľa moderných európskych trendov. Pri sprostredkovaní informácií k týmto témam:

- poznať základné pravidlá riadenia vlastných financií,
- rozoznávať riziká v riadení vlastných financií,
- stanoviť si finančné ciele a naplánovať si ich dosiahnutie,
- rozvinúť potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť sporiť,
- efektívne používať finančné služby,
- plniť svoje finančné záväzky,
- zveľaďovať a chrániť svoj majetok,
- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny,
- hodnotiť úspešnosť vlastnej sebarealizácie, inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností,
- porozumieť základným pojmom v oblasti finančníctva a sveta peňazí,
- orientovať sa v oblasti finančných inštitúcií (NBS, komerčné banky, poisťovne a ostatné finančné inštitúcie),
- orientovať sa v problematike ochrany práv spotrebiteľa a byť schopný tieto práva uplatňovať.

Učebné materiály a pomôcky budú obsahovať analýzu ekonomického fungovania rodín, modely fungovania ekonomicky úspešných jedincov a kopírovanie ich životnej cesty. Budú zdôrazňovať potrebu nárastu počtu ekonomicky úspešných jednotlivcov ako dôležitého prvku hospodárskeho rastu krajiny a napomáhať prepojeniu vzdelávania talentov s víziou ekonomickej úspešnosti jednotlivcov. Zabezpečia aktualizáciu orientácie v oblasti produktov na finančnom trhu a umožnia poznať základné pravidlá riadenia vlastných financií.

Jednotlivé témy sú rozpísané do čiastkových kompetencií. Tieto čiastkové kompetencie sú popísané na úrovniach, pričom na týchto úrovniach sú opísané poznatky, zručnosti a skúsenosti, ktoré by mali byť žiaci schopní preukázať. V NŠFG sú tieto poznatky, zručnosti a skúsenosti zapísané vo väčšine prípadoch v troch úrovniach.

Prvou úrovňou je pre účely tohto štandardu prvý stupeň základnej školy.

Druhou úrovňou sa rozumie druhý stupeň základnej školy, prvý až štvrtý ročník osemročného gymnázia, prvý ročník bilingválneho gymnázia ako aj nižšie stredné odborné vzdelanie a stredné odborné vzdelanie. Do druhej úrovne sú zaradení žiaci učebných odborov z toho dôvodu, že primárnym cieľom štúdia učebných odborov je príprava na povolanie.

Tretia úroveň je určená žiakom študijných odborov, ktorí dosiahnu úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo úplne stredné odborné vzdelanie.

Medzi praktické spôsoby použitia tém a očakávaní tohto štandardu patria:

- vymedzenie problematiky a rozsahu informácií, ktorým by žiaci porozumeli a vedeli ich prakticky využívať
- usmernenia pre tvorbu a hodnotenie publikačných vzdelávacích materiálov,
- rámec pre tvorbu školských vzdelávacích programov, programov kontinuálneho a celoživotného vzdelávania,
- pomôcka pri tvorbe učebníc a metodických materiálov pre jednotlivé vekové kategórie.

II. Organizácia kompetencií

Národný štandard finančnej gramotnosti popisuje minimálne požiadavky na funkčnú finančnú gramotnosť žiakov prostredníctvom osvojených kompetencií. Tieto sú usporiadané nasledovne:

Témy, Kompetencie a čiastkové kompetencie

Kompetencie sa postupne zameriavajú na minimálnu úroveň, až do momentu absolvovania strednej školy. Témy, celkové a čiastkové kompetencie opisujú vybrané poznatky, zručnosti a skúsenosti z oblasti finančnej gramotnosti. Celkovo sú Témy zoradené do siedmych vybraných kategórií finančnej gramotnosti – Človek vo sfére peňazí; Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí; Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca; Plánovanie a hospodárenie s peniazmi; Úver a dlh; Sporenie a investovanie; Riadenie rizika a poistenie.

Očakávania

Očakávania opisujú, akým spôsobom by mali žiaci byť schopní aplikovať vedomosti a zručnosti pri každodenných finančných rozhodnutiach a činnostiach. Očakávania predpokladajú napredovanie v získavaní poznatkov, zručností a skúseností potrebných pri riešení rôznych životných situácií človeka a rodiny.

III. Témy

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia:

Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybratie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 1: Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Čiastková kompetencia 1: Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Pomenovať základné ľudské potreby a základné ľudské hodnoty.

Opísať postavenie členov rodiny pri zabezpečovaní životných potrieb.

Úroveň 2:

Vysvetliť vzťah medzi zachovávaním trvalých životných hodnôt a uspokojovaním životných potrieb.

Vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb

Úroveň 3:

Analyzovať svoje možnosti ako finančne prispieť pri zabezpečovaní životných potrieb v rámci rodiny.

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Zhodnotiť svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.

Rozlíšiť na príkladoch zo svojho okolia, čo znamená byť bohatý alebo chudobný.

Úroveň 2:

Vysvetliť vzťah ľudská práca – peniaze.

Demonštrovať na príkladoch rôzne pohľady na bohatstvo a chudobu (z pohľadu ľudskej práce a peňazí).

Úroveň 3:

Prezentovať svoj postoj k peniazom aktívnym podieľaním sa na spravovaní financií v rodine.

Posúdiť etické súvislosti bohatstva a chudoby v rodinnom a celospoločenskom kontexte.

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec).

Úroveň 2:

Prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností.

Úroveň 3:

Uviesť príklady dobrého hospodárenia (z literatúry, médií, svojho okolia, z vlastnej skúsenosti).

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia

Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov v osobných financiách.

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Čiastková kompetencia 3: Posúdiť význam boja proti korupcii, ochrany proti praniu špinavých peňazí a ochrany finančných záujmov EÚ

Čiastková kompetencia 4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov

Čiastková kompetencia 5: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Čiastková kompetencia 6: Stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov.

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov.

Úroveň 2:

Uviesť príklady, ako byť finančne zodpovedným mladým človekom.

Argumentovať na príkladoch úspešných jednotlivcov plánovanie vlastnej profesijnej cesty.

Úroveň 3:

Analyzovať, ako sa finančná zodpovednosť líši u jednotlivcov bez záväzkov a so záväzkami k závislým osobám.

Zhodnotiť vplyv finančného rozhodnutia na život jednotlivca, rodinu a spoločnosť.

Kontrolovať osobné financie.

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť príklady, prečo sa oplatí jednotlivcovi byť dobre finančne informovaný. Opísať zdroje finančných informácií.

Úroveň 2:

Uviesť silné a slabé stránky internetových a tlačových zdrojov informácií o produktoch.

Opísať základné typy bankových produktov

Úroveň 3:

Identifikovať relevantné finančné informácie potrebné na prijatie rozhodnutia.

Rozlíšiť charakter práce odborníka na finančné poradenstvo a daňového poradcu

Získavať informácie z internetových portálov vrátane investičných internetových portálov

Charakterizovať finančné inštitúcie a ich využitie aj cez internet.

Analyzovať aktívnu a pasívnu komunikáciu s finančnými inštitúciami.

Čiastková kompetencia 3: Posúdiť význam boja proti korupcii, ochrany proti praniu špinavých peňazí a ochrany finančných záujmov EÚ

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Navrhnuť spôsoby riešenia situácií, v ktorých sa stretli s klamstvom, podvodom, nečestným správaním

Úroveň 2:

Vymedziť korupciu ako porušenie zákona (trestný čin).

Vysvetliť pojem pranie špinavých peňazí.

Uviesť príklady podvodov súvisiacich so zneužívaním verejných zdrojov.

Úroveň 3:

Identifikovať trestné činy, klasifikované ako korupcia (prijímanie úplatku, podplácanie, nepriama korupcia), ako podvody, týkajúce sa ochrany finančných záujmov EÚ a ako pranie špinavých peňazí.

Opísať postup oznámenia korupcie.

Vyhľadať na internete inštitúcie, ktoré sa zaoberajú korupciou, bojom proti korupcii, ochranou finančných záujmov EÚ a ochranou proti praniu špinavých peňazí.

Rozlíšiť typy finančných podvodov (internetové, kartové, bankomatové).

Čiastková kompetencia 4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti.

Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele.

Úroveň 2:

Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority.

Zhodnotiť dôsledky finančného rozhodnutia.

Stanoviť si kroky na dosiahnutie krátkodobých finančných cieľov

Úroveň 3:

Stanoviť si kroky na dosiahnutie krátko, stredne a dlhodobých finančných cieľov.

Používať zodpovedné rozhodovanie pri strednodobých a dlhodobých cieľoch.

Analyzovať vplyv inflácie na hodnotu peňazí.

Uviesť príklady, ako dnes prijaté rozhodnutie môže ovplyvniť budúce príležitosti.

Zhodnotiť vplyv daní, odvodov a poplatkov na finančné rozhodnutie klienta.

Čiastková kompetencia 5: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie dostať k nepovolaným osobám.

Opísať možné dôsledky odhalenia vybraných osobných informácií.

Úroveň 2:

Vysvetliť možnosti úniku dôležitých osobných informácií.

Zhodnotiť dôsledky zneužitia osobných informácií.

Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzať konfliktom (finančná inštitúcia, klient).

Úroveň 3:

Navrhnuť kroky, ktoré by obeť krádeže osobných údajov mala podniknúť na opätovné získanie osobnej bezpečnosti.

Rozoznať osoby alebo subjekty, ktoré sú oprávnené získavať osobné informácie.

Uviesť príklady zmlúv medzi jednotlivcami a podnikateľskými (finančnými) subjektmi (presnejšie definovať – fyzická a právnická osoba)

Identifikovať základné povinnosti zmluvných strán pri uzatváraní dohôd alebo obchodu.

Uviesť príklady dôsledkov neznalosti zmluvy vrátane všeobecných obchodných podmienok a jej dodatkov.

Čiastková kompetencia 6: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v miestnych obchodoch.

Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov.

Úroveň 2:

Vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane nároku na reklamáciu.

Charakterizovať pojem finanční spotrebiteľia.

Uviesť príklady klamlivých alebo zavádzajúcich obchodných praktík, ktoré zakazuje zákon o ochrane spotrebiteľov.

Uviesť príklady falšovaných tovarov (fejkov).

Úroveň 3:

Vysvetliť základné práva spotrebiteľov vrátane ich uplatnenia v praxi (modelové situácie).

Preskúmať internetové a tlačové zdroje aktuálnych informácií, týkajúce sa práv spotrebiteľov.

Vyhodnotiť cenové triky a klamlivé zavádzajúce ponuky, fejkky.

Identifikovať bežné typy spotrebiteľských podvodov, vrátane on-line podvodov.

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca

Celková kompetencia

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny.

Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb a základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti

Čiastková kompetencia 3: Identifikovať zdroje osobných príjmov.

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Pomenovať osobné a rodinné potreby.

Úroveň 2:

Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny.

Vysvetliť, kedy sporiť a kedy si požičať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou).

Úroveň 3:

Vysvetliť obvyklé spôsoby nakladania s voľnými prostriedkami.

Zhodnotiť vplyv spotreby na úspory a investície.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb a základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Opísať vzťah povolanie – zamestnanie.

Vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote vo všeobecnosti.

Úroveň 2:

Identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní.

Porovnať osobné zručnosti a záujmy s rôznymi kariérnymi možnosťami.

Uviesť príklad úspešných jedincov v ekonomickej oblasti.

Úroveň 3:

Stanoviť si kariérne ciele.

Navrhnuť plán a časový rozvrh pre dosiahnutie kariérnych cieľov, vrátane požiadaviek na vzdelanie a odbornú prípravu, náklady a možné zadĺženie.

Analyzovať riziká, náklady a prínosy v prípade samostatného podnikania.

Diskutovať o vzťahu morálky a peňazí.

Čiastková kompetencia 3: Identifikovať zdroje osobných príjmov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Opísať svoju predstavu, čo sú osobné príjmy človeka.

Úroveň 2:

Vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá)

Uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (napr. dar, provízia a zisk, peňažný príjem domácnosti, štátna sociálna podpora).

Úroveň 3:

Rozlíšiť nominálnu a reálnu mzdu.

Vysvetliť vplyv inflácie na príjem.

Uviesť príklad štátneho príspevku k finančným produktom (napr. pri stavebnom sporení, hypotéky pre mladých)

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Čiastková kompetencia 1: Vypracovať osobný finančný plán.

Čiastková kompetencia 2: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Čiastková kompetencia 4: Vysvetliť daňový a odvodový systém

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darovstvo a filantropiu.

Čiastková kompetencia 1: Vypracovať osobný finančný plán.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Roztriediť výdavky na domácnosť a príjmy v domácnosti.

Úroveň 2:

Vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov.

Rozlíšiť pravidelné a nepravidelné príjmy a výdavky

Opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele - mýňanie, sporenie a spoluúčasť.

Diskutovať o prvkoch osobného rozpočtu, (príjmy, výdavky a úspory).

Zostaviť rozpočet domácnosti

Poznať typy rozpočtov a ich odlišnosti (vyrovnaný, schodkový, prebytkový) na úrovni rodiny

Vypočítať percentuálny podiel pripadajúci na hlavné kategórie výdavkov v rámci mesačného rodinného rozpočtu.

Charakterizovať hlavné prvky jednoduchého závetu.

Úroveň 3:

Vysvetliť, ako používať rozpočet na kontrolu vynakladania prostriedkov na dosahovanie finančných cieľov.

Vypracovať osobný rozpočet mladého samostatne žijúceho človeka.

Analyzovať osobné a ekonomicko-spoločenské udalosti, ktoré môžu zmeniť alebo ovplyvniť osobný rozpočet.

Opísať spôsoby krytia deficitu (úvery, splátkový predaj, leasing).

Vysvetliť, ako splácať dlhy.

Opísať spôsoby riešenia schodkového a prebytkového rozpočtu.

Vytvoriť si kartotekový systém pre finančné záznamy v papierovej aj elektronickej forme.

Identifikovať fyzické osoby a právnické osoby, ktoré by mohli potencionálne byť dedičmi osobného majetku.

Čiastková kompetencia 2: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Opísať, za čo všetko rodičia v domácnosti platia.

Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí)

Úroveň 2:

Charakterizovať rôzne typy miestnych finančných inštitúcií.

Opísať moderné spôsoby platenia.

Rozlíšiť platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné), podľa technológie (s magnetickým prúžkom a čipom) a podľa spôsobu prevedenia (embosované, neembosované, virtuálne)

Nájsť informácie z internetu o rôznych virtuálnych menách

Charakterizovať funkciu elektropeňažných inštitúcií.

Uviesť príklady použitia hotovostného a bezhotovostného platobného styku

Vyhľadať trendy bezhotovostných operácií.

Úroveň 3:

Porovnať charakteristiky a náklady na bežný účet a debetnú platobnú kartu ponúkané finančnými inštitúciami.

Používať kurzový lístok pri výmene peňazí.

Diskutovať o výhodách a nevýhodách jednotlivých platobných metód.

Rozlíšiť aktívne a pasívne operácie banky.

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch.

Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe.

Úroveň 2:

Opísať tvorbu ceny ako súčasť nákladov, zisku, DPH.

Zhodnotiť vplyv ponuky a dopytu na tvorbu ceny a jej zmeny.

Uviesť príklady ako vonkajšie činitele (napr. marketing alebo reklamné techniky) môžu u rozličných jedincov ovplyvniť rozhodnutie, na čo minúť peniaze.

Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a míňaní finančných prostriedkov.

Kriticky zhodnotiť informácie poskytované reklamou.

Úroveň 3:

Vysvetliť účinok inflácie na kúpnu silu.

Rozlíšiť pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa.

Čiastková kompetencia 4: Vysvetliť daňový a odvodový systém

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 2:

Vysvetliť rozdiel medzi daňou z pridanej hodnoty a daňou z príjmu.

Uviesť príklady, ako štát využíva príjmy z daní.

Použiť internetovú kalkulačku na výpočet výšky čistej mzdy.

Úroveň 3:

Charakterizovať daňový a odvodový systém v Slovenskej republike.

Identifikovať položky bežne odpočítavané z hrubej mzdy.

Rozlíšiť cenu práce a hrubú mzdu.

Charakterizovať príklady zamestnaneckých príspevkov ako druh odmeny.

Rozlíšiť programy sociálneho zabezpečenia a zdravotnej starostlivosti.

Vyplniť tlačivo „Daňové priznanie k dani z príjmov fyzickej osoby“

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Opísať na jednoduchých príkladoch význam vzájomnej pomoci a charitatívnych aktivít.

Úroveň 2:

Analyzovať súvislosť filantropie s osobným rozpočtom.

Opísať možnosti účasti na charitatívnych aktivitách.

Úroveň 3:

Objasniť (na základe informácií získaných z rôznych zdrojov) zameranie organizácií, ktoré sa venujú filantropii.

Vysvetliť význam charitatívnych aktivít a opísať možnosti účasti na nich.

5. Úver a dlh

Celková kompetencia

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zdĺžením alebo ako ich zvládnuť.

Čiastková kompetencia 3: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.

Zdôvodniť voľbu nákupu alebo požičania si predmetu.

Úroveň 2:

Zhodnotiť výhody a nevýhody využívania úveru.

Aplikovať na príkladoch jednoduché úročenie.

Identifikovať platený a prijatý úrok.

Vysvetliť, prečo je používanie kreditnej karty určitou formou pôžičky.

Analyzovať možnosti získavania finančných prostriedkov cez bankové a nebankové subjekty a význam nákupov na úver.

Úroveň 3:

Použiť finančnú alebo on-line kalkulačku na zistenie celkovej ceny splatenia pôžičky s odlišnými úrokovými sadzbami a odlišnou dĺžkou splácania.

Vysvetliť zložené úročenie.

Charakterizovať ročnú percentuálnu mieru nákladov (RPMN).

Rozlíšiť pojem: úroková miera, fixácia, predčasné splatenie úveru

Vysvetliť, ako vplývajú tolerančné obdobia na kreditných kartách, metódy výpočtu úroku a poplatky na cenu úveru.

Navrhnuť výber najvhodnejšieho finančného produktu vzhľadom na svoje potreby.

Identifikovať rozličné typy študentských pôžičiek a alternatív k pôžičkám ako spôsobu financovania vysokoškolského vzdelávania.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Porozprávať o tom, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

Opísať, aké vlastnosti by mal mať človek, ktorý si požičiava obľúbenú osobnú vec.

Opísať postup, ako si môže človek opätovne získať dôveru požičiavajúceho, ak stratil alebo poškodil požičanú vec.

Úroveň 2:

Vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi.

Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov.

Zhodnotiť význam úverovej histórie a budovanie pozitívnej úverovej histórie

Úroveň 3:

Opísať možné dôsledky nadmerného zadlženia (predĺženia).

Vysvetliť spôsoby vyrovnania opätovného zadlženia.

Analyzovať dôsledky finančných rozhodnutí v súvislosti s bankovými alebo nebankovými subjektmi.

Posúdiť účel vyhlásenia (osobného) bankrotu a jeho možné dôsledky na majetok, zamestnanosť, cenu a dostupnosť úverov.

Zhrnúť práva dlžníkov a veriteľov, týkajúce sa zrážok zo mzdy a odňatia majetku v prípade nezaplatenia dlhu (exekúcia).

Čiastková kompetencia 3: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách.

Úroveň 2:

Uviesť príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov

Identifikovať rôzne druhy úverov a ich zabezpečenie.

Úroveň 3:

Vysvetliť systém ochrany spotrebiteľa pri spotrebiteľských úveroch vrátane ochranných prvkov, ktoré zakotvuje príslušná právna úprava.

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť investičné alternatívy.

Čiastková kompetencia 4: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi.

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť.

Úroveň 2:

Uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu.

Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé a strednodobé ciele. Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“.

Vysvetliť, prečo je sporenie základným predpokladom pre investovanie.

Úroveň 3:

Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele.

Vysvetliť rozdiel medzi sporením a investovaním.

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť svoju predstavu o tom, čo je možné považovať za investíciu. (zamerať sa aj na nemateriálnu stránku)

Úroveň 2:

Vysvetliť, ako sa môže meniť hodnota investície.

Úroveň 3:

Stanoviť priemerné alebo odhadované náklady na päťročné štúdium na vysokej škole, svadbu, založenie podnikania, splátky na nové auto a byt/dom.

Rozhodnúť, kedy investovať hotovosť na krátkodobé výdavky alebo na núdzové situácie.

Rozlíšiť obchodovanie na vlastný účet a na cudzí účet.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť investičné alternatívy.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 2:

Uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom.

Uviesť spôsoby využitia voľných finančných prostriedkov (sporenie, produkty so štátnym príspevkom, nehnuteľnosti)

Úroveň 3:

Porovnať hlavné črty úročených účtov vo finančných inštitúciách (bežné účty, sporiace účty, termínované vklady).

Vysvetliť, čo sú finančné trhy/burzy.

Popísať, s čím sa obchoduje na finančných trhoch (akcie, dlhopisy, fondy, komodity a ďalšie).

Vysvetliť úlohu obchodníka s cennými papiermi.

Porovnať investovanie do jednotlivých akcií a dlhopisov s investovaním do podielových fondov akcií alebo dlhopisov.

Vysvetliť, ako inflácia ovplyvňuje výnosy z investícií (súčasná hodnota peňazí). Vysvetliť, ako prispôbiť investovanie finančným cieľom.

Porovnať riziká a výnosy z rôznych typov investícií.

Zdôvodniť výber najvhodnejšieho produktu pre investovanie voľných finančných prostriedkov.

Identifikovať vhodné typy investícií na akumulovanie prostriedkov na päťročné štúdium na vysokej škole, svadbu, založenie nového podniku, splátky na nové auto a dom a dôchodok.

Čiastková kompetencia 4: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 2:

Opísať úlohu Fondu ochrany vkladov.

Opísať rozdiel medzi pobočkou zahraničnej banky a dcérskou spoločnosťou.

Úroveň 3:

Vysvetliť dohľad nad finančným trhom v Slovenskej republike – Národná banka Slovenska ako „jednotné kontaktné miesto“

Vysvetliť rozdiel medzi Fondom ochrany vkladov a Garančným fondom investícií.

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie.

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením.

Čiastková kompetencia 3: Charakterizovať komerčné poistenie..

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti.

Úroveň 2:

Popísať spôsoby, akými by sa dali znížiť rôzne druhy rizík alebo ako by sa im dalo úplne vyhnúť.

Diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením.

Uviesť základné druhy poistenia (životné a neživotné).

Úroveň 3:

Diskutovať o vzťahu medzi rizikom a hrozbou.

Popísať výber najvhodnejšieho poistného produktu s ohľadom na vlastné potreby.

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť.

Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

Úroveň 2:

Vysvetliť základný účel verejného poistenia.

Charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Úroveň 3:

Demonštrovať na konkrétnom príklade, aké druhy verejného poistenia je potrebné platiť pri brigádnickej činnosti študentov.

Charakterizovať dôchodkové poistenie – 1. pilier, 2. pilier a 3. pilier.

Čiastková kompetencia 3: Charakterizovať komerčné poistenie.

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 2:

Vysvetliť podstatu a význam poistenia.

Rozoznať jednotlivé hlavné typy poistenia motorových vozidiel.

Uviesť príklady, na ktoré sa vzťahuje havarijné poistenie vozidla a povinné zmluvné poistenie vozidla.

Vysvetliť rozdiel medzi poistením bytu, resp. domu a poistením jeho zariadenia.

Úroveň 3:

Uviesť druhy poistenia, ktoré by sa mohli vzťahovať na náhodné poškodenie majetku alebo zdravia inej osoby.

Porovnať podmienky návrhov poisťných zmlúv v rámci povinného zmluvného poistenia vozidla z rôznych poisťovní.

Vysvetliť rozdiel medzi poistením vlastného majetku a poistením zodpovednosti súvisiacej s vlastníctvom tohto majetku.

Identifikovať skutočnosti, ktoré ovplyvňujú cenu poistenia bývania.

Vysvetliť podstatu a význam životného poistenia s vymedzením rozdielom medzi rizikovým, rezervotvorným a investičným životným poistením.

IV. Harmonizácia Štandardu finančnej gramotnosti s dosiahnutým stupňom vzdelania Štandard finančnej gramotnosti

	Stupeň dosiahnutého vzdelania
Úroveň 1	primárne – prvý stupeň ZŠ (1. – 4. ročník základných škôl)
Úroveň 2	nižšie stredné vzdelanie – druhý stupeň ZŠ, 1. – 4. ročník gymnázií s osemročným štúdiom, 1. ročník bilingválneho štúdia gymnázia
Úroveň 3	nižšie stredné odborné vzdelanie – nižšie sekundárne stredné odborné vzdelanie – sekundárne úplné stredné všeobecné vzdelanie úplné stredné odborné vzdelanie

Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením je okrem všeobecných cieľov, vychovávať a vzdelávať týchto žiakov tak, aby čo najviac rozvinuli vlastné kompenzačné mechanizmy, aby plnohodnotne vnímali, prežívali vlastný život a aby sa stali tvorcami hodnôt, ktoré vytvoria cieľavedomou činnosťou.

Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením sa uskutočňuje:

- a) v školách pre žiakov so zdravotným znevýhodnením; tieto školy sú špeciálne školy,
- b) v ostatných školách:
  1. v špeciálnych triedach, ktoré sa zriaďujú spravidla pre žiakov s rovnakým druhom zdravotného znevýhodnenia; časť výchovno-vzdelávacieho procesu sa môže uskutočňovať v triede spoločne s ostatnými žiakmi školy; niektoré vyučovacie predmety alebo činnosti môže žiak absolvovať mimo špeciálnej triedy,
  2. v triedach alebo výchovných skupinách spolu s ostatnými žiakmi školy; ak má takýto žiak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, je vzdelávaný podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie ; zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto programom oboznámiť.

Vo všetkých organizačných formách vzdelávania je potrebné vytvárať žiakom so zdravotným znevýhodnením špecifické podmienky pre ich úspešné vzdelávanie a uspokojovanie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb, najmä:

- Všeobecné ciele vzdelávania v jednotlivých vzdelávacích oblastiach a kompetencie sa prispôbujú individuálnym osobitostiam žiakov so zdravotným znevýhodnením;
- V prípade potreby žiakov so zdravotným znevýhodnením možno predĺžiť dĺžku vzdelávania až o dva roky.
- V rámci školských vzdelávacích programov špeciálnych škôl a základných škôl, v ktorých sa vzdelávajú žiaci so zdravotným znevýhodnením sa zaraďujú špecifické predmety (individuálna logopedická starostlivosť, individuálne logopedické cvičenia, individuálna tyflopédická starostlivosť, individuálna hra na hudobnom nástroji, posunkový jazyk, komunikačné zručnosti, dorozumievacie zručnosti, rozvíjanie komunikačných schopností, rozvíjanie sociálnych zručností, rozvoj psychomotorických zručností, dramatická výchova a iné).
- Žiaci so zdravotným znevýhodnením, ktorí nemôžu splniť požiadavky príslušných vzdelávacích oblastí a štandardov, sa vzdelávajú podľa individuálnych vzdelávacích programov.

- U žiakov so zdravotným znevýhodnením je možné voliteľné hodiny využiť aj na intenzívne vzdelávanie v určitej vzdelávacej oblasti v rámci individuálneho vzdelávacieho programu žiaka.
- V prípade individuálnej integrácie v bežnej triede základnej školy môže školský špeciálny pedagóg na vyučovacích hodinách podľa potreby pracovať so žiakom / žiakmi so zdravotným znevýhodnením individuálne alebo v skupinkách podľa individuálneho vzdelávacieho programu žiaka/žiacov. Obsah, formy a postup vyučovania konzultuje s príslušným učiteľom.
- U žiakov so zdravotným znevýhodnením môže školský špeciálny pedagóg, liečebný pedagóg, logopéd, školský psychológ v rámci vyučovania pracovať individuálne s vybranými žiakmi s cieľom systematickej, intenzívnej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, resp. poruchy.

- V prípade potreby si školy, v ktorých sa vzdelávajú žiaci so zdravotným znevýhodnením, vo svojich školských vzdelávacích programoch, vypracovaných pre týchto žiakov, môžu zvýšiť počet voliteľných hodín o 1 až 3 hodiny týždenne.
  - U žiakov so zdravotným znevýhodnením si stanovuje učiteľ dĺžku a štruktúru vyučovacej hodiny flexibilne, zohľadňujúc momentálny psychický stav, správanie a potreby žiakov, ktoré sú dôsledkom ich zdravotného znevýhodnenia.
  - V procese výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením sa podľa druhu zdravotného znevýhodnenia a individuálnej potreby môžu uplatňovať alternatívne formy komunikácie (posunkový jazyk, Braillovo písmo, náhradné formy komunikácie).
  - U žiakov so sluchovým postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou, špecifickými poruchami učenia, s autizmom a inými pervazívnymi vývinovými poruchami je druhý cudzí jazyk voliteľný a závisí od individuálnych schopností konkrétneho žiaka. Rozhodnutie o vzdelávaní v druhom cudzom jazyku je výsledkom špeciálnopedagogickej diagnostiky v konkrétnom prípade.
  - U tých žiakov so zdravotným znevýhodnením, u ktorých sa predpokladá, že po ukončení základných škôl budú pokračovať vo vzdelávaní na stredných odborných školách, sa na 2.stupni základnej školy odporúča vo všetkých ročníkoch vyučovať predmety zo vzdelávacej oblasti Človek a svet práce.
    - Predmet hudobná výchova sa v základných školách pre sluchovo postihnutých s prihliadnutím na sluchové postihnutie nie je povinný. Namiesto hudobnej výchovy sa môže vyučovať sluchová výchova alebo rytmicko-pohybová výchova.
    - U žiakov s vývinovými poruchami správania, ktorí sa vzdelávajú v špeciálnej škole alebo špeciálnej triede, je možné na vyučovaní technickej výchovy v prípade potreby rozdeliť triedu na 2 podskupiny.

Základné podmienky vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením v bežných triedach základných škôl (integrované vzdelávanie)

Ak je zdravotné znevýhodnenie žiaka takého charakteru, že je mu potrebné vytvoriť špeciálne podmienky na vzdelávanie, takýto žiak má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby a musí byť na škole evidovaný ako žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, za podmienky súhlasu jeho zákonného zástupcu.

Potvrdenie o tom, že žiak má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vydáva podľa kompetencií školské zariadenie výchovného poradenstva a prevencie a na základe odborného vyšetrenia.

Žiak, ktorý má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, musí mať vypracovaný individuálny výchovno-vzdelávací program. Individuálny výchovno-vzdelávací program vypracováva škola spoločne so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie podľa kompetencií.

Žiak môže mať špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby počas celého vzdelávacieho cyklu alebo len počas limitovaného obdobia, čo sa posudzuje na základe výsledkov odborného vyšetrenia školského zariadenia výchovného poradenstva a prevencie.

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorý sa vzdeláva v bežnej triede základnej školy, musí mať zabezpečené odborné personálne, materiálne, priestorové a organizačné podmienky v rozsahu a kvalite zodpovedajúcej jeho individuálnym potrebám.

Riaditeľ školy je povinný pri výchove a vzdelávaní takéhoto žiaka zabezpečiť systematickú spoluprácu školy so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie. Podľa potreby škola môže spolupracovať aj so špeciálnou školou.

Individuálny výchovno-vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, individuálne integrovaného v bežnej triede základnej školy. Je to dokument, ktorého účelom je plánovanie vzdelávania žiaka podľa jeho špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

Individuálny výchovno-vzdelávací program obsahuje:

- základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno-vzdelávací proces;
- požiadavky na úpravu prostredia školy a triedy;
- modifikáciu učebného plánu a učebných osnov;
- aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov;
- špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov žiaka;
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania;
- požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok a špeciálnych učebných pomôcok ;
- zabezpečenie servisu odborníkov – špeciálneho pedagóga, liečebného pedagóga, psychológa, logopéda a iných.

Všetky špecifické úpravy sa vypracovávajú v individuálnom rozsahu a kvalite tak, aby zodpovedali špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám konkrétneho žiaka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program vypracováva triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom, prípadne ďalšími zainteresovanými odbornými pracovníkmi podľa potreby a so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

Ak je žiakovi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami potrebné prispôsobiť obsah a formy vzdelávania v jednom alebo viacerých vyučovacích predmetoch, vypracuje vyučujúci daného predmetu v spolupráci so špeciálnym pedagógom ako súčasť individuálneho vzdelávacieho programu *Úpravu učebných osnov konkrétneho predmetu*. Jedná sa o úpravu obsahu vzdelávania žiaka, t. j. vychádza sa z učebných osnov predmetu. Vyučujúci učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom vypracuje postupnosť krokov pri preberaní učiva príslušného predmetu. Úprava učebných osnov predmetu, ktorá je súčasťou individuálneho vzdelávacieho programu, sa vypracováva len pre tie vyučovacie predmety, v ktorých žiak

nemôže postupovať podľa učebných osnov daného ročníka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program sa v priebehu školského roka môže upravovať a doplňovať podľa aktuálnych špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka. Úpravy výchovno-vzdelávacieho programu sú výsledkom odborných konzultácií všetkých zainteresovaných odborníkov a oboznamuje sa s nimi aj zákonný zástupca žiaka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program podpisuje riaditeľ školy, triedny učiteľ, špeciálny pedagóg a zákonný zástupca žiaka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program môže mať vypracovaný aj žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorý je žiakom špeciálnej školy alebo špeciálnej triedy v prípade, že nemôže vzhľadom na svoje zdravotné znevýhodnenie plniť požiadavky príslušných vzdelávacích oblastí a štandardov.

Predmet: Osobitosti a podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je žiak, u ktorého je potrebné zabezpečiť ďalšie zdroje na podporu efektívneho vzdelávania. Použitie ďalších zdrojov umožní vytvoriť kvalitatívne nové prostredie, zodpovedajúce potrebám žiakov, ktorí si vyžadujú špeciálny prístup vo vzdelávaní. Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby sú u žiaka diagnostikované školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

Špeciálnou výchovno-vzdelávacou potrebou je požiadavka na úpravu podmienok (obsahu, foriem, metód, prostredia a prístupov) vo výchove a vzdelávaní pre žiaka. Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vyplývajú zo zdravotného znevýhodnenia alebo nadania alebo vývinu žiaka v sociálne znevýhodnenom prostredí, zohľadnenie ktorých mu zabezpečí rovnocenný prístup k vzdelávaniu, primeraný rozvoj schopností alebo osobnosti ako aj dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti. Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je spravidla:

1) žiak so zdravotným znevýhodnením, t.j.

- žiak so zdravotným postihnutím (s mentálnym postihnutím, so sluchovým postihnutím, so zrakovým postihnutím, s telesným postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s autizmom alebo inými pervazívnymi vývinovými poruchami, s viacnásobným postihnutím)

- žiak chorý alebo zdravotne oslabený, žiak s vývinovými poruchami (poruchou aktivity a pozornosti, s vývinovou poruchou učenia, s oneskoreným alebo nerovnomerným psychomotorickým vývinom), žiak s intelektovým výkonom v hraničnom pásme, žiak s poruchou správania,

2) žiak so sociálne znevýhodneným prostredím

3) žiak s nadaním

Ďalšie zdroje sú rôzneho druhu, predovšetkým:

a) zabezpečenie odborného prístupu vo vzdelávaní t.j. včasná špeciálnopedagogická, psychologická, medicínska diagnostika, vzdelávanie podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu -

- individuálna a skupinová práca so žiakom, používanie špeciálnych metód a foriem vyučovania, úprava vzdelávacieho obsahu, zaradenie špeciálnych vyučovacích predmetov, špecifický postup v hodnotení vzdelávacích výsledkov, aplikácia alternatívnych foriem komunikácie, úzka spolupráca s rodičmi a iné, podľa individuálnej potreby konkrétneho žiaka, vyplývajúcej z odbornej diagnostiky;
- b) materiálne, ktoré zahŕňajú špeciálne učebnice, špeciálne vyučovacie pomôcky, kompenzačné pomôcky, prístroje, úpravy prostredia (napr. bezbariérový prístup) a iné;
  - c) personálne t.j. odborný servis špeciálneho pedagóga, školského špeciálneho pedagóga, logopéda, liečebného pedagóga, asistenta učiteľa, školského psychológa, ďalej nižší počet žiakov v triede, v prípade individuálnej integrácie zníženie maximálneho počtu žiakov v triede, odborná príprava učiteľov a iné;
  - d) finančné na zabezpečenie špeciálnych materiálnych, odborných a personálnych podmienok.

Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením je okrem všeobecných cieľov, vychovávať a vzdelávať týchto žiakov tak, aby čo najviac rozvinuli vlastné kompenzačné mechanizmy, aby plnohodnotne vnímali, prežívali vlastný život a aby sa stali tvorcami hodnôt, ktoré vytvoria cieľavedomou činnosťou.

Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením sa uskutočňuje:

- c) v školách pre žiakov so zdravotným znevýhodnením; tieto školy sú špeciálne školy,
- d) v ostatných školách:
  - 1. v špeciálnych triedach, ktoré sa zriaďujú spravidla pre žiakov s rovnakým druhom zdravotného znevýhodnenia; časť výchovno-vzdelávacieho procesu sa môže uskutočňovať v triede spoločne s ostatnými žiakmi školy; niektoré vyučovacie predmety alebo činnosti môže žiak absolvovať mimo špeciálnej triedy,
  - 2. v triedach alebo výchovných skupinách spolu s ostatnými žiakmi školy; ak má takýto žiak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, vzdeláva sa podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie; zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto programom oboznámiť.

Vo všetkých organizačných formách vzdelávania je potrebné vytvárať žiakom so zdravotným znevýhodnením špecifické podmienky pre ich úspešné vzdelávanie a uspokojovanie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb, najmä:

- všeobecné ciele vzdelávania v jednotlivých vzdelávacích oblastiach a kompetencie sa prispôbujú individuálnym osobitostiam žiakov so zdravotným znevýhodnením,
- pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou, so sluchovým, zrakovým, telesným alebo mentálnym postihnutím a pre žiakov s autizmom sa môžu v základnej škole pre žiakov s príslušným postihnutím otvárať triedy prípravného ročníka,
- v prípade potreby žiakov so zdravotným znevýhodnením možno predĺžiť dĺžku vzdelávania až o dva roky,

v rámci školských vzdelávacích programov špeciálnych škôl a základných škôl, v ktorých sa vzdelávajú žiaci so zdravotným znevýhodnením sa zaraďujú špecifické predmety (individuálna logopedická starostlivosť, individuálne logopedické cvičenia, individuálna tyflopédická starostlivosť, individuálna hra na hudobnom nástroji, posunkový jazyk, komunikačné zručnosti, dorozumievacie zručnosti, rozvíjanie komunikačných schopností,

- rozvíjanie sociálnych zručností, rozvoj psychomotorických zručností, dramatická výchova a iné),
- žiaci so zdravotným znevýhodnením, ktorí nemôžu splniť požiadavky príslušných vzdelávacích oblastí a štandardov, sa vzdelávajú podľa individuálnych vzdelávacích programov.
- u žiakov so zdravotným znevýhodnením je možné voliteľné hodiny využiť aj na intenzívne vzdelávanie v určitej vzdelávacej oblasti v rámci individuálneho vzdelávacieho programu žiaka.
- v prípade individuálnej integrácie v bežnej triede základnej školy môže školský špeciálny pedagóg na vyučovacích hodinách podľa potreby pracovať so žiakom / žiakmi so zdravotným znevýhodnením individuálne alebo v skupinkách podľa individuálneho vzdelávacieho programu žiaka/žiacov. Obsah, formy a postup vyučovania konzultuje s príslušným učiteľom.
- u žiakov so zdravotným znevýhodnením môže školský špeciálny pedagóg, liečebný pedagóg, logopéd, školský psychológ v rámci vyučovania pracovať individuálne s vybranými žiakmi s cieľom systematickej, intenzívnej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, resp. poruchy.
- v prípade potreby si školy, v ktorých sa vzdelávajú žiaci so zdravotným znevýhodnením, vo svojich školských vzdelávacích programoch, vypracovaných pre týchto žiakov, môžu zvýšiť počet voliteľných hodín o 1 až 3 hodiny týždenne.
- u žiakov so zdravotným znevýhodnením si stanovuje učiteľ dĺžku a štruktúru vyučovacej hodiny

flexibilne, zohľadňujúc momentálny psychický stav, správanie a potreby žiakov, ktoré sú dôsledkom ich zdravotného znevýhodnenia.

- v procese výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením sa podľa druhu zdravotného znevýhodnenia a individuálnej potreby môžu uplatňovať alternatívne formy komunikácie (posunkový jazyk, Braillovo písmo, náhradné formy komunikácie).
- predmet hudobná výchova sa v základných školách pre sluchovo postihnutých s prihliadnutím na sluchové postihnutie nie je povinný. Namiesto hudobnej výchovy sa môže vyučovať sluchová výchova, rytmicko-pohybová výchova alebo pohybovo-dramatická výchova.
- u žiakov s vývinovými poruchami správania, ktorí sa vzdelávajú v špeciálnej škole alebo špeciálnej triede, je možné na vyučovaní technickej výchovy v prípade potreby rozdeliť triedu na 2 podskupiny.

Základné podmienky vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením v bežných triedach základných škôl (integrované vzdelávanie)

Ak je zdravotné znevýhodnenie žiaka takého charakteru, že je mu potrebné vytvoriť špeciálne podmienky na vzdelávanie, takýto žiak má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby a musí byť na škole evidovaný ako žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, za podmienky súhlasu jeho zákonného zástupcu.

Potvrdenie o tom, že žiak má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vydáva podľa kompetencií školské zariadenie výchovného poradenstva a prevencie na základe odborného vyšetrenia.

Žiak, ktorý má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, musí mať vypracovaný individuálny výchovno-vzdelávací program. Individuálny výchovno-vzdelávací program vypracováva škola spoločne so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie podľa kompetencií.

Žiak môže mať špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby počas celého vzdelávacieho cyklu alebo len počas limitovaného obdobia, čo sa posudzuje na základe výsledkov odborného vyšetrenia školského zariadenia výchovného poradenstva a prevencie.

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorý sa vzdeláva v bežnej triede základnej školy, musí mať zabezpečené odborné personálne, materiálne, priestorové a organizačné podmienky v rozsahu a kvalite zodpovedajúcej jeho individuálnym potrebám.

Riaditeľ školy je povinný pri výchove a vzdelávaní takéhoto žiaka zabezpečiť systematickú spoluprácu školy so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva. Podľa potreby

škola môže spolupracovať aj so špeciálnou školou.

Individuálny výchovno-vzdelávací program

- je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, individuálne integrovaného v bežnej triede základnej školy. Je to dokument, ktorého účelom je plánovanie vzdelávania žiaka podľa jeho špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

Individuálny výchovno-vzdelávací program obsahuje:

- základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno-vzdelávací proces;
- požiadavky na úpravu prostredia školy a triedy;
- modifikáciu učebného plánu a učebných osnov;
- aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov;
- špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov žiaka;
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania;
- požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok a špeciálnych učebných pomôcok ;
- zabezpečenie servisu odborníkov – špeciálneho pedagóga, liečebného pedagóga, psychológa, logopéda a iných.

Všetky špecifické úpravy sa vypracovávajú v individuálnom rozsahu a kvalite tak, aby zodpovedali špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám konkrétneho žiaka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program vypracováva triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom, prípadne ďalšími zainteresovanými odbornými pracovníkmi podľa potreby a so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

Ak je žiakovi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami potrebné prispôbiť obsah a formy vzdelávania v jednom alebo viacerých vyučovacích predmetoch, vypracuje vyučujúci daného predmetu v spolupráci so špeciálnym pedagógom ako súčasť individuálneho vzdelávacieho programu *Úpravu učebných osnov konkrétneho predmetu*. Jedná sa o úpravu obsahu vzdelávania žiaka, t. j. vychádza sa z učebných osnov predmetu. Vyučujúci učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom vypracuje postupnosť krokov pri preberaní učiva príslušného predmetu. Úprava učebných osnov predmetu, ktorá je súčasťou individuálneho vzdelávacieho programu, sa vypracováva len pre tie vyučovacie predmety, v ktorých žiak nemôže postupovať podľa učebných osnov daného ročníka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program sa v priebehu školského roka môže upravovať a doplňovať podľa aktuálnych špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka. Úpravy výchovno-vzdelávacieho programu sú výsledkom odborných konzultácií všetkých zainteresovaných odborníkov a oboznamuje sa s nimi aj zákonný zástupca žiaka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program podpisuje riaditeľ školy, triedny učiteľ, špeciálny pedagóg a zákonný zástupca žiaka

Individuálny výchovno-vzdelávací program môže mať vypracovaný aj žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorý je žiakom špeciálnej školy alebo špeciálnej triedy v prípade, že nemôže vzhľadom na svoje zdravotné znevýhodnenie plniť požiadavky príslušných vzdelávacích oblastí a štandardov.

Vzdelávanie žiakov s VPU v školskej integrácii

Pre žiaka s VPU, vzdelávaného v školskej integrácii riaditeľ školy zabezpečí odbornú špeciálnopedagogickú a logopedickú starostlivosť v spolupráci s centrom špeciálnopedagogického poradenstva alebo s centrom pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, so školským špeciálnym pedagógom a školským logopédom v rozsahu rámcového obsahu vzdelávania v špecifických vyučovacích predmetov ILI a RŠF.

Žiak začlenený v školskej integrácii sa vzdeláva podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy, v ktorej sa vzdeláva a podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej aj „IVP“) s prihliadnutím na narušenie. Obsah jeho vzdelávania vychádza zo vzdelávacieho programu žiakov s vývinovými poruchami učenia.

IVP musí byť v súlade s obsahom špecifických vyučovacích predmetov ILI a RŠF. IVP sa aktualizuje podľa požiadaviek ročníka a aktuálneho stavu žiaka.

Žiak s VPU vzdelávaný v školskej integrácii v škole s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny postupuje podľa IVP s prihliadnutím na vzdelávací program pre žiakov s VPU. Logopéd a špeciálny pedagóg metodicky usmerňuje vyučujúcich a spolupracuje na tvorbe IVP. Metódy a postupy používané na vyučovaní vychádzajú z výsledkov psychologickkej, logopedickej a špeciálnopedagogickej diagnostiky, cieľov a obsahu predmetov ILI a RŠF. Riaditeľ školy zabezpečí, aby v záujme žiaka boli rešpektované odporúčania uvedené v správach z odborných vyšetrení k školskej integrácii k postupom pri vzdelávaní a k postupom pri hodnotení a klasifikácii žiaka. O spôsobe a možnostiach hodnotenia a klasifikácie triedny alebo vyučujúci učiteľ informuje zákonného zástupcu žiaka s VPU po konzultácii so špeciálnym pedagógom a školským logopédom.

Pri hodnotení a klasifikácii žiaka je nevyhnutné postupovať podľa odporúčaní špeciálneho pedagóga, psychológa a školského logopéda.

Pri vzdelávaní žiaka s VPU je nevyhnutná úzka spolupráca školy a rodiny, vytvorenie atmosféry spoločnej zodpovednosti a ujasnenia cieľov i postupov vedúcich k ich dosiahnutiu.

Vzdelávacie oblasti

Obsah vzdelávania žiakov s VPU v špeciálnych školách, špeciálnych triedach a v školskej integrácii je rovnaký ako obsah vzdelávacích oblastí príslušných predmetov pre štátny vzdelávací program žiakov základných škôl. Vzdelávacie oblasti sú však doplnené o oblasť **ŠPECIÁLNOPELAGOGICKÁ PODPORA**, do ktorej sú zaradené **špecifické vyučovacie predmety** individuálna logopedická intervencia (ďalej aj „ILI“) a rozvíjanie špecifických funkcií ďalej aj „RŠF“). Rámcový obsah vzdelávania špecifického vyučovacieho predmetu RŠF určuje samostatný dokument, ktorý je prílohou tohto vzdelávacieho programu. Obsah aktivít, ktoré vykonáva špeciálny pedagóg musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami žiaka, bez ohľadu na fyzický vek. Rámcový obsah vzdelávania špecifického vyučovacieho predmetu ILI určuje samostatný dokument. Obsah logopedickej intervencie musí byť v súlade s aktuálnymi mentálnymi a komunikačnými schopnosťami žiaka, bez ohľadu na fyzický vek.

Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov s VPU sú rovnaké ako pre žiakov bez zdravotného znevýhodnenia primárneho vzdelávania alebo nižšieho stredného vzdelávania. Čiastočné plnenie jednotlivých výkonov vzdelávacieho štandardu je potrebné zaznamenať v individuálnom vzdelávacom programe žiaka. Dosiahnuté výkony sú limitované samotným narušením komunikačnej schopnosti a VPU, a preto nemôžu byť ustanovené štandardy pre špecifický vyučovací predmet ILI a RŠF.

INDIVIDUÁLNA LOGOPEDICKÁ INTERVENCIA PRE ŽIAKOV S NARUŠENOU KOMUNIKAČNOU SCHOPNOSŤOU A ŽIAKOV S VÝVINOVÝMI PORUCHAMI UČENIA PRE PRÍPRAVNÝ AŽ 9. ROČNÍK

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Špecifický vyučovací predmet individuálna logopedická intervencia (ďalej aj „ILI“) je určený pre žiakov, ktorí majú narušenú komunikačnú schopnosť (ďalej aj „NKS“), alebo v rámci NKS aj vývinové poruchy učenia.

Cieľom predmetu ILI je v maximálnej miere podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a ako prediktora pre úspešné zvládnutie čítania a písania.

Cieľom logopedickej intervencie je odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú. Sekundárnym cieľom ILI je prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti. V širšom meradle podporuje ILI sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu detí a žiakov s NKS do spoločnosti.

Čiastkové ciele a obsah predmetu ILI vychádzajú z logopedickej diagnostiky.

U detí a žiakov s viacnásobným postihnutím a ťažkým stupňom NKS ide o rozvoj komunikačných schopností k najbližšej zóne ich vývinu, tak, aby boli schopní zrealizovať svoj komunikačný zámer podľa svojich potrieb zrozumiteľne pre komunikačného partnera.

Dôležitou súčasťou logopedickej intervencie je spolupráca so zákonným zástupcom, učiteľmi a ostatnými odborníkmi v celom procese intervencie.

Predkladaný dokument Individuálna logopedická intervencia je návodom na realizovanie postupu v procese intervencie do oblasti komunikačných schopností u žiakov.

CIELE

- Podporiť rozvoj reči a jazykových schopností ako predpokladu k realizácii určitého komunikačného zámeru a ako prediktora pre úspešné zvládnutie čítania a písania,
- odstrániť alebo aspoň zmierniť narušenie komunikačnej schopnosti a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nej vyplývajú,
- prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti,
- podporiť sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu detí a žiakov s NKS do spoločnosti.

OBSAH

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti úzko súvisí s vývinom vnímania, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto terapeutické postupy a metódy musia mať širší záber a ILI sa má orientovať na celý komplex dorozumievacieho procesu.

Obsah logopedických cvičení musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Je nevyhnutné zdôrazniť prepojenie hovorenej reči s písanou.

Oblasti individuálnej stimulácie sú uvedené v tabuľke 1 s cieľmi pre jednotlivé oblasti. V procese terapie vychádza logopéd z dostupných terapeutických materiálov a najmä z pracovných listov, ktoré si vytvára.

Primárnym cieľom intervencie je najmä v nižších ročníkoch podporiť schopnosti, ktoré tvoria bázu pre osvojovanie si kurikula a samotného čítania a písania. Je vhodné, aby obsah

pracovných listov súvisel s aktuálne preberaným učivom. Keďže jednotlivé schopnosti a ich deficity nie

sú viazané na konkrétny vek alebo ročník, uvedené námety slúžia na posilnenie medzipredmetových vzťahov a sú koncipované tak, aby facilitovali nosné témy vyučovacieho jazyka vo vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia.

Námety pre skupinovú terapiu v jednotlivých ročníkoch sú uvedené v tabuľke 2. Tabuľka 2 obsahuje špecifikum pre každý ročník, vo vyšších ročníkoch sa vo výučbe aplikujú aktivity a rozvíjajú schopnosti z nižších ročníkov podľa potreby. Skupinová práca podporuje rozvoj komunikačnej kompetencie žiakov a svojou dynamikou pôsobí ako motivačný činiteľ.

Intervencia má nasledovnú postupnosť:

1. krok: Vstupná logopedická a špeciálnopedagogická diagnostika nových žiakov, prípadne rediagnostika na začiatku každého školského roka.
2. krok: Stanovenie cieľov stimulácie podľa výsledkov diagnostiky.
3. krok: Odporúčaný obsah stimulácie reči a jazykových schopností podľa jednotlivých rovin, gramotnosti a iných schopností.

Ciele stimulácie

Oblasť rozvoja pragmatiky

Rozvíjať komunikačnú kompetenciu ako dorozumievací prostriedok
Rozvíjať schopnosti adekvátne používať rečové a jazykové prostriedky vzhľadom na komunikačného partnera, situáciu a cieľ komunikácie

U detí a žiakov s ťažkým a viacnásobným postihnutím dosiahnuť schopnosť dorozumievať sa pomocou posunkového jazyka alebo niektorej formy alternatívnej a augmentatívnej komunikácie (AAK).

Obsah stimulácie

Použitie jazyka v komunikačných situáciách: modelové hry, kladenie otázok, vykonávanie inštrukcií, komentovanie činností a pod.
Vytváranie komunikačného aparátu, osvojovanie si takých foriem komunikácie, ktoré je žiak schopný zvládnuť a používať (grafické systémy, kombinované systémy, posunkový jazyk, gestá, prstová abeceda, použitie elektronických pomôcok a pod.
Tréning komunikačných partnerov.

Oblasť rozvoja foneticko-fonologickej roviny

Rozvíjať fonematické uvedomovanie, schopnosť diferencovať dištinkatívne znaky jazyka podľa individuálnych schopností dieťaťa.
Rozvíjať artikulačnú obratnosť a výslovnosť, správne dýchanie.

Tréning fonologického uvedomovania podľa El'konina (SAS),
nácvik fonematickej diferenciácie,
nácvik artikulácie.
Dychový tréning
Hlasové cvičenia.
Myofunkčná terapia. Orofaciálna stimulácia. Fonograforhythmika.

Oblasť rozvoja lexikálno-sémantickej roviny

Rozvíjať slovnú zásobu.
Budovať štruktúrovaný systém klasifikácie pojmov v pamäti,
rozvíjať schopnosť hľadať významovú podobnosť slov a kategorizovať ich.
Rozvíjať schopnosť používať ustálené slovné spojenia- frázy.

Rozvíjanie slovnej zásoby,
kategorizácia pojmov,
oprava viet,
dokončovanie viet,
tvorba slovníkov náročných pojmov v jednotlivých predmetoch,
kľúčové slová,
sémantické mapy, a pod.
Tvorba (rečových) denníkov.

Oblasť rozvoja gramatiky (morfológie a syntaxe)

Stimulovať porozumenie reči.
Voliť si formy potrebné pre konkrétne dieťa.
Rozvíjať jazykový cit, syntaktické a morfológické pravidlá.
Aplikovať ich do hovorenej i písanej podoby.

Určovanie rodov podstatných mien,
nácvik flexie podľa trendu vývinu reči, predložkových väzieb a analógie, maľované čítanie,
tvorba viet,
opakovanie viet,
odvodzovanie slov,
tvorba viet a súvetí,
rozvoj porozumenia reči.

Oblasť rozvoja naratív (rozprávačských schopností)

Rozvíjať schopnosti rozumieť reči a podporovať schopnosť reprodukovať udalosť, príbeh alebo prečítaný text štruktúrovane, kohézne, zmysluplne a plynule.

Oblasť rozvoja gramotnosti

Čítanie

Fixovať grafémy, slabiky a slová, pravopis.

Osvojiť si techniku čítania a čítať s porozumením obsahu prečítaného textu pomocou stratégií práce s textom.

Písanie a pravopis

Naučiť žiakov stratégie osvojovania si pravopisných pravidiel, aplikovať ich v písaní, pracovať s pravidlami slovenského pravopisu primerane vývinovej úrovni.

Rozvíjať integráciu hovorenej a písanej reči.

Matematické schopnosti

Rozvíjať predčíselné predstavy.

Rozvíjať číselné predstavy.

Rozpoznať súvislosti.

Rozvíjať matematické schopnosti.

Rozvíjanie rozprávačských schopností podľa osnovy (obrázkovej, otázok), spontánne rozprávanie príbehu alebo udalosti, reprodukovanie prečítaného textu.

Rozvíjanie gramotnosti

Čítanie - technika čítania i porozumenie prečítaného podľa osnovy

Prepojenie čítania a písania

Osvojovanie si stratégií učenia

Interpretovanie obsahu textu,

kladenie otázok,

vytváranie kauzálnych spojení,

doplňovanie textu a pod.

Písanie - písanie i ortografia, súvislý písomný prejav.

Zoskupovanie pod hlavné pojmy.

Vytváranie analógií.

Rozpoznanie použitého pravidla.

Použitie pravidla.

Vytvorenie stálosti množstva.

Budovanie matematických predstáv.

Budovanie okruhu číselných a

matematických pojmov (viac, menej, rovnako....), vzťahov medzi nimi.

Chápanie matematických operácií.

Riešenie slovných úloh.

Geometria.

Jednotky .

Algoritmy.

Oblasť rozvoja funkčnej komunikácie

Osvojovať si komunikačné stratégie.

Rozvíjať konverzačné schopnosti.

Komunikačné stratégie zamerané na dieťa, stratégie ľahšieho porozumenia, výmen, nových pojmov, rečového vzoru a stratégia konverzácie.

Rozvíjanie konverzačných schopností.

Oblasť rozvíjania iných schopností

Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie.

Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť).

Rozvíjať priestorovú orientáciu (orientácia v makropriestore, orientácia v mikropriestore) a orientáciu v čase.

Rozvíjať motorické schopnosti.

Rozvíjanie vnímania, poznávania, diferenciačných schopností.

Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť).

Poznávacie procesy (zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie - kategorizácia).

Rozvíjanie priestorovej a časovej orientácie.

Nácvik pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná a časová orientácia).

Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti)

Intermodalita (audiovizuálny vzťah)

Rozvíjanie oromotoriky,

vizuomotoriky,

jemnej a hrubej motoriky,

grafomotoriky,

fonograforytmiky.

Ciele stimulácie

Oblasť rozvíjania iných schopností

Rozvíjať taktilné a kinestetické vnímanie.

Obsah stimulácie

Rozvíjanie vnímania, poznávania, diferenciačných schopností.

Rozvíjať sluchovú a zrakovú gnóziu (vnímanie, diferenciacia, pamäť).

Rozvíjanie pamäti (akusticko-verbálna a zraková, pracovná pamäť).

Poznávacie procesy (zachovanie, priradovanie, zoradovanie, triedenie - kategorizácia).

Rozvíjať priestorovú orientáciu (orientácia v mikro- a makropriestore) a orientáciu v čase.

Rozvíjanie priestorovej a časovej orientácie.

Nácvik pravo-ľavej orientácie (telesná schéma, rovinná a časová orientácia).

Serialita (nácvik sekvencií, postupnosti)

Intermodalita

(audiovizuálny vzťah).

Rozvíjať motorické schopnosti
Rozvíjanie oromotoriky, vizuomotoriky, jemnej a hrubej motoriky, grafomotoriky, fonograforytmiky

Oblasť matematických schopností

Rozvíjať predstavy. predčíselné Zoskupovanie pod hlavné pojmy, vytváranie analógií, rozpoznávanie a použitie pravidiel, rozpoznávanie súvislostí.
Triedenie, množstvo, veľkosť, zaradenie, usporiadanie, porovnávanie, postreh, logika. Pochopenie

Rozvíjať číselné predstavy.	<p>predčíselných pojmov-velkosť, tvar, dĺžka, počet. Porozumenie číslam ako referentom miery vecí v skutočnom svete.</p> <p>Osvojiť si stálosť množstva. Pojem číslo, zápis čísla, množstvo, rad čísel, číselná os, párne a nepárne čísla, porovnávanie, zmena množstva. Schopnosť porovnávať množstvo vyjadrené číslami. Schopnosť prirodzene rozkladať čísla. Mentálna číselná os, na ktorej možno manipulovať analógovými reprezentáciami početných kvantít.</p>
Naučiť žiakov matematické operácie a vzťahy medzi nimi.	<p>Osvojiť si okruh matematických a číselných pojmov. Význam znamienok - názorné príklady, manipulácia s predmetmi, sčítanie a odčítanie, násobenie a delenie, tabuľky, orientácia v tabuľkách, zlomky; hry s kartami, kockami, paličkami, žetónmi, tabuľkami. Potreba dať zmysel číselným situáciám hľadáním súvislostí medzi novými informáciami a nadobudnutými vedomosťami. Ovládanie vedomostí o efektoch operácií s číslami. Ovládanie plynulosti a flexibility s číslami. Porozumenie zmyslu/významu čísel. Porozumenie početných/mnohonásobných vzťahov medzi číslami.</p>

Rozpoznanie štandardov a charakteristík čísel.
Rozpoznanie hrubých početných chýb.

Naučiť žiakov riešiť slovné úlohy.

Upevňovať matematické schopnosti, spracovávať približné početnosti, cit pre čísla.
Rozpoznanie hrubých početných chýb.
Chápanie matematických pojmov a ich „prevod“ do bežného života.
Slovné úlohy z bežného života.

Naučiť žiakov geometriu.

Základné geometrické pojmy, tvary, vzťahy.
Hry a manipulácia s predmetmi a útvarmi v rovine a v priestore.

Rozvíjanie konštruktívneho a tvorivého myslenia.

Pochopiť jednotky a prevody jednotiek.

Jednotky dĺžky, hmotnosti, objemu, plochy – názorne a prakticky.

Naučiť sa algoritmy a zmeny algoritmu.

Praktické úlohy z bežného života.

Naučiť sa orientovať v rovine a v priestore.

Hry a manipulácia s predmetmi a útvarmi v rovine a v priestore.

Naučiť sa orientovať v čase

Praktické úlohy z
bežného života.
Následnosti,
postupnosti, sekvencie
(kalendár, hodiny,
časové úseky a pod.)

Oblasť čítania s porozumením

Osvojiť si/fixovať techniku čítania; porozumenie na úrovni viet
a slov.

Fixácia grafém,
slabík
(otvorené ,
zatvorené) a
čítania podľa
úrovne
(slabikové,
slov, viet,
krátkych
textov).

Osvojiť si stratégie na čítanie s porozumením literárneho textu.

Aktivácia
informácií o
téme;
vizualizácia
prečítaného;
predpovedanie
deja na
základe
nadpisu a
ilustrácií;
odpovedanie
na otázky a
kladenie
otázok;
orientácia v
texte,
vyhľadanie
konkrétnej
udalosti;
prerозprávanie
deja podľa
osnovy;
určenie hlavnej
myšlienky;
prepojenie
prečítaného s
vlastnými
skúsenosťami.

Osvojiť si stratégie na čítanie s porozumením náučného textu.

Aktivácia informácií o téme;
vizualizácia prečítaného;
identifikácia témy na základe nadpisu, obrázkov a graficky zvýraznených častí;
orientácia v texte: určenie tematickej vety odstavca, vyhľadanie kľúčových a podporných informácií, identifikácia známej a novej informácie;
sumarizácia textu – tvorba poznámok;
grafické znázornenie textu – podčiarkovanie, farebné zvýraznenie, používanie značiek, tvorba tabuliek, prehľadov, pojmových máp.

PROCES

Špeciálny pedagóg na začiatku školského roku, na základe výsledkov psychologickej, špeciálnopedagogickej a logopedickej diagnostiky vypracuje plán špeciálnopedagogickej reedukácie pre každého žiaka s prihliadnutím na obsah špecifického vyučovacieho predmetu RŠF. Je to vlastne postup vedúci k splneniu cieľov reedukácie v jednotlivých oblastiach uvedených v časti Obsah RŠF – primerane komunikačným, vývinovým a kognitívnym schopnostiam žiaka.

Špecifický vyučovací predmet RŠF môže vyučovať špeciálny pedagóg alebo školský logopéd, ktorý podľa platných všeobecne záväzných právnych predpisov má na vyučovanie tohto predmetu príslušnú pedagogickú a odbornú spôsobilosť. Vyučovacia hodina RŠF môže byť delená. Špeciálny pedagóg pracuje so žiakmi individuálne alebo v malých skupinách. S ostatnými žiakmi triedy v tom čase pracuje iný pedagóg podľa pokynov špeciálneho pedagóga.

Frekvencia cvičení so žiakmi vyplýva z učebného plánu a rozvrhu hodín. V prípade závažnejších VPU je možné vykonávať špeciálnopedagogickú reedukáciu aj častejšie ako stanovuje učebný plán. Potom je určenie frekvencie cvičení v kompetencii riaditeľa školy.

Dĺžka cvičení je závislá od veku a schopností žiaka, diagnózy a prípadne iných špecifik dominantného alebo iného postihnutia, či narušenia žiaka.

Špeciálny pedagóg úzko spolupracuje s rodičmi dieťaťa, so psychológom, so školským logopédom a s ostatnými pedagógmi. Metodicky usmerňuje rodičov a učiteľov v oblasti prístupu ku komunikácii so žiakom a pri vykonávaní cvičení podľa inštrukcií. Je veľmi dôležité zaangažovať do spolupráce rodičov žiaka, tak aby sa podieľali na všetkých krokoch v rámci intervencie a niesli spoluzodpovednosť za výsledky spoločného snaženia.

Výchova a vzdelávanie detí a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Sociálne znevýhodnené prostredie (znevýhodnenie chudobou alebo kultúrou)

- definujeme ako prostredie, ktoré vzhľadom na sociálne a jazykové podmienky nedostatočne stimuluje rozvoj mentálnych, vôľových a emocionálnych vlastností jednotlivca, nepodporuje jeho efektívnu socializáciu a neposkytuje dostatok primeraných podnetov pre rozvoj osobnosti. Spôsobuje sociálno-kultúrnu depriváciu, deformuje intelektuálny, mravný a citový rozvoj jednotlivca a z aspektov edukácie ho z týchto dôvodov považujeme za osobu so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Špeciálne edukačné potreby dieťaťa sú požiadavky na špeciálne usporiadanie podmienok, organizácie a realizácie výchovno-vzdelávacieho procesu tak, aby zodpovedali osobitostiam žiaka, ktorého telesný, psychický alebo sociálny vývin sa výrazne líši od štandardného vývinu.

Sociálne znevýhodnené prostredie je pre žiaka rodina:

- ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi a príjem rodiny je najviac vo výške životného minima,
- v ktorej aspoň jeden z rodičov (alebo opatrovník) patrí do skupiny znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie,
- v ktorej najvyššie ukončené vzdelanie rodičov je základné, alebo aspoň jeden z rodičov nemá ukončené základné vzdelanie,
- ktorá má neštandardné bytové a hygienické podmienky (napr. žiak nemá vyhradené miesto na učenie, nemá vlastnú posteľ, nie je zavedená elektrická prípojka a pod.).

Výchova a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia (ďalej SZP)

Špecifickým cieľom výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP je prostredníctvom eliminácie alebo odstránenia hendikepov vyplývajúcich zo sociálneho znevýhodnenia (komunikačné schopnosti, kultúrne a sociálne vylúčenie, nedostatočné hygienické návyky...) dosiahnuť primeraný rozvoj ich schopností.

Uskutočňuje sa:

- v školách s nultým ročníkom pre šesťročné deti nedosahujúce školskú spôsobilosť, pre ktoré sa vypracováva individuálny vzdelávací program, v spolupráci so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva; zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto programom oboznámiť a po absolvovaní nultého ročníka určiť ďalší spôsob vzdelávania žiaka berúc do úvahy výsledky odborných posúdení dosiahnutej úrovne školskej spôsobilosti
- v školách v bežných triedach spoločne s ostatnými žiakmi školy podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva; zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto programom oboznámiť.

Špecifické podmienky pre vzdelávanie detí zo SZP

- zabezpečiť pred vstupom do základnej školy testovanie školskej spôsobilosti výlučne pedagogicko-psychologickými poradňami na základe sociálno-kultúrne nezávislých testov školskej spôsobilosti pre 6 – 7 ročné deti, ktoré rešpektujú špecifiká v oblasti poznania a skúseností detí so sociálne znevýhodneného prostredia, najmä u detí z prostredia národnostných menšín
- prispôbiť úrovni dieťaťa obsah a metódy vzdelávania v nulťom ročníku s cieľom dosiahnuť kompenzáciu deficitu
- znížiť počet žiakov v bežnej triede, aby sa umožnila vyššia miera individuálneho prístupu k žiakovi,
- realizovať celodenný výchovný systém s možnosťou zmysluplného trávenia voľného času a pomoci pri príprave na vyučovanie,
- zabezpečiť asistenta učiteľa, ktorý v prípade detí zo zmiešaného národnostného prostredia ovláda aj ich materinský jazyk ,
- vytvoriť edukačné prostredie rešpektujúce sociálne, kultúrne a jazykové špecifiká detí zo SZP
- pri vytváraní školských vzdelávacích programov zohľadňovať sociálne a kultúrne prostredie a potreby detí zo SZP
- realizovať programy orientované na zlepšenie spolupráce rodičov (predovšetkým rómskych) detí so základnou školou,
- zabezpečiť spoluprácu s neformálnymi komunitnými centrami, ktoré sa zaoberajú vzdelávaním detí vrátane materských centier pre budúce matky a matky s deťmi.
- podporiť vzdelávacie programy multikultúrnej výchovy a výchovy proti predsudkom, a programy implementovať ako súčasť školského vzdelávacieho programu,

Ďalšie podmienky

a) *personálne podmienky*: pedagóg cielene pripravený na vzdelávanie detí zo SZP, spolupráca so špecialistami - špeciálny pedagóg, psychológ, logopéd, terapeut, asistent učiteľa a iní odborníci ,

b) *materiálne podmienky*: špeciálne doplnkové učebné pomôcky, učebnice, pracovné listy, prípadne iné pomôcky,

c) *odborné a organizačné podmienky*: včasná špeciálno-pedagogická, psychologická a sociálna diagnostika, špeciálne metódy a formy vzdelávania - individuálna a skupinová práca kooperatívne učenie, špecifické vyučovacie predmety, vzdelávanie podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu, spolupráca s poradenskými zariadeniami,

Ak je žiakovi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami potrebné prispôbiť obsah a formy vzdelávania v jednom alebo viacerých vyučovacích predmetoch, vypracuje vyučujúci daného predmetu v spolupráci s asistentom učiteľa a so špeciálnym pedagógom ako súčasť individuálneho vzdelávacieho programu *Úpravu učebných osnov konkrétneho predmetu*. Ide o úpravu obsahu vzdelávania žiaka, t. j. vychádza sa z učebných osnov predmetu. Vyučujúci učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom vypracuje postupnosť krokov pri preberaní učiva príslušného predmetu. Úprava učebných osnov predmetu, ktorá je súčasťou individuálneho vzdelávacieho programu, sa vypracováva len pre tie vyučovacie predmety, v ktorých má žiak problémy vyplývajúce so sociálnych a kultúrnych hendikepov, prípadne potrebuje iné úpravy. Individuálny výchovno-vzdelávací program sa v priebehu školského roka môže upravovať a dopĺňovať podľa aktuálnych špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka. Zmeny je potrebné konzultovať so všetkými zainteresovanými odborníkmi a oboznámiť s nimi zákonného zástupcu žiaka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program podpisuje riaditeľ školy, triedny učiteľ, špeciálny pedagóg a zákonný zástupca žiaka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, individuálne integrovaného v bežnej triede základnej školy. Je to dokument, ktorého účelom je plánovanie vzdelávania žiaka podľa jeho špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

Obsahuje:

- základné informácie o žiakovi a vplyve jeho sociálne znevýhodneného prostredia na výchovno-vzdelávací proces;
- modifikáciu učebného plánu a učebných osnov;
- aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov;
- špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov žiaka;
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania;
- požiadavky na zabezpečenie doplnkových učebných pomôcok
- zabezpečenie servisu odborníkov – asistenta učiteľa, špeciálneho pedagóga, psychológa, a iných špecialistov.

Všetky špecifické úpravy sa vypracovávajú tak, aby zodpovedali špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám konkrétneho žiaka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program vypracováva triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom, asistentom učiteľa, prípadne ďalšími zainteresovanými odbornými pracovníkmi podľa potreby.

Výchova a vzdelávanie detí a žiakov s nadaním

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov s nadaním je dosiahnuť optimálny rozvoj ich nadania a pripraviť ich na tvorivé využitie tohto nadania v prospech spoločnosti. Okrem rozvoja výkonových charakteristík nadania sa kladie dôraz na harmonický osobnostný vývin nadaných detí a žiakov, ich emocionálne charakteristiky i sociálne vzťahy.

Výchova a vzdelávanie žiakov s nadaním sa na úrovni primárneho vzdelávania uskutočňuje:

- a) v základných školách so zameraním na rozvoj všeobecného intelektového nadania,
- b) v ostatných školách:
  1. v triedach so zameraním na rozvoj všeobecného intelektového nadania,
  2. v triedach s rozšíreným vyučovaním cudzích jazykov,
  3. v triedach s rozšíreným vyučovaním estetickových predmetov,
  4. v športových triedach zameraných na športy, ktoré si vyžadujú skorú špecializáciu,
- c) v triedach alebo výchovných skupinách spolu s ostatnými žiakmi školy (individuálna a skupinová integrácia).

Žiaci tried podľa bodu b) môžu časť vyučovania absolvovať mimo týchto tried spolu s ostatnými žiakmi školy. Nadaní žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vzdelávaní v triedach podľa

bodou c) postupujú podľa individuálneho alebo skupinového výchovno-vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva triedny učiteľ v spolupráci s príslušným odborným pedagógom, resp. so zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

Podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu postupujú všetci nadaní žiaci, ktorí majú okrem nadania špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vyplývajúce zo zdravotného znevýhodnenia alebo sociálne znevýhodneného prostredia. V ich individuálnom výchovno-vzdelávacom programe treba zohľadniť všetky druhy ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

Vo všetkých organizačných formách vzdelávania je potrebné vytvárať žiakom s nadaním špecifické podmienky pre úspešné rozvíjanie ich nadania a optimalizáciu vývinu ich osobnosti, najmä:

- Špecifikovať v školskom vzdelávacom programe, resp. v individuálnom vzdelávacom programe ciele vzdelávania s ohľadom na druh a stupeň rozvíjaného nadania a na potrebu všestranného osobnostného rozvoja nadaných žiakov;
- Zabezpečiť vzdelávanie nadaných žiakov materiálne, metodicky i personálne;
- Pri výchove a vzdelávaní intelektovo nadaných žiakov spolupracovať so psychológom, pri výchove a vzdelávaní umelecky nadaných žiakov s odborným pedagógom konkrétnej umeleckej disciplíny, pri výchove a vzdelávaní športovo nadaných žiakov so športovým trénerom;
- Stanoviť jednoznačné kritériá pre prijímanie nadaných žiakov do konkrétneho rozvíjajúceho programu v súlade so všeobecne záväznými rezortnými predpismi (všeobecne intelektovo nadaní žiaci sú diagnostikovaní zariadením výchovného poradenstva a prevencie na základe záväzných psychologických kritérií, do tried s rozšíreným vyučovaním sa žiaci prijímajú na základe pedagogického posúdenia ich vedomostnej úrovne a overenia špeciálnych schopností a zručností, v prípade športovo nadaných aj overenia zdravotnej spôsobilosti);
- Akceptovať nadaných žiakov a rešpektovať špecifiká ich osobností a správania;
- Rozvíjať a stimulovať všeobecné i špeciálne schopnosti žiakov;
- Za tým účelom upraviť učebný plán rozšírením dotácie predmetov, na ktorých rozvoj je školský vzdelávací program zameraný, resp. zaradením ďalších predmetov (obohatenie, práca s počítačom, cudzí jazyk, dramatická výchova ap.);
- Dbáť na všestranný rozvoj osobnosti nadaných žiakov, a to v oblasti pohybovej, kognitívnej, motivačnej, vôľovej emocionálnej i sociálnej;
- Umožniť zaškolenie intelektovo nadaných žiakov pred dovŕšením šiesteho roku veku na základe psychologického vyšetrenia;
- Umožniť intelektovo nadaným žiakom postúpiť do vyššieho ročníka bez absolvovania predchádzajúceho ročníka, alebo absolvovať dva ročníky v priebehu jedného školského roku, a tak skrátiť dobu primárneho vzdelávania;
- Umožniť žiakom v súlade s ich nadaním vzdelávať sa v konkrétnych predmetoch podľa rozšírených učebných osnov (čo môže byť upravené v školskom, skupinovom alebo individuálnom vzdelávacom programe);
- Zamestnávať žiakov zmysluplne, zadávať im stimulujúce úlohy a využívať pedagogické postupy zamerané na rozvoj samostatnosti a tvorivosti žiakov (napr. projektové vyučovanie);

- Akceptovať vlastné postupy žiakov, ktoré vedú k žiaducim výsledkom, aj keď sa líšia od bežne používaných;
- viesť žiakov k realistickému hodnoteniu vlastných schopností i výsledkov svojej práce;
- viesť žiakov k vzájomnej spolupráci;

Základné podmienky vzdelávania žiakov s nadaním v bežných triedach základných škôl (integrované vzdelávanie)

Ak si rozvoj nadania žiaka bežnej triedy vyžaduje vytvoriť mu na vzdelávanie špeciálne podmienky, jedná sa o žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, čo musí byť potvrdené odborným vyšetrením. Zaradenie takéhoto žiaka do programu pre nadaných žiakov je možné iba s informovaným súhlasom jeho zákonného zástupcu.

Pre integrovaného nadaného žiaka je treba vypracovať individuálny výchovno-vzdelávací program, prípadne môže postupovať podľa skupinového výchovno-vzdelávacieho programu, ak je v triede integrovaná skupina nadaných žiakov s rovnakým druhom nadania. Za vypracovanie týchto programov je zodpovedný triedny učiteľ v spolupráci s pedagógom špecializovaným na prácu s nadanými žiakmi. Podľa potreby sa na jeho vypracovaní podieľa príslušný odborný pedagóg a zariadenie výchovného poradenstva a prevencie.

Individuálny výchovno-vzdelávací program môže žiakovi v súlade s jeho nadaním umožniť akcelerované vzdelávanie. Okrem postupu do vyššieho ročníka alebo absolvovania dvoch ročníkov v priebehu jedného školského roku možno nadaného žiaka:

- vzdelávať sa v konkrétnych predmetoch podľa učebného plánu vyšších ročníkov,
- postupovať v konkrétnych predmetoch podľa osnov vyššieho ročníka,
- vzdelávať sa v konkrétnych predmetoch v triedach vyššieho ročníka.

Vo všeobecnosti sa však dáva prednosť tzv. rozširujúcemu, resp. obohacujúcemu vzdelávaniu, čo znamená:

- zaradiť do individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu predmety, ktoré nie sú v učebnom pláne bežných žiakov,
- doplniť záväzné učebné osnovy jednotlivých predmetov o nové témy zodpovedajúce nadaniu žiaka a možnostiam školy, resp. regiónu.

Individuálny výchovno-vzdelávací program

Individuálny výchovno-vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami individuálne integrovaného v bežnej triede základnej školy. Je to dokument, ktorého účelom je plánovanie vzdelávania žiaka podľa jeho špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

Individuálny výchovno-vzdelávací program nadaného žiaka obsahuje:

- základné informácie o žiakovi,
- špecifikáciu druhu a štruktúry jeho nadania, s opisom silných a slabých stránok žiakovej osobnosti
- modifikáciu učebných plánov a učebných osnov,
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania,
- špecifiká hodnotenia žiaka,

- požiadavky na zabezpečenie špeciálnych učebných pomôcok,
- zabezpečenie spolupráce s príslušnými odborníkmi (podľa druhu rozvíjaného nadania).

Individuálny výchovno-vzdelávací program možno v priebehu školského roka spresňovať formou časovo-tematických plánov. Podľa aktuálneho vývinu nadania žiaka možno program priebežne meniť a upravovať.

V individuálnom výchovno-vzdelávacom programe nadaného žiaka s ďalšími špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (nadaného žiaka so zdravotným znevýhodnením alebo nadaného žiaka zo sociálne znevýhodneného prostredia) musia byť zohľadnené aj tieto potreby a program má okrem rozvoja nadania zabezpečiť aj kompenzáciu nedostatkov žiaka.

Skupinový výchovno-vzdelávací program

Ak sú v bežnej triede integrovane vzdelávaní viacerí žiaci s rovnakým druhom nadania, môžu postupovať podľa skupinového výchovno-vzdelávacieho programu, ktorý môže byť formulovaný ako súčasť školského vzdelávacieho programu. Obsahuje:

- modifikáciu učebných plánov a učebných osnov,
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania,
- špecifiká hodnotenia žiakov,
- požiadavky na zabezpečenie špeciálnych učebných pomôcok,
- zabezpečenie spolupráce s príslušnými odborníkmi (podľa druhu rozvíjaného nadania).

V individuálnej dokumentácii každého žiaka však musia byť okrem základných informácií o ňom uvedené aj informácie o špecifikácii druhu a štruktúry jeho nadania, s opisom silných a slabých stránok jeho osobnosti.

Ak je v skupine nadaných žiakov žiak s ďalšími špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, musí postupovať podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu.

Predmet: Osobitosti a podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, podpornými opatreniami

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je žiak, u ktorého je potrebné zabezpečiť ďalšie zdroje na podporu efektívneho vzdelávania. Použitie ďalších zdrojov umožní vytvoriť kvalitatívne nové prostredie, zodpovedajúce potrebám žiakov, ktorí si vyžadujú špeciálny prístup vo vzdelávaní. Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby sú u žiaka diagnostikované školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

Špeciálnou výchovno-vzdelávacou potrebou je požiadavka na úpravu podmienok (obsahu, foriem, metód, prostredia a prístupov) vo výchove a vzdelávaní pre žiaka. Špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vyplývajú zo zdravotného znevýhodnenia alebo nadania alebo vývinu žiaka v sociálne znevýhodnenom prostredí, zohľadnenie ktorých mu zabezpečí rovnocenný prístup k vzdelávaniu, primeraný rozvoj schopností alebo osobnosti ako aj dosiahnutie primeraného stupňa vzdelania a primeraného začlenenia do spoločnosti. Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami je spravidla:

1) žiak so zdravotným znevýhodnením, t.j.

- žiak so zdravotným postihnutím (s mentálnym postihnutím, so sluchovým postihnutím, so zrakovým postihnutím, s telesným postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou, s autizmom alebo inými pervazívnymi vývinovými poruchami, s viacnásobným postihnutím)

- žiak chorý alebo zdravotne oslabený, žiak s vývinovými poruchami (poruchou aktivity a pozornosti, s vývinovou poruchou učenia, s oneskoreným alebo nerovnomerným psychomotorickým vývinom), žiak s intelektovým výkonom v hraničnom pásme, žiak s poruchou správania,

2) žiak zo sociálne znevýhodneného prostredia

3) žiak s nadaním

Ďalšie zdroje sú rôzneho druhu, predovšetkým:

- e) zabezpečenie odborného prístupu vo vzdelávaní t.j. včasná špeciálnopedagogická, psychologická, medicínska diagnostika, vzdelávanie podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu - individuálna a skupinová práca so žiakom, používanie špeciálnych metód a foriem vyučovania, úprava vzdelávacieho obsahu, zaradenie špeciálnych vyučovacích predmetov, špecifický postup v hodnotení vzdelávacích výsledkov, aplikácia alternatívnych foriem komunikácie, úzka spolupráca s rodičmi a iné, podľa individuálnej potreby konkrétneho žiaka, vyplývajúcej z odbornej diagnostiky;
- f) materiálne, ktoré zahŕňajú špeciálne učebnice, špeciálne vyučovacie pomôcky, kompenzačné pomôcky, prístroje, úpravy prostredia (napr. bezbariérový prístup) a iné;
- g) personálne t.j. odborný servis špeciálneho pedagóga, školského špeciálneho pedagóga, logopéda, liečebného pedagóga, asistenta učiteľa, školského psychológa, ďalej nižší počet žiakov v triede, v prípade individuálnej integrácie zníženie maximálneho počtu žiakov v triede, odborná príprava učiteľov a iné;
- h) finančné na zabezpečenie špeciálnych materiálnych, odborných a personálnych podmienok.

Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením je okrem všeobecných cieľov, vychovávať a vzdelávať týchto žiakov tak, aby čo najviac rozvinuli vlastné kompenzačné mechanizmy, aby plnohodnotne vnímali, prežívali vlastný život a aby sa stali tvorcami hodnôt, ktoré vytvoria cieľavedomou činnosťou.

Výchova a vzdelávanie žiakov so zdravotným znevýhodnením sa uskutočňuje:

- e) v školách pre žiakov so zdravotným znevýhodnením; tieto školy sú špeciálne školy,

- f) v ostatných školách:
1. v špeciálnych triedach, ktoré sa zriaďujú spravidla pre žiakov s rovnakým druhom zdravotného znevýhodnenia; časť výchovno-vzdelávacieho procesu sa môže uskutočňovať v triede spoločne s ostatnými žiakmi školy; niektoré vyučovacie predmety alebo činnosti môže žiak absolvovať mimo špeciálnej triedy,
  2. v triedach alebo výchovných skupinách spolu s ostatnými žiakmi školy; ak má takýto žiak špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, vzdeláva sa podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie; zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto programom oboznámiť.

Vo všetkých organizačných formách vzdelávania je potrebné vytvárať žiakom so zdravotným znevýhodnením špecifické podmienky pre ich úspešné vzdelávanie a uspokojovanie ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb, najmä:

- všeobecné ciele vzdelávania v jednotlivých vzdelávacích oblastiach a kompetencie sa prispôsobujú individuálnym osobitostiam žiakov so zdravotným znevýhodnením,
- pre žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou, so sluchovým, zrakovým, telesným alebo mentálnym postihnutím a pre žiakov s autizmom sa môžu v základnej škole pre žiakov s príslušným postihnutím otvárať triedy prípravného ročníka,
- v prípade potreby žiakov so zdravotným znevýhodnením možno predĺžiť dĺžku vzdelávania až o dva roky,
- v rámci školských vzdelávacích programov špeciálnych škôl a základných škôl, v ktorých sa vzdelávajú žiaci so zdravotným znevýhodnením sa zaraďujú špecifické predmety (individuálna logopedická starostlivosť, individuálne logopedické cvičenia, individuálna tyflopédická starostlivosť, individuálna hra na hudobnom nástroji, posunkový jazyk, komunikačné zručnosti, dorozumievacie zručnosti, rozvíjanie komunikačných schopností, rozvíjanie sociálnych zručností, rozvoj psychomotorických zručností, dramatická výchova a iné),
- žiaci so zdravotným znevýhodnením, ktorí nemôžu splniť požiadavky príslušných vzdelávacích oblastí a štandardov, sa vzdelávajú podľa individuálnych vzdelávacích programov.
- u žiakov so zdravotným znevýhodnením je možné voliteľné hodiny využiť aj na intenzívne vzdelávanie v určitej vzdelávacej oblasti v rámci individuálneho vzdelávacieho programu žiaka.
- v prípade individuálnej integrácie v bežnej triede základnej školy môže školský špeciálny pedagóg na vyučovacích hodinách podľa potreby pracovať so žiakom / žiakmi so zdravotným znevýhodnením individuálne alebo v skupinkách podľa individuálneho vzdelávacieho programu žiaka/žiacov. Obsah, formy a postup vyučovania konzultuje s príslušným učiteľom.
- u žiakov so zdravotným znevýhodnením môže školský špeciálny pedagóg, liečebný pedagóg, logopéd, školský psychológ v rámci vyučovania pracovať individuálne s vybranými žiakmi s cieľom systematickej, intenzívnej korekcie, terapie alebo reedukácie postihnutia, resp. poruchy.
- v prípade potreby si školy, v ktorých sa vzdelávajú žiaci so zdravotným znevýhodnením, vo svojich školských vzdelávacích programoch, vypracovaných pre týchto žiakov, môžu zvýšiť počet voliteľných hodín o 1 až 3 hodiny týždenne.
- u žiakov so zdravotným znevýhodnením si stanovuje učiteľ dĺžku a štruktúru vyučovacej hodiny flexibilne, zohľadňujúc momentálny psychický stav, správanie a potreby žiakov, ktoré sú dôsledkom ich zdravotného znevýhodnenia.
- v procese výchovy a vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením sa podľa druhu zdravotného znevýhodnenia a individuálnej potreby môžu uplatňovať alternatívne formy komunikácie (posunkový jazyk, Braillovo písmo, náhradné formy komunikácie).
- predmet hudobná výchova sa v základných školách pre sluchovo postihnutých s prihliadnutím na sluchové postihnutie nie je povinný. Namiesto hudobnej výchovy sa môže vyučovať sluchová výchova, rytmicko-pohybová výchova alebo pohybovo-dramatická výchova.

- u žiakov s vývinovými poruchami správania, ktorí sa vzdelávajú v špeciálnej škole alebo špeciálnej triede, je možné na vyučovaní technickej výchovy v prípade potreby rozdeliť triedu na 2 podskupiny.

Základné podmienky vzdelávania žiakov so zdravotným znevýhodnením v bežných triedach základných škôl (integrované vzdelávanie)

Ak je zdravotné znevýhodnenie žiaka takého charakteru, že je mu potrebné vytvoriť špeciálne podmienky na vzdelávanie, takýto žiak má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby a musí byť na škole evidovaný ako žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, za podmienky súhlasu jeho zákonného zástupcu.

Potvrdenie o tom, že žiak má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vydáva podľa kompetencií školské zariadenie výchovného poradenstva a prevencie na základe odborného vyšetrenia.

Žiak, ktorý má špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, musí mať vypracovaný individuálny výchovno-vzdelávací program. Individuálny výchovno-vzdelávací program vypracováva škola spoločne so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie podľa kompetencií.

Žiak môže mať špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby počas celého vzdelávacieho cyklu alebo len počas limitovaného obdobia, čo sa posudzuje na základe výsledkov odborného vyšetrenia školského zariadenia výchovného poradenstva a prevencie.

Žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorý sa vzdeláva v bežnej triede základnej školy, musí mať zabezpečené odborné personálne, materiálne, priestorové a organizačné podmienky v rozsahu a kvalite zodpovedajúcej jeho individuálnym potrebám.

Riaditeľ školy je povinný pri výchove a vzdelávaní takéhoto žiaka zabezpečiť systematickú spoluprácu školy so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva. Podľa potreby škola môže spolupracovať aj so špeciálnou školou.

Individuálny výchovno-vzdelávací program

- je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, individuálne integrovaného v bežnej triede základnej školy. Je to dokument, ktorého účelom je plánovanie vzdelávania žiaka podľa jeho špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

Individuálny výchovno-vzdelávací program obsahuje:

- základné informácie o žiakovi a vplyve jeho diagnózy na výchovno-vzdelávací proces;
- požiadavky na úpravu prostredia školy a triedy;
- modifikáciu učebného plánu a učebných osnov;
- aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov;
- špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov žiaka;
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania;
- požiadavky na zabezpečenie kompenzačných pomôcok a špeciálnych učebných pomôcok ;
- zabezpečenie servisu odborníkov – špeciálneho pedagóga, liečebného pedagóga, psychológa, logopéda a iných.

Všetky špecifické úpravy sa vypracovávajú v individuálnom rozsahu a kvalite tak, aby zodpovedali špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám konkrétneho žiaka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program vypracováva triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom, prípadne ďalšími zainteresovanými odbornými pracovníkmi podľa potreby a so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

Ak je žiakovi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami potrebné prispôbiť obsah a formy vzdelávania v jednom alebo viacerých vyučovacích predmetoch, vypracuje vyučujúci daného predmetu v spolupráci so špeciálnym pedagógom ako súčasť individuálneho vzdelávacieho programu *Úpravu učebných osnov konkrétneho predmetu*. Jedná sa o úpravu obsahu vzdelávania žiaka, t. j. vychádza sa z učebných osnov predmetu. Vyučujúci učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom vypracuje postupnosť krokov pri preberaní učiva príslušného predmetu. Úprava učebných osnov predmetu, ktorá je súčasťou individuálneho vzdelávacieho programu, sa vypracováva len pre tie vyučovacie predmety, v ktorých žiak nemôže postupovať podľa učebných osnov daného ročníka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program sa v priebehu školského roka môže upravovať a doplňovať podľa aktuálnych špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka. Úpravy výchovno-vzdelávacieho programu⁶⁶⁰

sú výsledkom odborných konzultácií všetkých zainteresovaných odborníkov a oboznamuje sa s nimi aj zákonný zástupca žiaka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program podpisuje riaditeľ školy, triedny učiteľ, špeciálny pedagóg a zákonný zástupca žiaka

Individuálny výchovno-vzdelávací program môže mať vypracovaný aj žiak so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorý je žiakom špeciálnej školy alebo špeciálnej triedy v prípade, že nemôže vzhľadom na svoje zdravotné znevýhodnenie plniť požiadavky príslušných vzdelávacích oblastí a štandardov.

Výchova a vzdelávanie detí a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

Sociálne znevýhodnené prostredie (znevýhodnenie chudobou alebo kultúrou)

- definujeme ako prostredie, ktoré vzhľadom na sociálne a jazykové podmienky nedostatočne stimuluje rozvoj mentálnych, vôľových a emocionálnych vlastností jednotlivca, nepodporuje jeho efektívnu socializáciu a neposkytuje dostatok primeraných podnetov pre rozvoj osobnosti. Spôsobuje sociálno-kultúrnu depriváciu, deformuje intelektuálny, mravný a citový rozvoj jednotlivca a z aspektov edukácie ho z týchto dôvodov považujeme za osobu so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Špeciálne edukačné potreby dieťaťa sú požiadavky na špeciálne usporiadanie podmienok, organizácie a realizácie výchovno-vzdelávacieho procesu tak, aby zodpovedali osobitostiam žiaka, ktorého telesný, psychický alebo sociálny vývin sa výrazne líši od štandardného vývinu.

Sociálne znevýhodnené prostredie je pre žiaka rodina:

- ktorej sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi a príjem rodiny je najviac vo výške životného minima,
- v ktorej aspoň jeden z rodičov (alebo opatrovník) patrí do skupiny znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie,
- v ktorej najvyššie ukončené vzdelanie rodičov je základné, alebo aspoň jeden z rodičov nemá ukončené základné vzdelanie,
- ktorá má neštandardné bytové a hygienické podmienky (napr. žiak nemá vyhradené miesto na učenie, nemá vlastnú posteľ, nie je zavedená elektrická prípojka a pod.).

Výchova a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia (ďalej SZP)

Špecifickým cieľom výchovy a vzdelávania žiakov zo SZP je prostredníctvom eliminácie alebo odstránenia hendikepov vyplývajúcich zo sociálneho znevýhodnenia (komunikačné schopnosti, kultúrne a sociálne vylúčenie, nedostatočné hygienické návyky...) dosiahnuť primeraný rozvoj ich schopností.

Uskutočňuje sa:

- v školách s nultým ročníkom pre šesťročné deti nedosahujúce školskú spôsobilosť, pre ktoré sa vypracováva individuálny vzdelávací program, v spolupráci so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva; zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto programom oboznámiť a po absolvovaní nultého ročníka určiť ďalší spôsob vzdelávania žiaka berúc do úvahy výsledky odborných posúdení dosiahnutej úrovne školskej spôsobilosti
- v školách v bežných triedach spoločne s ostatnými žiakmi školy podľa individuálneho vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva; zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto programom oboznámiť.

Špecifické podmienky pre vzdelávanie detí zo SZP

- zabezpečiť pred vstupom do základnej školy testovanie školskej spôsobilosti výlučne pedagogicko-psychologickými poradňami na základe sociálno-kultúrnych nezávislých testov školskej spôsobilosti pre 6 – 7 ročné deti, ktoré rešpektujú špecifiká v oblasti poznania a skúseností detí so sociálne znevýhodneného prostredia, najmä u detí z prostredia národnostných menšín
- prispôbiť úrovni dieťaťa obsah a metódy vzdelávania v nultom ročníku s cieľom dosiahnuť kompenzáciu deficitu

- znížiť počet žiakov v bežnej triede, aby sa umožnila vyššia miera individuálneho prístupu k žiakovi,
- realizovať celodenný výchovný systém s možnosťou zmysluplného trávenia voľného času a pomoci pri príprave na vyučovanie,
- zabezpečiť asistenta učiteľa, ktorý v prípade detí zo zmiešaného národnostného prostredia ovláda aj ich materinský jazyk,
- vytvoriť edukačné prostredie rešpektujúce sociálne, kultúrne a jazykové špecifiká detí zo SZP
- pri vytváraní školských vzdelávacích programov zohľadňovať sociálne a kultúrne prostredie a potreby detí zo SZP
- realizovať programy orientované na zlepšenie spolupráce rodičov (predovšetkým rómskych) detí so základnou školou,
- zabezpečiť spoluprácu s neformálnymi komunitnými centrami, ktoré sa zaoberajú vzdelávaním detí vrátane materských centier pre budúce matky a matky s deťmi.
- podporiť vzdelávacie programy multikultúrnej výchovy a výchovy proti predsudkom, a programy implementovať ako súčasť školského vzdelávacieho programu,

Ďalšie podmienky

a) *personálne podmienky*: pedagóg cielene pripravený na vzdelávanie detí zo SZP, spolupráca so špecialistami - špeciálny pedagóg, psychológ, logopéd, terapeut, asistent učiteľa a iní odborníci,

b) *materiálne podmienky*: špeciálne doplnkové učebné pomôcky, učebnice, pracovné listy, prípadne iné pomôcky,

c) *odborné a organizačné podmienky*: včasná špeciálno-pedagogická, psychologická a sociálna diagnostika, špeciálne metódy a formy vzdelávania - individuálna a skupinová práca kooperatívne učenie, špecifické vyučovacie predmety, vzdelávanie podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu, spolupráca s poradenskými zariadeniami,

Ak je žiakovi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami potrebné prispôbiť obsah a formy vzdelávania v jednom alebo viacerých vyučovacích predmetoch, vypracuje vyučujúci daného predmetu v spolupráci s asistentom učiteľa a so špeciálnym pedagógom ako súčasť individuálneho vzdelávacieho programu *Úpravu učebných osnov konkrétneho predmetu*. Ide o úpravu obsahu vzdelávania žiaka, t. j. vychádza sa z učebných osnov predmetu. Vyučujúci učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom vypracuje postupnosť krokov pri preberaní učiva príslušného predmetu. Úprava učebných osnov predmetu, ktorá je súčasťou individuálneho vzdelávacieho programu, sa vypracováva len pre tie vyučovacie predmety, v ktorých má žiak problémy vyplývajúce so sociálnych a kultúrnych hendikepov, prípadne potrebuje iné úpravy. Individuálny výchovno-vzdelávací program sa v priebehu školského roka môže upravovať a dopĺňovať podľa aktuálnych špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb žiaka. Zmeny je potrebné konzultovať so všetkými zainteresovanými odborníkmi a oboznámiť s nimi zákonného zástupcu žiaka. Individuálny výchovno-vzdelávací program podpisuje riaditeľ školy, triedny učiteľ, špeciálny pedagóg a zákonný zástupca žiaka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, individuálne integrovaného v bežnej triede základnej školy. Je to dokument, ktorého účelom je plánovanie vzdelávania žiaka podľa jeho špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

Obsahuje:

- základné informácie o žiakovi a vplyve jeho sociálne znevýhodneného prostredia na výchovno-vzdelávací proces;
- modifikáciu učebného plánu a učebných osnov;
- aplikáciu špeciálnych vzdelávacích postupov;
- špecifické postupy hodnotenia učebných výsledkov žiaka;
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania;
- požiadavky na zabezpečenie doplnkových učebných pomôcok

- zabezpečenie servisu odborníkov – asistenta učiteľa, špeciálneho pedagóga, psychológa, a iných špecialistov.

Všetky špecifické úpravy sa vypracovávajú tak, aby zodpovedali špeciálnym výchovno-vzdelávacím potrebám konkrétneho žiaka.

Individuálny výchovno-vzdelávací program vypracováva triedny učiteľ v spolupráci so špeciálnym pedagógom, asistentom učiteľa, prípadne ďalšími zainteresovanými odbornými pracovníkmi podľa potreby.

Výchova a vzdelávanie detí a žiakov s nadaním

Cieľom výchovy a vzdelávania žiakov s nadaním je dosiahnuť optimálny rozvoj ich nadania a pripraviť ich na tvorivé využitie tohto nadania v prospech spoločnosti. Okrem rozvoja výkonových charakteristík nadania sa kladie dôraz na harmonický osobnostný vývin nadaných detí a žiakov, ich emocionálne charakteristiky i sociálne vzťahy.

Výchova a vzdelávanie žiakov s nadaním sa na úrovni primárneho vzdelávania uskutočňuje:

d) v základných školách so zameraním na rozvoj všeobecného intelektového nadania,

e) v ostatných školách:

1. v triedach so zameraním na rozvoj všeobecného intelektového nadania,

2. v triedach s rozšíreným vyučovaním cudzích jazykov,

3. v triedach s rozšíreným vyučovaním estetickovýchovných predmetov,

4. v športových triedach zameraných na športy, ktoré si vyžadujú skorú špecializáciu,

f) v triedach alebo výchovných skupinách spolu s ostatnými žiakmi školy (individuálna a skupinová integrácia).

Žiaci tried podľa bodu b) môžu časť vyučovania absolvovať mimo týchto tried spolu s ostatnými žiakmi školy. Nadaní žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vzdelávaní v triedach podľa bodu c) postupujú podľa individuálneho alebo skupinového výchovno-vzdelávacieho programu, ktorý vypracúva triedny učiteľ v spolupráci s príslušným odborným pedagógom, resp. so zariadením výchovného poradenstva a prevencie.

Podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu postupujú všetci nadaní žiaci, ktorí majú okrem nadania špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vyplývajúce zo zdravotného znevýhodnenia alebo sociálne znevýhodneného prostredia. V ich individuálnom výchovno-vzdelávacom programe treba zohľadniť všetky druhy ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

Vo všetkých organizačných formách vzdelávania je potrebné vytvárať žiakom s nadaním špecifické podmienky pre úspešné rozvíjanie ich nadania a optimalizáciu vývinu ich osobnosti, najmä:

- Špecifikovať v školskom vzdelávacom programe, resp. v individuálnom vzdelávacom programe ciele vzdelávania s ohľadom na druh a stupeň rozvíjaného nadania a na potrebu všestranného osobnostného rozvoja nadaných žiakov;
- Zabezpečiť vzdelávanie nadaných žiakov materiálne, metodicky i personálne;
- Pri výchove a vzdelávaní intelektovo nadaných žiakov spolupracovať so psychológom, pri výchove a vzdelávaní umelecky nadaných žiakov s odborným pedagógom konkrétnej umeleckej disciplíny, pri výchove a vzdelávaní športovo nadaných žiakov so športovým trénerom;
- Stanoviť jednoznačné kritériá pre prijímanie nadaných žiakov do konkrétneho rozvíjajúceho programu v súlade so všeobecne záväznými rezortnými predpismi (všeobecne intelektovo nadaní žiaci sú diagnostikovaní zariadením výchovného poradenstva a prevencie na základe záväzných psychologických kritérií, do tried s rozšíreným vyučovaním sa žiaci prijímajú na základe pedagogického posúdenia ich vedomostnej úrovne a overenia špeciálnych schopností a zručností, v prípade športovo nadaných aj overenia zdravotnej spôsobilosti);
- Akceptovať nadaných žiakov a rešpektovať špecifiká ich osobností a správania;
- Rozvíjať a stimulovať všeobecné i špeciálne schopnosti žiakov;
- Za tým účelom upraviť učebný plán rozšírením dotácie predmetov, na ktorých rozvoj je školský

- vzdelávací program zameraný, resp. zaradením ďalších predmetov (obohatenie, práca s počítačom, cudzí jazyk, dramatická výchova ap.);
- Dbať na všestranný rozvoj osobnosti nadaných žiakov, a to v oblasti pohybovej, kognitívnej, motivačnej, vôľovej emocionálnej i sociálnej;
- Umožniť zaškolenie intelektovo nadaných žiakov pred dovŕšením šiesteho roku veku na základe psychologického vyšetrenia;
- Umožniť intelektovo nadaným žiakom postúpiť do vyššieho ročníka bez absolvovania predchádzajúceho ročníka, alebo absolvovať dva ročníky v priebehu jedného školského roku, a tak skrátiť dobu primárneho vzdelávania;
- Umožniť žiakom v súlade s ich nadaním vzdelávať sa v konkrétnych predmetoch podľa rozšírených učebných osnov (čo môže byť upravené v školskom, skupinovom alebo individuálnom vzdelávacom programe);
- Zamestnávať žiakov zmysluplne, zadávať im stimulujúce úlohy a využívať pedagogické postupy zamerané na rozvoj samostatnosti a tvorivosti žiakov (napr. projektové vyučovanie);
- Akceptovať vlastné postupy žiakov, ktoré vedú k žiaducim výsledkom, aj keď sa líšia od bežne používaných;
- viesť žiakov k realistickému hodnoteniu vlastných schopností i výsledkov svojej práce;
- viesť žiakov k vzájomnej spolupráci;

Základné podmienky vzdelávania žiakov s nadaním v bežných triedach základných škôl (integrované vzdelávanie)

Ak si rozvoj nadania žiaka bežnej triedy vyžaduje vytvoriť mu na vzdelávanie špeciálne podmienky, jedná sa o žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, čo musí byť potvrdené odborným vyšetrením. Zaradenie takéhoto žiaka do programu pre nadaných žiakov je možné iba s informovaným súhlasom jeho zákonného zástupcu.

Pre integrovaného nadaného žiaka je treba vypracovať individuálny výchovno-vzdelávací program, prípadne môže postupovať podľa skupinového výchovno-vzdelávacieho programu, ak je v triede integrovaná skupina nadaných žiakov s rovnakým druhom nadania. Za vypracovanie týchto programov je zodpovedný triedny učiteľ v spolupráci s pedagógom špecializovaným na prácu s nadanými žiakmi. Podľa potreby sa na jeho vypracovaní podieľa príslušný odborný pedagóg a zariadenie výchovného poradenstva a prevencie.

Individuálny výchovno-vzdelávací program môže žiakovi v súlade s jeho nadaním umožniť akcelerované vzdelávanie. Okrem postupu do vyššieho ročníka alebo absolvovania dvoch ročníkov v priebehu jedného školského roku možno nadaného žiaka:

- vzdelávať sa v konkrétnych predmetoch podľa učebného plánu vyšších ročníkov,
- postupovať v konkrétnych predmetoch podľa osnov vyššieho ročníka,
- vzdelávať sa v konkrétnych predmetoch v triedach vyššieho ročníka.

Vo všeobecnosti sa však dáva prednosť tzv. rozširujúcemu, resp. obohacujúcemu vzdelávaniu, čo znamená:

- zaradiť do individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu predmety, ktoré nie sú v učebnom pláne bežných žiakov,
- doplniť závažné učebné osnovy jednotlivých predmetov o nové témy zodpovedajúce nadaniu žiaka a možnostiam školy, resp. regiónu.

Individuálny výchovno-vzdelávací program

Individuálny výchovno-vzdelávací program je súčasťou povinnej dokumentácie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami individuálne integrovaného v bežnej triede základnej školy. Je to dokument, ktorého účelom je plánovanie vzdelávania žiaka podľa jeho špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb.

Individuálny výchovno-vzdelávací program nadaného žiaka obsahuje:

- základné informácie o žiakovi,

- špecifikáciu druhu a štruktúry jeho nadania, s opisom silných a slabých stránok žiakovej osobnosti
- modifikáciu učebných plánov a učebných osnov,
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania,
- špecifiká hodnotenia žiaka,
- požiadavky na zabezpečenie špeciálnych učebných pomôcok,
- zabezpečenie spolupráce s príslušnými odborníkmi (podľa druhu rozvíjaného nadania).

Individuálny výchovno-vzdelávací program možno v priebehu školského roka spresňovať formou časovo-tematických plánov. Podľa aktuálneho vývinu nadania žiaka možno program priebežne meniť a upravovať.

V individuálnom výchovno-vzdelávacom programe nadaného žiaka s ďalšími špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (nadaného žiaka so zdravotným znevýhodnením alebo nadaného žiaka zo sociálne znevýhodneného prostredia) musia byť zohľadnené aj tieto potreby a program má okrem rozvoja nadania zabezpečiť aj kompenzáciu nedostatkov žiaka.

Skupinový výchovno-vzdelávací program

Ak sú v bežnej triede integrované vzdelávaní viacerí žiaci s rovnakým druhom nadania, môžu postupovať podľa skupinového výchovno-vzdelávacieho programu, ktorý môže byť formulovaný ako súčasť školského vzdelávacieho programu. Obsahuje:

- modifikáciu učebných plánov a učebných osnov,
- špecifiká organizácie a foriem vzdelávania,
- špecifiká hodnotenia žiakov,
- požiadavky na zabezpečenie špeciálnych učebných pomôcok,
- zabezpečenie spolupráce s príslušnými odborníkmi (podľa druhu rozvíjaného nadania).

V individuálnej dokumentácii každého žiaka však musia byť okrem základných informácií o ňom uvedené aj informácie o špecifikácii druhu a štruktúry jeho nadania, s opisom silných a slabých stránok jeho osobnosti.

Ak je v skupine nadaných žiakov žiak s ďalšími špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, musí postupovať podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu.

PROCES

Logopéd na začiatku školského roku na základe výsledkov logopedickej diagnostiky, prípadne rediagnostiky a zvolených logopedických terapeutických metód a postupov vypracuje **individuálny plán** (postup) **logopedickej terapie** pre každé dieťa na určité obdobie (odporúča sa najviac na jeden školský rok). Časovo-tematické plány nie sú potrebné a ich dodržiavanie by bolo nereálne. Individuálny plán logopedickej terapie je vlastne postup vedúci k splneniu cieľov terapie v jednotlivých oblastiach uvedených v časti Obsah ILI – primerane komunikačným, vývinovým a kognitívnym schopnostiam žiaka.

Špecifický vyučovací predmet ILI sa neklasifikuje. Na vysvedčení sa uvádza „absolvoval“.

Špecifický vyučovací predmet ILI môže vyučovať len logopéd, t.j. absolvent vysokoškolského štúdia so záverečnou skúškou z logopédie v súlade s platnými príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi. Logopéd pracuje so žiakmi individuálne. S ostatnými žiakmi triedy v tom čase pracuje iný pedagóg podľa pokynov logopéda. V niektorých činnostiach vo vyšších ročníkoch odporúčame rozdeliť triedu na malé skupinky, maximálne 4 žiakov (napr. pri práci s textom, pri stratégiách učenia, stratégiách konverzácie

a pod.).

Frekvencia cvičení so žiakmi vyplýva z učebného plánu a rozvrhu hodín. V prípade ťažkého stupňa NKS je možné vykonávať logopedickú terapiu aj častejšie ako stanovuje učebný plán. 20

ROZVÍJANIE ŠPECIFICKÝCH FUNKCIÍ PRE ŽIAKOV S VÝVINOVÝMI PORUCHAMI UČENIA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Špecifický vyučovací predmet rozvíjanie špecifických funkcií (ďalej len RŠF) je určený pre žiakov, ktorí majú vývinové poruchy učenia.

Vývinové poruchy učenia

VPU majú individuálny charakter a vznikajú na podklade dysfunkcií centrálnej nervovej sústavy. Sú jedným z druhov narušenej komunikačnej schopnosti ako narušenie grafickej stránky reči: agrafia, alexia, akalkúlia, dyslexia, dysortografia, dysgrafia, dyskalkúlia.

Medzinárodná klasifikácia chorôb, 10. revízia (MKCH-10) v kategórii Poruchy psychického vývinu (F 80-89) samostatne vymedzuje špecifické poruchy školských zručností (F 81) a rozlišuje: F 81.0 špecifickú poruchu čítania (dyslexia), F 1.1 špecifickú poruchu hláskovania (dysortografia), F 81.2 špecifickú poruchu aritmetických schopností (dyskalkúlia), F 81.3 zmiešanú poruchu školských zručností (súčasný výskyt dyskalkúlie s dyslexiou alebo dysortografiou), F 81.8 iné vývinové poruchy školských zručností (dysgrafia) a F 81.9 nešpecifikovanú vývinovú poruchu školských zručností (neschopnosť učiť sa).

Pre všetky uvedené poruchy platí, že sa objavujú od raného štádia osvojovania si danej zručnosti, nie sú jednoducho dôsledkom nedostatočnej príležitosti učiť sa, nevyplývajú z mentálnej retardácie alebo sensorického deficitu (poruchy zraku) a ich príčinou nie je získané poškodenie mozgu alebo ochorenie.

V opise príznakov dyslexie (MKCH-10) je špecifické a významné spomalenie vývinu schopnosti čítať, ktoré sa nedá vysvetliť mentálnym vekom, odchýlkou zrakovej ostrosti alebo nevhodným spôsobom vyučovania. Narušené môže byť chápanie čítaného, spoznávanie čítaných slov, čítanie nahlas a tiež výkon v úlohách, ktoré vyžadujú čítanie.

Dyslexia je definovaná tiež ako: „Špecifická porucha učenia, ktorá má neurobiologický pôvod, pre ktorú sú charakteristické ťažkosti s presným a/alebo plynulým rozpoznávaním slov a slabé schopnosti v písanej reči a dekodovaní, ktoré typicky vyplývajú z deficitu vo fonologickej zložke jazykových schopností. Sekundárne následky dyslexie môžu zahŕňať problémy s porozumením čítanému a obmedzenú skúsenosť s čítaním, čo môže mať vplyv na nárast slovnej zásoby a základných znalostí (Medzinárodná asociácia dyslexie, 2003).

Dyslexia sa často vyskytuje s dysortografiou a pretrváva až do dospelovania, aj keď sa určitý pokrok v čítaní dosahuje. Dyslexii zvyčajne predchádza výskyt narušeného vývinu reči v anamnéze.

Bežné sú pridružené poruchy v emocionálnej oblasti a správaní v školskom veku. Bola potvrdená komorbidita (súčasný výskyt dvoch rozdielnych porúch alebo chorôb u toho istého jednotlivca) viacerých druhov VPU súčasne: dyslexia a vývinová dysfázia, dyslexia a dyskalkúlia, dyslexia a ADHD.

Dysortografiu charakterizuje špecifické a významné spomalenie osvojovania si písanej reči - správneho písania slov a pravopisu.

Dyskalkúlia, podľa MKCH-10 špecifická porucha počítania je „špecifické postihnutie schopnosti počítania, ktoré nemožno vysvetliť mentálnou retardáciou, nevhodným spôsobom vyučovania ani neurologickou, psychiatrickou alebo inou poruchou; prejavuje sa neschopnosťou naučiť sa počítania, chápať matematické pojmy, termíny alebo znaky, správne radiť čísla, dosadzovať desiatinné čiarky, naučiť sa násobilku“. Termín „porucha matematických schopností“ sa v odbornej literatúre javí byť výstižnejší ako termín špecifická porucha počítania, nakoľko samotné označenie navodzuje, že nepôjde len o počítanie, s ktorým majú deti problémy, ale zahŕňa širšiu škálu ťažkostí, najmä ťažkosti porozumieť kvantitám, pričom táto schopnosť je relatívne nezávislá od jazykových či iných kognitívnych schopností“.

Matematické schopnosti sú chápané ako súbor vlôh pre matematiku, napríklad schopnosť logicky usudzovať o množstvách a o vzťahoch existujúcich medzi kvantitami a ich reprezentáciami.

Pod pojmom aritmetické zručnosti chápeme mieru osvojovania si a automatizácie naučenej stratégie, najmä sčítania a odčítania.

Z vývinového hľadiska za osvojovaním si matematických zručností stoja vrodené matematické schopnosti, pričom aritmetické zručnosti sú ich nadstavba.

V klinickom obraze špecifických VPU sa okrem špecifických ťažkostí v osvojovaní si čítania, písania, pravopisu a matematických schopností vyskytujú aj ďalšie poruchy a dysfunkcie (všetky súčasne sa vyskytujú zriedkavo):

- deficit v poznávacích schopnostiach,

- deficity v jazykových schopnostiach,
- deficity v exekutívnych funkciách: v pozornosti, plánovaní a monitorovaní vlastnej aktivity,
- perцепčno-motorické deficity,
- deficity v jemnej motorike a koordinácii,
- ťažkosti s orientáciou v čase a priestore,
- hyperaktivita, impulzivita.

Dôležitou súčasťou špeciálnopedagogickej reedukácie je spolupráca so zákonnými zástupcami žiaka, učiteľmi a ostatnými odborníkmi v celom procese výchovy a vzdelávania žiaka s VPU. Učiteľ, špeciálny pedagóg, logopéd a psychológ tvoria tím rovnocenných odborníkov.

CIELE

- V maximálnej miere podporiť rozvoj špecifických funkcií ako predpokladu k úspešnému zvládnutiu čítania, písania a počítania,
  - odstrániť alebo aspoň zmierniť VPU a eliminovať edukačné nedostatky, ktoré z nich vyplývajú (špeciálnopedagogická reedukácia),
  - prevencia vzniku porúch správania ako následku neúspechu v komunikácii a v osvojovaní si gramotnosti,
  - podporiť sociálnu a edukačnú adaptáciu a integráciu žiakov s VPU do spoločnosti.
- Čiastkové ciele a obsah špecifického vyučovacieho predmetu RŠF vychádzajú zo psychologickej, špeciálnopedagogickej a logopedickej diagnostiky.

OBSAH

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti nepochybne úzko súvisí s vývinom vnímania, predstáv, motoriky, pamäti, pozornosti, myslenia a sociálnym prostredím dieťaťa. Preto terapeutické postupy a metódy musia mať širší záber a RŠF sa má orientovať na celý komplex dorozumievacieho procesu. Je veľmi dôležité, aby bol zosúladený postup logopéda špecifického vyučovacieho predmetu individuálna logopedická intervencia a postup špeciálneho pedagóga v špecifického vyučovacieho predmetu RŠF.

Obsah špeciálnopedagogickej reedukácie musí byť v súlade s mentálnymi a komunikačnými schopnosťami dieťaťa, bez ohľadu na fyzický vek. Oblasti stimulácie sú uvedené v nasledujúcej časti aj s cieľmi pre jednotlivé oblasti. V procese reedukácie vychádza špeciálny pedagóg z dostupných odborných materiálov a najmä z pracovných listov, ktoré si aktuálne vytvára.

Odporúčame, aby obsah stimulácie a pracovných listov vychádzal z aktuálne preberaného učiva.

Moderná terapia špecifických porúch učenia vychádza zo štyroch základných princípov:

Prevenencia VPU začína v predškolskom veku.

To, čo rozvíja špeciálny pedagóg na terapií so žiakom úzko súvisí s tým, čo sa žiak učí v škole, aby bol transfer naučeného čo najefektívnejší. Nejde však o doučovanie – môžu sa učiť to isté, ale inou metódou.

Špeciálny pedagóg pracuje na „meta“ úrovni: rozvíja metakognitívne a metalingvistické schopnosti (učí žiaka premýšľať o poznávacích a jazykových procesoch a javoch), názorne modeluje všeobecné charakteristiky javov, aby na nich vysvetlil konkrétne prípady (napr. hláskovú štruktúru slova, reprezentáciu početnosti/množstva, tvorba mentálneho obrazu číselnej osi ap.), poskytuje vhodné príklady na chápanie štruktúry toho, čo sa žiak učí (napr. vytvorí modely priraďovacieho a podraďovacieho súvetia a tvorí podľa nich so žiakom vety), učí stratégie práce s textom, aby sa predchádzalo memorovaniu a pod.

Rozvíjanie hovorenej a písanej reči je integrálne späté, môžeme na to využívať jeden a ten istý text (napr. vetám, ktorým žiak rozumie v hovorenej reči, by mal rozumieť aj v písanej reči).

Intervencia/reedukácia má nasledovnú postupnosť:

1. krok: Vstupná špeciálnopedagogická diagnostika nových žiakov (vychádza sa zo záverov vyšetrení poradenského zariadenia), prípadne rediagnostika na začiatku každého školského roka
2. krok: Stanovenie cieľov stimulácie podľa výsledkov diagnostiky
3. krok: Odporúčaný obsah stimulácie špecifických schopností v jednotlivých oblastiach